

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS PRIMA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVN

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS PRIMA

COLLECTIO VATICANA 1—32

MDCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÖBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIBVS ET CODICIBVS GRAECIS

Concilii uniuersalis quod a. 431 Ephesi habitum est, gesta cum iis uarii generis scriptionibus quæ inde ab initio per longum temporum decursum gestis ipsis additæ sunt, tribus exhibentur collectionibus, quas secundum illorum codices primarios appellauit Vaticanam Seguieranam Atheniensem. omnes tres in hoc uolumine proponuntur, primo in sex primis uoluminis partibus Vaticana quippe quæ ordine et copia ceteras superet quamuis ætate inferior, deinde in septima parte Seguieriana et Atheniensis, addentur denique in eadem parte collectiones quædam minores.

v Collectionis Vaticanæ formam plenam unus continet codex Vaticanus 830 chartaceus. quæ præcedunt Gestis Ephesenis, Gelasii Historia ecclesiastica et alia, ex alio exemplari transscripta esse testatur subscriptio quæ legitur f. 105^v ἀπὸ βιβλίου μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆς χώρας; illis, quæ incipiunt f. 106^r, desinunt fol. 474^v, subscriptum est μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμένης τρίτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοτάτου βαμβικίνου τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἁγίας σοφίας κατὰ τὸ ς Πνε ἔτος [1446] ὀκτωβρίου 1ῆ ἡμέρας. codex non pulcre sed accurate scriptus est; contra orthographiæ regulas raro peccatum est. præcedit capitulatio ex antiquo exemplari transsumpta neque ex ipso codice compilata: nam ad numeros 47 48 49 50 deest ipse epistularum textus, ni fallor, quia in codice aliquo eorum ex quorum stirpe Vaticanus descendit, nonnulla folia exciderunt, librarius autem qui hunc defectum inuenit, truncata capita maluit omittere quam transscribere. de codicibus qui ex V transscripti sunt, referam in capite quarto, ubi de editione Romana loquar.

MP Eiusdem collectionis formæ breuioris codex antiquissimus est Ambrosianus M 88 sup. chartaceus s. XIII, de quo Martini et Bassi in catalogo codicum Græcorum bibliothecæ Ambrosianæ referunt sub numero 534. scriptus est a monacho quodam Iohanne, fuit olim Manuelis Sophiani atque a. 1606 ex insula Chio Mediolanum portatus est. margines superior et multo magis inferior humiditate corrosi sunt adeo ut lectio sæpe incerta sit. codicis per se boni usui obstat quod librarius multa in breuius contraxit aut prorsus omisit. præter M igitur adhibenda sunt alia huius recensiois exempla, quæ quamuis ss. xv et xvi non antiquiora tamen antiqui alicuius codicis unde descripti sunt, imaginem satis accurate repræsentant. quorum inspexi codices Vat. 2179 [= Column. 18] scriptum a Georgio Bastraleto a. 1421 ¹⁾, Parisinum 417 uitii et interpolationibus fœdatum, Monacensem 40 ex 43 transscriptum; in apparatus recepi Parisinum 416 [h] olim 206. 2041 ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii, chart. s. xvi et Monacensem 43 [h] chart. s. xvi, cuius altera pars inde a uerbis ἀ δὲ γεγράφαμεν ὁρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου quæ sunt ex Cyrilli epistula ad Acacium Melitenensem [V 128, pars IIII p. 21, 28], ab eodem librario scripta extat in Monacensi 45.

¹⁾ Gestis Ephesenis præcedit Gelasius; ab editoribus Berolinensibus codex prætermisus est.

SD Collectionis Seguieranae codex antiquissimus est Parisinus Coislinianus 32 membr. s. XII. nitidissime scriptus est a librario non docto, qui terminationum notas sæpe non recte interpretatus est, sed contra orthographiam haud ita multum peccauit. præter folia hic illic amissa codici damnum inde allatum est, quod paginarum partes exteriores non raro plus minus abscisæ sunt. eiusdem collectionis alteram recensionem exhibuit ille codex bombycinus qui cum s. XVI primo Monachium peruenisset, ibi bis descriptus est et pro bibliotheca ducis Bauariæ [Mon. 115] et pro Fuggerana [Mon. 116], tum in bibliothecam Reuchlinianam receptus possessorem habuit marchionem Turlacensem. ex hoc codice eiusque apographo a Bernhardo Hausio pro Iohanne Pistorio Turlacensi confecto H. Commelinus Acta œcumenicæ tertiæ synodi Heidelbergæ a. 1591 edidit, codicem præter paucissima fideliter secutus¹⁾. ipse codex periit, sed ex duobus apographis Monacensibus facile restituitur præsertim adhibita editione Heidelbergensi.

A Codicem Atheniensem collectionis propriæ et a ceteris mirum quantum discrepantis testem unicum, A. Ehrhard, collega meus Argentoratensis et huius operis adiutor insignis, illic in bibliotheca Societatis Christianæ archæologicæ detexit numero 9 signatum eiusque de inuentione statim me fecit certiore. cum per Paulum Marc plura comperissem, id egi ut codex totus phototypice exprimeretur, quod ut factum sit, indefesso studio et peritæ prudentiæ Georgii Karo debetur, qui illo tempore instituto quod dicitur imperii Germanici archæologico præerat. uere a. 1914 Fimmen, iuuenis optimæ spei, quem postea in bello gloriosa mors patriæ et litteris eripuit, codicis phototypa mihi Argentorate detulit. codex scriptus est ab homine docto multis scripturæ compendiis adhibitis uersus finem s. XII in charta quæ bombycina dici solet. initio non plus tria folia periire, paucissima in ipso codice, paulo plura in fine; præterea foliorum primorum uiginti angulus exterior partis inferioris abscissus est.

His uniuersorum corporum codicibus, quorum numerus ceterorum conciliorum codices longe superat, accedunt ii qui maiorem minoremue alicuius corporis partem continent.

W Codices Vindobonenses theolog. gr. 18 et 40 unius codicis esse partes ita discepti, ut prior pars codici 18, altera codici 40 attribueretur, olim ex scripturæ similitudine numerisque quaternionum agnouit Ph. E. Pusey breuiterque rem exposuit in schedula, quæ primæ codicis 18 paginæ adnexa est. scripta est ingens moles in charta bombycina nitide et accurate ab uno librario præter pauca ab homine ætatis inferioris in f. 250^r — 251^r perscripta sæculo XII, ni fallor, exeunte, post mortem imperatoris Iohannis Comneni [1143], in quo finitur catalogus imperatorum f. 258^r [cf. A. Pusch, *das χρονικὸν ἐπιτομὸν der Wiener Hs. P. gr. 40*, Jena 1908]. in orthographicis non peccatum est nisi raro, 1 semper subscribitur. quæcumque occurrunt correcturæ, ipsi scribæ debentur. totus codex comparatus est ab Augerio de Busbeke Constantinopoli, cum legati Cæsarei munere fungeretur.

Post aliquot Gregorii Nazianzeni et Basili scripta quæ enumerata sunt a Lambecio in commentariorum de Bibliotheca Cæsarea libro III p. 473, sequitur materies Ephesena. initium faciunt scriptiones nonnullæ, quæ quamuis ab ipsis gestis alienæ, tamen fere non tradi solent nisi in collectionibus Ephesenis. quarum numeros adscripsi adiecta collectione codicis R, quam descripsi in libello singulari [*Abhandlg. d. bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6]:

¹⁾ Plura de his disserui in Commentatione de codice Atheniensi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 80 sq.], Hartigii sagaces secutus expositiones [ibid. XXVIII 3 p. 277].

- a. cod. 18 f. 163^r τοῦ ἐν ἁγίοις $\overline{\text{πρσ}}$ ἡμῶν κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς βασιλίδα λόγος ἐν κεφαλαίοις τεσσαράκοντα πρὸς τοῖς τρισὶ
= *V* 149 *S* 43 *A* 2 *R* 8
- b. f. 178^r τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός = *V* 140 *S* 37.
- c. συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141 *S* 37
- d. f. 178^v περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ $\overline{\text{πρσ}}$: ἔκθεσις τῶν ἐν νικαία συναχθέντων πρὸς παῦλον σαμοσατέα
= *V* 142 *S* 37 *A* 27 *R* 2

Iam incipiunt ipsa Acta Ephesena:

1. f. 197^r ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνῶλάτρου καὶ ἀσεβοῦς παρακολουθήσασα πράξις ἐν ἐφέσω: — πρὸ τῆς συνόδου: sequitur Cyrilli epistula ad monachos
= *V* 1 *S* 1 *R* 10
2. f. 185^r Cyrilli epistula prima ad Nestorium = *V* 2 *S* 2 [7] *A* 10 *R* 11
3. f. 185^v Nestorii epistula prior ad Cyrillum = *V* 3 *S* 3 *A* 11 *R* 12
4. [hinc incipit cod. 40] f. 1^r ἐπιστολή τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς νεστόριον = *V* 4 *S* 11 *A* 12 *R* 13
5. f. 2^r Nestorii epistula altera ad Cyrillum = *V* 5 *S* 12 *A* 13 *R* 14
6. f. 4^r ἐπιστολή κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη = *V* 6 *S* 13 *A* 23 *R* 15; de capitulis omissis et subscriptione cf. notam p. 40, 21
7. f. 7^r κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολή πρὸς κελεστίνον ἐπίσκοπον ῥώμης = *V* 144 *S* 39 *A* 161
8. f. 8^v Cælestini epistula ad Cyrillum = *V* 9 *S* 15 *A* 6
9. f. 9^r Cælestini epistula ad Nestorium = *V* 10 *S* 16 *A* 7
10. f. 11^v Cælestini epistula ad Constantinopolitanos = *V* 11 *S* 17 *A* 8
11. f. 14^v Cælestini epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 12 *S* 18 *A* 9
12. f. 15^r τοῦ ἁγίου κυρίλλου καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου = *V* 145 *S* 40 *A* 162
13. f. 15^v ἐπιστολή ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς νεστόριον = *V* 14 *S* 41 *A* 20 *R* 16
14. f. 17^r Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 13 *S* 19 *A* 16
15. f. 17^v Cyrilli epistula ad Iuvenalem = *V* 15 *S* 23 *A* 18
16. f. 18^r Cyrilli epistula ad Acacium Berœensem = *V* 16 *S* 21 *A* 35
17. f. 18^v Acacii Berœensis epistula ad Cyrillum = *V* 17 *S* 22 *A* 36
18. f. 19^r διαμαρτυρία προτεθείσα ἐν δημοσίᾳ κατὰ τῶν κληρικῶν κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίας ἐμφανισθείσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ νεστόριος παύλου τοῦ σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̄ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων = *V* 18 *S* 10 *A* 21
19. f. 19^v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντας κληρικοὺς αὐτοῦ = *V* 22 *S* 9 *A* 137
20. f. 21^r τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰν τὸν χν̄ = *V* 7 *S* 4 *A* 1
21. f. 33^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή γραφείσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐν ἣ γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἰρετικοῦ νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος· ἀλλὰ μάλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κω̄· καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαράθραυστον· ἔτι τὲ γράφει κοινωνικοὺς εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας παρὰ νεστορίου· ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ = *V* 24 *S* 14 *A* 22
22. f. 34^r Theodosii sacra ad Cyrillum = *V* 8 *S* 6 *A* 5 *R* 21

23. f. 34^u ἴσον σάκρασ γραφείσησ πρὸσ ἀκάκιον τὸν τῆσ βεροιαίων· συμείωνα τὸν ἀνποχείασ ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαισ ἐπαρχίαισ ἰδία ἐκάστω = *V* 23 *S* 94 *A* 138
24. f. 35^r ἴσον ὑπομνημάτων τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ: — ἀρχὴ τῆσ συνόδου: sequitur sacra imperatorum = *V* 25 *S* 24 *A* 30
- f. 35^u καὶ ἀναγνωσθείσησ πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ παρὰ τῆσ ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆσ συνόδου ἔνεκα τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου: ipsa gesta omitta sunt, secuntur statim
25. τὰ παρεκβληθέντα κεφάλαια ἀπ' ἐνόσ τῶν αἰρετικῶν βιβλίων τοῦ δυσσεβοῦσ νεστορίου τὰ ἐπὶ συνόδου ἀναγνωσθέντα παρὰ πέτρου πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείασ = *V* 60 *S* 32 *A* 32 *R* 17
26. f. 37ⁿ synodi sententia de Nestorio = *V* 62 *S* 34 *A* 32
27. καθαίρεσισ = *V* 63 *S* 35 *A* 33
28. τῇ ἐξῆσ τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο ἐπίσταλμα παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου: — ipsa epistula omitta est, cf. *V* 64 *S* 36 *A* 34
29. Cyrilli epistula ad Comarium Potamonem etc. = *V* 67 *S* 47
30. f. 38ⁿ Cyrilli epistula ad patres monachorum = *V* 68 *S* 48
31. f. 39^r ἀναφορὰ πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου περὶ τῆσ καθαιρέσεωσ νεστορίου = *V* 81 *S* 49
32. f. 40^r ἐπιστολὴ γραφείσα παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ περὶ τῆσ καθαιρέσεωσ νεστορίου = *V* 85 *S* 50
33. ἐπιστολὴ γραφείσα παρὰ τοῦ κλήρου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸσ τὴν ἀγίαν σύνοδον = *V* 86 *S* 51 [= 110]
34. f. 40^u ἴσον βασιλικοῦ γράμματοσ ἀποσταλὲν ἐν ἐφέσῳ πρὸσ τὴν ἀγίαν σύνοδον διὰ παλλαδίου μαγιστριανοῦ ἀνατρέποντοσ τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα· ὡσ ὀφειλόσησ ἀνωθεν γενέσθαι ζητήσεωσ = *V* 83 *S* 52
35. ἀναφορὰ τῆσ συνόδου ἀντίγραφοσ πρὸσ τὴν σάκραν διδάσκουσα ὡσ ψευδῆ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ κανδιδιανοῦ = *V* 84 *S* 53
36. f. 41^u ἴσον ἀναφορᾶσ παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 92 *S* 60 *A* 39
37. f. 42^u γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου τοῖσ καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τὲ καὶ πόλιν ἐπισκόποισ πρεσβυτέροισ ὑποδιακόνοισ διακόνοισ καὶ λαικοῖσ περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 91 *S* 61 *A* 40
38. f. 43^r ἴσον ἀναφορᾶσ πρὸσ τοὺσ εὐσεβεστάτουσ βασιλεῖσ παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ ῥώμησ ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου εὐτυχοῦσ = *V* 107 *S* 65 *A* 43
39. f. 43^u ἴσον σάκρασ ἀποσταλείσησ διὰ ἰῶ τοῦ κόμητοσ σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇ ἀγία καὶ μεγάλη συνόδῳ = *V* 93 *S* 66 *A* 44
40. ἴσον ἀναφορᾶσ τῆσ ἀγίας συνόδου πρὸσ τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθείσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητοσ τῶν σακρῶν ἰῶ = *V* 94 *S* 67 *A* 47
41. f. 44^r ἴσον ἐπιστολῆσ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ γραφείσησ πρὸσ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεωσ = *V* 100 *S* 68 *A* 51
42. f. 44^u ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσησ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου τοῖσ ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοισ ἐπισκόποισ θεοπέμπτω καὶ ποτάμῳ καὶ δανιήλῳ ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν τῶν κατὰ νεστόριον καὶ ἰῶ χάριν = *V* 104 *S* 74 *A* 46
43. f. 45^r ἐπιστολὴ πραχθείσα παρὰ τῆσ ἀγίας συνόδου τοῖσ ἀποσταλείσι παρ'

- αὐτῆς τῆς ἁγίας συνόδου ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς = *V* 95 *S* 75 *A* 58
44. f. 45^u κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντος ἰῶ τοῦ τῆς ἀντιοχείας = *V* 78 *S* 79 *R* 20
45. f. 46^r Cyrilli sermo = *V* 75 *S* 80
46. f. 47^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου = *V* 77 *S* 81
47. f. 47^u τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐξήγησις λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ ἐν ἁγίῳ ἰῶ τῷ εὐαγγελιστῇ = *V* 76 *S* 78
48. f. 48^u τοῦ αὐτοῦ κατὰ νεστορίου = *V* 80 [= 136] *S* 82
49. f. 49^r ἀνελθόντων ἐν κωνσταντινουπόλει κτλ. = *V* 109 *S* 115 *A* 149
50. f. 49^u ἀντίγραφον ἐρμηνείας βασιλικῆς θεσπίσματος γραφέντος πρὸς ἰσίδωρον ἑπαρχὸν πραιτωρίων καὶ ὑπατον περὶ τῆς ἐξορίας νεστορίου = *V* 110 *S* 116 *A* 150
ἀντίγραφον θεοῦ νόμου = *V* 111 *S* 117 *A* 151
51. f. 50^r Maximiani epistula ad Cyrillum = *V* 114 *S* 83 *A* 88
52. Cyrilli epistula ad Maximianum = *V* 115 *S* 84 *A* 89
53. f. 51^u τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδοσίον = *V* 118 *S* 85 *A* 96
54. f. 57^u ἴσον θεοῦ γράμματος ἀποσταλέντος δι' ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰῶ τῷ ἐπισκόπῳ ἀντιοχείας περὶ εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν = *V* 120 *S* 86 *A* 102
55. f. 58^u λίβελλοι ἐπιδοθέντες τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ κυρίλλῳ παρὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης ἀποσταλέντος παρὰ ἰωάννου ἀντιοχείας = *V* 122 *S* 87 *A* 109 *R* 23
56. f. 59^r Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = *V* 123 *S* 88 *A* 110 *R* 22
57. f. 59^u τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐπιστολὴ ἑτέρα γραφείσα πρὸς ἰῶ τὸν ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκείσε σύνοδον = *V* 133 *S* 92 *A* 132 *R* 35
58. f. 60^u ὁμιλία πρόκλου ἐπισκόπου λεχθεῖσα καθεζομένου νεστορίου ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κωνσταντινουπόλεως = *V* 19 *S* 93 *A* 19 *R* 47
59. f. 62^r κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἀλεξανδρεῖς· πρὸ τῆς συνόδου· ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου = *V* 26 *S* 95 *A* 139
60. f. 62^u τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολὴ = *V* 27 *S* 96 *A* 140
61. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη = *V* 28 *S* 97
62. f. 63^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δ' = *V* 29 *S* 98 *A* 141
63. ἢ ἐν νικαία σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην = *S* 100 cf. *A* 74
64. ὅτε χαρείσιος προσῆλθε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν = *V* 55. 56 *S* 101 cf. *A* 76
65. f. 64^r ἴσον τῆς ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου = *V* 57. 58 *S* 102 cf. *A* 76
66. f. 65^r synodi definitio = *V* 59 *S* 103 *A* 77
67. θεοδότου ἐπισκόπου ἀγκύρων λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 71 *S* 106
68. f. 66^r τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ ὁσῶ ἀναγασθεῖς ἐν τῇ συνόδῳ ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου κυρίλλου = *V* 72 *S* 107 *A* 144
69. f. 69^r τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ ὁσῶ ἡμῶν ἰῶ χῦ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὕτη ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ = *V* 73 *A* 145
70. f. 72^u ἀκακίου ἐπισκόπου μελετίνης ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 74 *S* 108 *A* 146
71. f. 73^u ὁμιλία παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης· λεχθεῖσα χοιὰκ κῆ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείας καθεζομένου τοῦ μακαρίου κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ

- $\chi\bar{\upsilon}$ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺσ λέγομεν ἀλλ' ἓνα υἷον $\kappa\bar{\nu}$ τὸν χριστὸν· καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμιον = *V* 124 *S* 123 *A* 111 *R* 24
72. f. 74^r τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείας τυβί· εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ $\sigma\rho\bar{\sigma}$ ἡμῶν $\iota\bar{\omega}$ $\chi\bar{\upsilon}$ καὶ εἰσ τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον ἐγκώμιον = *V* 125 *S* 124 *A* 112 *R* 25
73. f. 75^r κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ εἰσ τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰσ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου = *V* 126 *S* 125 *A* 113 *R* 26
74. f. 75^v ὁμιλία ῥηγίνου ἐπισκόπου κύπρου λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν νεστορίου = *V* 70 *S* 105 *A* 143
- f. 76^r uacuum relictum est, sequitur
75. f. 76^v κυρίλλου ἀλεξανδρείασ πρὸσ τὰ παρὰ θεοδωρίτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν = *A* 25 *R* 7
76. f. 95^r post spatium relictum sequitur τοῦ ἐν ἁγίοισ $\pi\rho\bar{\sigma}$ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ πρὸσ οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου = *V* 119 *A* 134 *R* 34
77. f. 99^v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείασ πρὸσ εὐλόγιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ περὶ πίστεωσ = *V* 132 *S* 91 *A* 131 *R* 31
78. f. 100^r τοῦ αὐτοῦ πρὸσ ἀκάκιον ἐπίσκοπον μελιτηνῆσ = *V* 128 *S* 90 *A* 127 *R* 28
79. f. 104^r τοῦ αὐτοῦ πρὸσ τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον σούκενσον τῆσ διοκαισαρέων πόλεωσ κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ πίστεωσ = *V* 171 *A* 135 *R* 32
80. f. 106^r πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ λόγωσ πρὸσ ἀρμενίωσ περὶ πίστεωσ = *A* 133 *R* 46
81. f. 109^v τοῦ ἐν ἁγίοισ $\pi\rho\bar{\sigma}$ ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείασ ἐπιστολὴ δογματικὴ πρὸσ ἐπίκτητον ἐπίσκοπον κορίνθου = *R* 55
82. f. 112^v τοῦ αὐτοῦ ἀπόδειξισ ὅτι εἰσ ὁ $\chi\bar{\sigma}$ = *R* 59 [Lietzmann, Apollinaris 294]
83. f. 114^v τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆσ ἐνσάρκου οἰκονομίασ τοῦ $\theta\bar{\upsilon}$ λόγου καὶ περὶ τῆσ ἁγίασ τριάδοσ = *R* 62 [PG 26, 984]
84. f. 120^v ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ $\pi\rho\bar{\sigma}$ ἡμῶν κυρίλλου πρὸσ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην ἀντιοχείασ $\iota\bar{\omega}$ καὶ τοὺσ τῆσ ἀνατολήσ ἐπισκόπουσ περὶ εἰρήνησ = *V* 127 *S* 89 *A* 114 *R* 27
85. f. 122^r ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοισ $\pi\rho\bar{\sigma}$ ἡμῶν λέοντοσ πάπα ῥώμησ γραφεῖσα πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ φλαβιανὸν $\pi\rho\bar{\iota}$ άρχην κωνσταντινουπόλεωσ κατὰ εὐτυχοῦσ αἵρεσιάρχου ἢ ὀνομασθεῖσα παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου στήλη ὀρθοδοξίασ = *R* in appendice [Leo ep. 28]
86. f. 125^v προσφωνητικὸσ παρὰ τῆσ ἁγίασ τετάρτησ συνόδου πρὸσ τὸν φιλόχριστον βασιλέα μαρκιανόν: ὅτι οὐ καινοτομῶν τί καὶ κατὰ τῆσ ἐν νικαία πίστεωσ νῦν ὁ ἀγιώτατοσ ἀρχιεπίσκοποσ λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολήν τὴν πρὸσ τὸν ἐν ἁγίοισ ἐπίσκοπον τῆσ βασιλίδοσ κωνσταντινουπόλεωσ φλαβιανόν· ἀλλὰ τοῖσ ἁγίοισ πατράσιν ἀκολουθῶν· τοῖσ καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν νικαία τὰσ κατὰ καιρὸν ἀναφυσάσασ αἰρέσεισ ὁμοιοτρόπωσ ἐλεξάσασαν = *L* 1111 819 *M* vii 456
87. f. 128^r λέοντοσ πάπα ῥώμησ τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου ἐπιστολὴ πρὸσ λέοντα βασιλέα τὸν μέγαν μετὰ μαρκιανὸν βασιλεύσαντα = *R* in appendice (Leo ep. 165); edidi in libro speciali de codice *R* [Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. xxxii 6 p. 56 sq.]
- f. 131^r ἐπιστολὴ μιχαήλ τοῦ ἀγιωτάτου $\pi\rho\bar{\iota}$ άρχου κωνσταντινουπόλεωσ πεμφθεῖσα πρὸσ τὸν μακαριώτατον $\pi\rho\bar{\iota}$ άρχην ἀντιοχείασ κύριον πέτρον: cf. Krumi-

bacher p. 82, 6. hinc incipit farrago ætatis recentioris et a conciliis aliena, quam enumeratam inuenies in Lambecii commentariis facileque inde codicem tempore Comnenorum compositum esse concludes. unum tamen specimen antiquitatis his immixtum est f. 146^r ἔκθεσις τῆς ἁγίας πρώτης συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πρῶν κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως = nr. d supra p. III

Collectorem, quem orthodoxiæ Constantinopolitanæ asseclam et Cyrillum Leonemque papam pro rectae fidei columnis habuisse apparet, materiem ex uno eodemque fonte petiisse nemo credit; tamen nr. 1—74 ex quodam gestorum Ephesenorum codice transcriptos esse et per se probabile est et inde confirmatur quod haud raro occurrunt spatia uacua relicta, unde illum codicem hic illic male habitum fuisse concludas; eiusmodi locos inueni f. 9^r [V 10 p. 77, 25], f. 18^r [V 15 p. 97, 28], f. 22^r [V 7 p. 46, 12/13], f. 24^r [V 7 p. 50, 7], f. 25^u [V 7 p. 54, 13/14], f. 34^u [V 8 p. 74, 22/23], f. 49^r [duobus locis, V 80], f. 51^u [V 118 p. 76, 21. 21/22], f. 58^u [V 122 p. 7, 6], f. 61^r [V 19 p. 105, 6], f. 65^u [V 71], f. 70^r [V 73], f. 72^r [V 73], f. 73^r [V 74]. neque scio an in isto codice gestis adnexa fuerit illa Cyrilli apologiæ pro XII capitulis aduersus Theodoretum recensio quæ codicum *WAR* propria est et sub nr. 75 in *W* inuenitur ab eis quæ præcedunt et quæ secuntur, distincta; nam f. 93^r pro ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν ἀποφαίνει [p. 360, 19/20 Pusey] scriptum est in *W* ἀνθρωπο spatium ἀποφαίνει. notandum autem in nr. 76—81 eiusmodi lacunas non extare.

H Ratione longe diuersa materies Ephesena et Chalcedonensis commixta est in collectiuncula quadam quæ extat in codicibus Musei Britannici Arundeliano 529 [= Add. 10 445] et Parisino 1115. ipsam collectiunculam edam in fine uoluminis; at in codice Britannico [*H*] ei quædam præcedunt, quæ causam præbent iam hic de eo referendi. scriptus est priore quadam, sed non multo antiquiore scriptura detersa a. 1111, sicut testatur subscriptio in fine codicis: ἔλαβε τὸ προσῆκον πέρασ ἢ πανιέρουσ αὐτῆ βίβλος μνη ἰουνίω ζ ἰνδ̄ ᾱ [legas δ] ἔτους <ε>χιθ. collectionibus et Ephesena et Chalcedonensi interponit librarius excerpta ex Cyrilli Scythopolitani uitis Euthymii et Sabæ quæ enumerata sunt in catalogo bibliothecæ Arundelianæ [*Catalogue of manuscripts in the British Museum. New Series. Vol. I p. 529 sq. London 1834.* f. 1—5^r leguntur uaria excerpta quæ ad concilium Nicænum pertinent, f. 5^b—6^u excerptum de concilio Epheseno ex Cyrilli uita Euthymii [Anal. Gr. Paris 1688 p. 40, 3—42, 21], deinde folium siue folia interciderunt. iam f. 7^r materies Ephesena incipit a uerbis — βόλων τιτρώσκειται Cælestini epistolæ ad Nestorium [V 10 p. 80, 23], quam secuntur [f. 10^r] ipsa quæ post epistolæ lectionem in concilio gesta sunt [καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι πᾶσαν πέτροσ πρεσβύτεροσ ἀλεξανδρείασ — ἐμπερέσθω τοῖσ ὑπομνήμασιν καὶ προεκομίσθη ἐν ἐφέσω ἢ ἐπιστολῆ τοῦ ἐν ἁγίοισ κυρίλλου ἢ πρὸσ νεστόριον cf. V 50 p. 36, 16—20] et Cyrilli epistula tertia [V 6] ad Nestorium. cuius finis legitur f. 19^u; in margine superiore scriptum est ἔωσ ὡδε τὰ τῆσ γ̄ συνόδου· τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἀρχόμενα περὶ ἐνώσεωσ εἰσὶν atque sequitur collectiuncula illa quæ, sicut dixi, *H* cum codice Parisino [*X*] communis est et in ultima huius uoluminis parte edetur. ceterum codex *H* plurimis et pessimis scripturæ uitiis non minus laborat quam codex *X*, quo damno ne quis ab eius usu deterreatur, moneo ut animaduertatur p. 82, 14, quo loco ex magna testium multitudine unus *H* ueram lectionem exhibet.

De parua, sed docta collectione de Cyrilli cum Nestorio certamine et de pace ab eo cum Iohanne Antiocheno facta, quæ extat in codice Vaticano 504 s. XII [E], in ultima *J* huius uoluminis parte agendum erit; hic ad describendum transeo codicem Vallicellianum F 22 chart. s. xv a plus uno librario conscriptum, ubi ex gestis Ephesenis præ-

cipue ea excerpta sunt quæ ad rixam et ad pacem Cyrilli et Orientalium episcoporum pertinent. codici inest collectio canonum, quam recentem esse probant additamenta s. XIII debita [cf. Martini, Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane 2, 148 sq.]; præcedunt canonibus hæc, titulos desumpsi ex tabula f. 9^r perscripta:

- ̄ α συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας [f. 10^r—37^v]
 β̄ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς πρώτης συνόδου [f. 40^r—48^r]: excerpta sunt e Gelasio
 γ̄ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς τρίτης συνόδου· ἔνθα καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ ἀγίου κυρίλλου
 [f. 48^v—134^v]
 δ̄ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς τετάρτης συνόδου· ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου λέοντος πάπα
 ῥώμης [f. 135^r—142^v, Leon. ep. 28]

Parte numero γ̄ signata comprehensa sunt:

1. f. 48^v ἐπιστολὴ τῶν ἐπτὰ ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν ἐφέσω = *A* 65
2. f. 49^r ἄλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς = *A* 66
3. f. 50^r ἀντίγραφα τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 67
4. f. 51^v ἀναφορὰ τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα = *A* 68
5. f. 52^v ἐπιστολὴ θεοδώριτου ἐπισκόπου κύρου πρὸς ἀλέξανδρον τὸν ἱεραπόλεωσ γραφείσα ἀπὸ χαλκηδόνοσ = *A* 69
6. f. 55^r ἐπιστολὴ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει σταλέντων ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν ἐφέσω = *A* 70
7. f. 56^v κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ θεοδώριτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν: est eadem recensio atque in *A* 25 *R* 7 *W* 75
8. f. 108^r ἴσον ἀναφορὰσ σταλείσῃσ παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον = *A* 49 *V* 102
9. f. 110^r ἴσον ἐπιστολῆσ γραφείσῃσ παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς ῥώμης κλεοστίνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ ἐφεσίῳν ἀγία καὶ μεγάλη συνόδω = *A* 54 *V* 82
10. f. 115^r Cyrilli epistula tertia ad Alexandrinos, in mg. scriptum extat τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γ̄ = *V* 28, deest in *A*
11. f. 115^v ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεωσ πρὸς κύριλλον τὸν ἀγιώτατον κατὰ νεστορίου καὶ περὶ τῆς οἰκείας χειροτονίας = *A* 88 *V* 114
12. f. 116^v κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν σταλείσα διὰ ἀριστολάου = *A* 125 *V* 131
13. f. 117^v τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ β̄ = *A* 126
14. f. 118^v θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν ἐφέσω ἀγίαν σύνοδον ἀπολύων πάντα τοὺς ἐπισκόπουσ εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν κύριλλον καὶ μέμνονα τοὺς ἀγιωτάτουσ ταῖσ ἰδίαισ ἐκκλησίαισ = *A* 97
15. f. 119^r ἀρχὴ τῶν κεινημένων ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν: — γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰωάννη ἐπισκόπου ἀντιοχείασ περὶ τῆς ἐνώσεωσ τῶν ἐκκλησιῶν = *A* 102 *V* 120
16. f. 121^v ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ πρὸς κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείασ περὶ τῆς συμβάσεωσ διὰ παύλου πεμφθεῖσα τοῦ ἐμέσῃσ καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ κυρίλλου = *A* 108
17. f. 124^v τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν κύριλλον τὸν ἀγιώτατον = *A* 110 *V* 123

18. f. 126^a κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου πρὸς τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας ἐπι-
στολή σταλλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου = *A* 114 *V* 127
19. f. 131^r ἐπιστολή ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον = *A* 118
20. f. 132^u τοῦ αὐτοῦ γρὸς πάντας τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους μηνύουσα τὴν
γεγενημένην εἰρήνην = *A* 119

Accuratius de hac collectione disputandum erit simul cum collectione Atheniensi, quacum eam arte coherere primo obtutu apparet; hic adnotasse sufficiat J ex ipso codice *A* descriptum esse non posse, quoniam unam certe epistulam [10] continet, quæ in Collectione *A* primaria quidem inerat, in codice tamen *A* cum haud paucis aliis iam non extat.

Fuit cum crederem similiter iudicandum esse de codice Marciano 504 s. xv, qui inter multa alia hanc parvam continet collectionem:

- f. 279^r θεοδωρίτου πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείας = *A* 128
f. 279^v κυρίλλου πρὸς δυνατὸν ἐπίσκοπον νικοπόλεως παλαιᾶς ἠπείρου = *A* 129 *V* 129
f. 280^u τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς εὐσέβιον πρεσβύτερον = *A* 130
f. 281^u τοῦ αὐτοῦ πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείας στάζοντα [sic] ἐν κων-
σταντινουπόλει = *A* 131 *V* 132
f. 283^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖ-
σαν ἐκεῖ σύνοδον = *A* 132 *V* 133
f. 285^r πρόκλου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως = *A* 133

Ordine scriptionum artus inter Marcianum et *A* conexus demonstratur, sed spes qua plectus me gemellum codicis Atheniensis inuenisse putaveram, fefellit: non gemellus est Marcianus, sed ex ipso codice Atheniensi descriptus. in Cyrilli commonitorio ad Eulogium uerba ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ [uol. 14 p. 35, 18, 19] omissa sunt in Marciano, lineam faciunt in *A*. ibidem p. 36, 10, 11 in *A* linea incipit a | μένησ νοερῶσ, desinit in ἐνώσεως ὁμολογοῦ |: Marcianus uerba νοερῶσ usque ad ἐνώσεως ὁμολογουμένης omittit. nota igitur *T* = *cod. Marcianus* 504 in catalogo codicum parti quartæ huius uoluminis præmisso delenda est.

Eius inter duo concilia a. 431 Ephesi habita quod uniuersalis et orthodoxi nomine dignum esse paulo post uel aduersarii Orientales pronuntiarunt, caput præ omnibus ceteris eminens fuit Cyrillus. neque minus recte molis ingentis librorum commentariorum sermonum epistularum quas ille per longum episcopatus tempus conscripsit, pars quamuis non maxima, sed primaria et ea quam posterius plurimi aestimabant, dici potest uaria illa et multiplex series scriptionum quibus ecclesiæ Aegyptiacæ archiepiscopus et dominus pugnam contra Nestorium eiusque et socios et præcessores ante concilium instituit, in concilio peruicit, post synodum et terminauit et continuauit. inde factum est ut non in ipsis tantum concilii gestorum corporibus materies, ut ita dicam, Ephesena et Cyrilliana simul crescerent et magis magisque inter se coalescerent, sed etiam collectiones et ex gestorum corporibus et ex Cyrilli operibus aliunde petitis uario modo componerentur. quarum antiqua et insignia exempla sunt collectio codicis Vaticani 1431 [*R*], cui propter nimiam et partim a concilio Epheseno alienam materiem peculiarem destinaui librum [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6], et codicis Vallicelliani *C* 4 [*U*], quam ultimæ huius uoluminis parti reseruau. simili intentione confectam, ab eis tamen quæ in codicibus ad hæc tempora peruenerunt, longe diuersam describit Photius in bibliothecæ codice 169; continebat illa *V* 165. 166. 4. 5. 6. 119 et alias epistulas inter quas certo erant *V* 135, *V* 134 et scholia de incarnatione

unigeniti. hic enumerō eas quæ sicut illæ, materiem et Ephesenam et Cyrillianam præbent, sed non dignæ sunt quæ specialiter ederentur.

Z Incipio a codice Parisino 1308 [olim MDCCXXXIII. 1897. 2981], quem ut hic explorare potuerim, Henrici Omont probatæ debeo liberalitati. in fine codicis f. 167^r alia manu subscriptum est ἐν ἔτει ζωαζζ' γέγραπται, i. e. anno p. C. 1388, 89. post alia et recentia continet:

- f. 89^v τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον ἐπισκοπον κωνσταντινουπόλεως = *V* 6
- f. 99^r θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ τῶν τοιούτων 1β' κεφαλαίων, secuntur litteræ fere euanidæ quas ita legere mihi uisus sum ἐν οἷς αἱ ἀπολογίαι πρὸς, tum clare legitur ἐν ἕκαστον τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας. est recensio genuina apologiæ Cyrilli contra Theodoretum qualis extat in *V* 167—169. in fine scriptæ sunt litteræ cryptographicæ, quibus rubrica hæc superposita est explicatio: τέλος τῆς φιλονεικίας
- f. 139^r τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θυ λόγου υἱοῦ τοῦ πρσ̄ = *V* 140
- f. 140^v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου. inscriptio falsa est; sequitur anathematismus VII concilii quinti [L v 573 = M VII 382 εἴ τις ἐκ δύο φύσεων — ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία]
- f. 141^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ διακόνῳ ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίῳ = *V* 132
- f. 144^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακαριώτατον σουκενσον ἐπίσκοπον τῆς διοικισαρέων τῆς κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ τῶν δυσσεβεστάτων νεστορίου δογμάτων = *V* 171
- f. 150^v τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς σουκενσον: — ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ = *V* 172
- f. 155^v τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς: secuntur excerpta ex Cyrilli Scholiis quæ edidi uol. v p. 219—226

Finem faciunt scriptiones Athanasio et Basilio suppositæ de imaginibus. ceterum ex hoc codice descriptus est Parisinus 882, quo usus est Aubert in Scholiorum editione.

B Aliam huius generis inueni collectionem in codice Borbonico 11 B 15 bibliothecæ Neapolitanæ s. XIII. initium faciunt [Codices Græci mss. regiæ bibliothecæ Borbonicæ descripti a S. Cyrillo. Neapoli 1826 t. 1 p. 163 sq.] f. 1 αἱ τῶν ἀρμενίων αἰρέσεις κεφαλαϊωδῶς, f. 3 τοῦ ὑπερτίμου τοῦ ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κύριν μιχαήλ τὸν δούκαν [1071—1078] τὸ σύμβολον τῆς ἁγίας πίστεως καὶ περὶ τοῦ [sic] Ζ' συνόδου διὰ στίχων πολιτικῶν, deinde secuntur

- f. 4^v ᾗ ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὠριγένουσι ληρημάτων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμηνικῆς ἑ συνόδου: non sunt illi xv anathematismi quos olim Lambecius in cod. Vindob. hist. gr. 7 inuenit, sed decem a Iustiniano in fine tractatus contra Origenem prolati [L v 677 = M VII 533]
- f. 5^v δ̄ τοῦ ἐν ἁγίοις πρσ̄ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐρμηνεῖα τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων = *V* 148
- f. 15^r ε̄ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας β̄ ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοις = *V* 4
- f. 18^v ζ̄ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γ̄ πρὸς τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον = *V* 6
- f. 28^v ζ̄ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον = *V* 127

- f. 40^r ἡ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς σοῦκενσον τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον τῆς διοικισαρέων ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν = *V* 171
- f. 46^a θ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον σοῦκενσον περὶ τῶν δύο φύσεων = *V* 172
- f. 51^u ἰ̄ τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡς συνθέμενον τοῖς ἀνατολικοῖς = *V* 128
- f. 64^u ἰᾶ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει = *V* 132
- f. 67^r ἰβ̄ τοῦ μεγάλου ἀγίου βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν αὐτοῦ λόγων: ἐρωτήσεις ὀλίγαι. *primam sententiam* [ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἔχειν δεῖ προειλημμένον ἐν ταῖς διανοίαις ἡμῶν ὅτι ποιήματα ὄντες τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καὶ ὑπ' αὐτοῦ συγκροτούμενοι μικρὰ τε καὶ μεγάλα περὶ ἡμᾶς οἰκονομοῦντος οὔτε πάθοιμεν ἂν τι θεοῦ μὴ βουλομένου οὔτε μὴν ὧν πάσχομεν, βλαβερὸν τί ἐστὶν ἢ τοιοῦτον ὥστε ἐνεῖναι κἄν ἐπινοοῖα βέλτιον λαβεῖν] *in eis quæ feruntur asceticis Basilii non inueni; ceteræ tres sunt regularum breu. tract. interr. et resp. 204 [usque ad τηρήσετε]. 211. 259*
- f. 67^u ἐκ τοῦ εἰς τὰ γενέθλια τοῦ ἁγίου λόγου τοῦ αὐτοῦ = PG 31, 1460. 1461 [τίνα τρόπον φησὶν ἐν σαρκὶ — οὐ τῆι θεότητι τῆς οἰκείας μετέδωκεν ἀσθενείας]
- f. 68^r ἰγ̄ τοῦ ἐν ἀγίοις γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῡ λόγου πίστις ἐκτεθείσα ἐν κεφαλαίοις ἰβ̄ καὶ ἐρμηνευθείσα = *V* 170
- f. 72^r ἰδ̄ εἰς τὸ ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδιά μου ἀγρυπνεῖ [Cant. 5, 2] = Greg. Nyss. *homil. in Cant. 10 p. 993* [ὅταν γὰρ ἡ ψυχὴ μόνη — δέχεται τοῦ θεοῦ τὴν ἐμφάνειαν]
- f. 72^u ἰε̄ τοῦ ἐν ἀγίοις ἁγίου γρηγορίου τοῦ θεολόγου πρὸς νεκτάριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως = Greg. Naz. *ep. 202*
- f. 74^u ἰς̄ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἰβ̄ πρὸς κληδόνιον κατὰ ἀπολιναρίου = Greg. Naz. *ep. 101, quæ in editionibus prior numeratur*
- f. 83^r ἰζ̄ λέοντος τοῦ ἐν ἀγίοις ἐπισκόπου ῥώμησ πρὸς φλαβιανὸν τὸν ὀσιώτατον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως κατὰ εὐτυχοῦσ τοῦ ἐν βεβήλοισ περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τῆς υἱκῆσ ὑποστάσεως καὶ τῆς ἐκατέρας αὐτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ ιδιότητι μονῆσ = Leon. *ep. 28. in hoc tomo celeberrimo finem facit collectio; quæ secuntur inde a f. 93^r, aliorum spectant.*
Finem faciat codex Vaticanus 720 s. xii, ubi inter multa et uaria extant
- f. 36^u τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἔκθεσις περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγον τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς = *V* 140. *adiungitur f. 38^r sine interuallo uel distinctione συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ = V 141*
- f. 39^r τοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς σοῦκενσον ἐπίσκοπον διοκισαρέας τῆς ἰσαύρων χώρας = *V* 171
- f. 43^r τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν σοῦκενσον ἐπιστολὴ δευτέρα = *V* 172
Singulares Cyrilli epistolæ raro in codicibus occurrunt; hic adferendi sunt
Codex Oxoniensis Laudianus 92^b s. x, ubi Leontium sequitur f. 210^r ὑπομνηστικὸν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου πρὸς τὸν μακάριον σοῦκενσον ἐπίσκοπον τῆς διοκισαρέων κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν [= *V* 171] et f. 218^r ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὸν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ [*V* 172]
et codex Oxoniensis Baroccianus 26, qui in initio appendicis quæ canonum collectioni adnexa est, f. 341^u continet τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς βιβλίου τῆς τριτῆς συνόδου ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς οικειοὺς ἀποκρισιαριοὺς [= *V* 22]. *de codice et canonum collectione plura inuenies in libro rossico Wladimiri Beneševič de col-*

lectione canonica quattuordecim titulorum p. 316 sq. de codicibus singularibus earum Cyrilli scriptionum, quas pro capitulis suis confecit, suo loco in præfationibus partium v. vi. vii agetur.

In concilii Chalcedonensis actione prima lectæ sunt epistolæ *V* 4 cum initio eorum quæ post lectionem gesta sunt [i 2 p. 13, 20—14, 12] et *V* 127, eadem epistolæ sine gestis iterum in actione tertia quæ uulgo secunda dicitur. hac de causa facere non potui quin uel hic adhiberem codices Gestorum Chalcedonensium, quos in codicum tabula p. 2 enumeravi; adieci duos qui epistulas *V* 4 et *V* 127 ex Gestis Chalcedonensibus præbent excerptas. accurate de his agendum erit in præfatione tomi alterius.

II. DE FLORILEGIO CYRILLIANO

Cyrillus ut primus si non instituit, certe diuulgauit communemque reddidit morem fidei doctrinam quam ueram et unice traditam proclamabat, locis ex patribus excerptis probandi et fulciendi, ita inde ab initio primarium fere locum obtinuit in eis florilegiis quæ eius exemplum secuti composuerunt qui doctrinam eius contra concilium Chalcedonense non magis quam contra Eutychianos defendebant, Timotheus Aelurus et compiler florilegii quod ex codice Vaticano 1431 nuper a me editum est [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 28 sq.], neque duarum naturarum doctrinæ propugnatores sicut Theodoretus et Leo papa facere poterant quin florilegiis a se collectis locos adderent Cyrillianos. etiam magis studium effloruit Cyrillum excerpti, postquam Iustiniani tempore et auspiciis consuetudo inualuit symbolum Chalcedonense explicandi ex Cyrilli doctrina, sicut faciunt Ephraim Antiochenus et Eulogius a Photio excerpti [bibl. 229. 230]; quod ultimum dicere possis antiquorum florilegiorum exemplum, Doctrina patrum plena est locis Cyrillianis. de quibus omnibus hoc loco agere eo minus in animo est, quo de antiquissimis florilegiis Timothei Aeluri et florilegio codicis Vaticani in libro memorato disserui, de posterioribus utilia dici non possunt dum quis ausus sit Leontii Byzantii libros ex codicibus qui extant boni et antiqui, integros edere. de uno uero uel hic plura dicere commodum duxi, de florilegio illo Cyrilliano nondum edito, quod olim Angelus Maius [Noua bibl. patr. 2, 445], Philippus Edwardus Pusey [Cyrill. in Iohann. euang. uol. 3, 476. de recta fide ad imperatorem etc. p. xi sq.], Franciscus Diekamp [Doctr. patr. p. xlviij sq.] Iohanni Cæsariensi concilii Chalcedonensis defensori adscripserunt. quod falsum esse docte et sagaciter ex Seueri memoria syriaca probauit R. Draguet [*Julien d'Halicarnasse* p. 50 sq.]; quæ ab eo edoctus nuper [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 73] exposui, eo magis breuiter hic repetenda esse censui, quo ipse olim [Act. Conc. I 5, 1 p. xv] illos uiros secutus falsa protuli. Seuerus cum a. 508—511 Constantinopoli degeret, ibi in collectionem quandam ccxxxiiii locorum incidit, quos homines complures eo consilio ex Cyrilli scriptis excerpterunt, ut symbolum Chalcedonense ab illius doctrina non abhorreere probarent. quod illis male cecidisse ut demonstraret, conscripsit ipse librum Φιλαλήθης nomine inditum et ita dispositum, ut parte priore florilegium illud Cyrillianum repeteret integrum atque totum, parte altera locos illos non accurate exscriptos aut falso intellectos aut similia doceret. libri huius Seueriani memoria extat duplex. totum præbet illum uersio syriaca in cod. Vaticano 139 s. viii; partem priorem, id est florilegium Cyrillianum, et initium refutationis Seuerianæ seruauerunt duo codices Græci inter se simillimi, codex Parisinus 415 [P] s. xii, quem hic explorare per Henrici Omont liberalitatem mihi licuit, et codex, s. xiii male et raptim scriptus, olim monasterii S. Ecatherinæ Cairensis, ubi Ph. E. Pusey eum detexit, nunc Sinaiticus 1690 [s], iterum ab W. Benešević inuentus, qui

phototypa a se expressa olim mihi donauit. codicis Parisini apographon est codex Ven. 165 [p] s. xv; quoniam ille antequam in bibliothecam Parisinam peruenit, haud paucas quaterniones et inter eas maximam florilegii partem amisit, apographon in hac certe codicis parte utilius est exemplari. in utroque codice, et Parisino et Sinaitico, adiunctum est florilegium epistularum quæ ad instituendum concilium Chalcedonense pertinent, collectioni et ipsis primæ sessionis gestis; in Parisino sequitur canonum collectio. opus quod huc pertinet, incipit nullo titulo uel auctoris nomine præmisso a definitione fidei Chalcedonensi [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 72]; sequitur comparatio singularum symboli sententiarum cum singulis locis Cyrilli; hæ partes receptæ sunt in Doctrinæ patrum c. 24 memata x et xii. iam sequitur ipsum florilegium:

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας χρήσεις διάφοροι, ἐν αἷς ἔστιν εὐρεῖν τῶν δύο φύσεων τὸ διάφορον καὶ τὸν θεὸν λόγον ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον, τὸν δὲ ναὸν παθητὸν καὶ θνητὸν παρ' αὐτοῦ κηρυττόμενον

- ᾱ—ε̄ ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως [V 4]: excerpta vi
- ζ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Τοῦ σωτήρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος [V 6]: excerptum i
- η̄—ιᾱ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχὴ· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιášθω ἡ γῆ [V 127]: excerpta iiii
- ιβ̄—ιε̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχὴ· Ἐπιλαμβάνονται τινες τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποιήνται οἱ Ἀνατολικοὶ [V 132]: excerpta iiii
- ις̄—ιθ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχὴ· Βαθὺ μὲν καὶ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον [R 19, *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 13]: excerpta iiii
- κ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεροίας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Πρέπουσαν ἑαυτῇ φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὀσιότης ἀνεδέξατο [A 107]: excerptum i
- κᾱ—κη̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχὴ· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὀσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχῶν ἥσθη ἄγαν [V 134]: excerpta viii
- κθ̄—λε̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἢ πρόσρησις [V 128]: excerpta vii
- λς̄—μζ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου ὑπομνηστικοῦ τοῦ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων τῶν κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν, οὗ ἡ ἀρχὴ· Ἐνέτυχον μὲν τῷ ὑπομνηστικῷ τῷ παρὰ τῆς σῆς ὀσιότητος ἀποσταλέντι [V 171]: excerpta xii
- μη̄—νδ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον δευτέρου ὑπομνηστικοῦ, οὗ ἡ ἀρχὴ· Ἐμφανῆ μὲν καθίστησιν ἑαυτὴν ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν [V 172]: excerpta vii
- νε̄—νζ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerpta iii
- νη̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ δευτέρου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
- νθ̄. ξ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerpta ii
- ξᾱ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ [169]: excerptum i

- $\bar{\epsilon}\beta$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ ἔκτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
- $\bar{\epsilon}\bar{\gamma}$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
- $\bar{\epsilon}\delta$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ $\bar{\iota}\beta$ ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
- $\bar{\epsilon}\bar{\epsilon}$ — $\bar{\sigma}\alpha$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μὲν τινες [V 1]: excerpta vii
- $\bar{\sigma}\beta$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἐν ἣι ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτῶ σύμβολον, ἥς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης [V 135]: excerptum i
- $\bar{\sigma}\bar{\gamma}$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Αὐτὸς γὰρ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός: excerptum i [in editis non inueni]
- $\bar{\sigma}\delta$. $\bar{\sigma}\bar{\epsilon}$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον Ἰκονίου ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Ἀπόχρη μὲν ὡς διακείμεναι [sic], μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἀληθές [V 119]: excerpta ii
- $\bar{\sigma}\bar{\zeta}$ — $\bar{\eta}$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ συνουσιαστῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεποιήται λόγος: excerpta xv [edita sunt a Ph. E. Pusey in Cyrilli comment. in euang. Ioh. uol. 3, 476—489]
- $\bar{\eta}\alpha$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Μελχισεδέκ, ἥς ἡ ἀρχή· Νόμον μὲν εἰς βοήθειαν ἔδωκεν ὁ τῶν ὄλων θεός [Glarghya 2 PG 69, 80]: excerptum i
- $\bar{\eta}\beta$ — $\bar{\rho}\bar{\iota}\theta$
 $\bar{\rho}\kappa$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῶν Σχολίων [edidi uol. v p. 226—230]: excerpta xxviii
τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τῆς πραγματείας τῆς περὶ δογμάτων ἐπιλύσεως, ἥς ἡ ἀρχή· Ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς χεῖρας πόδας ὀφθαλμοὺς ὤτά τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομάζεται: excerptum i [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 549]
- $\bar{\rho}\kappa\alpha$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἠγνόησεν ὁ υἱὸς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, τὸ δὲ προοίμιον ἐστὶ τὸδε: excerptum i [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 583]
- $\bar{\rho}\kappa\beta$. $\bar{\rho}\kappa\bar{\gamma}$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ ἦν [ὄν p ὀ s] ποιεῖται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας [A 24]: excerpta ii
- $\bar{\rho}\kappa\delta$ — $\bar{\rho}\kappa\zeta$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος Παῦλος [A 24]: excerpta iii
- $\bar{\rho}\kappa\zeta$ — $\bar{\rho}\lambda$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή· Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως [A 24]: excerpta ii
- $\bar{\rho}\lambda\alpha$. $\bar{\rho}\lambda\beta$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή ἐστὶ τὸδε· Καὶ νῦν ἡμῖν οὐδὲν ἤττον δὴ [sic] τῶν ἴσων ἔρχεται λόγων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος [A 24]: excerpta ii
- $\bar{\rho}\lambda\gamma$. $\bar{\rho}\lambda\delta$
 $\bar{\rho}\lambda\epsilon$ — $\bar{\rho}\nu\bar{\epsilon}$ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ $\bar{\iota}\beta$ ἀναθεματισμοῦ [A 24]: excerpta ii
τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τῷ ἀνωπᾶτι [sic] καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς [V 7]: excerpta xxi
- $\bar{\rho}\nu\zeta$ — $\bar{\rho}\xi\delta$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρίναν, ἥς ἡ ἀρχή· Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν [V 150]: excerpta viii
- $\bar{\rho}\xi\epsilon$ — $\bar{\rho}\sigma\bar{\epsilon}$ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν καὶ Εὐδοκίαν, ἥς ἡ ἀρχή· Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱεουργοῦσι

κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου διακελεύεται [sic] λέγων ὁ τῶν ἄλων θεός· ἐπ' ὄρους [sic] ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον [V 149]: excerpta xi

ροσ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ δευτέρου βιβλίου, λόγου δὲ ἔκτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐπὶ καιροῦ δὲ πάλιν ἐροῦμεν τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ἔφη γὰρ ὅτι θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης [PG 76, 780]: excerptum i

ροζ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγου ὀγδόου, οὗ ἡ ἀρχή· Φέρεται [sic] μὲν οὖν τῷ σοφῷ κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης ὁ πόλεμος [PG 76, 885]: excerptum i

ροη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν [sic] βιβλίου τρίτου λόγου τετρακαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἰερεμίας ἤγουν δι' αὐτοῦ θεὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐχθροῖς οἶονεῖ πως: excerptum i [non dum editum¹]

ροθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου τρίτης λόγου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Πειράται μὲν οὖν ὁ δι' ἐναντίας πολυτρόποις συκοφαντίαις [legendum συκοφαντίας] εὐρήμασιν ἐκπολιορκεῖν τὴν ἀλήθειαν: excerptum i [non dum editum¹]

ροπ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου λόγου τρισκαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἀκόρεστος μὲν εἰς φιλοσογίας ὁ τῶν ἀγίων κατήγορος: excerptum i [non dum editum¹]

ροπα—ροα τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Διοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Προτετάζεται μὲν τῆς ἀληθείας οὐδὲν παρά γε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὴν καὶ εὖ εἰδόσι λαλεῖν περὶ αὐτῆς: excerpta xi [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 492 sq.]

ροβ—ροδ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ τὴν ἀγίαν καὶ θεόπνευστον γραφὴν καθαρῶι διανοίας περιαθρήσαντες ὀφθαλμῶι: excerpta iiii [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 511 sq.]

ροε. ρος τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου Μοψουεστίας τρίτου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Φορτικοὶ μὲν γὰρ ἴσως οἱ πρὸς ἡμῶν εἰσι λόγοι: excerpta ii [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 525 sq.]

ροζ—σλα²) τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς περὶ τριάδος πραγματείας ἣν πρὸς Νεμεσινόν τινα ποιεῖται, καλεῖται δὲ Θησαυρὸς ἡ βίβλος [PG 75]: excerpta xxxv. inde ab excerpto σς [= Thesaur. 15, PG 75, 292] uerbis ultimis [καὶ συνδεδεσμένους πρὸς ἐμὲ διὰ τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν] præsto est codex Parisinus 415. codex Sinaiticus desinit in fine excerpti σλ; excerpti quod sequitur, codex Parisinus non seruauit nisi initium Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· περὶ quæ secuntur, uerba esse Seueri ad suam refutationem transeuntis exposui l. I. [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 73]. quoniam florilegium excerpta cxxxxiiii continuisse Seueri testimonio constat, apparet in codicum Græcorum archetypo prioris partis libri Seueriani finem casu quodam periisse. nam codicibus illis florilegii non formam primariam exhiberi, sed eam quam Seuerus in ipsius librum Φιλαλήθης recepit, demonstratur ultimis quamuis laceris et disiectis codicis Parisini uerbis. coniecerim igitur hominem quendam orthodoxiæ Chalcedonensis asseclam ex libro Seueri titulum et partem alteram Seueri ipsi debitam præter prima uerba in eadem pagina atque florilegii finem perscripta cultro adhibito reseuisse et hunc truncum postmodum transscriptum esse cum ipsis illis uerbis, quæ Seueri hæretici esse librarius non nouerat. ceterum si quis Seueri hunc librum critice edere sibi proposuerit, uereor ne codicem Vat. syr. 139 non adiumentum

¹) Fr. Diekamp se hæc excerpta editurum esse olim pollicitus est [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1901, 1051¹], sed, quantum scio, promisso non stetit.

²) De errore quem in numeris adponendis librarius codicis Parisini commisit, cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 72¹.

tantum necessarium habeat in florilegio, cum codices Græci sat multis uitiis laborasse uideantur, sed impedimentum quoque molestum, ne dicam insuperabile; codex enim et mutilus est et pessime habitus. mihi in eo acquiescendum erat, ut excerptorum Græcorum uariam lectionem plenam apparatusi insererem.

III. DE VERSIONIBVS

Ex eis quæ in gestorum Ephesenorum corpora relata sunt, Marius Mercator monachus in monachorum usum statim post ipsum concilium Latine uertit *V* 2. 4. 5. 22 et symbolum illud transformatum quod Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 lectum est [*A* 76] et ipse contra gestorum testimonium Theodoro Mopsuesteno adscripsit. quorum omnium exemplaria Græca non e gestorum quadam collectione, sed ni fallor [cf. uol. v 1 p. xi sq.], a Cyrilli apocrisiariis Constantinopoli constitutis accepit. neque ad gestorum Ephesenorum memoriam pertinet Cyrilli Scholiorum uersio Leonis epistula 165 antiquior, cf. uol. v 1 p. xiiii.

Quæ Ephesi et postmodum Constantinopoli de Nestorii depositione et ordinatione Maximiani acta sunt, præterea pacis formulam quæ inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum a. 433 constituebatur, Romam siue per ipsos Cælestini legatos siue per litteras synodales Græce conceptas esse nuntiata certum est; sed horum omnium uersiones Latinæ in scrinio Romanorum pontificum non extabant nisi epistularum Cyrilli alterius ad Nestorium [*V* 4] et de pace ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], quas ex Collectione Quesneliana edidi uol. v p. 334—340; sunt concilio Chalcedonensi antiquiores [cf. uol. v 2 p. xiiii sq.]. quam parua uel sub finem sæculi quinti in Occidente fuerit rerum Ephesi gestarum, nedum gestorum Ephesenorum in magna corpora redactorum notitia, testis est Dionysius exiguus qui in epistula uersioni epistolæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium [*V* 6, cf. uol. v p. 235, 11 sq.] præmissa illam Græcis iam dudum bene compertam hactenus Latinis esse ignoratam queritur. Dionysius præterea transtulit primus epistulas Cyrilli ad Successum [*V* 171. 172, uol. v 294 sq.].

Cum uero schismate Acaciano sublato et communionem inter ecclesias Constantinopolitanam Romanamque restituta controuersia primo de uno ex trinitate passo, tum de doctrina Cyrilli concilii Epheseni ducis et propugnatoris, quæ aliis a symbolo Chalcedonensi discrepare, aliis cum eo conciliari posse uidebatur, ex Oriente magis magisque in Occidentem transfuerent, acre cœpit studium apud Latinos et ea noscendi quæ Ephesi gesta erant, et quæ aliquo modo ad illud concilium pertinebant. præterea crescebat Constantinopoli notitia sermonis Latini, uel antequam Italia imperio recuperari cœpit. inde factum est ut sæculo sexto quasi pullularent translationes uel partium uel totorum corporum Ephesenorum. primo, ut uidetur, translata sunt ea quæ gesta sunt Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431, quæ uulgo contra codicum memoriam dicitur actio sexta; harum uersionum historiam satis intricatam enarraui uol. v 2 p. viii sq. accedebant alia, quæ in Collectionem quam dixi Sichardianam recepta sunt: Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum ea recensio qua illa cum interpretationibus eiusdem coniuncta est [*A* 25], synodi Orientalium decretum [*V* 96] et alia quæ iam Græce ne extant quidem. huic collectori extitit aduersarius collector Palatinus: præter nouam uersionis illorum quæ Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 gesta sunt, recensionem Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum formam primariam [*V* 167—169] et defensionem eorundem capitulorum contra Orientales [*A* 24] transtulit [uol. v p. 116 sq.]. eodem fere tempore, certe antequam Liberatus diaconus breuiarium paulo post concilium Constantinopolitanum a. 553 con-

scripsit, facta est translatio concilii Epheseni prima, sicut gloriatur eius auctor in subscriptione quæ antiquissimo illius codice Parisino 1572 seruata est. hæc uersio quæ etiam nunc extat in ea Collectione, quam Fridericum Maassen secutus appellauit Turo-nensem, bis correctata et emendata est, primo in Collectione Veronensi, qua tamen non recepta est nisi pars illius uersionis, deinde tota et multo diligentius a Rustico, cuius recensio uersionis antiquæ est prior pars Collectionis Casinensis, alteram quam edidi in uol. IIII, de suo adiecit. hæc hic sufficiant; plura præter præfationem uol. II inuenies in uol. III, ubi uersionem antiquam proponam qualis a Rustico emendata est, ita tamen ut etiam illius forma primaria facile possit agnosci.

Syriace totum gestorum corpus translatum non fuisse uidetur; certe nullius eiusmodi uersionis notitia ad me peruenit. neque earum quæ singularium scriptio-num quæ in corpora Græca peruenerunt, notæ sunt uersionum Syriacarum exemplaria Græca ex corporibus gestorum Ephesensorum desumpta esse uidentur. omnium antiquissima est ea quam Rabbula inter annos 432 et 435 [cf. *Concilstud.* 2, 24 sq.] con-fecit orationis Cyrilli ad Theodosium de recta fide [V 7], cuius exemplar Cyrillus ipse ei miserat; e codice Musei Britannici add. 14 557 s. VII edidit Ph. Ed. Pusey in editione illius libri Oxonii 1877. est magis paraphrasis uerba Græca sermoni Syriaco libere accommodans quam translatio unde editor lectiones exemplaris Græci diuinari possit, sed uel ita non prorsus inutilis in illius libri recensione ultra modum difficili ¹⁾. ex eodem codice P. Bedjan in editionis Nestorii libri Heraclidæ appendice publicauit uersiones interpretationum seu solutionum quas Cyrillus capitulorum suorum synodali-bus Ephesenis protulit [V 148], Cyrilli epistolæ ad Valerianum [V 119], libelli a Paulo Emeseno Cyrillo oblatis [V 122], epistolæ Iohannis Antiocheni ad Cyrillum [V 123], Cyrilli epistolæ ad Iohannem Antiochenum [V 127]. denique codici dudum celebri Musei Britannici Add. 12 156 s. VI, de cuius parte priore egi in adnotationibus ad flori-legium codicis Vaticani 1431 [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6] insunt uersiones Cyrilli defensionis capitulorum suorum aduersus Orientales i. e. Andream Samosatenum [f. 91^a—107^b], et eiusdem defensionis eorundem capitulorum aduersus Theodoretum [f. 107^b—122^a]. quas ut per codicis phototypa commode explorare possim, debeo munificentia Pii pontificis XI, qui multis quæ pro conciliorum editione fecit, etiam hoc pretiosum donum adici uoluit.

IIII. DE EDITIONIBVS

Primus Gesta concilii Epheseni Græca typis imprimenda curauit typhotheta doc-tus Hieronymus Commelinus cuius opera ACTA OECUMENICAE TERTIAE SYNODI EPHESI HABITAE Græce nunc primum e REUCHLINIANAE BIBLIOTHECAE exemplari peruetusto fideliter expressa Heidelbergæ a. 1591 in lucem prodierunt. codice usus est arche-typo collectionis D, qui cum plurimis ceteris bibliothecæ Reuchlinianæ codicibus perit,

¹⁾ Quæstionem ad amussim pertractare non huius præfationis est; sed liceat quæ grauissima sunt, in ad-notatione perstringere. Cynillum orationis ad imperatorem alteram confecisse editionem et dialogis ad Hermian adunxisse cum cognouisset Pusey, optime egit quod etiam huius libri formæ proposuit editionem ad codices exactam si quæ lectiones dialogi [Δ] sensu et sermone commendabantur, eas recipere non dubitauit; sed re-stant loci nonnulli quibus aperta uitia et Δ et codicibus orationis in primis DA communia sunt. quem consen-sum inde ortum esse quod DA redeant ad codicem ex Δ correctum, neque per se probabile est et eo refelitur quod earum mutationum quæ Δ propter dialogi formam orationi primariæ superductam propriæ sunt, in DA nullum inuenitur uestigium. unde consensus ille mirus non uideo qua alia ratione explicari possit quam ita ut DA redeant ad exemplar quoddam orationis ex codice correctum gemello eius quod Cyrillus transscriben-dum dedit libranis, cum paucis permutatis orationem in dialogum transformasset. ab hoc codice discre-pabat ille quem Rabbula destinauerat, ne eum quidem uitiis propriis destitutum.

et istius apographo pro Pistorio magistro confecto et illi donato, quod postquam exemplar typhotetis Commelinianis fuit, abiectum esse uidetur. summopere se curasse ut editione quantum potuit codex ille archetypus repræsentaretur, ipse dicit Commelinus et testatur artissimus consensus qui inter editionem atque apographa illa Monac. 115 et 116 intercedit [cf. supra p. 11].

Plura uoluerunt ii homines docti quibus a Sixto v et Paulo v munus impositum est ut conciliorum œcumenicorum acta græca ex codicibus ederent adiecta uersione Latina. primus hoc consilium capere ausus est Antonius Augustinus uir ingenio atque doctrina non inter Hispanos tantum et ultra illud sæculum ingeniis fertile emens, sed consilii magni et uasti fructus remansit nullus nisi apographa codicum Græcorum a Græculis opera mercenaria confecta, quæ postea Romam in bibliothecam Vaticanam perlata sunt. cum Gregorio papæ XIII frustra suasisset ut concilia non Latine tantum, sed etiam Græce edi iuberet, post mortem eius Sixtus papa v consilium ex feruore uera funditus sciendi exortum suum fecit, ut imperio ecclesiæ uniuersali instrumentum fieret. sicut Vulgatæ Bibliorum, ita conciliorum quoque editionem quam celerrime non præparari tantum atque inchoari, sed etiam ad finem perducere uolebat papa, frena uero eius festinationi imperiosæ imposuerunt uiri docti quibus munus edendi imponebatur ne nominum quidem mentione permessa. certe hoc consecuti sunt, ut non unus, sed plures adhiberentur codices ex eis quorum copia facile præsto erat; quod nimis pauci erant et pauci illi opera nisi festina non explorabantur, temporum, ut caute loquar, erat, non illorum culpa. primus conciliorum generalium ecclesiæ catholicæ Pauli v pont. max. auctoritate editorum tomus Romæ a. 1608 ex typographia Vaticana prodit. indici eorum quæ sub concilii Epheseni titulo continentur, præmissa est nota editorum hæc:

Cum quattuor Græcis codd. mss. collatum, Bibliothecæ Vaticanæ, et Sfortianæ, tertio Card. Columnæ, olim Card. Sirleti, quarto Ant. Aug. Archiepiscopi Tarraconen. ex Hispaniis Romam allato: ac etiam cum impresso in Germania apud Commelinum. Latina uero interpretatio ubi aliud non adnotatur, est Theodori Peltani, multis locis ad Græcum exemplar castigata.

Quam notam ut explicarem et codices qui illic commemorati sunt, inuenirem, contigit mihi, cum a. 1910 Romæ codices Vaticanos explorarem a Francisco Ehrele nunc eminentiæ purpura decorato et Iohanne Mercati docte et beneuole adiutus. codex quem typographiæ tradiderunt editores Romani, est is quem illi quarto loco numerant, Vaticanus 1177¹⁾ ex bibliotheca Antonii Augustini, codicis Ottoboniani 49, sine dubio eius quem editoribus præbebat bibliotheca Sfortiana, apographon a. 1557 confectum; codex Ottobonianus a. 1524 ex codice transcriptus est Vaticano 830 [V], quem primo loco adferunt. qui in nota codex dicitur cardinalis Columnæ, olim cardinalis Sirleti, est Vaticanus 1431, cuius historiam enarraui in libro quem de eo conscripsi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 3 sq.]. eiusmodi apparatus recensio critica superstrui non poterat; nam ipsorum gestorum codices tres, Vaticani 830 et 1177 atque Ottobonianus 49 re uera ad unum redeunt ceterorum duorum patrem et auum, Vaticanum 830; Vaticanus autem 1431 quippe qui non gestorum codex sit, sed collectio alio et proprio consilio compilata, multa omittit, quæ in concilii editione deesse non poterant. codicem Vaticanum non sufficere editores Romani uel inde nouerant, quod quattuor capitulationis titulis $\overline{\alpha\gamma}$ $\overline{\alpha\delta}$ $\overline{\rho\gamma}$ $\overline{\rho\delta}$ in ipso corpore textus desunt,

¹⁾ Codicis folia 341—348 per casum in cod. Vat. lat. 6418 perlata et ibi numeris 209—216 signata esse me docuit I. Mercati.

cf. supra p. 1. propter hunc defectum sane intolerabilem ad codicem quendam confugerunt, quem in notis codicis Vaticani 1177 marginibus adscriptis et in titulo ipsorum illorum textuum [*Copie del Bavarico*], qui in foliis nonnullis eidem codici Vaticano post capitulationem insertis perscripti sunt, Bauaricum dicunt. est codex Monacensis 115 [cf. supra p. 11], quem d. 12. m. Nou. a. 1588 ad Sixtum v missum esse testatur F. Oefele bibliothecarius in nota d. 24. m. Febr. a. 1782 perscripta et codici inserta. cuius codicis ut notitia Romam perueniret, ante aliquot annos per mirum causarum casuumque conexum accidit. cum enim circa a. 1558 codex ille uetustus *D*, qui postea bibliothecæ Reuchlinianæ fuit [cf. supra p. 11], Monachii esset et transcriberetur, ducis Bauariæ Alberti iussu sodalis quidam societatis Iesu Theodorus Peltanus, id est de Pelte uico quodam monasterii Leodiensis oriundus, concilium Ephesenum ex illo codice siue potius eius apographo Latine uertit, ea tamen condicione ut translatio simul cum Græco exemplari, id est codice Monac. 115, Romam mitteretur et hoc illic cum codicibus Vaticanis conferretur. et uersio et exemplar Græcum Romæ per XII annos delituerunt, dum Peltano illuc profecto cardinalis Sirletus tum bibliothecarius utrumque librum qui post uaria fata ad illum peruenerunt, reddidit adiecta collatione Monacensis 115 cum Vaticano 830; alterum uersionis Peltanianæ exemplar Romæ remansit [Vat. lat. 5512]. Peltanus Ingolstadium, ubi ducis mandato primum Græcam, mox Hebraicam Chaldaicamque linguam, denique theologiam docebat, reuersus translationem denuo ad collationem Sirletianam Vaticani 830 et ad alterum codicis *D* apographon Fuggeranum [Mon. 116] exactam et correctam Ingolstadiæ a. 1576 edidit. quarum rerum memoria cum Romæ mansisset, uiri quibus munus concilia edendi impositum erat, a Sixto v impetrauerunt, ut codicem Mon. 115 iterum Romam mitti a Bauariæ duce rogaret. postea cum Commelini editionem, quæ tribus annis postquam codicem Bauaricum Romam transmissum acceperunt, in lucem prodiit, cum eis quæ ex Bauarico transcripserant et adnotauerant, accurate consentire cognouissent, non tantum capitibus illis ex Bauarico descriptis paginas editionis Commelinianæ adscripserunt, sed etiam in nota illa de codicibus quos adhibuerunt, Bauarici loco editionem Heidelbergensem commemorare maluerunt.

Vt omnes has animaduersiones quas in bibliothecis Vaticana et Monacensi coram ipsis codicibus feci, in summam redigam, editio Romana exprimit mixtam quandam lectionum uarietatem, quarum maxima pars debetur propagini codicis *V*, minor codicibus *D*, minima codici *R*. ex hac materie quamuis parca textum non imperite et cum sensu quodam eius quod aptum et probabile sit, extractum esse iterum iterumque, dum ipse opus non restauro, sed ex fundamentis nouum ædifico, expertus sum; certe concilii Epheseni recensionem Romanam multo meliorem inueni quam Chalcedonensis, quæ raptim et sine diligentia conserta esse uidetur.

Operi ab editoribus Romanis non perpetrato, sed incepto nihil addiderunt qui secuti sunt Conciliorum Collectores uel cloaca illa maxima Migneana, quæ Patrologiæ Græcæ nomine gloriatur, quamuis ueræ patrologiæ grauissima damna intulerit et inferre pergat. nam quod Labbei operosa futilitas marginibus tomi 111 editionis regiæ renouatæ quæ Parisiis a. 1671 prodiit, lectiones quasdam ex codice *S* excerptas adpersit, nullius erat usus, quoniam notas nullo signo ab eis distinxit quas ex editione Romanas desumpsit. immo et ille et qui eum secuti sunt, imprimis Dominicus Mansi, in quo desiit ista editorum series immerito celebrata, textum Romanum deprauauerunt typtothecarum erroribus haud paucis admissis neque correctis.

Vnus post uiros illos numquam nominatos qui editionem Romanam curauere, strenuam operam non ipsis gestis, sed aliquot gestorum partibus codicum ope recen-

sendis nauauit Philippus Edwardus Pusey. qui feruenti zelo Cyrillum tamquam orthodoxiæ columnam ueneratus magnam temporis pecuniæ laboris copiam eorum illius operum quibus plurimum tribuebat, editionibus nouis parandis impendit; ex haud parua harum editionum mole duo huc pertinent uolumina, quorum alterum Oxoniæ a. 1875 emissum continet Cyrilli duo epistulas ad Nestorium [V 4. 6], epistulam ad Iohannem Antiochenum [V 127], libros quinque aduersum Nestorium [V 166], duodecim capitum explanationem [V 148], eorundem defensiones contra Orientales episcopos [A 24] et contra Theodoretum [V 167—169], Scholia de incarnatione unigeniti [edidi aliter disposita uol. v 184 sq.], alterum ibidem a. 1877 publicatum de recta fide ad Theodosium imperatorem [V 7] simul cum dialogo de incarnatione unigeniti, de recta fide ad Arcadium Marinamque principissas [V 150], de eadem re ad Pulcheriam Eudociamque Augustas [V 149], quod unus Christus dialogum, apologeticum ad Theodosium imperatorem [V 118]. quam promisit epistularum Cyrilli omnium editionem, ea numquam in lucem prodiit. bene de Cyrilli memoria uir Anglus primo eo meritis est quod haud paucos codices primus ex bibliothecarum tenebris ad lucem protraxit aut per se ipsum aut per optimos illorum temporum exploratores codicum Hermannum Hinck et Augustum Mau summa diligentia collatos, deinde indefesso illo et tenaci labore quo Cyrilli librorum quos edebat, memoriam per catenas, panoplias dogmaticas Byzantinorum, excerpta innumera in codicibus Syriacis Musei Britannici abdita persecutus ingentem molem conquisiuit, unde e. g. ei contigit ut Scholiorum Cyrilli Græcorum reliquias omnes quæ extant, colligeret. neque tamen opus inceptum ita absoluit, ut nouo editori nihil nisi spicas legendas relinqueret, immo apparatus ita obscure et ambigue instituit, ut nullius codicis quamuis bene collati accurata notitia inde peti posset et omnes denuo conferri deberent. grauius est quod codices imprudenter et antiquitatis specie nimis confisus elegit memoriæ historia illius sæculi more neglecta; grauissimum quod codicibus imprudenter electis imprudentem tribuebat fiduciam sermonis leges sensusque aptitudinem parum curans; e. g. in Cyrilli apologetico codices *SDW*, quos solos adhibuit, peiorem textum præbere non agnouit, sed ita presse eos secutus est, ut editionem Romanam non emendaret, sed prauiolem redderet. hic quoque igitur omnia de fundamentis denuo erant extruenda.

Hæc in usum lectorum quos non omnes defuturos spero, primæ Actorum Græcorum parti præmittenda esse duxi; caput de collectionum origine et historia in partis quartæ præfationem distuli, quando primaria certe Collectionis Vaticanæ forma edita erit.

Iam cum præfationem eius partis concludo, quod totius operis initium est, in mentem ascendit pia collegæ Argentoratensis et per multos annos amici memoria, HENRICI BRESSLAU ante paucos menses inter graues morbi perniciosi dolores defuncti. qui simul atque Societati scientiarum Argentoratensi per testamentum Trübnerianum maiora audere licuit, consilium concilia œcumenica edendi feruide arripuit, deinde Societatis præses electus indefessa opera atque perita prudentia opus hoc ipsum fouit promouitque neque temporibus infaustis, cum patriæ calamitas Societatem grauiter opprimeret, studium certe et spem præbere destitit. non officii magis quam ueritatis causa nomen uiri optimi cum hoc opere quod ei tantum debet, semper coniunctum fore hoc loco publice testari uolui.

Monachii mense Maio a. xxvii h. s.

E. Schwartz

EDITIONVM CONSPECTVS

Concilia ed. Labbeus et Cossartius Parisiis 1671 t. III	Conciliorum collectio ed. Mansi t. III. v	
p. 9—20	III p. 577—588	V 19 uol. I pars I
p. 20—45	III p. 588—617	V 1 uol. I pars I
p. 45—105	III p. 617—680	V 7 uol. I pars I
p. 105—225	III p. 680—801	V 150 uol. I pars V
p. 225—314	III p. 804—884	V 149 uol. I pars V
p. 314. 315	III p. 884. 885	V 2 uol. I pars I
p. 315	III p. 885	V 3 uol. I pars I
p. 315—322	III p. 885—892	V 4 uol. I pars I
p. 322—327	III p. 892—1000	V 5 uol. I pars I
p. 327—330	III p. 1000	V 21 uol. I pars I
p. 330. 331	III p. 1000. 1001	V 20 uol. I pars I
p. 331—338	III p. 1004—1008	V 22 uol. I pars I
p. 338. 339	III p. 1008—1012	V 18 uol. I pars I
p. 339—346	III p. 1012—1017	V 144 uol. I pars V
p. 346—350	III p. 1017—1021	V 9 uol. I pars I
p. 349—352	III p. 1021—1024	Coll. Veron. 3. 4 uol. II
p. 351	III p. 1023	V 24 ¹ uol. I pars I
p. 354—363	III p. 1025—1036	V 10 uol. I pars I
p. 363—374	III p. 1036—1048	V 11 uol. I pars I
p. 375—378	III p. 1048. 1049	V 12 uol. I pars I
p. 378. 379	III p. 1049—1052	V 13 uol. I pars I
p. 379. 382	III p. 1053. 1056	V 16 uol. I pars I
p. 382—386	III p. 1056. 1057	V 17 uol. I pars I
p. 386. 387	III p. 1057. 1060	V 15 uol. I pars I
p. 387—395	III p. 1061—1068	V 14 uol. I pars I
p. 395—410	III p. 1068—1084	V 6 uol. I pars I
p. 410—419	III p. 1085—1094	uol. V p. 235—244
p. 419. 422	III p. 1093. 1096	V 24 uol. I pars I
p. 422. 423	III p. 1097	V 145 uol. I pars v
p. 423—426	III p. 1099. 1100	uol. v p. 247—249
p. 426—431	III p. 1101—1108	V 143 uol. I pars v
p. 434. 435	III p. 1109. 1112	V 8 uol. I pars I
p. 435—439	III p. 1112—1116	V 25 uol. I pars I
p. 439	III p. 1116	V 26 uol. I pars I
p. 439. 442	III p. 1117	V 27 uol. I pars I
p. 442. 443	III p. 1117. 1120	V 31 uol. I pars I

L

p. 443. 446
 p. 446—518
 p. 518. 519
 p. 519—530
 p. 530—547
 p. 560
 p. 560—564
 p. 564—568
 p. 568—572
 p. 572. 573
 p. 573
 p. 576
 p. 576. 577
 p. 577. 580
 p. 580—584
 p. 584—589
 p. 589—600
 p. 600
 p. 601
 p. 601. 604
 p. 604. 605
 p. 605. 608
 p. 608. 609
 p. 609—632
 p. 633
 p. 633—653
 p. 656—660
 p. 660—668
 p. 668. 669
 p. 672
 p. 673—689
 p. 693—697
 p. 697—700
 p. 701. 704
 p. 704. 705
 p. 705—709
 p. 709
 p. 712
 p. 712—716
 p. 716
 p. 717. 720
 p. 721
 p. 724—728
 p. 727—731
 p. 732. 733
 p. 733—735
 p. 735. 736

M

III p. 1121
 III p. 1124—1193
 III p. 1196
 III p. 1196—1208
 III p. 1208—1225
 III p. 1228
 III p. 1228—1232
 III p. 1232—1236
 III p. 1236—1240
 III p. 1240
 III p. 1241. 1244
 III p. 1244
 III p. 1244. 1245
 III p. 1245. 1248
 III p. 1248—1252
 III p. 1252—1257
 III p. 1260—1269
 III p. 1269. 1272
 III p. 1272. 1273
 III p. 1273
 III p. 1273. 1276
 III p. 1276. 1277
 III p. 1277. 1280
 III p. 1280—1304
 III p. 1304. 1305
 III p. 1305—1325
 III p. 1325—1329
 III p. 1329—1337
 III p. 1337—1341
 III p. 1341. 1344
 III p. 1344—1361
 III p. 1368—1372
 III p. 1372. 1373
 III p. 1376. 1377
 III p. 1377. 1380
 III p. 1380—1384
 III p. 1384. 1385
 III p. 1385
 III p. 1385—1389
 III p. 1389
 III p. 1392
 III p. 1396
 III p. 1400. 1401
 III p. 1401—1407
 III p. 1407. 1408
 III p. 1408—1410
 III p. 1410. 1411

V 30 uol. I pars I
 V 33—54 uol. I pars II
 A 75 uol. I pars VII
 V 60 uol. I pars II
 V 61. 62 uol. I pars II
 V 63—65 uol. I pars II
 V 67 uol. I pars II
 V 146 uol. I pars V
 V 81 uol. I pars III
 V 69 uol. I pars II
 V 28 uol. I pars I
 V 29 uol. I pars I
 V 68 uol. I pars II
 V 70 uol. I pars II
 V 75 uol. I pars II
 V 80 uol. I pars II
 V 151 uol. I pars V
 V 152 uol. I pars V
 V 153 uol. I pars V
 V 155 uol. I pars V
 V 156 uol. I pars V
 V 157 uol. I pars V
 V 160 uol. I pars V
 V 106. 107 uol. I pars III
 V 85 uol. I pars III
 V 87—90 uol. I pars III
 V 92 uol. I pars III
 V 82 uol. I pars III
 V 78 uol. I pars II
 A 74 uol. I pars VII
 A 76. 77 uol. I pars VII
 V 79 uol. I pars II
 V 163 uol. I pars V
 V 96 uol. I pars III
 V 83 uol. I pars III
 V 154 uol. I pars V
 V 161 uol. I pars V
 V 162 uol. I pars V
 V 158 uol. I pars V
 V 159 uol. I pars V
 V 164 uol. I pars V
 V 93 uol. I pars III
 V 96 uol. I pars III
 Coll. Winteriana 15—18 uol. V
 Coll. Winteriana 22 uol. V
 Coll. Winteriana 24 uol. V
 Coll. Winteriana 25 uol. V

L

p. 736
 p. 736—741
 p. 743
 p. 744
 p. 745. 746
 p. 745—752
 p. 752. 753
 p. 753
 p. 756
 p. 756—760
 p. 760. 761
 p. 761. 764
 p. 764—768
 p. 768. 769
 p. 769. 770
 p. 772
 p. 772. 773
 p. 773. 776
 p. 777. 780
 p. 780. 781
 p. 781—785
 p. 785. 788
 p. 787 sq.
 p. 802
 p. 802—806
 p. 806. 807
 p. 809
 p. 810
 p. 811—827
 p. 827—887
 p. 887—943
 p. 944—974
 p. 974—979
 p. 979—983
 p. 983—987
 p. 988
 p. 987—1006
 p. 1007—1022
 p. 1023—1027
 p. 1027—1058
 p. 1058. 1059
 p. 1059. 1062
 p. 1062. 1063
 p. 1063—1067
 p. 1067—1069
 p. 1069—1072
 p. 1072—1074

M

III p. 1411. 1412
 III p. 1412—1417
 III 1417—1419
 III 1419. 1420
 III p. 1420—1422
 III p. 1421—1425
 III p. 1428. 1429
 III p. 1429
 III p. 1432
 III p. 1433. 1436
 III p. 1436. 1437
 III p. 1437. 1440
 III p. 1441. 1444
 III p. 1444—1448
 III p. 1448
 III p. 1449
 III p. 1450
 III p. 1450. 1453
 III p. 1453. 1456
 III p. 1457. 1460
 III p. 1460—1464
 III p. 1464
 III p. 1465—1468
 III p. 1469
 III p. 1469—1473
 III p. 1476
 III p. 1477. 1478
 III p. 1478
 V p. 1—20
 V p. 20—81
 V p. 81—140
 V p. 141—169
 V p. 169—176
 V p. 177—180
 V p. 181—185
 V p. 186
 V p. 185—204
 V p. 204—217
 V p. 221—225
 V p. 225—256
 V p. 256
 V p. 257
 V p. 257. 260
 V p. 260—265
 V p. 265. 266
 V p. 266—269
 V p. 269—271

Coll. Winteriana 19 uol. V
 V 97 uol. I pars III
 Coll. Winteriana 20 uol. V
 Coll. Winteriana 21 uol. V
 Coll. Winteriana 23 uol. V
 V 84 uol. I pars III
 V 66 uol. I pars II
 V 67 uol. I pars II
 V 86 uol. I pars III
 V 94 uol. I pars III
 V 100 uol. I pars III
 V 101 uol. I pars III
 V 102 uol. I pars III
 V 105 uol. I pars III
 Coll. CT 64 uol. III
 V 104 uol. I pars III
 V 98 uol. I pars III
 V 99 uol. I pars III
 V 103 uol. I pars III
 V 95 uol. I pars III
 V 108 uol. I pars III
 V 116 uol. I p. III
 Coll. Winteriana 6 uol. V
 A 82 uol. I pars VII
 V 91 uol. I pars III
 A 83 uol. I pars VII
 Coll. Winteriana 3 uol. V
 Coll. Winteriana 4 uol. V
 V 148 uol. I pars V
 A 24 uol. I pars VII
 V 167—169 uol. I pars VI
 Coll. Palat. 57 uol. V
 V 140—142 uol. I pars V
 V 77 uol. I pars II
 V 74 uol. I pars II
 Coll. CT 50 uol. III
 V 73 uol. I pars II
 V 72 uol. I pars II
 V 71 uol. I pars II
 V 118 uol. I pars III
 V 109. 110 uol. I pars III
 V 113 uol. I pars III
 V 114 uol. I pars III
 V 115 uol. I pars III
 Coll. CT 66 uol. III
 Coll. Veron. 26 uol. II
 Coll. Veron. 23 uol. II

L	M	
p. 1074. 1075	V p. 271—272	Coll. Veron. 24 uol. II
p. 1075—1086	V p. 273—277	Coll. Veron. 25 uol. II
p. 1082—1082	V p. 277—281	V 120 uol. I pars III
p. 1086	V p. 281. 284	V 121 uol. I pars III
p. 1087	V p. 284	V 23 uol. I pars I
p. 1087. 1090	V p. 285	V 130 uol. I pars III
p. 1090. 1091	V p. 288	V 122 uol. I pars III
p. 1091	V p. 289. 290	Coll. CT 73 uol. III
p. 1091—1095	V p. 289—292	V 123 uol. I pars III
p. 1095. 1098	V p. 293. 296	V 124 uol. I pars III
p. 1089—1103	V p. 296—301	V 125 uol. I pars III
p. 1103	V p. 301	V 126 uol. I pars III
p. 1106—1111	V p. 301—309	V 127 uol. I pars III
p. 1111—1130	V p. 309—325	V 128 uol. I pars III
p. 1130—1146	V p. 328—344	V 134 uol. I pars III
p. 1147. 1150	V p. 344—348	V 132 uol. I pars III
p. 1151. 1154	V p. 348—352	V 129 uol. I pars III
p. 1155	V p. 352	V 131 uol. I pars III
p. 1155—1175	V p. 353—372	V 119 uol. I pars III
p. 1175—1178	V p. 371—373	Coll. Veron. 32 uol. II
p. 1178. 1179	V p. 379. 380	Coll. Veron. 31 uol. II
p. 1179—1206	V p. 384—408	V 135 uol. I pars III
p. 1206—1210	V p. 408—413	V 133 uol. I pars III
p. 1210. 1211	V p. 413	V 111 uol. I pars III
p. 1211. 1214	V p. 416. 417	V 112 uol. I pars III
p. 1214. 1215	V p. 417. 420	V 138. 139 uol. I pars III
p. 1218—1231	V p. 421—437	t. III 2 p. 187—195
p. 1234—1242	V p. 437—445	V 137 uol. I pars III

Migne, Patrologia Græca

75 p. 1369—1412
 75 p. 1413—1420
 76 p. 9—248
 76 p. 256—292
 76 p. 293—312
 76 p. 316—385
 76 p. 385—452
 76 p. 453—488
 76 p. 1133—1200
 76 p. 1201—1336
 76 p. 1336—1420
 77 p. 10—40 [ep. 1]
 77 p. 40. 41 [ep. 2]
 77 p. 44 [ep. 3]
 77 p. 44—49 [ep. 4]

Hæc editio

R = Collectio codicis Vaticani, de qua cf.
 Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6

uol. V p. 184—231
 V 140. 141 uol. I pars V
 V 166 uol. I pars VI
 A 3 uol. I pars VII
 V 148 uol. I pars V
 A 24 uol. I pars VII
 V 167—169 uol. I pars VI
 V 118 uol. I pars III
 V 7 uol. I pars I
 V 150 uol. I pars V
 V 149 uol. I pars V
 V 1 uol. I pars I
 V 2 uol. I pars I
 V 3 uol. I pars I
 V 4 uol. I pars I

Migne, Patrologia Græca

77 p. 49—57 [ep. 5]	V 5 uol. I pars I
77 p. 60. 61 [ep. 8]	V 21 uol. I pars I
77 p. 61. 64 [ep. 9]	V 20 uol. I pars I
77 p. 64—69 [ep. 10]	V 22 uol. I pars I
77 p. 80—85 [ep. 11]	V 144 uol. I pars V
77 p. 85—89	U 3 uol. I pars VII
77 p. 89—93 [ep. 12]	V 9 uol. I pars I
77 p. 93. 96 [ep. 13]	V 13 uol. I pars I
77 p. 97. 100 [ep. 14]	V 16 uol. I pars I
77 p. 100. 101 [ep. 15]	V 17 uol. I pars I
77 p. 104. 105 [ep. 16]	V 15 uol. I pars I
77 p. 105—121 [ep. 17]	V 6 uol. I pars I
77 p. 124. 125 [ep. 18]	V 24 uol. I pars I
77 p. 125. 128 [ep. 19]	V 145 uol. I pars V
77 p. 128. 129 [ep. 20]	V 26 uol. I pars I
77 p. 129. 132 [ep. 21]	V 27 uol. I pars I
77 p. 132 [ep. 22]	V 30 uol. I pars I
77 p. 132—137 [ep. 23]	V 67 uol. I pars II
77 p. 137 [ep. 24]	V 28 uol. I pars I
77 p. 137. 140 [ep. 25]	V 29 uol. I pars I
77 p. 140. 141 [ep. 26]	V 68 uol. I pars II
77 p. 141. 144 [ep. 27]	V 100 uol. I pars III
77 p. 144. 145 [ep. 28]	V 104 uol. I pars III
77 p. 145. 148 [ep. 29]	V 116 uol. I pars III
77 p. 148. 149 [ep. 30]	V 114 uol. I pars III
77 p. 149—156 [ep. 31]	V 115 uol. I pars III
77 p. 156. 157 [ep. 32]	CT 66 uol. III
77 p. 157—162 [ep. 33]	C 145 uol. III
77 p. 161—164 [ep. 34]	C 196 uol. III
77 p. 164. 165 [ep. 35]	V 130 uol. I pars III
77 p. 165. 168 [ep. 36]	V 122 uol. I pars III
77 p. 168. 169 [ep. 37]	A 117 uol. I pars VII
77 p. 169—173 [ep. 38]	V 123 uol. I pars III
77 p. 173—181 [ep. 39]	V 127 uol. I pars III
77 p. 181—201 [ep. 40]	V 128 uol. I pars III
77 p. 201—221 [ep. 41]	V 134 uol. I pars III
77 p. 221 [ep. 42]	R 40
77 p. 221. 224 [ep. 43]	R 41
77 p. 224—228 [ep. 44]	V 132 uol. I pars III
77 p. 228—237 [ep. 45]	V 171 uol. I pars VI
77 p. 237—245 [ep. 46]	V 172 uol. I pars VI
77 p. 248. 249 [ep. 47]	A 118 uol. I pars VII
77 p. 249—253 [ep. 48]	V 129 uol. I pars III
77 p. 253. 256 [ep. 49]	V 131 uol. I pars III
77 p. 256—277 [ep. 50]	V 119 uol. I pars III
77 p. 277—282 [ep. 51]	Coll. Veron. 30 uol. II
77 p. 283—286 [ep. 52]	Coll. Veron. 31 uol. II

Migne, Patrologia Græca

77 p. 288. 289 [ep. 54]	<i>A</i> 130 uol. I pars VII
77 p. 289—320 [ep. 55]	<i>V</i> 135 uol. I pars III
77 p. 320 [ep. 56]	<i>R</i> 38
77 p. 320. 321 [ep. 57]	<i>R</i> 44
77 p. 321 [ep. 58]	<i>R</i> 43
77 p. 323. 324 [ep. 59]	<i>C</i> 283 uol. III
77 p. 323—326 [ep. 60]	<i>C</i> 300 uol. III
77 p. 325—328 [ep. 61]	<i>C</i> 284 uol. III
77 p. 327. 328 [ep. 62]	<i>C</i> 298 uol. III
77 p. 328 [ep. 63]	<i>R</i> 30
77 p. 327—330 [ep. 64]	<i>C</i> 299 uol. III
77 p. 329. 330 [ep. 65]	<i>C</i> 302 uol. III
77 p. 329—332 [ep. 66]	Coll. Sichard. 14 uol. V
77 p. 332—337 [ep. 67]	<i>V</i> 133 uol. I pars III
77 p. 337. 338 [ep. 68]	<i>C</i> 303 uol. III
77 p. 337. 340 [ep. 69]	<i>R</i> 36
77 p. 341 [ep. 70]	<i>R</i> 37
77 p. 341—344 [ep. 71]	<i>C</i> 288 uol. III
77 p. 344. 345 [ep. 72]	<i>R</i> 39
77 p. 348—352 [ep. 75]	<i>R</i> 48
77 p. 352—360 [ep. 76]	<i>R</i> 50
77 p. 376 [ep. 82]	<i>R</i> 42
77 p. 981—985 [hom. 1]	<i>V</i> 77 uol. I pars II
77 p. 985—989 [hom. 2]	<i>V</i> 76 uol. I pars II
77 p. 989. 992 [hom. 3]	<i>V</i> 126 uol. I pars III
77 p. 992—996 [hom. 4]	<i>V</i> 80 uol. I pars II
77 p. 996—1001 [hom. 5]	<i>V</i> 75 uol. I pars II
77 p. 1001—1005 [hom. 6]	<i>V</i> 78 uol. I pars II
77 p. 1005—1009 [hom. 7]	<i>V</i> 79 uol. I pars II
77 p. 1009 [hom. 8]	<i>CT</i> 50 uol. III
77 p. 1089—1096 [hom. 15]	<i>R</i> 19
77 p. 1096 [hom. 16]	<i>E</i> 8 uol. I pars VII
77 p. 1349—1369	<i>V</i> 73 uol. I pars II
77 p. 1369—1385	<i>V</i> 72 uol. I pars II
77 p. 1385—1389	<i>V</i> 71 uol. I pars II
77 p. 1433—1437	<i>V</i> 124 uol. I pars III
77 p. 1437—1444	<i>V</i> 125 uol. I pars III
77 p. 1444	<i>HX</i> 2 uol. I pars VII
77 p. 1449—1457	<i>V</i> 14 uol. I pars I
77 p. 1457—1461	<i>V</i> 120 uol. I pars III
77 p. 1464. 1465	<i>V</i> 101 uol. I pars III
77 p. 1468—1472	<i>V</i> 74 uol. I pars II

COLLECTIO VATICANA

1—32

- V = Collectio Vaticana
 Codex Vaticanus 830 s. XV
- MP = Collectionis Vaticanæ recensio breuior
- M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
- P { h = Codex Parisinus 416 s. XVI
 k = Codex Monacensis 43 s. XVI
- S = Collectio Segueriana
 Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
- D = Collectionis Seguerianæ recensio altera
 m = Codex Monacensis 115 s. XVI
 n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
- A = Collectio Atheniensis
 Codex Atheniensis societatis archæologiæ Christianæ 9 s. XII
- W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII, in epistulis 1—3 = Codex Vindobonensis theol. gr. 18 s. XII
- R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
- H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII, in 18 = Codex Monacensis 467
- B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
- E = Codex Vaticanus 504 s. XII
- F = Codex Vaticanus 720 s. XII
- L = Codex Laudianus 92^b s. X
- U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIII
- J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
- Z = Codex Parisinus 1308 s. XIII
- O = Codex Oxoniensis Baroccianus 26 s. X
- Acta Chalcedonensia
- Δ^v = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
- Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
- Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
- Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII
- Excerpta ex Actis Chalcedonensibus
- ⊙^p = Codex Parisinus 415
- ⊙^r = Codex Vaticanus 712

Τάδε ἔνεστι τῆδε τῆι βίβλῳι

Τὰ πρό τῆς τρίτης συνόδου κατὰ Νεστορίου παρακολουθήσαντα κεφάλαια

- $\bar{\alpha}$ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολή πρὸς τοὺς μονάζοντας: —
 $\bar{\beta}$ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —
 $\bar{\gamma}$ Νεστορίου ἐπιστολή πρὸς Κύριλλον: — 5
 $\bar{\delta}$ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή: —
 $\bar{\epsilon}$ Νεστορίου ἐπιστολή πρὸς Κύριλλον: —
 $\bar{\zeta}$ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολή, ἐν ἣι καὶ οἱ ἀναθεματισμοὶ ἦτοι τὰ κεφάλαια: —
 $\bar{\eta}$ Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδοσίον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: — 10
 $\bar{\theta}$ Θεοδοσίος ἔνδοξος θριαμβευτὴς αἰεὶ αὐγούστος Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳι: —
 $\bar{\iota}$ Ἐπιστολή Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον: —
 $\bar{\iota\alpha}$ Ἐπιστολή τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον: —
 $\bar{\iota\beta}$ Κελεστίνος ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνους κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει: — 15
 $\bar{\iota\beta}$ Ἐπιστολή τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
 $\bar{\iota\gamma}$ Ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
 $\bar{\iota\delta}$ Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον: —
 $\bar{\iota\epsilon}$ Ἐπιστολή Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων: — 20
 $\bar{\iota\zeta}$ Ἐπιστολή Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον: —
 $\bar{\iota\zeta}$ Ἐπιστολή Ἀκακίου πρὸς Κύριλλον: —
 $\bar{\iota\eta}$ Διαμαρτυρία προτεθείσα ἐν δημοσίοις κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̄ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων: — 25
 $\bar{\iota\theta}$ Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῆι μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\bar{\kappa}$ Κυρίλλου πρὸς τινὰ Ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου: —
 $\bar{\kappa\alpha}$ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθῶν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν: — 30

VM, P [= hk]

1 om. M ἐστὶν ἐν τῆ P 2 τὰ δὲ M πρὸ — συνόδου om. M κατὰ] τὰ κατὰ τοῦ P κεφάλαια VP ἐν τῆ ἁγία τρίτη συνόδῳ ἐστὶ ταῦτα M 8 καὶ ἀναθεματισμὸς P 11 θεοδοσίου βασιλέως ἐπιστολή πρὸς τὸν ἅγιον κύριλλον M 12 πρὸς — Κύριλλον euauere in M 13 τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολή M 14/15 κελεστίνου ἐπισκόπου πάσι τοῖς ἐν cetera euauere M 16 ἐπιστολή om. M 17 τοῦ — κυρίλλου ἐπιστολή M 18 ἀντίγραφον — παρὰ om. M ἀντιοχείας ἐπιστολή M 20 κυρίλλου ἐπιστολή M Ἱεροσολύμων euauit in M 23 ἐν om. M δημοσία MP 24 κατὰ τὴν P 25 ρξ̄ M ἑκατὸν ἐξήκοντα P ρζ̄ V παρὰ M 26 Κυζίκου om. MP 28 om. MP 29 κ̄ MP τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου MP 30 τοῦ om. MP

- κβ Τοῦ αὐτοῦ: —
- κγ Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδίαι ἐκάστωι: —
- κδ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφείσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: — 5
- κε Θείον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλω ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις: —
- κς Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι, ἀπὸ Ῥόδου: —
- κζ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα, ἀπὸ Ἐφέσου: —
- κη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη, περὶ τῆς συνόδου: — 10
- κθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη, περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —
- λ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —
- λα Πάντων συνεδρουσάντων ἐν Ἐφέσῳ, ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσῳ τὸ ἐξῆς θεῖον γράμμα: —
- λβ Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσῳ τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῇ ὑποθέσει ἡρμοσμένα: — 15
- λγ Αἰ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῇ συνόδῳ ἐπισκόπων καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν: —
- λδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας καὶ νοταρίου περὶ τῶν Νεστορίου ὁμιλιῶν: —
- λε Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ θείου γράμματος τοῦ πρὸς ἕκαστον μητροπολίτην ἀποσταλέντος: — 20
- λς Αἴτησις Φίρμου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ κατάθεσις Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου περὶ τοῦ ποιῆσαι τοὺς ἐπισκόπους ἡμέρας δέκα καὶ ἕξ ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὴν ὀρισθεῖσαν προθεσίαν, καὶ τότε συνήδρυσαν: —
- λζ Διαλαλιὰ Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας περὶ τοῦ παραγενέσθαι Νεστόριον ἐν τῇ συνόδῳ: — 25
- λη Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων πρὸς Νεστόριον: —
- λθ Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τοῦ κληθῆναι Νεστόριον ἐκ δευτέρου: —
- μ Καταθέσεις τῶν ἀποσταλέντων ἐπισκόπων ἐν τῇ δευτέρῃ κλήσει Νεστορίου: —
- μα Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ περὶ τρίτης κλήσεως: —
- μβ Καταθέσεις τῶν ἐν τῇ τρίτῃ κλήσει ἀποσταλέντων ἐπισκόπων: — 30
- μγ Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῶν τριῶν Νεστορίου κλήσεων καὶ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συμβόλου: —
- μδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς περὶ τῆς δευτέρας Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς: —
- με Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: — 35
- μς Διαλαλιὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀμασείας περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Νεστορίου πρὸς Κύριλλον ἐπιστολῆς: —

VM, P [= hk]

1 κα τοῦ αὐτοῦ: — κβ τοῦ αὐτοῦ MP 2 τῆς om. P βεροιαίων V 4. 5 om. MP 6 κδ MP
σταλέν M κυρίλλω ἐν ἀλεξανδρεία M ἀρχιεπισκόπῳ P om. M 8 κε MP κυρίλλου ἐπιστολὴ M
τὸν ἐν — λαὸν P 9 κς MP 10 κζ MP 11 κη MP 12 om. MP 13 κθ MP
ἐστάλη M om. P ἐν Ἐφέσῳ om. MP θεῖον om. M 14 λ MP ἐν — προγε-
γραμμένον VP τὸ ἄ γεγραμμένον γράμμα ἐν ἐφέσω M 16 λα MP 17 λβ MP 19 λγ MP ἐπισκό-
που VP τοῦ M θείου om. M 20 πρὸς — ἀποσταλέντος] σταλέντος πρὸς τοὺς μτροπολίτας M
21 λδ MP 22 δέκα καὶ ἕξῃς V δεκαῆ P ις M 24 λε P λς M ἀγκύρων VM 26 λς P λζ M
27 λζ P λη M 28 λη P λθ M τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων P 29 λθ P μ M
Φλαβιανοῦ] τοῦ αὐτοῦ MP τρίτης] τῆς P in fine add. νεστορίου εἰς τὸ ἐλθεῖν M 30 μ P μα M
31 μα P om. M ἐπισκόπου VP τοῦ M 33 μβ MP 35 μγ MP ὑπὲρ MP 36 μδ MP
παλαδίου VMP, corr. V 36/37 ἐπιστολῆς πρὸς κύριλλον M

- $\overline{\mu\zeta}$ Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —
 $\overline{\mu\eta}$ Αἱ τῶν ἐπισκόπων ἐκβολῆσαι κατὰ Νεστορίου: —
 $\overline{\mu\theta}$ Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης: —
 $\overline{\nu}$ Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἀποδεδωκῶτων Νεστορίῳ τὰς ἐπιστολάς: — 5
 $\overline{\nu\alpha}$ Διδασκαλία Φείδου ἐπισκόπου Ἰόππης περὶ ὧν καὶ ἐν Ἐφέσῳ Νεστόριος ἐδυσφήμησεν: —
 $\overline{\nu\beta}$ Διαλαλιὰ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν: —
 $\overline{\nu\gamma}$ Καταθέσεις Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς: —
 $\overline{\nu\delta}$ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῶν χρήσεων τῶν ἁγίων πατέρων: — 10
 $\overline{\nu\epsilon}$ Ὅτε Χαρίσιος προσῆλθε τῇ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν: —
 $\overline{\nu\zeta}$ Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου: —
 $\overline{\nu\zeta}$ Ἴσον ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου: —
 $\overline{\nu\eta}$ Αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μεταθεμένων ἀπὸ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν καὶ ὑπογραψάντων εἰς αὐτό: — 15
 $\overline{\nu\theta}$ Ὅρος τῆς συνόδου περὶ τοῦ μηδενὶ ἐξεῖναι πίστιν ἑτέραν ἐκτίθεσθαι παρὰ τὸ ἅγιον σύμβολον: —
 $\overline{\xi}$ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Νεστορίου λόγων: —
 $\overline{\xi\alpha}$ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς ἀπὸ Καρθαγένης παρὰ Καπραίου ἐπισκόπου: — 20
 $\overline{\xi\beta}$ Ἀπόφαισις τῆς συνόδου κατὰ Νεστορίου καὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων: —
 $\overline{\xi\gamma}$ Καθαίρεσις: —
 $\overline{\xi\delta}$ Τῇ ἐξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο τὸ ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου: — 25
 $\overline{\xi\epsilon}$ Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρῃ ἐν ἣ ἑαυτῷ Νεστορίῳ ἀπεστάλη: —
 $\overline{\xi\zeta}$ Τῶν εὐρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν: —
 $\overline{\xi\zeta}$ Ἡ σταλείσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Κομαρίῳ καὶ Ποτάμῳ ἐπισκόποις καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Δαλαμάτῳ καὶ Τιμοθέῳ καὶ Εὐλογίῳ: — 30
 $\overline{\xi\eta}$ Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων: —
 $\overline{\xi\theta}$ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν: —
 $\overline{\omicron}$ Ὁμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου: —
 $\overline{\omicron\alpha}$ Ὁμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ: —
 $\overline{\omicron\beta}$ Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ συνόδῳ ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου: — 35
 $\overline{\omicron\gamma}$ Τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρῃ τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ: —

VM, P [= Ik]

1 $\overline{\mu\epsilon}$ MP	2 $\overline{\mu\zeta}$ MP	τῶν ἐπισκόπων VP	κατὰ τῶν ἐπισκόπων ἦτοι M	3 $\overline{\mu\zeta}$ MP
ἐπισκόπου om. M	τῆς' om. P	5 $\overline{\mu\eta}$ MP	ἀποδεδωκῶτων ἐπισκόπων M	τὰς νεστορίου P
6 $\overline{\mu\theta}$ P euanuit in M	φίδου P	Ἰόππης P	8 $\overline{\nu}$ P euanuit in M	9 $\overline{\nu\alpha}$ P euanuit in M
ἀγκύρων M	Ἀκακίου om. P	ἐπισκόπου om. M	in fine add. περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν MP	
10 $\overline{\nu\beta}$ MP	11 $\overline{\nu\gamma}$ MP	12 $\overline{\nu\delta}$ MP	13 $\overline{\nu\epsilon}$ MP	14 Αἱ] καὶ MP numeratione omissa
16 $\overline{\nu\zeta}$ MP	20 $\overline{\nu\eta}$ MP	Διδασκαλία — νοταρίου] ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πέτρου M	ἀποσταλεί- σησ P	20/21 καθαργένης MP
21 κραπαιόλου V	22 $\overline{\nu\theta}$ MP	τῆς om. V	23 $\overline{\xi}$ MP	
24—32 om. MP	30 δαλαμάτῳ V	33 $\overline{\xi\alpha}$ MP	ῤηγίνου MP	34 $\overline{\xi\beta}$ MP
ἐπισκόπου om. M	ἀγκύρων M	35 $\overline{\xi\gamma}$ MP	γέννησιν V	37 $\overline{\xi\delta}$ P om. M
37/38 γεννήσεως — αὐτῇ] $\overline{\chi\upsilon}$ γεννή- σεως ὑπανεγνωσθεῖσα M				

- οδ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ: —
- οε Ὅμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου: —
- d. 26. m. Sept. 431 ος Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἡμέραι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ: —
- 431 οζ Τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσῳ ὁμιλία ὠραία πάνυ: 5
- οη Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας: —
- οθ Τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι: —
- π π Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἠνίκα κατήλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —
- πα Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —
- πβ Ἀναφορὰ πρὸς Κελεστίνον ἐπίσκοπον Ῥώμης: — 10
- πγ Ἴσον βασιλικῆς γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσῳ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ: —
- πδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου σταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ Καλανδῶν
- d. 1. m. Iul. 431 πε Ἰουλίῳν Ἐπιφί ζ ἰνδ. ιε: —
- πε Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν 15 Κωνσταντινουπόλεως: —
- πς Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον: —
- πζ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρα τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —
- πη Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν αὐτῶν 20 λιβέλλων: —
- πθ Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς συνόδου πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —
- ρ Διαλαλιὰ τῆς συνόδου ἀνατρέπουσα τὰ πεπραγμένα παρὰ Ἰωάννου κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: — 25
- ρα Ἐπιστολὴ ἀποσταλείσα παρὰ τῆς συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις καὶ παντὶ τῷ λαῷ: —
- ρβ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς: —
- ργ Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σάκρων τῇ συνόδῳ: —
- ρδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ Ἰω- 30 ἀννου κόμητος τῶν σάκρων: —
- ρε Ἐντολιμαῖον γράμμα πρὸς τοὺς ζ ὥστε ἐν Κωνσταντινουπόλει δικάσασθαι πρὸς Ἰω- ἀννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
- ρς Ἴσον ἐντολικῆς: —

VM, P [= hk]

1	Ξε P om. M	2	Ξς P om. M	ἐπισκόπου om. M	2/3	τελουμένων M	4	ΞΖ P om. M
ὁμιλία — εὐαγγελιστοῦ]		εἰς τὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου [Ἰωάννου om. P] MP			5	Ξη P om. M		
ὁμιλία — πάνυ om. MP		6	Ξθ P om. M	Ἰωάννην P		τοῦ Ἀντιοχείας om. MP	7	ο P om. M
συσχεθῆναι — φυλαχθῆναι SD in inscriptione συσχεθῆ — φυλαχθῆ VMP		8	οα P om. M			πρὸς P	9	οβ P
Ξδ M	βασιλέας M	10	ογ P Ξε M	11	οδ P Ξς M	13	οε P om. M	ἀποσταλείσης P
τοῦ αὐτοῦ παλλαδίου M	μαγιστριανοῦ om. M	14	ἐπί φιξίνδι ἰνδικτιώνος πέμπτης P ἐπιφίξιν M					
15	ος P om. M	16	της κωνσταντινουπόλεως M	17	οζ P om. M	18	σύνοδον MP	σύνοδον καὶ
τὸν λαὸν V	19	οη P om. M	20	οθ P om. M	22	π P om. M	τῶν σταλέντων ἐπισκόπων M	
23	ἐπίσκοπον ἀντιοχείας MP	24	πα P om. M	κατὰ Κυρίλλου om. P	26	πβ P om. M		
σταλείσα M	τοῖς om. M	τε om. M	27	ἐπισκοποις om. P	διακόνοις ἅμα ἐπισκόποις P			
τῷ om. M	28	πγ P om. M	της — βασιλεῖς om. MP	29	πδ P om. M	σταλείσης M		
κόμητος τῶν σάκρων Ἰωάννου M	30	πε P om. M	τὴν ἀναγνωσθεῖσαν σάκραν M	30/31	Ἰωάν- νου — σάκρων] τοῦ κόμητος Ἰωάννου M	32	πς P om. M	ζ scripsi ἔξῃσ VMP
τὸν M	34	πζ P om. M						33 ἐπίσκοπον]

- $\overline{\alpha\zeta}$ Ἐπιστολή γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πρὸς Ῥούφον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης: —
 $\overline{\alpha\eta}$ Ἴσον ἐπιστολῆς γραφεῖσης τῇ ἐν Ἐφέσει ἀγία συνόδῳ παρὰ τῶν εὐρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων: —
 $\overline{\alpha\theta}$ Ἀντίγραμμα τῆς προτεταγμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῆς συνόδου: — 5
 $\overline{\rho}$ Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\alpha}$ Ἴσον ἐπιστολῆς Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\beta}$ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῆς ὑπογραφῆς παρὰ τῆς συνόδου: —
 $\overline{\rho\gamma}$ Δέσεις παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα: — 10
 $\overline{\rho\delta}$ Ἐπιστολή Κυρίλλου πρὸς Θεόπεμπτον Ποτάμωνα καὶ Δανιὴλ ἐπισκόπους: —
 $\overline{\rho\epsilon}$ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\zeta}$ Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων: —
 $\overline{\rho\eta}$ Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐπισκόπων τε 15 καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχίου: —
 $\overline{\rho\theta}$ Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς συνόδου διὰ Ἰουβενάλιου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκადίου Ἀκακίου Θεοδότου Εὐοπτίου ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου: —
 $\overline{\rho\theta}$ Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῖον καὶ ἐξορίζον Νεστορίον: —
 $\overline{\rho\iota}$ Ἀντίγραφον ἐρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἑπαρχὸν πραι- a. 436 τωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου: — 21
 $\overline{\rho\iota\alpha}$ Ἀντίγραφον θείου νόμου: —
 $\overline{\rho\iota\beta}$ Διάταξις τῶν ἐπάρχων: —
 $\overline{\rho\iota\gamma}$ Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\iota\delta}$ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ 25 πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας: —
 $\overline{\rho\iota\epsilon}$ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\iota\zeta}$ Ἐπιστολὴ Ἀλυπίου πρεσβυτέρου τῶν ἀποστόλων πρὸς Κύριλλον: —
 $\overline{\rho\iota\zeta}$ Κύριλλος Ἀλυπίῳ πρεσβυτέρῳ: —
 $\overline{\rho\iota\eta}$ Κυρίλλου ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον: — 30
 $\overline{\rho\iota\theta}$ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον κατὰ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων: —
 $\overline{\rho\kappa}$ Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννη ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν: —
 $\overline{\rho\kappa\alpha}$ Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας: —
 $\overline{\rho\kappa\beta}$ Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ 35 ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου: —
 $\overline{\rho\kappa\gamma}$ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —

VM, P [= hk]

1 $\overline{\pi\eta}$ P om. M γραφεῖσα — αὐτοῦ om. M 3 $\overline{\pi\theta}$ P om. M 5 $\overline{\alpha}$ P om. M ἀντίγραφα MP
6 $\overline{\alpha}$ P om. M ἐπισκόπου om. MP Ἀλεξανδρείας om. M 8 $\overline{\alpha\beta}$ P om. M ἐπισκόπου] τοῦ M
τὸν αὐτὸν MP Κωνσταντινουπόλεως om. MP 9 $\overline{\alpha\gamma}$ P om. M πρὸς — συνόδου om. MP
post 9 ins. $\overline{\alpha\delta}$ [om. M] Πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῆς συνόδου: — MP 10 $\overline{\alpha\epsilon}$
P om. M εὐσεβέστατον om. M 11 $\overline{\alpha\zeta}$ P om. M 12 om. MP 13 $\overline{\alpha\eta}$ P om. M τῇ om. P
15 $\overline{\alpha\theta}$ P om. M εὐσεβεῖς M 17 $\overline{\alpha\theta}$ P $\overline{\epsilon\theta}$ M 19 $\overline{\rho}$ P $\overline{\delta}$ M 20 $\overline{\rho\alpha}$ P $\overline{\sigma\alpha}$ M 20/21 πραιτωρίων —
ὑπατον om. M 22 $\overline{\rho\beta}$ P $\overline{\sigma\beta}$ M 23 $\overline{\rho\gamma}$ P inde ab hoc omnes numeros om. M 24 $\overline{\rho\delta}$ P 25 $\overline{\rho\epsilon}$ P
26 ἐπίσκοπον P τὸν M 27 $\overline{\rho\zeta}$ P 28 $\overline{\rho\zeta}$ P 29 $\overline{\rho\eta}$ P ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸς ἀλύπιον
πρεσβύτερον M κυρίλλου P 30 om. M $\overline{\rho\theta}$ P 31 $\overline{\rho\iota}$ P φρονούντων τὰ νεστορίου M
32 $\overline{\rho\iota\alpha}$ P 34 $\overline{\rho\iota\beta}$ P βεροίας V 35 $\overline{\rho\iota\gamma}$ P τῷ ἀρχιεπισκόπῳ om. M 37 $\overline{\rho\iota\delta}$ P
τὸν Ἀλεξανδρείας ἄγιον κύριλλον M

- d. 25. m. ρκδ
Dec. 432 Ὁμιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ εἰκοστῆ ἑνάτῃ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθήμενου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἀγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἓνα υἶον καὶ κύριον τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια: —
- d. 1. m. Ian. ρκε
433 Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ εἰς τὴν ἑνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια: —
- ρκς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἑνανθρώπησιν τοῦ κυρίου: —
- ρκζ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: — 10
- ρκη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς: —
- ρκθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἡπείρου: —
- ρλ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: — 15
- ρλα Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —
- ρλβ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει: —
- ρλγ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναθροισθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον: —
- ρλδ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον [Μελιτηνῆς] περὶ τοῦ ἀποπομπαίου: — 20
- ρλε Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον: —
- ρλς Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατήλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἀγίαν Μαρίαν: —
- ρλζ Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι: —
- ρλη Ἴσον θεοῦ θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατὰ τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου ἐπισκόπου Τυρίων: — 25
- ρλθ Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου: —
- ρμ Κυρίλλου περὶ τῆς ἑνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς: —
- ρμα Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ: —
- ρμβ Ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροθέντων ἐν τῇ συνόδῳ καὶ ἔκθεσις τῆς αὐτῆς 30 συνόδου κατὰ Παύλου Σαμοσατέως: —
- ρμγ Δέησις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν πρὸς τοὺς φιλοχρίστους βασιλεῖς: —
- ρμδ Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστίνον: —
- ρμε Τοῦ αὐτοῦ συνοδικὴ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχοὺς: —
- ρμς Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγ- 35 μένων παρὰ τῇ ἀγίαι συνόδῳ, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσῳ τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον: —

V, MP [usque ad 27 Εἰρηναίου: —]

1 ριε P ἐμίσησ M 2 γέννησιν V 4 ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον V 5 ρις P
 τυβὶ ε V ε τυβὶ M καὶ P 6 τοῦ κυ τοῦ σρα M ἡμῶν om. M ἀρχιεπίσκοπον] ἅγιον M
 7 ἐγκώμιον V 8 ριζ P ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M 10 ριη P Ἐπιστολὴ —
 Ἀλεξανδρείας] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 11 ριθ P 12 ρκ P ἐπιστολὴ om. P δονάτον V
 13 ρκα P καὶ — ἐπιστολὴ om. M 14 καὶ πρὸς om. M ἐπίσκοπον om. VM πρὸς om. M
 15 ἐπίσκοπον om. M κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ M 16 ρκβ P ἐπισκόπου —
 ἐπιστολὴ om. P ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M ἐπίσκοπον om. M 18 ρκγ P πρεσ-
 βύτερον VM ἐπίσκοπον P 19 ρκδ P ἐπίσκοπον om. M 20 ρκε P ἐπιστολὴ in fine
 coll. M ἐπίσκοπον om. M Μελιτηνῆς falso additum 21 ρκς P ἅγιον om. P 22 om. MP
 23 ρκζ P 24 ρκη P τε om. M 27 καὶ om. V

- ρμζ Θείον γράμμα ἀποσταλὲν τῇ ἁγίαι συνόδωι διὰ Κανδιδιανοῦ τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος: —
- ρμη Ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθείσα ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ Κυρίλλου, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιοσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν: —
- ρμθ Κυρίλλου προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: — 5
- ρν Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίνας: —
- ρνα Ὑπομνήματα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις πραχθέντα κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῆς ἁγίας συνόδου: —
- ρνβ Γράμμα τῶν αὐτῶν περὶ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῇ ἁγίαι συνόδωι: —
- ρνγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν 10 τῆς βραδυτήτος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας: —
- ρנד Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἦν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου: —
- ρνε Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
- ρνεζ Ἐτέρα πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον: — 15
- ρνεζ Ἐτέρα πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν: —
- ρνη Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῆς καθαιρέσεως Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —
- ρνηθ Ἐτέρα ἀναφορὰ, ἦν δεδώκασι μετὰ τῆς προειρημένης Εἰρηναίῳ τῷ κόμητι: —
- ρνεζ Ἐτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας: —
- ρνεα Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἑπαρχον: — 20
- ρνεβ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον: —
- ρνεγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίαι, ἀναγαγόντες τὰ τυπωθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἐπὶ τοῖς δοθείσιν αὐτῇ λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἧτις ἐστάλη Εἰρηναίῳ κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἐπεδόθη: —
- ρνεδ Ἐπιστολὴ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικούς περὶ τῶν πραχθέντων μετὰ τὴν 25 ἐν Κωνσταντινουπόλει εἴσοδον αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἀναφορῶν ἀπόδοσιν: —
- ρνεε Τὰ ἀντιλεγόμενα ἐκ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν κεφάλαια ἐν τοῖς κατ' αὐτοῦ γεγραμμένοις πέντε βιβλίοις τῷ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ ἡγουν ἐν μὲν τῷ α̅ κεφάλαια ια̅, ἐν τῷ 30 δευτέρῳ ιδ̅, ἐν τῷ τρίτῳ ἐξ̅, ἐν τῷ δ̅ ἑπτὰ καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ἑπτὰ: —
- ρνεζ Ἡ κατὰ τῶν τοιούτων κεφαλαίων πεντάβιβλος ἀντίρρησις ἡγουν οἱ πέντε τόμοι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου: —
- ρνεζ Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῶν γραφέντων παρ' αὐτοῦ δώδεκα κεφαλαίων ἀναθεματισμῶν διαλαμβάνουσα: — 35
- ρνεη Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Εὐόπτιον πρὸς τὴν παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἀντίρρησιν: —
- ρνεθ Αὐτὰ τὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου κεφάλαια τῶν ἀναθεματισμῶν δώδεκα, ἔχοντα ἐν ἑκάστῳ ὑποτεταγμένην τὴν παρὰ Θεοδωρήτου μέμψιν καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὴν μέμψιν ἀντίρρησιν καὶ ἀπολογίαν: — 40
- ρνεο Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας κεφάλαια περὶ πίστεως δώδεκα, ἐν οἷς καὶ ἀναθεματισμὸς κεῖται καὶ ἐρμηνεῖα ἐκάστῳ ὑποτέτακται: —
- ρνεα Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων: —
- ρνεβ Ἐτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ: — 45

V

35 ἀναθεματισμὸν V

1 = S 1. Latine extat in Collectione CT 1

L III 20 1 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη
M III 588 βίον ἀσκοῦσιν καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἰδρυμένοις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαί-
PG 77, 9 ρειν. Ἀφίκοντο μὲν τινὲς κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῶν σὺν ὑμῖν ἑρομένῳ δέ
[ep. 1] μοι καὶ φιλοπευστοῦντι λίαν εἰ τῆς τῶν πατέρων ἐπεικειάς ἰόντες κατ' ἴχνος καὶ ὑμεῖς 5
αὐτοὶ πίστει μὲν ὀρθῆι τε καὶ ἀμωμήτῳ διαπρέπειν ἐπέγεσθε, πολιτεῖαι δὲ τῆι παγκάλῃ
κατασεμνύνεσθε καὶ τοῖς τῆς ἀσκήσεως ἐναβρύνεσθε πόνοις, τρυφὴν ἀληθῶς ἡγούμενοι
τὸ ὑπὲρ γε τοῦ ἀγαθοῦ τληπαθεῖν ἐλέσθαι γεννικῶς, ἀπήγγελλον μὲν ἐκείνοι ταῦτά γε ὑμῖν
οὕτως ἔχειν, προσέθεσαν δὲ ὅτι τοῖς τῶν προλαβόντων ἀνδραγαθήμασιν ἀμιλλᾶσθε φιλοτι-
μότερον. ἔχαιρον οὖν ἀναγκαίως ἐγὼ καὶ μοι διεχέιτο πρὸς εὐθυμίαν ὁ νοῦς τὰς τῶν 10
ἐμῶν τέκνων εὐδοκιμήσεις οἰκειουμένῳ, καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γὰρ ἔστι τῶν ἀτόπων
PG 12 παιδοτρίβας μὲν ταῖς τῶν νέων ἐπιγάνυσθαι ῥώμας κἂν εἴ τι γένοιτο παρ' αὐτῶν τῶν
εἰς ἐπαίνους τελούντων τῆι τέχνῃ, τοῦτο ταῖς σφῶν αὐτῶν οἰᾷ τινα στέφανον ἀνάπτειν
κεφαλαῖς καὶ τῆς ἐκείνων ἀνδρείας μερίζεσθαι τὰ αὐχήματα, ἡμᾶς δὲ πατέρας ὄντας πνευ-
ματικούς καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπαλείφοντας τοῖς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν, ἵνα καταθλήσαντες μὲν 15
τῶν τῆς σαρκὸς κινήματων παραιτούμενοι δὲ τὸ πίπτειν εἰς ἀμαρτίαν καὶ μὴν καὶ ἠττάσθαι
πειράζοντι τῷ σατανᾷ κομίσησθε τὸ βραβεῖον, μὴ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἢ ἐκείνοι θεοφιλοῦς
ἀναπίμπλασθαι θυμηδίας. οὐκοῦν, καθά φησιν τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητῆς, σπουδῆν
M III 589 2 πᾶσαν παρεισενεγκόντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῆι πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν,
2 Petr. 1, 5-8 ἐν δὲ τῆι ἀρετῇ τὴν γινώσιν, ἐν δὲ τῆι γινώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῆι 20
ἐγκρατεῖαι τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῆι ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῆι
εὐσεβείαι τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῆι φιλαδελφίαι τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ
ὑμῖν παρόντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημί
τοὺς οἵπερ ἂν ἔλοιτο τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης ζωῆς τὴν εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξίεραστον διαίτ- 25
τειν ὁδόν, πρῶτον μὲν ἀπλῆι τε καὶ ἀλωβῆτῳ κατασεμνύνεσθαι πίστει, προσεπάγειν δὲ
οὕτως αὐτῇ τὴν ἀρετὴν, οὐ δὴ γεγονότος πειράσθαι καταπλουτεῖν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυ-

Flor. Cyr. 65 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μὲν τινες

VM, P [= hk], S, D [= mn], W R Λ^c Λ^c
inscr. βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆς τρίτης συνόδου SD ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολά-
τρου καὶ ἀσεβοῦς παρακολουθήσασα πράξις ἐν ἐφέσω W ᾱ VSD 2 μοναχοῖς VSD
ἡμῖν VMSR 3 καὶ ποθεινοτάτοις om. M ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς D χῶ S 4 ἐν ἀλεξαν-
δρείᾳ κατὰ τὸ ἡρώθως R ἐν ἀλεξανδρείᾳ S ὑμῖν MDWR^{corr} Λ^c ἡμῖν VPSR 5 ὄντες S 6 τε
om. VR δὲ] τε RΛ^c καλλίστη V 7 ἐναβρύνεσθε P 8 γε om. D ἀληθοῦς S
γεννικῶς R γεννικῶς VMPSW γενναίως D ἀπήγγελλον W γε] τε SD om. R 8/9 οὕτως
ὑμῖν P 8 ἡμῖν R 9 ἀμιλλᾶσθαι VR 9/10 φιλοτιμότεροι V 10 μὲν οὖν D ἐγὼ om. V
εὐφημίαν D 11 ἀτοπωτάτων R 12 ἐπιγάνυσθαι VMPSDW γένοιτό τι D τι γένηται V
13 ἔπαινον P συντελούντων D 14/15 πνευματικούς ὄντας V 15 λόγους R 16 ἀμαρ-
τίαν VΛ^c ἀμαρτίας MPSPDW μὴν καὶ] μὴ P 17 ἢ om. SD ἐκείνων D 19 παρεισε-
νέγκαντες DR συνεισενέγκαντες S ὑμῶν ἐν τῆ πίστει M 23 ἀκάρπους] ἀπράκτους W πα-
ρίστησιν SD 25/26 διάγειν VD 26 τε] δὲ M

στηρίου τὴν γνῶσιν καὶ ἀναφοιτᾶν εὖ μάλα πρὸς τελεωτάτην σύνεσιν. τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶν τὸ εἰς ἄνδρα τέλειον καταντῆσαι καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλθεῖν τοῦ πλη- Eph. 4, 13
 ρώματος αὐτοῦ. νήψει δὴ οὖν τῆι πρεπούσῃ μονασταῖς τὰς ἑαυτῶν ὀσφύας εὖ μάλα
 διεζωσμένοι κατανδρίζεσθε τῶν παθῶν ψυχικῶν τε ἅμα καὶ σωματικῶν ἔσσεσθε γὰρ οὕτω 4
 λαμπροὶ καὶ εὐδόκιμοι καὶ ἐν καλῶι τῆς ἐλπίδος τῆς τοῖς ἀγίοις ἠὑτρεπισμένης. ἔστω L III 21
 δὲ ἐν ὑμῖν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἡ πίστις ὀρθή καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἔχουσα παντελῶς.
 οὕτω γὰρ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν τῶν ἀγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες εὐσέβειαν ἐναυλι-
 σθήσεσθε σὺν αὐτοῖς ταῖς ἄνω μοναῖς καὶ σκηναὶς οἰκήσετε τὰς ἐν οὐρανοῖς, ὧν καὶ ὁ θε-
 σπέσιος Ἡσαΐας διαμέμνηται λέγων· οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὄψονται Ἱερουσαλήμ, πόλις Ies. 33, 20
 πλουσία, σκηναὶ αἱ οὐ μὴ σεισθῶσιν. 10

3 Λαμπρὸς μὲν οὖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος ὑμῖν ὁ βίος ὀρθή τε καὶ ἀκαπήλευτος ἐνίδρυται
 πίστις, οὐκ ἠγνόηκα, πόθεν; τετάραγμα δὲ οὐ μετρίως ἀκηκῶς ὅτι θρύλοι τινὲς εἰς ὑμᾶς
 ἀφίκοντο χαλεποὶ καὶ περινοστοῦσι τινὲς τὴν ἀπλήν ὑμῶν παραλύοντες πίστιν καὶ ῥηματίων
 εἰκαίων ἀποπτύοντες ὄχλον ἀναπυθανόμενοι τε καὶ λέγοντες τὴν ἁγίαν παρθένον πότερον 14
 ποτε θεοτόκον ἢ μὴ κατονομάζεσθαι χρή. καὶ ἦν μὲν ἄμεινον τῶν τοιούτων ὑμᾶς Ζητη- PG 13
 μάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶν καὶ ἃ μόλις ἐστὶν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι θεωρούμενα 1 Cor. 13, 12
 τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα καὶ βεβηκόσι τὸν νοῦν, μηδὲ ἀνορύττειν ὅλως (τὰ γὰρ τοῖ τῶν
 θεωρημάτων ἰσχυρότερα τὸν τῶν ἀκεραιότερων ὑπερνήχεται νοῦν)· ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ οὐκ
 ἀνήκοι τῶν τοιούτων μεμενήκατε λόγων καὶ φιλονεικεῖν εἰκὸς ἐλέσθαι τινὰς καὶ τοῖς τὸν
 νοῦν οὐκ ἐρηρυσμένοις οἰᾷ τινα σκόλοπα τὸ ἐπ' αὐτοῖς δὴ τούτοις ἐμπερονῆσαι βλάβος, 20
 δεῖν ωῆθην ἀναγκαιῶς ὀλίγ' ἄττα πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων εἰπεῖν, οὐχ ἵνα λογομαχῆτε
 μάλλον, ἀλλ' ἵνα εἴ τις ὑμῖν ἐπιφύοιτο, ταῖς ἐκεῖνων εἰκαιολογίαις τὸ ἀληθὲς ἀντε- M III 592
 ξάγοντες αὐτοὶ τε διαδιδράσκητε τὴν ἐκ τοῦ πλανᾶσθαι Ζημίαν, προσωφελῆτε δὲ καὶ ἐτέ-
 ρους, τοῖς καθήκουσι λογισμοῖς ὡς ἀδελφοῦς ἀναπέιθοντες τὴν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ
 ἐκ τῶν ἀγίων ἀποστόλων παραδοθεῖσαν πίστιν καθάπερ τινὰ πολυτίμον μαργαρίτην ἐν ἰδίαις 25
 ἔχειν ψυχαῖς.

4 Θεθαύμακα τοίνυν εἶπερ ὅλως ἐνδοιάζουσι τινὲς πότερον ποτε θεοτόκος ἢ μὴ λέγοιτ'
 ἂν ἡ ἁγία παρθένος. εἰ γὰρ ἐστὶ θεὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πῶς οὐ θεοτόκος
 ἢ τεκοῦσα παρθένος; ταύτην ἡμῖν παρέδωσαν τὴν πίστιν οἱ θεσπέσιοι μαθηταί, κἂν εἰ
 μὴ τῆς λέξεως πεποιήνται μνήμην· οὕτω φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων. 30
 καὶ γοῦν ὁ τῆς ἀοιδίου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας κατα-
 κοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν τεσσαράκοντα καὶ ἕξ τὸν ἀριθμὸν καὶ ταῖς τῶν
 ἀνοσίων αἰρετικῶν εὐρεσιλογίαις ἄμαχόν τινα καὶ ἀποστολικὴν ἀντιτάττων σύνεσιν καὶ οἶον
 εὐδοσμοτάτῳ τινὶ μύρῳ τοῖς ἰδίαις συγγράμμασι κατευφραίνων τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐπ'

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR Λ^c Λ^c

3 αὐτοῦ] τοῦ χυ D δ' οὖν P μονασταὶ D 4 διαζωσμένοι R γὰρ φησιν S 5 ἐστὶ S
 ἔσται R 6 ἡμῖν S ὀρθή SDRΛ^c ὀρθή καὶ ἀκαπήλευτος VMPW ἀνεπίληπτον R ἀνεπίληκτον VMW
 εἶχε ἀνεπίληκτον h^{ms} 7 οὕτω² om. PΛ^c, add. h αὐτοὶ om. P 7/8 συναυλισθήσεσθε P
 8 ὧν] ὡς D 9 μου SD 9/10 πόλεισ πλουσίας D 10 σκηναὶ MSWR σκηναὶ VPD 11 οὖν
 om. D ὑμῖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος D ὑμῶν W ἐνήδρωται W ἢ D 12 θρύλλοι VPSD
 θρλοὶ W εἰς] ὡς R 13 ἀπλανῆ D om. W ἡμῶν V 14 παραπτύοντες SD παραλύ-
 οντες R παρθένον SDRΛ^c παρθένον μαρίαν VPW παρθένον καὶ θεοτόκον M 15 ποτε om. D
 ἡμᾶς R 16 αἰνίγμασι S 17 μὴ VMPW τοὶ om. VMPDW 18 ἰσχυρότερα τῶν θεωρη-
 μάτων VMPW τῶν νοημάτων ἰσχυρότερα D τὸν] τὸ R 19 ἐλέσθαι τινὰς εἰκὸς VP 20 τού-
 τοισ SDR τοῦτο VMPW 21 ὀλίγα ἄττα SWR ὀλίγα τινὰ VMm περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς M
 22 ἵνα VR 22/23 ἀντεξετάζοντες SD 23 αὐτοὶ τε om. VMPW πλανᾶσθε D προσωφελεῖτε W
 24 ἄνωθεν ἐν VMPSW καὶ om. MDWΛ^c, corr. W 25 πολυτίμητον VMDW ταῖς ἰδίαις D
 27 τοίνυν] γὰρ R ποτε om. D πωσ M 28 ὁ χυ MWR 29 τεκοῦσα] τεκοῦσα ἢ ἁγία V αὐτὸν
 τεκοῦσα P τὴν πίστιν παρέδωσαν VMPSW εἰ om. M 31 ὁ τῆς V 33 εὐρησιλογίαις WR
 ἀντιτάσων SR 34 εὐδοσμοτάτην W τὴν ὑπ'] τὸν S

ὀρθότητι καὶ ἀκριβείαι δογμάτων παρὰ πάντων μαρτυρούμενος τὸ περὶ τῆς ἀγίας ἡμῖν καὶ ὁμοουσίου τριάδος συντιθεῖς βιβλίον, ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ ἄνω τε καὶ κάτω θεοτόκον ἀποκαλεῖ τὴν ἀγίαν παρθένον, καὶ χρῆσομαι δὲ ἀναγκαίως ταῖς αὐτοῦ φωναῖς, αὐταῖς λέξεσιν ἐχούσαις ὡδε

Ath. c. Ar. 3, 29
L III 24
Σκοπὸς τοίνυν οὗτος καὶ χαρακτήρ τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἶπομεν, διπλὴν 5 εἶναι τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίαν ἐν αὐτῇ, ὅτι τε αἰεὶ θεὸς ἦν καὶ ἐστὶν υἱὸς, λόγος ὦν καὶ ἀπαύγασμα καὶ σοφία τοῦ πατρὸς, καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἄνθρωπος γέγονεν.

c. Ar. 3, 33
Ier. 1, 5
Lc. 1, 41
Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγονόσιν καὶ καθαροὶ πάσης ἀμαρτίας· Ἰε- 10 ρεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἠγάσθη καὶ Ἰωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγα- 10 λιάσει ἐπὶ τῇ φωνῇ τῆς θεοτόκου Μαρίας.

Ἀξίохρεως μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ καὶ θαρσεῖσθαι πρέπων ὡς οὐκ ἂν ἔφη τι τῶν ὅσα ἐστὶν τοῖς ἱεροῖς οὐ συμβαίνοντα λόγοις. πῶς γὰρ ἂν ἀμάρτοι τάληθους ὁ λαμπρὸς οὕτω καὶ διαβόητος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, τῇ ἐν Νικαίᾳ φημί κατὰ 15 καιροῦς συναγερμένη, πρὸς ἀπάντων τεθαυμασμένος; οὐπω μὲν γὰρ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς 15 διείπε θρόνον, ἐτέλει δὲ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς· πλὴν ἀγχινοίας ἔνεκα καὶ τῆς ἄλλης ἐπει- κείας καὶ ἰσχυρῆς ἄγαν καὶ ἀσυγκρίτου φρενὸς παρελήφθη μὲν τὸ τηνικάδε παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου, συνῆν δὲ τῷ πρεσβύτῃ οἰάπερ υἱὸς πατρί, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παρα- 20 δεικνύς.

M III 593
5
Ἐπειδὴ δὲ τινὰς εἰκὸς δεῖν μὲν οἴεσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱεράς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς φάναι τε πρὸς τούτῳ τὴν ἀγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον μήτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα μήτε μὴν ὅλως ὀρίσαι 25 τι τοιοῦτον, φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύωμεν τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης οἰκονομίας τὸ μυστήριον τίνα μὲν τρόπον παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς, τί δὲ 25 καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὄρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος 25 αὐτοῖς τάληθές τοῦ ἀγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα πρὸς γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι ὅτι θεοτόκος ἂν 30 λέγοιτο, καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον

6 Πιστεύομεν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν

9—11 cf. Exc. Ephes. III

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA^c
1 ἀκριβείαι] εὐσεβεία V 2 τε om. R 3 καὶ χρῆσομαι R κεχρήσομαι VMPSDW ταῖς
αὐτοῦ φωναῖς ἀναγκαίως V 3/4 λέξεσιν αὐταῖς S 6 παρὰ V ἐπαγγελίαν PDRA^c ἀπαγ-
γελίαν VMSWA^c αἰεὶ om. V 9 πάλιν om. V καὶ om. SR 12 οἶα VMPW 13 μὴ ἔστι
τοῖς ἱεροῖς D ἂν om. VMPWR 14 οὕτως D 14/15 κατὰ καιροῦς om. D 21 ἐπεὶ D 22 φανή-
ναί SA^c et φάναι et φανῆναι uertit A^c τοῦτο P 23/24 ὀρίσαι τι τοιοῦτον ὄλως D 24 τοιοῦ-
των R καὶ νῦν om. P καταδεικνύομεν W ἐν VMPWR ἐπὶ SD 27 αὐτοῖς om. V
τάληθους A^c σωτῆρος] κῶ R 29 οὕτως] αὐτοῖς S ἐστὶν om. R γεγεννημένος VS,
corr. V 30 μὲν οἶμαι V , νοεῖν — φράσαι] εἰπεῖν καὶ νοῆσαι V 31 καὶ — εἰκότως om. VA^c
32 πιστεύω D 32/33 ποιητὴν πάντων — ἀοράτων D 32 τε om. P 33—13, 5 θῶ τὸν μονο-
γενῆ καὶ τὰ λοιπὰ V 34 αὐτοῦ] τοῦ πρῶ R

ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο
τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέ-
ραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ
ἅγιον πνεῦμα.

6

- 7 Οἱ μὲν γὰρ τῶν αἰρέσεων εὔρεται τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσιν τε αὐτοῖς καὶ μὴν καὶ L III 25
ἐτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὡς οἶεσθαί τε καὶ
λέγειν πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἐν ἴσῳ τοῖς κτίσμασιν παρῆχθαι πρὸς ὕπαρξιν παρὰ τοῦ
θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων τὸν
ποιητὴν τῇ κατὰ χρόνον ἀρχῇ περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δεῖλαιοι, ὑποβιβάζοντες 10
δέ, κατὰ γε τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ PG 17
προὔχειν αὐτῷ τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις, μεσίτην δὲ εἶναί φασι θεοῦ καὶ ἀνθρώ-
πων οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζή-
σαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἠττώμενος καὶ τῶν τῆς
κτίσεως μέτρων ἀνωικισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστιν, καὶ τόπος ἢ λόγος 15
οὐδεὶς ὁράται μεταξὺ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτόν, τό γε ἤκον ἐπ'
αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομάζουσιν καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἶον- M III 596
ται, καίτοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις καὶ Deut. 6, 13
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ
Ἰσραὴλ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ. Ps. 80, 10
8 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οἷάπερ ἀμαξίτον ἀφέντες εὐτριβῆ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθρους ἵενται καὶ 21
πέτρας καὶ ἠι φησὶν ὁ Σολομών, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται καὶ Prou. 9, 12
συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν· ἡμεῖς δέ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνήστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων
ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἀμείνω φρονεῖν ἠρημένοι καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐπόμνητοι
πίστει γεγεννησθαι φαιμέν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπροπρῶς 25
τε καὶ ἀπορρήτως καὶ ἐν ἰδίᾳ μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῇ δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἐνοῦ-
σθαι τῷ γεγεννηκότι καὶ εἶναι μὲν ἐν αὐτῷ, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα.
ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν
χαρακτήρᾳ τε καὶ ἀπαύτασμα καὶ κατὰ πᾶν ὅτιοῦν ἰσομέτρως ἔχοντα καὶ κατ' οὐδένα Hebr. 1, 3
τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου γὰρ οὕτως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία 30
τε καὶ ὁμοούσιος τριάς εἰς μίαν θεότητα ἐνοῦται φύσιν.
- 9 Ἄλλ' ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σάρκα φησὶν γεγενῆσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τουτέστιν Io. 1, 14
ἐνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν· ἐπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ
ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννημένον

32—33 Flor. Cyr. 65 ἡ μὲν θεόπνευστος — λογικὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA^cΛ^c
2 τῷ om. MPDW τὰ om. P 3 καὶ σαρκωθέντα MPR καὶ σαρκωθέντα καὶ WA^c καὶ
παθόντα καὶ ταφέντα P 4 τοὺς om. SR καὶ πάλιν ἐρχόμενον P 8 καὶ ἐν ἴσω PSDR ἐν
ἴσω τε VM ἐν ἴσω W παρῆχθαι S, corr. S^m πρὸς ὕπαρξιν om. D 9/10 τὸν ποιητὴν τῶν
αἰώνων M τὸν om. R 10 τῇ — χρόνον] καὶ κατὰ καιρὸν D 11 γε om. V ἑαυτοῖς VW
τὸν om. DR τὸ] τοῦ S 12 προϋπάρχειν V προπροὔχειν M μόλις παραχωροῦσι M 12/13 θῦ
καὶ ἀνῶν φασὶν R 14 καὶⁱ om. VMPW 15 ὑπερανωικισμένους SD 15/16 οὐδεὶς ἢ λόγος P
τοίνυν] οὖν P γοῦν W 17 θάκων DR 18/19 καὶ — λατρεύσεις om. R 19 τοῦ θῦ P
21 ἀμαξίτον D 22 ἠι] ὡς S ὁ om. S 23 εἰς νοῦν om. P 25 γεγενῆσθαι PS ἀληθῶς
om. R τὸν μονογενῆ ὡν R 27 τε τῷ MPWR ἐν αὐτῷ μὲν εἶναι V αὐτῷ S 28 δὴ Λ^c
29 τε om. P πάντα R καὶ om. SD 30 μὲν γὰρ V 32 γενέσθαι Flor. Cyr. ἐκ
θεοῦ om. V θῦ θῦ M 33 ἔχοντα Flor. Cyr. 34 γεγεννημένον S

- μονογενῆ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπήσαι παθεῖν τε καὶ ἀναστῆναι καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτῆς· ὠνόμαζον δὲ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἓνα λέγοντες υἱόν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ
- L III 28 Χριστόν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ὄντες γεγενῆσθαι φασιν εἶναι τε μονογενῆ καὶ 5
PG 20 10 θεὸν ἐκ θεοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα καὶ οὐ ποιηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ. καίτοι τὸ Χριστὸς ὄνομα φαίη τις ἂν ὡς ἤρμοσε μὲν οὐ μόνῳ τῷ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἑτέρων αὐτὸ τεθειμένον εὐρήσομεν. ἔφη γὰρ πού τις θεὸς περὶ τῶν ἐξελεγμένων καὶ ἡγιασμένων
- Ps. 104, 15 ἐν πνεύματι· μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονη-
ρεύεσθε. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένον εἰς βασιλεῖα παρὰ τοῦ θεοῦ 10
- I Reg. 24, 7 διὰ χειρὸς Σαμουὴλ χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ ἀποκαλεῖ. καὶ τί τοῦτο λέγω, καίτοι μετὸν
M III 597 εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ δεδίκαιωμένους καὶ ἡγιασμένους
ἐν πνεύματι τῇ τοιαύτῃ κλήσει τετιμημένους; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Ἀμβακούμ τὸ ἐπὶ Χριστῷ
- Hab. 3, 13 μυστήριον καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν
λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστὸς ὄνομα πρόποι ἂν 15
οὐχὶ μόνῳ τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῷ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἵπερ ἂν
εἶεν τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοι. πεποιήται γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγ-
ματος ἢ φωνῆ καὶ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν οὕτως εὐκλεᾶ
- I Ioh. 2, 20. 27 τε καὶ ἀξιόληπτον ἀληθῶς καταπλουτοῦμεν χάριν, ἐμπεδοὶ λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ
27 ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. καὶ πάλιν· οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις 20
διδάσκηι ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς. γέγραπται δε καὶ
- Act. 10, 38 περὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· Ἰησοῦν τὸν ἀπο Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς
πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν πού
- Ps. 44, 8 φησιν· ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ
θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τί οὖν ἂν 25
τις ἴδοι τὸ περιττὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ παρὰ τὰς ἄλλας, κἂν εἰ λέγοιτο τεκεῖν αὐτὴν
τὸν Ἐμμανουήλ; ἄτοπον γὰρ οὐδέν, κἂν εἰ ἔλοιτό τις καὶ τὴν ἐκάστου τῶν κεχρισμένων μη-
11 τέρα Χριστοτόκον ἀποκαλεῖν. ἀλλ' ἔστι πολὺ τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς
τῆς τοῦ σωτήρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἀποτεριχίζον τὰ καθ' ἡμᾶς. οἰκέται μὲν
γὰρ ἡμεῖς, ὁ δὲ κατὰ φύσιν κύριος καὶ θεός, κἂν εἰ γέγονε μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς καθ' 30
ἡμᾶς οἰκονομικῶς. ταύτηι τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸν αὐτὸν ὠνόμαζε καὶ θεόν,
Eph. 5, 5 οὕτω λέγων· τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλε-
ονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. οὐκοῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἔφην, εἶεν ἂν καὶ μάλα
εἰκότως διὰ τὸ κεχρίσθαι χριστοί, μόνος δὲ Χριστὸς καὶ θεὸς ἀληθῶς ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ οὐκ 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA^c

1	καὶ — πάντα om. VMPW	τὸν δι R	διὰ om. SA ^c	2 καταφοιτήσαντα D	4 οὖν																	
om. V	πῶς DR	5 Ἰησοῦν om. W	τοῦ om. VMPW	γεγενῆσθαι S	τε καὶ D	6 καὶ ²																
om. V	καὶ ³ om. V	7 ὡς ἤρμοσε μὲν οὐ SD ὡς ἤρμοσθαι μὲν οὐ R	οὐχ ὡς ἤρμοσμένον [ἤρμοσμένω PW, corr. W] VMPW	μόνον SDA ^c	γὰρ om. VDR, corr. V	ἑτέρω D	ἑκατέρων μάλλον δὲ ἐφ' ἑτέρων V	S πού] ὁ P	9 ἄπτεσθαι SR	10 καὶ ² om. VMPW	κεχρισμένον MPSWA ^c											
κεχρισμένον VD	ἐχρισμένον R	βασιλεῖαν R	τοῦ om. SD	11 ἀπεκάλει S	ἐπεκάλει D	μετὸν SR	μεστὸν D	μὲν VMPW	12 εἰς χ̄ν W	καὶ ἡγιασμένους om. D	13 ἀββακούμ V	χ̄ν P	χ̄υ R	14 σωτηρίαν] παρουσίαν S	προανακέκραγε DA ^c	ἀνακέκραγε S	προανακεκράγει VMPWR					
17 κεχρισμένοι D	18 ὅτι — αὐτοὶ om. R	ὑμεῖς S	20 ἁγίου VMSWRA ^c	θῦ PD	πάλιν om. D	καὶ οὐ R	21 διδάξῃ S	ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ V	ημασ R	23 ἐν π̄νι D	καὶ ³ om. VMPSW	πού om. VMPW	24 ἀδικίαν MPsmWR	ἀνομίαν Vn	25 θεός ²] ὁσ̄ M	ὁ θεός om. S	26 αὐτῇ R	αὐτὸν MPW	27 κἂν] καὶ R	29 τὰ] τὸ W	μὲν om. V	31 ὀνομάζει R
32 ἴστε VMPWR	ἔστε SD	inter utrumque uariant LA ^c	33 ὅσ MPDWR	ὁ SA ^c	ὅστις V	34 τοῦ om. VS	34/35 καὶ μάλα εἰκότως post χριστοί coll. D om. SA ^c	35 χ̄σ̄ θῶ W om. R	ἀληθῶς om. P													

ἀν ἁμάρτοι τάληθοῦς, εἴ τις ἔλοιτο λέγειν ὡς αἱ μὲν τῶν ἄλλων μητέρες χριστοτόκοι μὲν, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεοτόκοι, μόνη δὲ παρ' ἐκείνας ἡ ἅγια παρθένος χριστοτόκος τε ὁμοῦ καὶ θεοτόκος νοεῖται τε καὶ λέγεται. γεγέννηκε γὰρ οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς, σαρκω- PG 21
θέντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ὠνομάσμεθα μὲν
γὰρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ χάριν θεοῖ· πλὴν οὐχ οὕτω θεὸς ὁ υἱός, φύσει δὲ μᾶλλον καὶ L III 29
ἀληθείαι, κἂν εἰ γέγονε σὰρξ. 8

12 Ἄλλ' ἴσως ἐκείνο ἐρεῖς· ἄρ' οὖν, εἰπέ μοι, θέοτης μήτηρ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ
πρὸς γε τοῦτο φαμὲν ὅτι γεγέννηται μὲν ὁμολογουμένως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ
καὶ πατρὸς ὁ Ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος αὐτοῦ λόγος καὶ ἀναρχὸν ἐν χρόνῳ τὴν ὕπαρξιν M III 600
ἔχει, αἰεὶ συνυφεστηκῶς τῷ γεγεννηκότῳ ἐν αὐτῷ τε καὶ σὺν αὐτῷ καὶ ὑπάρχων καὶ νοού- 10
μενος· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἠνώθη σαρκὶ ψυ-
χὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν, γεγενῆσθαι λέγεται καὶ σαρκικῶς διὰ γυναικός. ἔοικε δὲ πῶς
τῷ καθ' ἡμᾶς τόκῳ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς μητέρες, ὑπη-
ρετοῦσαι τῇ φύσει πρὸς γένεσιν, ἔχουσι μὲν ἐν μήτραι πηγνυμένην κατὰ βραχὺ τὴν σάρκα
καὶ ἀφράστοις τισὶν ἐνεργείαις θεοῦ προιοῦσάν τε καὶ τελειομένην εἰς εἶδος τὸ ἀνθρώπινον· 15
ἐνίησι δὲ τῷ Ζῳίῳ τὸ πνεῦμα ὁ θεὸς καθ' ὃν οἶδεν τρόπον. πλάττει γὰρ πνεῦμα ἀν- Zach. 12, 1
θρώπου ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. ἕτερος δὲ σαρκὸς καὶ ὁμοίως
ἕτερος ὁ ψυχῆς ἐστὶ λόγος. ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνασι μόνων αὐτῶν τῶν ἀπὸ γῆς σωματῶν
μητέρες, ἀλλ' οὖν ὅλον ἀποτεκοῦσαι τὸ Ζῳιον, τὸ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, οὐχὶ
μέρος λέγονται τεκεῖν, οὐδ' ἂν εἴποι τις, φέρε εἰπεῖν, τὴν Ἐλισάβετ σαρκοτόκον μὲν, οὐ 20
μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκον· ἐκτέτοκε γὰρ ψυχωθέντα τὸν βαπτιστὴν καὶ ὡς ἐν ἐξ ἁμφοῖν τὸν
ἄνθρωπον, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος. τοιοῦτόν τι πεπραχῆσθαι παραδεξόμεθα καὶ
ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Ἐμμανουήλ. γεγέννηται μὲν γὰρ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ
πατρὸς οὐσίας ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιη-
σάμενος κεκρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐδέν, οἶμαι, τὸ ἄτοπον 25
εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὅτι γεγέννηται κατὰ σάρκα διὰ γυναικός, κα-
θάπερ ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τῷ ἰδίῳ συναπογεννᾶται σώματι καὶ ὡς ἐν λε-
λόγισται πρὸς αὐτό, καίτοι τὴν φύσιν ἕτερα παρ' αὐτὸ νοουμένη τε καὶ ὑπάρχουσα κατὰ
τὸν ἴδιον λόγον. κἂν εἰ βούλοιτό τις τὴν τοῦ δαίμονος μητέρα λέγειν ὡς ἔστι μὲν σαρκο-
τόκος, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκος, περισσοεπήσει λίαν· τέτοκε γὰρ, ὡς ἔφην, συντεθειμένον 30
εὐτεχνῶς ἐξ ἀνομοίων τὸ Ζῳιον καὶ ἐκ δυοῖν μὲν, πλὴν ἄνθρωπον ἕνα, μένοντος μὲν
ἐκατέρου τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, συνδεδραμηκότων δὲ ὡσπερ εἰς ἐνότητα φυσικὴν καὶ οἷον ἀνα-
κρινάντων ἀλλήλοις ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἐκατέρῳ προσῆι.

7—18 Flor. Cyr. 66 ἄλλ' ἴσως — λόγος

VM, P [= lk], S, D [= mn], WRΛ^cΛ^c

1 ἂν ἔλοιτο VSD μὲν om. SDA^c 2 μὴν δὲ P ἐκείναις S 4 τοῦ θῦ D μὲν
om. MPW del. V 5 καὶ om. D αὐτοὶ om. V θεοὶ κατὰ χάριν D 5/6 πλὴν — εἰ om. S
7 διὰ θεότητος SD ἡ ἅγια παρθένος Flor. Cyr. 8 πρὸ S πρῶτον D γεγέννηται S 9 λόγος
αὐτοῦ V τοῦ θεοῦ λόγος Flor. Cyr. 10 συνεφεστικῶς R συνεφεστῶς SD συνεφεστηκῶς Flor. Cyr.
10/11 καὶ [om. SD Flor. Cyr.] ὑπάρχων καὶ νοούμενος MPSDWR Flor. Cyr. Λ^c συνυπάρχων καὶ συν-
νοούμενος V 12 καὶ γεγενῆσθαι λέγεται [λέγεται καὶ S] SD 14 γέννησιν S τη μήτρα R
15 ἀφράστως D τε om. VMPW τελουμένην R 16 τῷ Ζῳίῳ om. W ὁ om. MPSDW τὸ
πνεῦμα V 18 ὁ om. PR τῆς ψυχῆς SD αὐταὶ μόνων S μόνον αὐταὶ DW 19 δὴ λέγω om. RΛ^c
20 λέγεται M τὴν ἐλισάβετ φέρε εἰπεῖν S 21 ἕνα D ἐν W om. S ἔξ om. W 22 ἐκ
ψυχῆς W δὴ om. W παραδεξόμεθα MPWR, corr. R 22/23 καὶ ἐπὶ — ἐμμανουήλ παραδεξώ-
μεθα P 23 γενέσει MSWR γεγέννηται S 23/24 ἐκ τῆς — οὐσίας ὡς ἔφην P 23 καὶ
om. M 26 καὶ om. S ὅτι καὶ V γεγέννηται S 27 ἀμέλει om. VMPW 28 ἐστὶν ἕτερα R
29 καὶ D 30 ἔτι καὶ ἔτι S περιττοεπήσει P περιττοεπήσῃ εἰ W περιττοεπήσῃ ἢ M περιττοεπὸν
ὑπάρχει V 31 ἐντέχνως P ἀτέχνως D δυεῖν D ἕνα ἄνθρωπον P 32 τοῦτο] τὸ R
ὡσπερ om. R 32/33 ἀνακρινάντων P 33 ἂν] ἐστὶν W

PG 24 18 "Οτι δέ ἐστιν ἀναγκαιοτάτη λίαν ἢ ἔνωσις ἐπὶ Χριστοῦ, καταθρῆσαι ῥάδιον καὶ ἀταλαί-
 πωρον παντελῶς καὶ διὰ πολλῶν ἐτέρων. φέρε γάρ, εἰ δοκεῖ, τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου
 πολυπραγμονώμεν φωνάς, ἀκριβῆ τὸν νοῦν καὶ ὡς ἐνι λεπτῶς ἐνερείδοντες. ἔφη τοίνυν
 L III 32 περὶ τοῦ μονογενοῦς· ὅς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο
 Phil. 2, 6-8 τὸ εἶναι ἴσα θεῶι, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβῶν, ἐν ὁμοιώ- 5
 ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεί-
 M III 601 νωσεν ἑαυτόν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑπάρχων ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ οὐχ ἀρπαγ-
 μὸν ἠγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῶι; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, καθίεται δὲ ὅπως εἰς ταπει-
 νωσιν καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ; εἰ μὲν οὖν εἰς δύο τέμνοντες τὸν ἕνα κύριον
 Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τε ἄνθρωπον φημι καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας 10
 παρθένου φασὶν ὑπομεῖναι τὴν κένωσιν, ἀποδιστάντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προαπο-
 δεικνύντων ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι νοεῖται τε καὶ ἦν τοῦ πατρός, ἵνα καὶ τὸν τῆς
 κενώσεως ὑπομείνῃ τρόπον, εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, καθιγμένως. ἀλλ' οὐδὲν ἐστὶν τῶν πε-
 ποιημένων, εἰ κατ' ἰδίαν νοοῖτο φύσιν, τὸ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρός· πῶς οὖν ἄρα κεκενωσθαί
 λέγεται, εἰ τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὦν γεγέννηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικός; ἐκ ποίας, εἰπέ μοι, 15
 πρεσβυτέρας ὑπεροχῆς τῆς ἀνθρώπου ἰ. .ονος εἰς τὸ ἄνθρωπος εἶναι κατέβη; ἢ πῶς ἂν
 νοοῖτο λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔχων ἐν ἀρχῇ, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὁ φύσει τελῶν ἐν οἰκέταις
 14 καὶ ὑπὸ ζυγᾶ δουλείας κείμενος; ἀλλὰ ναί, φησὶν, ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς καὶ ἐλεύθερος
 υἱός, ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος, ἐν μορφῇ τοῦ γεγεννηκότος ὑπάρχων καὶ ἴσος ὦν αὐτῷ,
 κατώικησεν ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι διὰ γυναικός, καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ κένωσις καὶ τὸ τῆς 20
 ταπεινώσεως χρῆμα καὶ τὸ ἐν τῇ τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῇ. εἶτα, ὦ βέλτιστοι, τὸ
 κατοικῆσαι μόνον ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀρκέσειεν ἂν εἰς κένωσιν αὐτῷ, καὶ
 ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὅτι τε οὕτως ὑπέδου τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ οὗτος αὐτῷ γένοιτ' ἂν
 Ioh. 14, 23 ὁ τῆς ταπεινώσεως τρόπος; καίτοι λέγοντος ἀκούω τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις· ἂν τις ἀγαπᾷ με,
 τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν 25
 ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ἀκούεις ὅπως ἐν τοῖς ἀγα-
 πῶσιν αὐτὸν συγκατοικήσει αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἔφη τὸν θεὸν καὶ πατέρα; ἄρ' οὖν καὶ αὐτὸν
 κεκενωσθαὶ δώσομεν καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνατλήναι ταπεινώσιν τῷ υἱῷ καὶ τὴν τοῦ δούλου
 μορφὴν ἀναλαβεῖν, ὅτι τὰς τῶν ἀγαπῶντων αὐτὸν ψυχὰς ἀγίας ποιεῖται μονάς; τί δὲ
 PG 25 τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν ἡμῖν; ἄρα καὶ αὐτὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀποπληροῖ τὴν 30
 οἰκονομίαν, ἦν διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ πεπραχθεὶς φαμέν τῆς ἀπάντων σωτηρίας ἕνεκα καὶ
 15 ζωῆς; ἄπαγε τῆς οὕτω περιττῆς καὶ ἀνονήτου παντελῶς εἰκαιοβουλίας. τεταπείνωκε
 τοίνυν ἑαυτὸν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὑπάρχων λόγος, ὅτε γενόμενος
 Ioh. 1, 14 σὰρξ, καθά φησιν Ἰωάννης, γεγέννηται διὰ γυναικός καὶ ὁ γέννησιν ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ
 M III 604

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ'Λ^c

1 ἀναγκαιοτάτον D ῥάδιον D 3 φωνάς] ἀφορμὰς S καὶ om. VMWΛ^c λεπτομερῶς V
 ἐπερείδοντες VD 5/6 ὁμοιότητι S 7 τοῦ οπι. D 8 κατῆλθε V ὄμωσ R 9 εἰ RΛ^c
 οἱ VMPSDW οὖν om. S τεμόντες R 10 τοῦ θῦ R 11 ἀποδιστῶντες V ἀποδιστόν-
 τες P 11/12 προαποδεικνύντες D προαποδεικνύτωσαν V 12 τε καὶ ἦν] γε εἶναι P 12—14 ἵνα
 — πατρός om. S 13 ὑπομεῖναι R οὐκ om. M καθιγμένως P 14 ἄρα om. S ἔτι D
 15 καθ' ἡμᾶς om. P ἐκ² SDRΛ^c καὶ ἐκ VMPW 16 ὑπεροχῆς πρεσβυτέρας καὶ P ὑπεροχῆς S τῆς
 τοῦ D τοῦ S 17 ἀρχαῖς R 18 ὑπὸ] οὐχ ὑπὸ V Ζυγὸν VPW δούλου V φασὶν VMPWΛ^c
 ἀληθῶς ὑπάρχων PD καὶ om. M 20 κατώικηκεν R 21 καθικνεῖσθαι VMPW 23 οὗτος S
 οὕτως VPW οὕτω M αὐτῷ om. M 24 κενώσεως D λέγοντος ὡς V 26 πῶς SD
 27 αὐτὸν om. V καὶ αὐτὸν ἔφη συγκατοικήσει αὐτῷ P αὐτῷ om. D 28 δώσομεν
 SDRΛ^c λέγετε VMPW υἱῷ] θῦ R 29 ἀγίας VPSWRΛ^c ἰδίας D πεποιήται W
 μονὰς DRΛ^c μονὰς ἰδίας VMPSW 30 τὸ ἄγιον πᾶν V τὸ² om. R ἐνανθρωπίσεως W
 ἀποπληροῖ SDRΛ^c ἀπεπλήρου VMPW 31 ἦν] ἢ Λ^c πάντων ἕνεκα σωτηρίας VMPW 32 ἀνονή-
 του R ἀνοήτου VMPSDW 33 τοῦ — πρὸς καὶ ἰσότητι P θεοῦ καὶ om. W 34 καθὼς P
 ὁ Ἰωάννης D γεγέννηται S

πατρός καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε παθεῖν δι' ἡμᾶς. ἐπεὶ διδασκόντων αὐτοὶ κατὰ τίνα τρόπον ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος Χριστὸς ἂν νοοῖτο καὶ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν. εἰ ἀπὸ γε L III 33 τοῦ κεχρίσθαι Χριστὸς ὀνομάζεται, τίνα κέχρικεν ὁ πατὴρ τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως Ps. 44, 8 ἦτοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς τὸν ἕξ αὐτοῦ καὶ μόνον γεννηθέντα θεὸν λόγον καὶ τοῦτο εἶναι φασιν ἀληθές, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς ἀδικουσι φύσιν καὶ 5 τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας παρασημαίνουσι τὸ μυστήριον. εἰ γὰρ κέχρισται τῷ ἁγίῳ πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐπίδεᾷ πάντως ἁγιασμοῦ καὶ οὐχ ἐκόντες ὁμολογήσουσιν κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι χρόνους ὑπάρχειν αὐτόν, καθ' οὓς οὕτω κεχρισμένος ἀμέτοχος ἦν ἔτι τῆς ὕστερον αὐτῷ δοθείσης δωρεᾶς. τὸ δὲ ἁγιασμοῦ τητῶμενον σεσάλευται κατὰ φύσιν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο παντελῶς ἡμοιορηκὸς ἀμαρτίας ἦτοι τοῦ δύνασθαι πλημμελεῖν 10 ὑπομεμένηκεν οὖν ἄρα καὶ τροπὴν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω τυχόν ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτός Mal. 3, 6 ἔστι καὶ οὐκ ἠλλοίωται; καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς ἐχρίετό τε καὶ ἡγιάζετο, φαίη τις ἂν ἴσως ὡς ἀπὸ γε τοῦ πράγματος εἰς ἐξιτήλους ἐννοίας ἀπενηνεγμένος ὅτι τάχα που καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ δέοιτ' ἂν ἁγιασμοῦ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ μείζων αὐτοῦ πέφηνεν ὁ υἱός, εἴπερ ἡγιάσται μὲν αὐτός, ἴσος ὢν αὐτῷ καὶ ἐν μορφῇ πρὸ 15 ἁγιασμοῦ, ὃ δὲ ἀπομεμένηκεν ἐν οἷς ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, οὕτω τὴν εἰς τὰ ἀμείνω λαβὼν ἐπίδοσιν διὰ γε τοῦ ἡγιάσθαι καθ' ὁμοιότητα τοῦ υἱοῦ. μείζων δὲ ἤδη καὶ ἀμφοῖν ὁράται τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιάζον αὐτούς, εἴπερ ἔστιν οὐκ ἐνδοιαστὸν ὡς ἀπάσης ἀντιλογίας δίχα τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἀλλ' ἔστιν ταῦτα λῆρος καὶ Hebr. 7, 7 τερθρεία καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἁγία γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς, ἅγιος ὁ 20 πατὴρ, ἅγιος δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα. 16 οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγιάσται κατὰ μόναν ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος. εἰ δὲ δὴ τις οἶοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον ταύτηι τοι καὶ ὀνομάσθαι Χριστόν, λεγέτω παρελθὼν εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀπο- PG 28 φῆναι τὸν χριόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῷ πάντων ἐπέκεινα θεῷ. καὶ εἰ μὲν 25 ἀπόχρη, καὶ τοῦτο ἐρουσιν ὡς ἔστιν ἀληθές· κεχρίσμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. ἐσόμεθα 1 Ioh. 2, 20 δὴ οὖν ἐν ἴσῳ τάχα που καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῷ θεῷ, εἶργει δέ, οἶμαι, παντελῶς οὐδὲν καὶ συνεδρεύειν αὐτῷ, καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Ἐμμανουήλ· εἶρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν κάθου Ps. 109, 1 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. προσ- M III 60ς κυνείτω καὶ ἡμᾶς ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθὺς· ὅταν γὰρ φησιν, εἰσαγάγηι τὸν 31 πρωτότοκον εἰς τὴν οἴκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες Hebr. 1, 6

3—22 Flor. Cyr. 67 τίνα κέχρικεν — λόγος

22—25 οὐκοῦν — θεῷ adferuntur a Cyrillo in apologia xii capitulorum contra Orientales [A 24]
27 [= PG 76, 329], cf. hos ipsos in 20 [PG p. 325] φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA^cΛ^c
1 καὶ πρὸ VR, corr. R ὑπομείναι R δι' ἡμᾶς παθεῖν R αὐτῶν MDW καὶ κατὰ D
2—3 ἂν νοοῖτο — Χριστὸς om. MW 2 εἰ μὴ P 3 καὶ τίνα M 4 τῷ om. P τὸν
μόνον ἕξ αὐτοῦ V λόγον καὶ θῶ D 5 τοῦτον Flor. Cyr. φασὶν εἶναι D εἶναι φασὶν S
τάληθές Λ^c ἀληθῶς Flor. Cyr. 6 παρασιαίνουσι V 7—12 ἐπίδεᾷ — ὁ λόγος om. Flor. Cyr.
9 εἰς ὕστερον M ἐσύστερον VW ἠττώμενον VMW σαλεύεται VMPW 10 ἡμοιορηκὸς MR, corr. R
ἀμαρτίαν V 11 ἄρα] ἔτι D τὴν om. VMPW ὁ om. M 13 τε om. Flor. Cyr. ὡς
om. VMPW εἰς om. R 14—16 μᾶλλον — ἁγιασμοῦ om. SD 15 μείζων M πέφηνεν R
Flor. Cyr. ἀναπέφηνεν VP ἀπέφηνεν MW αὐτοῦ VW Flor. Cyr. αὐτὸς M καὶ πρὸ P πρὸ τοῦ V
16 ὑπομεμένηκεν SD ἐναπομεμένηκεν V ἐν om. Vm καὶ ἔσται om. Λ^c 17 διὰ γε] δὲ γε ei δὲ Flor.
Cyr. codd. 18 ὁράται om. R ὡς] καὶ M πάσης W 18/19 ἀπολογία P 19 λῆρος ταῦτα SD
20 γὰρ ἔστι Flor. Cyr. 21 καὶ κατὰ SD τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Flor. Cyr. 22 ὅσον VMPVRA^c
apol. ὅσον ἦκεν SD Flor. Cyr. κατὰ — λόγος om. R 23 οἶεται V ἡγιάσθαι] ἠβάσθαι V
25 ἀλειφόμενον V 26 ἀπόχρη SDRΛ^c ἀπόχρη τὸ χρίσμα VMPW 28 δὴ om. P αὐτοὶ om. R

- L III 36** ἄγγελοι θεοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, εἰ καὶ τῷ ἀγίῳ κεχρίσμεθα πνεύματι, τὴν μὲν τῆς υἰοθεσίας καταπλουτοῦμεν χάριν, κεκλήμεθα δὲ καὶ θεοί, τό γε μὴν τῆς ἑαυτῶν φύσεως μέτρον οὐκ ἄγνοήσομεν. ἐσμέν γὰρ ἐκ γῆς καὶ τελοῦμεν ἐν οἰκέταις, ὃ δὲ ἐστὶν οὐκ ἐν οἷς ἡμεῖς, ἀλλὰ
- 17** φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς καὶ τῶν ὄλων κύριος καὶ ἔξ οὐρανῶν. καὶ οὐ δήπου φαμέν ὀρθὰ φρονεῖν ἠρημένοι σαρκὸς γενέσθαι πατέρα τὸν θεὸν οὐδ' αὖ τὴν τῆς θεότητος φύσιν γεγενῆσθαι διὰ γυναικός, οὕτω προσλαβοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον, συνενεγκόντες δὲ μᾶλλον εἰς ἔνωσην τὸν τε ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου τελείως ἄνθρωπον, ἕνα Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ κύριον προσκυνήσομεν, οὔτε τῶν τῆς θεότητος ὄρων ἔξω τιθέντες διὰ τὴν σάρκα οὔτε μὴν εἰς ἀνθρωπότητα φιλήν καταβιβάζοντες διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. οὕτω νοήσεις τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τὴν ἐκούσιον ὑπομεῖναι κέ-
- Phil. 2, 8. 7 νωσιν· οὕτω τεταπείνωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος·
- Hebr. 2, 16. οὕτω σπέρματος Ἀβραάμ ἐπελάβετο καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός. εἰ γὰρ ἄν-
- 14**θρωπος νοεῖται φιλὸς καθ' ἡμᾶς, πῶς ἐτέρου παρ' αὐτὸν φυσικῶς ἐπελάβετο σπέρματος
- Hebr. 2, 17 Ἀβραάμ; πῶς δὲ τῆς ἰδίας σαρκὸς κεκοινωνηκέναι λέγεται, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆι; τὸ γὰρ τισὶν ὁμοιοῦσθαι λεγόμενον ἔξ ἀνομοίου τινὸς ἐπὶ τὸ δεῖν ὁμοιοῦ-
- 18**σθαι τρέχει. ἐπελάβετο τοίνυν σπέρματος Ἀβραάμ καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικός, ἵνα μὴ μόνον ὑπάρχων θεός, ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνθρωπος γεγονώς καθ' ἡμᾶς νοοῖτο διὰ τὴν ἔνωσην. οὐκοῦν ἐκ δυοῖν μὲν πραγμάτων ὁμολογουμένως, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ὁ Ἐμμανουήλ· πλὴν εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος
- PG 29 θεοποιηθεὶς ἐν ἴσῳ τοῖς κατὰ χάριν, θεός δὲ μᾶλλον ἀληθινὸς ἐν ἀνθρωπείῳ μορφῇ πεφηνῶς δι' ἡμᾶς. πιστώσεται δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγων·
- Gal. 4, 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἔξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν ἡμεῖς. εἶτα τίς ὁ ἀπεσταλμένος ὑπὸ
- M III 608 νόμον τε καὶ ἐκ γυναικός, ὡς ἔφη, γεγεννημένος, πλὴν ὅτι πάλιν αὐτὸς ὁ πέρα μὲν νόμων
- Hebr. 2, 17 ὡς θεός, ἐπειδὴ δὲ κεχηρημάτικεν ἄνθρωπος, γεγονὼς καὶ ὑπὸ νόμον, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς
- Mt. 17, 27 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆι; καὶ γοῦν συνετέλει μὲν ὁμοῦ τῷ Πέτρῳ τὸ δίδραχμον κατὰ τὸν Μωσέως νόμον· ὅτι δὲ ἐστὶν ἐλεύθερος ὡς υἱὸς καὶ νόμου κρείττων ὡς θεός, καὶ εἰ
- Mt. 17, 25. 26 γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, ἐδίδασκε λέγων· οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι κῆνσον ἢ τέλη; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Πέτρου δὲ φάσκοντος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἐπήνεγκεν αὐτός· ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσὶν οἱ υἱοί.
- ἽΟντος δὴ οὖν ἐναργούς ὡς οὐκ ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἔξω τε σαρκὸς ὑπάρχων καὶ
- L III 37** οἶον εἰ κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, πρεπούσης δὲ μᾶλλον αὐτῷ τῆς τοιαύτης κλήσεως, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, φέρε δὴ φέρε δεικνύμεν ἔξ αὐτῶν ἐλόντες τὰς πίστεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων

4—12 Flor. Cyr. 68 καὶ οὐ — σαρκός

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ ^c				
2 τότε γε D	2/3 ἠγνοήσαμεν SD	4 οὐρανῶν SDRΛ ^c	οὐρανοῦ VMPW	5 πατέρα]
παρὰ S	οὐδὲ [οὐδ' M] αὐτὴν τὴν MSD	αὖ πάλιν Flor. Cyr.	6 γεγενῆσθαι S	προλαβοῦ-
σαν S	8 προσκυνήσωμεν. MR, corr. R, W	τὸν — ὄρον D	12 σαρκὸς ὁ τοῦ θῷ λόγος D	13 πῶς
ὡς R	14 ἵνα om. S	15 ὁμοιωσθαι VκWR	ὡμοιωσθαι Mh	ἰδεῖν S om. P
σθαι M	18 ἐν MW	δυεῖν D	19 ὁμολογουμένων MPW	ὁμολογουμένων V
20 καὶ ⁱ om. R	καὶ οὐκ ἄνθρωπος SDRΛ ^c	οὐ VMPW	21 ἀληθινός om. D	22 δὲ om. R
πρὸς om. SD	23 δὲ ἦλθεν] διήλθε M	24 γεννώμενον ἐκ γυναικός VMπW	25 λάβωμεν M	
ἀποστελλόμενος VMPW	26 ἐκ] ἀπὸ P	γεγεννημένος ὡς ἔφη R	ἔφην D	γεγεννη-
μένος SΛ ^c	28 καὶ γοῦν καὶ R	συντελεῖ RΛ ^c	συντελεῖ VMPSDW	δίδραχμον VMPDW
30 ὑπο R	τίνοσ W	32 ἐκ SR	αὐτὸς SRA ^c	ὁ αὐτὸς D
			αὐτοῖς VMPW	ἄρα! ἔτι D
34 ἐναργῶς VR				

ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ εἰς ἐνότητα συνενηνεγμένος, τὴν πρὸς γε φημί τὴν ἰδίαν σάρκα· οὐ δὴ πεφηνότος ἀληθοῦς, θεοτόκος ἂν λέγοιτο πρὸς ἡμῶν καὶ σφόδρα εἰκότως ἢ ἁγία παρθένος. οὐκοῦν ὁ προφήτης Ἡσαΐας μόνον οὐχὶ καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν καὶ ὅσον οὐδέπω παρεσόμενον προκατεδείκνυε λέγων· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παρα- Ies. 35, 3-6
 λελυμένα· παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ· ἰσχύσατε, μὴ φο- 5
 βεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει· αὐτὸς ἤξει καὶ σώσει ἡμᾶς, τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται· τότε ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μο-
 γιλάλων. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως καὶ κύριον ἀποκαλεῖ καὶ θεὸν ὀνομάζει καίτοι λαλῶν ἐν πνεύματι, ὅτι μὴ ἄνθρωπον ἀπλῶς θεοφόρον ἠπίστατο τὸν Ἐμμανουὴλ οὔτε μὴν ὡς ἐν 10
 ὄργανου τάξει παρειλημμένον, ἀλλὰ θεὸν ἀληθῶς ἐνηνθρωπηκότα. τότε γὰρ τότε καὶ ἀνεύχθησαν μὲν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἤκουσαν δὲ καὶ ὦτα κωφῶν, τότε καὶ ἐλάφου δίκην ὁ χωλὸς ἀνεπήδα, γέγονε δὲ καὶ τρανὴ γλῶσσα μογιλάλων. οὕτως αὐτὸν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελισταῖς διακηρύττειν ἐκέλευεν τὸ πνεῦμα λέγον· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ Ies. 40, 9-11
 εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνὴν σου, ὁ εὐαγγελιζό- 15
 μενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. εἶπὸν ταῖς πόλεσιν Ἰουδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐνώπιον αὐτοῦ. ὡς ποι- PG 32
 μὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ συναΐξει ἄρνας. ἐπέφανε γὰρ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἰσχὺν ἔχων τὴν θεοπρεπῆ καὶ βραχι- 20
 ονα μετὰ κυρείας, τουτέστιν ἐν ἐξουσίᾳ τε καὶ κυριότητι. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε τῷ μὲν λεπρῶι θέλω, καθαρίσθητι, ἤπτετο δὲ τῆς σοροῦ καὶ ἀνίστη τεθνεῶτα τὸν τῆς χήρας Mt. 8, 3
 20 υἱόν. συνήγαγε δὲ καὶ ἄρνας· ποιμὴν γὰρ ἐστὶν ἀγαθός, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θείς ὑπὲρ Lc. 7, 14
 τῶν προβάτων. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γι- Ioh. 10, 15. 16
 νώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ M III 609
 ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, 28
 καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἰς ποιμῆν. ἀρχόμενος δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ κηρυγμάτων καὶ ὁ θεσπέσιος βαπτιστῆς οὔτε θεότητος ὄρ-
 γανον οὔτε μὴν ἄνθρωπον ἀπλῶς θεοφοροῦντα κατὰ τινος, θεὸν δὲ μᾶλλον μετὰ σαρκὸς ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα τοῖς ἀνὰ πάσαν τὴν Ἰουδαίαν εὐηγγελίζετο λέγων· ἐτοιμάσατε Mt. 3, 3
 τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τίνος οὖν 31
 ἄρα προστέταχεν ἐτοιμάζεσθαι τὰς ὁδοὺς πλὴν ὅτι Χριστοῦ, τουτέστιν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορ-
 φῇ πεφηνότος τοῦ λόγου; ἀπόχρη δέ, οἶμαι, πρὸς πίστιν καὶ ὁ θεσπέσιος Πάυλος, L III 40
 ἐπιμαρτυρῶν τε καὶ λέγων· τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' Rom. 8, 31. 32
 ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ- 35

VM, P [= bk], S, D [= mn], WRAL^c

1 ὅτι καὶ D 2 ἀληθοῦς om. S καὶ σφόδρα VMPWR σφόδρα καὶ μάλα SD 3 καὶ²
 om. D οὕτω V 4 προκαταδεικνύει R 5 παρακαλεῖσθε SD 6 ἡμῶν — αὐτὸς om. SD
 8/9 μογιλάλων γλῶσσα V μογιλάλων PWSD μογιλάλου M 9 οὖν om. W καίτοι MSPDWRA^c
 ἄτε V 11 ἀληθῶς VMPWRA^c ἀληθῶς καὶ S καὶ ἀληθῶς καὶ D γὰρ SDR γὰρ δὴ VMPW
 12 μὲν om. R τυφλῶν ὀφθαλμοὶ SD 13 μογιλάλων VPMWSD τοῖς ἁγίοις αὐτόν M 14 ἐκέ-
 λευσε SD πᾶν MSDWR πᾶν τὸ VP λέγων W 15 τὴν σιών VMPW ἐν τῇ P 16 τὴν
 ἱερουσαλήμ VMPW 17 βραχίων SDRAL^c βραχίων αὐτοῦ VMPW 18 μισθὸς SDRAL^c μισθὸς αὐτοῦ
 VMPW ἐνώπιον αὐτῶν S 19 τῷ MWRAL^c ἐν τῷ VPSD 20 ὁ² om. VMPSD τὴν om. P
 20/21 μετὰ — βραχίονα V 21 ἐν om. PR μὲν om. R 22 ἀνίστει W ἀνίστα SD τεθνεῶτα
 om. SD 23 συνήγε P ἑαυτοῦ S τιθεῖς SD θήσει MW 24 τῶν om. V 26 δεῖ με
 MWR 27 ἀκούσασαι D ἀκούουσι R γενήσεται VMPAL^c 28 αὐτοῦ R βαπτιστῆς ἰωάν-
 νησ SD 30 ἐνανθρωπηκότα M τὴν om. V 31 τοῦ — ἡμῶν MSDRAL^c αὐτοῦ VPW 32 ἄρα
 om. VMPW ἐτοιμάσαι D ὀνομάζεσθαι R ἄνω V 33 πεφηνότι V μακάρισ SD
 34 τε om. SD τίς ὁ M 35 ἀπάντων R om. S

δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; εἶτα, εἶπέ μοι, πῶς ἂν νοοῖτο θεοῦ καὶ ἴδιος υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου; ὡσπερ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου καὶ μὴν καὶ ἐκάστου τῶν ἐτέρων ζώων τὸ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεννημένον, οὕτως ἴδιον θεοῦ τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῖτ' ἂν εἶναι καὶ λέγοιτο. πῶς οὖν ἴδιος θεοῦ υἱὸς ὠνόμασται ὁ Χριστός, ὃς καὶ δέδοται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τῆς ἀπάν-
 Rom. 4, 25 των ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς; παρεδόθη γὰρ διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ
 Ies. 53, 12 αὐτὸς ἀνομίας πολλῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον κατὰ
 1 Petr. 2, 24 τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πρόδηλον οὖν ὅτι τὸ τῆς ἐνώσεως χρήμα παραληφθὲν ἀναγκαιῶς ἴδιον υἱὸν ἀποφαίνει τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου. σῶμα γὰρ ἦν οὐχ ἐτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου τὸ
 γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς.

21 Εἰ δὲ δὴ ψιλὴν καὶ μόνην ἀπονέμει τις αὐτῷ τὴν ὀργανικὴν ὑπουργίαν, ἀποπέμψει καὶ οὐχ ἑκὼν καὶ τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱόν. ὑποκείσθω γὰρ τις τῷ λόγῳ, φέρε εἰπεῖν, ἀνθρώπος, ἔστω δὲ αὐτῷ καὶ παῖς τὰ εἰς λύραν τεχνίτης ψάλλειν τε ἄριστα μεμελετηκῶς ἄρ' οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογεῖται τὴν λύραν καὶ τὸ τῆς ὠιδῆς ὄργανον ἐν υἱοῦ τάξει σὺν τῷ
 PG 33 υἱῷ; καίτοι πῶς οὐκ εὔηθες λίαν τὸ χρήμᾶ ἐστίν; ἢ μὲν γὰρ εἰς ἔνδειξιν παρελήφθη τῆς τέχνης, ὃ δὲ ἐστὶ καὶ ὄργανου δίχα τοῦ τεκόντος υἱός. εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι παρελήφθη πρὸς ὑπουργίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἵνα δι' αὐτοῦ τελῆται τὰ θαύματα καὶ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἀναλάμψη τὸ κήρυγμα, λεγέσθω καὶ ἕκαστος τῶν ἀγίων προφητῶν θεότητος
 Exod. 7, 20 ὄργανον καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων ὁ ἱεροφάντης Μωυσῆς, ὃς ἀνασχὼν τὴν ῥάβδον μετετίθει
 14, 21, 17, 6 μὲν εἰς αἶμα τοὺς ποταμούς, διστὰς δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν διὰ μέσων ἰέναι κυμάτων
 Ps. 113, 8 ἐκέλευε τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, ἐπιφέρων δὲ αὐτὴν καὶ πέτραις ὑδάτων αὐτὰς ἐποίει μητέρας καὶ
 1 Tim. 2, 5 πηγῆν ἔδειξε τὴν ἀκρότομον καὶ μεσίτης γέγονε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ νόμου διάκονος
 M III 612 ἦν καὶ καθηγεῖτο λαῶν. οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν Χριστῷ καὶ πεπλεονέκτηκε μὲν οὐδαμῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ γεγονότας ὡς ἐν ὄργανων χρεῖαι τε καὶ τάξει κατὰ τὸν ἴσον
 Ps. 88, 7 τρόπον παρειλημμένος, πεφλυάρηκε δὲ κατὰ τὸ εἶκος ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ ἐκείνο εἰπὼν ὅτι
 22 ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀλλ' ὁ γε σοφώτατος Παῦλος τελούντα μὲν ἐν οἰκέταις ἀποφαίνει Μωσέα, θεὸν δὲ καὶ κύριον ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ γυναικός οἰκονομικῶς γεγονότα, τουτέστι Χριστόν.
 Hebr. 3, 1-6 γέγραφε γὰρ ὡδί· ὥστε, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα-
 νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὄλωι τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει

8—11 Flor. Cyr. 69 πρόδηλον — αὐτῆς

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^cΛ^c
 1 ἐαυτὸν S χαρίζεται MWR 2 νοῆται P καὶ VMPWRΛ^c om. SΔΛ^t 3 καὶ μὴν
 καὶ MPSR καὶ μὴν VW καὶ D ἐτέρου S καὶ κατὰ SD 3/4 γεγεννημένον S 4 ἐκ om. V
 νοοῖτο SD εἶναι om. PΛ^c 5 ὁ om. R καὶ om. SD τοῦ om. VMPW καὶ om.
 Flor. Cyr. πρῶ VMPWRΛ^c ὄρῳ SD 6 γὰρ] δὲ P 8 προφήτου] μακαρίου S τὸ om. SR
 9 ἀποφαίνεται M τοῦ om. SD τὸν] τὸ Λ^c τὸν ἔμμανουὴλ τὸν V 10 ἐκ πρῶ MPWK
 θυ πρῶ Flor. Cyr. 13 τις] πωσ V 14 τε] τὰ VMW τε non uertunt Λ^c 15 ἄρα VMPW σὺν]
 ἐν M 16 ἀηθεσ M λίαν om. R γὰρ λύρα SΔΛ^c παρελήφθη R 18 τελεῖται M
 τελῆτε V τελῆ S 19 ἀναλάβη D ἀγίων om. R 19/20 ὄργανον θεότητος M 20 ἄλλων
 VMPWRΛ^c ἄλλων ἀπάντων SD μωσῆς SDR 21 διαχωρίζων V δὲ om. W θάλατταν R
 22 ἐκέλευσε SD ἰσραηλίταις P 25 εἴωσ V τάξει τε καὶ χρεῖα V τε om. P 25/26 κατὰ —
 τρόπον απιε πεφλυάρηκε coll. P 26 παρειλημμένος SR^{corr} παρειλημμένους MPDWRΛ^c καὶ οὗτος
 παραλαμβάνεται V καὶ ὁ V κακείνο V τοῦτο SD ὅτι om. PΛ^t 27 καὶ τις om. SD
 29 καὶ om. S γεγονότα om. R τὸν χ^v P 30 γέγραπται SD δὲ P ὡδε VMP^vW
 ἄγίας VMW μου ἄγίας P 32 μωσῆς D ὄλω SDRΛ^c om. VMPWΛ^t 33 δόξης οὗτος VR

τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό L III 41
 τινος, ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλωι
 τῷ οἴκω αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς
 δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως
 καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῷ τετήρηκε μέτρον καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς 5
 ἀξίας ἀπονέμει τὴν ὑπεροχὴν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀπόστολον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ
 γενέσθαι πιστὸν τῷ ποιήσαντι αὐτόν εὖ μάλα διαβεβαιούμενος, τιμηθῆσθαι μειζόνως
 ἢ κατὰ Μωσέα φησίν, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας
 αὐτόν· εἶτα προσεπάγει πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ τὰ
 πάντα κατασκευάσας θεός. οὐκοῦν τέτακται μὲν ἐν ποιήμασιν καὶ ἐν τοῖς κα- 10
 τεσκευασμένοις ὁ θεοπέσιος Μωυσῆς, κατασκευαστῆς δὲ τῶν ὄλων δέδεικται Χριστός, καίτοι
 θεοῦ λεγομένου κατασκευάσαι τὰ πάντα. θεὸς οὖν ἄρα καὶ ἀληθινὸς ἀνευδοιάστως ἐστί.
 καὶ Μωυσῆς μὲν ὡς θεράπων ἐν ὄλωι τῷ οἴκω πιστός, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν
 οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, καίτοι θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς προφητῶν ὅτι 14
 ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ 2 Cor. 6, 16
 23 ἔσονταί μοι λαός. ἀλλὰ τίς ἂν νοοίτο, φαίη τις ἂν ἴσως, ἢ διαφορὰ Χριστοῦ καὶ PG 36
 Μωυσέως, εἶπερ ἄμφω γεγόνασι διὰ γυναικῶν; πῶς ὁ μὲν οἰκέτης καὶ ὡς ἐν οἴκω
 πιστός, ὁ δὲ καὶ φύσει κύριος ὡς υἱὸς καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, τουτέστιν ἡμᾶς; οἶμαι
 δὲ ἔγωγε παντί τωι τὸ χρῆμα ὑπάρχειν ἐναργές, εἶπερ ἐστὶν ἐν καλῷ φρενὸς καὶ νοῦν 1 Cor. 2, 16
 ἔχει Χριστοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἄνθρωπος καὶ ὑπὸ Ζυγὰ δουλείας, 20
 ὁ δὲ κατὰ φύσιν ἐλεύθερος ὡς θεὸς καὶ δημιουργὸς τῶν ὄλων καὶ κένωσιν ἀνατλάς τὴν
 ἐθελούσιον δι' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο αὐτὸν τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἐξοικεῖ οὔτε μὴν τῆς
 ὑπερτάτης καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἀποσοβήσει· πόθεν; ὡσπερ γὰρ ἡμεῖς τὸ αὐτοῦ M III 613
 πνεῦμα πλουτήσαντες (κατώκηκε γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν) τετάγμεθα μὲν ἐν τέκνοις Eph. 3, 17
 θεοῦ, τὸ γε μὴν εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐσμὲν, οὐκ ἀποβεβλήκαμεν (ἐσμὲν γὰρ ἄνθρωποι κατὰ 25
 φύσιν, καίτοι θεῷ λέγοντες ἀββᾶ ὁ πατήρ), οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς Rom. 8, 15
 οὐσίας ἀπορρήτως ἐκπεφηνῶς θεὸς λόγος προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον τετίμηκε μὲν τὴν
 φύσιν, οὐ μὴν ἔξω γέγονε τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμένηκε δὲ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεός.
 οὐκοῦν οὐκ ἐν ὀργάνου τάξει παρελήφθαι φαμὲν τὸν ἐκ τῆς παρθένου ναόν, ἐπόμενοι
 δὲ μᾶλλον τῇ πίστει τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων φωναῖς σάρκα γεγενῆσθαι Ioh. 1, 14
 τὸν λόγον διακεισόμεθα κατὰ γε τοὺς ἤδη πλειστάκις ἡμῖν προαποδοθέντας τρόπους. 31
 οὕτως καὶ τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν ψυχὴν. ἐπειδὴ γὰρ ἦν ὁ θάνατος αὐτοῦ τῷ κόσμωι
 σωτήριος, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, καίτοι ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων Hebr. 12, 2
 ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τεθνάναι λέγεται; τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ παθοῦσα τὸν θάνατον, ἵνα L III 44

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA'Ac

2 ὁ μωυσησ P 3 μαρτυρίαν V 4 ὁ οἶκος D πῶς SD 5 αὐτοῦ V δόξης
 om. SD 8 μωυσέα M 9 εἶτα προσεπάγει MPWR εἶτα προσάγει SD om. V τὰ om. R
 10/11 κατεσκευασμένοις MW κατασκευασμένοις PR κατασκευαζομένοις V κατασκευασμοῖς SD 11 μωσῆς R
 τῶν — x̄s SDRAc τούτων ὁ τῶν ὄλων θ̄s V τούτων ὁ τῶν ὄλων δέδεικται k̄s [k̄s om. MW] x̄s MPW
 13 ἐν ὄλω — πιστός ὡς θεράπων S οἶκος αὐτοῦ SD 14 ὁ οἶκος D τῶν προφητῶν SD
 16 μου R νοοίτο om. P ἴσως om. WR 17 μωυσέως PSD ἄμφω om. V γυναικὸς SD
 18 καὶ om. W ὡς VMPWRAc καὶ SD καὶ SDRAc om. VMPW αὐτοῦ om. M 19 τωι
 om. D 20 Ζυγὸν δούλου V 22 ἐθελουσίαν S ἐξοικεῖ SR ἐξοικεῖ D ἐξοικεῖ VMW ἐξοικεῖ P
 23 καὶ om. D ἀποσοβεῖ R αὐτὸ SAc 24 κατώκησε VD καὶ τετάγμεθα W μὲν
 om. W 26 τῷ θ̄w D λέγοντος R 28 οικείας M 29 τόν — ναόν om. R ναόν] υἱόν V
 30 γεγενῆσθαι VP γενέσθαι D 31 διεισόμεθα P ἡμῖν om. R 32 οὕτω γὰρ SD οὕτως V
 οὐτι M τέθεικεν P ἰδίαν om. V 32/33 τοῦ κόσμου VMPW 33 ὁ σωτήριος V
 34 ὡς] ὁ S

24 φαίνεται Ζωή, ζωοποιούσα πάλιν αὐτήν. φέρε γάρ, εἰ καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ τοῦ θανάτου πολυπραγμονοῖτο τρόπος, οὐχ ἅπας τις οὖν τῶν εὖ φρονούντων ἐρεῖ τοῖς ἀπὸ γῆς σώμασιν οὐ συγκαταφθίρεσθαι τὰς ψυχάς; ἀλλ' οἶμαι τοῦτο ἔστιν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐνδοιαστόν· πλὴν ἀνθρώπου θάνατος τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἐμμανουήλ. ἦν μὲν γὰρ ὁ λόγος ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι τῷ ἐκ γυναικός, ἐδίδου 5 δὲ αὐτὸ τῷ θανάτῳ κατὰ καιρὸν, πάσχων μὲν οὐδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν αὐτός (Ζωὴ γάρ ἐστι καὶ ζωοποιός), οἰκειούμενος δὲ τὰ σαρκός, ἵνα καὶ αὐτοῦ λέγηται τὸ παθεῖν καὶ εἰς ὁ πάντων ἀντάξιός τεθνεὺς ὑπὲρ πάντων ἀγοράσῃ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ κατακτή-

PG 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

1—7 Flor. Cyr. 70 φέρε — ζωοποιός

13—17 Flor. Cyr. 71 εἰς — κράτος

13—16 Orientales adu. Cyrilli x11 capita [A 24] 106 [= PG 76, 377] ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ· 'εἰς — ἰδίαν'.

20—21 *ibid.* 75 [= p. 353] ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ· 'εἰ — πνεύματι'.

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^c

1 ζωοποιούσα Ζωή S εἰ om. DΛ^c ὑμῶν M 2 πολυπραγμονοῖτο SR Flor. Cyr. *perscrutetur* Λ^c πολυπραγμονεῖται VMPW πολυπραγμονεῖσθω D οὖν om. D φήσει P ἀπὸ γῆς om. V
3 μὴ P om. V οὐ del. M ἐν οὐδενὶ D 4 νομίζεται Flor. Cyr. 5 ὁ λόγος] λόγος S ὅλος R
6 ἑαυτὸν Flor. Cyr. 7 σαρκικά S αὐτῆ D 8 ἀγοράσει W 9 ὡς om. VMPW 10 δια-
κηρύσσει R 11 μεριεῖται P 12/13 αὐτός — καὶ om. SD 13 ἁμαρτίας SD 13/14 ὑπὲρ
πάντων ὁ πάντων — ἰδίαν D 14 καταβιβάζεσθαι SDRΛ^c Orient. Flor. Cyr. καταβιβάζεσθαι VMPW
15 κατήρει VMPW δὲ om. S τέ VMPW τὸ om. VMPW 16 ἀτονήσει W ἀσθενήση P
17 καὶ om. S 18 ζωοποιησόμεθα P ζωοποιησόμεθα in ζωοποιηθησόμεθα corr. W μὴ] καὶ P
19 οὐδὲ ἐνήργηκε] ἀλλ' ἐνήργει καὶ P ἐνήργησε PSD μὲν γὰρ R το πρότερον V
19/20 ἀποθανεῖν μὲν D 20 τοι om. VSD θεός om. SD 21 τὸ VMSDWR τὸ V^{corr} P
26 ὑμᾶς P 27 τεθνεώτων P 28 ὁ θάνατος VMPW 30 ἔξουσίαν γὰρ D λαβεῖν πάλιν S
31 μεθ' ἡμῶν om. V ἰδίας om. S 31/32 ἀναβώμεν VD

καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς. κατεπλούτει δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν αὐτῷ δὴ καὶ πρῶτῳ τὴν ἀφθαρσίαν καὶ συνετρίβη θάνατος τῷ τῆς ζωῆς σώματι πολεμίου δίκην ἐμβαλῶν· ὡσπερ γὰρ νενίκηκεν ἐν Ἀδάμ, οὕτω πέπτωκεν ἐν Χριστῷ. καὶ γοῦν ἀναβαίνουντι δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, ἵνα τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς βάσιμον ἀποφῆνῃ τὸν οὐρανόν, τὰς ἐπικίους ἰδὸς ἀνετίθει λέγων ὁ θεὸς σπέσιος μελιιδός· ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ps. 46, 6-9 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε· ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε. ψάλατε PG 40 συνετῶς· ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἔφη δὲ πού καὶ ὁ μακάριος Παῦλος περὶ αὐτοῦ· ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, Eph. 4, 10 ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 10

27 Ὅτε τοίνυν καὶ θεὸς ἐστὶν ἀληθῶς καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, εἴρηται δὲ καὶ τῆς 1 Cor. 2, 8 δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; προσκύνησον ὡς ἓνα, μὴ διελὼν εἰς δύο μετὰ τὴν ἔνωσιν· τότε γελάσει μάτην ὁ παράφρων Ἰουδαῖος· τότε κυριοκτόνος ἔσται κατὰ ἀλήθειαν, ἀλώσεται δὲ πεπλημμεληκῶς οὐκ εἰς ἓνα 14 τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων σωτήρα θεόν καὶ δὴ καὶ ἀκούσεται· οὐαὶ M III 617 ἔθνος ἀμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἀμαρτιῶν· σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι· Ies. 1, 4 ἐγκατελίπατε τὸν κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Ἑλλήνων δὲ παῖδες κατ' οὐδένα τρόπον τῇ Χριστιανῶν διαμωμήσονται πίστει· λελατρεύκαμεν γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ φιλῷ, μὴ γένοιτο, θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοῦ τὴν δόξαν, κἂν εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς μεμενηκῶς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. δι' αὐτοῦ τε 20 καὶ σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 = S 2 [7] A 10. Latīnæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Latina 27; 2) in Collectione CT 2, unde deriuata est Collectio Veronensis 13 24

1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ L III 314 χαίρειν. Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἶτα μετέδο- M III 884 σαν ὡσανεὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτοῦσης σφόδρα καὶ πάντα κινούσης κάλων εἰς τὸ PG 77, 40 [ep. 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^αΛ^ε
 1 καὶ om. P ἡμῶν D 2 δὴ om. VMPSW πρῶτον D ὁ θάνατος V 3 πολέ-
 μου P 3 τῷ ἀδάμ V τῷ χῶ V 4 τοῖς οὐρανοῖς S 5 τῆς om. VS βάσιν D
 ἐνετίθει VMPW 7/8 ψάλατε συνετῶς om. V 8 πάντα om. V δήπου P ὁ om. SD
 μακάριος om. SDR 9 αὐτοῦ λέγων VMPW τῶν VMPSDWΛ^α πάντων τῶν R 11 τότε S
 ὅτι τέ VMW 15 τῶν ὅλων om. VMPW ὁρᾶ καὶ θῶ V καὶ² om. P 16 ἀμαρτωλῶν P
 17 ἐγκατελίπατε D ἐγκατελείπατε R ἐγκατελίπετε VMP ἐγκατελείπετε SW 18 τὴν τῶν SD
 μωμήσονται D πίστιν SD 18/19 οὐ λελατρεύκαμεν γὰρ ἀνῶν P 19 οὐκ om. MW 21 θῶ πρὶ
 S θῶ τε καὶ πρὶ MW ἡ om. P τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ D αἰῶνας τῶν αἰώνων VMPWΛ^α
 αἰῶνας SDR

VM, P [= hk] SS₁, D [= mn], D₁ [= m₁n₁], AWRΛ^mΛ^αΛ^εΛ^u
 β VMPSD ζ S₁D₁ inscr. om. VMPS₁W κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον S
 κυρίλλου [τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D₁] ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας [ἐπ. ἀλ. om. D₁A] πρὸς νεστόριον ἠνίκα ἔμαθεν αὐ-
 τὸν κακῶς φρονεῖν DD₁A cf. Λ^u κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς νεστόριον
 εὐσπλαγχνίας καὶ ἀπολογίας μεστῆ ὡς αὐτοῦ νεστορίου ἐξ ἀρχῆς αἰτίου γενομένου σκανδαλοῦ πᾶσι
 χριστιανοῖς τὸ [1. τῷ] μὴ ὁμολογεῖν αὐτὸν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ἀλλὰ χριστοτόκον ὡς τοῦ
 χριστοῦ μὴ ὄντος κατ' αὐτὸν θεοῦ ἀλλὰ μᾶλλον κοινοῦ ἀνθρώπου· παρακαλοῦντος δὲ χαρίσασθαι λέξιν
 τοῖς σκανδαλιζομένοις ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἐξηγήσει καὶ θεοτόκον ὀνομάσαι αὐτὴν R 25/26 Τῷ — χαί-
 ρειν om. Λ^m 25 καὶ om. S θεοσεβεστάτῳ SS₁DD₁ΑΛ^αθεοφιλεστάτῳ VMPWR ἐπισκόπῳ
 συλλειτουργῷ V κύριλλος ἐπίσκοπος DD₁A 25/26 ἐν — χαίρειν om. Λ^u 25 χῶ P 26 εἶτα
 μετέδοσαν om. spat. rel. W εἶτα] οἵτινες M 27 καὶ τῆσ D κάλων κινούσης VSS₁DD₁ πρὸς SS₁

λυπεῖν ἐμέ. βουλομένωι δέ μοι τῆς σῆς θεοσεβείας τὴν λύπην ἀναμαθεῖν ἔφασαν ὅτι
 ep. 1 τὴν πρὸς μοναστὰς ἀγίους γενομένην ἐπιστολὴν περιφέρουσι τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξαν-
 2 δρείας καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς ἀηδίας αὕτη γέγονεν. τεθαύμακα τοίνυν εἰ μὴ
 ἐκεῖνο μᾶλλον ἢ σὴ θεοσεβεία καθ' ἑαυτὴν ἐλογίσαστο· οὐ γὰρ πρότερον ἐμῆς γραφείσης
 ἐπιστολῆς ὁ ἐπὶ τῇ πίστει γέγονε θόρυβος, ἀλλ' ἡ εἰρημένων τινῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσε- 5
 βείας ἢ καὶ μὴ. πλὴν χαρτίων ἢ γούν ἐξηγήσεων περιφερομένων, κάμνομεν ἡμεῖς ἐπα-
 PG 41 νορθοῦν ἐθέλοντες τοὺς διεστραμμένους. ἐγγὺς γὰρ γεγόνασι τινὲς τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι
 λοιπὸν ὁμολογεῖν ὅτι θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστός, ὄργανον δὲ μᾶλλον καὶ ἐργαλεῖον θεότητος καὶ
 ἀνθρωπος θεοφόρος καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν τοιούτων ἐπέκεινα; ἦν οὖν ἄρα τὸ χαλεπαί-
 νειν ἡμῶν ἐφ' οἷς εἶρηκεν ἢ οὐκ εἶρηκεν ἡ σὴ θεοσεβεία· τοῖς γὰρ περιφερομένοις χαρ- 10
 τίοις οὐ σφόδρα πιστεύω. πῶς οὖν ἐνὶ σιωπῆσαι πίστει ἀδικουμένης καὶ τοσούτων
 διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ
 3 τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἔνεκα, καίτοι τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ; τί δὲ
 ποιήσω νῦν (δεῖ με γὰρ βουλευσασθαι μετὰ τῆς σῆς θεοσεβείας), μηνύοντος τοῦ εὐλαβε-
 στάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου Κελεστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ θεο- 15
 σεβεστάτων ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκεῖ χαρτίων, πότερον ποτε
 τῆς σῆς θεοσεβείας ἢ μὴ; γράφουσι γὰρ ὡς πάνυ σκανδαλισθέντες. πῶς δὲ τοὺς ἀπὸ
 τῆς Ἀνατολῆς ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐρχομένους θεραπεύσομεν καὶ τῶν χαρτίων καταγογγύ-
 M III 885 ζοντας; ἢ τάχα που νομίζει ἡ σὴ θεοσεβεία ὅτι μικρὸς ταῖς ἐκκλησίαις ἀνεφύη θόρυβος
 ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν; πάντες ἐσμέν ἐν ἀγῶσι καὶ πόνοις τοὺς ἕτερα φρονεῖν οὐκ οἶδ' 20
 ὅπως ἀναπεπεισμένους μεθιστάντες εἰς τὸ ἀληθές. ὅτε τοίνυν ἡ τὴν ἀνάγκην ἅπασιν τοῦ
 γογγύζειν ἐπενεγκούσα ἡ σὴ θεοσεβεία ἐστίν, πῶς αἰτιάται δικαίως; τί δέ μοι καὶ μάτην
 καταβοᾶι καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπανορθοῖ τὸν ἑαυτῆς λόγον, ἵνα παύσῃ σκάνδαλον οἰκουμε-
 L III 315 νικόν; εἰ γὰρ καὶ παρερρή λόγος ὡς ἐπὶ λαοῦ τρέχων, ἀλλ' ἐπανορθούσθω ταῖς ἐπι-
 σκέψεσιν, καὶ λέξιν χαρίσασθαι τοῖς σκανδαλιζομένοις καταξίωσον, θεοτόκον ὀνομάζων τὴν 25
 ἁγίαν παρθένον, ἵνα θεραπεύσαντες τοὺς λελυπημένους καὶ ὀρθῆν παρὰ πᾶσιν δόξαν
 ἔχοντες ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοψυχίαι τῶν λαῶν τὰς συνάξεις ἐπιτελώμεν. ὅτι δὲ ὑπὲρ
 τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως πάντα ἔτοιμοι παθεῖν ἐσμέν καὶ δεσμωτηρίων εἰς πείραν ἐλθεῖν
 4 καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μὴ ἀμφιβαλλέτω ἡ σὴ θεοσεβεία. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὅτι καὶ πε-
 ριόντος ἔτι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικῆ συντέθειται μοι βιβλίον περὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου 30

29—25, 3 loquitur de Dialogis ad Hermiam, quorum liber sextus est de incarnatione

VM, P [= hk], S S₁, D = mn], D₁ [= m₁m₁], AWRΛ^ωΛ^ιΛ^αΛ^υ
 1 ἔφασαν SS₁A om. R μετέδωσαν R^ωε 2 τὴν om. D γεγεννημένην S₁D₁ γινομένην S
 τῆς om. PD 3 καὶ ἡ om. S₁ ἀδικίας SD 4 ἑαυτὴν VMPS₁D₁WR ἑαυτὸν SDA 5 θόρυβος]
 θρύλλος S₁ ἢ om. MPWR περὶ S 6 εἰ RΛ^ιε χαρτίων τινῶν AR 7 θέλοντες V
 8 λοιπὸν om. D μᾶλλον δὲ Λ^ω 9 θεοφόρος ἀνὸς A τῶν τοιούτων VMPS₁D₁WRΛ^ιε
 τούτων D₁A 10 ἡμᾶς R εἶρηκεν^ι VSS₁DRΛ^ιε ἢ εἶρηκεν MPD₁WΛ 11 σφόδρα] πάνυ τι R
 ἐνὶ VMPS₁D₁WARΛ^ιε ἦν SDA^ιε σιωπᾶν R 12 δὲ om. S₁ 13 καίτοι γε VS₁D εἰς SDD₁A
 δὲ καὶ S₁D₁ 14 γὰρ με VS₁D₁ γὰρ M μηνύοντι S 15 θεοφιλεστάτου VMPW ῥώμησ V
 ἐπισκόπου VMPWΛ^ιε ἐκκλησίας ἐπισκόπου S₁DD₁AA^ι ἐπισκόπου ἐκκλησίας S ἐκκλησίας R 15/16 θεο-
 σεβεστάτων MPWRΛ^ιε θεοφιλεστάτων VSS₁DD₁AA^ι 16 ἐκεῖ χαρτίων οὐκ οἶδ' ὅπως D ἐκεῖ om. S₁
 χάρτων V πότερον ποτε VSDAKΛ^ω πότερον S₁D₁ πρότερον MPWΛ^ιε 17 σῆς εἰσὶ R ἢ μὴ
 VSS₁DD₁ARΛ^ω om. MPWΛ^ιε ἐκ R 18 ἀνατολικῆς P χάρτων V 18/19 καταγογγύζον-
 των SA^ι 19 οὐ μικρὸς AR ἐνεφύη R 20 πάντες μὲν S πάντες γὰρ S₁ ἢ πάντες R
 21 ὅτι VMkW ἢ om. D πᾶσι A 22 ἐνεγκούσα S₁ εἰκαίωσ P τί δέ μου VMPWRA^ι
 πῶς δὲ μισεῖ SS₁DD₁AA^ιε 23 καὶ ἢ S₁ ἑαυτοῦ SS₁ 24 παρερρή VS₁ παρῆ R ὡς om. D
 ἀλλ' om. V 26 ὀρθῶς S πᾶσαν S 27 ἐν οἴν. R δὲ καὶ S περὶ R 28 πάντες SA
 ἐτοιμῶς R ἐσμέν παθεῖν M 29 τοῦ om. S₁D₁R ἀμφιβαλέτω VSS₁DD₁ corr. V δὲ om. R
 30 τοῦ τοῦ ἔτι S₁ ἐπὶ S om. R βιβλία MPW

τριάδος, ἐν ᾧ καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, οἷς νῦν γέγραφα, συν-
 ωιδός, καὶ ὑπανέγνωμεν αὐτὰ καὶ ἐπισκόποις καὶ κλήρωι καὶ τοῖς φιλακροάμοσι τῶν λαῶν,
 ἐκδέδωκα δὲ τέως οὐδενί. εἰκὸς οὖν ἐκδοθέντος τοῦ λόγου πάλιν ἐγκαλεῖσθαι με ὅτι
 καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς θεοσεβείας συντέθεικα τὸ λογιδίον.

= S 3 A 11. Latine extat in Collectione CT 3

5

Τῷ δεσπότῃ μου θεοφιλεστάτῃ καὶ ἀγιωτάτῃ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ Νεστόριος PG 77, 44
 ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οὐδὲν ἐπικείας Χριστιανικῆς βιαίτερον. ὑπὸ ταύτης γοῦν νῦν [ep. 3]
 διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος πρὸς τὸ παρὸν βεβιάσμεθα γράμμα, πολλὰ Loofs Nest.
 μὲν εἰπόντος ἡμῖν περὶ τῆς σῆς εὐλαβείας, πολλὰ δὲ ἀκούσαντος, τὸ δὲ τελευταῖον οὐκ
 ἐνδόντος ἡμῖν, ἕως τὸ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξατο γράμμα. καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς νενικήμεθα βίαι·¹⁰
 φόβον γὰρ ὁμολογῶ κεκτῆσθαι πολὺν περὶ πᾶσαν παντὸς ἀνδρὸς Χριστιανικὴν ἐπείκειαν,
 ὡς ἐγκαθήμενον αὐτῇ τὸν θεὸν κεκτημένην. τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν, καίτοι πολλῶν παρὰ
 τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ κατὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην (δεῖ γὰρ εἰπεῖν εὐφημότερον) γεγο-
 νότων, ἐν μακροθυμίᾳ τε καὶ γραμμάτων ἀγάπῃ προσρητικῇ· δείξει δὲ ἡ πείρα ποταπὸς
 ἡμῖν ὁ τῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος βίας καρπός.¹⁵

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

4 = S 11 A 12. Lecta est in concilio Chalcedonensi, cuius Gestorum lectiones non
 adfero nisi selectas. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris [Λ^m] in Collec-
 tione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio Gestorum Chalcedonensium
 antiqua [Λ^k]; hanc correxit Rusticus [Λ^r]; 2) in Collectione Quesneliana [Λ^q] 66 [uol. 20
 v 337—340]; 3) in Collectione CT 6, unde deriuata est uersio Collectionis Veronen-
 sis 14 [Λ^v] et Gestorum concilii quinti [Λ^{ns}]

Τῷ εὐλαβεστάτῃ καὶ θεοφιλεστάτῃ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ M III 888
 χαίρειν. Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς PG 77, 44
 [ep. 4]

4 Flor. Cyr. 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μαν-
 θάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως

Scripta est mense Mechir [d. 26 m. Ian. — d. 24 m. Febr.] 430, subscribitur in SD: Αὕτη ἡ πρώτη
 ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐν ἐφέσω συνόδῳ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι καθὼς περιέχει

VM, P [= hk], SS₁, D [= mn], D₁ [= m₁n₁], AWRΛ^mΛ^rΛ^cΛ^a
 1 ἐν — λόγος] καὶ MPW 1/2 συνωδὸς VARΛ^mΛ^rΛ^cΛ^a συνωδὰ MPSS₁DD₁WΛ^a 2 ὑπανέγνω
 μὲν MPSS₂W αὐτῷ SD καὶ² om. ARΛ^m κλήρω SS₁DD₁AR Λ^mΛ^rΛ^cΛ^a κληρικοῖς VMPW 3 οὐ-
 δὲν MPW 4 θεοσεβείας om. R συντέθειται V λογάδιον M in fine add. ἔρρωσο ἐν
 κυρίῳ AR alia Λ^mc

3 VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^c
 γ̄ VPSD inscr. ἐπιστολὴ νεστορίου πρὸς κύριλλον τὸν ἀλεξανδρείας διὰ λάμπωνος πρεσβυτέρου
 καὶ μονάζοντος SD νεστορίου πρὸς κύριλλον A 6 ἀγιωτάτῃ δεσπότῃ μου M om. V τῷ θεοφιλε-
 στάτῃ A om. MR ἀγιωτάτῃ μου V om. M 7 ἐν — χαίρειν om. R βιαίτερον VMARΛ^c βεβιαίτερον
 PSDW *suauius* Λ^r ὑπ' αὐτῆς A οὖν V 9 δὲ καὶ ἀκούσαντος VPR δὲ om. V
 10 ἡμῖν R 11 χριστιανικῆς R 12 αὐτὸν R 14 τε om. S ποταμός Vm 16 οἱ] ἡ W

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUW Δ^wΔ^mΔ^p [= Ven. 165], Δ^sΘ^pΘ^rΛ^mΛ^qΛ^rΛ^cΛ^aΛ^kΛ^rΛ^aΛ^s
 δ̄ VP ἰα S ἰβ D inscr. om. VMPSDR κυρίλλου πρὸς νεστόριον A ἐπιστολὴ τοῦ ἀγίου
 κυρίλλου πρὸς νεστόριον W τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον ἐπιστολὴ E
 τοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοισ B τοῦ
 αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς νεστόριον U ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου
 ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου [ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας Δ^m] κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπίσκοπον [ἐπ. om. Δ^m]
 μηνὶ μεχίρ ἰνδικτιώνος τρισκαδεκάτης [1γ' Δ^m] Δ^w [in prima actione], Δ^m ἢ [om. Θ^m] ἐπιστολὴ τοῦ
 μακαρίου κυρίλλου πρὸς νεστόριον Δ^w [in tertia actione], Θ^r ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἀποσταλείσης παρὰ
 κυρίλλου πρὸς νεστόριον Δ^s 23/24 Τῷ — χαίρειν om. EΔ^mps Λ^mΛ^qΛ^rΛ^cΛ^a 23 εὐσεβεστάτῃ B
 θεοσεβεστάτῃ RBA^c om. A 23/24 ἐν — χαίρειν om. AR 24 μὲν om. WΔ^{ps}

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 1.

4

θεοσεβείας, καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακούντες μάλιστα, καὶ
 τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσι φωνάς, ἡδίκημένοι
 L III 318 μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δέ, καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὃ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἡδίκηει καὶ πένητας, ὃ δὲ
 ὡς μητρὶ ζίφος ἐπανατείνας, ὃ δὲ θεραπαίνῃ συγκεκλωτῶς χρυσίον ἀλλότριον καὶ τοι-
 αὐτὴν ἐσχηκῶς ἀεὶ τὴν ὑπόληψιν, ἣν οὐκ ἂν εὔξαιτό τις συμβῆναι τισὶν καὶ τῶν λίαν 5
 ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοί, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὸν δεσπότην καὶ
 διδάσκαλον μήτε μὴν ὑπὲρ τοὺς πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος ἐκτείνωμι
 μέτρον. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδράναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἔλοιτό τις διαβιοῦν.
 Rom. 3, 14 2 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα τῷ πάντων ἀπολογῆσονται
 κριτῆι· τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῷ καὶ ὑπομνήσω καὶ 10
 PG 45 νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ τῆς διδασκαλίας τὸν λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῇ πίστει φρόνημα
 μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιείσθαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἐννοεῖν τε ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον
 Mt. 18, 6 ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν. εἰ δὲ δι
 πληθὺς εἶη τοσαύτη τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἀπάσης εὐτεχνίας ἐν χρεῖαι καθεστήκαμεν πρὸς
 γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως περιελεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν ὑγιᾶ τῆς πίστεως κατευρῦναι λόγον τοῖς 15
 ζητοῦσι τὸ ἀληθές; ἔσται δὲ τοῦτο καὶ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων περιτυγχάνον-
 τες λόγοις περὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιείσθαι σπουδάζοιμεν καὶ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς εἰ ἐσμέν
 2 Cor. 13, 5 ἐν τῇ πίστει κατὰ τὸ γεγραμμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς καὶ ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς ἐν
 ἡμῖν ἐννοίας εὖ μάλα συμπλάττομεν.
 3 Ἐφη τοίνυν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρός κατὰ φύσιν 20
 γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός,
 τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποιήκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀνα-
 στηναί τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ καὶ ἀνελθεῖν εἰς οὐρανοὺς. τούτοις καὶ ἡμᾶς ἔπεσθαι δεῖ καὶ τοῖς
 λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἐννοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι δηλοῖ τὸν ἐκ
 θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμέν ὅτι ἡ τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονε σὰρξ, ἀλλ' 25
 οὐδὲ ὅτι εἰς ὅλον ἄνθρωπον μετεβλήθη τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι
 M III 889 σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ ἐνώσας ὁ λόγος ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν ἀφράστως τε
 καὶ ἀπερινοήτως γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ κατὰ θέλησιν μόνην

20—23/24 ἀναστῆναι adfert Nestorius in ep. 5

25—p. 28, 18 Flor. R II 57 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς β' οὐ γὰρ — ὁ λόγος

25—28 Flor. Cyr. I οὐ γὰρ — ἄνθρωπος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUWΔ^wΔ^mΔ^p [= Ven. 165], Δ^s Θ^p Θ^r Λ^w Λⁱ Λⁱ Λ^c Λ^u Λ^k Λ^r Λⁿ Λ^s
 1 συνεχῶς E καὶ om. AΛⁱuns 2 καὶ om. W πεπόμφασι SD 3 χρησίμως DAΛⁱuns
 δέ] δ' ἄλλος E 4 ὡς θεραπαίνῃ VMFA 5 εὔξαιτό P 6 ὁ λόγος τῶν τοιούτων >DE τῶν τοιού-
 των λόγος UΘ^r 6/7 διδάσκαλον καὶ δεσπότην SD 7 μοι VMP ἐκτείνωτο DΛ^mkr
 8 βιοῦν A 9 μεστὸν om. V post τὸ στόμα coll. B τὸ om. VMP 9/10 ἀπολογῆσονται τῷ τῶν πάν-
 των κριτῆι A 10 τρέπομαι P ὑπομνήσκω A 11 κῶ DAΛ^a θῶ VMPE τὸν τῆς διδασκαλίας M
 12 ἀκριβείας E δέ A 12/13 ἓνα καὶ μόνον SD 13 δὴ om. PAW Δ^w Θ^r 14 ἦν R οὐχί
 πάσης E 14/15 πρὸς — δεῖν] καιρὸς δὲ τὸ ἀεὶ E 15 τε VΔ^m ὑγιῆ SEΔ^mps κατευ-
 ρῦναι VMPSDARBEUWΔ^mp Θ^r Λ^{uns} κατευρῆναι Δ^s κατευθῆναι Δ^w Θ^r Λ^{ite} insinuetur Λ^mkr 16 καὶ
 μάλα ὀρθῶς τοῦτο SD μᾶλλον P εἰ] ἀεὶ E 16/17 λόγοις περιτυγχάνοντες B 17 σπουδάζο-
 μεν >SDEUΘ^r καὶ om. EΛⁱ δοκιμάζομεν R εἰ om. S 18 ταῖς] καὶ ταῖς W ἀν-
 επιλήκτοις VM, h [corr. h^mg], RBEUΘ^r ἀνεπιπλάστοις Δ^{ps} 19 εὐνοίας SE συμπλάττομεν VΔ^mps Θ^r
 συμπράττομεν E 20 θῶ VMPBED^wmp^s Θ^r Λ^mat^{ck}s θῶ καὶ SDARUWΛ^{un} 20/21 γεννηθέντα κατὰ
 φύσιν Δ^w Θ^r γεννηθέντα Λⁱ 21 τοῦ om. PAU 22 per quem et cum quo Λⁱ ἐστὶν κατελθεῖν S
 σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι V 23 τοὺς οὐρανοὺς EΔ^mps Θ^r δὲ καὶ V om. R 23/24 τοῖς
 λόγοις ἔπεσθαι δεῖ U 23 δεῖν R 24 δηλοῖ om. B 24/25 τὸν τοῦ θῶ λόγον BΛ^{kr} *de uerbum de*
deo Λ^m 25 μεταποιεῖσθαι S 26 οὐδ' ARE ὅτι om. VΘ^r flor. Cyr. flor. R ἄνθρωπον
 om. P 27 ἐψυχωμένην VκDΔ^sΘ^r ὁ λόγος ἐνώσας S ἑαυτῷ ὁ λόγος Flor. Cyr. 28 μόνον
 SnEΔ^mps Λ^mkr flor. R

ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἐνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἰς δὲ ἕξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἕνα κύριον καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορ-
 4 ρήτου πρὸς ἐνότητα συνδρομῆς. οὕτω τε λέγεται, καίτοι πρὸ αἰώνων ἔχων τὴν ὑπαρ- 5
 εῖν καὶ γεννηθεῖς ἐκ πατρὸς, ἰγεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, οὐχ ὡς τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐν τῇ ἀγίᾳ παρθένῳ οὔτε μὴν δεθείσης ἀναγ- L III 319
 καίως δι' ἑαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρὸς (ἔστιν γὰρ εἰκαῖον τε ὁμοῦ καὶ ἀμα-
 θῆς τὸν ὑπάρχοντα πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ συναίδιον τῷ πατρὶ δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας), ἐπειδὴ δὲ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνώσας 10
 ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον προῆλθεν ἐκ γυναικός, ταύτηι τοι λέγεται γεννη-
 θῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινός ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, εἶθ' οὕτως καταπεφοίτηκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λόγος, ἀλλ' ἕξ αὐτῆς μήτρας ἐνώσθεις ὑπομείναι λέ-
 5 γεται γέννησιν σαρκικὴν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμέν αὐτὸν PG 48
 καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγᾶς ἢ δια- 15
 τρήσεις ἢ λων ἢ γοῦν τὰ ἕτερα τῶν τραυμάτων (ἀπαθῆς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον),
 ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονός αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθεν ταῦτα, πάλιν αὐτὸς λέγεται παθεῖν ὑπὲρ
 ἡμῶν· ἦν γὰρ ὁ ἀπαθῆς ἐν τῷ πάσχοντι σώματι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τε-
 θῆναι νοοῦμεν. ἀθάνατος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ ἀφθαρτος καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός
 ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Hebr. 2, 9
 Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον, 21
 οὐχ ὡς εἰς πείραν ἐλθῶν τοῦ θανάτου τό γε ἦκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ
 τοῦτο λέγειν ἢ φρονεῖν), ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου.

1—5 διάφοροι μὲν — συνδρομῆς adfert Flavianus in ep. ad Leonem [ep. 26]

1—4 Flor. R II 6·καὶ ὅτι — ἀνθρωπότητος ἀληθοῦς

1—3 Flor. Cyr. 2 Theodoret. eran. 2, 167 = flor. Chalc. 12 καὶ ὅτι διάφοροι — ἔνωσιν

1—4 Doctr. patr. 5, 5 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'διάφοροι — υἱὸν καὶ κύριον'

2—5 Ephr. ap. Phot. bibl. 229 p. 263^a 26 ἐν.. τῇ πρὸς τὸν Νεστόριον α' φησὶν ἐπιστολῇ· 'οὐχ ὡς — συνδρομῆς'

2. 3 Doctr. patr. p. 171, 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'οὐχ ὡς — ἔνωσιν'

8—10 Flor. Cyr. 3 ἔστι γὰρ — δευτέρας

12—p. 28, 3 Flor. Cyr. 4 οὐ γὰρ — ὁμολογήσομεν

14—19 Doctr. patr. 7, 23 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον α' ἐπιστολῆς· 'οὕτω φαμέν — νοοῦμεν'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEU Δ^w Δ^m, ΔP [= Ven. 165], Δ^cΘ^mΘ^rΛ^mΛ^qΛⁱΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΛⁿΛ^s
 1 μόνον ΕΛ^{mk} καὶ] ἀλλ' ΕΛ^{mqk} 2 ἀληθῆ B om. Λ^c συναχθεῖσαι VMPS, ex συνεχθεῖ-
 σαι corr. flor. R ἀυποτέρων V 4 ἕνα — υἱὸν MSRBEUW Δ^{wmps} Θ^r Λ^{mqcukrns} flor. RII 57 ἕνα υἱὸν
 καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Λ^c Doctr. ἕνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ Χριστὸν ΘP Ephr. ἕνα κύριον ἰησοῦν χ^v καὶ
 υἱὸν [καὶ υἱὸν om. Flau. Flor. RII 6] P Flau. ἕνα κ^v ἰησοῦν καὶ χ^v καὶ υἱὸν DA κ^v ἕνα χ^v καὶ υἱὸν V
 ἐκ θεότητός W 4/5 ἀπορρήτου] ἀπερινοήτου B Flau. Λ^k [loco altero] 5 τε om. DARΛ^{mr} 6 καὶ² om.
 P δὲ καὶ E κατὰ σάρκα om. S 7 post φύσεως add. *in qua consubstantius uel coessentialis, id est
 homousius est patri* Λ^{mk}, sed adnotat Rusticus *non est in Graeco* λαχούσης SD δεθείσης τῆς V
 8 ἑαυτῆς U 9 προϋπάρχοντα Flor. Cyr. λέγειν δεῖσθαι P 10 ἐπεὶ W διὰ om. W
 11 ἑαυτῷ ὁ λόγος W Δ^w Θ^{nr} τὸ ἀνθρώπινον καθ' ὑπόστασιν D τὸ ἀνθρώπινον S τὸ] σῶμα
 Λ^{mr} σῶμα καὶ ΔP τοι om. W 13 ἔε αὐτῆς τῆς μήτρας ΕΔ^{mrs} Θ^r flor R ἐκ τῆς μήτρας αὐτῆς B
 ἐνώσθεις] γεννηθεῖς S 14 σαρκικὴν γέννησιν E σαρκικὴν D 15 καὶ¹ om. W 16 γοῦν om.
 W Δ^w 17 ἴδιον αὐτοῦ D αὐτῷ ἴδιον P ταύτη Δ^m ταύτη τοι B Δ^{rs} 19 μὲν om. V
 ζῶν Flor. Cyr. 20 τοῦ] ἐκ V τὸ ἴδιον αὐτοῦ [αὔ R] πάλιν SDARBU χάριτι θεοῦ
 om. S 21 Παῦλος] ἀπόστολος P *apostolus Paulus* Λ^{mk} 20/21 ὑπὲρ — θανάτου καθά — ὁ παῦ-
 λος DA 21 αὐτὸν Flor. Cyr. om. flor. R τὸν om. R flor. R 22 ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 23 ἡ σὰρξ
 ἢ SEU Δ^{mrs} flor. R

οὕτω καὶ ἐγγηγεμένης αὐτοῦ τῆς σαρκός, πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται. οὐχ ὡς πε-
σόντος εἰς φθοράν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγγήγεται σῶμα.

- 6 Οὕτω Χριστὸν ἓνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνούντες
τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ συν, ἀλλ' ὡς ἓνα καὶ
τὸν αὐτὸν προσκυνούντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτῷ 5
συνεδρεύει τῷ πατρί, οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἑνωσιν
μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ἔαν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἑνωσιν ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλ-
λῆ παραιτώμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ δύο λέγειν υἱούς· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι καὶ εἰπεῖν
M III 892 τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον, ἰδικῶς δὲ πάλιν τὸν ἐκ θεοῦ
λόγον υἰότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς. οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱούς 10
7 δύο τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς
πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἑνωσιν ἐπιφημίζωσι τινές. οὐ
Ioh. 1, 14 γὰρ εἶρηκεν ἡ γραφή ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου πρόσωπον ἤνωσεν ἑαυτῷ, ἀλλ' ὅτι γέγονε
σὰρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν
Hebr. 2, 14 μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός ἰδιόν τε σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποίησατο καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος 15
ἐκ γυναικός, οὐκ ἀποβεβληκῶς τὸ εἶναι θεός καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι πατρός, ἀλλὰ καὶ
ἐν προσλήψει σαρκός μεμενηκῶς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεύει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως
L III 322 ὁ λόγος· οὕτως εὐρήσομεν τοὺς ἀγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτως τεθαροσῆκασι θεοτό-
κον εἰπεῖν τὴν ἀγίαν παρθένον, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως ἦτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ τὴν
ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἀγίου 20
σώματος ψυχωθέντος λογικῶς, ὡς καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος γεγενῆσθαι λέγεται
κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν
PG 49 καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ταῦτα μεθ' ἡμῶν
καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώζῃται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη καὶ τῆς ὁμονοίας καὶ
ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἀρραγῆς διαμένοι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ. 25

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῷ προσαγορεύει.

7. 8 Doctr. patr. 7, 13 ἐκ τῆς συνοδικῆς Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'ἔαν δὲ — δύο υἱούς
11. 12 Doctr. patr. 27, 3 p. 194, 24 [ex Eulogio Alexandrino] 'ὀνήσει — τινές'
14—16 Flor. Cyr. 5 τὸ δὲ σάρκα — εἶναι θεός
18—21 Flor. Cyr. 6 οὕτως — λογικῶς
18 Doctr. patr. p. 172, 12 'οὕτως — πατέρας'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^wΔ^m, ΔP [= Ven. 165 usque ad 25 πεφρονηκότας, inde a
26 = πατέρας Par. 415], Δ^sΘPΘ^rΛⁿΛ^qΛ^tΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΛⁿΛ^s

1 τῆς αὐτοῦ Flor. Cyr. τῆς VMPΛ^{ματκ} 1/2 πεσόντος αὐτοῦ Fl. Cyr. 2 διαφθορὰν Flor. Cyr.
flor. R πάλιν τὸ αὐτοῦ E 3 κ^w ἓνα M^p ὁμολογήσωμεν mRBEΔ^mps Θ^r ὁμολογοῦμεν WΛ^{ματκ}
Flor. R συμπροσκυνῆσθαι R 4 διὰ τὸ WΘ^r ἀλλ' ὡς] ἄλλω E 5 μὴ] μὴ δὲ ὡς U τὸ
σῶμα τοῦ λόγου D αὐτῷ MPScorr REUΛ^qeu^{ns} αὐτὸ VSDA τὸ σῶμα αὐτὸς Θ^r αὐτὸς BWΔ^wmp^sΘ^rΛ^t
flor. R om. Λ^{mk} 7 ἰδίας VMPSDBEUΛ^{uns} ἰδίας αὐτοῦ R om. AWΔ^wmp^sΘ^rΛ^{ματκ}r flor. R
8 παραιτούμεθα VMDΘ^p Doctr. flor. R λέγειν δύο SΔ^wmp^s Doctr. flor. R 10/11 δύο υἱούς MARΘ^p
11 ὠνήσε MP ὠφέλησε V δὲ — τρόπον] κατ' οὐδένα γὰρ τρόπον V δὲ κατ' οὐδὲν S 12 λόγον] τρόπον P
εἴ] ἢ S εἰς VMBEWΘ^r ἐπιζημιώσωσί D 13 ἢ om. V πρόσωπον ἀνθρώπου M αὐτῷ S
14 τὸν λόγον γενέσθαι P γεγενῆσθαι τὸν λόγον Flor. Cyr. εἰ μὴ] ἢ B 15 μετασχῶν E κεκοινωνή-
κεν S τε] δὲ DAΔ^mpsΛ^kr δὲ τὸ flor. R τὸ RE 16 ἐκ γυναικός om. Λ^m γεγενῆσθαι VMPΘ^p
16/17 ἀλλ' ἐν E 18 εὐρήσωμεν RΔ^m πατέρας πεφρονηκότας P πεφρονηκότας Flor. Cyr.
τέ θαροσῆκασι P τεθαροσῆκασι EWΔ^wmp^s Θ^r Flor. Cyr. τεθαροσῆκαμεν U 18/19 εἰπεῖν θεοτόκον SU 19 ἢ P
τῆς om. AR τὴν om. WΔ^wmp^sΘ^r 20 λαχούσης SRB ἀγίου αὐτοῦ Flor. Cyr. 21 ψυχω-
θέντος τέ DΛ^tuns ὡς] ὡς E καὶ om. RBΛ^m γεγενῆσθαι S γεννηθῆναι WΔ^wmp^sΘ^r
22 δὲ καὶ M ὡς ἐξ V γράφων παρακαλῶ WΔ^wΘ^r 23 διαμαρτύρομαι WΔ^wΘ^p τοῦ θῦ VME
θῦ P *dei* Λ^m *deo* Λ^tuns ἀγγέλων αὐτοῦ VMP 24 καὶ¹ om. AR 25 διαμένει VMPDAB διαμείνη SREU
διαμείνη WΔ^wmp^sΘ^r διαμένει Δ^s τοῖς τοῦ θῦ ἱερεῦσι B 26 om. SDRBUWΔ^wmp^sΘ^rΛ^{ματκ}ps
πρόσειπε δὲ Λ ἐρρώσθαι σε καὶ μνημονεύειν τοῦ κῶ σὺν αὐτοῖς καὶ οἱ σὺν ἡμῖν λίαν προσαγορεύουσιν A
σοὶ P κῶ VMP

5 = S 12 A 13. Latinae uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25; 2) in Collectione CT 7, unde deriuatae sunt uersiones Collectionis Veronensis 15 et Gestorum concilii quinti

- 1 Τῶι εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῶι Κυρίλλῳ Νεστόριος ἐν κυρίῳ PG 77, 49
χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφήμι ὡς μακρο- [ep. 5]
θυμίας ἀξίας ἰατρικῆς καὶ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατὰ καιρὸν πρὸς αὐτὰς ἀπο- Loofs Nest.
κρίσεως· ὁ δὲ γε σιωπῆς οὐκ ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθεῖη, τὸν κίνδυνον, 7
τούτου, καθὼς ἂν οἶός τε ᾧ, οὐ πρὸς μακρολογία ἀποτεινόμενος, ποιήσασθαι πειράσομαι
τὴν διήγησιν σύντομον, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας ναυτιασμόν φυλατ-
τόμενος. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πανσόφων τῆς σῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς αὐτολεξεῖ 10
παραθείς. τίνες τοίνυν αἱ τῆς θαυμαστῆς τῶν σῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί;
Ἡ ἀγία φησὶν καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρός κατὰ φύσιν γεννηθέντα p. 26, 20—23
υἴον μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτός, τὸν δι' οὐ τὰ
πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελεθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀναστήναι. 14
- 2 Ταῦτα τῆς σῆς θεοσεβείας τὰ ῥήματα καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σά· ἄκουε δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, M IIII 893
ἀδελφικὴν ὑπὲρ εὐσεβείας παραίνεσιν καὶ ἦν ὁ μέγας ἐκεῖνος Παῦλος τῶι φιλουμένῳ παρ'
αὐτοῦ Τιμοθέῳ διεμαρτύρατο· πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίῃ. 1 Tim. 4, 13.
τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. τί δέ 16
μοι τὸ πρόσεχε βούλεται; ὅτι τὴν τῶν ἀγίων ἐκείνων ἐξ ἐπιπολῆς ἀναγνώσκων παρά-
δοσιν συγγνώμης ἀξίαν ἠγνόησας ἄγνοιαν, παθητὸν αὐτοὺς εἰρηκέναι νομίσας τὸν τῶι 20
πατρὶ συναίδιον λόγον· ἔγκυπον δέ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον καὶ τὸν θεῖον
ἐκεῖνον τῶν πατέρων εὐρήσεις χορὸν οὐ τὴν ὁμοούσιον θεότητα παθητὴν εἰρηκότα οὐδὲ πρόσ- PG 52
φατον γεννητὴν τὴν τῶι πατρὶ συναίδιον οὐδὲ ἀναστάσαν τὴν τὸν λευμένον ναὸν ἀνα-
στήσασαν. κἄν μοι τὰς ἀκοὰς εἰς ἀδελφικὴν ἰατρείαν παράσχῃς, αὐτὰς σοι τὰς τῶν ἀγί-
ων πατέρων φωνὰς παραθέμενος τῆς κατ' ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας καὶ τῆς κατὰ 25
τῶν θείων γραφῶν δι' ἐκείνων.
- 3 Πιστεύω τοίνυν φασί, καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἴον αὐτοῦ L III 323
τὸν μονογενῆ. σκόπησον ὅπως τὸ κύριος καὶ Ἰησοῦς καὶ Χριστός καὶ μονογενής καὶ
υἱός πρότερον θέντες τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς θεμελίους ὀνόματα

5 subscribitur in Collectione C: *scripta est mense Iunio indictione quarta decima* [430]
24—p. 30, 4 adferuntur ab Eutherio in Coll. Casinensi 291 [uol. 4 p. 216, 36—217, 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^mΛ^cΛ^u

ε̅ VP ιβ̅ S ιϛ̅ D νεστορίου πρὸς κύριλλον inscr. A Ἰσον ἐπιστολῆς νεστορίου πρὸς τὸν
πάππαν κύριλλον ἦτις πᾶσιν ἀπήρσεν ἐν τῇ ἀγία συνόδῳ inscr. D 4/5 Τῶι — χαίρειν om. Λ^m
4 εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ ARL^u εὐλαβεστάτῳ [εὐσεβεστάτῳ S] καὶ θεοφιλεστάτῳ SDA^{ic} εὐλα-
βεστάτῳ W δεσπότη μου τῶ [τῷ om. P] θεοφιλεστάτῳ καὶ [καὶ om. P] ἀγιωτάτῳ VMP 4/5 ἐν —
χαίρειν om. WRΛ^{ms} 5 θαυμασίῳ M 6 ἀξία WR πατρικῆς M γραμμάτων Λ^t
αὐτῶν om. R καιροῦς W 7 μέγα R φέρων P σιγηθῆναι S 8 τούτου VMPDWR
τοῦτο Λ^{cu} τοῦτο οὐκ ἀποκρύφομαι ἀλλὰ A καθ' ὅσον MW ἂν om. W οὐ VMPAWRL^{cu}
om. SD σοῦ Λ^m 9 δυσπέπτου P 10 ἀγάπης] διδασκαλίας S 11 αἱ om. MWR σου τῶν
γραμματῶν V τῶν γραμμάτων σου M 12 θεοῦ πατρός VMPWRΛ^m θεοῦ καὶ πατρός SDA^{ic} τοῦ
θεοῦ καὶ πατρός Λ 13 τοῦ φωτός MPS 15 δὲ VDAWRΛ^{cu} δὴ MPSΛ^m τὰ^s VMPA
τὴν D om. S ταῦτα WR 16 παῦλος ἐκεῖνος PS 17 διδασκῆ VMPDWR διδασκαλία DA 19 ἐπι-
στολῆς V 20 αὐτὸν SD 21 λόγον om. S τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον εἰ δοκεῖ DA 22 ὁμο-
ούσιον SDAWRΛ^{cu} ὁμοούσιον τοῦ πατρός VMPΛ^{ic} 22/23 εἰρηκότασ οὐτε WR 23 γεννητὴν SDAΛ^{cu}
γέννησιν VMPWRΛ^t 25 πατέρων DAWRL^u ἐκείνων VMP om. S *illorum patrum* Λ^{mic} 26 ἀγίων P
27 πιστεύω VMPWRΛ^{cu} Eutherius πιστεύομεν SDAΛ^m τοίνυν φασί A τοίνυν SDA^{ic} φασὶν Λ^m
Euth. φησὶν VMPWR καὶ SAWΛ^{cu} Euth. om. VMPDRA^c 28 ὅτι SD καὶ ιβ̅ καὶ ιϛ̅ MSDAWRL^{cu}
καὶ ιβ̅ χ̅ PΛ^{mt} ιβ̅ χ̅ V *et Christus Euther.* 29 θέντα S

τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους ἐποικοδομοῦσι παρά-
δοσιν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τῆς φύσεως ἑκατέρας κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων
μήτε τὰ τῆς υἰότητος καὶ κυριότητος τέμνηται μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῷ τῆς υἰότητος
4 μοναδικῶι συγχύσεως ἀφανισμῶι κινδυνεύη. τούτου γὰρ αὐτοῖς παιδευτῆς ὁ Παῦλος
γεγένηται, ὅς τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς θείας τὴν μνήμην ποιούμενος καὶ μέλλων τὰ τοῦ 5
πάθους ἐπάγειν, πρότερον θεῖς τὸ Χριστός, τὸ κοινόν, ὡς μικρῶι πρότερον ἔφην, τῶν φύ-
σεων ὄνομα, προσάγει τὸν λόγον ἀμφοτέραις πρεπῶδη ταῖς φύσεσιν. τί γὰρ φησιν;
Phil. 2, 5. 6 τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑ-
πάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῶι. ἀλλ', ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκα-
στον λέγω, ὑπήκοος ἐγένετο μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐπειδὴ γὰρ 10
ἔμελλεν τοῦ θανάτου μεμνήσθαι, ἵνα μὴ τὸν θεὸν λόγον ἐντεῦθεν τις παθητὸν ὑπολάβη,
τίθησιν τὸ Χριστός, ὡς τῆς ἀπαθοῦς καὶ παθητῆς οὐσίας ἐν μοναδικῶι προσώπῳ προση-
γορίαν σημαντικὴν, ὅπως καὶ ἀπαθῆς ὁ Χριστὸς καὶ παθητὸς ἀκινδύνως καλοῖτο, ἀπαθῆς
μὲν θεότητι, παθητὸς δὲ τῇ τοῦ σώματος φύσει.

5 Πολλὰ λέγειν περὶ τούτου δυνάμενος καὶ πρῶτόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ἐπὶ τῆς 15
οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως τοὺς ἀγίους ἐκείνους μνημονεύσαι πατέρας, τὴν τῆς βρα-
χυλογίας ἐν προοιμίῳ ὑπόσχεσιν χαλινοῦσαν τὸν λόγον αἰσθάνομαι καὶ πρὸς τὸ δεύτερον
6 τῆς σῆς ἀγάπης κινουσαν κεφάλαιον, ἐν ᾧ τὴν μὲν τῶν φύσεων ἐπὶ τῶν διαίρεσιν κατὰ
τὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος λόγον καὶ τὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συνά-
M III 89ῶ φειαν καὶ τὸ τὸν θεὸν λόγον δευτέρας ἐκ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδησθαι γεννήσεως καὶ 20
τὸ πάθους ἄδεκτον ὁμολογεῖν τὴν θεότητα. ὀρθόδοξα γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ τοιαῦτα καὶ ταῖς
τῶν αἰρέσεων πασῶν περὶ τὰς δεσποτικὰς φύσεις ἐναντία κακοδοξίαις. τὰ λοιπὰ δὲ εἰ
μὲν τινα σοφίαν κεκρυμμένην ἐπήγετο ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀκοαῖς ἀκατάληπτον, τῆς
σῆς ἐστὶν ἀκριβείας εἰδέναι· ἐμοὶ γοῦν τὰ πρῶτα καταστρέφειν ἐδόκει. τὸν γὰρ ἐν τοῖς πρῶ-
PG 53 τοῖς ἀπαθῇ κηρυχθέντα καὶ δευτέρας γεννήσεως ἄδεκτον πάλιν παθητὸν καὶ νεόκτιστον οὐκ 25
οἶδ' ὅπως εἰσήγγεν, ὡς τῶν κατὰ φύσιν τῷ θεῷ λόγῳ προσόντων τῇ τοῦ ναοῦ συναφείαι
διεφθαρμένων ἢ μικροῦ τινος τοῖς ἀνθρώποις νομιζομένου τοῦ τὸν ἀναμάρτητον ναὸν καὶ
τῆς θείας ἀχώριστον φύσεως τὴν ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν γέννησίν τε καὶ τελευτὴν ὑπομῆναι ἢ
Ioh. 2, 19 πιστεῦσθαι τῆς δεσποτικῆς οὐκ ὀφειλοῦσης φωνῆς πρὸς Ἰουδαίους βούωσης· λύσατε τὸν
L III 326 ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν, οὐ· λύσατέ μου τὴν θεότητα 30
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθήσεται.

Πάλιν πλατύναι κἀνταῦθα βουλόμενος, τῇ τῆς ἐπαγγελίας ἀναστέλλομαι μνήμη·
7 ῥητέον δ' οὖν ὅμως βραχυλογίαι χρησάμενον. πανταχοῦ τῆς θείας γραφῆς, ἥνικα ἂν

VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^mΛ^tΛ^cΛ^u

1 τότε om. VWR τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους VMSWRΛ^{mcu} Euthler. τοῦ πάθους καὶ
τῆς ἀναστάσεως PDAΛ^t 2 τῆς φύσεως ἑκατέρας DAA τῶν φύσεων ἑκατέρων VMP τῶν φύσεων
ἑκατέρας SR ἑκατέρας τῶν φύσεων W προκειμένων σημαντικῶν S 3 θεότητος S καὶ
κυριότητος om. V θεότητος P 4 μοναδικῶς SD κινδυνεύεται VMP τοῦτο R αὐτὸς
VMP 5 ἐγένετο WR 6 κοινόν VMPSWRA κοινόν τῶν
δύο DA εἶπον WR τῶν om. A 8 τοῦτο] τοῦ S 9 τὰ om. VMPA 11 παθη-
τὸν τίς WR ὑπολάβοι SDA 13 καὶ² om. R (οὐ)κ ἀκινδύνως M καλοῖτο VMPAΛ^{mcu}
ἐκκαλοῖτο W ἐκαλεῖτο R νοοῖτο SD 14 θεότητος S 15 ἐπὶ WR πρότερον V μηδὲ
DAWRΛ^{mc} μὴ VMPSΛ^u 16 ἀλλὰ καὶ D ἐκείνους τοὺς ἀγίους A ἀπομνημονεύσαι ἢ ἀπο-
μνημονεύεται k 18 τὴν μὲν] καὶ τὴν V 19 postulatur ἔν πρόσωπον 20 καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγου R
μὴ om. S φάσκειν om. SD 21 τοῦ VMP ἀνεπίδεκτον VMP εἶναι ὁμολογεῖν A 22 λοιπὰ
δὲ SDAWR δὲ λοιπὰ VMP 23/24 ἐστὶ τῆς σῆς ἀκριβείας WR δ' οὖν S 26 εἰσήγγαγεν R
27 τοῖς om. P τοῦ VPA τὸ MSDWR 28 φύσεισ ἀχώριστον WR γένεσίν M 29 οὐκ
ὀφειλοῦσης φωνῆς SDA φωνῆς οὐκ ὀφειλοῦσης WR οὐκ ὀφειλομένης φωνῆς VMP 30 οὐ om. D
31 ἐγερθήσομαι W 32 πλατύνεσθαι P συστέλλομαι PΛ^u στέλλομαι M 33 δ' οὖν S γοῦν VM
οὖν PWR δ' DA χρησαμένουσ P χρησάμενοσ M χρησάμενοι WR

Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν οὐδὲ ἐπινοίαις οὐδὲ λογισμοῖς διστά-
μενον, ἵνα μὴ τὰ ἐνωθέντα λογισμοῖς διαστήσαντες οἰκονομίαν σωτήριον ἀρνησώμεθα.
PG 1369 εἰ γὰρ ἔνωσις θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διὰ τῆς οἰκονομίας γνωρίζεται, ὁ τὴν ἔνωσιν διαστήσας
τὴν οἰκονομίαν ἠρνήσατο. πιστεύσωμεν οὖν τῆς οἰκονομίας τοῖς θαύμασιν, ἵνα πιστευ-
θεῖς ὁ Χριστὸς τοῖς ὁμολογοῦσι ταύτην τὴν χάριν βασιλείαν οὐρανῶν δωρήσεται, ἧς γένοιτο 5
πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

74 = S 108 A 146

L III 983
M V 181

Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ

Ἐρωσὶν μοι, ἀγαπητοί, τὸ παιδρὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν τῆς ἁγίας συνόδου συνέ-
δριον χαίρειν τε ὁμοῦ ἐπέρχεται καὶ θαρρεῖν, χαίρειν μὲν ὅτι πάντων ἐλάχιστος ὢν ἐν τῷ 10
μεγίστῳ τούτῳ τῆς σοφίας πελάγει τὸ πενιχρὸν τοῦτο τοῦ λόγου σκάφος ἰθύνειν ἐπέιγο-
μαι, θαρρεῖν δὲ ὅτι τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ταχέως θραυσθήσεται κύματα καὶ τῆι γαλήνῃ
τῆς τοῦ κυρίου εἰρήνης πρὸς τὸ οἰκουμηνικὸν τῆς ἐκκλησίας ἐπιστρέψει συνέδριον. εἰ
γὰρ δώδεκα ὄντες τοῦ κυρίου μαθηταί, ὅτε αὐτοῖς τὸ σκάφος ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων
ἠλαύνετο, ὁμοῦ τῷ βοῆσαι πρὸς τὸν κύριον τοῦ χειμῶνος ἀπηλλάττοντο, πόσω μᾶλλον 15
τοῦτο νῦν ἐλπίζειν ἡμῖν ἀναμφίβολον, ὅτε τοσοῦτοι τοῦ κυρίου μαθηταί ἐπὶ τὸ αὐτὸ συν-
δραμόντες ταῖς οἰκείαις ἐκδυσπηθήσουσι φωναῖς τὸν κύριον, ὅτε ὁ μέγας οὗτος πάρεστι
καὶ σοφὸς κυβερνήτης οὔτε βίας ἀνέμων εὐλαβούμενος οὔτε Ζάλης ταραχάς, ἀλλὰ σὺν
τέχνῃ πολλῇ τοὺς συνερέτας ἐπὶ τὸ πηδάλιον ἄγων καὶ τούτου συνεφάπτεσθαι πείθων
Mc. 4, 38. 39 καὶ πολλῇ τῇ συμφωνίᾳ πρὸς τὸν δεσπότην βοῶν οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 20
καὶ ταχέως τῇ παρ' αὐτοῦ φωνῇ πρὸς τὸν σάλον τῶν κυμάτων δυσωπῶν λέγει· σιώπα
πεφίμωσο. θαρρεῖν οὖν ἡμῖν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἀρμοδιώτατον, ὅτι περ
L III 986 ἡ δόξασα κατὰ τῆς ἀληθείας γεγενῆσθαι ἀντίπνοια τοὺς τῆς οἰκουμένης φωστῆρας ἐπὶ τὸ
2 Cor. 2, 15 αὐτὸ συνδραμεῖν παρεσκεύασεν, ὡς ὁ μὲν βίος Χριστοῦ εὐδία ἐστὶ τῷ θεῷ, ἡ δὲ
διάνοια πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἀληθείας συνήπται ἐκφώνησιν. οὐ γὰρ ἄλλα μὲν 25
τοὺς προσερχομένους διδάσκομεν, ἄλλα δὲ περὶ τῶν διδασκομένων πιστεύομεν, ἀλλ' ἡμῖν
εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ, θεὸς λόγος, ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν πάντων
τῶν αἰώνων ἐκ μόνου πατρός, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ,
ἄνω μόνος ἐκ μόνου, κάτω μόνος ἐκ μόνου, τὰ αὐτὰ ἀμφοτέρα * * θεικῶς, ἀνθρωπίνως
δὲ τῷ ἡμετέρῳ σαρκὶ καὶ νηπιότητι τεχθῆναι, ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς θεότητι, παθῶν δὲ ὑπὲρ 30
Phil. 2, 7 ἡμῶν ἐκουσίως σαρκί, οὐκ ἀκουσίως τὴν οἰκονομίαν δεξάμενος, ἀλλ' ἑαυτὸν κενώσας ἐκου-
σίως λαβῶν τὴν τοῦ δούλου μορφῆν. καὶ λαβῶν διὰ τί; ἵνα σε σύμμορφον τῆς οἰκείας

V, P [= hk], AWΛ'Λ'

1 λόγους W 2 τὰ τὸν W 3 ἔνωσις — οἰκονομίας] *unitione dei et hominis dispensatio* Λ
ἀνῶν PW 4 τῆς οἰκονομίας Λ τῆ οἰκονομία VPA τὴν οἰκονομίαν W 5 τὴν χάριν ταύτην P
6 χάριτι — αἰῶνας [αἰῶνας τῶν αἰώνων Λ] ἀμήν ΑΛ om. VW χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κῶ
καὶ θυ καὶ σωτήριος ἡμῶν ἰῶ χῶ μεθ' οὗ δόξα κράτος τιμὴ αἰνεσις καὶ μεγαλοπρέπεια τῷ ἀνάρχῳ
αὐτοῦ πᾶσι καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωαρχικῷ καὶ ζωοποιῷ πᾶσι τῇ ἁγίᾳ καὶ δημοουσίῳ καὶ ἀδιαιρέτῳ
καὶ ἀχωρίστῳ τριάδι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν P

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

ὁδ V Ἐε P ρδ' D 8 μελετήνησ W 10 θαρεῖν P 11 σοφίας VPAW φιλίας SD
τοῦτο om. SD 12 κύματα ταχέως θραυσθήσεται P 13 τῆς τῆς W συνέδριον SD
πέλαγος VPAW 15 ἐκυμαίνετο V τὸν om. VD 16 ἡμᾶς D ἀμφίβολον S 17 τὸν
χῶ W 18 ὅτι SD 19 συνεργάτας VP τούτῳ VA 20 συμφωνεία P μέλλει SDW 22 ἐπεισιν
ἐπὶ V 24 παρεσκεύασεν VPAW συνεκάλεσεν SD 26 ἡμῖν om. V 28 ἐσχάτου W
δὲ om. S 29/30 τὰ αὐτὰ — τεχθῆναι om. W *spatio relicto* 29 τὰ αὐτὰ VPA τὰ SD *malim* ὁ
αὐτὸς *lacunam posui, supplendo e. g.* τῷ μὲν γεγενῆσθαι ἐκ πατρὸς ὧν 30 τῷ A τῇ VPSD
τεχθῆναι om. D 31/32 καὶ ἐκουσίως P

L III 327 δειλίας καὶ βοηθείας ἀγγελικῆς ἐνδεᾶ. καὶ σιωπῶ περιτομὴν καὶ θυσίαν καὶ ἰδρῶτας καὶ πείναν, ἃ τῆι σαρκὶ μὲν ὡς δι' ἡμᾶς συμβάντα προσκυνητὰ προσαπτόμενα, ἐπὶ δὲ τῆς θεότητος ταῦτα καὶ ψευδῆ λαμβανόμενα καὶ ἡμῖν ὡς συκοφάνταις δικαίας κατακρίσεως αἴτια.

8 Αὐται τῶν ἀγίων πατέρων αἱ παραδόσεις· ταῦτα τῶν θείων γραφῶν τὰ παραγγέλματα· 5 οὕτω τις καὶ τὰ τῆς φιλανθρωπίας τῆς θείας καὶ τὰ τῆς αὐθεντίας θεολογεί· ταῦτα Tim. 4, 15 μελέτα· ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾗ πᾶσιν, ὁ Παῦλος πρὸς πάντας φησίν. τῆς δέ γε τῶν σκανδαλιζομένων φροντίδος καλῶς μὲν ποιεῖς ἀντεχόμενος καὶ χάρις τῆι τῶν θείων μεριμνητικῆι σου ψυχῆι καὶ τῶν παρ' ἡμῖν φροντιζούσῃ· γίνωσκε δὲ πεπλανημένον σαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου καθηρημένων, ὡς 10

PG 57 τὰ Μανιχαίων φρονούντων, ἢ τῶν τῆς σῆς ἴσως διαθέσεως κληρικῶν. τὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας καθ' ἐκάστην προκόπτει καὶ τὰ τῶν λαῶν ἐν ἐπιδόσει διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ χάριν Ies. 11, 9 τοσαύτη, ὡς τὰ τοῦ προφήτου τοὺς βλέποντας τὰ πλήθη βοᾶν· πλησθήσεται ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσης. τὰ τε τῶν βασιλείων ἐν ὑπερβαλλούσῃ χαρᾷ πεφωτισμένου τοῦ δόγματος, καὶ ἵνα συνελὼν ἐπι- 15 στείλω, ἐκείνην ἐπὶ ταῖς θεομάχοις ἀπάσαις αἰρέσεσιν καὶ τῆι τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδοξίαι καθ' 2 Reg. 3, 1 ἐκάστην εὔροι τις ἂν παρ' ἡμῖν τὴν φωνὴν πληρουμένην· ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἡσθένει καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο.

9 Ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφὸν συμβουλευμάτα· εἰ δὲ τις I Cor. 11, 16 φιλονεικεῖ, κεκράζεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν τοιοῦτον ὁ Παῦλος ἡμεῖς τοιαύτην 20 M III 1000 συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. πάσαν τὴν σὺν σοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσπντα τιμιώτατε καὶ θεοσεβέστατε.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^mΛ^cΛ^u

1 καὶ Λ τε καὶ VMPSDWR ἐνδεᾶ SDAWR ἐπιδεᾶ VMP 2 πείνην R πείναν καὶ δίψαν V προσκυνητὰ MPSAWRA προσκυνητῶσ V πρόσκειται D συναπτόμενα VMP προσάπτομεν WR 3 ταῦτα ψευδῆ καὶ WR 5 καὶ ταῦτα D τῶν — τὰ VPA τῶν — γραφῶν SWR τὰ τῶν — γραφῶν D 7 ἡ φανερά A παρὰ πᾶσιν A ἐν πᾶσιν WR 7/8 δ — πάντας SDAWRA καὶ πρὸς πάντας καθὰ ὁ παῦλος VMP 8 ποιῶ M 9 ἡμῶν S 10 δὲ μᾶλλον σαυτὸν πεπλανημένον S 10—11 ἐνταῦθα — κληρικῶν] τῆς σῆς διαθέσεως κληρικῶν περὶ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου καθηρημένων ὡς τὰ μανιχαίων φρονούντων D 11 φρονούντων PSDAWRΛ^c νοσοῦντων VMΛ^m ἢ τῶν SDAWRΛ^m ἡμῶν P ὑμῶν VM 11/12 τῆς ἐκκλησίας om. V 12 τὰ] κατὰ R 12/13 ἐπιδόσει — τοσαύτη [τοσαῦτα S] SDAWR ἐπιδόσει τοσαύτη — χάριν VMP 12 χῦ VMPSWRΛ^m θῦ DAA^c 13 τὰ' παρά W τοὺς om. VMP 14 τε VMPSWRΛ^m δὲ DAA^c 15 ὑπερβαλλούση MSm πεφωτισμένων VMP 16 θεομάχοις SDAWRA om. VMP · 17 πληρουμένην τὴν φωνὴν S 19 τὰ A om. VMPSDWR ἀδελφῶ in ἀδελφοῦ corr. S ἀδελφοῦσ D ἀδελφόνσ S 19/20 φιλονεικεῖ SDAWRΛ^c δοκεῖ φιλονεικεῖν VMP 21 οὔτε A χῦ A 21—23 πάσαν — θεοσεβέστατε om. VMP *ipsi gloria in saecula saeculorum* Λ^m 22 ἐν χῶ AWRΛ^c om. SD 22/23 ἐρρωμένος — θεοσεβέστατε om. S 23 καὶ ὑπερευχόμενος DΛ^u δέσποτα WΛ^c δέσποτά μου R πάντα μοι DA

6 = S 13 A 23. Latinae uersiones extant Dionysii exigui [uol. V p. 236—244; Λ^d, in anathematismis Λ^d et Λ^v] et in Collectione TC 8 [Λ^vΛ^c], unde deriuatae sunt eae quas habent Collectio Veronensis 17 [Λ^v] et Gesta Concilii quinti [Λ^o]

- 1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος καὶ ἡ συν- L III 395
 ελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. M III 1068
 Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ PG 77, 105
 ἐστίν μου ἄξιός ἐστιν μου ἄξιός ἐστιν μου ἄξιός ἐστιν μου ἄξιός ἐστιν μου ἄξιός ἐστιν μου ἄξιός, [ep. 17]
 τί πάθωμεν ἡμεῖς οἱ παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάν- Mt. 10, 37
 των ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; τίς ἡμᾶς ἐν ἡμέραι κρίσεως ὀνήσαι δυνήσεται ἢ ποίαν M III 1069
 εὐρήσομεν τὴν ἀπολογία, σιωπῆν οὕτω τιμήσαντες τὴν μακρὰν ἐπὶ ταῖς παρὰ σοῦ γενο- 8
 μέναις κατ' αὐτοῦ δυσφημίαις; καὶ εἰ μὲν σαυτὸν ἠδίκεις μόνον τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ
 διδάσκων, ἥττων ἂν ἦν ἡ φροντίς· ἐπειδὴ δὲ πᾶσαν ἐσκανδάλισας ἐκκλησίαν καὶ ζύμην
 αἰρέσεως ἀήθους καὶ ξένης ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκείσε μόνοις, ἀλλὰ γὰρ
 καὶ τοῖς ἀπανταχοῦ (περιηρέχθη γὰρ τῶν σῶν ἐξηγήσεων τὰ βιβλία), ποῖος ἔτι ταῖς παρ'
 ἡμῶν σιωπαῖς ἀρκέσει λόγος ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη μνησθῆναι λέγοντος τοῦ Χριστοῦ μὴ 15
 νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον Mt. 10, 34-35
 γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς PG 108
 μητρὸς αὐτῆς; πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐρρέτω μὲν ὡς ἔωλος καὶ ἐπισφαλῆς ἡ
 πρὸς γονέας αἰδώς, ἠρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφούς φιλοστοργίας νόμος
 καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστά- Hebr. 11, 35
 σεως τύχωσιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. 21

- 2 Ἴδου τοίνυν ὁμοῦ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένην
 προεδρεύοντος τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κε-
 λεστίνου τοῦ ἐπισκόπου καὶ τρίτῳ σε τούτῳ διαμαρτυρούμεθα γράμματι, συμβουλευόντες
 ἀποσχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἔξεστραμμένων δογμάτων ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις, 25

Flor. Cyr. 7 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναρ-
 γῶς λέγοντος

VM, P [= hk], S, D [= mn] ARWHBUZΛ^dΛ^vΛ^cΛ^oσ

inscr. om. VMPU ἴσον ἐπιστολῆς κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον περὶ τῆς
 ἀκοινωνησίας SD τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεστόριον A ἐπιστολῆ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστό-
 ριον T παραινετικὴ ὥστε εἰ μὲν πισθεῖ καὶ καθύπογράψειεν τοῖς τεταγμένοις ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκκλησια-
 στικοῖς κεφαλαίοις κοινωνικὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι· εἰ δὲ μή. ἔξενον καὶ ἀκοινωνήτον τυγχάνειν αὐτὸν
 παρὰ τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου κελεστίνου R ἐπιστολῆ κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη W
 ἐπιστολῆ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον τὸν αἰρετικὸν H τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου
 ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆ πρὸς τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον B τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχι-
 επισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολῆ πρὸς νεστόριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως Z

ξ VP ιγ S ιδ D 4 καὶ θεοφιλεστάτῳ om. V θεοσεβεστάτῳ RW 5 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
 om. W ἐν κυρίῳ χαίρειν om. V 6 ἐναργῶς om. RW ὑπὲρ ἐμὲ om. A 7 καὶ ὁ φιλῶν
 — ἄξιός om. PW 8 πάθομεν M πάθοιμεν P θεοσεβείας S ἀπειθούμενοι RW τοῦ RW
 ὑπεραγαπᾶν σε VMPΛ^dε^oσ ὑπεραγαπᾶσθαι SDARWHBUZ 9 Χριστοῦ om. RWΛ^o ποίαν οὕτως DA
 10 τὴν om. VB σιωπῆ H τιμήσαντες] σιγήσαντες AR σιωπήσαντες W 10/11 γινομένης H
 11 βλασφημίας κατ' αὐτοῦ P δυσφημίας V τὰ om. HZ, corr. H καὶ VPSRWWHBUZΛ^cε^oσ ἢ DAΛ^d
 12 ἦν om. SDH ἢ om. P ἐπεὶ P 13 ἀήθους V om. M τέ καὶ RW om. M ξένην VMS
 μόνον VMPZ 14 γὰρ om. V καὶ ποῖος RW 14/15 τῶν παρ' ἡμῖν VMP 15 σιωπῆς
 VMPS μεμνήσθαι VMP τοῦ χϋ λέγοντος VMP τοῦ χϋ RW 15/16 μὴ — ὅτι; οὐκ A
 16 εἰρήνην ἦλθον βαλεῖν SD τῆς γῆς Z ἀλλὰ VSAHL^d οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
 MPDRWHBUZΛ^cε^oσ 18 ὡς ἔωλος] ἔλεος H ἔωλον καὶ ἐπισφαλῆς S 19 ὁ om. RW
 20 ἔσται DA 20/21 τύχωσιν ἀναστάσεως B 22 ὁμοῦ PARWHUZ ὁμοῦ M ἄμα VSDDB 23 ὀσιω-
 τάτου καὶ om. DA καὶ θεοσεβεστάτου om. Z θεοφιλεστάτου RW 24 σοι SD τοῦτο WH
 om. V διαμαρτυρούμεθα M 25 ἀποσχέσθαι μὲν VP οὕτως εἰκαίων U οὕτως κενῶν HΛ^v
 διεστραμμένων VH σου δογμάτων DA

ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ταῖς ἐκκλησίαις παραδοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ἀγίων
 Lc. 1, 2 ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἱ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρεταί τοῦ λόγου γεγονάσιν. καὶ
 ep. 10 εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἢ σὴ εὐλάβεια κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν προθεσίαν ἐν τοῖς γράμμασι
 L III 318 τοῦ μνημονευθέντος ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τῆς
 Ῥωμαίων Κελεστίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κληρὸν ἔχοντα μεθ' ἡμῶν οὐδὲ τόπον ἢ
 λόγον ἐν τοῖς ἱερεῦσιν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκόποις. οὐ γὰρ ἐνδέχεται περιδεῖν ἡμᾶς ἐκκλη-
 σίας οὕτω τεθορυβημένας καὶ σκανδαλισθέντας λαοὺς καὶ πίστιν ὀρθὴν ἀθετουμένην καὶ
 διασπώμενα παρὰ σοῦ τὰ ποιμνία τοῦ σῶζειν ὀφείλοντος, εἴπερ ἦσθα καθ' ἡμᾶς ὀρθῆς
 δόξης ἐραστῆς τὴν τῶν ἀγίων πατέρων ἰχνηλατῶν εὐσέβειαν. ἅπασιν δὲ τοῖς παρὰ τῆς
 σῆς εὐλαβείας κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἢ καθαιρεθεῖσι λαϊκοῖς τε καὶ κληρικοῖς κοι-
 νωνικοῖ πάντες ἐσμέν. οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότας σαῖς ἀδικει-
 Coll. Veron. σθαι ψήφοις, ὅτι σοὶ καλῶς ποιοῦντες ἀντειρήκασιν. τοῦτο γὰρ αὐτὸ καταμεμήνυκας
 ep. 3, 2 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ σοῦ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀγιώτατον καὶ
 M III 1072 συνεπίσκοπον ἡμῶν Κελεστίνον. οὐκ ἀρκέσει δὲ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ τὸ συνομολογήσαι
 μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιροὺς ἐν ἀγίῳ πνεύματι παρὰ τῆς
 ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῇ Νικαέων (νενόηκας γὰρ
 καὶ ἡρμήνευσας οὐκ ὀρθῶς αὐτό, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἂν ὀμολογήσῃ τῇ φωνῇ τὴν
 λέξιν), ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὀμολογήσαι ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν
 τὰ σαυτοῦ μιὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις ἃ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἱ τε
 κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἐΰϊαν ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ λαῶν ἡγούμενοι. συνέθετο
 δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ῥώμην ἀγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλήπ-
 PG 169 τως ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλη-
 σίας. ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμῶν τοῖς γράμμασιν ἃ σε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν
 καὶ ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει. αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ
 πίστις, ἣ συναινοῦσιν ἅπαντες οἱ τε κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἐΰϊαν ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι. 25

V, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^oΛ^o

1 ἀνελέσθαι P 2 γεγονάσι τοῦ λόγου S καὶ] ἢ RWHΛ^cε^oσ, corr. H 3 θεοσεβεία S
 θεοσεβεία καὶ εὐλάβεια Z 4 μνημονευθέντος om. D 4/5 ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου [καὶ θ.
 om. SΛ^u] — τῆς Ῥωμαίων [τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας B] κελεστίνου SRBUZΛ^cε^oσ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστά-
 του ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων [τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου V]
 κελεστίνου VMP ὀσιωτάτου — ἐπισκόπου κελεστίνου τοῦ συλλειτουργοῦ ἡμῶν DA ὀσιωτάτου — ἐπισκόπου καὶ
 συνύπουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου H ὀσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων καὶ θεοφιλεστάτου συλλειτουργοῦ
 ἡμῶν κελεστίνου W 5 μηδένα SDHUZ οὔτε Z 6 οὐδέ VRW παριδεῖν Z 7 οὕτω om. DA
 καὶ¹] ἢ Λ 8 διασπώμενα — σοῦ] διασπώμεναί ταρασσουσι H τὰ om. Z 8/9 ὀρθῆς --
 ἐραστῆς om. S 9 πατέρων om. RW 10 εὐλαβείας] εὐσεβείας S 10/11 κεχωρισμένοις —
 ἢ ἢ καὶ RH] — λαϊκοῖς — κληρικοῖς [κληρικοῖς τε καὶ λαϊκοῖς RUL^o] κοινωνικοῖ [κοινωνοῖ H] — ἐσμέν
 VMPSRHBUZΛ^cε^oσ κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν κοινωνικοῖ — ἐσμέν W κεχωρισμένοις [κεχωρισμένοις
 κοινωνοῦμεν ἡμεῖς D] ἢ καθαιρεθεῖσι κληρικοῖς διὰ τὴν πίστιν ἢ λαϊκοῖς κοινωνικοῖ πάντες ἡμεῖς ἐσμέν
 DA 12 σοὶ] οἱ VM om. PS φρονούντες DA 13 τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ M ἀγιώτατον
 τῆς μεγάλης Ῥώμης P τῆς μεγάλης] μέγαν Z καὶ VPDHBUZΛ^d om. MSARWΛ^cε^oσ 14 ἐπί-
 σκοπον S τὸ] τοῦ D 15 σύμβουλον R καιρὸν P 16 ἀγία καὶ μεγάλη SDAHBUZΛ^dε^oσ
 μεγάλησ καὶ ἀγίασ RW μεγάλησ VMP τῆς om. S κατὰ καιροῦσ om. W συνηγμένησ S νικαέων
 πόλει BΛ^o 17 ἐρμήνευσας H ἡρμήνευκας DABUZ ἐρμήνευκας S διεστραμμένα M 18 καὶ ἐνωμότως
 κατενόμοτον H ὀμολογήσαι σε H ἀναθεματίσεις W ἀναθεματήσεις R 19 ὑπρία H
 καὶ βέβηλα om. H βδελυρά RW *abominanda* Λ^o πάντες VMPDH τε om. VMP 20 τὴν¹
 om. RWH 21 μεγάλην Ῥώμην B Ῥωμαίων AZ ἀγία om. VMPB ὡς om. RΛ^cε^oσ 21/22 ἀν-
 επιλήκτωσ R 22 ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς γραφείσαις [πεμφθείσαις W] RW 23 ἃ σε Λ^cε^oσ ἃ τε
 VMSDARWHBUZ ἃ γε P 24 ἀποσχέσθαι SDUZ 24/25 ἢ τῆς — ἐκκλησίας πίστις H 24 καὶ
 ἀποστολικῆς om. A 25 τὴν² om. RW ὀρθόδοξοι om. RWΛ^o

8 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο 5 τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμέ- 5 τέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν· καὶ ἔμπρῃν γεννηθῆναι οὐκ ἦν· καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἐτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν 10 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ἐπόμενοι δὲ πανταχῇ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις αἷς πεποιήνται λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐννοιῶν ἰχνηλατοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ βασιλικὴν L III 399 ὡσπερ ἐρχόμενοι τρίβον φαμέν ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ὁ ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸς ἀληθινός, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, ὁ δι' οὗ τὰ 15 πάντα ἐγένετο τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σωτηρίας κατελθὼν καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηθρώπησε, τουτέστι σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐκ μήτρας τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε γέννησιν καὶ προήλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐχ ὅπερ ἦν, ἀποβεβληκῶς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκῶς ὅπερ ἦν, θεὸς δηλονότι φύσει 20 τε καὶ ἀληθείᾳ. οὐτε δὲ τὴν σάρκα φαμέν εἰς θεότητος τραπήναι φύσιν οὐτε μὴν εἰς M IIII 1073 φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ λόγου παρενεχθῆναι φύσιν. ἄτρεπτος γὰρ ἐστὶν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ὁ αὐτὸς αἰεὶ μένων κατὰ τὰς γραφάς, ὀρώμενος δὲ καὶ βρέφος καὶ Ματ. 3. 6 ἐν σπαργάνοις ὧν ἔτι καὶ ἐν κόλπῳ τῆς τεκούσης παρθένου πᾶσαν ἐπλήρου τὴν κτίσιν ὡς θεὸς καὶ συνέδρος ἦν τῷ γεγεννηκότῳ· τὸ γὰρ θεῖον ἄποσόν τέ ἐστιν καὶ ἀμέγεθες καὶ 25 4 περιορισμῶν οὐκ ἀνέχεται. ἠνώσθαι γε μὴν σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα προσκυνούμεν υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, οὐτε ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες

19—23 Flor. Cyrill. 7 ἀλλ' εἰ — παντελῶς

21—23 Doctr. patr. 24 p. 170, 15 οὐτε δέ — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ Λ^dΛ^cΛ^aΛ^o

1 πιστεύομεν τὸ ἅγιον μάθημα S τε om. P 2/3 γεννηθέντα — μονογενῆ] τὸν μονογενῆ γεννηθέντα ἐκ τοῦ ἱρῶ SD τοῦ πατρὸς — πατρὸς] τῆς οὐσίας τοῦ ἱρῶ μονογενῆ A 4 ποιηθέντα] ποιηθέντα δι' οὗ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας DA 5 τε om. S τῷ om. Z ἐπὶ τῆς γῆς RW 6 καὶ σαρκωθέντα om. A καὶ² om. SDAZ καὶ³ om. A 7 ἡμέρα κατὰ τὰς γραφάς Z τοὺς om. SRWH οὐρανόν S 8 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον DA 9 ἐξ om. A 10 ἦ] καὶ V 11 ἁγία καθολικὴ R ἁγία τοῦ Ϯ καθολικὴ W ἁγία S ἐκκλησία ἀμήν H 12 πανταχοῦ VA πατέρων om. RW *martyrum* Λ^d αἷς DARWBUZΛ^cαἷ VMPS 13 τὸν om. V 14 ἐχόμενοι R αὐτὸς om. VMP λόγος τοῦ θῦ W ὁ om. DA 14/15 τῆς οὐσίας γεννηθεὶς P 15 καὶ ὁ S τοῦ om. VPDA 16 ἐγένοντο Z τε om. SBZ ἐπὶ τῆς γῆς DAB 17 λαβὼν τὴν A 19 ἀποβαλὼν Z 20 ἐν om. SDAU Flor. Cyr. πρόσληψις Flor. Cyr. μεμένηκεν Z 21 τε om. VSD δὴ PΛ^d om. A φύσιν τραπήναι RW 21, 22 οὐτε μὴν — παρενεχθῆναι φύσιν om. B σαρκὸς εἰς φύσιν V εἰς σαρκὸς Doctr. 22 ἄρρητον Flor. Cyr. τοῦ om. VMP μετενεχθῆναι SD παραχθῆναι V ἄτρεπτος S μὲν γὰρ Flor. Cyr. 23 παντελῶς om. BΛ^d Doctr. ὁ — αἰεὶ μένων SRW Λ^cαἷς Doctr. ὁ — αἰεὶ μένων VMZ θαυμαστός αἰεὶ μένων H ὁ — αἰεὶ διαμένων B ὁ — μὲν αἰεὶ ὧν P μένων ὁ αὐτὸς αἰεὶ DA 23/24 ὀρώμενος — ἔτι] μένων δὲ ἔτι ἐν σπαργάνοις καὶ βρέφος ὀρώμενος P 23 καὶ² om. V 24 ἐν σπαργάνοις] ἐσπαργανωμένους RWH ὧν] μένων V κόλπῳ MP^sRWH Λ^cαἷς κόλπῳ V DABZΛ^d 25 γὰρ] θεῖον H ἀποσόν τέ ἐστιν] ἀπειρόν ἐστὶ καὶ ἀποσόν Z 26 περιορισμῶν VSABZΛ^d περιορισμῶν MPDHUΛ^cαἷς ὀρισμῶν RW γε μὴν] μὲν H λόγον om. B 27 καὶ¹ om. D ὀρίζοντες W

- PG 112 ἄνθρωπον καὶ θεὸν ὡς συνημμένους ἀλλήλοις τῆι τῆς ἀξίας καὶ αὐθεντίας ἐνότητι (κενοφω-
 νία γὰρ τοῦτο καὶ ἕτερον οὐδέν) οὔτε μὴν Χριστὸν ἰδικῶς ὀνομάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ λόγον
 καὶ ὁμοίως ἰδικῶς Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός, ἀλλ' ἓνα μόνον εἰδότες Χριστὸν τὸν ἐκ
 θεοῦ πατρὸς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τότε γὰρ ἀνθρωπίνως κέχρισται μεθ' ἡμῶν,
 Ioh. 3, 34 καίτοι τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ 5
 μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνο φαμέν ὅτι κατώικηκεν ὁ ἐκ θεοῦ
 λόγος ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κοινῶι τῶι ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένῳ, ἵνα μὴ θεοφόρος
 Ioh. 1, 14 ἄνθρωπος νοοῖτο Χριστός. εἰ γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, εἴρηται δὲ καὶ
 Col. 2, 9 ἐν Χριστῶι κατοικήσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ἀλλ' οὖν ἐννο-
 οῦμεν ὅτι γενόμενος σάρξ, οὐχ ὡσπερ ἐν τοῖς ἀγίοις κατοικήσαι λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον 10
 καὶ ἐν αὐτῶι τρόπον γενέσθαι διοριζόμεθα τὴν κατοίκησιν· ἀλλ' ἐνωθεὶς κατὰ φύσιν καὶ
 οὐκ εἰς σάρκα τραπεῖς, τοιαύτην ἐποίησατο τὴν κατοίκησιν, ἣν ἂν ἔχειν λέγοιτο καὶ ἡ τοῦ
 5 ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς σῶμα. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος,
 οὐχ ὡς συνάφειαν ἀπλῶς τὴν ὡς ἐν ἐνότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας ἔχοντος ἀνθρώπου
 πρὸς θεόν· οὐ γὰρ ἐνοὶ τὰς φύσεις [ἢ] ἰσοτιμία. καὶ γοῦν Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης ἰσό- 15
 τιμοὶ μὲν ἀλλήλοις καθὼ καὶ ἀπόστολοι καὶ ἄγιοι μαθηταί, πλὴν οὐχ εἰς οἱ δύο. οὔτε μὴν
 κατὰ παράθεσιν τὸν τῆς συναφείας νοοῦμεν τρόπον (οὐκ ἀπόχρη γὰρ τοῦτο πρὸς ἔνωσιν
 L III 402 φυσικὴν) οὔτε μὴν ὡς κατὰ μέθεξιν σχετικὴν, ὡς καὶ ἡμεῖς κολλώμενοι τῶι κυρίῳ κατὰ
 I Cor. 6, 17 τὸ γεγραμμένον ἐν πνεῦμα ἐσμέν πρὸς αὐτόν, μᾶλλον δὲ τὸ τῆς συναφείας ὄνομα παραι-
 τοῦμεθα ὡς οὐκ ἔχον ἰκανῶς σημεῖναι τὴν ἔνωσιν. ἀλλ' οὐδὲ θεὸν ἢ δεσπότην τοῦ 20
 Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ὀνομάζομεν, ἵνα μὴ πάλιν ἀναφανδὸν τέμνωμεν εἰς
 M III 1076 δύο τὸν ἓνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον καὶ δυσφημίας ἐγκλήματι περιπέσωμεν, θεὸν
 ἑαυτοῦ καὶ δεσπότην ποιοῦντες αὐτόν. ἐνωθεὶς γάρ, ὡς ἤδη προείπομεν, ὁ τοῦ θεοῦ
 λόγος σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν θεὸς μὲν ἐστὶ τῶν ὄλων, δεσπόζει δὲ τοῦ παντός, οὔτε
 δὲ αὐτὸς ἑαυτοῦ δούλός ἐστιν οὔτε δεσπότης. εὐηθες γάρ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ δυσ- 25
 Ioh. 20, 17 σεβῆς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. ἔφη μὲν γὰρ θεὸν ἑαυτοῦ τὸν πατέρα, καίτοι θεὸς
 ὢν φύσει καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐκ ἠγνοήκαμεν ὅτι μετὰ τοῦ εἶναι θεὸς καὶ
 ἄνθρωπος γέγονεν ὑπὸ θεῶι κατὰ γε τὸν πρέποντα νόμον τῆι τῆς ἀνθρωπότητος φύσει.
 αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ πῶς ἂν γένοιτο θεὸς ἢ δεσπότης; οὐκοῦν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὅσον

26. 27 adfert Ephraimi Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^b 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^uΛ^o

- 1 ὡς om. MP οὔτε V μᾶλλον ἀλλήλους V ἀξίας] ἔξουσίας W 1/2 καινοφωνία V
 2 οὐδέν ἕτερον Z ὀνομάζοντες ἰδικῶς Z ὀνομάζοντες P τοῦ θεοῦ MP λόγου P 3 ἰδι-
 κῶς VMPAHUΛ^{dtu} ἰδικῶς ὡς SDRWBZΛ^o 3—4 ἀλλ' — σαρκός om. A 4 θῦ VMPZΛ^{dtu} θῦ
 [τοῦ θῦ R] καὶ SDRWHBU τότε] οὔτε V τοῖς ταύτησ Z ἀνθρώπινον W ἀνῶσ H κέχρηται
 S κέχρηται ZΛ^u μεθ'] παρ' V 5 τοῦ om. H τὸ om. RW ἐμέτρου H ἐκ μέρους A
 μέτρου λαμβάνων τοῦτο παρὰ τοῦ πρσ Z 6 μακάριος om. RW ἄγιος Z εὐαγγελιστῆσ om. VMP
 κατώικησεν VMmWHBU 7 ἐν om. VPS superscr. Z γεγεννημένω S 8 νοῆται ὁ Z
 9/10 ἐννοῶμεν VMPSARB 10 λέγεται κατοικήσαι A οὐδὲ κατὰ Λ^d τὸ Z 11 γεγενῆ-
 σθαι B διοριζόμεθα γενέσθαι PU ἀλλὰ τὴν MP 11/12 ἀλλ' — κατοίκησιν om. MPH, corr. H
 12 ἂν om. Z 13 ψυχῆ] εστω M τὸ σῶμα αὐτῆσ V ἴδιον μόνον II κσ̄ καὶ υσ̄ καὶ χσ̄ H
 υσ̄ καὶ χσ̄ καὶ κσ̄ Z 14 τὴν — ἀξίας om. R τῆσ V ἐν MHUΛ^{dtu} θῦ SD om. VPAWBZ
 ἐνότητα V ἔχοντος] ἔχων τῆσ Z 15 ἡ om. VMPA καὶ γοῦν καὶ RW τε om. RWZ
 16 καὶ¹ om. Z 17 τρόπον νοοῦμεν Z 18 ὡς om. B οἰκετικὴν RWΛ^o 20 ὡς om. B
 σημαίνει VMPRWHB 21 Χριστοῦ] παντός S τέμνωμεν RW 22 καὶ υἱὸν SDARWHBUZΛ^o
 τὸν υἱὸν VMPΛ^{dt} 23 αὐτοῦ MS εἶπομεν Z θῦ πρσ P 25 καὶ ἤδη DA 26 οὕτω
 φρονεῖν ἢ λέγειν SARWHBUΛ^{dtu} οὕτω φρονεῖν καὶ λέγειν D λέγειν ZΛ^c οὕτω
 φρονεῖν VMP 27 οὐχ' R ἠγνόηκεν P μείναι VMPΛ^d 28 ὑπὸ θῦ VMP^oSWU ὁ ὑπὸ
 [ὑπὸ γε B] θῦ DARBA^d ὁ ὑπὸ θῦ Z οὐ ποθὸν H γε om. AU τῆ φύσει τῆσ ἀνθρωπότητος B
 29 δ' M om. R αὐτοῦ A καὶ om. Λ^{du}

ἦκεν εἷς γε τὸ πρέπον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ὑπὸ θεῷ μεθ' ἡμῶν ἑαυτὸν εἶναί φησιν. οὕτω γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον, καίτοι λαλήσας αὐτὸς τὸν νόμον καὶ νομοθέτης Gal. 4, 4
 6 ὑπάρχων ὡς θεός. παραιτούμεθα δὲ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ 'διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον Loofs, Nestor.
 σέβω· διὰ τὸν ἀόρατον προσκυνῶ τὸν ὀρώμενον'. φρικτὸν δὲ πρὸς τούτωι κάκεῖνο εἶπειν 'ὁ P. 262, 3. 4.
 ληφθεὶς τῷ λαβόντι συγχερηματίζει θεός'. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων διατέμνει πάλιν εἰς δύο II. 12
 Χριστοὺς καὶ ἄνθρωπον ἴστησιν ἀνὰ μέρος ἰδικῶς καὶ θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁμολο- PG 113
 γουμένως τὴν ἔνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἑτέρωι συμπροσκυνεῖται τις οὔτε μὴν συγ- 6
 χηματίζει θεός, ἀλλ' εἰς νοεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενῆς, μιᾷ προσκυνῆσει τιμώμε-
 νος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός γεννηθεὶς υἱὸς
 καὶ θεὸς μονογενῆς, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδιαν ὑπάρχων ἀπαθῆς, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν 1 Petr. 4, 1
 κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἦν ἐν τῷ σταυρωθέντι σώματι, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαθῶς οικει- 11
 ούμενος πάθη. χάριτι δὲ θεοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διδοὺς αὐτῷ τὸ Hebr. 2, 9
 ἴδιον σῶμα, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωὴ καὶ αὐτὸς ὦν ἡ ἀνάστασις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 25
 ἀρρήτῳ δυνάμει πατήσας τὸν θάνατον ὡς ἐν γε δὴ πρώτῃ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ γένηται πρω- Col. 1, 18
 τότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὁδοποιήσῃ τε τῇ ἀνθρώπου 1 Cor. 15, 20
 φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομὴν, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἔφημεν ἀρτίως, ὑπὲρ παντὸς 18
 ἐγεύσατο θανάτου τριήμερός τε ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν αἶδην. ὥστε κὰν λέγηται 1 Cor. 15, 21
 δι' ἀνθρώπου γενέσθαι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν ἄνθρωπον τὸν ἐκ θεοῦ
 γεγονότα λόγον καὶ λελύσθαι δι' αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ἥξει δὲ κατὰ καιροῦς L III 403
 ὡς εἰς υἱὸς καὶ κύριος ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρός, ἵνα κρίνη τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύ- Act. 17, 31
 νῃ, καθὰ γέγραπται. 21

7 Ἀναγκάϊως δὲ κάκεῖνο προσθήσομεν. καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνα-
 τον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν τε ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν
 καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν M III 1077
 λατρείαν πρόσμιέν τε οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἀγιαζόμεθα μέτοχοι γινόμενοι τῆς 25
 τε ἀγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ καὶ οὐχ ὡς
 σάρκα κοινὴν δεχόμενοι, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῷ
 λόγῳ κατὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλ' ὡς ζωο-
 ποιὸν ἀληθῶς καὶ ἰδιαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. Ζωὴ γὰρ ὦν κατὰ φύσιν ὡς θεός, ἐπειδὴ
 γέγονεν ἐν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτήν, ὥστε κὰν λέγηι πρὸς ἡμᾶς 30
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ Ioh. 6, 53

3/4 Cyrill. adu. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV

4/5 cf. Cyrill. I. c. 2, 12. Exc. Eph. XV

9—12 Doctr. patr. 7, 24. 8, 15 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον γ' ἐπιστολῆς· ὁμολογοῦμεν — οἰκειούμενος πάθη
 29—p. 38, 3] Doctr. patr. 20, 2 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον β' ἐπιστολῆς· Ζωὴ — χηματίσαντος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^uΛ^σ

1 ἦκον Z γε] δὲ H τοῖς μέτροις τῆς κενώσεως B θν Z ἑαυτὸν om. AW
 2 καὶ ὑπὸ νόμον γέγονε S καίτοι — νόμον om. P 3 δὲ om. M τὸ φορούμενον RZΛ^u
 4 τὸ ὀρώμενον ZΛ^u τοῦτο WH ὅτι ὁ Z 6 διῆστησιν Z 7 ἐν ἑτέρω D τις om. H
 8 καὶ ἰῶ χσ B υἱὸς om. W 8/9 μιᾷ — πατρός om. P 9 αὐτὸς ὁ om. VM ὁ om. H
 10 κατ' ἰδιαν φύσιν BU 11 ἐν om. K ἀπαθῶς om. P 12/13 τὸ ἴδιον om. W 13 ζωὴ
 κατὰ φύσιν ὑπάρχων P κατὰ φύσιν ὑπάρχων V 14 ἐν om. WΛ^u 15 τοῦ ἀνθρώπου VSD
 ἀνθρωπίνῃ Λ 16 ἔφημεν VPRWHUΛ^cεσ δημεν M ἔφην SDABZ 17 γευσάμενος H τριή-
 μερός τε ἀνεβίω SHBUZΛ^dεσ τριήμερος δὲ ἀνεβίω VMDARWΛ^σ καὶ ἀνεβίω τριήμερος P αἶδην]
 θάνατον V 18 γεγενῆσθαι DAB ἀλλὰ καὶ P ἀλλὰ γε A 19 γεννηθέντα DA τὸ τοῦ
 θανάτου DAB 20 κύριος] χσ H 21 καθῶς DZ 23 ἀνάστασιν PD 24 ἐν om. M
 25 προσίειεν MPH τε om. VH δὲ RWZ οὕτως ἤδη Z τινόμενοι AWBHZ γινόμενοι SD
 γενόμενοι VMPRU 26 τε om. SHBZ 27/28 τοῦ λόγου S 28 ἔχοντος W 29 ἴδιον A
 30 ἐν om. HEΛ^c ταύτην A λέγηται Λ^c 31 ἀμὴν VMPRWHUΛ^c ἀμὴν ἀμὴν SDAH^{corr}BZΛ^dεσ
 μὴ om. V superser. IIU ἀνωῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς B

PG 116 πῖητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνὸς καὶ αὐτὴν εἶναι λογιούμεθα (πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς;), ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς γενομένην τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γεγονότος τε καὶ χρηματίσαντος.

8 Τὰς δὲ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς οὔτε ὑποστάσει δυσὶν οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν. οὐ γὰρ ἔστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστός, κἂν 5 ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἐνότητα τὴν ἀμέριστον συνενηνεγμένος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος καὶ οὐ διπλοῦς μᾶλλον, ἀλλ' εἷς ἔξ ἀμφοῖν. ἀλλὰ τὰς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρὸς γε τούτῳ τὰς θεικὰς παρ' ἐνὸς εἰρησθαι διακεισόμεθα, φρονούντες ὀρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγη περὶ ἑαυτοῦ

Ioh. 14, 9 ὁ ἔωρακώς ἐμὲ ἔωρακε τὸν πατέρα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν, τὴν θεῖαν αὐτοῦ 10 Ioh. 10, 30 καὶ ἀπόρρητον ἐννοοῦμεν φύσιν, καθ' ἣν καὶ ἐν ἔστιν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν

Hebr. 1, 3 ταυτότητα τῆς οὐσίας εἰκῶν τε καὶ χαρακτήρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· ὅταν Ioh. 8, 40 δὲ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλή νῦν δέ με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὅς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, πάλιν οὐδὲν ἦττον αὐτὸν τὸν ἐν ἰσότητι τε καὶ ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν τῆς 15 ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτρων ἐπιγινώσκομεν. εἰ γὰρ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ πιστεῦναι ὅτι θεὸς ὢν φύσει γέγονε σὰρξ ἢ γοῦν ἄνθρωπος ἐψυχωμένος ψυχῇ λογικῇ, ποῖον ἂν ἔχοι λόγον τὸ ἐπαισχύνεσθαί τινα ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γεγονάσιν ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ γὰρ παραιτοῖτο τοὺς ἀνθρώπων πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον;

ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἐκούσιον κένωσιν διὰ ποῖαν αἰτίαν παραι- 20 I. III 406 τοῖτο ἂν τοὺς τῆι κενώσει πρέποντας λόγους; ἐνὶ τοιγαροῦν προσώπῳ τὰς ἐν τοῖς εὐαγγ- 1 Cor. 8, 6 γελίοις πάσας ἀναθετόν φωνάς, ὑποστάσει μιᾷ τῆι τοῦ λόγου σεσαρκωμένη. κύριος M III 1080 9 γὰρ εἷς Ἰησοῦς Χριστός κατὰ τὰς γραφάς. εἰ δὲ δὴ καλοῖτο καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς Hebr. 3, 1 ὁμολογίας ἡμῶν, ὡς ἱερουργῶν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τὴν πρὸς ἡμῶν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκομιζομένην τῆς πίστεως ὁμολογίαν καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ ἅγιον 25 πνεῦμα, πάλιν αὐτὸν εἶναι φασὲν τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ καὶ οὐκ ἀνθρώπων προσνεμούμεν παρ' αὐτὸν ἐτέρῳ τό τε τῆς ἱερωσύνης ὄνομα καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χρῆμα.

4—6] Doctr. patr. 22, 13 Εὐβούλου ἐπισκόπου Λύστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν χάρτην τὸν ἐπιδοθέντα τῷ . . . βασιλεῖ Ἡρακλεῖνι ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Σευηριανῶν ψευδεπισκόπου πονηθέντος αὐτῷ . . . ἐν τῇ πρὸς . . . Νεστόριον δευτέρῃ ἐπιστολῇ οὕτω πάλιν ἔγραψε· τὰς δὲ γε — συνενηνεγμένος.

5] Doctr. patr. 4, 12 in scholio K. ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῇ φησιν ὅτιπερ οὐκ ἔστι διπλοῦς — Χριστός.

9—12 adfeit Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^b 38 ὅταν — οὐσίας

21—23 idem ibidem p. 260^a 6 ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον τρίτῃ ἐπιστολῇ· τοιγαροῦν — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^uΛ^σ

1 τῶν VMPZ τοῦ SDARWHB τὸ U 1/2 λογιούμεθα εἶναι DA 2 ἀνθρωπεῖα V 3 εἶναι VMP 3 υἱοῦ καὶ ἀνοῦ D 4 ἡμῶν om. A 5 ἤδη δυσὶν Z 5 προσ- 6 δυσὶν B 7 ὁ ἀνοῦ Z 8 γε RWBU 9 λέγεται RWΛ^σ 10 παρ' αὐτοῦ R παρὰ αὐτοῦ W om. 11 ἐννοοῦμεν V ἐννοῶμεν B 12 τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τῆς ἀνθρωπότητος B 13/14 ζη- 15 τῆς om. V 16 μέτρων αὐτοῦ S 17 κατὰ φύσιν θ^σ ὢν V 18 τινὰς RWHL^σ 19 γὰρ 20 ἀνθρωπον — ἡμᾶς 21 ἀνθρωπον om. Z 22 πάσας om. A 23 ἰσότητι 24 αὐτοῦ Λ^c 25 τῆς πίστεως om. S 26 ὡς ὡν VMP 27 προσνεμούμεν VPL^d προσνεμούμεν μὲν Λ^u 28 ἐτέρῳ 29 χρῆμα MPSPARWHBL^uτε^σ χρῆμα VB^{corr} UZ

γέγονε γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ διαλλακτῆς εἰς εἰρήνην, ἑαυτὸν ἀναθείς εἰς ὁσμὴν 1 Tim. 2, 5
 εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρὶ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλη- Eph. 5, 2
 σας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. [ὄλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.] Hebr. 10, 5-7
 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι,
 ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τὸ ἴδιον 5
 σῶμα καὶ οὐχ ὑπὲρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ. ποίας γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ἢ θυσίας
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κρείττων ἀπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας ὡς θεός; εἰ γὰρ πάντες ἡμαρτον Rom. 3, 23
 καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καθὼ γέγοναμεν ἡμεῖς ἕτοιμοι πρὸς παρα-
 φορὰν καὶ κατηρρώστησεν ἢ ἀνθρώπου φύσις τὴν ἁμαρτίαν, αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως καὶ
 ἠττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ, πῶς ἂν εἴη λοιπὸν ἀμφίβολον ὅτι τέθυται δι' ἡμᾶς 10
 καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός; καὶ τὸ λέγειν ὅτι προσκεκόμικεν ἑαυτὸν ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ
 καὶ ἡμῶν, ἀμοιρήσειεν ἂν οὐδαμῶς τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων. πεπλημμέληκε γὰρ
 10 οὐκ οὔσης ἐφ' ἡπερ ἂν γένοιτο καὶ μάλα εἰκότως; ὅταν δὲ λέγη περὶ τοῦ πνεύματος
 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, νοοῦντες ὀρθῶς οὐχ ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρ' ἐτέρου φαμέν Ioh. 16, 14
 τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος δόξαν ἐλεῖν, ὅτι μὴδὲ κρείττον 16
 αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητος
 ἐχρήτο τῷ ἰδίῳ πνεύματι πρὸς μεγαλουργίας, δεδοξάσθαι παρ' αὐτοῦ φησιν, ὡσπερ ἂν
 εἰ καὶ τις λέγοι τῶν καθ' ἡμᾶς περὶ τῆς ἐνουσης ἰσχύος αὐτῷ τυχὸν ἢ γοῦν ἐπιστήμης
 τῆς ἐφ' ὅτι οὐκ οὔσης ὅτι δοξάσουσί με. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν ὑποστάσει τὸ πνεῦμα ἰδικῆ καὶ 20
 δὴ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτό, καθὼ πνευμά ἐστιν καὶ οὐχ υἱός, ἀλλ' οὖν ἐστιν οὐκ ἀλλότριον
 αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ ἀληθείας ὠνόμασται καὶ ἔστιν Χριστὸς ἢ ἀλήθεια καὶ προχεῖται Ioh. 16, 13
 παρ' αὐτοῦ καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς. ἐνεργήσαν τοιγαροῦν τὸ πνεῦμα Ioh. 14, 6
 καὶ διὰ χειρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ παράδοξα μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδόξασεν αὐτόν. ἐπιστεύθη γὰρ ὅτι θεός κατὰ φύσιν 25
 ἐστίν, πάλιν αὐτὸς ἐνεργῶν διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος. διὰ τοῦτο καὶ ἔφασκεν ὅτι ἐκ M III 1081
 τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. καὶ οὔτι που φαμέν ὡς ἐκ μετοχῆς τὸ Ioh. 16, 14
 πνευμά ἐστιν σοφὸν τε καὶ δυνατόν. παντέλειον γὰρ καὶ ἀπροσδεές ἐστιν παντὸς ἀγαθοῦ. L III 407

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^aΛ^a

1 καὶ γὰρ γέγονε Z γὰρ om. A θῦ μεσίτης Z τοῦ θῦ H 1/2 τῷ — πρὶ εἰς ὁσμὴν
 εὐωδίας Z 3 σῶμα — μοι Λ^o σῶμα — μοι. ὄλοκαυτώματα — εὐδόκησας [ἐζήτησας Z] VMPDAZ ὄλο-
 καυτώματα — ἠδὲ ὄκησας σῶμα — μοι SRWHBUZ^d 5 τὸ θέλημά σου ὁ θεὸς VP τὸ θέλημά σου
 RWΛ^c προκεκόμικε P περὶ S 6 οὐ μᾶλλον γε ὑπὲρ Z γε μᾶλλον om. V γε om. RW
 αὐτοῦ P πῶς H ἂν om. VMH, corr. H δεηθείη P 7 ὑπὲρ ἑαυτοῦ] καὶ H ἀπάσης
 ἁμαρτίας ὡς θῶ ὑπάρχων B ἀπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας VMPS ὑπάρχων ἀπάσης ἁμαρτίας DZ ὑπάρχων
 ἁμαρτίας ἀπάσης A ἀπάσης ἁμαρτίας ὑπάρχων RWHU 8 εἰς U 8/9 παραφορὰν HZ^{corr}
 9 κατηρρώστησεν ARW 10 ἠττώμεθα ἡγουν ὑστερούμεθα B διὰ τοῦτο om. VRW ἀμφί-
 λογον RW 11 τὸ om. S λέγειν δὲ DA προκεκόμικεν PBA γε V αὐτοῦ S
 11/12 ἡμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ Z 12 καὶ ἡμῶν καὶ S καὶ ὑπὲρ RW ἂν om. PU 13 πῶς VA
 οὖν ἂν BU ἂν οὖν Z egeret Λ^d 14 καὶ — εἰκότως om. V 15 παρ' om. VMP 16 Χριστόν] ἕν S
 ἐλεῖν] αἰτεῖν Z 17 αὐτοῦ VZ 18 ἐχρήτητο VMP ἐχρήσατο H ἰδίῳ SDARWBUZΛ^d 19
 ἀγίῳ VMPH μεγαλουργίαν VMPDWUΛ^a οὐχ ὡσπερ V 19 καὶ om. Z αὐτῷ ἰσχύος S
 ἢ γοῦν ἐπιστήμης τυχὸν B 20 ἐφοτουοῦν RW δοξάσουσιν [δοξάσωσιν H] ἐμὲ ARWHBUZ
 21 καὶ om. Z καθὼ καὶ H καὶ om. U οὐχ υἱός] οὐ χσ RW ἐστὶν οὐκ] οὐκ ἐστὶν B
 22 ὠνόμασται] ἐστὶ καὶ ὠνόμασται Z ὁ χσ U ἢ om. H 22/23 καὶ προχεῖται — πατρός
 om. W, add. in nig. m. rec. 23 θεοῦ καὶ om. P καὶ om. M ἐνήργησεν H 23/24 τοιγαροῦν —
 καὶ] δὲ το αὐτὸ πᾶν U 24 διὰ om. R παράδοξα ποιοῦν H 24/25 μετὰ — οὐρανόν om. U
 24 τὸν χν SDA 25 τοὺς οὐνοῦς Z 26 πάλιν om. P ἰδίου om. VMP ἁγίου AZ, superser. H
 27 ἀπαγγελεῖ VMPSnA ἀναγγελεῖ mRWHBUZ ὅτι που U οὐ τύπου H 28 ἐστὶ] καὶ S
 γάρ] δὲ H παντὸς om. Z

1 Cor. 1, 24 ἐπειδὴ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως καὶ σοφίας, τουτέστιν τοῦ υἱοῦ, πνεῦμά ἐστιν, αὐτό-
χρημα σοφία ἐστὶ καὶ δύναμις.

11 Ἐπειδὴ δὲ θεὸν ἐνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἢ ἀγία παρθένος ἐκτέτοκε σαρκι-
κῶς, ταύτηι τοι καὶ θεοτόκον εἶναι φαμέν αὐτήν, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως τῆς
Ioh. 1, 1 ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἐχούσης ἀπὸ σαρκός (ἦν γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ 5
PG 120 ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ αὐτὸς ἐστὶ τῶν αἰώνων ὁ ποιητής, συναίδιος τῷ πατρὶ
καὶ τῶν ὄλων δημιουργός), ἀλλ' ὡς ἤδη προείπομεν, ἐπειδὴ καθ' ὑπόστασιν ἐνώσας ἐαυ-
τῷ τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἐκ μήτρας αὐτῆς γέννησιν ὑπέμεινε σαρκικὴν, οὐχ ὡς δεηθεὶς ἀναγ-
καίως ἦτοι διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ τῆς ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς
γεννήσεως, ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εὐλογῆσιν τὴν ἀρχὴν καὶ τεκούσης 11
γυναικὸς αὐτὸν ἐνωθέντα σαρκὶ παύσῃται λοιπὸν ἢ κατὰ παντὸς τοῦ γένους ἀρὰ πέμπουσα
Gen. 3, 16 πρὸς θάνατον τὰ ἐκ γῆς ἡμῶν σώματα καὶ τὸ ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα δι' αὐτοῦ κα-
Ies. 25, 8 ταργούμενον ἀληθὲς ἀποφῆνι τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς κατέπιεν ὁ θάνατος
ἰσχύσας καὶ πάλιν ἀφείλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου.
ταύτης γὰρ ἕνεκα τῆς αἰτίας φαμέν αὐτὸν οἰκονομικῶς καὶ αὐτὸν εὐλογῆσαι τὸν γάμον καὶ 15
Ioh. 2, 1, 2 ἀπελθεῖν κεκλημένον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ὁμοῦ τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις.

12 Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρά τε τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ
πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας·
τούτοις ἅπασιν καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρὴ καὶ συνθέσθαι δίχα δόλου παντός.
ἃ δὲ ἐστὶν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν, ὑποτέτακται τῆιδε ἡμῶν τῇ ἐπι- 20
στολῇ.

ᾱ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο
θεοτόκον τὴν ἀγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον),
ἀνάθεμα ἔστω.

β Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἠνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον 25
ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεὸν τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρω-
πον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἐνωσιν, μόνῃ συ-
νάπτων αὐτὰς συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν καὶ οὐχὶ δι-
μᾶλλον συνόδῳ τῇ καθ' ἐνωσιν φυσικὴν, ἀνάθεμα ἔστω. 30

28—30] Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259^b 34 ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν ἀναθεματισμῶν
'εἴ τις — ἔστω'

VM, P [= hk], S, D [= mn], AR, W [usque ad 21], HBUZΛ^d, ΛΡ [inde ab 22], Λ^cΛ^uΛ^σ
1 πνεῦμα ἐστὶ, τουτέστι τοῦ υἱοῦ Z 2 ἐστὶ σοφία V 3 ἐπειδὴ δὲ] καὶ ἐπειδὴ V ἀγία
om. H τέτοκε A 4 εἶναι om. WΛ^uσ 4/5 τὴν τῆς ὑπάρξεως V ὑπάρξεως τὴν K 6 τῶν
— δ] ὁ τῶν ὄλων Z καὶ συναίδιος Z συναίδιος ὡν W 7 ὁ δημιουργός R 7/8 αὐτῷ R
8 καὶ om. UΛ^d 9 καὶ om. VMPΛ^d χρόνοις Z καιροῖς τοῦ αἰῶνος W 10 αὐτός S
11 ἐνωθέντα σαρκὶ om. RWΛ^σ 12 πρὸς] εἰς S 13 ἀληθῆ S καὶ ἀληθὲς A ἀποφῆναι A
τό om. S 16 ὁμοῦ — ἀποστόλοις om. V ἅμα H ἀγίοις om. RZΛ^σ 17 τε om. VMPW
ἀγίων om. Z 18 δὲ om. H τῆς ἐκ τῶν S ἀγίων BZ ὁμολογίας ἀληθοῦς M
19 καὶ om. P δεῖ M καὶ συνθέσθαι om. RΛ^σ λόγου VMPW 20 ἀναγκαῖα DΛ^u
τῇ om. Z 21 subscripsit εἰσὶ δὲ ἃ λέγει ὁ ἄγιος ὑποτετάχθαι ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ,
τὰ δυοκαίδεκα κεφάλαια τὰ κατὰ [1. μετὰ] τῶν ἀναθεματισμῶν· ἅτινα καὶ ἐτέθησαν ἔμπροσθεν μετὰ τὸ
ὄλον συμπέρασμα τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντων· ὅτι καὶ προεγράφησαν μετὰ καὶ τῶν ἐρμηνειῶν
αὐτῶν καὶ τῶν πρὸς τὰ κεφάλαια τοῦ ἀγίου, τοῦ θεοδωρήτου μέμψεων καὶ τῶν παρὰ τοῦ ἀγίου πάλιν
κυριλλου, πρὸς τὰς τοῦ θεοδωρήτου μέμψεις ἀντιθέσεων: — W 22 sq. numerus om. SDZ
διὰ τοῦτο om. P σάρκα γεγονότα om. S 24. 27. 30 ἔστω om. Z hic om. M 25 πατρὸς
om. S 26 τε² om. V 28 ὑποστάσεις] φύσεις H 29 ἦτουν H ἢ R αὐθεντία V Ephr.
ἢ δυναστείαν om. Ephr. Λ^c cf. V 148, 10 δυναστεία V 30 φυσικὴ RZ cf. V 169, 22 A 24, 19

δ̄ Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τὰς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῶν ἀγίων λεγομένας ἢ παρ' **M IIII 1084** αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένῃ προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἀνάθεμα ἔστω.

ε̄ Εἴ τις τολμᾷ λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν **5** εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκε **Hebr. 2, 14** παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ̄ Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ **PG 121** οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεὸν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκός **Ioh. 1, 14** τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω. **10**

η̄ Εἴ τις φησὶν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἐτέρῳ παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

θ̄ Εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῷ θεῷ λόγῳ καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἐτέρῳ (τὸ γὰρ **σὺν αἰεί** προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει) καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῷ τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω.

ῑ Εἴ τις φησὶν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίαι δυνάμει τῇ δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνευμά φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω. **20**

ιᾱ Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἢ θεία λέγει **Hebr. 3, 1** γραφή, προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. **εἴ Eph. 5, 2** τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι φησὶν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ **25** μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδείθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδῶς ἀμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

ιβ̄ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἐτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν οὐτῷ κατὰ τὴν

1—4 cf. ep. 128, 13

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARHBUZΛ^d ΑρΛ'Λ'εΛ'Λσ
 1 ὑποστάσεων H τε om. Z 2 γράμμασι R διανέμοι V λεγομένην S 3 αὐτῷ V
 αὐτοῦ PS ἐκ] τοῦ H νοουμένῳ ἰδικῶς Z νοουμένων H 4 προσάπτειν H ὡς
 om. U θεοπρεπεῖς Λ' πατρὸς om. ΑΛ' cf. V 169, 32 A 24, 19 ἔστω om. RZ 7 ἔστω
 om. MRZ 9 ὁμολογεῖ] ὁμοῦ λέγει H ὁμοῦ τε V 10 ἔστω om. MZ 11 ἐνεργῆσαι A
 ἐνεργεῖσθαι Z 12 εὐδοξίαν] δόξαν αὐτῷ Z ἕτερον — ὑπάρχοντα VBL^o ἔστω om. M
 13 τολμῆσει V δεῖ V 14 θῷ VH ἐτέρῳ PSHBUZΛ^d εἰς ἐτέρῳ VMDARΛ' 14/15 τό —
 ἀναγκάσει om. ΑΛ' cf. V 148, 22. 169, 56. A 24, 62 αἰεὶ συνπροστιθέμενον V προστεθέν H
 15 ἀναγκάσει VMSRHUZΛP ἀναγκάσει B ἀναγκάζει PDL^dα^{teu} δὴ]γε H τιμᾶν Z 16 ἀνάπτει
 MSU προσάπτει R *dependit* Λ^d *adhibet* Λ' *refert* Λ^o ἀναπέμπει VPDAMB ἀναπέμπειν Z cf. II. cc. καθὰ S
 ἔστω om. M 17 Ἰησοῦν om. Λ'c Χριστὸν om. VM^P δεδοξάσθαι λέγει D δοξάζεσθαι Λ' πρσ
 VM, corr. M 18 τῇ δι' αὐτοῦ om. D δύνασθαι ἐνεργεῖν M 19 κατὰ τε II πνευμά-
 των τέ B εἰς ἀνθρώπους om. Λ^d cf. V 169, 59 20 φῆσει MS φύσει D ἔστω om. K
 21/22 Ἀρχιερέα — πατρί om. V 22 προσκεκόμικε MPSRHBUZΛ^d προσκεκομικέναι DALL^c cf.
 V 148, 26. 169, 66 A 24, 80 δὲ M¹SRHUZΛP γὰρ BΛ^o τέ DALL^c cf. II. cc. ὑπὲρ ἡμῶν om. Λ^u
 αὐτὸν P 23 καὶ — γεγενῆσθαι φησὶν [λέγει DA] VMPDALL^o φησὶ καὶ ἀπόστολον ἡμῶν
 γεγενῆσθαι [γενέσθαι SRZ] SRHBUZ Λ'c cf. II. cc. οὐχ R 24 ὅτι VMPS καὶ om. H
 παρ'] πρὸς P ἄνθρωπον ἰδικῶς M ἀνωσ R 25 καὶ om. RΛ^d cf. II. cc. αὐτοῦ H
 τὴν προσφορὰν om. Z 26 μόνων om. S 28 οὐκ H 29 αὐτῷ H κατὰ om. P

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 1.

ἀξίαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

ἰβ̄ Εἴ τις οὐχ ὁμολογῇ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὼ ζῶή τέ ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

5

7 = S 4 A I. extat uersio Syriaca a Rabbula confecta et a Puseyo in editione Oxoniensi [1877] huius et aliorum Cyrilli libellorum publicata [Σ], adeo tamen ab exemplari recedit, ut eius ad recensionem paruus sit usus. inde a p. 44, 25 libellum totum repetiit ipse Cyrillus in dialogo septimo ad Hermiam [Δ].

Λόγος προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς 10 πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας

PG 76. 1 Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῶν ἄλλων
 1133 ἀπάντων ἀνεστηκός τε καὶ ὑπερκείμενον ὑμεῖς, ᾧ φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ κλήρος ὑμῖν
 ἐξαίρετός τε καὶ πρέπων παρὰ θεοῦ τῆς ἐνούσης αὐτῷ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς εἰκότος 15
 Ies. 45, 23 ἐπὶ γῆς τὸ γέρας. κάμπτει μὲν γὰρ αὐτῷ πᾶν γόνυ θρόνόνι τε καὶ ἀρχαὶ κυρίστητές
 Col. 1, 16 τε καὶ ἐξουσίαι δούλων ὑπέχουσαι τὸν αὐχένα καὶ ταῖς καθηκούσαις αἰεὶ δοξολογίαις κατα-
 Ies. 6, 3 γεραίρουσαι πλήρη τε εἶναι φασὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς δόξης αὐτοῦ. ἴδοι δ'
 ἄν τις καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τῆς οὕτω περιφανοῦς καὶ ἀνωτάτω πασῶν εὐ-
 κλείας διαπρέποντά τε καὶ ἐναργῆ τὸν τύπον. ὑμεῖς γὰρ ἐστὲ καὶ τῶν εἰς λῆξιν ἀξιω- 20
 μάτων πηγαὶ καὶ ἀπάσης ὑπεροχῆς ἐπέκεινα καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐημερίας ἀρχὴ καὶ
 γένεσις, καὶ νεύμασι μὲν τοῖς ἡμερωτάτοις τοῦ ὑμετέρου κράτους πρὸς ἔννομόν τε
 καὶ ἀξιάγαστον καὶ αἰδιμον πηδαλιουχεῖται ζῶην πᾶν ὅσον ἐστὶ τοῖς τῆς βασιλείας
 θύκοις ὑπεστρωμένον, οἱ δὲ τῆς Ζεύγλης οὐκ ἀνεχόμενοι πίπτουσι ραιδίως, τῆς ἐνούσης
 ὑμῖν εὐσθενείας ἠττώμενοι, κἂν ἀστράψῃ μόνον ἢ βασιλέως ἀσπίς, φροῦδα τὰ ἐκείνων, 25
 PG 1136 οἴχονται, διολύλασι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀπονοίας τὸν οἰκεῖον εὐθύς ἀποστήσαντες
 νοῦν πεσόντες εἰς γόνυ ζητοῦσι τὸν ἔλεον. τοιγάρτοι κεκράτηκε τῆς ὑπ' οὐρανὸν
 τῶν ὑμετέρων ὑπασπιστῶν ἢ μαχιμωτάτη καὶ ἐμπειροπόλεμος καὶ αἰεὶ νικῶσα πληθὺς·
 ὑμεῖς ἐστὲ τῶν πρὸς ἔω καὶ ἐσπέραν καὶ ὠιδὴ καὶ λύρα καὶ ἀπάσης εὐφημίας
 ὑπόθεσις· ὑμᾶς οἱ πρὸς νότον καὶ μὴν καὶ ὅσοι βορειότεραν οἰκοῦσι χώραν, φωναῖς 30
 ταῖς χαριστηρίοις στεφανοῦντες οὐ καταλήγουσιν. ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς

Flor. Cyrill. 135 ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχὴ· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς

1 ἐσχηκότα SΛ^{ms} 2 ἔφην AZΛ^s cf. V 148, 28 A 24, 96 τὰ om R 3 καὶ ἐσταυρω-
 μένον σαρκὶ om. H 4 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. B τε om. S δὲ A 4/5 τέ ἐστι VMSHUZΛ^d
 ἐστι PDARB cf. V 169, 89

VM, P [= hk], S, D [= mn], WU

10 λόγος SD κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας VMP τοῦ αὐτοῦ WU προσφωνητικὸς om. U
 εὐλαβέστατον SD 11 τῆς — Χριστὸν om. S τὸν χ̄ν MW παρὰ — Ἀλεξανδρείας om. VMPWU
 ζ̄ VP δ̄ SD 13 μὲν om. D ἀνωτάτων V ἀσυγκρίτως P 14 ἡμῖν WU 15 θεῷ P
 κατὰ om. S εἰκότος VMPWU εἰκότος γὰρ SD 16 τε| δὲ S 17 τε om. VMWU ὑπέχουσι SD
 αἰεὶ VMPWU αὐτῷ S αὐτῷ αἰεὶ D 17/18 καταγεραίρουσι D καταγεραίροντες S 18 δὲ SD
 19 ἡμετέρας S ἀνωτάτης S 20 τόν om. M ἡμεῖς U 21 πάσης SD 23 καὶ αἰδιμον om. SD
 πηδαλιουχεῖτε M 24 θάκοις SD ὑπεστρωμένον SW 25 ἡμῖν S 26 οἴχεται MW
 27 καὶ κεκράτηκε D 29 ἔω SD ἔωσαν VMPWU ἔσπερον D 29/30 ὑπόθεσις εὐφημίας V
 μὴν καὶ om. P βορειότερον — τόπον V 31 εὐχαριστηρίοις D εὐφημοῦντες W δὲ
 om. P ἀκράδαντον D

οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην Prou. 8, 15 κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτῷ παναλκῆς τὸ θέλημα καὶ ἐν τῷ κατανεῦσαι μόνον ἢ παντὸς πλήρωσις ἀγαθοῦ, διανέμει δὲ καὶ λίαν ἐτοιμῶς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαιρέτα τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα καὶ τεθραυσμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν 5 ὡν ἔφην, τὰ τῷ ὑμετέρῳ κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι καθὰ πεπιστεύκαμεν· ὅτι δὲ ἐστὶ κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἀγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορησαὶ γραφῆς, βραχυλογήσας ὡς ἔνι.

2 Πλείστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγονάσι κατὰ καιροὺς οἱ τῆς Ἰουδαίων ἄρξαντες χώρας καὶ 10 τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους· ἀλλ' οἱ μὲν τῆς εἰς θεὸν αἰδοὺς ἀνοσίως ὀλιγώρησαντες καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης πρῦτανιν παρ' οὐδὲν ποιούμενοι νόμον καὶ τοῖς τῆς φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες κακοὶ κακῶς ἀπολώλασι (παγχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν θεῷ καὶ κατὰ τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος λυποῦντας αὐτόν)· ὅσοι γε μὴν τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγονάσιν ἐπιμεληταὶ καὶ τῶν ἀρεσκόντων 15 αὐτῷ γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ καὶ κεκρατήκασιν τῶν δι' ἐναντίας, τοιοῦτός τις ἦν Ἰωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδώλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς γοητείας τε πάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθραυσμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρά γε τοῖς 20 εἰδόσι τιμὰν τὰ οἷς ἂν ὁ θεὸς ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταῦτι μὲν ἅπαντα τοῖς τε ὑμετέροις προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατώρθωται, διαμενήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν Ἐζεκία τῷ σοφωτάτῳ κατὰ καιροὺς πεπραγμένων· ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν τῶν διηγημάτων ἢ δύναμιν. 24

3 Ἄνθρωπος τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς (Ῥαψάκης οὗτος ἦν) εἶλε μὲν ἅπασαν PG 1137 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων χώραν, καταδηλώσας δὲ σὺν αὐτῇ τὴν Σαμάρειαν ἐπ' αὐτὴν ἤκει τὴν Ἱερουσαλήμ μυριάσιν πληθύνει τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος καὶ φάλαγγα μὲν ἰππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μάλλον δὲ καὶ δυσάντητον, ὀπλίτην δὲ πεζομάχον ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῷ τείχει περιστήσας τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν ἀπονοαῖς τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως ὠφρυωμένος, αἰρήσειν μὲν κατὰ κράτος 31 ταῖς ἄλλαις ὁμοῦ καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο καὶ παλιμφήμους ἠφίει φωνάς, ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον ἐπὶ θεῷ τὴν γλώσσαν ἀνείσ. ἔφη γὰρ ὅτι κὰν εἰ βούλοιο σῶζειν αὐτοῦς, ἀνόνητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτῷ πεποιθόσι τῆς ἐπικουρίας τὴν χάριν. ἐπειδὴ δὲ ἤκον τινὲς ἀπαγγέλλοντες τῷ βασιλεῖ τῆς ἐκείνου σκαιότητος τὰ τολμήματα καὶ τοὺς Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους, τότε δὴ τότε 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 25 ἀνὴρ τις, per totum libellum foliorum anguli inferiores abscissi], WU

1 ἐναγεστάτης D   6 ἔτι VMPWU
καὶ ἔτι SD   καθάπερ SD   8 γραφῆς πληροφορησαὶ PU, corr. U   11 αὐτῆς S   12 δίκησ D
13 φιλαυτότητος D   14 καὶ om. S   ὅλως om. SD   φέρεσθαι ἔξω S   15 γε μὴν! δὲ V
16 καὶ om. MPSWU   18 ἀπάσης VMPU   ψευδομαντείας PU   19 ἀπάτης! ἀπάσης MW
20 τε PSD   21 τε om. V   21/22 ἡμετέροις S   22 κατώρθωται W   διαμενησόμεθα SD
καὶ] κατὰ S   τῶν ἐν D   23 σοφῷ SD   ὀνήσει γὰρ MSDWU καὶ γὰρ ὀνήσει P καὶ ὀνήσει V
οὐ μετρίως SDUΣ om. VMPW   24 τῶν διηγημάτων ἢ MΨSDWUΣ ἢ τῶν λόγων V   25 οὗτος
ἦν VMPWU οὗτος A οὗτος ἦν οὗτος SD   ἀνείλε SDA   27 ἤκει om. W   28 δὲ! om. M
πεζομάχον [πεζομάχων M] καὶ VMPWU   τοῖς AW   29 ψάμμων S ψαλιοῖς W   παραστήσας D
τάς om. VMPWU   30 ὠφρυωμένος M ὠφρυωμένος Sm κατωφρυωμένος V   31 καὶ — ἀρρήτου]
τῆς ἀρρήτου δὲ U   32 καὶ! VMPWSU τε καὶ DA   ἐπὶ — ἀνείσ MPAWU τὴν γλώσσαν ἀνείσ ἐπὶ
θεῷ V ἐπὶ θεῷ τὴν γλώσσαν ἀφείσ SD   34 τὴν χάριν τῆς ἐπικουρίας V   35 τοῦ MSWU   τότε! om. V

μόναις ὡσπερ ἐπαλήσας ταῖς κατὰ θεοῦ δυσφημίαις καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἀλῶναι ταύτην
 ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφώς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα καὶ εἰς τὸν οἶκον ἀνέβη
 τοῦ θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ὑποτρέχων καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰ-
 τιαμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενῆ καὶ ἴλεων κατεστήσατο τὸν
 τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τὸν Ἀσσύριον, οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὀπλίσας εὐχάλινον, 5
 οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις, οὐ δοράτων βολαῖς οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ
 χεῖρα χρώμενος, ψήφωι δὲ μᾶλλον τῆι παρὰ θεοῦ τῆς τῶν Ἀσσυρίων στρατιάς τὸν ἐν
 Ies. 37, 36 μιᾷ νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γάρ φησιν, ἄγγελος κυρίου καὶ ἀνεῖλεν
 ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ
 ἀναστάντες τὸ πρῶτῳ εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς θεὸν 10
 εὐσεβείας καρποὶ καὶ τοῦ μὴ ἀνασχεσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας γένοιτο δόξης.
 4 Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμφημον μὲν οὐδὲν λα-
 λείσθαι κατὰ θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον ὅσα καὶ μῶμου παντὸς καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει
 καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῷ ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ κἀγὼ τοῦτο εἰδὼς
 ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγ- 15
 γράψαι μὲν τῷδε τῷ βιβλίωι, ξένιον δὲ ὡσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῷ ὑμετέρωι
 κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἱ τῆι ὑμετέραι γαλη-
 νότητι συναστράπτουσιν, ἡ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχούσα γοναῖς καὶ τῆς
 PG 1140 εἰς αἰεὶ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα, ἡ δὲ τοῖς παρθενικοῖς
 βλαστήμασι συνακμάζουσα καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειομένη φρον- 20
 τίδας. λίθοι μὲν οὖν Ἰνδικαὶ τὰς ἀοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλὰς, ψυχῆς
 δὲ καὶ νοῦ νοητὸς ἂν γένοιτο κόσμος πίστις ὀρθῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτος, ἦν ὅτι τηρή-
 σετε, τεθαρσηκῶς προσάγω τὸν λόγον ὡς ἔρεισμα νοῦ καὶ ψυχῆς ἀγλαίσμα καὶ
 Prou. 8, 11 καρδίας στέφανον. γέγραπται γάρ ὅτι κρείσσω σοφία λίθων πολυτελῶν,
 πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν. οὐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι 25
 τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὃ τί ποτέ ἐστὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον,
 Cor. 13, 12 διαρθροῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς κατὰ γε τὸ ἐγχωρῶν τοῖς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι βλέ-
 Eph. 4, 7 πουσι καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύ-
 Phil. 1, 19 ματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριος Ἰησοῦς εἰ
 Cor. 12, 3 5 μὴ ἐν πνεύματι ἀγίωι, καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ. φαίη δ' 30
 ἂν οἶμαί τις· οὐκοῦν ἐπειδὴ σοὶ καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ κόνεως ἄψασθαι δοκεῖ καὶ τὸν οὕτω
 διαβριθῆ καὶ δύσοιστον ἀνατλήναι πόνον, ἀοκνότατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευ-
 τον καὶ ἀπάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῷ λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις κατα-
 μεθούουσι τινές, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλές τὰ ἐπ' αὐτῷ κεχρησμοιωμένα παρά τε
 τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν ὡς ἀνεπιτήδευτον ἐστὶ τῶν 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 βλασφημίασι P   3 ἀποτρέπων A   4 κατεκτήσατο SDA   5 νενίκηκε γὰρ PD
 6/7 τῶν ὑπὸ χεῖρα om. S   7 χρώμενος D χρωμένων VMPSAWU   τὸν om. P   9 παρα-
 τάξεωσ A   τῶν Ἀσσυρίων om. U   ἐν μιᾷ νυκτὶ ἑκατὸν MPAWU   10 τὸ VMScorr DU κατὰ τὸ A
 τῷ PSW   11 οἱ καρποὶ MP   γένοιτο VMPWU γένηται A λέγοιτο SD   12 βασιλέωσ A
 13 παντὸς om. PA   14 αὐτῷ δοξολογίασ SD   14/15 τοῦτο κἀγὼ ἔχειν εἰδῶσ SD   16 ἡμε-
 τέρω S   17 ταῖς — ἀληθῶσ MPWU ταῖς ἀληθεστάταισ ἀληθῶσ V ταῖς ἀληθῶσ θεοφιλεστάταισ SD
 ἀληθῶσ ταῖς θεοφιλεστάταισ A   βασιλίσεισ D   18 καὶ ἡ μὲν DA   τοῖς S   19 ἔσαι V
 20 εὐκλεωτάτησ MW   21 Ἰνδικαὶ MPWU Ἰνδικοὶ VSDA   22 ἀκαπήλευτοσ V   23 τεθαρρηκῶσ SDA
 προσφέρω A   26 ἐνανθρωπίσεωσ W   αὐτῆσ SD   27 σοφῶσ S   αἰνίγμασι VA, corr. V
 29 λέγει P   κῶ ἰν D, de A non constat   30 ἰν SDW, de A non constat   31 ἀψεσθαι V   32 δια-
 βριθῆ] διακριβῆ P   ἀκριβῆ VMPWU ἀληθῆ SDA   33 πάσησ VMPWU   ἐν P   24 παρα-
 πλήττοντες DA   κεχρησμοδοτημένα SD   35 οὐκ ἀνεπιτήδευτον VMPWU

ἀτόπων τοῖς ἀσυνέτοις οὐδέν, πίπτουσι δὲ καὶ λίαν ἐτοίμως εἰς πέταυρον αἴδου κατὰ τὸ Prou. 9, 18 γεγραμμένον καὶ εἰς παγίδα θανάτου, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι μήτε περὶ τίνων 1 Tim. 1, 7 διαβεβαιοῦνται. τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ παρ' ἐκάστωι θρύλοι καὶ τὰ σεμνὰ μυθάρια, διειπεῖν ἀναγκαῖον.

6 Οἱ μὲν γὰρ ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε 5 τὴν ἐκ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι, καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δὲ αὐ κατερυθριάσκηπτόμενοι τὸ δοκεῖν ἀνθρώπῳ προσκυνεῖν καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι καὶ ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον εἰς ὁστέων τε καὶ νεύρων 10 καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἱ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναίδιον τῷ πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρξει διακεκλήσθαι τότε ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς 14 τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἡγμένοι, ὥστε καὶ ἀνυπόστατον τὸν ἐκ θεοῦ φασιν εἶναι λόγον, PG 1141 ῥῆμα δὲ ἀπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπῳ γενέσθαι· Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπήσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῇ λογικῇ καὶ νοῦν ἐχούσῃ τὸν καθ' ἡμᾶς, εἰς ἐνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὡςπερ οὖν οἴονται, κατασφίγγοντες τὸν τε ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου 20 ναόν, κατοικήσαι φασιν ἐν αὐτῷ τὸν λόγον καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι σῶμα τὸ ἀναληφθέν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δὲ αὐ πρεσβεύουσι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἔκ τε θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος ἦτοι τελείως ἀπλῶς ἀνθρωπότητος συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον 25 παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῷ τετηρήκασι δόξαν. καταδιστάσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ παχεῖαν ὡςπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομήν, ἀνὰ μέρος ἐκάτερον μόνον οὐχὶ καὶ ἐστῶτα παραδεικνύουσιν, ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενον τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἀνθρωπον, ἕτερον δὲ αὐ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, οὐχ ὅ τί ποτέ ἐστιν ἢ τε τοῦ λόγου φύσις καὶ τῆς σαρκὸς, διακρίνοντες οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες 30 (οὐ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἢ αὐτὴ σαρκὸς τε καὶ θεότητος), ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἀνθρωπον ἰδίαί τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὀνομάζουσι, καίτοι θέλοντες εἶναι Χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδι' ἄττα περὶ τούτου συγγράφοντες εἰπεῖν τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε

3—12 Flor. Cyr. 135 τίνες δ' ἂν — οἰκονομίας

17—22 Flor. Cyr. 136 δοκεῖ — τόπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 δὲ om. V 2 μήτε² om. S 3 θρύλλοι VMPSDAWU ἄσεμνα Flor. Cyr. 4 δεῖ εἰπεῖν A δὴ εἰπεῖν Flor. Cyr. ἀναγκάϊωσ A 5 μὲν om. V γὰρ om. A πεφόρηκε DAU πεφόρακε S 6 τῆσ ἁγίας καὶ θεοτόκου παρθένου SU τῆσ [γῆσ W] καὶ θεοτόκου παρθένου MW τῆσ ἀγνήσ καὶ θεοτόκου παρθένου P τῆσ ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου VDAΣ τῆσ ἁγίας παρθένου Flor. Cyr. 6/7 καταψεύδονται — δόκησιν om. A 7 σκεπτόμενοι DA 8 τῆσ — δόξης Flor. Cyr. 9 καὶ om. SD νόθον D 10 τε om. S 11 οἱ τάλανες om. S 13 θεὸν om. S εἶναι λόγον S ὑπάρξει καὶ M 14 ἔλαβε S 15 ἡγμένοι VAU 16 τῷ τοῦ S 17 φώτισσ V γε μὴν| δὲ A μὲν VMPWU μὴν S γε μὴν A om. D 18 μῆ] γε Flor. Cyr. 19 δτι DAW ἐμψυχῶσθαι VSD, corr. S 19 τῶν W 20 τὸν ἐκ θῦ τε M τὸν ἐκ θῦ A τὸν ἐκ θῦ πρσ SD 21 καὶ κατοικήσαι Flor. Cyr. 22 δ' V om. MPU τε Flor. Cyr. 23 τάναντία A 24 τῆσ om. SD, de A non constat τελείωσ SD 25 ὅτι W 26 τὴν ἐπαυτὸν παντελῶσ D, de A non constat εἰς δύο om. V 27 διανομήν A ἐκάτερον καὶ SDA καὶ om. W 28 τῆσ παρθένου D 29 λόγου VMPAWUD θῦ SD 31 οὐδὲ D ἂν om. P 34 λογίδια ἄττα SA τούτων D

Loofs, Nesto-
riana p. 217,
18. 19
ibid. 20-218,

Ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος ἐστίν, ὁ δὲ ὁμωνύμως
τῷ υἱῷ υἱός.

Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Οὐ σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀνελήφως. ὁ
7 μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστίν τοῦ πάντων δημι-
ουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει θεὸς ὢν, διὰ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὸν ἀλη- 5
θῶς θεοῦ υἱὸν ὁμωνύμως αὐτῷ χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ οὐδεὶς ἔγνω τὸν υἱὸν εἰ
Mt. 11, 27 μὴ ὁ πατήρ τὸν φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν, τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ
Lc. 1, 30. 31 τοῦ Γαβριὴλ μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ
συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν
τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαρμόζει. 10

7 Ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἐκείνοι· φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὧδε, πόθεν; ἀναπέσει γὰρ οὐδα-
μῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος τροχίαν ἀφέντας τὴν ἐπ' εὐθὺ διαστείχειν ἑτέραν τὴν ἔξω
PG 1144 σκοποῦ καὶ διεστραμμένην. καὶ εἰ μὲν τις ἔλοιτο μακρὸν ἐφ' ἐκάστωι ποιείσθαι λόγον
καὶ διαρκῆ τὴν βάσανον, οὐκ εὐαρίθμητον μὲν δαπανῆσει χρόνον, δυσασχῆθῆ δὲ ἰδρώτα καὶ
δυσδιάφυκτον ἀνατλάς κατορθώσει μόλις· παρέντες δὲ οὖν τὸ δεῖν οἶσθαι μακρὰ καὶ σφό- 15
δρα στενολεσχεῖν καὶ ὀλίγην κομιδῆν τὴν βάσανον ἐπιρριπτοῦντες ἐκάστωι, φέρε λέγωμεν
Mt. 22, 29 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκῆταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μήτε μὴν
1 Tim. 3, 16 τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τούτέστι Χριστόν, ὃς ἐφανερῶθη ἐν σαρκί, ἐδικαι-
ώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. δεῖν δὲ οἶμαι τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψῆφον ἐπάγειν 20
τὴν αἰσχίῳ τοῖς πάλαι καὶ ψευδηγόρους ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγούς, οἷς
Mt. 28, 19 αὐτὸς ἔφη Χριστὸς πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, ἢ εἴπερ τοῦτο κα-
ταπεφρίκασι δρᾶν, ὀρθὰ μὲν ἐλέσθαι φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῷ, φράσαντας δὲ τὸ ἐρρῶσθαι
δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις ἀπρὶξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δὲ ἀπλανῆ τῶν
8 ἀγίων διαίτην τριβὸν ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν. εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαι 25
τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος, ὃς ἐφανερῶθη ἐν
σαρκί· γεγέννηται γὰρ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου, μορφὴν δούλου λαβών·
Lc. 2, 14 ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἱ γεννηθέντα καταγεραίρουσι δόξα τε, φασίν, ἐν ὑψίστοις
θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι
Lc. 2, 11. 12 κατασημαίνοντες τὸν δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ θεὸν λόγον, ἰδοὺ δὲ, φασίν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον 30
σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. οὐ δὲ τόκος ὁ διὰ
παρθένου καὶ φανέρωσις ἐν σαρκί, πῶς οὐκ ἀδρανῆς εἰκαιμοθυμία, πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ
λήρος τὸ τῆς δοκῆσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ ἐναργοῦς καταγράφειν οἰκονομίας;
εἰ γὰρ σκιά καὶ δόκησις ἦν καὶ οὔτε σάρκωσις ἀληθῶς οὔτε μὴν τέτοκεν ἢ παρθένος, 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καὶ om. SD υἱός] θσ P θεοῦ om. W ἐστὶ λόγος SD 3 μεθ' om. S ἀλλ' DA
5 θσ VMPSPDWU κσ AΔ 6 θῦ υἱόν SDAΔ υἱόν θῦ VMPWU 7 τέ MPSPDAWU τέλειον V
παρὰ D 8 τῷ om. VMPWU 9 τέξις PD 11 φρονήσωμεν SDAU πόθεν om. V
ἀναπέσει D, de A non constat 12 ἀφέντες SD, de A non constat εὐθείαν in ἐπ' εὐθείαν corr. V
διατρέχειν D 12/13 ἔξω σηκοῦ καὶ M om. V ἔξω σκοποῦ spatia relicto om. W 13 ἕκαστον V
ἐκάστου A 14 διαρκῆ μου V μὲν om. S καιρὸν A 15 δυσδιάφυκτον A 16 σθενο-
λεσχεῖν D ἕκαστα D, de A non constat 17 δοκίταις VA πλανᾶσθαι S 18 ἐν om. P
21 τοῖς] τῆσ A οὖσ V 22/23 καὶ πεφρίκασι A 23 φράσαντας n1Δ φράσαντες VMPSnAWU
24 σφῶν om. D μὲν om. D εὔχεσθαι S 25 διάγοντας VD ὁδὸν DA ἂν om. A
27 γεγέννηται S παρθένου Δ καὶ θεοτόκου παρθένου PSAWU θεοτόκου παρθένου MD παρθένου καὶ
θεοτόκου VΣ δούλου μορφὴν M 29 καὶ om. S 30 ἡμῖν DAW σήμερον om. SD
31 ἡμῖν SU, corr. U 32 εὐρήσετε γὰρ M καὶ om. WU οὐ MPSPDWUΣ εἰ θυ VA εἰ Δ
ὁ MPWUΔ om. VSDA 33 τῆσ παρθένου U εικαιοθυμία M 35 εἰ] ἢ S

οὐκ ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραάμ ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος, οὐχ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς. *Hebr. 2, 16.*
 σκιά γὰρ οὐτι που τὰ καθ' ἡμᾶς ἢ δόκησις, ἀλλ' ἐσμὲν ἐν σώμασιν ἀπτοῖς τε καὶ ὄρατοῖς ¹⁷
 9 καὶ τὴν γηγενῆ δὴ ταύτην σάρκα κατημφισμένοι καὶ φθορᾶς καὶ παθῶν ἠττήμεθα. οὐ-
 κούν εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐδὲ ἐν ᾧ πέπονθεν, αὐτὸς πειρασθεὶς δύνα- *Hebr. 2, 18*
 ται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι· οὐδὲ γὰρ ἂν τι πάθοι σκιά. οἴχεται δὴ οὖν τὸ PG 1145
 σύμπαν ἡμῖν εἰς τὸ μηδὲν ἀληθῶς. ποῖον γὰρ ἔτι νῶτον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἢ ποῖαν *Ies. 50, 6*
 τοῖς παῖουσι παρειὰν ὑποστρώσας πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων διεκαρτέρει πληγᾶς; ἦλοις 7
 δὲ διαπεπάρθαι χεῖράς τε καὶ πόδας τὸν οὐκ ἐν σαρκὶ πεφηνότα τίνα δὴ τρόπον οἰηθεῖη
 τις ἂν; ἢ ποῖαν, εἶπέ μοι, πλευρὰν διανύττοντες οἱ Πιλάτου δορυφόροι τὸ τίμιον αἷμα συ- *Ioh. 19, 34*
 ναναβλύζον ὕδατι τοῖς θεωμένοις παρέδειξαν; καὶ εἰ χρή τούτων τὸ ἐπέκεινα λέγειν, οὔτε 10
 ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν οὔτε μὴν ἐγήγερται Χριστός, οὐ παραδεχθέντος εἰς ἀλήθειαν κεκένωται
 μὲν ἡ πίστις, οἴχεται δὲ ὁ σταυρός, ἢ τοῦ κόσμου σωτηρία καὶ ζωὴ, καὶ διόλωλε παντελῶς
 ἢ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων ἐλπίς. εὐ γὰρ ὕδε ἔχειν ἐδόκει καὶ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ.
 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν, φησὶν, ἐν πρώτοις ὁ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν *1 Cor. 15, 3-8*
 ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται ¹⁵
 τῇ ἡμέρῃ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶι, εἶτα τοῖς δώ-
 δεκα, ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους
 μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν, ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερ εἰ τῷ ἐκτρώματι, ¹⁹
 ὤφθη κάμοι. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν *1 Cor. 15,*
 ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ ¹²⁻¹⁵
 δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
 ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [δὲ] καὶ ἡ πίστις ἡμῶν. εὐρι-
 σκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ
 ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. ²⁵
 τεθναίη γὰρ ἂν, εἶπέ μοι, τίνα δὴ τρόπον ἢ σκιά; πῶς οὖν ἀνέστησε τὸν Χριστόν ὁ πατὴρ
 σκιάν ὄντα καὶ δόκησιν καὶ τοῖς τοῦ θανάτου δεσμοῖς οὐχ ἀλώσιμον; οἴχέσθω δὴ οὖν
 ὁ ἐκείνων ἔμετος, μῦθον δὲ ἄλλως καὶ ἀνοσίου βουλῆς ἀποβράσματα τὰ παρ' αὐτοῖς ἠγώ-
 μεθα. τοὺς γὰρ τοιοῦτους ἡμῖν προκαταμηνύει γράφων τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητῆς· ὅτι *1 Ioh. 4, 1-3*
 πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, ἐν τούτῳ γινώσκετε ³⁰
 τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκὶ
 ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστί, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ
 τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστί. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι
 ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος μήτε

6—10 Flor. Cyr. 137 ποῖον δέδωκε νῶτον — παρέδειξαν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 οὐτι που] οὐ τόπος D ἢ δόκησις om. S τε om. S 3 ταύτην δὴ SD ταύτην A
 κατημφισμένοι U ἠττήμεθα DA 4 πέπονθεν] γέγονε A πειραθείς AW^{corr} 6 δέδωκε νῶτον
 Flor. Cyr. ἢ ποῖαν] ὁποῖαν Flor. Cyr. 7 ἐκαρτέρει A 8 δὴ οὖν A om. D 9 ἂν om. M
 δορυφόροι Πιλάτου Flor. Cyr. 10 χρή τι A Δ 11 μὴν om. P ὁ $\bar{\chi}\sigma$ SD 12 μὲν om.
 VMPWU διόλωλε μὲν A 13 γὰρ] γε W ἐδόκει ἔχειν A 14 παρέδωκε V ἡμῖν φησὶν U
 φησιν ὑμῖν PA φησιν W 16 τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ W κατὰ τὰς γραφὰς om. V 17 ἐπάνω]
 ἐπέκεινα W πλείονες SD 18 εἶτα ὤφθη SD 19 ὡς περί P τῷ MW τῷ VPSDAU
 20 φησὶ καὶ S κηρύττεται SD 21/22 εἰ — ἔστιν om. SD 22/23 εἰ — ἐγήγερται om. P
 23 ἄρα καὶ A δὲ om. DAD γὰρ S ὑμῶν DΣ 24 ὅτι — θεοῦ om. P τοῦ
 om. A 26 τεθναίη — σκιά om. V τεθναίη] τεθνάναι ἢ MW εἶπέ μοι] εἶπομι U
 28 ἐκείνων ὁ D ἀπόβρασμα U τὰ om. MW παρ' αὐτοῖς VMPAW ἐκείνων SD
 28/29 ἠγώμεθα AUΣΔ ἠγοῦμεθα VMPSDW 29 προκατεμήνυσε DA 30 γινώσκειται VAU
 31 δ om. SW, corr. W 32 καὶ πάλιν πᾶν PW 33 ἀκούετε P

μὴν ἀναβέβηκεν ἐν σαρκὶ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, οὐδ' ἄν ὑποστρέψειεν ἐξ οὐρανοῦ καθ' ἡμᾶς, ἄνθρωπος δηλονότι καὶ ἐν σαρκί.

PG 1148 10

Τὸ δὲ δὴ καὶ ἑτέρους οἶεσθαι τε καὶ φρονεῖν ἐξ ἀμετρήτου νωθείας γέννησιν μὲν ἀνήνασθαι τὴν διὰ τῆς ἀγίας παρθένου τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ φύσιν μὲν ἀτιμάσαι τὴν καθ' ἡμᾶς, παρατετράφθαι δὲ μᾶλλον αὐτὸν εἰς τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, δυσφημούντων 5 ἐστὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τοῖς θείοις σκέμμασιν ἐπιτιμᾶν ἠιρημένων. ὁ μὲν γὰρ τῶν

Phil. 2, 7
Gal. 4, 4
Hebr. 2, 14-15

ὄλων δημιουργὸς καὶ πολὺς εἰς ἔλεον τοῦ θεοῦ λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς γενόμενος ἄνθρωπος, γενόμενος ἐκ γυναικός, ἵν' ἐπέιπερ αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινώνηκε τὰ παιδία, τουτέστιν ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετάσχη τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, 10 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὦδε γὰρ ἔφη τὸ γράμμα τὸ ἱερόν· οἱ δὲ τῆς οὕτω παγκάλῃς καὶ ἀρίστης βουλῆς τὸ ἀπρεπὲς καθορίζουσι καὶ ὡσπερ ἐνὸν αὐτοῖς τὰ ἀμείνω φρονεῖν, καὶ τοῖς τῆς σοφίας ἐπιτιμῶσι σκέμμασι. μὴ γὰρ δὴ χρῆναι λέγουσιν ὠδῖνα καὶ τόκον τὸν ἐκ γυναικὸς καταγράφειν ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς, οἶεσθαι δὲ μᾶλλον τὴν τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὸ 15 σαθρὸν δὴ τοῦτο καὶ γηγενὲς μετεστοιχειώσθαι σῶμα καὶ τροπὴν φαντάζονται τοῦ τροπῆν οὐκ εἰδότος. ἐρήρυσται γὰρ ἢ τοῦ θεοῦ φύσις ἐν ἰδίῳ ἀγαθοῖς καὶ ἀκατάσειστον ἔχει τὴν ἐφ' οἷς ἐστὶ διαμονήν. φύσις μὲν γὰρ ἢ γεννητὴ καὶ χρόνῳ παρενεχθεῖσα πρὸς ὑπαρξιν πάθοι ἂν τὴν ἀλλοίωσιν καὶ οὐκ ἔξω λόγου τοῦ καθήκοντός τε καὶ ἀληθοῦς τὸ χρῆμα κείσεται· τὸ γὰρ ἀρχὴν ὅλως τοῦ εἶναι λαχὸν οἰονεῖ πως ἤδη καὶ συνεσπαρμένον 20 ἔχει τὸ ἀλλοιοῦσθαι δεῖν. θεὸς δὲ ὁ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν ὑπαρξιν ἔχων ἐξηιρημένην τε καὶ ὑπερίσχουσαν ἀμείνων ἔσται καὶ τροπῆς, καὶ ὡσπερ τῷ τῆς ἰδίας φύσεως λόγῳ παντὸς τοῦ κεκλημένου πρὸς γένεσιν ὑπερανέστηκέ τε καὶ ὑπερέφεται, καὶ τοῦτο ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰωθόσι συμβαίνειν τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ὑπερανεστήξει πάλιν, παθεῖν οὐκ εἰδῶς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οὐκοῦν ἐν ἀγαθοῖς μὲν τὸ θεῖον 25 ἀμεταπτώτοις ἐστὶ, τὰ δὲ γε τῆς κτίσεως ἐν ἀλλοιώσει καὶ τροπαῖς καὶ ἀγχίθυρον ἔχοντα τὴν παραφθοράν. καὶ τοῦτο γινώσκων εὖ μάλα καὶ ὡς ἄριστα φιλοσοφῶν ὁ προφήτης

Bar. 3, 3

Ἰερεμίας ἀνεφώνει πρὸς θεὸν ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. καθεδεῖται γὰρ ὡσπερ ἐν ἰδίῳ θώκοις τὸ θεῖον αἰεὶ βασιλεῦον καὶ κατακρατοῦν τῶν ὄλων καὶ ὑπὸ μηδενὸς τῶν παθῶν τυραννούμενον, ἡμεῖς δὲ τὴν φύσιν εὐτροχω- 30 τάτην τε καὶ εὐπαράφορον κομιδῇ πρὸς ἀλλοίωσιν ἔχοντες καὶ τροπὴν ἀπολλύμεθα τὸν αἰῶνα, τουτέστιν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ φθαρτοί τε ἐσμέν καὶ τρεπτοί. οὐτ' οὖν τὸ θεῖον ἐν παρατροπαῖς γένοιτ' ἄν ποτε, τῆς ἰδίας ἐδραιότητος ἐξωσθὲν ὑπὸ τοῦ τῶν

12—25 Flor. Cyr. 138 οἱ δὲ — ἀδικεῖν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοῖς οὐρανοῖς MP5A καὶ om. M ὑποστρέψη V 3 νύθην V γένεσιν MPAW
4 ἀρνήσασθαι A 5 τῆς γῆς VMPW 8 γενόμενος SDAΣΔ om. VMPWU ἐπεὶ W αἵματος
om. S 9 παραπλησίως om. V 12 δουλεία D τὸ ἱερόν γράμμα M 12/13 τῆς — ὡσπερ' τοῖς
οὐπερ S 12 παγκάλου V 14 τὸν DAΔΣ Flor. Cyr. om. VMPSWU 14/15 ἐκ γυναικός om. S
15 θῦ λόγου SD ἐς SD 16 δὴ om. A φαντάζεσθαι VA 17 τοῦ om. AΔ 18 ἐν Flor. Cyr.
μὲν om. A γεννητὴ VPSAW Flor. Cyr., corr. A 19 ὑπαρξιν SDAΔ Flor. Cyr. γένεσιν VMPWU
τε] δὲ Flor. Cyr. 20 τοῦ εἶναι om. S ἤδη om. A διεσπαρμένον D 21 νοῦ MSDAU ΣΔ
Flor. Cyr. νοῦ καὶ φύσεως PW νοῦ καὶ φύσεως καὶ V 22 ἔχων om. D ὑπερέχουσαν U
ὑπερίσχουσαν SDA Flor. Cyr. ἐστὶ DA Flor. Cyr. 23 τὸ V πρὸς γένεσιν om. M 24 δια
τούτου A 25 ὑπερανεστήξει] . . . . . τας A ὑπερανέστηκε Flor. Cyr. παθεῖν om. A εἰδὸς VP
27 παραφορὰν VU 28 θν SAΔ τὸν θν VMPDWU 29 καθευδεῖται W θάκοις SD σαλευθὲν V
29/30 κρατοῦν SDA 30/31 εὐτροχοτάτην M ἐντροχοτάτην D 31 τε om. V παράφορον SD
32 καιρῷ SDAΔ καιρῷ τέ MPWU τέ καιρῷ V τε om. VD 33 γένοιτ' ἄν ποτε ἐν παρατρο-
παῖς VMPW παρά τῆς S ἐξωσθὲν S ἔξωθεν VMPWU του om. DA τε S

παθῶν, οὐτ' ἂν ἡ φθαρτὴ τε καὶ ἀλλοιουμένη φύσις, τουτέστιν ἡ γενητὴ καταπλουτήσειεν ἂν οὐσιώδη τὴν ἀτρεψίαν οὐδ' ἂν ἐπαυχῆσαι τοῖς τῆς θείας φύσεως ἀγαθοῖς ὡς ἰδίοις ἢ κτίσις. ἀκούσεται γὰρ εὐλόγως τί γὰρ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; ὅτι δέ ἐστιν ἀτρεπ- 1 Cor. 4, 7
 τος μὲν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλοιωτὴ δὲ πάντως ἡ γενητὴ, καταθῆσαι τις ἂν καὶ λίαν εὐκόλως ἀναμελιωδούντος ἐν πνεύματι τοῦ μακαρίου Δαυὶδ· 5
 οἱ οὐρανοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθή- Ps. 101, 27.
 σονται καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ 28
 αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. ποῦ τοιγαροῦν μεμένηκεν ὁ αὐτὸς ὁ
 ἐκ θεοῦ λόγος, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι μεθίς τὸ ἐρηρυσμένως τε καὶ ἀκλονήτως
 ἔχειν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεταπεποιήται δὲ καὶ εἰς σαρκὸς φύσιν καὶ εἰς 10'
 τὸ φθείρεσθαι πεφυκός; ἄρ' οὖν οὐχὶ λήρὸς τε ἤδη καὶ μανία ταυτί; καίτοι πῶς ἂν
 ἐνδοιάσειέ τις (ῥα γὰρ εἰπεῖν ταῖς ἐκείνων ἀμαθίαις ἀντιτείνοντας ἀμαθέστερον) ὡς
 ἐστὶν οὐκ ἀπεικὸς καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀναφοιτᾶν δύ-
 νασθαί ποτε καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας γενέσθαι σύστασιν; εἰ γὰρ αὐτὴ τῆς θεό-
 τητος ἡ φύσις κατὰ γε τὴν ἐκείνων ἐμβροντησίαν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν, 15
 οὐδὲν ὡς ζοικε τὸ ἀπείργον ἔτι τὴν μὲν κάτω τε καὶ ἰδίαν φύσιν ὑπερπέτασθαι τὴν σάρκα,
 μεταπλάττεσθαι δὲ πρὸς θεότητα καὶ εἰς οὐσίαν τὴν ἀνωτάτω. ἀλλ' οὐ ταῖς ἐκείνων
 ἀσυνεσίαις τὸ εὐπειθὲς χαριούμεθα, προσκεισόμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ προφήτου
 μὲν λέγοντος ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἴον καὶ καλέσουσι Ies. 7, 14
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, κατασφραγίζοντος δὲ τὴν προαναφώνησιν τοῦ μακαρίου 20
 Γαβριὴλ καὶ τὴν ἄνωθεν ψῆφον τῇ παρθένωι διερμήνευοντος (μὴ φοβοῦ γὰρ ἔφη, Lc. 1, 30. 31
 Μαριάμ, ὅτι ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἴον καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ Ἰησοῦν), ἐκ γυναικὸς ἀληθῶς γεγενῆσθαι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουήλ καὶ τὸ
 λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγαστον τῆς ἑαυτῶν φύσεως οὐ διωσόμεθα καύχημα, φρονούντες ὀρθῶς.
 ἐπεδράξατο γὰρ ὁ μονογενὴς οὐχὶ τῆς ἰδίας φύσεως (ἦν γὰρ ἂν οὐδὲν τι μᾶλλον τὰ 25
 καθ' ἡμᾶς ἐν ἀμείνοσιν), ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀγγέλων, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ, καθὰ γέγρα- Hebr. 2, 16
 πται. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ διολισθῆσαν εἰς φθορὰν ἀνασώσασθαι γένος.
 12 Τί δέ; οὐχὶ κάκεινο πρὸς τοῖσδε καταθαυμάζειν ἄξιον; μόνον γὰρ οὐχὶ καὶ τὸ ἐρῶ- PG 1152
 σθαι φράσαντες τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ πνεύμασι πλάνης τὸν οἰκείον τινὲς ἀπονέ- 1 Tim. 4, 1
 μοντες νοῦν εἰς τοῦτο καθίκοντο δυσβουλίας καὶ μεираκιώδους ἀβελτηρίας, ὡς οἶεσθαι δεῖν 30
 τὸν τῶν αἰῶνων δημιουργόν, τὸν συναίδιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸν λόγον, τῇ τῆς σαρκὸς
 γενέσει συμπαρομαρτοῦσαν ἔχειν τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν καὶ ὀψιγενῆ φαντάζεσθαι
 τὸν ἐπέκεινα παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, ὡς ἐν ἐσχάτοις καὶ μόλις τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως

3—17 Flor. Cyr. 139 ὅτι δέ — ἀνωτάτω

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γεννητὴ PSA, corr. A 2 ἂν om. A οὐσιώδη DAA οὐσιωδῶς VMPSWU 4 μὲν
 SDAΔ τε VMPWU πάντως MPAWU Flor. Cyr. πάντη V παντελῶς SDA γεννητὴ PSU
 5 καταθῆσειεν ἂν τις D μακαριωτάτου P θεοπνεύστου D 6 διαμενεῖς VA 7 εἰλίξεις W
 καὶ αὐτοῦ S 8 μεμένηκεν ὁ αὐτὸς PAΔ ἔτι [ὅτι Flor. Cyr.] μεμένηκεν ὁ αὐτὸς MSDWU με-
 μένηκεν ὁ αὐτὸς ἔτι V 9 ἰδεῖν Flor. Cyr. ἐρηρυσμένον P Flor. Cyr. ἐρηρυσμένον U τε
 om. A 11 ταυτὸ S ταύτη Flor. Cyr. ἂν om. A 13 ἀπεικός Flor. Cyr. εἰς SD
 14/15 ποτὲ δύνασθαι A 15 ἢ om. V γε om. Flor. Cyr. 16 οὐδὲν ὡς] οὐδενός Flor. Cyr.
 ἔτι] ἔστι A Flor. Cyr. ὑπεπετέσθαι S καὶ τὴν Flor. Cyr. 17 δὲ SDAΔ Flor. Cyr. δὲ καὶ
 VMPWU εἰς om. V Flor. Cyr., corr. V 18 ἀπειθὲς An προσκεισόμεθα SDAΔ ἐψόμεθα
 VMPWU 20 προφώνησιν P 23 Ἰησοῦν] ἔμμανουήλ V γυναικὸς οὖν V γεγενῆσθαι SAU
 Ἐμμανουήλ] ἰν V 24 ἑαυτοῦ k αὐτοῦ h 25 ἐπελάβετο DA ἦν] ἢ W ἂν om. D
 26 ἀλλὰ σπέρματος] σπέρματος δὲ V καθῶς MWU 27 οὕτως PAU διολισθῆσαν W
 ἀνασώζεσθαι A 28 μόνον γὰρ οὐχὶ MSDW μονονουχὶ γὰρ VPAU 29 πλάνοις U 30 καθή-
 κοντο mW ὡς om. W δεῖν] μὲν DA 31 τῶν om. SD πρὶ καὶ θῶ SD

καιροῖς πατέρα μὲν γενέσθαι τὸν θεόν, συνεισβαλεῖν δὲ ὡσπερ εἰς τὸ εἶναί τε καὶ ὑπε-
 στάναι τῷ ἐκ τῆς παρθένου ναῶι τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα. ἄρ' οὖν
 οὐχὶ πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνωτάτω διεληλάκασιν τῶν κακῶν οἱ μῦθον οὕτω τὸν γραυῶδη
 καὶ βδελυρὸν προχειρότατα προσηκάμενοι καὶ τῆς ἀκράτου νωθείας τὸν οἰκείον ἀναπλή-
 Ps. 13, 3 σαντες νοῦν; τάφος ἀληθῶς ἀνεωιγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις 5
 αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀράς καὶ
 πικρίας γέμει. τὸν γάρτοι δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ προυφειστάναι τῶν πάντων ἀνάγκη νοεῖν.
 Ioh. 1, 1-3 τί δὲ δὴ καὶ δρῶμεν ἄν; Ἰωάννου μὲν γράφοντος ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
 ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ
 Ioh. 1, 1-3 ἐγένετο οὐδὲν καὶ πάλιν ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλ- 10
 μοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
 ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλο-
 μεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη
 ἡμῖν, αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως τὴν ἀποπτον ἀρχαιότητα τοῖς Ἰουδαίοις κατα-
 Ioh. 8, 57 σημαίνοντος· ἐπειδὴ γὰρ ἔφασκον πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἑώρα- 15
 κας; ἀντήκουον ἐναργῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι.
 οὐδὲ τὸ ἦν ἔστιν ἐπεννηγεμένου μηδενὸς καὶ μὴν καὶ τὸ εἰμί τέτακται σαφῶς, τίνα τῆς
 γενέσεως κατίδοι τις ἄν τὴν ἀρχήν; ἢ τίνα δὴ τρόπον ὃ ὧν ἐν ἀρχῇ τῇ παντὸς ἐπέκεινα
 νοῦ παραδέξαιτο ἄν τὸ ἐν καιρῷ κεκληθῆσθαι πρὸς ὑπαρξιν; εἰ μὲν οὖν τις ἔλοιτο τούτοις
 σχολαιότερον ἀντιφέρεσθαι, χαλεπὸν οὐδὲν τοῦς τῆς θεοπνεύστου γραφῆς παρακομίζοντας 20
 λόγους τὰ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐμβροντησίας ἀποκρούεσθαι βλάβη, τὰ τε μὴν οὕτως ἐναργῆ νο-
 σοῦντα τὸν ἔλεγχον καὶ πολὺ λίαν ἔχοντα τὸ ἀκαλλῆς περιπτὸν οἴμαι ποῦ καὶ φροντίδος
 ἀξιοῦν. οὐκοῦν ἐπ' ἐκείνο ἴωμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν κατεγνωσμένων συγγενές.

13 Παρασημαίνουσι γὰρ τινὲς τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, καθάπερ τι νόμισμα κιβδηλεύοντες

Ps. 74, 6 ἐπαίροντές τε εἰς ὕψος τὸ κέρας καὶ ἀδικίαν λαλοῦντες κατὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμ- 25
 PG 1153 μένον ἀνύπαρκτόν τε καὶ ἰδικῶς οὐχ ὑφειστηκότα φαντάζονται τὸν μονογενῆ, καὶ οὐκ εἶναι
 μὲν ἐν ὑποστάσει τῇ καθ' ἑαυτὸν, ῥῆμα δὲ ἀπλῶς καὶ λόγον τὸν κατὰ μόνην τὴν προ-
 φορὰν γενέσθαι παρὰ θεοῦ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσαι φασιν οἱ τάλανες. συνθέντες
 δὲ οὕτως τὸν Ἰησοῦν, ἀγίων μὲν εἶναι φασιν ἀγιώτερον, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεόν. οὐκοῦν,
 Ioh. 2, 22. καθὰ καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος ἐπιστέλλει μαθητῆς, τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνού- 30
 23 μενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος ὁ ἀρνού-
 μενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πα-
 τέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ἄμφω γὰρ δι' ἀμφοῖν
 καὶ ἑκάτερος ἐν ἑκατέρῳ πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἐπιγινώσκονται.
 οὐ γὰρ ἄν τις ἀναμάθοι τί ἐστὶ πατήρ, εἰ μὴ υἱὸν ὑφειστώτῃ τε καὶ γεγεννημένον εἰσδέ- 35
 ξαιτο κατὰ νοῦν· ἀλλ' οὐδ' ἄν ὁ τί ποτέ ἐστιν υἱός, ἀναμάθοι πάλιν, εἰ μὴ ὅτι τέτοκεν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 συνεισβαλεῖν W συνεισβάλλειν SDA τέ A 2 τῆς οἰκ. D 3 διεληλάκησαν V 4 τῆς
 om. S ἀκρατοῦσ PWU ἀκράτου A 5 ἀληθῶς om. A 7 γάρ P καὶ προυφειστάναι! καὶ
 ἐν ᾧ τὰ πάντα ἕνα P καὶ — νοεῖν om. W spatio relicto ὄντων D de A non constat 8 δὲ
 om. D δεῖ P ἄν om. S 9 λόγος οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θῶ SD 10 οὐδέεν V οὐδέ
 ἐν nU 12/13 ἀπαγγελοῦμεν V 13 τὴν αἰώνιον ζωὴν M 14 ὑμῖν S τοῖς Ἰουδαίοις om. A
 14/15 κατασημάναντος MW κατασημήναντος VPU 15/16 εἶδες A 16 ἀντήκουσαν SDA ἀμὴν*
 om. P 17 ναὶ μὴν καὶ V καὶ μὴν D 18 δὴ om. D 19 παρεδέξατο A ἔλοιτό τις M βούλοιτο DA
 19/20 σχολαιότερον τούτοις M 20 σχολαιότερον SA 21 βλάβη SDAWUΔ βέλη VMPΣ 22 ἀκαλέσ A
 καὶ DAD om. VMPSWU 26 καὶ om. W ὑφειστώτῃ PS δοξάζουσι S 28 ὡς καὶ DA
 29 τε DA 30 καὶ om. P ἐπέστειλε AΔ 32 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν om. V πᾶς
 γάρ P 33 τὸν υἱὸν om. S γάρ καὶ D 34 ἐν ἑκατέρῳ ἑκάτερος DA γε V αὐ-
 τῶν om. U ἐπιγινώσκειται PU 34/35 ἐπιγινώσκονται — ὑφειστώτῃ; ἔξαφανίζοντα S 35 τε
 om. SDA γεγεννημένον S 35/36 εἰσδέξεται DA 36 ὁ υἱός VMWΔ

ὁ πατήρ, διενθυμοῖτο σαφῶς οὐκοῦν ἀναγκαῖον οἶμαί που καὶ ἀσφαλές εἰπεῖν ὡς εἶπερ ἐστὶν ἀνύπαρκτος ὁ υἱός, οὐδ' ἂν τὸν πατέρα πατέρα κατὰ τὸ ἀληθές νοήσαιμεν ἄν. ποῦ γάρ ἐστι πατήρ, εἰ μὴ τέτοκεν ἀληθῶς; ἢ εἶπερ γεγέννηκε τὸ μὴ ὑφεστῶς μηδὲ ὑπάρχον ὅλως, τὸ γεννηθὲν ἔσται τὸ μηδέν. τὸ γάρτοι μὴ ὑφεστῶς ἐν ἴσῳ τῷ μηδενί, 14 μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδέν. εἶτα τοῦ μηδενὸς ἔσται πατήρ ὁ θεός; ἀλλ' ὡ βέλτιστοι, 5 φαίην ἂν ἔγωγε πρὸς γε τοὺς τῶν τοιούτων ἐξηγητάς, ὕθλος εἰκαῖος τὰ παρ' ὑμῶν. ἢ γοῦν ἐρομένῳ φράζετε· πῶς ἐξαίρετος ἢ εἰς ἡμᾶς ἀγάπησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; καὶ εἰ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τὸν καθ' ὑμᾶς οὐχ ὑφεστηκότα, τὸ μηδέν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ οὔτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος οὔτε τὸν τίμιον ὑπέστη σταυρὸν οὔτε κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος οὔτε μὴν ἀνεβίω πάλιν. εἰ γάρ ἐστι τὸ μηδέν καὶ ἀνύπαρκτος καθ' ὑμᾶς, πῶς 10 ἐν γε τούτοις γένοιτ' ἄν; πεφενάκιεν οὖν ἄρα τῆς ἀγίας γραφῆς ὁ λόγος τοὺς πεπιστευκότας καὶ ἢ τῆς πίστεως ἐδραιότης οἴχεται πρὸς τὸ μηδέν. τί δέ; οὐκ ἐν μορφῇ θεοῦ Phil. 2, 6 ὑπάρχειν τὸν υἱὸν τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατεσήμηνε γράμμα εἰκόνα τε αὐτὸν καὶ χαρακτήρᾳ φησι Hebr. 1, 3 τοῦ γεγεννηκότος; καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐχ ἅπασιν ἐναργές· αἱ δὲ εἰκόνες ὡς τὰ ἀρχέτυπα· δεῖ γὰρ οὕτως αὐτὰς καὶ οὐχ ἑτεροίως ἔχειν. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐνυπόστατος ἢ 15 εἰκῶν μήτε μὴν ἐν ὑπάρξει νοοῖτο τῇ καθ' ἑαυτὸν ὁ χαρακτήρ, ἀνυπόστατον εἶναι δύσουςιν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου καὶ τὸν οὐπὲρ ἐστι χαρακτήρ, καὶ τὸ τῆς εἰκόνας ἀκαλλές ἀνα- 15 δραμεῖται που πάντως ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον. εἶτα εἰπέ μοι, Φίλιππος, χριστομαθῆς ὢν ἄγαν, τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα πατέρα κατιδεῖν ἠξίου λέγων κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Ioh. 14, 8 πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν ἢ γοῦν τὸν οὐκ ὄντα καὶ ἀνυπόστατον; ἀλλ' οἶμαι φαίη 20 τις ἂν μελλήσας οὐδὲν ὅτι τὸν ὄντα τε καὶ ὑφεστηκότα. εἶπερ οὖν ἐστι τὸ μηδέν ὁ PG 1156 υἱός, ἄτε δὴ μὴ ὑφεστηκῶς κατὰ γε τὸ ἐκείνων ἀχάλινον θράσος, εἰς εἰκόνα καὶ γνῶσιν ἀκριβῆ τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἡμῖν ἀνθ' ὅτου παρεκόμιζε λέγων· τοσοῦτον χρόνον μεθ' Ioh. 14, 9. 10 ὑμῶν εἶμι, καὶ οὐκ ἔγνωκός με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἐγὼ καὶ ὁ 25 πατήρ ἐν ἐσμὲν. ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαί που τὸν ὑφεστηκότα καταθρήσειέ τις ἐν γε τῷ μὴ ὑφεστηκότι, οὐδ' ἂν ἐννοοῖτό ποτε καὶ ταυτὸν εἰς ἅπαν τῷ μὴ ὑπάρχοντι τὸ ὑπάρχον. ἔσται δὲ ὅπως ἐν υἱῷ μὲν ὁ πατήρ, ὁ υἱὸς δὲ αὐτὸν ἐν τῷ πατρὶ; ἢ οὐχ ἔτοιμον εἰπεῖν ὡς εἰ μὴ ἐστὶν ὁ λόγος ἐν ὑπάρξει τῇ καθ' ἑαυτὸν, κινδυνεύσειεν ἂν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ, ἔχων μὲν ἐν ἑαυτῷ τὸ μηδέν, νοούμενος δὲ ὑπάρχειν ἐν τῷ μηδενί; 30 τὸ γὰρ οὐκ ὄν ὅλως οὐδὲν ἂν νοοῖτο λοιπόν. καὶ οὐκ ἄτραχυς μὲν ὁ λόγος (πλείστην γὰρ ὄσσην ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀτοπίαν νοσεῖ), περιστήσιν δ' οὖν ὅμως εἰς τὸ ἀπηχῆς τῶν δι' ἐναντίας τὸ δόγμα. κατατεθήποι δ' ἂν τις εἰκότως τίνα δὴ τρόπον ἐν τῷ υἱῷ τῷ μὴ λαχόντι τὸ εἶναι τὰ ὄντα πεποίηκεν ὁ πατήρ. εἰ δὲ δὴ τις ἔροιτο πότερα τοῖς οὔσι τὸ εἶναι καλὸν ἢ γοῦν τὸ μὴ εἶναι τυχόν, φαίη τις ἂν εὐθύς ὅτι τὸ εἶναι. τοῖς γὰρ 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 σοφῶς WΔ	που om. A	2 πατέρα ² om. SΔ	3 ἐστι VMPDAWUΣ ἐτι SΔ	δ
πῆρ P	γεγέννηκε S	ὑφεστός MW	4 ὑφεστός MW	6 γε om. SA
ἔδωκεν DA	8 ὑφεστῶτα S	ἄρα δέδωκεν]	παραδέδωκεν P	παρέδωκεν MW
9 σὰρξ ὁ λόγος γέγονεν V	κατήργηται A	10 ἀνεβίωσε SD	ἀνύπαρκτον VA	12 οὐκ]
καὶ A	13 κατεσήμηνε MWU	κατεσήμανε VPA	ὑπεσήμανε SD	αὐτὸν om. A
χαρακτήρα PDA	14 γεγεννηκότος S	ὅτι αἱ δὲ A	15 ἐτέρως V	ἐνυπόστατον V
17 ἀκαλῆς A	18 που om. V	19 τε om. V	20 τὲ καὶ S	21 μελλήσας VPSDAU
22 εἰς] ὡς Sn	23 ἀκριβῆ om. D	προεκόμιζε P	τοσοῦτω χρόνω MW	24 καὶ τὸν D
πατέρα μου S	25 ἐστὶν om. U	25/26 ἐγὼ — ἐσμὲν om. V	26 ἀλλ'] καὶ U	που τὸν SDA
τοῦτον VMPWU	γε om. V	27 ἀλλ' οὐδ' A	καὶ ταυτὸν SDAΔ	καταυτὸν U
ταυτὸν VMPW	28 δ' αὐ V	δέ DA	28/29 οὐκ ἔτοιμον U	οὐκ ἔτυμον A
M ὁ πατήρ U	31 οὐδὲ DA	32 ἐν αὐτῷ S om. VMPWU	33 κατατεθήπη U	34 πότε- ρον M
ἐνοῦσι A	35 τυχόν om. S	τοῖς γὰρ MPSDAWU	ὁ γὰρ τοῖς V	

- οὐκ οὐσί ποτε τὸ εἶναι διδούς ἀγαθὸς ὅτι μάλιστα κεχρημάτικέ τε καὶ ἔστιν ὁ δημιουργός·
 ἔχει γὰρ ἂν ὡδε τὸ χρῆμα τῆι φύσει. οὐκοῦν ἐν ἀμείνοσιν ἢ κτίσις ἤπερ ὁ δι' οὐ
 τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν· ὃ μὲν γὰρ οὐχ ὑφεστηκέναι λέγεται, τὰ δὲ ὑφέστηκέ τε
 Hebr. 4, 12 καὶ ἐν τῷ εἶναι νοεῖται. ὡ τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας· ἄπαγε τῆς δυσφημίας. Ζῶν γὰρ
 Ioh. 14, 6 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καθὰ γέγραπται. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ἐγὼ εἰμι 5
 ἡ Ζωή, ἀλλ' οὐκ ἂν νοοῖτο Ζωή, μὴ ὑφεστηκώς· Ζωή δὲ ἐστι κατὰ φύσιν, διαφεύσεται
 γὰρ οὐδαμῶς. τὸ ἄρα μὴ ὑφεστάναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πεφνηνῶτα λόγον ψευδηγόρημα
 Exod. 3, 14 σαθρὸν καὶ φρενὸς ἀπόβρασμα τῆς ἠλιθιωτάτης. Μωσεῖ γὰρ ἔφασκεν αὐτὸς ἐγὼ εἰμι
 ὁ ὢν. τὸ δὲ ὄν ἀληθῶς οὐκ ἐν ὑποστάσει τῆι καθ' ἑαυτὸ σιωζόμενον πῶς ἂν νοοῖτο
 ποτε; οὐκοῦν τῶν τῆιδε διελιφῶτων καθοριούμεν εἰκότως τὸ εἰς ἄκρον ἀμαθές. 10
 16 Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους ἐπαινέσομεν, φιλοθηρεῖν εὖ μάλα δεδιδραγμένοι τὸ ἀληθές, οἱ
 τητᾶσθαι λέγουσι ψυχῆς λογικῆς τὴν ἐνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα. σαρκὶ γὰρ που μόνῃ
 καὶ τὴν ζωτικὴν τε καὶ αἰσθητικὴν λαχούσῃ κίνησιν ἀμφιεννύντες τὸν λόγον παραφέρουσιν
 εἰς κόσμον, τὴν νοῦ καὶ ψυχῆς ἐνέργειαν ἀπονέμοντες τῷ μονογενεῖ. καταπεφρίκασι
 PG 1157 γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ψυχωθείσῃ ψυχῇ λογικῇ τῆι ἀνθρωπίνῃ σαρκὶ κατὰ φύσιν ἠνώσθαι 15
 τὸν λόγον ὁμολογεῖν, τῆς μὲν ἄνωθ' ἐν τε καὶ ἀρχαιοτάτης πίστεως τὴν παράδοσιν ὀλίγου
 παντελῶς ἀξιοῦντες λόγου, θελήσει δὲ μόνῃ τῆι κατὰ σφᾶς αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀνθρωπίνους
 Rom. 12, 3 δεῖν ἔπεσθαι λογισμοῖς ἀμαθῶς ἠρημένοι καὶ φρονούντες ἀληθῶς παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.
 καὶ τίς ὁ λόγος αὐτοῖς τοῦ τοιοῦδε δόγματος; ἐγὼ φράσω. τὸν θεοῦ μεσίτην καὶ
 1 Tim. 2, 5 ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφὰς συγκεῖσθαι φαμέν ἐκ τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως 20
 ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ ἐκ τοῦ πεφνηνῶτος ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ, τουτέστι
 τοῦ μονογενοῦς, διαβεβαιούμεθα δὲ σύνοδον μὲν τινα καὶ τὴν ὑπὲρ λόγον συνδρομὴν εἰς
 ἔνωσιν ἀνίσων τε καὶ ἀνομοίων πεπραχθαι φύσεων· ἕνα δ' οὖν ὅμως Χριστὸν καὶ κύριον
 καὶ υἱὸν ἐπιγινώσκωμεν, ἐν ταυτῷ καὶ ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρω-
 πον. ἀδιάσπαστον δὲ παντελῶς τὴν ἔνωσιν διατηρεῖν εἰθίσμεθα, τὸν αὐτὸν εἶναι πι- 25
 στεύοντες καὶ μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, μονογενῆ μὲν ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ἐκ
 Rom. 8, 29 τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφνηνῶτα, πρωτότοκον δὲ αὐτὸ καθὼ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἐν πολλοῖς
 1 Cor. 8, 6 ἀδελφοῖς. ὡσπερ γὰρ εἰς ἐστὶ θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτως καὶ εἰς
 κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. θεὸν γὰρ ὄντα κατὰ φύσιν ἐπιγινώ-
 σκωμεν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα λόγον, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. 30
 17 Ἄλλ' οὐτι που σφόδρα ταῖς ἐν ἡμῖν περὶ τούτου δόξαις τὰ ἐκείνων συμφέρεται.
 ἕνα μὲν γὰρ ὁμολογουμένως παραδέχονται καὶ αὐτοὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, παρωθοῦνται δὲ λίαν,
 ὡς δυσσεβῆς ὅτι μάλιστα, καταδυστᾶν εἰς δύο τὸν Ἐμμανουήλ· ψυχῆς δ' οὖν ὅμως τῆς
 ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τὴν σάρκα γυμνώσαντες, ἠνώσθαί φασιν αὐτῇ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.

11—25 Flor. Cyr. 140 οὐ μὴν — εἰθίσμεθα

VP [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διδούσ DAΔ δούσ VMPSWU τε om. PDA 2 ἔχει D γάρ] δ' A κτήσις S
 ἤπερ PAU εἶπερ VMSDW 3 γάρ om. W οὐχ om. M ὑφεστηκῶτα S τε om. VA
 6 διαφεύδεται W 8 ἠλιθιωτάτης! λιθώδους V μωσῆ S 9 οὐκ om. VA 10 ποτε μὴ
 ὑφεστηκώς [ὑφεστῶσ A] VA καθαριούμεν V 11 οὐ μὴν VMSAWU Flor. Cyr. οὐκουν P οὐκοῦν D
 οὐδὲ om. S ἐπαινέσομεν ἂν MA ἐπαινέσωμεν ἂν DU ἐπαινέσαιμεν ἂν Δ Flor. Cyr. δεδιδραγμένους
 Flor. Cyr. 12 ἠττάσθαι VM 12/13 μόνῃ καὶ DAΔ Flor. Cyr. μόνῃ MSWU μόνῃ VP 15 λογικῇ
 ψυχῇ V φύσιν] ἀλήθειαν Flor. Cyr. 16 τε om. A 17 αὐτοῦς om. S 19 αὐτοῦ S
 ἐγὼ γὰρ Flor. Cyr. τοῦ θεοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρωπῶν Flor. Cyr. συγκεῖσθαι] νοεῖσθαι
 Flor. Cyr. τέ om. DA 21 καὶ om. U ἐκ θεοῦ om. DA 22 μὲν om. D 23 ἀνίσων U
 ὁμοίων S κν̄ ἰν̄ DA 24 υἱὸν ὀνομαζέσθαι SD 24/25 καὶ ἀνὸν ὁμοῦ D 25 ἀδιάστατον DA
 τηρεῖν S 25/26 καὶ μονογενῆ πιστεύοντες V 26 ἐκ om. V 27 πεφνηνῶτα καὶ VMPU
 καθὰ S 28 ὁ θς ὁ S ὁ θς καὶ DA 29 γὰρ om. A 32 ὁμολογοῦμεν ὡς MPW ἰν̄ χν̄ VM
 33 τῆς om. D 34 χωρίσαντες καὶ γυμνώσαντες V

ἔξεύρηται δέ τις αὐτοῖς πιθανός, ὡς οἴονται, πρὸς τοῦτο λόγος. τὰ γάρτοι, φασί, κατὰ σύνθεσιν πρὸς ἑνὸς τελείου σύστασιν συνδεδραμηκότα μέρη τε καὶ ἔξ ἀτελῶν ὄρασθαι φιλεῖ, τοῦ τελείως ἔχοντος καθ' ἑαυτὸ καὶ ὡς ἐν ἰδίαι φύσει τῆς ἐκ μερῶν συνθέσεως οὐ δεδημένον. τοιγάρτοι, φασί, παρρητιέρον εἰκότως ἄνθρωπον δοῦναι τέλειον τὸν συνενωθέντα τῷ λόγῳ ναόν, ἵνα καὶ ἡ σύνθεσις, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῷ νοοῖτο τυχόν, ἀκριβῆ τε 5 καὶ ἀδιάβλητον τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀποσώζοι λόγον. καὶ μὴν κάκεινο προσθείεν ἄν, ὡςπερ οὖν ἐγῶμαι πάλιν. εἰ γὰρ ἔξ ἀνθρώπου τελείου, φασί, καὶ τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου συντίθεμεν τὸν Ἐμμανουήλ, οὐ βραχὺ τὸ δείμα, μᾶλλον δὲ ἀδιάφυκτον ἤδη πως ἀναφανείται λοιπὸν τὸ καὶ ἀβουλήτως δεῖν δύο μὲν υἱούς, Χριστοὺς δὲ αὐτὸν δύο φρονεῖν τε καὶ λέγειν. εἶτα τί τούτοις ἀντεροῦμεν ἡμεῖς; πρῶτον μὲν ὅτι τῆς πίστεως τὴν οὕτως 10 ἀρχαιοτάτην καὶ ἔξ αὐτῶν τῶν ἀγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν οὐ ταῖς PG 1160 ὑπερμέτροις ἀκριβείαις καταλύειν ἄξιον οὔτε μὴν ταῖς εἰς ἄκρον ἐρεῦναις ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν, ἀλλ' οὐδὲ ἤκειν εἰς μέσον οἷά περ τινὰς ὀριστὰς ῥησοκινδύνως λέγοντας ὡς τὸ δεῖνα μὲν ὀρθῶς, τὸ δεῖνα δὲ αὐτὸ ἑτεροίως ἔχειν. ἐχρῆν δὴπου καὶ ἦν ἄμεινον ἀληθῶς ἀπονέμειν μᾶλλον τῷ πανσόφῳ θεῷ τῶν ἰδίων διασκέψεων τὴν ὁδὸν καὶ μὴ 15 τοῖς εὐ ἔχειν παρ' αὐτῷ δεδοκιμασμένοις ἀνοσίως ἐπιτιμᾶν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος ἐναργῶς· οὐ γὰρ εἰσιν αἱ βουλαὶ μου ὡςπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν οὐδὲ ὡςπερ αἱ Ies. 55, 8 ὁδοὶ ὑμῶν, αἱ ὁδοὶ μου· ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδὸς μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας 18 μου. υἱοὺς δὲ οὐ τι που δύο προσκυνήσομεν, ἀλλ' οὐδὲ Χριστοὺς ἐροῦμεν δύο, κἂν 20 ἐψυχῶσθαι πιστεύωμεν ψυχῇ λογικῇ τὸν ἐνωθέντα τῷ λόγῳ ναόν. ὡςπερ γὰρ κατὰ γε τὸ ἐκείνοις εὐ ἔχειν δοκοῦν κἂν εἰ ἐκ μόνης λέγοιτο τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότος λόγου, οὐδεὶς αὐτοὺς ἀναπέσει τρόπος ἀνά μέρος τὴν σάρκα τιθέντας καὶ ἀνά μέρος αὐτὸν τὸν μονογενῆ δυάδα Χριστῶν ὁμολογεῖν, οὕτω κἂν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τελείως ἐχούσῃ κατὰ γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον οἰοεὶ συνενηνέχθαι 25 τε καὶ ἠνωσθαι λέγωμεν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ υἱὸν δυάδα νοήσομεν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτόν, φύσει μὲν ὄντα θεὸν καὶ ἔξ αὐτῆς πεφηνότα τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς γενόμενον ἄνθρωπον καὶ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου γεγεννημένον καὶ πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων προσκυνούμενον κατὰ τὰς γραφάς. 30

19 Εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι μόνης μὲν ἔδειτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ μονογενοῦς ἐπιδημίας, ἐθελή-

20—27 Flor. Cyr. 141 υἱοὺς — νοήσομεν διὰ τοῦτο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐξεύρηται S καὶ τις V πιθανός αὐτοῖς DA περὶ τούτου S φησὶ A
 2 δεδραμηκότα VMPW 3 οὐ om. D, de A non constat 4 καὶ δοῦναι D, de A non constat
 τὸν om. SD 5 σύνθεσις SDAΣΔ ἔνωσις VMPWU χῦ P τυχῶν W 6 τὸν om. VMPWU
 αὐτοῖς S αὐτῇ DA διασώζοι PDA 7 ἐγῶμαι πάλιν SDΣ ἐγῶμαι AΔ ἠγοῦμαι πάλιν VMPWU
 φασὶ om. S τοῦ ἐκ τοῦ VMPW 8 συντίθεμεν DAΔ φήσομεν εἶναι VMPSWU τὸν] τὸ D
 9 καὶ om. U δ' αὐ V 10 μὲν om. P ὄντως P 11 εἰς] ὡς U 12 ὑπὲρ μέτρον S
 καταλύειν VMPSWUS καταλιπεῖν DA καταλυπεῖν et καταλιπεῖν Δ codd. εἰς om. P ὑπερφέρειν
 VMDW 13 εἰκεῖν S ὀριστὰς VPSWUS ὀριστὰς καὶ DAΔ 14 μὲν om. S ἐτέρως
 VMPWU χρῆν S δέ που A 15 δὲ μᾶλλον MDΔ δὴ μᾶλλον U 15/16 τοῖς μὴ τοῖς U
 16 αὐτοῦ P αὐτῶν A δεδοκιμασμένοις V 18 μου αἱ ὁδοὶ ὑμῶν A ὁ om. A 20 δύο om. P
 ἀλλ' om. A 21 ἐψυχῶσθαι SD πιστεύομεν W πιστεύσωμεν Flor. Cyr. 22 τὸ ἐκείνοις]
 ἐκείνους D ἔχον W εἰ om. S ἔλοιτο A ἔλοιτο D τοῦ ἐκ τοῦ S θῦ καὶ SDA
 om. Flor. Cyr. 23 λόγος SU τρόπος] λόγος S 25 ἰδίας om. Flor. Cyr. λόγον om. S
 συνενέχθαι V συνηνέχθαι MSWU 26 τε om. SD λέγομεν καὶ ἠνωσθαί πως S λέγομεν P(S)
 DAW Flor. Cyr. 27 αὐτοῖς U 29 καὶ θεοτόκου om. Δ γεγεννημένον SA καὶ om. S
 ὑμῶν S αὐτῶν om. U 31 τὰ om. VMW

- Bar. 3, 38** σας δὲ ὄφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι παραδειξαί τε ἡμῖν τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας τὴν ὁδὸν οἰκονομικῶς ἡμπέσχετο τὴν ὁμοίαν ἡμῖν σάρκα (τὸ γάρτοι θεῖον κατὰ φύσιν ἰδίαν οὐχ ὄρατόν), ἡγνοηκότες ἀλώσονται τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν σκοπὸν
- 1 Tim. 3, 16** καὶ συνέντες οὐδαμῶς τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. εἰ γὰρ δὴ μόνην ἔχει τὴν ἀφορμὴν τὸ ὄφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦ μονογενοῦς ἢ σάρκωσις ἢ γοῦν ἐνανθρώπησις, προσετίθει γε μὴν ἕτερον οὐδὲν τῆι ἀνθρώπου φύσει, πῶς οὐκ ἄμεινον ἤδη πως καὶ σοφὸν τῆι τῶν δοκητῶν συμφέρεσθαι δόξει καὶ ἡμᾶς αὐτούς; οἱ σαρκὸς τε ὁμοῦ καὶ γήνιου σώματος ἀπαμφιεννύντες τὸν λόγον ὤφθαι μὲν ἐπὶ γῆς ὡς ἀνθρωπον μυθοπλαστοῦσιν
- PG 1161** οἱ δέιλαιοι, ἡμαρτηκότες δὲ τάληθους ἀλοῖεν ἂν καὶ οὐ σὺν ἰδρώτι μακρῶι. ἢ οὐκ ἄμεινον ἐροῦσιν, εἰ μὴδὲν ὀνίνησι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, ἀπαλλάττεσθαι μὲν ἀκαθαρσίας σαρκικῆς, δόξαι δ' οὖν ἅπαξ τῶι γήνιω προσκεκρῆσθαι σώματι διαπερᾶναί τε οὕτως τὸν προτεθέντα σκοπὸν; τίς οὖν ἂν γένοιτο λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος ἢ τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, πέπρακται δὲ ὅτου χάριν, εἴ τις ἔροιτο τυχόν, ἀντακούσεται παρ' ἡμῶν· ἢ θεία διδάξει γραφή. ἴθι δὴ οὖν ὦ γενναῖε, πυθοῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἀγίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνερείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἄθρει καλῶς τὸ ζητούμενον. ἔφη τοίνυν ὁ σοφὸς ἡμῖν
- 2 Cor. 13, 3** **Hebr. 2, 14.** Παῦλος, αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῶι λαλοῦντα Χριστόν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινωνήκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. καὶ μὴν καὶ ἐτέρωθι τρόπον ἡμῖν (ἕτερον) ἀφηγούμενος
- Rom. 8, 3, 4** τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, φησί, ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῆι σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ἄρ' οὖν οὐχὶ προδηλότατον καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανές ὅτι καθ' ἡμᾶς γέγονεν ὁ μονογενής, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήνιον ἡμῶν ἀπαλλάξῃ σῶμα, τῆι καθ' ἔνωσιν οἰκονομία τὴν ἰδίαν αὐτῶι ζωὴν ἐνείξῃ, ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφήνη κρείττονα, τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγὸς τε καὶ ἄτρεπτον, οἷα περ ἐρίῳ βαφήν, ἐγκαταχρώσας αὐτῆι; δεῖν γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ τούτων λό-
- 1 Cor. 13, 12** γοις παραδειγμάτων πολὺ λίαν ἔχουσι τὸ ἀσυμφανές· ὀρώμεν γὰρ μόλις ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι τὰ θεῖα τε καὶ ὑπὲρ νοῦν μυστήρια. εἴη δ' ἂν οὐκ ἄτοπον οἶμαί που τὸ χρημα· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῶι τὸν εἰκότα, μᾶλλον δὲ τὸν ἀληθῆ λογισμὸν. ὥσπερ οὖν ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα λόγου, τὸ θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπερφέρεται κρᾶ-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τῆς γῆς MAWU 1/2 εὐαγγελικῆς SDAUSΔ ἀγγελικῆς VMPW 2 ἡμπέσχετο VU
 ὁμοίαν] ἰδίαν D 4 συιέντες VWU 5 τὸ] τοῦ VW τῆς γῆς MPWU εἴτ' οὖν MPSWU
 ἐνανθρώπησις U 6 προσετέθη V ἀνθρωπεία DAΔ πως καὶ] πῶς δ' οὐ V 7 δοκι-
 τῶν V σαρκὸς] ψυχῆς S τε om. A 8 ἀπαμφιαννύντες M ἐπαμφιεννύντες D 9 ἂν
 om. VMPWU μικρῶ U 10 εἰ καὶ VMPWU 11 ἅπαξ] ὁμως SD κεκρῆσθαι S
 12 οὖν om. P 13 ἢ om. D τρόπος] λόγος A 13/14 εἴ τις — γενναῖε om. W spat. rel. 14 πρὸς S
 ἢ — γραφή om. V ἴσθι V 15 πίθου V ἐρείσας V 16 ἄθρει δὴ V 17 τὸν χῶν MSDA
 γὰρ VMPWUΔ δὲ SDA 20 τούτου S 21 καὶ] ναί U τὸν ante τρόπον add. S^{cor} τὸν
 αὐτὸν τρόπον P ἕτερον Δ om. VMPSDAWU 22 τοῦ νόμον - ἡσθένει VMPWU τοῦ νόμου
 ἐν W ἡσθένει φησί SD φησί τοῦ νόμου ἐν W ἡσθένει A 23 πέμψας ὦν M ἐκπέμψας SD
 καὶ περὶ ἁμαρτίας om. SD 26 προδηλώτατον U ὄντων] πάντων W 27 τελείωσ A γήιο-
 νον V 30 ἐν ἐρίῳ P αὐτὴν SD αὐτῶ U τούτου SD 31 καὶ] τε καὶ VS καὶ ἐν PA
 32 ἄτοπον VMkW ἀποπτον hk^m SDAU που om. VMPW 33 φέροι A γὰρ] δὲ SD
 ἐν om. SD τὴν εἰκόνα D δὲ καὶ VMPWU τὸν om. P 34 ἐγένετο A φθορᾶς καὶ
 θανάτου V ἐπιφέρεται W

τος, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, ἐπεὶ τοι γέγονε ψυχὴ τοῦ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότης, ἐρηρ-
 σμένην ἔχει λοιπὸν τὴν ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀγαθοῖς ἀμεταποίητον στάσιν καὶ τῆς πάλαι καθ'
 ἡμῶν τυραννοῦσης ἀμαρτίας ἀσυγκρίτως εὐσθενεστέραν. πρῶτός τε γὰρ καὶ μόνος
 ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς ὁ Χριστός, (ὄς) οὐκ ἐποίησεν ἀμαρτίαν οὐδὲ εὐρέθη δόλος 1 Petr. 2, 22
 ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, ρίζα δὲ ὡσπερ καὶ ἀπαρχὴ τεθειμένος τῶν εἰς καινότητα ζωῆς 5
 ἀναμορφουμένων ἐν πνεύματι καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀφθαρσίαν καὶ τὸ [ἐκ] τῆς θεότητος
 ἀσφαλές καὶ ἐρηρυσμένον, ὡς ἐν μεθέξει καὶ κατὰ χάριν, καὶ εἰς ἅπαν ἦδη τὸ ἀνθρώπινον
 παραπέμψει γένος. καὶ τοῦτο εἰδὼς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὡσπερ γὰρ ἐφορέ- PG 1164
 σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. 1 Cor. 15, 49
 εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ χοικοῦ τὸ εὐόλισθον ἔφη πρὸς ἀμαρτίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐπιρ- 10
 ριφέντα θάνατον, εἰκόνα δὲ αὐτοῦ ἐπουρανίου, τουτέστι Χριστοῦ τὸ ἐδραῖον εἰς
 ἀγιασμὸν καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθορᾶς ἀνακομιδὴν τε καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν
 καὶ ζωὴν.

21 Ὅλον οὖν ὄληι συνηνώσθαι φαμέν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.
 οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἤξιώσε λόγου, μόνῃ δωρού-
 μενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἄμφω καλῶς τῆς οἰκονο-
 μίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὄργάνῳ τῇ μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς
 ἔργα τε καὶ ἀρρωστήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μύμου μακράν, ψυχῇ δὲ αὐτῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ
 ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινήσαι γὰρ λέγεται κόπους τε ὑπενεγκεῖν τοὺς ἐκ
 μακρῶν ὁδοιποριῶν ποίας τε καὶ φόβους καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σταυ- 20
 ρῷ θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς τέθεικεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ
 ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἀπάντων Rom. 14, 9
 σαρκὸς ἀνταποτινύς δῶρον ἀληθῶς ἀντάξιον, ψυχὴν δὲ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἀπάντων
 ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ γοῦν ὁ θε- 24
 σπέσιος Πέτρος ἄνδρες ἀδελφοί, φησίν, ἔξδὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς Act. 2, 29-31
 ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ
 μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρ-
 χων καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὡμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
 αὐτοῦ καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστά-
 σεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς αἶδην ἢ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἢ 30
 σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. οὐ γάρτοι θέμις εἰπεῖν φθορᾷ μὲν δύνασθαι κρατεῖ-
 σθαι ποτε τὴν ἐνωθείσαν τῷ λόγῳ σάρκα, κάτοχον δὲ αὐτῆς αἶδου πύλαις τὴν θείαν γε-
 νέσθαι ψυχὴν. οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς αἶδου, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος.
 οὐ γάρ που τὴν γε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τουτέστι τὴν

14—24 Flor. Cyr. 142 ὄλον -- ποιούμενος

31—p. 56, 8 Flor. Cyr. 143 οὐ γάρτοι — κατεφαίνεται

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοι om. V 2 λοιπὸν om. DA 2/3 καθ' ἡμῶν πάλαι SD 3 τυραννεοῦσης VMWU
 τυραννεοῦσης P 4 τῆς γῆς VP 5 δς ΣΔ om. VMPSDAWU 6 οὐδὲ γὰρ M 7 κενότητα W
 6 ἐν om. S 8 ἐκ SDAΣ om. VMPWUΔ 9 καὶ om. VMPW 10 καὶ om. D 11 παραπέμψη
 MPW παραπέμψει A 12 γένος om. S 13 τοῦ χυ P 14 ἀνακαίνισιν P
 15 τὴν ψυχὴν DA Flor. Cyr. 16 ἂν om. SD, de A non constat
 16 τοῦ πόνου S τοὺς τρόπους P 17 καλῶς δι' ἄμφω V 18 τε om. A 19 τὰ om. D 20 τε
 om. Flor. Cyr. 21 κόπους τε] κόπους V καὶ κόπους Flor. Cyr. 22 ἀνθ' P 23 ἵνα μὴν Flor. Cyr.
 23 ἀποτινύς A 24 δῶρον ἀληθῶς VMWUΔ Flor. Cyr. 25 ἀληθῶς δῶρον SDA δῶρον P 26 τῆς om.
 Flor. Cyr. 27 καὶ Ζωὴ A 28 ἡμᾶς SU 29 ὑμῖν SD 30 26/27 καὶ τὸ — ταύτης om. Σ
 31 ἄχρι — ταύτης om. S 32 ὁ θς αὐτῷ M 33 τοῦ θρόνου SDA 34 οὐκ PS 35 κατελείφθη V
 ἢ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς αἶδην VMPWU 36 γάρ τι Flor. Cyr. 37 31/32 κρατεῖσθαι δύνασθαι SD 38 33 αἶδην
 VP 39 καὶ om. A 40 34 γε Δ Flor. Cyr. τε VMPSDAWU

- θεότητα τοῦ μονογενοῦς τῶν ὑπὸ χθόνα μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γὰρ ἂν ἤξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μὴ μεμένηκεν εἰς τὸν αἶδην ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, τῆι τῆς θεότητος ἐνεργείαι τε καὶ φύσει παραδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν μὲν τὰ πάντα καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. ἀνωτέρω γὰρ τόπου καὶ περιορισμοῦ καὶ μεγέθους μετρητοῦ τὸ θεῖον, PG 1165 22 αὐτὸ δὲ ὑπὸ μηδενὸς χωρούμενον. παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀθαύμαστον ὅτι σῶμα μὲν ἀνεβίω τὸ τῆι φύσει φθαρτόν (ἦν γὰρ ἴδιον τοῦ ἀφθάρτου λόγου), ψυχὴ δὲ δὴ πάλιν τὴν πρὸς αὐτὸν λαχοῦσα συνδρομὴν τε καὶ ἔνωσην καταπεφοίτηκε μὲν εἰς αἶδου, θεοπρεπεῖ δὲ δυνάμει καὶ ἐξουσίαι χρωμένη καὶ τοῖς ἐκείσε πνεύμασι κατεφαίνετο. τοι-
- Ies. 49, 9 γάρτοι καὶ ἔφασκε τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκοτεινῷ ἀνακαλύφθητε. καὶ μοι δοκεῖ φάναι τι τοιοῦτον καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος περὶ τοῦ θεοῦ 10
- 1 Petr. 3, 17-20 λόγου καὶ τῆς καθ' ἔνωσην οἰκονομικῆν γεγενημένης αὐτοῦ ψυχῆς· κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας, ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγηι τῷ θεῷ, θανατωθεῖς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεῖς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧ, φησί, καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεῖς ἐκήρυξεν ἀπει- 15 θήσασι ποτέ. οὐδὲ γὰρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ θεότης τοῦ μονογενοῦς καταπεφοίτηκε μὲν εἰς αἶδου, διεκήρυξε δὲ τοῖς ἐκείσε πνεύμασιν, ἄποπτος οὔσα παντελῶς (κρεῖττον γὰρ αἰεὶ τοῦ ὄρασθαι τὸ θεῖον), ἀλλ' οὐδὲ δοκῆσει καὶ ἐσχηματισμένως εἰς τὸ ψυχῆς εἶδος αὐτὴν μεμορφῶσθαι δύσομεν (παραιτητέον γὰρ πανταχῆ τὴν δόκησιν), ἀλλ' ὡσπερ τοῖς ἔτι μετὰ σαρκὸς συναναστρέφη μετὰ σαρκός, οὕτω καὶ ταῖς 20 εἰς αἶδου ψυχαῖς διεκήρυξεν, ἴδιον ἔχων φόρημα τὴν ἐνωθείσαν αὐτῷ ψυχὴν.
- 28 Καὶ βαθὺς μὲν ἴσως καὶ ἀπόρητος ἀληθῶς καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις οὐχ ἀλῶσιμος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος, ἐκείνο δ' οὖν ὅμως ἀναλογίζεσθαι πρέπει. τὰ γάρτοι μὴ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονεῖν οὐκ ἀζήμιον, ἀνούστατον δὲ παντελῶς τὸ βασάνοις ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν καὶ πειρᾶσθαι νοεῖν ἢ νοεῖν οὐχ οἶόν τε. ἢ οὐκ οἴσθα ὅτι τὸ βαθὺ 25 δὴ τοῦτο μυστήριον καὶ νοῦν ὑπερέχον τὸν ἐν ἡμῖν ἀπεριεργάστῳ πίστει τετίμηται; τὸ
- Ioh. 3, 9 δὲ ἀσυνέτως λέγειν πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι Νικοδήμῳ τε ἐκείνῳ καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν ἀπονέμοντες, ἀνευδοιάστως παραδεξώμεθα τὰ διὰ τοῦ θεοῦ πνεύματος χρη-
- Ioh. 3, 11 σμιωδούμενα, καὶ αὐτῷ δὲ πιστεύσωμεν λέγοντι τῷ Χριστῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἃ οἶδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ ἃ ἑώρακαμεν, μαρτυροῦμεν. οἰχέσθω δὴ οὖν 30 λῆρος μὲν ἅπας μῦθος τε ἀδρανῆς καὶ ψευδοδοξία καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων φενακισμός.

16—21 Flor. Cyr. 144 οὐδὲ γὰρ — ψυχὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU
 1 θόνα U φήσομεν VMPSDWUΣ Flor. Cyr. φησίν AΔ οὐ SDAΔ Flor. Cyr. οὐδὲ MPWU
 οὔτε V 3 καί] τε καὶ SDA 4 ἀνωτέρω VS τόπου καὶ περιορισμοῦ MPSWUΔ Flor. Cyr. με-
 τρου καὶ τόπου [τύπου A] καὶ περιορισμοῦ DA που καὶ περιορισμοῦ καὶ τόπου V μετρητοῦ] με-
 στοῦ M 5 δέ] τε DA οὐδενὶ τῶν ὄντων] οὐδενὸς ἦττον P θαυμαστόν VMPW 7 δὴ
 om. MSDAW Flor. Cyr. αὐτὸ PSD 8 χρωμένοσ A ἐκείσε πνεύμασι] ἐκεῖ πάσι P
 9 ἐξέλθατε A 9/10 ἀνακαλύφθητε VMAWUΔ ἀνακαλύπτεσθε V suprascr., PSD 10 τοιοῦτο MWU
 τε om. V 11 τοῖσ D αὐτῷ P 12 εἰ θέλει D ἐθέλοι V 13 καὶ om. SD ὁ χ̄σ
 VMWUΔ περὶ A ἁμαρτωλῶν VSΔA ἔπαθε A 14 τῷ om. A μὲν om. AΔ
 θανατωθῆ — ζωοποιηθῆ V 14/15 τῷ π̄νι D 15 ἐν om. V 16 ἂν om. S ὡς om. U
 17 μὲν om. Flor. Cyr. διακηρύξει A δὲ om. A 19 τῆσ ψυχῆσ D αὐτὸν P πανταχοῦ
 Flor. Cyr. 20 ἔτι μετὰ σαρκός] ἐπὶ γῆσ V ἀνεστράφη Flor. Cyr. 21 ἐν P ἐκήρυξεν
 Flor. Cyr. φρόνημα VA αὐτοῦ S 23 ἐνανθρωπήσεω] ἐνώσεω Δ 23/24 τὰ γάρτοι]
 ὡσ τάγε W 24 καθ' ἡμᾶσ μὴ U καθ' ἡμᾶσ A 25 νοεῖν ἢ νοεῖν DAΔ νοεῖν ἢ MPSWU ἢ V
 26 δὴ om. PD τουτὶ AΔ ἐν ἡμῖν τῇ ἡμῶν D ἡμῶν A 27 νικοδίου V τε VPSDWU
 δὴ A utrumque Δ codd. 28 παραδεξώμεθα PD θείου] ἰδίου S 29 πιστεύσωμεν PS τῷ
 om. VM 31 μὲν om. P δὲ A ῥηματίων SD et ῥημάτων et ῥηματίων Δ codd.

προσίεμεθα γὰρ οὔτι που τὸ κατασίνεσθαι πεφυκός, κὰν εἰ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις καὶ μὴν καὶ πικροῖς ἡμᾶς κατακροτοῖεν λόγοις οἱ δι' ἐναντίας. ἔστι γὰρ τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον οὐκ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύ- 1 Cor. 2, 4
ματος.

24 Θεὸς οὖν ὑπάρχων καὶ τῶν ὄλων κύριος κατὰ τὰς γραφὰς ὁ μονογενὴς ἐπέφανεν Ps. 117, 27
ἡμῖν. ὤφθη γὰρ ἐπὶ γῆς καὶ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότει, γενόμενος ἄνθρωπος, οὐ δοκῆσει PG 1168
(μὴ γένοιτο· μανία γὰρ τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν), οὔτε μὴν εἰς σάρκα παρενεχθεῖς κατὰ Bar. 3, 38
μετάστασιν καὶ τροπὴν (ἀναλλοίωτος γὰρ καὶ ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχων ὁ ἐκ
θεοῦ λόγος), ἀλλ' οὐδὲ ὁμόχρονον τῆ σαρκὶ τὴν ὑπαρξιν ἔχων (αὐτὸς γὰρ ἔστι τῶν αἰ-
ώνων ὁ ποιητής), οὔτε μὴν ὡς λόγος ἀνυπόστατος οὐδὲ ὡς ῥῆμα ψιλὸν ἐν ἀνθρώπῳ 10
γεγονώς· ὁ γάρτοι καλῶν τὰ οὐκ ὄντα ποτὲ πρὸς ὑπαρξίν τε καὶ γένεσιν προυφέστηκεν
ἀναγκαίως· αὐτὸς γὰρ ἔστιν ἡ Ζωή, πεφηνώς ἐκ ζωῆς, τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὄντος
τε καὶ νοουμένου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνην ἡμπέσχετο σάρκα ψυχῆς
ἐρήμην τῆς λογικῆς, γεγέννηται δὲ κατὰ ἀλήθειαν ἐκ γυναικὸς καὶ πέφηνεν ἄνθρωπος ὁ
Ζῶν καὶ ὑπάρχων καὶ συναΐδιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸς λόγος, μορφήν δούλου λαβῶν, 15
καὶ ἔστιν ὡσπερ ἐν θεότητι τέλειος, οὔτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος, οὐκ ἐκ μόνης θεό-
τητος καὶ σαρκὸς εἰς ἓνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἰὸν συγκείμενος, ἀλλ' ἐκ δυοῖν τελείων,
ἀνθρωπότητος δὴ λέγω καὶ θεότητος, εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν παραδόξως συνδούμενος.

25 Ἐρεῖ δὲ τις κατὰ τὸ εἰκός· τίνα δὴ οὖν τέτοκεν ἡ ἀγία παρθένος; τὸν ἄνθρωπον
ἢ γοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον; φαμέν δὲ ἡμεῖς· καὶ μὴν τοῦτό γέ ἐστιν ἡ πλάνησις καὶ τὸ 20
ἀμαρτεῖν τοῦ πρέποντός τε καὶ ἀληθοῦς. μὴ γὰρ μοι διέλησις μετὰ τὴν ἔνωσιν μηδὲ
διιστάς εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν λόγον διπρόσωπον ἡμῖν ἀνατύπου τὸν Ἐμμανουήλ,
μὴ ἄρα τις ἡμῖν εἰκότως διαμωμήσαιο φρονεῖν ἐλομένοις ὀρθὸν μὲν οὐδέν, ἐκείνο δὲ
μᾶλλον ὃ καὶ διὰ τῆς ἀγίας κατεδικάσθη γραφῆς. ὠδε γὰρ τις ἔφη τῶν Χριστοῦ Iuda 17-19
μαθητῶν· ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ 25
τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ'
ἐσχάτου τῶν χρόνων ἐλεύσονται ἐν παιγμονῇ ἐμπαίκεται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν
ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες,
ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. οὐ διοριστέον οὖν ἄρα κατ' οὐδένα τρόπον εἰς γε δὴ
μάλιστα τὸ δύο φάναι μετὰ τὴν ἔνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος ἐκάτερον ἐννοεῖν. ἰστέον δ' οὖν 30

16—18 Flor. Cyr. 145 καὶ ἔστιν — συνδούμενος
30—p. 58, 3 Flor. Cyr. 146 ἰστέον — συνδρομήν

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWU

1 προσίεμεθα — πεφυκός om. VMPW προίεμεθα A 1/2 κὰν εἰ — ἐναντίας om. A 2 ἡμᾶς
om. DU κατακροτοῖεν W κρατοῖεν SD 3 πειθῶ, suprascr. οἱ V πειθοῖς SD σοφίας ἀνθρω-
πίνου VP ἀνθρωπίνης σοφίας SDA λόγων A 5 οὖν ἄρα SDA τὰς om. U ἐπέφανη A
6 τῆς γῆς SD σκότῳ MSA γενομένοις ἀνοῖσ A 7 γε om. SDA ἢ φρονεῖν ἢ MPW
8 καὶ SDAΔ ἢ VMPWU καί² om. V 9/10 ὁ ποιητῆς τῶν αἰώνων M 10 ὁ om. SD οὔτε A
11 τε om. VMPWU ὑφέστηκεν D προυφεστηκῶς A 13 ἡμπέσχετο VP 14 ἐρημον MU
γεγέννηται SU δὲ VMPWUΔ γὰρ SDAΣ 15 πρὶ καὶ θῶ SD πρὶ PA ὁ λόγος MW
16 ὡς P οὔτω — τέλειος om. PSD οὔτω om. A 17 κν καὶ υν καὶ χν D θν χν A
ἀλλ' — τελείων om. D ἐν Flor. Cyr. τέλειον Flor. Cyr. 18 ἀνθρωπότητα V δὴ
VMWUΔ Flor. Cyr. om. PA τε SD θεότητα V καὶ εἰς Flor. Cyr. 19 οὖν δὴ S δὴ DA
20 γοῦν om. VMΔ ἐκ θεοῦ θν A δὲ om. D οὖν W μὴν om. V μὴν καὶ MWU 21 ἀμαρ-
τημα V 22 ἰδικῶς] ἀληθῶς SD εἰς om. A λόγον] ἰδικῶς D ἡμῖν om. D 23 μὲν
ἐλομένοιο A μὲν οὖν MWU 24 τοῦ χυ V ἐν χυ A 26 ἔλεγεν SD ἡμῖν SDW
27 ἐσχάτων SD τοῦ χρόνου MPAU ἐν παιγμονῇ MPW ἐμπαίγμονῃ VU ἐν ἐμπαίγμονῃ SDAΔ
28 οὗτοι δὲ P 29 εἰς γε PSUΔ εἰς τε VA εἰς δὲ γε MW εἶτε D δεῖ D 30 τὰ D
φανεῖναι SD νοεῖν V οὖν V Flor. Cyr.

ὅτι θεωρεῖ μὲν τινα φύσεων διαφορὰν ὁ νοῦς (ταυτὸν γὰρ οὐτι που θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης), εἰσδέξεται δὲ ὁμοῦ ταῖς περὶ τούτων ἐννοίαις καὶ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα συνδρομήν. οὐκοῦν θεοῦ μὲν ἐξέφυ τοῦ πατρὸς ὡς θεός, ἐκ παρθένου δὲ ἀνθρωπος.

PG 1169 ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμψας λόγος γεγενῆσθαι λέγεται καὶ ἐκ γυναικός, καταφοιτήσας εἰς ἀνθρωπότητα καὶ καθείς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐχ ἵνα μείνη κεκενωμένος, ἀλλ' ἵνα θεός εἶναι πιστεύηται καὶ ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνῶς ἐπὶ γῆς, οὐχ ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς κατὰ φύσιν ἀνθρωπος γεγονῶς μετὰ τοῦ τὴν ἰδίαν ἀνασῶσασθαι δόξαν. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὰ πολὺ τῆς ἀλλήλων ὁμοουσιότητος διεστηκότα τε καὶ ἀμετρήτῳ διαφοραῖ διεσχοινοσμένα, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα, συλλέγων εἰς ἓν οἰκονομικῶς καὶ ἐξ ἀμφοῖν τὸν ἓνα κατασημαίνων Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ θεόν¹⁰

Rom. 1, 1-4 Παῦλος δοῦλος, φησίν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγίωσύνης. ἰδοὺ δὴ σαφῶς ἀφωρίσθαι φησὶν ἑαυτὸν εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, καίτοι γράφων ἀναφανδόν¹⁵

² Cor. 4, 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, καὶ πάλιν· οὐ γὰρ ¹ Cor. 2, 2 ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

26 υἱὸν δὲ αὐτὸν ὀνομάσας θεοῦ, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγενῆσθαι φησὶν ὠρίσθαι τε δισχυρίζεται καὶ εἰς υἱὸν θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, θεός ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφύς τοῦ Δαυὶδ; ὁ δὲ δὴ καὶ πρὸ αἰῶνων καὶ αἰδίως υἱὸς καθὼ πέφηνεν ἐκ θεοῦ, τίνα δὴ τρόπον²⁰ εἰς υἱὸν ὠρίσθη θεοῦ, καθάπερ εἰς ἀρχὰς τοῦ ὑφεστάναι παρενεχθείς; ἔφη γὰρ αὐτὸς πε-

Ps. 2, 7 ρὶ ἑαυτοῦ· κύριος εἶπε πρὸς με· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, καίτοι τοῦ σήμερον αἰέ πως ἡμῖν οὐχ ὅτι τὸν παρωιχηκότα, τὸν ἐνεστώτα δὲ μᾶλλον καταδηλοῦντος καιρόν. βαθὺ τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀνά μέρος τιθεῖσι καὶ διορίζουσι δυσέφικτόν τε καὶ ἄπορον ἀληθῶς, τοῖς γε μὴν εἰς ἐνότητα κατασφίγγουσι τὸν Ἐμμανουὴλ ἐγγύς τε ἐλεῖν καὶ ἐτοιμοτάτη λίαν ἢ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀκιβδήλευτος γνῶσις. ὁ γὰρ τῷ φύσαντι συναίδιος καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς ἐπειδὴ καταβέβηκεν εἰς τὴν ἀνθρώπου φύσιν, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεός, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐκ σπέρματος γεγενῆσθαι Δαυὶδ καὶ νεωτάτην ἔχειν τὴν ἐν ἀνθρωπότητι γέννησιν· ἔστι δὲ οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ προσληφθέν, ἀλλ' ἴδιον ἀληθῶς. λελόγισται³⁰ τοιγαροῦν ὡς ἐν πρὸς αὐτόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὴν ἀνθρώπου σύνθεσιν καταθῆσαι τις ἄν. πέπλεκται μὲν γὰρ ἐξ ἀνομοίων τὴν φύσιν, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, ἀλλ' οὖν

27—30 Flor. Cyr. 147 ὁ γὰρ — λελόγισται

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διαφορὰν φύσεων W φύσεως S Flor. Cyr. ταυτί S 1/2 θεότης — ἀνθρωπότης
MPWUΔ θεότητος — ἀνθρωπότητος VSDA Flor. Cyr. 2 τούτου S 3 θ̄ VMPWV ἐξέφυ
τοῦ] ἐξ ἐμφύτου VMWU ἐξέφη P 4 τε om. V γεγενῆσθαι S 5 καὶ om. VA ἐν
ἀνθρωπότητι V οὐχὶ S 6 εἶναι om. D καὶ erasum S ὦν P τὸ PS 7 φύσιν VMPWUΔ
ἀλήθειαν SDA 9 θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος S 11 κλητὸς ἀπόστολος om. P 12 θεοῦ
om. S 15 δὴ om. D ὠρίσθαι VMW ὠρίσθη U 16 κηρύσσομεν A 17 χ̄ν ἰν V 18 τοῦ om. SD
om. PSD 17 χ̄ν ἰν V 18 τοῦ om. SD γεγενῆσθαι AU om. S 19 ἀναφύεισ D
20 αἰδῖος W υἱός] θ̄ M 21 ἀρχὴν SD ὑφεστάναι] εἶναι postea add. ὑφεστάναι W
21/22 περὶ αὐτοῦ VP πρὸς ἑαυτόν S 23 πῶς ἡμῖν αἰέ A οὐχ ὅτι] οὐ SDAΔ 22/23 παραδη-
λοῦντος DA 25 τε — ἀληθῶς] ἀληθῶς καὶ ἄπορον P ἀληθῶς V^{mg} παντελῶς V τῷ —
κατασφίγγοντι SD 26 ἐτοιμοτάτος S 27 τῷ φύσαντι VMAWU τῷ φύσει S τῆ φύσει P τῷ
φύντι S^{mg} D 28 τὸ MIV προσλαβὼν δὲ [δέ om. SD] MPSDWUΣΔ Flor. Cyr. προελθεῖν εἰς VA
νοοῖτο SD 29 γεγενῆσθαι SA 30 γένεσιν MPSDU Flor. Cyr. ἔστι δὲ] ὥστε V αὐτῷ S
31 αὐτὸ D ἀνθρωπιάν V σύνθεσιν] φύσιν A καταθῆσαι VMPWU καταθῆσει A κατα-
θῆσει S καταθῆση D 32 συμπέλεκται SD μὲν om. V

εἰς νοεῖται τὸ συναμφοτέρων ἄνθρωπος, ὡς ἀπὸ μόνης μὲν τῆς σαρκὸς ὄλον ἔσθ' ὅτε κατωνομάσθαι τὸ ζῶιον, ψυχῆς δὲ ὠνομασμένης νοεῖσθαι τὸ συναμφοτέρων. κατὰ τὸν PG 1172 ἴσον οὖν ἄρα τρόπον καὶ ἐπ' αὐτοῦ παραδεξόμεθα τοῦ Χριστοῦ· εἰς γὰρ υἱὸς καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ πρὸ σαρκὸς καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος.

27 Καὶ τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην οὐκ ἀρνησόμεθα, κἂν εἰ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἡμῶν καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως ἔσθ' ὅτε μέτρων κατασημαίνοντο. Ἰουδαίοις μὲν γὰρ ἔφη προσλαλῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἂν· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησε. γράφει δὲ καὶ Παῦλος περὶ αὐτοῦ· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν. ἄρ' οὖν ἄνθρωπον αὐτὸ δὴ τοῦτο φιλὸν καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀνεστηκότα τῶν καθ' ἡμᾶς λογιούμεθα τὸν Χριστόν; μὴ γένοιτο. τὴν δὲ τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν ἀσθενείας εἰς τοῦτο καθικέσθαι δώσωμεν, ὡς δεδιέναι μὲν θάνατον, ἔξαιτείν δὲ τὸ σώζεσθαι παρὰ τοῦ πατρός, καὶ τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι ζωὴν ἐκπέμπομεν τὸν Ἐμμανουήλ; ἢ περιτρέποντες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς μέτρον φύσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τὸ ὡς ἐν λόγοις μικροπρεπές, δράσομέν τι τῶν ἐπαινουμένων καὶ ἐξ ὧν ἐστὶ θεός, τὴν ὑπερκόσμιον αὐτοῦ κατοψόμεθα δόξαν, τὸν αὐτὸν εἶναι συνέντες θεὸν τε ὁμοίως καὶ ἄνθρωπον ἦτοι θεὸν ἐνηνθρωπηκότα; ἡκέτω δὴ οὖν εἰς μέσον ἡμῶν ὁ δοκιμώτατος Παῦλος, ταυτὶ βοῶν τε καὶ λέγων· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκρυμμένην, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. καὶ μὴν ἐπὶ τούτοις· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμόν τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κληρονόμηκεν ὄνομα. καίτοι τό γε εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι τῆς δόξης κύριον πῶς οὐλίαν ὑπερτενὲς καὶ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ παρηγμένου πρὸς γένεσιν; καὶ παρήμι μὲν τὰ ἀνθρώπινα (σμικρὰ γὰρ δὴ λίαν), ἐρῶ δ' οὖν ὅτι κἂν ἀγγέλους ὀνομάσαι καὶ ἀρχὰς καὶ θρόνους καὶ κυριότητας ἀπαριθμήσαιτό τις καὶ μὴν καὶ εἰ τῶν ἀνωτάτω διαμεμνήσεται σεραφίμ, κατόπιν ἰόντα τῆς οὕτως ὑπερτενοῦς ὁμολογήσειεν ἂν εὐκλείας, εἴ γε νοῦν ἔχοι τὸν εὐ βεβη-

13—20 Flor. Cyr. 148 ἄρ' οὖν — ἄνθρωπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὄλον] ὃ ἐστὶν S 2 κατωνομάζεσθαι W 3 οὖν om. A αὐτοῖς S παραδεξόμεθα
VMWU εἰς γὰρ] εἰ γὰρ S εἰ γὰρ εἰς D 3/4 κῶ καὶ εἰς υῶ D 3 ὁ υἱὸς P 4 ὁ om. Vka
ὅτι P 5 εἰ om. A 6 μέτρων ἔσθ' ὅτε VMPWU κατασημαίνεται D κατασημαίνεται A
7 ἰσ̄ χ̄σ̄ Vk 8 με ζητεῖτε SD ἄνῶσ S 10 ὃς — αὐτοῦ om. P τε om. P 13/14 αὐ-
τὸν δὴ τοῦτον D δὴ τοῦτον A 16 τὸν θάνατον SDA ἔξαιτων SD τοῦ Flor. Cyr.
18 μικροπρεπές VSW 19 καὶ om. SD, de A non constat τὸν om. Flor. Cyr. 19/20 συνιέν-
τες VMP συνθέντες A 20 τε om. U ὁμοῦ SDU Flor. Cyr., de A non constat δὴ om. P
23 σοφίαν θῶ λαλοῦμεν P λαλοῦμεν σοφίαν SD 24 ἀρχόντων] ἐνῶν μᾶλλον δὲ τῶν ἀρχόντων V
25 ἔγνωκεν S ἔγνωκαν D ἐσταύρωσε S καὶ μὴν καὶ VMPWU 27 ἡμῶν SDΣΔ om. VMPAWU
28 τοῖς ὑψηλοῖς VMPWU τοσοῦτον V τούτω S 29 κρείττω mA ὅσον VP 30 τό γε
MPAWUΔ γε τὸ V τὸ SD 31 ὑπερτελέσ V γεννητοῦ VSDA παρενηνεγμένου A 32 σμικρὰ
— λίαν om. SD ὀρῶ γ' οὖν ὄμωσ A ὅτι om. D ὀνομάσαιτο M om. U 33 καί* om. SD
διαμεμνήσεται MSDWΔ διαμεμνήσετε U διαμεμνήσαιτο PA διαμνήσεται V 33/34 σεραφείμ MW
34 ἔχει VMPSDU

κότα καὶ σοφόν. ἔκκριτον γὰρ εἶναι φημί τὸ γέρας καὶ δεῖν ἀνακεῖσθαι μόνῃ τῇ τῶν
 ὄλων βασιλίδι φύσει. πῶς οὖν ἂν γένοιτο τῆς δόξης κύριος ὁ ἑσταυρωμένος, τὸ δὲ
 ἀπαύγασμα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς οὐσίας ὁ χαρακτήρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυ-
 νάμεως αὐτοῦ, κρείττων ἀγγέλων γεγενῆσθαι λέγεται; τάχα που τὸ ἔλαττον, ὡς ἐγῶμαι,
 Hebr. 2, 9 λαβών, ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. γέγραπται γὰρ ὅτι τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλου 5
 ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἑστεφανωμένον. ἄρ' οὖν ἐξώσωμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον τῆς αὐτῷ
 πρεπούσης οὐσιώδους ὑπεροχῆς καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς ἐμφερείας, τῆς ἀγγέλων εὐ-
 κλείας ἠττώμενον βλέποντες διὰ τὸ ἐκ τῆς οἰκονομίας σμικροπρεπές; οὐ μὲν οὖν. οἶμαι
 γὰρ δεῖν οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπαλλάττειν παντελῶς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον μετὰ τὴν πρὸς 10
 σάρκα σύνοδον οὔτε μὴν δόξης τῆς θεοπρεποῦς ἀποστερεῖν τὸ ἀνθρώπινον, εἰ ἐν Χριστῷ
 νοοῖτο καὶ λέγοιτο.

28 Πλὴν ἐρησομένους οὐκ ἠγνόησά τινας· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ἀληθῶς Ἰησοῦς ὁ Χριστός;
 ὁ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος ἢ γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος; καὶ ἠλίθιον μὲν κομιδῇ τὸ διατείνεσθαι
 περιττὰ καὶ φληνάφοις εἰκαιομυθίαις ἀνταναφωνεῖν, ἐρῶ δ' οὖν ὅτι σφαλερόν τε καὶ οὐκ 15
 ἀζήμιον τὸ διατέμνειν εἰς δύο καὶ ἀνὰ μέρος ἰστᾶν ἄνθρωπόν τε καὶ λόγον οὐκ ἀνεχομένης
 τῆς οἰκονομίας καὶ Χριστὸν ἕνα βούσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. χρῆναι γὰρ ἔγωγε
 φημί μῆτε τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀνθρωπότητος δίχα μῆτε μὴν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀποτεχθέντα
 ναὸν οὐχ ἐνωθέντα τῷ λόγῳ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζεσθαι. ἀνθρωπότητι γὰρ καθ' ἐνω-
 σιν οἰκονομικὴν ἀπορρήτως συνενηγεμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος νοεῖται Χριστός, ἀνωτέρῳ μὲν 20
 ἀνθρωπότητος, ὡς φύσει θεὸς καὶ υἱός, οὐκ ἀτιμάζων δὲ καὶ τὸ ἐν ὑπέσει γενέσθαι δοκεῖν
 Ioh. 14, 9, 10, 30 διὰ τὸ ἀνθρώπινον. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ἔφασκεν ὁ ἑωρακὺς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
 Ioh. 14, 28 τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν, ὅτε δὲ αὐτὸς πάλιν ὁ πατήρ μου μείζων μου
 ἐστίν. οὐ μείων γὰρ ὢν τοῦ πατρὸς κατὰ γε τὸ ἐν οὐσίαι ταῦτόν καὶ κατὰ πᾶν
 29 ὅτι οὖν τὸ ἰσοστατοῦν, ἐν ἐλάττωσιν εἶναι φησι διὰ τὸ ἀνθρώπινον. κηρύττεται δὲ καὶ 25
 διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ποτὲ μὲν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς
 θεότητος οἰκονομικῶς, ποτὲ δὲ αὐτὸς πάλιν ὡς θεὸς σεσιγημένης αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος·
 ἀδικεῖται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον διὰ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα σύμβασιν. καὶ γοῦν ὁ
 Phil. 3, 5 θεοσπέσιος Παῦλος ὁ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων καὶ φυλῆς Βενιαμίν, ὁ κλητὸς ἀπόστολος, ἐπι-
 PG 1176 στέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεδικαιωμένοις καὶ κατανεκρώσασιν τὰ μέλη τῆς σαρκός, πορνείαν 30
 Rom. 1, 1 στέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεδικαιωμένοις καὶ κατανεκρώσασιν τὰ μέλη τῆς σαρκός, πορνείαν 30
 Col. 3, 5, 3 δὴ λέγω καὶ πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν· ἀπεθάνετε γὰρ
 καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. αὐτὸς γε μὴν ἔφη
 Ioh. 17, 11-13 περὶ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν· πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ὡς
 δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν

17—28 Flor. Cyr. 149 χρῆναι — σύμβασιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γένος SD 2 πῶς οὖν] ὡς SD δ' ἂν A κ̄σ τῆς δόξης VMPWU 4 τάχα που
 om. SD ἐγῶμαι SDAΔ οἶμαι U ἠγοῦμαι VMPW 5 ὅτι VMPWU τὸν δὲ om. A 6 ἠλατ-
 τωμένον om. SD θανάτου] σταυροῦ SD 7 ἐξώσωμεν W αὐτῆς S om. VMPWU 8 τῆς
 SD καὶ τῆς VMPAWUΔ τῶν ἀγγέλων VMPWU 9 ἐκ om. VP μικροπρεπέσ MSW νοοῦμενον
 οὐόμενον SD οἶμαι] οὐ U 13 εἰ ἠγνόηκά SD δὲ SD ἀληθῶς om. SDA 14 ὡς A
 14 γοῦν om. M 15 φληνάφους SD εἰκαιομυθίαις V εἰκαιομυθίας SD 16 ἀνατέμνειν D
 ἀνεχόμενον S 18 γυναικός] παρθένου S τεχθέντα S 19 οὐχ SDA Flor. Cyr. ὡς MPAWU
 ὡς μὴ V ἀνθρωπότητι S 20 ἀπορρήτως M συνενηγεμένος V ἀνωτέρω VS μὲν ὢν DA
 21 τὸ καὶ Flor. Cyr. τὸ S 23 καὶ ἐγὼ καὶ Σ Flor. Cyr. ποτὲ Flor. Cyr. πάλιν om. MSD
 μου om. S μου om. U 25 φασιν S διὰ om. Flor. Cyr. κηρύσσεται SD 26 ὢν om. SDA
 αὐτῆς S 27 αὐτὸς om. M σεσιγημένης SDA σεσιωπημένης VMPAWU Flor. Cyr. αὐτῆς S 28 τοῖν P
 29 δ' om. DA 30 κατανεκρώσασ VMPW τῆς om. VPW 32 ἡμῶν W γε μὴν] οὖν V 33 οὐδ
 PAU 34 καὶ ἡμεῖς DA

αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. συνίης οὖν ὅπως ἀπὸ μόνης ὡσπερ ἡμῖν τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γε τουτοισί κατασημαίνεσθαι δοκεῖ; οἰησόμεθα γὰρ οὐδαμῶς 5 κεκρῦφθαι τε καὶ ἀποδημεῖν τοῦ κόσμου, καίτοι λέγοντα σαφῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω Mt. 18, 20 ὑμῖν ὅτι ὅπου ἂν συναχθῶσι δύο ἢ τρεῖς εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς Mt. 28, 20 συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἰδοὺ δ' ἂν καὶ αὐτὸν τὸν ἱερώτατον Παῦλον καταραθου- 9 μούντα πολλάκις τοῦ καὶ ἀνθρωπον δεῖν ἀνακηρύττειν αὐτόν· Παῦλος γὰρ φησιν, ἀπό- Gal. 1, 1 στολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τούτοις γνωρίζω δὲ ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον, φησί, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' Gal. 1, 11. 12 ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἐστὶ κατὰ ἀνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ 14 ἐτέρωθί φησιν εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι 2 Cor. 5, 16 γινώσκομεν. τίς οὖν ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ τὴν οὕτως ἀπόρρητον ἀπλανῆ τε καὶ θείαν ἀποκάλυψιν τῶν ἑαυτοῦ μυστηρίων ἐναστράπτων αὐτῷ; ἀρ' οὐχὶ γενόμενος σὰρξ ὁ λόγος καὶ τὴν ἐκ γυναικὸς δι' ἡμᾶς οὐκ ἀτιμάσας γέννησιν; καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; μεμνήμεθα γὰρ τοῦ μακαρίου λέγοντος Γαβριὴλ πρὸς τὴν ἁγίαν παρ- 19 θένον μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἰδοὺ γὰρ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ Lc. 1, 30 καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. καινὸν δὲ οἶμαι τουτὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ὄνομα δεδόσθαι τῷ λόγῳ διὰ τῆς ἀγγέλου φωνῆς· προανακεκράγει γὰρ οὕτω καὶ χρη- σμῶδημα προφητικὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ καινὸν ὃ ὁ κύριος Ies. 62, 2 ὀνομάσει αὐτό. ὅτε τοίνυν ὁ συναίδιος τῷ πατρὶ καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος υἱὸς καὶ μονογενὴς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γέγονεν ἀνθρωπος, γεγέννηται δὲ καὶ ἐκ γυναι- 25 κὸς καὶ ὠρίσθη μὲν υἱός, κεκρημάτικε δὲ καὶ πρωτότοκος καὶ γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελ- Rom. 8, 29 φοῖς, τότε καὶ ὁ φύσει πατὴρ ὀρίζει τοῦνομα, τοῖς τῆς πατρότητος, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, ἐπόμενος νόμοις.

80 Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ μονογενὴς ἐστὶ καὶ πρωτότοκος. ὁ γάρτοι μονογενὴς ὡς PG 1177 θεός, πρωτότοκος ἐν ἡμῖν καθ' ἔνωσιν οἰκονομικὴν καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἀνθρωπος, 30 ἵνα καὶ ἡμεῖς ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν, φυσικῶς μὲν ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ μόνῳ, μεθεκτικῶς δὲ καὶ κατὰ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐν πνεύματι. ὡσπερ οὖν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ τὸ μονογενὲς διὰ τὸ ἠνώσθαι τῷ

33—p. 62, 2 Flor. Cyr. 150 ὡσπερ — σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ᾧ — μοι om. VΣ οὐσ A καὶ¹ om. A 3 λέγω A 4 αὐτοῖς M ἑαυτοῖς UΔ συ-
νιέω MAW ὅπως] ὡσπερ A ὡσπερ om. A 5 ἡμεῖς P τουτοισί] τουτοῖς εἰ MW του-
τοῖς U οἰήσομαι VMPWU 6 κόσμου] σκοποῦ W λέγοντος SD ἀμὴν² om. SD
7 ὅτι om. A ἂν A δ' ἂν SD 8 ἡμῶν SU καὶ ἕως MPAW 9 αὐτόν] τὸν τὸν U
10 καὶ om. D γὰρ om. A 10/11 ὁ ἀπόστολος P 12/13 τὸ — ἐμοῦ VMPWU φησὶ τὸ
εὐαγγέλιον — ἐμοῦ SD τὸ εὐαγγέλιον τὸ — ἐμοῦ φησιν A 15 εἰ δὲ ἐγνώκαμεν S κατὰ
σάρκα om. D 16/17 ἀπλανῆ τε καὶ ἀπόρρητον θείαν VMPW 17 ἀπαστράπτων A
18 ἐκ om. A 19 ἀληθὴς S ὅθεν S γὰρ om. A μακαρίου om. VΣ γαβριὴλ λέγον-
τος V 20 γὰρ om. PU τέξῃς U 20/21 καὶ καλέσεις — Ἰησοῦν om. A 21 καλέσῃς S τοῦτο
VMPWU 22 διδοσθαι SD 22/23 ἀγγέλου — προφητικόν] προφητείας V 22 τοῦ ἀγγέλου SDA
προανακεκράγει D 23 τὸ² om. A 24 αὐτῷ AW ὁ om. D καὶ³ om. V ὁ A 25 τοῦ
αἰῶνος om. V γεγέννηται S 26 υἱὸς SDAΣΔ υἱὸς θῆ VMPWU 27 τὸ ὄνομα VSDΔ
28 νόμοις ἐπόμενος V 29 οὖν om. M 29/30 ὁ γάρτοι — πρωτότοκος om. U 30 οἰκονομικῶς V
ὡς om. SDAU, corr. U 31 καὶ om. VMPWU ἡμεῖς MPSDWUΔ ἡμεῖς ὡμεν VA χάριν γενόμεθα W
32 μεθεκτικῶς V τέ S 33 ἴδιον γέγονε A τὸ μονογενὲς om. A

- Rom. 8, 29** λόγῳ κατὰ σύμβασιν οἰκονομικὴν, οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ τὸ πρῶτότοκος διὰ τὸ ἠνώσθαι σαρκί. ἐρηρυσμένον δ' οὖν ἔχων τὸ εἶναι θεὸς καὶ τροπῆς ἀμείνων ὑπάρχων ἀεὶ, μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῆι κατὰ πάντων ὑπεροχῆι δόξει τε τῆι ἀνωτάτῳ κατεστεμμένος. τοιγάρτοι κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτῆ τῶν ἄνω πνευμάτων ἡ ἀγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῷ. ἦν γὰρ δὴ που 5 καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν καὶ κατοκνήσαι τιμᾶν, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ὀρώντας μικροπρεπές, καὶ τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀξιῶσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτῳ τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἄποπτον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἔτι τὸ ἐπὶ Χριστῷ μυστήριον, ἐξεκάλυπτε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς καὶ δυσσεβεῖν οὐκ ἠφίει τοὺς
- Hebr. 1, 6** ἡγιασμένους. τοιγάρτοι φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγηι τὸν πρῶ- 10 τότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ιδιότητι φυσικῆι τῆς οἰκουμένης ἀπάσης διενεγκῶν ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων καθὸ νοεῖται θεός, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτήν, μέρος κόσμου πεφηνῶς ὡς ἄνθρωπος, πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ὑπώλισθε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενῆς κἂν εἰ καλοῖτο πρῶτότοκος, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅτι μά- 15 λιστα πρέπον.
- 31** Ἄρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τουτὶ καὶ ἀπάτη καὶ πλάνησις, διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τῆι κτίσει λελατρευκότων
- Rom. 1, 25** παρὰ τὸν κτίστην καὶ ποιητήν, οἳ τινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφά, καὶ συνακουσόμεθα πάντως· 20
- Rom. 1, 22.23** φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετῶν. ἡ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθείσιν ἐσόμεθα τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐν τῷ ψεύδει μεταλλάττοντες ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπῳ φιλῶι καὶ ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσ- 25
- PG 1180** κύνησιν τῷ Ἐμμανουήλ; τί δέ; οὐχὶ καὶ αὐτῆ τῶν ἀγγέλων ἡ ἄνω πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἤκουσι συντετάζεται; ἀνεξίτητον δὲ οἶμαί που τὴν ἐπὶ τῷ πεπλανῆσθαι γραφήν καὶ τῆι τῶν ἐθνῶν ἀγέληι περιθήσομεν καὶ δυσαπόνιπτον ἔξει τῶν ἀρχαίων αἰτιμάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ οἶμαι καὶ νῦν καὶ οὐδὲν ἦττον ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διαστείχουσαν ἠγνόηκε τρίβον, καὶ περιττός, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος προ- 30
- Gal. 4, 8.9** σφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, νῦν δὲ γνόντες θεόν, μάλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ποῖον γὰρ ἔτι θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει θεὸς ὁ Χριστὸς εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπῳ, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

- 2 σαρκί ψυχὴν ἐχούση τὴν λογικὴν Flor. Cyr. οὖν W om. U 3 ὅταν V 4 ἀνωτάτη S
5 μακαρία PU δὴ om. A 6 εἰκότως A 6/7 τὸ τῆς — ὀρώντας μικροπρεπές S τὸ τῆς —
ὀρώντας μικροπρεπές D ὀρώντας τὸ τῆς — μικροπρεπές A τὸ τῆς — μικροπρεπές [σ μικρὸν P]
ὀρώντας VMPWU 8 ἀποτάτῳ DA ὑποπτον U ἦν καὶ αὐτοῖς A αὐτοῖς ἦν D αὐτῶν εἶναι
τι S ἔτι om. A 9 χῦ P ἠφίει A ἐφίει VW 13 αὐτῆ] ἑαυτὸν S 14 ἀπολείσθαι S
17 προσκυνήσομεν SDAΣΔ προσκυνήσομεν μόνον VMPWU 18 ἤδη om. SD τοῦτο VMPWU
καὶ ἀπάτη om. A διοισόμεθα A καὶ κατ' P τῶν om. S 19 κτίσαντα VMPWU τοῦ
θεοῦ om. SDA 20 εἰ φρονήσαιμεν VMPAWU ἐφρονήσαιμεν S εἰ συμφρονήσαιμεν D ἀδελφοὶ SD
21 ἥλλαξαν SD 22 φθαρτοῦ om. D 22/23 ἐρπετῶν καὶ τετραπόδων SD 23 οὐχὶ om. U
24 ἐν — μεταλλάττοντες τὴν — δόξαν P μεταλλάσσοντες SD 25 ἄνω φθαρτοῦ A εἰ] ἢ
SD 26 ἄνω om. V τῆς V 27 ἀντιτάξεται SD ἀνεξίτηλον SDA ἀνεκζήτητον P
τῶν W 28 ἔξει ΣΔ ἔχει VMPSDAWU 29 οἶμαι] ἔτι A καὶ² SDA om. VMPWU οὐδὲν
ἦττον om. A 30 ἠγνοηκέναι VMPW 31 τε] γε U 32 ἀπὸ M 35 πεπιστεύκαμεν S

ένέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθές ὁ φημί; ἀληθές μὲν οὖν. ἄθρει δὴ οὖν, ὦ φιλό-
 χριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μόνον οὐχὶ συνωθούμεθα πρὸς γε
 τὸ δεῖν ἐμφρόνως ὡς θεῷ τῷ κατὰ φύσιν προσκυνεῖν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγῳ
 καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι, τῆς ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως
 ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσει τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος 5
 ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἀνθρωπότης ἔσται
 φιλή, νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδία δόξει τὸ προσληφθὲν ἐν ἀκλονήτῳ σώζεται διαμονῇ τῆς
 θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταυτὶ φρονούντες οἱ μαθηταὶ προσεκύνουν, λέγοντες ἀληθῶς Mt. 14, 33
 θεοῦ υἱὸς εἶ, καίτοι βᾶδην ἰόντα βλέποντες καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς· ἐπ' ἄκρου γὰρ δὴ
 δίεθει κύματος παραδόξως ὡς θεός. 10

82 Ἐρεῖ δὲ ἴσως ὁ τῆι τοιαῖδε δόξει μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν τῆι
 Σαμαρείᾳ γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὁ οὐκ οἶδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὁ οἶδα- Ioh. 4, 22
 μεν; εἶτα πῶς ἔσται προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνούσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν
 ὅτι τὸ τίς ἦν ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον ἀσύφηλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς.
 ὁ δὲ τῷ γυναίκῳ προσλαλῶν ὁ εἰς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ἰησοῦς Χριστός, ἐκ τῆς προσ- 15
 κυνούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι
 θεός τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπος ἀληθές ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ, καθάπερ ἀμέλει φαίη τις ἂν καὶ
 ἐτέρως περὶ αὐτοῦ. ἦ μὲν γὰρ ἔστι θεός, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύ- 1 Cor. 2, 8
 ριος· ἦ δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ θεοῦ δοξαζόμενος ἀνθρωπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης, 19
 λέγων πάτερ, δοξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτ- Ioh. 17, 1
 τισμα κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὡσπερ οὖν ἔστι μία πίστις ἢ εἰς Χριστὸν καὶ ἐν ἀληθῶς Eph. 4, 5
 τὸ βάπτισμα, καίτοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον
 πνεῦμα, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον τε καὶ λόγον μία προσκύνησις ἢ πατρὸς καὶ ἐναν- PG 1181
 θρωπήσαντος υἱοῦ καὶ ἀγίου πνεύματος. ἔξωσθήσεται γὰρ οὐδαμῶς τοῦ προσκυνεῖσθαι 24
 δεῖν πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ὁ μονογενής, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ καὶ Ioh. 1, 14
 ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν κεκλημάτικέ τε πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἶη Rom. 8, 29
 πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῷ πίστεως λόγος; πῶς οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ γὰρ οἶμαι φαίην ἂν
 οἵπερ ἂν ἔλοιτο φρονεῖν ὀρθῶς, ὡς εἰς μόνον πεπιστεύκαμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα
 λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτὸν τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν (λελέξεται
 γάρ)· οὐ γὰρ ὡς εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς οὔτε μὴν ὡς εἰς ἀνθρωπον ἢ πίστις, ἀλλ' ὡς 30
 εἰς θεὸν πράττεται τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. συλληπεται δὲ τῷ
 λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς γράφων Παῦλος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν 2 Cor. 4, 5. 6
 Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ θεός ὁ

12—17 Flor. Cyr. 151 ὑμεῖς — ἑαυτῷ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 γε om. DA τε S 3 τῷ¹ om. SD θῷ καὶ A 4 τῷ| τοῖς MW οὐκ ἂν
 ἱκανῶς MPS οὐχ ἱκανῶς D 5 ἐμφανίσει A καὶ τὸ A τὸ P 6 οὐκ om. W ἀνθρωπό-
 τητος V 8 ταυτὶ DΔ ταύτη MWU ταῦτα VPSDA 10 κύματα S 11 τῆι om. VMPWU
 12 ἡμεῖς W ἡμεῖς δὲ AΣ Flor. Cyr. 13 ἔσται om. M τεταγμένος S 14 ἀσύμφηλόν A
 Flor. Cyr. καὶ om. S 15 δὲ om. V τε| δὲ V μόνος Ἰησοῦς Χριστός ἦν Flor.
 Cyr. ἦν κύριος SD k̄ ἡμῶν A, de ἦν non constat 15/16 προσκυνήσεως Flor. Cyr.
 16 καὶ — θεότητος om. V προσκυνούσης Flor. Cyr. 17 ἀληθῶς A 18 ἦ| εἰ DA ἔστι
 θ̄ VA θ̄ ἔστι SD ἔστι MPWU αὐτὸς ὑπάρχων A 19 ἦ| εἰ DA δεξάμενος D 21 ἐν
 χ̄w VMPWU 22 τὸ om. DA 23 καὶ μία SD 23/24 τοῦ ἐνανθρωπήσαντος U 24 οὐδα-
 μοῦ D τὸ A 25 τε| γε V εἰ καὶ VMPWU 26 ὡς ἐν² VMWU ἂν om. A
 27 τῆς — πίστεως ὁ λόγος VMPWU οὖν οὐκ VMPWU ἂν om. VMPWU 28 εἴπερ V
 29 εἰπεῖν om. V 30 οὐ γὰρ| οὐκ A οὐτε γὰρ U ὡς MSDWUΣΔ om. PA ὡς VMPWUΣ
 om. DA ὡς³ om. DΔ 31 τέ καὶ A 32 ἑαυτὸν S 32/33 ἰν̄ χ̄w καὶ κ̄v S 33—p. 64, 2
 ὅτι — Χριστοῦ om. P

- είπων ἐκ σκότους φῶς λάμπαι, ὃς ἔλαμπεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἰδοὺ δὴ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐν προσώπῳ
- Ioh. 14, 9 διέλαμψε τοῦ Χριστοῦ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ ἐώρακε τὸν πα-
- Ioh. 10, 30³³ τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν. χαρακτήρ δὲ ὁ θεῖος οὐ σωματικός, ἀλλ' ἐν 5
δυνάμει καὶ δόξει τῇ θεοπρεπεστάτῃ, τοῦτο δὲ ἦν ἀκραιφνὲς ἐν Χριστῷ. γνωρίζεσθαι
δὲ καὶ διὰ τούτων ἡξίου καὶ διὰ τῆς τῶν δρωμένων ὑπεροχῆς εἰς ἐννοίας ἀναφοιτᾶν τὰς
ἐπ' αὐτῷ τοὺς ἀκρωμένους ἠθελε, κατασμικρυνούσης αὐτὸν ἡρέμα παρά γε τοῖς ἀσυνέτοις
- Ioh. 10, 37-38³⁸ τῆς ὀρωμένης σαρκός. εἰ γὰρ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, φησί, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις μου πιστεύ- 10
ετε. φάναι δὲ οἶμαι ταυτὶ τὸ τῆνικαδε Χριστὸν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν εἰδὸτα τὸ
χρῆμα. ἐπειδὴ γὰρ ὡιοντο θεὸν μὲν οὐκ εἶναι κατὰ φύσιν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπη-
κότα, ψιλὸν δὲ ἀπλῶς ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς ἀπαράδεκτόν τε διὰ τοῦτο τὴν ἐπ' αὐτῷ
πίστιν ἐποιοῦντο τινές, ἀναγκαίως τὸ δέημα καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος τῇ
τῆς θεότητος φύσει τὴν πίστιν ἀνατιθείς ὡς ἐν προσώπῳ πατρὸς καὶ οὐχὶ τῇ καθ' ἡμᾶς 15
- Ioh. 12, 44-45⁴⁵ σμικροπρεπείαι προσνέμων ἔφασκεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ,
ἀλλ' εἰς τὸν πέμπσαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμπσαντά με.
ἄρ' οὖν οὐκ ἴσον εἰπεῖν· ὦ τῶν ἐμῶν κατήκοι λόγων, μὴ μικρὰ καὶ χαμαιριφῆ τὰ εἰς ἐμὲ
δοξάζετε, ἴστε δὲ ὅτι τὴν εἰς αὐτὸν ἐμὲ τὸν ὀρώμενον ἐν σαρκὶ προσιέμενοι πίστιν οὐκ
εἰς ἄνθρωπον ἀπλῶς ἔσεσθε πεπιστευκότες, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα δι' ἐμοῦ τοῦ κατὰ 20
πάν ὅτιοῦν ἴσως τε καὶ ἀπαραλλάκτως ἔχοντος υἱοῦ, σαρκωθέντος μὲν δι' ὑμᾶς καὶ περι-
βλημα σμικροπρεπὲς οἰκειουμένου τὴν ἀνθρωπότητα, τό γε μὴν ἰσοφυῆς τε καὶ ἰσουργόν
καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἀδιαλώβητον παντελῶς ἔχοντος πρὸς αὐτόν;
- PG 1184 84 Μάθοι δ' ἂν τις καὶ ἐτέρως αὐτὸν τὴν πίστιν οὐ διωθούμενον, ἀλλὰ τομῆς τινος
δίχα καὶ διαφορᾶς εἰσδεδεγμένον αὐτὴν ὡς ἐν ἰδίῳ προσώπῳ, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος. 25
ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἐκ γενετῆς ἰάτο τυφλὸν καὶ τὸ γλυκὺ μὲν, ἄηθες δ' οὖν ἐνεφύτευσε φῶς
αὐτῷ, παρὰ πάντων εἰκότως ἐθαυμάζετο. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ πάθους ἀπηλλαγμένος παρὰ
- Ioh. 9, 35-38³⁸ τοῖς Ἰουδαίοις ἐκρίνετο καὶ ὠμολόγει τὸν ἰατρὸν, Χριστὸς δὲ αὐτῷ περιτυχῶν σὺ πιστεύεις,
ἔφασκεν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; τοῦ δὲ τίς ἐστι, κύριε διακεκραγότες, ἵνα πιστεύσω
εἰς αὐτόν; ἀντεφώνει λέγων· καὶ ἐώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός 30
ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καίτοι πῶς οὐχ
- Ioh. 1, 18¹⁸ ἅπασι συμφανὲς ὡς ἄποπτος παντελῶς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω φύσις; θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἐώρακε
πώποτε κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἶπερ οὖν διστάς ἑαυτοῦ τὸ ἀνθρώπινον ὡς
αὐτὸ δὴ τοῦτο πεφηνῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γυμνὸς καὶ μόνος ἡξίου πιστεῦεσθαι, τί
μὴ μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δεῖν, ἥτις ποτέ ἐστι, τὸν εὖ παθόντα διεκε- 35
λεύετο, παρέδειξε δὲ σωματικῶς, ὡς καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καταθεῖσθαι παρόν; ἔφη γὰρ

31—33 Flor. Cyr. 152 καίτοι — γεγραμμένον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU					
2 Ἰησοῦ om. SΣΔ	3 τε om. VMPWU	5 σωματικῶς SU	6 θεοπρεπεστάτῳ V	δὲ	
om. A 7 ἀποφοιτᾶν τὰς A ἀναφοιτῶντας S	8 κατασμικρυνούσας V	10 πιστεύητέ A	μὴ		
om. S πιστεύηται W	μου om. A	10/11 πιστεύσατε VMPWU	11 ταυτὶ om V	ἀτελὲς SD	
12 γὰρ om. W	13 ἀνὼν ἀπλῶς V	τέ MWUΔ δὲ VPSDA	ἐπ' αὐτῷ] ἑαυτῶν SD	14 ὑποτεμ- μενος A	16 μικροπρεπεία MPSWU
17 θεωρῶν] ἑωρακῶς A	18 ἄρα SD	οὖν om. AΔ			
19 ἐν σαρκὶ om. D	21 ἡμᾶς SD	22 μικροπρεπὲς U	οἰκειωσαμένου VMPWU	23 ἀδιά- βλητον D	
πρὸς αὐτόν ἔχοντος παντελῶς P	26 γεννητῆς SD	ἰάται U	26/27 αὐτῷ		
φῶς D	27 ἀλλὰ SD	28 τοῖς om. A	σὺ] οὐ P	29 δὲ τὸ τίς AΔ	κύριε om. A
30 ἀνταφωνεῖ SDA	32 ὡς — παντελῶς om. S	τε om. S	ἀνωτάτῃ SU	33 αὐτοῦ SD	
34 τοῦτο om. A	τοῦτο καὶ V	ὁ om. VMPWU	35 εὐπαθόντα A	36 καταθεῖσθαι SΔΔ	
καταθεῖσθαι VMAW	παραθεῖσθαι P	θεῖσθαι U	παρίων S	παρόντα DA	

ὅτι καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ἢ οὐχὶ τὴν **Ioh. 9, 37**
σάρκα παραδείξει φήσομεν; εἶτα πῶς αὐτὸς ἂν εἶη λοιπὸν ἢ σὰρξ, εἰ μὴ νοοῖτο καθ'
ένωσιν, ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τὸ ἴδιον αὐτοῦ; καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν γένοιτ' ἂν· κατα-
δείξειε γὰρ ἂν τις οὐ μεμερισμένως οὐδὲ ἀτελῶς τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, τὸν ἐκ ψυχῆς
δὴ λέγω καὶ σώματος, καὶ ἀπὸ μόνης αὐτοῦ τῆς σαρκός. 5

- 85** Γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν Ἰωάννης ὅτι πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα **Ioh. 20, 30.**
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστὶ γεγραμμένα ἐν ³¹
τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. κατατεθήποι δ' ἂν τις οὐ μείον καὶ τὸν θεσπέσιον Πέτρον Ἰουδαίῳ προσπε- ¹⁰
φωνηκότα σαφῶς καὶ ἀναφανδόν· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς **Act. 4, 8-10.**
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίαι ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος ¹²
σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ¹⁵
ὑγιής. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία. οὐδὲ
γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑποδύς καὶ ἐγγηγεμένους **PG 1185**
ἐν δόξῃ καὶ ἐκ Ναζαρέτ, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ὁ πρὸ παντὸς μὲν αἰῶνος ἐκ
πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἐν δὲ γε τῷ λοίσθῳ καὶ εἰς πέρας ἤκοντι τοῦ αἰῶνος ²⁰
καιρῷ καὶ σωματικῶς ἐκ γυναικός; ὁ πίστιν οὖν ἄρα τὴν εἰς αὐτὸν προσίεμενος γέρας
ἀποίσεται τὸ ἔξαιρετον· διακεκλήσεται γὰρ υἱὸς θεοῦ. ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, **Ioh. 1, 12, 13**
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν, φησί, τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἔξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή- ²⁴
ματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ἵνα γὰρ γένηται πρωτεύων ἐν πᾶσιν **Col. 1, 18**
86 αὐτὸς, καθὰ γέγραπται, γεγέννηται μὲν ἐκ γυναικός, ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς ἀναμορ-
φουμένης κτίσεως δι' ἁγιασμοῦ πρὸς θεόν, καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων αὐτὸς γεννητὸς ἐδείχθη
πνεύματος, τὴν ἀνδρὸς τε καὶ γυναικὸς οὐ περιμένων σύνοδον καὶ οὐκ ἀτιμίαι καὶ μύμῳι
καταδικάζων τὴν φύσιν (τίμιος γὰρ ὁ γάμος καὶ ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ **Hebr. 13, 4**
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς), ἀλλὰ τῷ μείζονι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένῳ προσνέμων ³⁰
ἤδη πως τὰ ἀνθρώπινα. γεννητοὺς γὰρ πνεύματος, οὐκ ἀνδρῶν ἡμᾶς ἔτι χρηματίζειν
ἤθελε. καὶ γοῦν πατέρα, φησί, μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν **Mt. 23, 9, 8**
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον
παντελῶς τὸ πιστεύειν εἰς αὐτόν, μᾶλλον δὲ καὶ τῇ τῶν πλημμελημάτων ἀμνηστία τετίμη- ³⁴
ται. γράφει γὰρ ὡδε πάλιν ὁ ἔκκριτος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται **Gal. 2, 16**

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἢ om. P 2 ἂν — λοιπὸν αὐτὸς SDA 3 ὡς om. S αὐτὸ W 3/4 καταδείξει S
καταδείξει D καταδείξη A 5 δὴ om. D 6 οὖν om. SD 8 πιστεύητε A 8/9 ὅτι om. U
9 ὁ Χριστὸς om. A 10 ζωὴν αἰώνιον MW 11 ἔχοιτε S 12 οὐ μείον] τὸ ὅμοιον SD 13 καὶ om. S
13 ἡμῖν W 14 παρέστηκεν] ἐστὶν S 15 ἡμῶν S 16 ἕτερον S ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ SD
ἐν ἄλλῳ ἐν οὐδενὶ W 17/18 ἐν ᾧ — ἡμᾶς τὸ — ἀνωτῶ SD ἐν ᾧ — ἡμᾶς A 19 καὶ ἐκ] ἐν S
Ἰησοῦς χσ AΔ 20 ἀπορρήτως ἐκ θῦ πρὸ SD 21 γεγεννημένος S γε om. A 21 ὁ
erasum S προσίεμενος om. S 22 ἀποίσειτο A τὸ om. A διακεκλήσοιτο A 22/23 ὅσοι —
τοῖς] καὶ ὅσοι W 23 φησί — γενέσθαι SDAΔ τέκνα — γενέσθαι φησί MPU τέκνα θυ γενέσθαι V
θῦ πρὸ S 24/25 ἀνδρὸς — σαρκὸς U 25 ἐγενήθησαν S 25/26 αὐτὸς ἐν πᾶσι SDA
26 καθὼς γέγραπται P κατὰ τὸ γεγραμμένον A ἐστὶν ἀπαρχὴ] ἀπαρχὴν S 26/27 τοῖς ἀναμορ-
φουμένοις D 27 κτίσεως om. D ἁγιασμόν MWU πρὸς θεόν om. S ἐδείχθη γεννητὸς P
28 πρὸ SDAΔ τοῦ πρὸς M^{corr} WU τοῦ πρὸ MP ἐκ πρὸ V περιμείνας S μύμῳι U 30 κρείτ-
τονι SD 31 ἤδη πως] εἶδει V ἀνδρὸς P ἔτι om. DA 32 ὑμῶν μὴ καλέσητε A
μὴ καλέσητε V 33 ὑμῶν ὁ πῆρ S ὑμῶν D

ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς
 εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. κατοκνήσω δὲ
 οὐδαμῶς, ὅπερ ἤδη φθάσας ἔφην, ἀνακυκλήσας εἰπεῖν ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς οὐ γυμνὸς καὶ καθ'
 ἑαυτὸν ὁ ἐκ θεοῦ νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἀσυγχύτως ἐνεπλάκη
 σαρκί, οὕτως ἔχοντα καὶ ὀρώμενον καὶ ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς τυγχάνοντα τοῖς ἁγίοις ἀπο- 5
Mt. 17, 5 στόλοις παρέδειξεν ὁ πατήρ, φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεποιημένης τοιαύτης· οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σύνες οὖν ὅπως
 οὐκ ἐν τούτῳ, φησὶν, ἐστὶν ὁ υἱὸς μου, ἵνα μὴ ἀνὰ μέρος ὡς ἕτερος ἐν ἐτέρῳ τυχόν, ἀλλ'
 εἰς νοοῖτο καὶ ὁ αὐτὸς καθ' ἑνωσιν οἰκονομικῆν. πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ ἀντιτείνειν ἐστὶ
1 Ioh. 5, 9. 10 καὶ τῶν ὅτι μάλιστα σφαλερωτάτων, ἀναπέθει γράφων Ἰωάννης ὡδί· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ 10
 μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς
 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων
 τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν
 ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ ὅτι οὗτος ὁ
PG 1188 μετὰ σαρκὸς καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ μοναδικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἐμὸς ἀληθὺς υἱός. 15
 καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐκλεᾶ χάριν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ζωοποίησιν
 καὶ τὴν θεοῦ μέθεξιν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπράχθαι δώσομεν
Mt. 3, 11 ἀναγκαίως. μεμνήμεθα γὰρ Ἰωάννου λέγοντος· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότε-
 ρός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· ἐκεῖνος ὑμᾶς
 βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. ἄρ' οὖν, εἰπέ μοι, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρω- 20
 πότητος ἔργον εἶναι φάμεν τὸ ἐν πνεύματι ἁγίῳ βαπτίζειν δύνασθαι καὶ πυρί; καὶ πῶς ἂν
 εἶη τοῦτό γε; καὶ μὴν ἄνδρα λέγων τὸν ὅσον οὐδέπω παρεσόμενον τε καὶ ὀφθησόμενον αὐτόν
 ἔφη βαπτίζειν ἐν πυρί καὶ ἁγίῳ πνεύματι, οὗ τὸ ἀλλότριον τοῖς βαπτιζομένοις ἐνιέντα πνεῦμα
 δουλοπρεπῶς καὶ ὑπουργικῶς, ἀλλ' ὡς θεὸν κατὰ φύσιν μετ' ἐξουσίας τῆς ἀνωτάτω τὸ ἐξ αὐτοῦ
 τε καὶ ἴδιον αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ ὁ θεὸς ἡμῖν ἐνσημαίνεται χαρακτήρ. ἀναμορφούμεθα γὰρ 25
 ὡς εἰς εἰκόνα τὴν θείαν, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὐ σωματικὸν ὑπομένοντες τὸν ἀναπλασμόν
 (κομιδῇ γὰρ εὐθεὸς οἶσθαι τουτί), διὰ δὲ τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος αὐτόν ἐν ἑαυ-
Ies. 61, 10 τοῖς πλουτοῦντες Χριστόν, ὡς ἤδη χαίροντας ἐκείνο φωνεῖν ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου
 ἐπὶ τῷ κυρίῳ· ἐνέδυσσε γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης.
Gal. 3, 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, φησὶν. 30
37 Εἰ δὲ δή τις ἔροιτο προσιών· ἄρ' οὖν εἰς ἄνθρωπον βεβαπίσμεθα καὶ τοῦτο εἶναι
 φήσομεν ἀληθές; καὶ πρὸς γε ἡμῶν ἀντακούσεται· εὐφήμει, ἀνθρωπε· τί δρᾷς, ὦ οὗτος;
 κατακομίζεις ἡμῶν εἰς γῆν τὴν ἐλπίδα; βεβαπίσμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἀπλῶς,
 ἀλλ' εἰς θεὸν ἐνηθροπηκότα καὶ ἀνιέντα ποιῆς καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τοὺς τὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

3 εἶπον A 4 νοεῖται ὁ ἐκ θῦ V 5 ὅτι P 6 προσεπλάκη SD 6 φωνῶν S 7 ἐκπε-
 ποιημένησ MPSWUΔ 8 ἐκπεπομένησ VDA 9 ἡδύδοκησα MDU 10 ἀκούετε αὐτοῦ S 11 ὁ υἱὸς
 12 ἐστὶν SD 13 μου om. SD 14 ἐν om. SD 15 9 καὶ ὁ MPSAWU ὁ V καὶ D 16 τὸ om. P
 17 10 ὅτι] ὄντι A 18 σφαλερωτέρων D 19 ὡδε SD 20 11/12 ὅτι — θεοῦ² om. S, add. S^{mg} 21 11 ὅτι]
 ἦν S^{mg} D 22 12 μαρτυρίαν τοῦ θῦ VMAWU 23 μαρτυρίαν ἀληθῆ τοῦ θῦ P 24 μαρτυρίαν SD 25 αὐτῷ P
 26 τῷ θῶ DAΔ 27 τῷ υἱῷ VMPSWU 28 εἰς τὸν υἱὸν Σ 29 14 οὗτος] αὐτός S 30 15 καὶ om. AW
 31 τε om. VMPWU 32 υἱὸς ἐστὶν ἀληθῶς SD 33 16 αὐτός S 34 βαπτίσματος DΑΣΔ πῶς VMPWU
 35 17 τοῦ θῦ P 36 18 μεμνησόμεθα S 37 μεμνήσομαι Δ 38 19 ἐκεῖνος] αὐτός SD 39 20/21 ἄρ' — πυρί om. P
 40 20 ἄρα οὖν SD 41 ἄρ' V 42 21 τῷ S 43 βαπτίζειν δύνασθαι] βαπτίζεσθαι D 44 καὶ² om. VMPWU
 45 22 οὖν P 46 22 γε om. SD 47 ὅσον om. W 48 οὕτω A 49 24 θῶ PA 50 25 τε om. VMPWU 51 26 10] δι' SD
 52 26 εἰς om. PS 53 εἰς om. A 54 ἀναμένοντες A 55 27 οἶσθαι εὐθεὸς A 56 28 τουτί SDΔ 29 ταυτί
 VMPAWU 57 28 χαίροντες A 58 30 γὰρ φησιν — ἐνεδύσασθε S 59 γὰρ εἰς — ἐνεδύσασθε D
 60 32 ἀλήθειαν V 61 γε A 62 τε SD om. VMPWU 63 ὡ ἄνε A ἄνων S 64 33 καὶ κατακομίζεις DA 65 κατα-
 66 κομίζων V 67 ἡμῶν τὴν ἐλπίδα εἰς γῆν S ἡμῶν τὴν ἐλπίδα D 68 εἰς γῆν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα A 69 ἀλη-
 70 θῶς S 71 34 ποιῶν SD 72 τὴν om. MPW

εἰς αὐτὸν πίστιν εἰσδεδεγμένους. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος Ἰουδαίοις ἔφη προσλαλῶν μετανοήσατε οὖν καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ **Act. 2, 38** Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀπολύων γὰρ ἁμαρτίας τὸν αὐτῷ προσκείμενον τῷ ἰδίῳ λοιπὸν καταχρῆται πνεύματι, ὅπερ ἐνήσι μὲν αὐτὸς ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἐξ ἰδίας ἡμῖν ἀναπηγάζει φύσεως, κοινὸν **5** δὲ ὡσπερ τὸ χρῆμα τιθεῖς τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομία διὰ τὴν ἔνωσιν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐνέπνει σωματικῶς. ἐνεφύσησε γὰρ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις εἰπὼν λάβετε πνεῦμα **Ioh. 20, 22** ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνήν, ἀλλ' αὐτὸς **Ioh. 3, 34** ἐνήσιν ἐξ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὄλην ἀποστήσας τὴν ἔν γε τούτῳ διαφορὰν, ποτὲ μὲν αὐτὸ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσνέμων **10** ὁράται, ποτὲ δὲ αὐτῷ υἱῷ. γράφει γὰρ ὡδε· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' **Rom. 8, 9. 10** ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ **PG 1189** ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄραρεν οὖν ὅτι καὶ ἰδιὸν ἐστὶ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ καὶ οὐτι που μόνον ἢ λόγος ἐστὶ πεφηνῶς ἐκ πατρὸς, ἀλλ' εἰ καὶ **15** νοοῖτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονῶς ὁ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει λειπόμενος. καὶ γοῦν αὐτὸς ὑπάρχων ἢ πάντων Ζωὴ διὰ τὴν ἐκ ζώντος πατρὸς ἄρρητον γέννησιν, ζωοποιεῖσθαι λέγεται μεθ' ἡμῶν. πάρα δ' οὖν ὅμως ἰδεῖν χαριζόμενον μὲν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας τὴν δόξαν, οἰκειούμενον δὲ αὐτὰ σαρκὸς καὶ οἰονεῖ πως καθ' ἔνωσιν οἰκονομικὴν καὶ τῇ ἰδίᾳ περιτιθέντα φύσει. **20**

38 Ἡ οὐχὶ δὴ μάλιστα πρέπει εἶρε τις τῷ γε ὄντι κατὰ φύσιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ τὸ ἄνωθεν ἦκειν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ζωογονεῖν δύνασθαι τὰ οἷς ἂν ἐνιέναι βούλοιο τὴν Ζωὴν; τί δέ; τὸ δημιουργεῖν, εἶπέ μοι, θεικῶς δοῖη τις ἂν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων; οὐδαμῶς. πῶς τοίνυν; ἡμᾶς ζωοποιεῖ μὲν ὡς θεός, πλὴν οὐ μόνῳ τῷ μεταλαχεῖν ἁγίου **24** πνεύματος, ἀλλ' ἐδεσθὴν παραθεῖς καὶ τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα. ἔφη γὰρ ὅτι ἀμὴν **Ioh. 6, 53** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔάν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε Ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. κατακερτομούντων δὲ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων ποτὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον ἀνάπτειν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπικεχειρηκότων τῷ μακαρίῳ Μωσῆ εἰρηκότων τε ἀναφανδὸν οἱ πατέρες ἡμῶν ἔφαγον τὸ **Ioh. 6, 31. 30** μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν **30** αὐτοῖς φαγεῖν. τί ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ, ὡς ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ οὐρανοῦ κατακομίσας τὸ σῶμα; φησὶν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, **Ioh. 6, 32. 33** οὐ Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ Ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. καὶ πρὸς γε τούτοις πάλιν μόνον οὐχὶ καὶ δακτύλῳ καταδεικνύς ἑαυτὸν ἐν- **35**

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐκδεδεγμένους A ἐνδεδεγμένους μάλλον δὲ εἰσδεδεγμένους V προσλαλῶν ἔφη V 2 οὖν
om. SD 2/3 εἰς ὄνομα τοῦ κυ̅ ιυ̅ χυ̅ S 3 ἁμαρτιῶν MSDΣ τῶν ἁμαρτιῶν A ἁμαρτιῶν ὑμῶν VPWU
τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν W^{corr}Δ 4 ἁμαρτιῶν SD 5 ὡς] ὁ W καὶ om. W ἀναπηγάζων MW
6 διὰ om. SW, corr. W 8 κατὰ — φωνὴν τὸ π̅να V 9 αὐτοῦ SDA 10 αὐτὸ MSAWUΣ αὐτῷ VPDΔ
11 αὐτῷ τῷ P γὰρ PWUΣΔ δὲ VSDA om. M 12 εἰ τις δὲ V Χριστοῦ] θῷ W 14 ζῶν
VMPWUΣ Ζωὴ SDAΔ τὴν δικαιοσύνην SD ἄραρεν] ἄρα γε V 15 υἱοῦ] θῷ SD 16 ὁ
MWΣΔ ὁ μὴ VPSDAU 17 λειπόμενον S ὑπάρχει SD διὰ δὲ D ἐκ τοῦ V 17/18 ἀπόρ-
ρητον γένεσιν S 18 πάρα δ' οὖν om. W spatío relicto 19 τὴν σάρκα V 21 πρέπον V
τε A 22 καὶ om. P coniciam τό (τε) 23 δὲ δὴ D εἶναι om. A ἢ τῶν V 24 ζωοποιεῖ μὲν
ἡμᾶς SD μόνον A 25 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνοῦ D 26 ὅτι ἐάν S τοῦ om. M 27 πίετε U
αὐτοῦ om. V 28 ποτὲ om. U 28/29 ἐπιχειρηκότων W 29 μωσῆ PSW τέ MPWUΔ
δὲ VSDA ὑμῶν V 30 ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον κατὰ τὸ W 32 ἀμὴν² om. VP λέγω λέγω U
33 μωσῆς U οὐρανοῦ] οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ π̅πρ̅ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ VDAΣ 35 δακ-
τύλοισ κατασημαίνων αὐτὸν S 35—p. 68, 1 ἐν σώματι D

- Ioh. 6, 51. 56.** σώματον ἐγώ εἰμι, φησίν, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν
 57 τις φάγηι ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
 δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὁ τρώγων μου τὴν
 σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ
 με ὁ ζῶν πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με καὶ ἐκεῖνος ζήσει 5
 δι' ἐμέ. καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς οὐ καταπεφοίτηκε μὲν ἐξ οὐρανῶν ἡ σὰρξ,
PG 1192 ἀλλ' ἦν ἐκ παρθένου κατὰ τὰς γραφάς; ἔστι δὲ οὐκ ἐδεστός ὁ λόγος, ἀλλ' εἰς ἓν ἄμφω
 συλλέγων κατὰ σύμβασιν οικονομικὴν τὰ τῶν φύσεων ἰδιώματα διὰ μυρίων ὄσων ἡμῖν
 ὁράται λόγων. Νικοδήμωι μὲν γὰρ οὐ συνιέντι τὸ μυστήριον, ἀνακεκραγότι δὲ ἀμαθῶς
Ioh. 3, 9 πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; εἰ τὰ ἐπίγεια, φησίν, εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ- 10
Ioh. 3, 12. 13 ετε, πῶς ἐάν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν
 εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
 Ἰουδαίοις δὲ πάλιν τὴν ἴσην ἐκείνῳ νοσοῦσιν ἀπαιδευσίαν καὶ διαγελᾶν οὐκ οἶδ' ὅπως
Ioh. 6, 61. 62 ἐλομένους αὐτόν, ἐπέειπε ἔφη ζωοποιὸν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἴδιον σῶμα, τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
 15 δαλίζεις; φησίν· ἐάν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
 ἦν τὸ πρότερον; ἢ οὐχὶ τετέχθαι φαμέν ἐκ γυναικὸς τὸν Ἐμμανουήλ; ποῦ τοιγαροῦν
 τὸ πρότερον ἦν ἢ πῶς ἀναβέβηκεν ἔνθαπερ εἶναι φησιν αὐτός, καίτοι τεχθέντος διὰ τῆς
 ἀγίας παρθένου τοῦ ἐνωθέντος αὐτῷ σώματος; οὐχὶ δὲ καὶ ἀπρακτεῖν ὁμολογήσαιμεν
 ἂν τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν; πῶς οὖν,
 εἶπέ μοι, ζωοποιὸς ἢ σὰρξ; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀπὸ γῆς; καθ' ἑνωσιν 20
 δηλονότι τὴν πρὸς γε φημί τὸν ζῶντά τε καὶ οὐρανόθεν λόγον. φρονήσομεν γὰρ ὡδὶ
 τὰ λίαν ὀρθὰ καὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις· εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἑτέρως καὶ δημιουργὸς
 39 θεικῶς καὶ ὅτε μὴ δίχα νοοῖτο σαρκός. συλλήπτορα δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι πάλιν ὡδὶ
Col. 1, 12-20 γεγραφότα τὸν θεσπέσιον Παῦλον· εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῷ ἰκα-
 25 νῶσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρου-
 σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν
 τῶν ἁμαρτιῶν, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
 κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ
 ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ 30
 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
 ἐν αὐτῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλη-
 σίας, ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐ-
 τὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι'

6—9 Flor. Cyr. 153 πῶς — λόγων

16—21 Flor. Cyr. 154 τετέχθαι — λόγον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 φησίν om. V ὁ ζῶν om. SD 2 τοῦ ἄρτου τούτου VMPU Ζήσει VMPWAU Ζήσεται
 SDA δὲ om. SW 3 ἦν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ VΣ 5 ζῶ om. M 6 καταπεφοίτηκε
 μὲν οὐκ VMWU καταπεφοίτηκε μὲν A Flor. Cyr. 7 ἔστι MPSPDUΣΔ Flor. Cyr. ὅτι VAW
 8 συμβίβασιν P ἡμῖν ὄσων A ἡμῖν ὄσων ἡμῖν Flor. Cyr. ἡμῖν VMPWU 10 εἶπον ὑμῖν φησὶ DA
 11 ἂν A πιστεύσητε U 13 δὲ] τέ V 14 ἴδιον] ἄγιον A 15 θεωρῆτε φησὶ A
 16 οὖν V 17 τὸ] τὰ A ἢ om. A ἔνθα φησίν εἶναι V αὐτόν SDA καίτοιγε D
 τεχθέντα SD ἐκ Flor. Cyr. 18 αὐτῇ S τῷ λόγῳ Flor. Cyr. σώματος ψυχὴν ἔχοντος
 τὴν λογικὴν Flor. Cyr. cf. Σ ὁμολογήσαιμ' V ὁμολογήσομεν SA ὁμολογήσωμεν D 20 τῆς γῆς SΔ
 21 ἐξ οὐρανοῦ SD φρονήσωμεν VMDW ὡδὶ om. V 22 ἂν om. V ἕτερος D 23 ὅτι
 VMPW ποιήσομεν P 24 γράφοντα S οὐρανόφρονα καὶ θεσπέσιον DA 25 ἐν τῇ μερίδι A
 27 τῆς ἀγάπης] τοῦ ἀγαπητοῦ A ἢ U 27/28 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν om. V 29 τὰ³ om. SDA
 τοῖς om. W τὰ³ om. SDA 33 τῶν om. U 34 ἠυδόκησε S

αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰδοὺ δὴ πάλιν ἀναφανδὸν δι' αὐτοῦ, φησί, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται τὰ πάντα, καὶ μὴν ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶ καὶ ὅτι τὰ πάντα συνέστηκεν ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸν εἶναι φησι πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν, εἰρηνοποιήσαντα διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς 5 γῆς. εἶτα τίς ὁ ἐκ νεκρῶν πρωτότοκος, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ἐν σαρκὶ καὶ PG 1193 μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος; τεθναίῃ γὰρ ἂν οὐδαμῶς τό γε ἦκον εἰς ἰδίαν φύσιν θεὸς ὡν ὁ λόγος οὐδ' ἂν νοοῖτο τῶν ὄλων δημιουργὸς καθ' ἡμᾶς ὡν ἄνθρωπος, εἰ μὴ δεδημιούργηκε μὲν ὡς θεός, καὶ εἰ μὴ δίχα σαρκὸς νοοῖτο μετὰ τὴν ἔνωσιν, πρωτότοκος δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, οὐκ ἀποβαλὼν τὸ εἶναι θεὸς διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν. 10

40 Ἰδοὺς δ' ἂν καὶ ἐτέρωθι διὰ τῶν αὐτῶν ἰόντας λόγων τοὺς πνευματοφόρους. Ἰωάννης μὲν γὰρ ἐν ἀρχῇ φησὶν ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς Ioh. 1, 1-3 ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Παῦλος δὲ αὐ' εἰς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ 1 Cor. 8, 6 τὰ πάντα, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. ἀλλ' εἶπερ ἦν 15 τι μεσολαβοῦν μετὰ τὸ ἠνώσθαι σαρκὶ τὸν λόγον καὶ εἰς ἑτερότητα καταδιαιροῦν, τὴν ὡς ἐν υἱῶν δυάδι φημι κατὰ τὸ τισὶ δοκοῦν, πῶς ἐκτίσθη τὰ πάντα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐκτίσθη δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. πρόδηλον οὖν ὅτι τὰ φύσει τε καὶ ἰδικῶς ἐνυπάρχοντα τῷ ἐκ πατρὸς ὄντι λόγῳ τετήρηται πάλιν αὐτῷ καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. ἐπισημασθέντες οὖν ἄρα τὸ διατέμναι ἀποτολμᾶν. εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ δι' 20 αὐτοῦ τὰ πάντα δεδημιούργηκεν ὁ πατήρ. ἔστι τοιγαροῦν καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς καὶ ζωοποιὸς ὡς ζωὴ ἀνθρωπίνους τε αὐ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰδιώμασιν εἰς ἓν τι τὸ μεταξὺ συγκείμενος. μεσίτης γάρ ἐστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφάς, φύσει μὲν 1 Tim. 2, 5 ὑπάρχων θεὸς καὶ οὐ δίχα σαρκὸς, ἄνθρωπος δὲ ἀληθῶς καὶ οὐ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡν 24 ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ. γεγράφεται γὰρ ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἡ γὰρ οὐχὶ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρ- Hebr. 13, 8 θένου τετέχθαι πιστεύομεν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν Ἐμμανουήλ; εἶτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀληθές; τὸ δὲ δὴ χθὲς καὶ σήμερον, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, καιρὸν ἡμῖν τὸν ἐνεστηκότα καὶ τὸν ἤδη παρωικηκότα κατασημῆνειεν ἄν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς εἶη ἂν εἰς γε τὸν παρωικηκότα, καίτοι γένεσιν οὕτω τὴν κατὰ σάρκα λαχῶν; οὐκοῦν ἦν ὁ λόγος ἐν 30 ἀρχῇ καὶ ὡς ἐξ αἰδίου καὶ ἀτρέπτου πεφηνῶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἔχει καὶ αὐτὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει τὸ αἰδιόν τε καὶ ἀτρέπτον. ἡ οὐχὶ νεώτατον κομιδῇ καὶ τοῖς τῆς ἐνανθρω-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καταλλάξαι V 2 τοῦ διὰ V αὐτῷ SD δι' αὐτοῦ MPSDAU om. VWΣΔ
εἴτε τὰ] τὰ τε W τῆς om. A εἴτε τὰ] τὰ τε W τοῖς om. S 3 φησι δι' αὐτοῦ SD
4 τὰ om. S φησι om. A 5 τῶν νεκρῶν SDA εἰρηνοποιήσας S αἵματος VMPAWUΔ
αἵματος τοῦ σταυροῦ SDΣ τε om. A τοῖς om. VA ἐπὶ om. S τῆς om. VA 6 ἐκ
om. D 7 τεθναίῃ M ἂν om. A ἦκον — φύσιν SDA εἰς — φύσιν ἦκον V εἰς ἰδίαν
φύσιν MPWU θεὸς ὡν om. A 8 ὡν] ὡς SW 9 μὲν om. SD καὶ SDAΔ κἂν VMPWU νοοῖτ'
ἂν A καὶ om. MPA 10 ἄνθρωπος] εἶναι θεός U 10/11 τὴν ἐνανθρώπησιν — λόγων om. W 10 τὴν
om. MU 11 δ' om. D καὶ om. SDA λόγον S 12 γὰρ om. VP φησιν ἐν ἀρχῇ SD
14 οὐδὲ ἐν MSDΔ αὐ om. DA ὁ θς ὁ U 15 καὶ εἰς — τὰ πάντα om. A 17 δυάδα V
φημι om. D 17/18 τὰ πάντα — ἐκτίσθη om. MPWU 17 τὰ πάντα SDA ἅπαντα VA 18 οὖν
om. VMPWU ἰδίῳ VMPWU 19 τετήρηται] ταῦτα MPWU αὐτῷ] οὕτω A γέγονεν A
21 ἔστι om. SD θεικῶς] ὡς θς SD 22 ζῶν AS ἀνθρωπίνως SDA 24 οὐχὶ δίχα P ψιλῶς SD
25 ὅτι om. A 26 οὐ A καὶ θεοτόκου om. Δ 27 φαμέν καὶ πιστεύομεν SD τοῦ αἰῶνος
om. P 28 ἀλήθεια V 28/29 ἐνεστῶτα A 29 ἤδη om. SD κατασημῆνοιεν P καταση-
μαίνῃ A κατασημαίνει SD ἂν om. SD οὖν om. A ἂν εἶη V γε PUΔ τε VMSDAW
30 καίτοι VMPSUΔ καίτοι γε DAW τὴν κατὰ σάρκα οὕτω VMPWU ἦν om. A 32 ἦ] καὶ A
καί om. VS 32—p. 70, 1 ἐνανθρωπίσεως W ἐνθρωπίσεως P

πίσεως χρόνοις συνδεδραμηκός ὄνομα τῷ λόγῳ τὸ Ἰησοῦς Χριστός; καὶ μὴν τοῦτο ἡμῖν
 διὰ πλείστων ὄσων ἐδείχθη λόγων. σύνες οὖν ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ οὐ μονοειδῶς
 τὸν λόγον χθές τε καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναι φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς δ' ἂν
 PG 1196 ἔχοι τὸ ἄτρεπτόν τε καὶ τὴν ἐν ταυτότητι διαμονὴν ἢ ἀνθρώπου φύσις, καίτοι κίνησιν
 ὑπομένουσα καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ ζῆν; διημάρτηκεν 5
 οὖν ἄρα τάληθοῦς ἡμῖν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν καὶ τὸν χθές οὐκ ὄντα προεῖναι φησι;
 φαίην ἂν οὐχὶ τοῦτο ἐγώ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ (χθές γὰρ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας Χριστὸς Ἰησοῦς): τὸ δὲ τοῦ λόγου πρεσβύτατόν τε καὶ ἀκλινές ἦκιστα μὲν
 ἀρνήσομαι, καὶ εἰ γέγονε σάρξ, οἰήσομαι δὲ καθ' ἑνώσειν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς χθές ὄντα
 καὶ προυπάρχοντα καταδηλοῦσθαι πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν κατεμυσάττετο μὲν ὁ παράφρων 10
 Ἰουδαῖος καὶ καταλιθοῦν αὐτὸν ἐπεχείρει, τὴν πίστιν οὐ προσιέμενος. κατατεθήπει γὰρ
 ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς ὀρώμενος ἄνθρωπος τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρχαιότητος ἑαυτῷ τὸ
 Ioh. 8, 58 πρεσβύτερον ἐπεμαρτύρει, λέγων ὡς θεὸς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ
 γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ὅτε καὶ πρὸς τοῦτο ἔφασκον ἐκείνοι πεντήκοντα ἔτη οὐπω
 Ioh. 1, 30 ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; ἔφη δὲ καὶ Ἰωάννης: οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ 15
 εἶπον: ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός
 μου ἦν. καίτοι πῶς ἄνδρα τε εἰδῶς καὶ ὀνομάζων τὸν Ἐμμανουὴλ ἔμπροσθέν τε
 αὐτοῦ καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ τὸν ὀφιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν; ἀλλ' ἐρεῖ τις ἴσως:
 ἔμπροσθεν αὐτόν καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ κατὰ γε τὴν δόξαν, ὡσπερ οὖν ἔπεισέ μοι
 νοεῖν. καὶ μὴν ὅτι κίβδηλόν τε καὶ ἀμαθές τὸ τῆδε νοεῖν, οὐ μακρὸς ἡμῖν διαδείξει 20
 λόγος. παραδεξάμενοι γὰρ τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄμεινον ἐν δόξῃ, κατὰ τὸν ἴσον που
 λόγον καὶ τὸ ὀπίσω φήσομεν τὸ ὡς ἐν εὐκλείᾳ δεύτερον εὖ μάλα καταδηλοῦν. συμβή-
 σεται τοίνυν ὡς ἐξ ἀνάγκης ἡμῖν τῆς Ἰωάννου δόξης ἠττάσθαι Χριστὸν καὶ ὀπίσω δραμεῖν
 ἀσυνέτως ὑπονοεῖν. ἔφη γὰρ ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ. ὦ τῆς ἀτοπίας!
 Ps. 88, 7 οἰησόμεθα γὰρ οὐχ ὡδε ἔχειν, ἐννενοηκότες ὀρθῶς τὸ ἐν ψαλμοῖς γεγραμμένον ὅτι τίς 25
 ἐν νεφέλαις ἴσωθήσεται τῷ κυρίῳ; ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;
 ἀναθετόν οὖν ἄρα καὶ μετὰ σαρκὸς αὐτῷ τὸ πρεσβύτατον ὡς θεῷ κατὰ φύσιν ἐνωθέντι
 σαρκὶ καὶ τὰ τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθὰ κοινοποιεῖν εἰωθότι τῷ ἰδίῳ σώματι.
 42 Τοῦτο δ' ἂν μάθοις ὡδέ τε ἔχον καὶ εἰρημένον ὀρθῶς καὶ ἐξ ἐτέρων εὐθύς, εἴπερ
 ἔλοιο, μαρτυριῶν. ἔφη μὲν γὰρ που θεὸς περὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα 30
 Mich. 5, 2 Χριστοῦ δι' ἐνός τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθα, μὴ
 ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιᾶσιν Ἰούδα; ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ
 εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν
 1 Cor. 10, 2-4 αἰῶνος: περὶ δὲ γε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὁ ἱερώτατος Παῦλος ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωυ-
 σὴν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσει καὶ πάντες βρῶμα 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 $\bar{\chi}\sigma\ \bar{\iota}\sigma$ VMPWU ἡμῖν SDAΔ ἤδη VMPWU ἤδη ἡμῖν Σ 2 καὶ om. SD 3 γε τὸν A
 ἐχθέσ SD τούς om. SD 4 τε om. U ἢ om. A 5 τὴν] τῶν A διήμαρτεν SD
 6 τὸ ἱερὸν γράμμα M ἐχθέσ SD 7 δεῖ] δὴ A 8 $\bar{\iota}\sigma\ \bar{\chi}\sigma$ A τε om. SΔ 10 μὲν SΔΔ
 μὲν καὶ VMPWU καὶ A παραφρονῶν VMPWU 11 προσιέμενος A κατετεθήπει MD
 12 ὀρώμενος $\bar{\alpha}\nu\sigma$ καθ' ἡμᾶς P 13 πρεσβύτατον SD κατεμαρτύρει PW αὐτῷ³ om. P
 15 δὲ πάλιν καὶ VP καὶ om. S 15/16 εἶπον ἐγὼ M 16 εἶπον ὅτι S εἶπον ὑμῖν DΣ
 17 τὸν ἐμμανουὴλ καὶ ὀνομάζων P 18 ἑαυτοῦ U 18/19 τὸν ὀφιγενῆ — φησὶ om. A 19 αὐ-
 τοῦ W οὖν om. V 20 διδάξει D 22 θήσομεν A κατάδηλον S 24 ὅτι om. A
 25 ὀρθῶς om. S 26 ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ om. MPW τὶς ὁμοιωθήσεται S καὶ τὶς ὁμοιω-
 θήσεται UΔ 27 οὖν ἄρα] τοίνυν S τὸ om. S ὡς] ἢ S 28 οἰκείας VMWU 29 ὡδέ!
 τῆδε A τε om. SD ἔχων WU ἐξ — εὐθύς] ἐξαιρέτως A 30 ἔλοιο A μὲν om. MPSPD
 ὁ $\bar{\theta}\sigma$ P τὸ om. SDA 31 ἁγίων om. P εὐφραθα PSD μὴ VSDUΣ om. MPWAΔ
 32 γὰρ μοι W 34/35 μωσὴν SA 35—p. 71, 1 βρῶμα τὸ πνευματικόν VMΔ βρῶμα πνευματικόν
 AW τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικόν PU τὸ αὐτὸ πνευματικόν βρῶμα SD

τὸ πνευματικὸν ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. ἔπι- PG 1197
 νον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
 ἄθρει δὴ οὖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δεικνύμενον καθ' ἔνωσην οἰκονομικὴν τὸ ἰδικῶς τοῦ λόγου
 πρεσβύτατον. ἢ οὐκ ἐναργῆς ὁ λόγος; τὸν γάρτοι Βηθλεεμίτην ὡς ἄνθρωπον καὶ ἐκ
 γυναικὸς ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν εὖ μάλα φησίν. ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν καὶ 5
 πρὸ παντὸς αἰῶνος ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος καὶ αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα, δεδιψηκότα τὸν Ἰσραὴλ
 τοῖς παρ' ἐλπίδα καὶ ἀδοκῆτοις ἐκμεθύσκων νάμασι, καίτοι γεννηθεὶς κατὰ γε τὴν σάρκα
 καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς καὶ κεχρισμένος εἰς τὴν εἰς τόνδε τὸν
 κόσμον ἀποστολὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κατωνόμασται γὰρ οὐχ ἑτέρου του χάριν
 ἀλλ' ἢ διὰ τοῦτο Χριστός, Χριστὸς δὲ ἦν ἡ πέτρα κατὰ τὸν Παῦλον. ἐπαγωνιέται δὲ 10
 αὐτὸ καὶ συναθλήσει τῷ λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης, μόνον οὐχὶ καὶ συναγείρων τὰς
 φύσεις καὶ συνδέων εἰς ἔνωσην τῶν ἑκατέρω προσόντων ἰδιωμάτων τὴν δύναμιν. θεὰ
 γὰρ ὁ φησιν· ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1 Ioh. 1, 1, 2
 ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
 ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγ- 15
 γέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφα-
 νερώθη ἡμῖν. ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς ὡφθαί τέ φησιν ἐναργῶς, ὑπομείναι δὲ καὶ
 ἀφήν. ἀνακεκράγει γὰρ ὁ Θωμᾶς· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, ἀναμετρήσας Ioh. 20, 28
 δακτύλῳ πλευράν τε τὴν σώματος καὶ τὰς διατηρήσεις τῶν ἥλων. γεγενῆσθαι δὲ φησι
 τοὺς ἀγίους ἀποστόλους καὶ ὁ θεῖος ἡμῖν Λουκᾶς αὐτόπτας τε καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου. Lc. 1, 2
 γέγονε γὰρ ἐμφανῆς ὁ ἀσώματος καὶ ἀπτὸς ὁ ἀναφῆς, οὐκ ὀθνείον ἔχων περίβλημα τὴν 21
 ἀπὸ γῆς σάρκα, ἀλλ' ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος ναὸν καὶ ἐν αὐτῇ τε καὶ σὺν αὐτῇ γνω-
 ριζόμενος ὡς θεὸς καὶ κύριος. γεγραφότα δὲ οἴσθᾳ που τὸν ἱερώτατον Παῦλον· οὐδεὶς Rom. 14, 7-9
 γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ Ζῆι καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ Ζῶμεν,
 τῷ κυρίῳ Ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν 25
 τε οὖν Ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ
 Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

48 Ἄραρεν οὖν ὅτι κεκυρίευκεν ἀληθῶς νεκρῶν τε καὶ ζώντων ὁ μὴ ἑτέρου του χάριν
 πλὴν ὅτι τοῦδέ γε καὶ μόνου τεθνεῶς καὶ ἐγηγερμένος. τίνα δὴ οὖν ἄρα φαμέν ὡς
 ὑπέδου μὲν θάνατον, ἀνεβίω δὲ αὐτῷ, ἢ τὸν υἱὸν δηλονότι; ἀλλ' ὅτι μὲν τὸν υἱόν, ἅπας τις 30
 οὖν, οἶμαι, συννεύσειεν ἄν. τί οὖν ἐροῦμεν; πότερα δὴ οὖν θνητός τέ ἐστι καὶ
 φθορᾷ κάτοχος ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος ἢ πέρα θανάτου καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς ζωὴ;
 καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργῆς ὅτι θανάτου κρείττων ὡς ζωὴ; εἶτα πῶς γέγονεν
 ἐν νεκροῖς καὶ ἐλεύθερος κατὰ τὰς γραφάς; τεθναίῃ γὰρ ἄν οὔτι που καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 πόμα πνευματικὸν ἔπιον PU ἔπιον V 2 ἐκ τῆς U 3—12 δεικνύμενον —
 προσόντων] δι A 4 βηθλεεμίτην D βηθλεέμ τὴν S 6 ὁ om. SD θῶ λόγος VΣ 7 ἀδο-
 κήτως SD γε om. SD 8 κεχρημένος M εἰς¹ om. D 9 του] τοῦ δὴ SD 10 ἀλλ' om. VMWU
 ἦν om. P τὸν νόμον καὶ τὸν παῦλον V 11 τῷ λόγῳ καὶ ἐπαθλήσει SD 12 ἑκατέρω W 13 ὁ
 φησιν] φασιν S 16 τὴν¹ om. A 17 δέ] τέ A 18 ἀνακεκράγει D γάρ] δὲ W 19 τὴν om. MA
 σώματος PUΔ τοῦ σώματος VMSSAW 19/20 τοὺς ἀγίους ἀποστόλους φησὶ SD 20 θεῖος] θαυ-
 μάσιος SD 21 ἀπτῶς S 22 ἐν VMPWUΣ σὺν SDA τε om. V σὺν αὐτῇ VMPWUΣ ἐν
 ἀρχῇ SD, de A non constat 23 που καὶ V τῶν ἱερωτάτων M 24 ὑμῶν S 25 ἀποθνήσκο-
 μεν PU ἀποθνήσκωμεν W 26 ἀποθνήσκομεν S 27 Χριστός om. W καὶ² om. V 28 ὅτι —
 ζώντων VMAWUΔ ὅτι καὶ νεκρῶν τε καὶ ζώντων κεκυρίευκεν ἀληθῶς P ἀληθῶς ὅτι κεκυρίευκε [καὶ
 κεκυρίευκεν D] καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν SD 29 γε καὶ SA τέ καὶ VMPWU καὶ DΔ τέ καὶ M 29—p.
 72, 3 τίνα δὴ — ἐγηγερμένος om. V 31 πότερα SDA πότερον PΔ ποτέρω MWU δὴ οὖν
 om. SD οὖν om. A τέ om. U 32 ἢ πέρα θανάτου] εἴπερ ἄνατος A ὡς] ἢ A 33 καί-
 τοι — ζωὴ om. PΔ θανάτων M κρείττων S 34 καὶ ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος A ἄν U om. MPSSAW

- PG 1200 φαρμέν οὖν ὅτι τεθνεώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς αὐτὸς τοῦτο λέγεται παθεῖν. οὐκοῦν οὐ δίχα σαρκὸς, ἐν αὐτῇ δὲ μᾶλλον καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τῆς κυριότητος ἀνεδήσατο δόξαν ὁ νόμῳ σαρκὸς καὶ φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς τεθνεῶς καὶ ἐγηγερμένος, ἀνθρώπινον μὲν τὸ τεθνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεικὸν τὸ ἀναβιώσθαι δεικνύς, ἵνα δι' ἀμφοῖν γνωρίζηται καθ' ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεὸς καὶ τῶν ὄλων γεγονῶς ὁρῶιτο κύριος ὁ καὶ πρὸ 5 σαρκὸς βασιλεύων μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός. οὕτως αὐτὸν ὁ Ναθαναὴλ ἐπιγινώσκων
- Ioh. 1, 50 ἔφασκε· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, αὐτὸς δὲ
- Ioh. 13, 13 τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὑμεῖς καλεῖτέ με φησὶν ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
- Mt. 10, 1 καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. ἔργῳ δὲ αὐτὸ πιστούμενος ἀνίησι μὲν ἀμαρτίας, ἐξουσίαν δὲ δέδωκε κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν 10
- Act. 3, 6, 2 πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ἐν ὀνόματι γὰρ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου τεθεράπεται μὲν ὁ τῷ πόδε λελωβημένος καὶ τῇ ὠραία προσιζάνων πύλη, ἄρρωστίαν δὲ τὴν οὕτω μακρὰν ἀπεσείσατο καὶ κομιδῇ δυσδιάφυκτον δῖεδρα νόσον Αἰνέας,
- Act. 9, 34 πρὸς ὃν ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός.
- 44 Πανταχόθεν οὖν ἄρα συνωθούμενοι πρὸς ἀλήθειαν καὶ τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι δο- 15 κοῦν ἰχνηλατεῖν εὖ μάλα σπουδάζοντες καὶ ταῖς τῶν πατέρων ἐπόμενοι δόξαις, τὸν ἐκ ῥίζης Ἰεσσαί, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, τὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, τὸν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὑπὲρ νόμον ὡς θεόν, τὸν δι' ἡμᾶς τε καὶ μεθ' ἡμῶν ἐν νεκροῖς, τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς δι' ἑαυτὸν ζωοποιὸν καὶ ζωὴν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν πιστεύομεν, οὔτε φιλοῦντες θεότητος τὸ ἀνθρώπινον οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος ἀπαμ- 20 φιεχνύντες τὸν λόγον μετὰ τὴν ἄφραστον τε καὶ ἀπερινόητον ἔνωσησιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες υἱὸν ἐκ δυοῖν πραγμάτων εἰς ἓν τι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἀπορρήτως ἐκπε- 45 φηνότα, καθ' ἔνωσησιν δηλονότι τὴν ἀνωτάτω καὶ οὐ φύσεως παρατροπήν. ὅσον γὰρ
- Ioh. 4, 15 οὕτω δοξάζουσι περιέσται τὸ κέρδος, σαφηνεῖ λέγων ὁ Χριστοῦ μαθητῆς· ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς 25 ἐν τῷ θεῷ. ὅτι δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς
- Ioh. 1, 14 υἱὸς ἐστὶ τοῦ θεοῦ καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατασφραγιστὴ λέγων
- Ioh. 5, 20 ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ 30 αἰώνιος, καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

15—21 Flor. Cyr. 155 πανταχόθεν — ἔνωσησιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 ἐν PWUΣ σὺν SDAΔ μετ' αὐτῆς MPWUΣΔ ἐν αὐτῇ SD αὐτὴν A ἀνεδήσατο MWUΔ ἀνεδύσατο P ἀνεδέξατο SDA ὁ om. A 3 τεθνηκῶσ SD 5 ὠρῶιτο MW, corr. M ὁ om. A 6 ἐπιγινώσκων ὁ ναθαναὴλ [ναθαὴλ S] SD 7 ῥαββί A ραββῆ S σὺ βασιλεὺς εἶ A 10 δ' ἔδωκε P αὐτὰ ἐκβάλλειν D 11 πᾶσαν² om. V ἐν τῷ U 12 τῷ ποδι A προσκαθήμενος M 13 δυσδιάφυκτον A ἀπέδρα SD 14 Ἰησοῦσ om. V 15 τὴν ἀλήθειαν P 18 τε om. DA μεθ' ἡμῶν AΣΔ Flor. Cyr. καθ' ἡμᾶς μεθ' ἡμῶν SD καθ' ἡμᾶς VMPWU 19 τὸν] καὶ Flor. Cyr. ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρώπινον] ἀναληφθέν Flor. Cyr. ἀνθρωπότητος om. D 21 τε om. S Flor. Cyr. ἀπερινόητον VMPWU ἀπορρήτον SDA Flor. Cyr. 22 υἱὸν VMPWUΣΔ χῦ SDA δυεῖν D τὸ SDAUΔ τὸν VMW τῶν P 23 οὐ om. S 24 τοῖς οὕτω SD γράφων DA χῦ θεσπέσιος DA 25 αὐτὸς SDAΔ οὕτος VMPWU 26 καὶ om. SD 27 ἐστὶν υἱὸς SDA κατασφραγιστὴ SD 28 ἦκε W 29 γινώσκωμεν Pm 30 ἡ ζωὴ ἡ SDA ζωὴ ἡ U 31 καὶ om. SD τε om. SD ἡ om. P ἀγίῳ MPWUΣΔ τῷ ἀγίῳ S τῷ ἀγίῳ καὶ προσκυνητῷ καὶ ζωοποιῷ D τῷ ἀγίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ προσκυνητῷ VA νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς VA 32 τῶν αἰώνων om. VMSD

8 = S 6 A 5. Latine extat in Collectione CT 20

- 1 Αυτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι **L III 434**
 ἀεισέβαστοι αὐγουστοὶ Κυρίλλω ἐπισκόπῳ. Μέλει πλείστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν οἱ **M III 1109**
 πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης, οὐ μὴν εὐδόκιμον [τὸ δεῖσθαι συγγνώμης] τοῖς ἐπαι-
 νεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὀφείλουσι καὶ διὰ τὴν σεπτὴν μάλιστα τιμᾶσθαι θρησκευίαν. τοὺς δὲ 5
 ἱερέας χρῆ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἡθῶν χρηστότητος καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀκριβείας
 θαυμάζεσθαι καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι γινώσκειν τε ὡς τὴν
 ἐκάστου πράγματος φύσιν καὶ τοὺς περὶ τὴν εὐσέβειαν μάλιστα λόγους μᾶλλον ἢ εὐροὶ
 2 Ζήτησις ἥπερ αὐθάδεια. καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν αὐτοὺς οὐκ ἀπειλή τινος δυναστεύοντος
 ἢ δυναστεύειν νομίζοντος, ἀλλ' ἢ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ τῆς ἱεράς συνόδου βουλή κατε- 10
 στήσατο, καὶ παντὶ δῆλον ὡς ἡ θρησκευία τὸ βέβαιον οὐκ ἂν ἐκ κελεύσεως σχοίη μᾶλλον
 ἢ συναιρέσεως. νῦν οὖν ἡμᾶς ἢ σὴ θεοσεβεία διδασκᾶτω τί δήποτε ἡμῶν, οἷς τοσοῦτον
 οἶσθα μέλειν αἰεὶ εὐσεβείας, ὑπεριδῶν, ὑπεριδῶν δὲ καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἱερέων, οὓς
 συλλεχθέντας ἦν ἄμεινον λύσαι τὴν ἀμφισβήτησιν, ταραχὴν τό γε ἐπὶ σαυτῷ καὶ χωρι-
 σμὸν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας, ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὀργῆς 15
 πρεπούσης μᾶλλον ἢ ἀκριβείας καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυρούσης ἢ
 θράσους καὶ ποικιλίας μᾶλλον ἡμῖν ἥπερ ἀπλότητος ἀρεσκούσης. καὶ μὴν οὐχ οὕτως
 ἡμῶν τὴν πολλὴν ὠϊόμεθα τιμὴν παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας δεχθήσεσθαι οὐδὲ ὡςπερ οὐχὶ
 3 καὶ ἀγανακτεῖν εἰδότεων ἡμῶν πάντα συνταραχθήσεσθαι· νῦν δὲ μελήσει ἡμῖν τῆς ἱεράς
 γαλήνης. πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας οὐχ' ὡς ἐχρῆν, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸ 20
 μέτρον ἐκβεβηκότα μὴ μέχρι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνιερέων στήσαι τὴν ἐπιχείρησιν,
 ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαι τῆς ἡμετέρας τι εὐσεβείας ἀνάξιον. ἢ τίνα εἶχε
 λόγον ἕτερα μὲν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐσεβεστάτην αὐγουσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον **nr. 7**
 ἐπιστέλλειν, ἕτερα δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην αὐγουσταν Πουλχερίαν; **nr. 149**
 ἢ διχονοεῖν ἡμᾶς ὠϊήτης ἢ διχονοήσιν ἡλπίσας ἐκ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας γραμμάτων. 25
 τοῦτο δὲ καὶ γεγονός, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐκ περιεργίας εἰδέναι τὸν οὕτω πόρρωθεν ὄντα παντε-

8 VM, P [= bk], S, D [= mn], A, WRAL^c

inser. deest VMPWAL^c ἴσον σάκρασ [σάκρασ ἀποσταλείσης D] παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως
 θεοδοσίου πρὸς κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείας SD σάκρα ἀποσταλείσα τῷ ὀσιωτάτῳ κυρίλλῳ A του
 βασιλεως θεοδοσίου ἐπιστολῇ πρὸς κύριλλον R

ἦ V ζ SD 2—3 αυτοκράτορες — ἐπισκόπῳ DARAL^c θεοδόσιος ἐνδοξος θριαμβευτῆς ἀειαύγουστος κυ-
 ρίλλῳ ἐπισκόπῳ VMPW om. S 3 μέλλει VPSS θεοσεβείας SDARAL^c ἐν ἄλλῃ φιλοσοφίᾳ A^{ms} φιλοσο-
 φίας VMPW 4 εὐδόκιμον SDARAL^c εὐδαιμον VMPW τὸ δεῖσθαι συγγνώμης VMPWAL^c om. SDARAL^c
 4/5 τοὺς — ὀφείλοντας P ἡμῖν R 5 σεπτὴν VMPWAL^c om. SDARAL^c 7 τοῦ βίου διὰ παν-
 τὸς ἐπιδεικνύναι [ἐπιδεικνύειν V] VMPWAL^c διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι τοῦ βίου SR διὰ παντὸς ἐπιδείκνυ-
 σθαι τοῦ βίου DA 8 τὴν εὐσέβειαν SDARAL^c τῆς εὐσεβείας VMPW 9 αὐτοὺς SDARAL^c αὐτοῖς
 VMPW 10 δυναστεύειν om. R 11 καὶ VMPWAL^c καίπερ SR καίτοι DA δῆλον
 παντὶ M παντὶ τῷ A ἢ om. VMPWR οὐκ ἂν om. S 11/12 σχοίη μᾶλλον ἢ SDRAL^c
 ἔχει μᾶλλον δὲ ἐκ A ἔχει ἢ μᾶλλον VMPW 12 συναιρέσεως SAA^c συνέσεως VMPWDR ἡμᾶς
 om. A οἷς VMPWRA^c οἷ S οὓς DA 13 οἶσθα μέλειν VMPW οἶσθα μὲν DAA^c ἤσθημεν S
 οἶσθα R αἰεὶ SDARAL^c om. VMPW εὐσεβεῖς DA ὑπεριδῶν ὑπεριδῶν δὲ VMPW ὑπεριδῶν
 SDAL^c ὑπεριδῶν δὲ AR πανταχοῦ DA 14 συναφθέντας A ἄμεινον ἦν M τῷ W
 σὲ αὐτῷ R 14/15 χωρισμὸν SDARAL^c om. VMPW 15 ὀργῆς A 16 προσούσης S αὐτοῖς
 SDARAL^c om. VMPW 17 μᾶλλον VMPW καὶ μᾶλλον τούτων SDARAL^c ἥπερ ἀπλότητος ἀρεσ-
 κούσης SDARAL^c ἀρκούσης ἥπερ ἀπλότητος VMPW 18 δειχθήσεσθαι SR 18/19 οὐδὲ — συν-
 ταραχθήσεσθαι om. R οὐχὶ καὶ MPW καὶ VA om. SD 19 πάντα A 20 οὐχ' ὡς ἐχρῆν
 SDAL^c ὡς οὐκ ἐχρῆν VMPAWR οὐδὲν SDARAL^c οὐδὲν ἐν τούτοις VMPW 21 τῶν τῆς ἐκκλησίας
 SRAL^c τῆς ἐκκλησίας DA καὶ τῶν om. R συνιερέων SDARAL^c ἱερέων VMPW τὰ τῆς
 ἐπιχειρήσεως P 22 τῆς ἡμετέρας τι SDARAL^c τι τῆς ἡμετέρας VMPW τίνα μὲν V 25 ἢ
 SDARAL^c εἰ μὴ VMPW ὠϊήτης R ἔλπισας R 26 καὶ om. W γεγονώς D περιεργίας WR

M III 1112 λῶς ἐστὶν ἐπίμογον, καὶ μὴ γεγονὸς ποιῆσαι βούλεσθαι παντὸς μᾶλλον ἢ ἱερέως. ὄρμηξ
 μέντοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως τὰ τε τῶν ἐκκλησιῶν τὰ τε τῶν βασιλέων μέλη χωρίζειν
 LIII 435 4 βούλεσθαι ὡς οὐκ οὔσης ἀφορμῆς ἑτέρας εὐδοκίμησεως. ὡς ἂν οὖν εἰδείης ὅποιον
 τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἠνώσθαι καὶ ἔτι μᾶλλον κελευόντων
 ἡμῶν ἐνωθήσεσθαι σὺν τῇ τοῦ σωτῆρος προνοίᾳ θεοῦ καὶ δεδόσθαι τῇ σῆι θεοσεβείᾳ 5
 συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἴη μηδὲ λέγειν δύναιο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐγ-
 κекλησθαι λόγους. γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα καὶ
 κρατεῖν ὡς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν, εἴτε μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης εἴτε μὴ παρὰ τῶν
 πατέρων οἱ νικηθέντες. ἡμεῖς μέντοι γε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας
 οὐκ ἀνεξόμεθα οὔτε μὴν ἀνεξετάστους ἡμῖν τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσει δει τοὺς 10
 τῆς ἀπανταχοῦ προεστῶτας ἱερωσύνης καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγκρατέστεροι τῆς ἀληθινῆς δόξης
 ἐσμέν τε καὶ ἐσόμεθα. πάντως δὲ οὐδεὶς ὅτι κἂν μικρὸν μέτεστι πολιτείας ἀξίας
 παρρησιάζεσθαι ἢ τῆς κατὰ τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως, τὴν τοιαύτην ἀποφυγεῖν αἰρήσεται
 κρίσιν, ἐπεὶ μηδὲ βουλευθέντι τοῦτο ἐξέεται, τῆς ἡμετέρας θειότητος ἐπαινούσης μὲν
 ἀναγκαίως τοὺς ἐπὶ προθυμίᾳ θαρροῦντας ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, οὐκ ἀνεξο- 15
 μένης δὲ εἴ τις κελεύειν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν καὶ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιούτων
 5 ἐθέλοι. ὥστε ἦκειν δεῖ σου τὴν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον ὃν τὰ ἕτερα δηλοῖ γράμματα
 ep. 25 πρὸς ἅπαντας ἀπεσταλμένα τοὺς τῶν μητροπόλεων ἐπισκόπους, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν
 μὴ ἄλλως ἀνακτήσασθαι προσδοκᾶν, εἰ μὴ πᾶν μὲν λυπηρὸν καὶ ταραχώδες παύσειας, ἐπὶ
 δὲ τὴν τῶν ζητουμένων ἔρευναν ἔλθοις ἐθέλοντί. καὶ γὰρ ἂν οὕτως δόξιας οὔτε 20
 οἰκεία πεπληγμένος λύπη οὔτε τινὶ δυσμεναίνων παρὰ τὸ προσῆκον τὰ τε ἤδη γεγονότα
 σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, ὅμως δὲ ὑπὲρ δόξης πεποιηκέναι καὶ τὰ ἐξῆς ἐνδίκως ἐθέλειν
 οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν ἐθέλοντος ἀνεξόμεθα.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRAL^c

1—3 παντὸς — βούλεσθαι om. PSDARL^t 2 μέλη M^c μέλλει W μέλλειν V 3 εἰδείη S
 εἰδῆς D 4 κελευόντων VMPWDA^c καὶ λεγόντων SKL^t 5 τοῦ ὁρῶ προνοία SRA^c τοῦ ὁρῶ
 ἡμῶν προνοία DA προνοία τοῦ ὁρῶ VMW προνοία P τοῦ θεοῦ P om. R δεδόσθαι δὲ P
 6 μήτε SDAR τῆς εὐσεβείας S εὐσεβείας DAR *pietatis* L^c τῆς ἐκκλησίας VMPW 6/7 ἐγκεκλι-
 σθαι VMW ἐκεκλήσθαι R *excluderis* L^c 8 ἔχειν καλῶς SR δείξειεν D μεταλαμβάνειεν S
 καὶ μὴ SDAR 9 κινηθέντες P γε om. SDAR συνταράττεσθαι MPWR τοὺς ἐκκλησίας A
 10 οὔτε R ἡμῖν SDARAL^c εἶναι VMPW 11 καὶ δι' SDARAL^c δι' VMPW 12 ὅτω MWSDRAL^c
 οὔτω VPAAL^t κἂν VDARAL^t καὶ MPWSAL^c μέτεστι SDA^t μέτεστιν αὐτῷ VA ἐστὶ M^tW πρόσεστι R
 πολιτείας VSDARAL^c τὰς αἰτίας MPW 12/13 ἀξίας παρρησιάζεσθαι *scripsi* ἀξιος [ἀξίως MW] παρρησιάζε-
 σθαι VSDARAL^c παρρησιάζεσθαι ἀξίως P 13 ἢ τῆς M^tPSWRAL^c εἰ τις VDA τῆς M^com^t τὴν εὐσέβειαν
 πεποιθήσεως MPWAL^c τὴν πεποιθήσιν SDAAL^t τὴν πεφοίτησιν R πεποιθήσιν V τὴν τοιάνδε DAR τέ
 τοιάνδε S ἀποφεύγειν R 14 μὴ MPW βουλευθέντος S τούτω P 14/15 ἐπαινούσης — ἐξέτασιν
 om. SDARAL^t 15 ὑπὸ M *ex corr.* προθυμία W προθυμίας VMP 15/16 ἀνεξομένης VMPW ἀνεχομένης
 SDARAL^c 16 δὲ om. SDARAL^t ἦτις SDAKAL^t κελεύει SDAR συμβουλεύει D καὶ SDAWR ἢ
 VMPAL^c 17 ἐθέλει DAR ὥστε καὶ SD ὧν P ἕτερα] ἡμέτερα W συγγράμματα S 18 πάντα
 SDAR τῶν om. M 19 ὄλωσ S ἄλλοσ R μὲν SDAKAL^c om. VMPW 20 ἔλθησ SDAK ἐθειλοντῆσ
 SDAK ἂν om. R 21 οὔτε] αὐδέ D τι S παρὰ τὸ προσῆκον om. S τε] δὲ R
 22 παρὰ λόγον A 22/23 ὅμως — ἀνεξόμεθα om. W *spatio relicto* 22 ὅμως VAR ὄλωσ MPSDAL^c
 τέ h τό Mk ἐθέλειν ἐνδίκωσ VMP 23 οὐ γὰρ ἑτέρως ἂν V οὐ γὰρ ἂν ἑτέρωσ SDA οὐ γὰρ ἑτέρωσ R
 ὅπερ ἂν M^t θέλοντας S

9 = S 15 A 6. epistula Latina extat in Collectionibus Turonensi [A¹], Casinensi [A^c], Veronensi [A^u], Frisingensi [A¹], edita est uol. II p. 5. 6

- 1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυρίλλω Κελεστίνος. Τῆι ἡμετέραι συγγνώτῃ τὰ διὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἀγιότητος γράμματα ἀπέδωκεν εὐθυμίαν καὶ ἀντικατηλλαξάμεθα τὸ ἥδον πρὸς τὸ λυποῦν. ἀποβλέποντες γὰρ καὶ ἐννοοῦντες ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίαν διεστραμμέναις προσομιλίας ταράττειν ἐπιχειρῶν, οὐ σμικρῶι κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν πεπληγμένοι πόνωι διαφόροις σκέψεων κέντροις βασανιζόμεθα ἐννοοῦντες ὅπως βοηθηθεῖεν εἰς τὸ ἐμμένειν τῇ πίστει· ὡς δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεστήσαμεν, ὡφθη ἡμῖν εὐθὺς ἐτοιμοτάτη θεραπεία, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῶι φαρμάκωι ἀπελαθείη, φημὶ δὴ τὴν τῆς καθαρᾶς πηγῆς ἔκροισιν τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέουσαν, δι' οὗ πᾶσα καθαριεῖται ἡ ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχαιομένου ρείθρου καὶ πᾶσιν ἀνοίγεται ὁ τρόπος τῆς δεούσης περὶ τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐννοίας. ὡσπερ οὖν ἐκείνον καὶ στίζομεν καὶ μεμφόμεθα, οὕτως τὴν σὴν ἀγιότητα ὡσπερ παρούσαν ἐν τοῖς ἰδίωις γράμμασι τῆι τοῦ κυρίου ἀγάπῃ περιπλεκόμεθα, ὁρῶντες ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ δεσπότου φρονοῦμεν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸν προνοητικώτατον τοῦ κυρίου ἱερέα ὑπὲρ τοῦ τῆς πίστεως ἔρωτος τοιαύτη διαμάχεσθαι ἀρετῆι, ὡστε τῆι ἀτόπῳ τῶν ἐναντίων τόλμῃ ἀνθίστασθαι καὶ τοὺς ἑαυτῶι ἐμπειστευμένους τοιαύταις ὑπομνήσεσι βεβαιοῦν. ὡσπερ τοίνυν ἐκεῖνα ἡμῖν πικρά, οὕτω ταῦτά ἐστιν ἡδέα· ὡσπερ ἐκεῖνα ἰλυώδη, οὕτω ταῦτα καθαρὰ. καὶ χαίρομεν τοσαύτην ἐνεῖναι τῆι σῆι εὐλαβείῳι γρηγόρησιν, ὡς ἦδη σε νενικηκέναι τὰ ὑποδείγματα τῶν σου προηγησαμένων, γενόμενων αἰεὶ καὶ αὐτῶν ἐκδίκων τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος. ἀληθῶς ἐπὶ σοῦ ἀρμόσει ἡ εὐαγγελικὴ μαρτυρία ἡ λέγουσα· ὁ ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. ἀλλ' ὡσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθός, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς κατηγορεῖσθαι ἄξιός, ὅς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι ἠρέθη αὐτὸς ὡσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθός, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς κατηγορεῖσθαι ἄξιός, ὅς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι ἠρέθη αὐτὸς
- 2 διασπαράττων αὐτά. προσθεῖναι δὲ καὶ ἡμεῖς τινὰ ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, εἰ μὴ ἐρωμέν σε τὰ αὐτὰ φρονούντα πάντα ἅπερ φρονοῦμεν ἡμεῖς, καὶ ἐν τῆι βεβαιώσῃ τῆς πίστεως ἐδοκιμάζομέν σε ἐκδικὸν ἰσχυρότατον. ἀπεδόθη γὰρ ἡμῖν πάντα κατὰ τάξιν παρὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ὅσα περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἡ σῆ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWA¹A^cA^uA^f

inscr. deest VMPW κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς κύριλλον S κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον D κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A ὅ VMP 1ε S 1ε D

3 Τῷ — Κελεστίνος [cf. A¹] om. S [= A^c] 4 ἡμῶν om. W 5 ἀπέδωκεν VMPW [= A] παρέσχηκεν SD παρέσχον A 6 ὁμιλίαι PA 7 τὸ ἥδον VSDA τὸν δόντα MPW 8 postulatur ἐβασανιζόμεθα τὸ πῶσ A βοηθηθεῖεν S βοηθεῖεν D βοηθηθῆς VMP βοηθηθεῖς W 9 ἐννοίαν S 10 ἠπίω A 11 καθαρᾶς] καθ' ἡμᾶσ W 12 καθαριεῖται VPW καθαρεῖται M 13/14 καὶ στίζομεν καὶ om. V 14 γράμμασι om. M 15 ὁρῶντες SDA [= A] εἰδότες VMPW 16 τοῦ κυρίου VPWS [= A] τοῦ κυ A χριστόν D 17 τοιαύτη VMPW μετὰ τοσαύτησ SD μετὰ τοιαύτησ A in exemplari Latino legatur sive intellegatur hac pro ac ἀρετῆσ SDA ὡστε VMPW [= A] ὡσ καὶ SDA 17/18 ἀνθίστασθαι δύνασθαι SDA 18 ἑαυτοῦ S αὐτῶ VA αὐτὴν W ἐμπειστευσαμένους P 20 εἶναι P ἐνεῖναι ὁρῶντες SD ἐνοῦσαν ὁρῶντες A εὐσεβεία S γρηγόρησιν M ἐγρηγόρησιν SD σε om. VMPW 21 γενομένων om. V 22 ὀρθοῦ DA ἀληθῶσ DA [= A] ἀληθῶσ τε VMPSW ἀρμόσει VMPW ἀρμόζουσα εὐρίσκειται SDA potest... conuenire A 23 καλὸσ S τῶν ἰδίων προβάτων VMPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων SD τῶν προβάτων A 24 οὗτος P 25 ἑαυτοῦ] ἐκεῖνου M 26 προσθεῖναι VMW προσθεῖναι P προστιθέναι SDA 27 σε om. W ταῦτα πάντα φρονούντα S τὰ αὐτὰ φρονούντα P καὶ ἡμεῖς καὶ V 28 σοι S ἰσχυρότατον εἶναι SDA κατὰ τάξιν πάντα V 29 παρὰ SDA [= A] διὰ VMPW τούτου om. A

- ἀγιότης γεγράφηκεν. πάντα τὰ δίκτυα τῆς δολερᾶς προσομιλίας ἐγύμνωσας καὶ οὕτως τὴν πίστιν ὑχύρωσας, ὡς μὴ δύνασθαι τὴν καρδίαν τῶν τῷ Χριστῷ καὶ θεῷ ἡμῶν πιστευ-
4 ὄντων εἰς ἕτερον ἑλκυσθῆναι μέρος. μέγας οὗτός ἐστι τῆς ἡμετέρας πίστεως θρίαμβος τὸ καὶ ἀποδείξει τὰ ἡμέτερα οὕτως ἰσχυρῶς καὶ νενικηκῆναι τὰ ἐναντία διὰ τῆς τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίας. τί λοιπὸν διαπράζεται ἢ ποῦ ἑαυτὸν ἐκείνος περιστρέφει; ὅς γενόμε- **5**
νος ἐραστής ἀσεβοῦς νεωτερισμοῦ, ὡς ἐβούλετο ταῖς ἑαυτοῦ μάλλον ἐννοίαις δουλεύειν ἢ τῷ Χριστῷ, τὸν ἐμπιστευθέντα ἑαυτῷ δῆμον βλάσαι ἠθέλησε τῷ τῆς ἰδίας προσομιλίας
Tit. 3, 9 δηλητηρίω, δέον καὶ ἀναγνῶναι τοῦτο καὶ κατέχειν ὅτι τὰ μάταια ζητήματα καὶ μὴ προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν, ἀλλὰ χωροῦντα εἰς ψυχῶν ἀπώλειαν φεύγειν μᾶλλον ἢ ἐπιζητεῖν δεῖ.
5 ἀλλ' ὅμως εἰς κρημνοὺς αὐτὸν ἐπειγόμενον, μᾶλλον δὲ ἤδη ἐν αὐτῷ τῷ κρημνῷ ὅθεν **10**
πεσεῖται, διάγοντα, εἴ γε δυνάμεθα, ἀνακαλεῖσθαι ὀφείλομεν, μὴ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ τῷ μὴ βοηθεῖν προσωθήσωμεν. ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὣς ἐπάγεται Ζήτησις περὶ τῆς ἰδίας
Lc. 15, 4-5 γεννήσεως, ἐδίδαξεν ἡμᾶς κάμνειν ὑπὲρ προβάτου ἑνός, θέλων καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὤμων ἀνακαλεῖσθαι, μὴ ἐκκέηται τῷ λύκῳ εἰς ἀρπαγὴν· εἶτα ὁ διδάξας ἡμᾶς οὕτως δραμεῖν ὑπὲρ σωτηρίας προβάτου ἑνός, πῶς ἄρα ἡμᾶς κάμνειν βούλεται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ τῶν προβάτων **15**
ποιμένος; ὅς τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιλεησμένος αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς ἀρπαγὴν λύκου μετήλλαξεν, ἐπιθυμῶν ἀπολέσαι τὴν ἀγέλην ἣν αὐτὸς ὤφειλε συντηρῆσαι.
6 τοῦτον οὖν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περικλείσεως τῶν ἀμῶν ἀποκινήσαι ὀφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτὸν,
Ez. 32, 11 ὡς θέλομεν, διορθωσώμεθα. εἴη ἔτι συγγνώμης ἐλπίς διορθούμενῳ· θέλομεν γὰρ ἵνα ὑποστρέψῃ καὶ Ζήσει, εἰ μὴ αὐτὸς τὴν Ζωὴν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἑαυτῷ ἀπολέσειεν· **20**
εἴη δὲ τις φανερὰ ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος. ἐκκοπτόν γὰρ τὸ τοιοῦτον τραῦμα,
cf. Mt. 5, 29 δι' οὗ οὐχ ἔν μέλος βλάπτεται, ἀλλὰ πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τιτρώσκειται. τί γὰρ ποιεῖ μετὰ τῶν ἀλλήλοις ὁμοιοῦντων, ὅς μόνος ἑαυτῷ φρονεῖν δοκῶν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
L III 350 διχονοεῖ πίστεως; ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῷ ἀπέκίνησε τῆς κοινωνίας, καὶ γινωσκέτω ὅτι αὐτὸς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἔχειν οὐ δύναται, **25**
ἐὰν ἐν ταύτῃ τῇ τῆς διαστροφῆς ὁδῷ παραμείνῃ ἐναντιούμενος τῇ ἀποστολικῇ διδαχῇ.
7 συναφθείσης σοι τῶν τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου θρόνου, τῇ ἡμέτερῃ διαδοχῇ χρη-
VM, P [= hk], S, D [= mn], AWAΓΛ°Λ°Λ°Λ°
1 δολερᾶσ SDA δολίας VMPW **2** τῷ om. P καὶ om. M τῷ P **3** ἐστι om. A
ὁ θρίαμβος P **4** τὸ καὶ DA [= Λ] τὸ VMPSW καὶ SDA [= Λ] καὶ οὕτως VMPW **5** μαρ-
τυρίας ἐδείχθη DA ποῦ λοιπὸν W αὐτὸν V περιστρέφει VMPW περιτάγγοι SDA *circumferat* Λ
6 ἀσεβοῦς om. P ὡς VDA [= Λ] ὅς MPSPW μᾶλλον ταῖς ἑαυτοῦ VMPW δουλεύων D
7 ἢ τῷ ᾠ̄ MPW [= Λ] ὤφθη ἑαυτῷ ἢ [μᾶλλον ἢ A] τῷ ᾠ̄ ἐξακολουθῶν καὶ VSDA αὐτῷ PDA
ἠθέλησε VMPW [= Λ] ἐσπούδασε SDA **8** ἀναγνόντι W τοῦτον DA τὰ om. A τὸ S
8/9 προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν VMPW εἰς ὑγίειαν προκόπτοντα SDA **10** αὐτοῦ V om. D ἐπεισα-
γόμενον SD ἐπιγενόμενον A ἐν om. S **11/12** μὴ — προσωθήσωμεν om. M τῷ μὴ βοηθεῖν
VS [= Λ] τῷ βοηθεῖν PDW τοῦ βοηθεῖν A προσωθήσωμεν DA προσωθήσωμεν W ὡς ἐπαγγέ-
λεται A **13** γενέσεω A περὶ P θέλειν S καὶ om. P ὤμων om. W *spatio relicto* ἡμῶν DA
14 ἀνακεῖσθαι S καὶ μὴ M ὡς μὴ D δραμεῖν VMPW τρέχειν SDA **15** ὄπωσ A
πόσον SD τῶν om. P **16** ὅσον S τοῦ om. MW αὐτὸν ἑαυτὸν D **17** ἀρπαγὴν
λύκου MPW [= Λ] ἀρπαγα λύκον VS^{mcort} A ἀρπαγμα λύκον D μετήλλαξεν VMPW μετέβαλεν SDA
μᾶλλον ὤφειλε S **18** καὶ ἡμεῖς S περικλείσεω VMPW μάνδρα SDA τὸν αὐτὸν S ἑαυ-
τόν DA **19** ἐθέλομεν A διορθωσώμεθα VMP [= Λ] διορθωσώμεθα W σπουδάσωμεν διορθώσα-
σθαι S σπουδάση διορθώσασθαι DA εἴη A ἢ εἰ MPW εἰ VSDA διορθούμενῳ MPW *corrigenti*
Λ διορθωθησομένῳ [διορθωθησομένου S] δυνήσεται περιλείπεσθαι VSDA **20** ἐπιστρέψῃ P τῶν
ἐμπεπιστευμένων τὴν Ζωὴν S αὐτῷ PDA **21** εἴη VMPW ἔσται SDA **22** διατιτρώ-
σκειται V **23** ὅς VMPW [= Λ] ὁ SDA ἑαυτὸν S φρονεῖν δοκῶν VMPW δοκῶν φρονεῖν
ἄριστα SDA καὶ ἀπὸ DA **24** διχονοεῖ VMPW [= Λ] διχονοῶν SDA μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ
VMPW [= Λ] μένειν ἑαυτοῦς πάντες ἐν τῇ ἡμέτερῃ κοινωνίᾳ εἰδέτωσαν [ιδέτωσαν SD] SDA **25** κοινωνίας
ὡς ἐνόμισε SDA γινωσκέτω VMPW [= Λ] γινωσκέτωσαν SD om. A δυνήσεται VMPW **26** ἐν om.
SDA διαμείνη S διατάξει S **27** τοίνυν σοι M καὶ τῇ SDA διαδοχῇ MW [= Λ]
δοχῇ P τοῦ τόπου διαδοχῇ ἐπ' ἐξουσία VSDA

σάμενος ταύτην ἐκβιάσεις ἀκριβεῖ στερρότητι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης τὰ κακὰ κηρύγματα ἑαυτοῦ ἐγγράφωι ὁμολογίαί ἀθετήσῃ καὶ ἑαυτὸν διαβεβαιώσῃται ταύτην κατέχει τὴν πίστιν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἦν καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἀγιότητος ἐκκλησία καὶ ἡ καθόλου καθοσίωσις κατέχει, ἢ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσῃ, εὐθὺς ἢ σὴ ἀγιότης 5 ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας προνοησομένη μάθῃ αὐτὸν παντὶ τρόπῳ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου σωματίου ἀποκινήτεον, ὅς οὔτε τῶν θεραπευόντων ἴασιν ἠθέλησε καταδέξασθαι καὶ εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν αὐτῷ ἐμπειστευμένων καθὼς λοιμώδης ἠπέιχθη.

8 Τὰ δὲ αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ἀγίους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν Ἰωάννην Ῥοῦφον Ἰουβενάλιον καὶ Φλαβιανόν, ἵνα φανερὰ ἦι ἡ περὶ αὐτοῦ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν θεία ἀπόφασις.

10 = S 16 A 7. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ'], Casinensi [Λ'], Veronensi [Λ^u], Frisingensi [Λ'], Vaticana [Λ'], edita est uol. II p. 7—12

1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστίνος. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλακίς κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου ἡ καθολικὴ πίστις εἰρήνευσεν, ὅποτε ἐκείνους μετὰ τῶν ἐπομένων τῇ δόξῃ αὐτῶν ἢ τε Ἄνατολὴ καὶ ἡ Δύσις ἀκοντίῳ συμφωνούσης ἀποφάσεως ἔπληξεν. αὐτίκα ὁ τῆς ἀγίας μνήμης Ἀπτικὸς ὁ διδάσκαλος τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ ἀληθῶς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ εἰς ταῦτα διάδοχος οὕτως ἐκείνους ἐδίωξεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μὴδὲ τοῦ ἐκεῖ ἐστάναι ἀνεσιν συγχωρηθῆναι. ἔσχεν ἡμᾶς μετὰ τὴν ἐκείνου ἔξοδον οὐχ ἢ τυχούσα φροντίς ἐκδεχομένους 20 πότερον ὁ ἐκείνον διαδεξιόμενος εἶη αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πίστιν διάδοχος, ἐπειδὴ δυσχερές ἐστίν ἐκτείνεσθαι τὰ καλὰ· πολλακίς γὰρ ἑαυτὰς ἀμοιβαδὸν αἱ ἐναντιότητες διαδέχονται. ἀλλ' ἐσχῆκαμεν μετ' ἐκείνον· τὸν μέλλοντα ἡμᾶς ταχέως καταλιπεῖν τὸν ἅγιον Σισίνιον εὐδοκίμησαντα ἐπὶ τε ἀπλότῃ καὶ ἀγιότητι κοινωνόν, αὐτὴν τὴν πίστιν ἦν εὔρε, κηρύττοντα. 24 ἀνεγνώκει δηλαδὴ ἡ ἀπλὴ ἐκείνη εὐλάβεια καὶ εὐλαβῆς ἀπλότης δεῖν μᾶλλον φοβεῖσθαι ἢ Rom. 11, 20

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛΛ

1 ἵνα om. P ἢ VMPW [= Λ] εἰ μὴ SDA ἡμερῶν δέκα M 2 τῆς ὑπομνήσεως VMPW [= Λ] τῆς κατὰ τὴν ὑπόμνησιν ταύτην SDA 3 ὁμολογία ἀθετήσῃ VMPW ἀναθεματίσει SA) ὁμολογία SDA 4 γενέσεως A τοῦτ' om. W χῦ τοῦ εὔ VPW [= Λ^u] χῦ καὶ θῦ SDA [= Λ^c] ἢ τῆς Ῥωμαίων DA 4/5 ἐκκλησία om. S 5 καθοσίωσις VMPW [= Λ] θρησκεία SDA κατέχει VMPW [= Λ] κηρύττει SDA ἢ — ποιήσῃ VMPW [= Λ] om. SDA ὁσιότης SDA 6 προνοησομένη Λ προνοησαμένη VMPW ποιήσῃται πρόνοιαν καὶ SDA αὐτὸν VMPW ἑαυτὸν SDA ἀπὸ om. SDA 7 ἀποκινήτεον VMPW ἀποκινήτεον τυγχάνειν SDA τὴν τῶν SD δέξασθαι S 8 αὐτοῦ VMPW ἑαυτοῦ SD καθ' ἑαυτοῦ A πεπιστευμένων VMPW καθὼς [καθὰ MP] λοιμώδης MPW *male pestifer* Λ δυστρόπως καὶ ὡς [οἶα A] λοιμώδης νόσος SDA οἶα λοιμώδης νόσος V ἠπέιχθη MP [= Λ] ὑπέιχθη W ἠπέιχθη δραμεῖν διὰ παντός τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος ἐλαυνόμενος VSDA 9—11 Τὰ — ἀπόφασις VMPW [= Λ] om. SDA

10 VM, P [= hk], S, D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛΛ

inscr. deest in VMPW τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεστόριον SA τοῦ αὐτοῦ κελεστίνου πρὸς νεστόριον D ὁ VMP ἰς S ἰε D

14 Τῷ — κελεστίνος VMPW [= Λ^u] τῷ ἀγιωτάτῳ ἀδελφῷ νεστορίῳ κελεστίνος ἐν κυρίῳ χαίρειν D om. SA 15 τὸ τὸ W καὶ om. W καὶ om. M κελεστίνου MSAW, corr. S 16 ἠρεύνθησεν P αὐτῶν τῇ δόξῃ P καὶ δύσις MA 17 συμφωνούντων S 19 ἐκεῖνος VMP om. A αὐτοῦς MPWS μήτε VDA μὴ MPW 20 ἐκείνου om. S ἐκδεχομένους om. VMPW 21 διαδεξιόμενος D διαδεξιόμενος VMPWSA 22 αἰ om. P 23 ταχέως om. MA διαδέχεσθαι MA γρ καταλιπεῖν m in mg. σισίνιον MD 24 τε τῇ V αὐτὸν P 25—78, 1 ἀνεγνώκει — Ζητεῖν om. W spatio relicto 25 γὰρ δηλαδὴ M ἢ ἀπλὴ ἐκείνη VA ἐκείνη ἢ ἀπλὴ MPWD εὐλάβεια VMPA εὐσεβεία SD εὐλαβῆς VMPA ἢ εὐσεβῆς SD δεῖ P

- Sir. 3, 22 ἰδίας συνέσεως βάθος ζητεῖν, καὶ ἀλλαχοῦ· μὴ δεῖν ἀνερευνᾶν τὰ βαθύτερα, καὶ πάλιν· εἴ
Gal. 1, 8 2 τις ἄλλο κηρύξειεν παρ' ὃ ἐκηρύξαμεν, ἀνάθεμα εἶη. ἀλλὰ καὶ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου
μεθισταμένου, ὡς ἡ ἡμετέρα φροντίς ἐπὶ τοσοῦτον ἑαυτὴν ἐξέτεινεν, ἐφ' ὅσον ὁ κύριος
ἐπέτρεψεν, ἔχαροποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἢ διήγησις τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων, ἦν εὐθέως
ἐβεβαίωσεν ἢ τῶν ἡμετέρων κοινωνῶν ἀναφορὰ τῶν παραγενομένων τῆι σῆι χειροτονία, 5
οἵτινες τοσοῦτόν σοι ἐμαρτύρησαν ὅσον ἐχρῆν τῷ ἀλλαχόθεν ἐπιλεχθέντι. μετὰ τσαύτης
πρότερον ὑπολήψεως ἔζησας, ὥστε καὶ ἐφθόνησε τοῖς σοῖς ἀλλοτρία πόλις· μετὰ τσαύτης
δὲ νῦν ἀτοπίας φευκτέον σεαυτὸν παρεσκεύασας, ὡς τοὺς σοὺς ἐν ἀλλοτρίοις ὄραν ὅπως
8 ἀπηλλάγησαν. πρώην ἐδεξάμεθα τὰς σὰς ἐπιστολάς, αἷς ἐν στενωῖ οὐκ ἠδυνήθημεν
ἀποκρίνασθαι· ἔδει γὰρ τὸν λόγον εἰς Ῥωμαϊκὸν μεταβληθῆναι. ὅπερ ὡς βραδέως διὰ τὴν 10
ἀνάγκην ποιοῦμεν, ἐδεξάμεθα τοιαῦτα περὶ σοῦ γράμματα τοῦ ἀγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου
μου Κυρίλλου τοῦ δοκιμωτάτου ἱερέως διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἀφ'
ῶν σφόδρα ἐλυπήθημεν ἀπολωλέναι τῶν περὶ σοῦ ἀνευγκόντων τὴν μαρτυρίαν. καλὰς
γὰρ σου τὰς ἀρχὰς κακὴ, ὡς ὀρώμεν, ἀπόβασις διεδέξατο, καλὰς φημί ἀρχὰς τὰς παρ'
ἡμῖν οὕτω φημισθείσας, ὡς δεῖξαι ἡμᾶς ἐν τῆι ἀποκρίσει τῆι πρὸς τὴν ἀναφορὰν τῶν 15
ἀδελφῶν ὅπως ἡμεν κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς· ἀλλὰ νῦν ἐννοοῦντες καὶ τὴν περὶ σοῦ μέμψιν
τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ καὶ τὰς σὰς ἐπιστολάς ἐρμηνευθείσας, αἵτινες φανερὰς περιέχουσι
Gal. 4, 20 βλασφημίας, ὀρώμεν ὅτι λεκτέον παρ' ἡμῶν τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· ἤθελον ἀλλάξαι μου
τὴν φωνήν, ὅτι κατασχύνομαι ἐν ὑμῖν. μᾶλλον δὲ ἤλλαξα, εἰ μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ
1 Cor. 5, 13 κρημοῦ ἀνακαλέσειεν ὁ ἀσεβῆς προσομιλητής· ἀνάγκη γὰρ ἐστὶν ἵνα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν τὸ 20
κακόν, ὡσπερ ἐκελεύσθη, ἀποστήσωμεν.
- L III 355 4 Ἀνέγνωμεν τοίνυν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὕφος καὶ τὰς βίβλους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
ἀνδρὸς τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ἀντιόχου ἀποδιδόντος ὑπεδεξάμεθα. ἐπὶ ταύταις ἀνιχνευθεὶς μὲν
ἡμῖν καὶ εὐρεθεὶς καὶ κατασχεθεὶς, πολυλαλῖαι τινὶ ἐξωλίσθανες, τάληθῆ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγ-
καλύπτων καὶ πάλιν συγχέων ἐκάτερα τῷ ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ 25
ἀρνεῖσθαι τὰ ὁμολογημένα· ἐν δὲ ταῖς σαῖς ἐπιστολαῖς φανερὰν ἀπόφασιν οὐχ οὕτως περὶ τῆς
ἡμετέρας πίστεως ὡς περὶ σεαυτοῦ ἐξήνεγκας, θέλων περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἄλλως κηρύξει ἢ περὶ ἢ
5 πάντων πίστις ἔχει. ἰδοὺ νῦν εἰς οἷαν καλοῦμεθα ἀπόφασιν περὶ σοῦ· ἰδοὺ οἷα εἰσὶν αἱ εὐεργεσίαι
τῶν σῶν καινοτήτων. ἀφ' οὗ ἀγνοούμενος μὲν ἐπελέχθης, γνωσθεὶς δὲ κατηγορήθης, λοιπὸν
Rom. 8, 26 μετὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν διδασκάλου λεκτέον· τί γὰρ εὐξόμεθα ὡς χρή, οὐκ ἴσμεν. ἄρα οὐ ταῦτα 30
τὰ ῥήματα ἐκείνηι τῆι ἐκκλησίαι πρέπει, ἥτις δεδοκιμασμένων ἐν αὐτῇ ἀνθρώπων κατε-
φρόνησεν, ἀκολουθήσασα τῆι σῆι φήμηι, οὐ τῆι γνώσει; ἠπατήθη ἢ ὑπόνοια τῶν καλῶς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'Λ'
1 ἐρευνᾶν PWA καὶ DA [= Λ] om. VMPSW πλὴν P 2 κηρύξει καὶ νομοθετήσει
V κηρύξει PDA ἔστω VMPW 3 ἑαυτὴν MSDA αὐτὴν V ἑαυτὸν PW 4 ἐπέστρεψεν M εὐθὺς S
5 ἡμετέρων VMP 6 οἱ DA σοι om. S τσαύτης οὖν M τσαύτης γὰρ καὶ SD 7 ὥστε] ὅθεν SD
8 σαυτὸν A παρασκεύασας S 10 Ῥωμαϊκὴν P ἀνευχθῆναι P 11 ποιοῦ-
μεν MPWS [= Λ] ἐποιοῦμεν VDA τοιαῦτα SDA [= Λ] om. VMPW παρά D 12 μου om. PS
μου] ἡμῶν D τοῦ διακόνου om. A ἀφ'] δι' DA 13 ἐλυπήθη S τὴν τῶν M
τὴν om. MPW 14 κακὴν S ἀπόβασιν S ἀπόφασιν PD 15 φανείσας A 15/16 τῆι —
ἀδελφῶν] ἀναφορὰ τῆι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς A 16 παρά D 17 ἀδελφοῦ VMPW [= Λ] ἀδελφοῦ
μου SDA ἐπιστολάς τὰς DA ἔχουσι VMPW 18 ἀναλλάξει P 19 τὴν φωνήν μου DA
ἡμῖν S ἐκ P 20 ἐστὶν om. S 21 ἐκελεύσθη DA [= Λ] ἐκελεύσθημεν VMPSW ἀποσπάσωμεν DA
22 postulatatur τὰς βίβλους δις 23 ἀπεδεξάμεθα VA ἀνιχνεύθησ SD 24 ἡμῖν om. P
εὐρέθησ SD καὶ κατασχεθεὶς om. S κατεσχέθησ D πολυλαλῖαι τινὶ VMPW [= Λ] πολυλαλῖαι
τινὶ A πολυλόγα τινα SD ἐξωλίσθανες [ἐξωλίσθαινας A] VPAW [= Λ] ἐξολισθάνων S ἐξολισθαίνων D
oblitteratum in M 26 ὁμολογηθέντα P 27 σαυτοῦ A θεοῦ] υἱοῦ M 28 περὶ πάντων P
νῦν MPWS [= Λ] τοίνυν VDA om. Λ^{ml} 29 καινοτήτων SDA [= Λ] καινοτήτων VMPW μὲν om. A
κατηγορή A 30 τῶν om. A καθὼς W ἄρα οὐ] ἄρ' οὖν A 32 ἀκολουθήσασα DA [= Λ]
ἀκολουθοῦσα VMPSW

περὶ σοῦ πιστευσάντων. τίς γὰρ ἐντὸς προβατείου μαλλοῦ ἄρπαγα κεκρύφθαι λύκον Mt. 7, 15 νομίσειε; φωνή ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου δεῖν καὶ αἰρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δεδοκιμασμένοι 1 Cor. 11, 19 φανεροὶ ᾦσιν. ἄνοιγέ σου τὰς ἀκοὰς καὶ τούτου τοὺς πρὸς Τιμόθεον καὶ Τίτον ἄκουε λόγους· τί ἄλλο κελεύει ἢ ἵνα τὰς βεβήλους καινότητος τῶν φωνῶν ἀποστρέφονται; ταῦτα 2 Tim. 2, 16 γὰρ εἰς ἀσέβειαν προχωρεῖ, ἄπερ αἰεὶ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ποιεῖ. τὸν δὲ Τιμόθεον καὶ Tit. 3, 9 παρακεκληκέναι αὐτὸν φησιν, ἵνα τῇ Ἐφέσῳ παραμένων παραγγείλη τισὶ μὴ τις ἄλλο 1 Tim. 1, 3 κηρύξη. πρὸ ὀφθαλμῶν μοί ἐστι τὰ ῥήματα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· φοβερὰ, φησὶν Ier. 5, 30. 31 ἐγένετο ἐπάνω τῆς γῆς· οἱ προφῆται ἀδικίαν προφητεύουσι. ταῦτα, εἶπέ μοι, ὡς ἄγνωστα σε παρέρχεται ἢ ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς; εἰ μὲν ὡς ἄγνωστά σε παρέρχεται, μὴ αἰδεσθῆς μαθεῖν τὸ ὀρθόν, ὡς οὐκ ἐφοβήθης τὸ διεστραμμένον διδάξαι· εἰ δὲ 10 ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς, νόει ὅτι ἀναπολόγητά σοι ἔσται, ὅταν ἀπο σοῦ τοῦ ἐπιτρα- Mt. 25, 24 sq. πέντος σοι ταλάντου τὸν λόγον ἐκείνος ἐπιζητήσῃ, ὃς δι' ἡμῶν ἀπὸ τούτου τοῦ ἀγίου δανείσματος ἑαυτοῦ αἰεὶ κέρδος ἐκδέχεται. ὅρα οἷα τιμωρία ἐκείνον μένει τὸν κρύψαντα ὅπερ εἰλήφει, ἔτι γε μὴν τὸν ὀλόκληρον ἀποκαταστήσαντα ὅπερ εἰλήφει. ὅθεν φανερώς 7 πρόσεχε ὄσος καὶ οἶος ὁ κίνδυνος μὴδὲ ὅπερ ἔλαβες, ἀποδιδόναι. ἄρα σὺ τῷ δεσπότῃ 15 ἡμῶν ἔρεις· οὐς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα, ὅποτε οὕτως ἀκούομεν σχίζεσθαι εἰς μέρη τὴν Iob. 17, 12 ἐκκλησίαν αὐτοῦ; μεθ' οἷας συνειδήσεως Ζῆς, σχεδὸν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει καταλειφθεῖς; νῦν ὁμῶν αὐτοὺς τότε μᾶλλον γεγενῆσθαι ἀσφαλεῖς ἢ νῦν εἰσιν, ὅτε ἑαυτοῖς ἐπιζητοῦσι βοήθειαν. πόθεν σοι εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἰθύνειν λόγους, ἄπερ ἐν- νοεῖν βλάσφημον; πόθεν ἐπισκόπων ταῦτα εἰς δῆμους κηρύττειν, δι' ὧν τὸ σέβας τοῦ 20 παρθενικοῦ τόκου τιτρώσκεται; οὐκ ὀφείλουσι τῆς ἀρχαίας πίστεως τὴν καθαρότητα βλάσφημοι εἰς τὸν θεὸν λόγοι διαταράξαι. τίς πώποτε οὐκ ἄξιος τοῦ ἀναθεματισθῆναι ἐκρίθη ἢ ἀφαιρῶν τι ἢ προστιθεῖς τῇ πίστει; τὰ γὰρ μεστῶς καὶ φανερώς παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν ἀποστόλων οὔτε προσθήκην οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται. ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς Apc. 22, 18. 19 βίβλοις ἡμῶν μήτε προστιθέναι δεῖν μήτε ἀφαιρεῖν· μεγίστη γὰρ καὶ τὸν προστιθέντα καὶ M III 1029 L III 358 τὸν ἀφαιροῦντα τιμωρία δεσμεῖ. 28

8 Ὅθεν καυτήρα καὶ σίδηρον ἐτοιμάζομεν, ἐπειδήπερ ἐτέρως οὐκ ἐστὶ καταντλητέα τὰ τραύματα, ἄπερ ἐστὶ λοιπὸν ἀποκοπῆς ἄξια· ἴσμεν γὰρ τὰ μέγιστα ἐλαττώματα μετὰ μεί- ζονος αἰεὶ πόνου θεραπεύομενα. ἀλλὰ μεταξύ πολλῶν ἄπερ παρὰ σοῦ ἀσεβῶς κηρυτ- τόμενα ἢ καθόλου ἀπρωθεῖται ἐκκλησία, κλαίομεν μάλιστα τὸ ταῦτα τὰ ῥήματα παρὰ σοῦ 30 ἐπήρθαι ἀπὸ τοῦ συμβόλου, ἄπερ ἡμῖν πάσης ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐπαγγέλλεται τὴν ἐλπίδα.

V, M [u=que ad 2 νομίσειε], P [= hē], S, D [= mn], AWΛεΛεΛεΛεΛε

1 προβατίου S προβάτου V μαλοῦ VSW ἄρπαγα κεκρύφθαι λύκον VMPW ἄρπαγα λύκον κεκρύφθαι S κεκρύφθαι λύκον ἄρπαγα DA 2 νομίσειε VMPS νομίσει W ὑποτοπάσειε A ὑποτοπάσεις D 2—p. 83, 3 φωνή — κρίσει om. M, pro his ponendo ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς περι- εχοῦσης καὶ πῆ μὲν τὸν δυσσεβῆ νεστόριον κατονειδιζούσης πῆ δὲ καὶ πρὸς μετὰμελον προκαλούσης πρὸς τῷ τέλει διαλαμβάνει M 2 φωνῆς A 3 τούτου DA [= Λ] om. VPSW 4 καινότητος SDA [= Λ] κενότητος VPW 5 αἰεὶ SDA [= Λ] ἄν VPW ποιῆ VhW 6 ἑαυτὸν P παραγγέλη A 7 μου SD τὰ ῥήματα τὰ [τὰ διὰ τοῦ S] SA 8 προφῆται φησὶν DA 9 σοι PSD 9/10 εἰ — παρέρχεται om. A 9 μὲν om. VPSW σοι PD 10 μαθεῖν τὸ διεστραμμένον καὶ V 11 καταφρονεῖν A 13 ἑαυτοῦ VPWA [= Λ] ἑαυτῷ SD κέρδος αἰεὶ V μένει ἐκείνον DA 14 ὅπερ om. V ἔτι γε — εἰλήφει om. PW μὴν καὶ D τὸν A [= Λ] τὸν μὴ VSD 15 προσέχετε A ὁ om. PAW ἀποδιδότω S 16 ἔδωκάς A σχίζεσθαι εἰς μέρη PWSDA [= Λ] σφάζεσθαι καὶ σχίζεσθαι V 17 ἀπὸ VPSW τῶν om. VPW ταύτῃ VPW [= Λ] αὐτῇ DA om. S 18 καταληφθεῖς P τότε SDA [= Λ] om. VPW 19 αὐτοῖς SA τὴν βοήθειαν SD 20 εἰς δῆμους ταῦτα VP 21 τὴν τῆς — καθαρότητα SDA 22 εἰς τὸν θεὸν λόγοι SD [= Λ] εἰς θεολογίαν A λόγοι VPW ἀνάξιος A 23 τι om. S τί τῆ S 24 γὰρ ἐν V 25 προσθεῖναι PS προσθῆναι VW ἀφελεῖν S καὶ om. S 27 καυστήρα A τὰ om. A 28 λοιπὸν ἐστὶν A καὶ μετὰ P 29 τοῦ πόνου DA ἀσεβῶς SDA [= Λ] om. VPW 29/30 ἢ — ἐκκλη- σία τὰ κηρυττόμενα διὰ σοῦ A 30 καθολικῆ SD ἀπὸ A 31 fuisse sublata Λ ἐπήρθαι VPWSDA ἀπήρθαι conit. edd. Rom. συμβόλου VPSDA διαβόλου W symbolo ab apostolis tradito Λ

ὅπερ διὰ τί γίνεται, λαλοῦσιν αἱ ἐπιστολαί σου, περὶ ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστίν, ἐπειδὴ ταύτας αὐτὸς ἀπέστειλας, ἃς οὐκ ἠβουλόμεθα ἐληλυθέναι εἰς ἡμετέρας χεῖρας, μὴ ἀναγκασθῶμεν δικάσαι περὶ τοῦ εἶδους τοῦ τηλικούτου μύσους. πασῶν τῶν διαλέξεών σου τὰς ὁδοὺς ὁ βραχὺς ἐκείνων περιέκλεισε λόγος· ἤπλωσας σεαυτὸν πλατύτερον καὶ πολλαῖς στροφαῖς περιήλθες, ὅψε δὲ ὅμως διὰ διαφόρων ὁδῶν εἰς τὸν ἀσεβῆ ὄρον ἔφθασας. ἴσμεν τί 5

Tit. 3, 9 ἐκεῖνος διέταξεν ὁ κελεύσας φεύγειν τὰς ξρίδας καὶ τὰς μάχας τὰς περὶ τοῦ νόμου· εἰσὶ γάρ, φησίν, ἄχρηστοι καὶ μάταιοι. ὅπερ τοίνυν ἄχρηστον καὶ μάταιον κρίνεται, οὐδεὶς 9 ἀμφιβάλλει μακρὰν εἶναι ὠφελείας. τοιγαροῦν εἰ καὶ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἤδη σε διὰ δευτέρων ἐπιστολῶν μεθοδευσθῆναί φησι, θέλω σε τοῦτο νοεῖν ὅτι μετὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἐκείνου καὶ ταύτην τὴν ἡμετέραν ἐπιτίμησιν, ἣν δῆλόν ἐστιν εἶναι λοιπὸν τρίτην, 10 παντελῶς ἀπὸ τοῦ συνεδρίου ἡμῶν καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν συνόδου ἀπεκλείσθης, ἔαν

Io. 14, 6 μὴ εὐθέως τὰ κακῶς εἰρημένα διορθωθῆι, ἔαν μὴ εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπανέλθῃς, ἣν ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς εἶναι μαρτύρεται. κακῶς κατὰ τούτου ὄπλα κατ' ἀνεπιστίαν ἐκίνησας, 15

Mt. 24, 45 sq. ὃς ἐπάνω σε τῶν οἰκετῶν ἑαυτοῦ ὡς πιστὸν καὶ συνετὸν δούλον ἐπέτρεψε πρότερον καταστήναι. ἀπώλετό σοι ἡ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπαγγελθεῖσα μακαριότης· οὐ 15 γὰρ μόνον τροφήν οὐ παρέχεις ἐν καιρῷ, ἀλλὰ καὶ δηλητηρίωι ἀναιρεῖς οὓς ἐκεῖνος τῷ

Ps. 13, 3 ἰδίωι αἵματι καὶ τῷ ἰδίωι θανάτῳ ἐκέρδανε. δηλητήριον γὰρ ὑπὸ τοῖς σοῖς χεῖλεσίν ἐστι ταῦτα ἅπερ κατάρως καὶ πικρότητος μεστὰ καθορῶμεν, ὅποτε κατὰ τοῦ ὄντος ἡδέος

Io. 10, 10 ἐπιχειρεῖς διαλέγεσθαι. ποῦ ἐστὶν ἡ ποιμενικὴ ἐπιμέλεια; ποιμὴν ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν 11. 12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, μισθωτὸς δὲ ἐστὶν, ὃς ταῦτα τοῖς λύκοις 20 καταλιμπάνει καὶ παραδίδωσι. τί δὲ σύ, ὦ ποιμὴν, ἐνταῦθα πράξεις, ὅτε τὴν δεσποτικὴν ἀγέλην ἀντὶ λύκων αὐτὸς διασπαράττεις; εἰς ποίους λοιπὸν φραγμοὺς ἢ δεσποτικὴ ἀγέλη καταφυγεῖν δύναται, εἰ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων τιτρώσκειται; ἢ

Io. 10, 16 ποῖαι παραφυλακῆι ἀσφαλῆς ἔσται, ὅποτε σε φάσκει ἀντὶ φύλακος ἄρπαγα; καὶ ἄλλα, φησίν ὁ κύριος, ἔχω ἅπερ οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν. 25 ἐκεῖνος ἄλλα ἐπαγγέλλεται ἀγαγεῖν, σοὶ δὲ ἅπερ εἶχες, ἀπόλλυται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα φανερόν ἐστιν, ὅσάκις ταῦτα συμβαίνει, οὐ τὰ πρόβατα τοῖς ποιμέσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς προβάτοις τοὺς ποιμένας ἀπόλλυσθαι. καὶ τὴν φωνὴν μου, φησίν, ἀκούσονται. διὰ τί; ἵνα γένηται μία ἀγέλη. πρὸς τὴν ἐκείνου φωνὴν μία ἀγέλη γίνεται, πρὸς δὲ τὴν σὴν

11 ἢ βλάπτεται ἢ φυγαδεύεται. σκληρόν ἐστιν ἵνα ἐπὶ σοῦ ἀρμόσῃ τὰ ῥήματα τοῦ μακαρίου 30

M III 1032 Παύλου ἀπὸ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων· ἐγώ, φησίν, οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν **Act. Ap. 20, 29** ἐμὴν ἀναχώρησιν λύκοι βαρεῖς καθ' ὑμῶν, μὴ φειδόμενοι τῆς ἀγέλης· ἀφ' ὑμῶν ἀνα- **L III 359** στήσονται ἄνθρωποι λαλοῦντες διεστραμμένα, ἵνα ἀγάγῃσι τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

V, P [= bk], S, D [= mn], AW, H [inde a 23 — βόλων], Λ'Λ'Λ'Λ'Λ'Λ'
 2 πρὸς D 4 ἐκεῖνος A περιέκλυσε SD περιστροφαις VA 5 διήλθες P διὰ
 om. PW τί SDA ὅτι VPW 9 θέλω A [= Λ] θέλων VPSDW νοεῖν Λ ποιεῖν VPSDAW
 11 τοῦ DA τῆς τοῦ VPSW *ab universitate collegii* Λ 12 εἰρημένα ὑπὸ σοῦ SD 14 αὐτοῦ P
 ὡς VPW ὡσπερ SDA δούλον καὶ συνετὸν DA ἐκέλευσε D πότερον S 15 τῆς om.
 SDA 16 παρέχεις VPW [= Λ] παρέσχες SDA 18 εἰσὶ DA ὄντως VA ἡδέως D 20 ἑαυτοῦ PW
 τῶν ἰδίων προβάτων VPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων S τῶν προβάτων DA 21 ὁ ποιμὴν S
 ὅτε SDA ὅτι VPW *qui* Λ 23 καταφεύγειν DSA εἰ] ἢ D ἐν τοῖς τῶν ἐκκλη-
 σιαστικῶν περιβόλοις V 24 ἀσφαλῆς V om. H φάσκει] *postulatur* πύσχει 25 & P πρό-
 βата ἅπερ V ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος VA ἀπὸ τούτου τοῦ προβατῶνος D ἐκ τούτου τοῦ
 προβατῶνος S ἀπὸ τούτων τῶν προβάτων ὡς WH ἀπὸ τῶν προβάτων τούτων ὃς P 26 ἐκεῖνος —
 ἀγαγεῖν om. P ἐκεῖνος VSWH [= Λ] ὁ κ̄σ DA σοὶ H [= Λ] σὺ VPSDAW & DA εἶχες
 Vm PSW [= Λ] ἔχεις VDA ἀπόλλυται VPSW [= Λ] ἀπόλλυται H ἀπολύεις D ἀπολύεις Λ
 27 ἐστὶν om. A 28 τῆς φωνῆς PDA 29 γένωνται S ἀγέλη SDAH ποίμνη PW ποίμνη εἰς ποίμνη V
 ποίμνη V γένεται H 30 ἢ βλάπτεται SDAH [= Λ'] βλάπτεται VPW [= Λ'ω] σκληρόν σοὶ A
 σοῦ VPWH σοὶ SDA 32 τοῦ ποιμνίου P καὶ ἀφ' H 33 ἄνδρες H ἀγάγῃσι VPW
 [= Λ'ω] ἀπαγάγῃσι SDAH [= Λ'] ἑαυτῶν SD

- ταῦτα ἠβουλόμεθα παρὰ σοῦ ἄλλοις ἢ σοὶ εἰρήσθαι· διδακτέα γὰρ ἦν παρὰ σοῦ, οὐ μαθη-
 τέα σοι ἄπερ λέγομεν. τίς γὰρ φέρει διδάσκεσθαι ἐπίσκοπον ὅπως ὀφείλει εἶναι Χρι-
 στιανός; ἐπιμελῶς πρόσεχε εἰς οἷαν ἀίρεσιν κέκλησαι· προκαλῆ, διαβάλλη, κατηγορή-
 τί τούτων ἱερεὶ πρέπει; σκληροῖς σκληρὰ ἀπόκρισις, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἄμυνα λόγοις τιμωρεῖσθαι
 τὰ βλάσφημα. ἢ ὑπολαμβάνεις ὅτι ἡμεῖς σου φεισόμεθα, ὅποτε τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς αὐτὸς οὐ
 φείδῃ; ὅς πάντας θέλεις τοὺς φθάσαντας καὶ τοὺς παρόντας καὶ τοὺς μέλλοντας ἀφαιρεῖσθαι
 12 τὴν εὐεργεσίαν τῆς σωτηρίας. διώκω δηλονότι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ καλοῦ δεσπότου μου δοῦ-
 λος πιστός, ὅποτε φησὶν ὁ προφήτης τελείω μίσει τούτους μισεῖν· ὑπομιμνήσκομαι πάλιν Ps. 138, 22
 ἄλλου λαλοῦντος ἵνα μὴ φείσωμαι. τίνι ἐγὼ ἐνταῦθα προσχῶ; τίνι δὲ τιμὴν τινα φυλά- Deut. 13, 8
 ξω, ὅποτε τοῦτο ὀρῶ πραττόμενον, ἵνα μοι ἀρθῆ ἡ ἀπάσης ἐλπίδος ὑπόθεσις; αὐτοῦ 10
 τοῦ κυρίου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ῥήματά ἐστιν οἷς φησιν μὴ πατέρα μὴ μητέρα μὴ τέκνα μὴ τινα Mt. 10, 37
 συγγένειαν ὀφείλιν αὐτοῦ προτιμᾶσθαι. ἔστι γὰρ πολλάκις τοιαύτη εὐσέβεια ἀφ' ἧς ἀσε-
 βεια τίκτεται, ὅτε, νικώσης τῆς κατὰ σάρκα διαθέσεως, ἐκείνης τῆς ἀγάπης, ἣτις ἐστὶν ὁ 1 Ioh. 4, 16
 θεός, ἡ σωματικὴ ἀγάπη προκρίνεται. δι' ἣν πολλάκις [μέν] τιμῶμέν τινας· ἀλλ' ὅτε κατ'
 ἐκείνου ἐστίν, ὅς ἐστὶν αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀνάγκη λοιπὸν κάκεινας τὰς ἐννοίας ἐκβάλλεσθαι, 15
 13 ὧν ὁ ἀρχηγὸς εἰς δίκην καλεῖται. ἐξυπνίσθητι ὅπερ ποτε· οὐ γὰρ λεκτέον ταύτας ἐγρη-
 γόρσεις ἄς ἀπονέμεις οὐ τῇ φυλακῇ, ἀλλὰ τῇ ἀρπαγῇ. ἠβουλόμεθά σε ἐν τούτῳ ὡι
 κηρύττεις, κοιμᾶσθαι καὶ ἐγρηγορέναι ἐν τούτῳ καθ' οὗ πολεμείς· τί δὲ λέγω; φορητό-
 τερον ἦν ἡμῖν, εἰ ἐκοιμῶ εἰς ἐκάτερον. οὐδένα ἀπώλλυες, οὐδένα ἐκέρδαινες· ἐν οὐδεμῶι Ζημίαι
 ψυχῶν ἢ ἐκκλησία ἐστύγναζεν, ἐν οὐδενὶ κέρδει ἔχαιρεν· ἥρκει αὐτῇ εἰ τῷ ἰδίῳ νυμφίῳ 20
 αὐτὴν ὡσπερ παρειλήφεις, καὶ παρεδίδους. ἀλλὰ τί πολλοῖς ἐμβραδύνω; λέγοντος
 τοῦ ἀρχιτέκτονος Παύλου, μάτην διὰ σοῦ ἐπικτισθέν τι ζητῶ, ἐν ὡι οὐχ ὀρῶ θεμέλιον. 1 Cor. 3, 10. 11
 14 Ἀκούω βίαν ὑπομένειν τοὺς κληρικοὺς μεγίστην τοὺς καθολικῶς φρονούντας, οἷς
 ἡμεῖς κοινωνοῦμεν, ὡς λέγεσθαι αὐτοὺς καὶ τῆς πόλεως ἀποκεκλείσθαι. χαίρομεν ὅτι
 τὸ ἔπαθλον τῆς ὁμολογίας ἐκέρδαναν, ἀλλὰ λυπούμεθα ὅτι ἐπίσκοπος ὁ διώκων. ὁ 25
 μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ διώκτου εἰς κήρυκα μετηλλάγη· νῦν δὲ μέγιστον ἀσε-
 15 βημα εἰς διώκτην ἀπὸ κήρυκος μετηλλάχθαι. ἀριθμεῖ τοὺς πάλαι αἰρετικούς, οἵτινες
 τοιαύτας ζητήσεις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπήνεγκαν. τίς πώποτε ἀπὸ τοιαύτης ἔριδος νικήσας
 ἀνεχώρησεν; ἔχεις τῆς πόλεως τῆς σῆς ὑπόδειγμα· Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐπιβάς τῆς
 Ἄντιοχέων ἐκκλησίας ὡς τινα ἐκήρυττε, συνῆξε τῶν ἰδίων σπερμάτων τὸ θέρος. τοὺς M III 1033
 λοιποὺς τῶν κακῶν εὐρετὰς κατασχόντας τῶν ἐκκλησιῶν ἀεὶ ἢ αὐτὴ στερρότης τῆς ἀπο- 31
 φάσεως κατεβάλλετο· ἀλλὰ καὶ τούτους τοὺς αἰρετικούς, περὶ ὧν ἡμᾶς, ὡς τὰ κατ' αὐτοὺς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛΙΛ°ΛμΛΓΛ

1 ἐβουλόμεθα P παρὰ σοῦ ἠβουλόμεθα DA 2 σοὶ σου A ἐλέγομεν S γὰρ —
 διδάσκεσθαι om. H 2/3 χριστιανός εἶναι V 3 προσέχετε A ποῖαν DH κέκλισαι VA
 προκαλῆ P 4 εἰ DAH [= Λ] ἢ PSW ἢ V λόγων S 5 ὅτι om. H σου φεισόμεθα
 ἡμεῖς V ἡμεῖς σου φειδόμεθα Λ σαυτοῦ A αὐτὸς om. VS 6 θέλει S τοὺς παρόντας καὶ om. P
 καὶ τοὺς om. H 7 διώκω VSD [= Λ] διώκων PAWH 7/8 δοῦλος PAWH [= Λ] ὡς
 δοῦλος VSD 9 μὴ om. PW φήσωμαι PA γὰρ ἐγὼ H τιμᾶ S τινα om. V τίνα
 δὲ DA 10 μοι SDAH [= Λ] μὴ VPW ἀρεσθῆ A πάσης SDAH 11 ῥῆμά AH 11/12 συγγένειαν
 τινὰ DA 12 ὀφείλει S 13 ὅτι A ἐκείνην τὴν ἀγάπην PW 14 ἦσ A μὲν om. VDH
 ὅτε] ὡ A 15 ἐκείνουσ PW ἐκείνον H ὡς W 16 ταύτησ S 16/17 ἐγρηγορήσεις V εἰ
 γρηγορεῖσ DA ἐγρηγορεῖν H 17 ἐβουλόμεθα PSDAH ὡι om. H 18 καὶ ἢ D ἐν τού-
 τῳ SDAH [= Λ] om. VPW 18/19 φορητέον W 19 ἦν ἐν V ἀπώλυεσ SA ἐκέρδανεσ
 PAW 20 ψυχῆσ SD ἐν om. A αὐτὴν W 21 παρείφης V παρείληφασ A
 παρεδίδωσ PDA 22 ἐπικτηθέν A 23 βίαν ὑπομένειν μεγίστην τοὺς κληρικοὺς A μεγίστην
 ὑπομένειν βίαν τοὺς κληρικοὺς D 25 ἐκέρδανον A ἀλλὰ SDAH [= Λ] om. VPW 26 ἀπόστολος
 om. V μετηλλάγη] εἰς τὴν H δὲ] ὡς H 27 ἀπὸ κήρυκος εἰς διώκτην S 28 ταῖς ἐκκλη-
 σίαισ SDAH [= Λ^{ciuf}] τῇ ἐκκλησίᾳ VPW [= Λ] 29 τῆσ'—ὑπόδειγμα SDAH ὑπόδειγμα τῆς πόλεως τῆς σῆς
 VPW 31 λοιπῶν W αὐτὴ ἢ ἀεὶ A αὐτῆσ W 32 κατεβάλλετο AH τούτους om. H

ἀγνοῶν, ἐρωτήσαι ἠθέλησας, ἐκ τῶν ἰδίων θρόνων ὡς ἄδικα λαλοῦντας καταδίκη δικαία ἐξέωσεν. οὓς ἐκεῖ εὐρηκέναι ἀνάπαυσιν οὐ θαυμάζομεν· εὐρήκασιν γὰρ ἄσεβες κήρυγμα, **L III 362 16** ὅτε ἐν συγκρίσει ἑαυτοὺς ἐνόμισαν ἀνευθύνους. ἐνταῦθα ἐπειδὴ ἡ εὐκαιρία τοῦ λόγου ἀπήτησεν, οὐ δυνάμεθα σιωπᾶν ὅπερ θαυμάζομεν. ἀνέγνωμεν ὅπως καλῶς πιστεύεις περὶ τῆς κατὰ γένεσιν ἁμαρτίας καὶ ὅπως αὐτὴν τὴν φύσιν δεικνύεις εἶναι κατάχρεω καὶ 5 τοῦτον δικαίως ἀποδιδόναι τὸ χρέος, ὅς ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ χρεώστου κατάγεται. τί μετὰ σοῦ ποιοῦσιν οἱ κατακριθέντες, ὅτι ταῦτα ἠρνήσαντο; οὐδέποτε ἀνυπόπτως τὰ ἐναντία ἑαυτοῖς συμφωνεῖ· ἀλλὰ μὴν ἐξεβάλλοντο, εἰ καὶ σοὶ ὁμοίως ἀπήρεσκον. ὅμως διὰ τί νῦν τὰ κατ' ἐκείνων πεπραγμένα ζητεῖται, ὅποτε δῆλόν ἐστιν ὅτι ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ τότε ἐπισκόπου τοῦ καθολικοῦ Ἀττικοῦ τὰ ὑπομνήματα ἀπεστάλη; διὰ τί μὴ 10 ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; δηλαδή, ὅτι ἐδοκίμασεν αὐτοὺς παρὰ τοῦ προηγησαμένου δικαίως κατακεκρίσθαι. κλαιέτωσαν οἱ ἄθλιοι ἐκπεπτωκότες τῆς κατὰ ἀνθρώπους ἐλπίδος, οἵτινες εἰς μόνην τὴν κοινωνίαν διὰ μετανοίας βοηθεῖσθαι ἠδύναντο. ἰδοὺ ἤρξω μαθεῖν περὶ αὐτῶν, εἴ τι πρῶτον ἠγγόησας· ἀλλὰ τὸ σὸν πρᾶγμα μᾶλλον ἢ τὸ ἄλλων **Lc. 4, 23** καθολικῆ καὶ ἐπιταχυομένῃ σκέψει θεράπευε, ὅτι ἡρμοσμένως λέγομεν· ἰατρέ, θεράπευσον 15 σεαυτὸν ὃ βοηθεῖν ἄλλοις σκεπτόμενος. ἡ ποιότης τῆς νόσου τῆς σῆς οὔτε ἐπιδέχεται οὔτε **17** ἐπιτρέπει δοθῆναι ἀνακωχῆν. τοῦ ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν πίστιν καὶ ἐσχήκαμεν καὶ ἔχομεν δεδοκιμασμένην, καὶ σὺ δι' αὐτοῦ ὑπομνησθεῖς τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνει, εἰ μεθ' ἡμῶν εἶναι θέλεις. ὦι, ἀδελφέ, εἰ δίδεται παρὰ σοῦ συναίνεσις, πάντων καταγούς, ὧν ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφρόνησας, εὐθύς ταῦτα, ὡς θέλομεν, κήρυττε, ἄπερ αὐτὸν κη- 20 ρύττοντα καθοραῖς. ἡμεῖς γὰρ παρὰ τὸ πρέπον καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀνεχόμεθα διορθωθῆναι· ἀλλ' ὡςπερ φροντίζομεν αὐτῶν τῷ πρότερον μεθοδεύειν, οὕτως εἰ ἀποχρήσειντο τῇ ὑγεινῇ ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμᾶς βεβαιῶσαι κατ' αὐτῶν τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν. τοῦτο δὲ ἔσται μετὰ τὸ καταγνώναί σε τοῦ φαύλου δόγματος μεστὸν μαρτύριον τῆς διορθώσεως· ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὓς δῆλόν ἐστιν ἀποκεκλεισθαι διὰ τὸν Χριστόν, 25 ὅς ἐστι ταύτης κεφαλὴ. ἀνακληθῶσι πάντες, οὓς εἰ μὴ γίνεται ὃ λέγομεν, ὃ ἐκβλητέος ἐξέβαλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῇ ἡμετέρῃ κοινωνίᾳ εἰσὶν εἰς οὓς ὤφθης τοιοῦτος. **18** Καὶ πρὸς τὸν κλῆρον δὲ τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν καὶ πάντας τοὺς ἐπιγραφομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, οἷα ἀπήτησεν ἡ ἀνάγκη, ἀπεστείλαμεν γράμματα, ἵνα ἂν ἐν τῇ τῆς διεστραμμένης διαλέξεως παραμονῇ διατελέσης καὶ μὴ ταῦτα ἄπερ ὃ 30 ἀδελφὸς Κύριλλος μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύξῃς, μάθωσί σε ἀποκεχωρισθαι τοῦ ἡμετέρου

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ'Λο'Λο'Λ'Λ'

1 ἠθέλησας ἐρωτήσαι V 2 ἐξέωθησεν P 3 ὅτε ἐν] *cuius* Λοιι *cui* Λ' κρίσει P
 4 ὅπως DAH [= Λ] ὅτι ὡς S ὅπερ VPW 4/5 περὶ — ἁμαρτίας πιστεύεις S 5 κατάχρεω A
 κατάχρεωσ H 6 κατάγεται] κατέσται H 7 ἠρνήσατο A τὰ ἐνυπόπτως τὰ W τὰ P 8 συμ-
 φωνήσῃ DA 9 νῦν om. V Ζητεῖτε PSWH ὅτε S om. PW 10/11 ὃ μὴ S ὃ PW 11 σισίνιος
 WH 12 κερκίσθαι VPW κλαέτωσαν SAW κλάστωσαν H οἱ ἄθλιοι οἱ P 14 ἠγγόηκασ A
 πρᾶγμα H [= Λ] τραῦμα VPSDAW 15 ἐπισκέπει V θεράπευε VW 16 βοηθήσειν D σκηπτό-
 μένος P 17 καὶ om. V 18 ἔσχομεν S πάλιν om. H φρονεῖς P φρόνησον VW
 19 δίδεται Λ δέδοται VPSDAWH παρὰ σοῦ PSWH [= Λ] ἄρα σοὶ VDA συναίνεσις Λ σύνεσις
 VPSDAWH 20 παρόντος VPSDAWH νῦν S ἐθέλομεν A κηρύττομεν P 20/21 καθοραῖς
 κηρύττοντα S 21 τοὺς ἱερεῖς] τὴν εἰς τοὺς ἱερεῖς μέμψιν W 22 ἐφροντίζομεν DA ἐαυτῶν
 PSDA τῷ] τὸ WH 22/23 ὑγίει VA 24 ἐστίν H δόγματος DAH [= Λ] διδάγμα-
 τος VPSW μεστὸν SDAH [= Λ] μεστὸν γὰρ VPW διορθώσεως PSDWH [= Λ] συνειδήσεως VA
 25 ἀνακληθῶσι SDAH [= Λ'ε'] ἀνακληθῶμεν V εἰ ἀνακληθῶσι P [= Λⁱⁱ] ἂν ἀνακληθῶσι W^{corr} πάντα S
 οὓς] οὐ H 26 ἀνακληθῶσι πάντες om. W ἀνακληθῶμεν V πάντα S οὓς PSDA οἷς V
 ὡς WH γίνεται DA γίνηται S γένηται VPWH ὃ ἐκβλητέος A [= Λ] ἐκβλητέος δσ VPSDW
 ἐκβέβληται δσ H 28 τοὺς om. VP 29 τοῦ χυ VPDWH χυ S τούτου A ἀπήνησεν SDH
 ἢ om. D ἐπεστείλαμεν H 30 εἰ VPW διατελέσεις VP 31 ἀδελφὸς ἡμῶν D ἐμῶν H
 κηρύξεις AH

συνεδρίου, μεθ' ὧν σοι οὐ δύναται εἶναι κοινωνία, εἰσόμενοι καὶ τοῦτο καὶ λοιπὸν ὄντες τῷ ὑποδείγματι ἀσφαλεῖς, ὅπως τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν προνοεῖσθαι ὀφείλουσι καθηγημένη καὶ πεπεμμένη κρίσει. φανερώς τοίνυν ἴσθι ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν ὡς ἔαν M III 1036 μὴ περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξης ἄπερ καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πάσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἅγια ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κων- 5 σταντινούπολιν ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε, καὶ ταύτην τὴν ἀπιστον καινότητα, ἣτις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἄπερ συνάπτει ἡ ἅγια γραφή, ἐντὸς δεκάτης ἡμέρας ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως φανεραὶ καὶ ἐγγράφωι ὁμολογίαὶ ἀθετήσεως, ἀπὸ L III 363 πάσης κοινωνίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι. ὄνπερ τύπον πρὸς σὲ τῆς ἡμετέρας κρίσεως διὰ τοῦ μνημονευθέντος υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου μετὰ πάντων τῶν 10 χαρτίων πρὸς τὸν ἅγιον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς μνημονευθείσης Ἀλεξανδρέων ἱερέα τὸν πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτου αὐτοῦ ἐντελέστερον ἀνενεγκόντα ἀπεστείλαμεν, ἵνα τοποτηρῶν ἡμῖν τοῦτο πράξει ὥστε τὸ παρ' ἡμῶν ὠρισμένον σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς φανερωθῆναι, ἐπειδὴ πάντες εἰδέναι ὀφείλουσι τὸ πραττόμενον, ὁσάκις ἦι περὶ κοινου πράγματος ἡ σκέψις. 15

11 = S 17 A 8. Latina epistula extat in iisdem Collectionibus atque 10

1 Κελεστίνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῷ διαγράφουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίω χαίρειν. Πρὸς τούτους μοι διαλεχθησομένωι οἷτινες ἐκκλησίαν ποιούσι, παράσχοι ὁ ἀποστολικὸς λόγος προοίμιον, ἵνα οἱ εὐλαβεῖς μαθηταὶ πρῶτον ἀκούσωσιν ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τὰ ῥήματα, 20 ὅς τοῖς ἔθνεσιν ἐκήρυξεν. ἐκτὸς ἐκείνων, φησίν, ἄπερ ἐστὶν ἔξωθεν, ἡ ἐπιμονή μου 2 Cor. 11, 28. ἡ καθημερινή, ἡ φροντὶς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ πάλιν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; 29 τίς σκανδαλίζεται, καὶ ἐγὼ οὐ καίομαι; οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ πόρρω ὄντες, ὡς ἐγνώκαμεν ἐνταῦθα διαστροφῆι διδασκαλίας τὰ ἡμέτερα μέλη διασπαράττεσθαι, πατρικῆς φροντίδος ἡμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν καιούσης, ἀλλοτρίωι πυρὶ ἐνεπρήσθημεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ ταῖς 25

subscr. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνόδωι τῇ ἐν Ἐφέσωι μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου, ἣτις καὶ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν: — SD

V, M [inde a 3], P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 μεθ' ἡμῶν γάρ DA κοινωνῶν εἶναι V τοῦτο καὶ om. S 2 ἄπερ VPW καθη-
γημένη D καθηγημένη PWH 4 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MP [= Λ] τοῦ θῦ καὶ χῦ S τοῦ χῦ τοῦ θῦ VD χῦ τοῦ
θῦ A τοῦ χῦ καὶ θῦ WH καὶ om. H ἡ' om. H 5 ἅγια κατὰ SD 5/6 μεγάλην κωνσταν-
τινούπολιν SDH μεγαλόπολιν VMPW μεγαλόπολιν κωνσταντινούπολιν A 6 σοῦ SDA [= Λ] οὐ VMPWH
καινότητα SDA [= Λ] κενότητα VMPWH 7/8 ἀριθμουμένης — ἡμέρας om. H 8 ἀθετήσεως AWH
8/9 ἀπὸ πάσης om. MPW 9 ἐκβέβλησαι κοινωνίας — ἐκκλησίας M τῆς καθολικῆς P 11 χαρ-
τῶν S μνημονευθείσης om. V ἀλεξανδρέων MP [cf. Λ] ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας SDAH ἐκκλη-
σίας ἀλεξανδρέων W ἀλεξανδρείας V 12 πρὸς ἡμᾶς om. V τούτου αὐτοῦ VMPWS [= Λ] τοῦ
αὐτοῦ DA 12/13 ἵνα -- πράξει om. M τοποτηρῶν — ὥστε om. V 12 τοποτηρητῶν PWh
διὰ τοποτηρητῶν W^{corr} τόπον τηρῶν H ἡμῶν P 13 φανερωθῆ V 14 ἦι VDA om.
MPSWH

V M, P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWHΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

inscr. deest VMPWS τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ A
Κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμης πρὸς τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ D iā
VMP iZ S iS D

17 ἐπισκόποις MPW 18 ἀγαπητοῖς om. D ἐν — χαίρειν om. V 19 ἐκκλησίαν A [= Λ]
ἐκκλησίας SD ἐκκλησίαν θεοῦ VMPW παράσχη MS παράσχοι μοι P 20 πρῶτον om. SD
22 ἡ' om. AW καθ' ἡμέραν A ἡ' om. PW 23 ἐγὼ οὐ καίομαι MPW οὐκ ἐγὼ πυρούμαι VSDA
εἰ καὶ εἶναι P om. MW 24 πατρικὴ A 25 ἡμῶν S

ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, αἵτινες εἰς ἓνα θάλαμον Χριστοῦ πανταχοῦ ἀναφέρονται, τί ἂν εἶη πόρρω;
 2 τί δὲ νομισθεῖη ἀλλότριον; ὄντων οὖν ὑμῶν ἡμετέρων μελῶν, δικαίως ἠγωνιάσαμεν μὴ
 τὴν ὑμετέραν πίστιν τὴν πανταχοῦ κηρυττομένην ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἢ ἐνδελέ-
 χεια τοῦ κακῶς διδάσκοντος ἀποστρέψῃ. Νεστόριος γὰρ ὁ ἐπίσκοπος περὶ τοῦ παρ-
 θενικοῦ τόκου καὶ περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὡσπερ τοῦ 5
 σεβάσματος αὐτοῦ καὶ τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἐπιλελησμένος, ἀθέμιτα κηρύττει, φευ-
 κτέα συμβουλεύει, ὡς καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀποσταλέντα ἡμῖν, ὡς
 καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἀγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου διὰ τοῦ υἱοῦ μου
 M III 1037 Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου πρὸς ἐμὲ ἀποσταλεῖσα ἐδίδαξεν. ὡν πάντων ἀναγνωσθέντων,
 μεγίστην καὶ φευκτέαν διαστροφὴν ἀσεβοῦς κηρύγματος εὐρήκαμεν. τὴν γὰρ ἀνθρω- 10
 πίνην καὶ τὴν θεῖαν φύσιν ἐν τῷ Χριστῷ ἀνακρίνει, νῦν μόνον ἄνθρωπον, νῦν αὐτῷ
 3 κοινωνίαν θεοῦ, ὡς ἀκίς καταξιοῖ, προσάπτων. ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς Ἱερεμίας φησί, τῶν τοι-
 Jer. 23, 16 οὔτων προφητῶν τοὺς ματαίους ἀκούσαι οὐ δυνάμεθα λόγους. ἀκούσῃ τοῦ Ἰεζεκιήλ
 Ezech. 13, 9. καὶ ἐπιγνώμι τί αὐτῷ ἀπειλεῖ. ἐκτενῶ, φησί, τὴν χεῖρα μου ἐπάνω τῶν προφητῶν τῶν
 L III 366 ¹⁰ ὀρώντων ψευδῆ καὶ λαλούντων κενά. ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται οὐ- 15
 δὲ ἐν τῇ γραφῇ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ γραφήσονται καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύ-
 σονται, ὅτι τὸν λαόν μου ἠπάτησαν. ποῦ ἐστὶν ἡ χρεωστούμενη περὶ τὴν ἱεράν ἀγέλην
 φροντίς τοῦ ποιμένος; ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποίαν δὲ ἐλπί-
 δα ἔξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσιν καὶ οὕτως τοῖς προβάτοις ἐπέρ-
 χεται, ὡς καθ' ἑκάστου λυσσᾶν; ἐκείνῳ γὰρ τῷ στόματι διασπαράττονται, ἀφ' οὗ τὰ 20
 ἀσεβῆ προφέρεται. τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ παιίνουσαι, ἀλλ' αἱ βλάπτουσαι· μα-
 4 καρῖα δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη ἢ παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὡς
 οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἢ πίστις ὑμῶν, ἵνα
 παρ' ὑμῖν ἐν Χριστῷ ἐρηγορόσι φανερά ἢ διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου καὶ ἐπιμείνητε
 τούτοις ἄπερ τοῦ λόγου τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε, εἰδότες ὅτι 25
 ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχῆκατε ἱερέας ἐν τε διδασκαλίαι καὶ ἀγιότητι προύχοντας, οἵτινες
 οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μετὰ μεγίστης
 5 ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν νεαρῶν ἀρξώμεθα, τί οὐκ ἐνέβαλε ταῖς ψυχαῖς
 ὑμῶν ἢ παιδείους τοῦ τῆς ἀγίας μνήμης ἐπισκόπου Ἰωάννου; οὗ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν
 κόσμον ἔξεχύθη οἰκοδομῶν τὴν καθολικὴν πίστιν, ὅς οὐδαμοῦ κατὰ διδασκαλίαν ἀπῆν· 30
 ὅπου γὰρ δῆποτε ἀνεγνώσθη, ἐκήρυξεν. τὴν δὲ ἐκείνου ἐπιμελῆ σύνεσιν στερρότης δια-
 βεβοημένη διεδέξατο· ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἀγίας μνήμης ἐπίσκοπος Ἀττικὸς τὸν Χριστια-
 νὸν λαὸν τῷ τοῦ προηγησαμένου ὑποδείγματι καὶ ἐδίωξε τὰς ἱεροσύλους τῶν αἰρετικῶν
 μανίας. ἐσχῆκαμεν δὲ τούτου ἀπογενομένου κοινωνὸν τὸν τῆς ἀγίας μνήμης Σισίνιον,

V, M [usque ad 12 προσάπτων], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ'Λ'ΛυΛ'Λ'

1 τοῦ θεοῦ om. SD τοῦ χϛ S πανταχῇ S 2 ὑμῶν ex ἡμῶν corr. S omi. A
 ἠγωνισάμεθα P 3 ὑμετέραν MhW [= Λ] ἡμετέραν VksDA πανταχῇ S 5 θειότητος A
 τοῦ χϛ καὶ θϛ V 8 μου¹ om. SD 8/9 διὰ — διακόνου SDA [= Λ] om. VMPW 10 ἀσεβοῦς
 κηρύγματος διαστροφὴν A εὐρηκα S 11 καὶ θεῖαν A in Christo nostro Λ νῦν δὲ αὐτῷ SD
 12 ἀλλ' — p. 85, 10 διαμερίζεσθαι om. M, ponendo pro illis καὶ μεθ' ἕτερα 13 ἀκούση W ἀκούσει VPSDA
 14 ἐκτενῶ VSD [= Λ] ἐκτείνω PAW φησί τὴν χεῖρα μου SD [= Λ] τὴν χεῖρα μου φησὶν A φησί
 τὴν μάχαιράν μου VPW 15 κενὰ λαλούντων SD 15/16 οὔτε SDA 16 τοῦ² om. SDA 19 ὅτι A
 19/20 ἐπέρχεσθαι D 20 ἐν ἐκείνῳ SD διασπαράσσονται A 21 προφέρεται — παραβάλλονται] προ-
 βάλλονται A προφέρονται W οὐχ αἰ] οὐχὶ A ἀλλ' αἰ] ἀλλὰ A βλάπτουσαι SDA [= Λ] λεπ-
 τύνουσαι VPW 22 ἢ om. SD παρεῖχεν P τομῆς PW ὡς SDA [= Λ] om. VPW 24 φανερά
 παρ' ὑμῖν ἐρηγορόσιν ἢ διαφορὰ SD καὶ² om. A ἐπιμείνητε δὲ A 25 διδάσκοντες W 26 τε
 τῇ V τῇ DA 27 χϛ S 29 ἡμῶν VS μακαρίας DA ἐπισκόπου om. DA 30 τὴν
 πίστιν τὴν καθολικὴν S ἀπῆ A 32 ἐπίσκοπος om. S 34 τὸν om. VPW σισίνιον D

εἰδότα ὅση δόξα αὐτοῦ ἔμενον, εἰ φυλάξειεν ὀλόκληρα καὶ ἀβλαβῆ τὰ ἄχρις αὐτοῦ διαμείναντα τῆς καθολικῆς πίστεως κόσμια. ἐνόησαμεν ὅπως ἐκείνῳ οὐκ ἔλειψε καὶ ἀπλότης περιστερᾶς καὶ σύνεσις ἔρπετου. ἐκλαύσαμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὡσπερ προορῶντες Mt. 10, 16
6 τὰ μέλλοντα, τὸ ταχέως ὑμᾶς τῆς ἐκείνου βοηθείας ἀπεστερηῆσθαι. ἐν τούτῳ γὰρ ἀγνοῦ ποίαν ἐλπίδα εὐρήσομεν, ὅς περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως διαλαμβάνει ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ ⁵
ἢ οἱ ἀπόστολοι περὶ αὐτοῦ παραδεδώκασιν· οὐ μόνον τοὺς συντετριμμένους οὐ συνδέσμεϊ, cf. Ezech. 34, ἀλλὰ καὶ συντρίβει τοὺς συνδεδεμένους· οὐ μόνον τοὺς καταβεβλημένους οὐκ ἐγείρει, ἀλλὰ ⁴
καὶ τοὺς ἰσταμένους καταβάλλειν ἐπιχειρεῖ· οὐ μόνον τὰ διεσπαρμένα οὐ συνάγει, ἀλλὰ καὶ cf. Mt. 12, 30 τὰ συνηγμένα διαμερίζει, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὔτε συντριβῆναι δύναται διάνοια ἀφιερωμένη M III 1040
θεῶι οὔτε καταβληθῆναι ἰστάμενος οὐρανία δυνάμει οὔτε τὸ ἱερὸν πλήθος διαμερίζεσθαι. ¹⁰
φανερῶς οὖν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν, ὅπερ χωρὶς δακρῶν οὐ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγγέλλομεν· ἐκίνησεν ὁ διαλεκτικὸς ὑμῶν μάχην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῇ ἀρχαίᾳ πίστει χείρας ἐπήνεγκεν, πολεμεῖ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφήτας ἐκβάλλει, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν περὶ
7 ἑαυτοῦ λέγοντος τοῖς ῥήμασιν οὐκ ἀκολουθεῖ. ποίας θρησκείας ἢ ποίοις νόμοις ἑαυτὸν ἐπίσκοπον λέγει, ἀποχρησάμενος τῇ καινῇ καὶ τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ; καὶ γὰρ καὶ τὸ νοητὸν ¹⁵
τοῦ σχήματος ἐκβάλλει καὶ οὐ δέχεται τὴν μεταξύ ἡμῶν ἀναστραφεῖσαν ἀλήθειαν καὶ ἀπλῶς ἄλλως περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν διαλαμβάνει ἢ ἀνέχεται τὸ L III 367
τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἀγίασμα, ὡς μετὰ σεβάσματος ἠκολούθησε πᾶς καθολικῶς διαλεγόμενος. οὐδεὶς γὰρ καλῶς τῇ θρησκείᾳ ἐκδεδομένος ἄλλως περὶ τοῦ Χριστοῦ
8 ἐφρόνησεν ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ φρονεῖσθαι ἠθέλησεν. ἐκίνησέ ποτε ἱερόσυλον ζήτησιν ²⁰
ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος, ὅτε τῆς ἀγίας κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας προΐστατο· ἀλλὰ τοῦτον ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐν ᾧ μιαρῶς προουκαθέζετο, καθήρηκεν ἐνωθείσα τῶν καθολικῶν ἱερέων ἀπόφασις. αἰεὶ γὰρ ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ λαοῦ διαταράττοντες καὶ πρὸς τὴν γνώμην τὴν ἰδίαν τὰ εὐαγγέλια διαστρέφοντες τῷ θεῶι καρποφορεῖν οὐ δύνανται, καὶ γεωργητέα ἐστὶν ἢ ἄμπελος ἢ τὸ δίκαιον τοῦ κτήτορος ²⁵
9 ἐπιγινώσκουσα. δῆλον δὲ ἐστὶν ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν λόγων καινότητες ἀπὸ ματαιοῦ ἔρωτος δόξης γεννῶνται· ὡς τινες ἐθέλουσι παρ' ἑαυτοῖς δοκεῖν ὀξεῖς, ὀπτικοὶ καὶ φρόνιμοι, ζητοῦσι τί προσενέγκωσι ξένον, ὅθεν παρὰ ταῖς ἀπαιδεύτους ψυχαῖς πρόσκαιρον δόξαν ὀξύτητος ἀπενέγκωνται. ἀλλὰ τίς πώποτε ἀληθῆ δόξαν ἐκέρδανεν ἑαυτῷ δοκῶν φρόνιμος; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐπιλέγεται καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων συγχέει ^{1 Cor. 1, 27}
τὰ ἰσχυρὰ καὶ τοὺς φρονίμους διὰ τῶν τοῦ κόσμου μωρῶν. τίς ἐν τῇ τοῦ κόσμου ³¹
σοφίᾳ καυχᾶται, εἰ μὴ ὁ ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ἑαυ-

V, M [inde a 11 φανερῶς usque ad 20 ἠθέλησεν], P [= hk], S, D [= mn], AWA'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 δόξα αὐτοῦ V αὐτοῦ δόξα PW δόξα αὐτὸν D δόξα αὐ . . S αὐτὸν δόξα A ἔμενον SDA
ἔμεινεν VPW 1/2 μείναντα SD 4 τῷ SD ὑμᾶς VPW [= Λ] ἡμᾶς SDA [= Λ^c] ἀπο-
στερηῆσθαι V ἀποστερεῖσθαι PW γὰρ τούτῳ V τούτῳ δέ W ἀνοῦ S 5 αὐτοῦ P 6 οὐ
μόνον VPWSDA *qui non solum* Λ συνέδησεν A 7 ἠγειρεν A 8 καταβαλεῖν DA τὰ
δισπαρμένα PWA [= Λ] τὰ διεστῶτα [διστῶτα καὶ D] διεστραμμένα S τοὺς διεσπαρμένους V συνάγειν
οὐ βούλεται W 9 τὰ συνηγμένα PWD [= Λ] τὰ συνηγμένα SA τοὺς συνηγμένους V καὶ μάλιστα
VPW 10 καταβληθῆναι δύναται A οὐδέ A 12 ὑπήνεγκε S 13 πρὸς τοὺς ἀποστόλους
VMPSW τοὺς ἀποστόλους D τοῖς ἀποστόλοις A ἡμῶν om. S 14 αὐτοῦ S ποίου νόμου VW
15 ἀποταξάμενος A τῇ καινῇ καὶ τῇ παλαιᾷ VMAW [= Λ] τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ [τῇ om. SD] καινῇ P γὰρ τὸ
VP γὰρ τὸν MW 17 τοῦ χῦ καὶ θῦ SD χῦ τοῦ θῦ W 19 καλῶς] ὄλωσ A ἐκδεδεμένος VMPW
τοῦ om. SD 20—p. 86, 13 ἐκίνησε — ἐκβληθῆ om. M 21 τὴν om. DA ἐκκλησίας προ-
ΐστατο] πρωτοεκκλησίας S 22 προουκαθέζετο DA ἐκαθέζετο S προουκαθίζετο V 23 ἐκκόπτεσθαι
ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι SDA [= Λ] ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσι καιρῶς οἱ τοιοῦτοι V ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι
καιρῶς ἐκκόπτεσθαι P ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρῶς W 24 λαοῦ om. PW [= Λ]
τὴν ἰδίαν γνώμην SD μεταστρέφοντες τὰ εὐαγγέλια SD τὰ εὐαγγέλια μεταστρέφοντες A 25 δίκαιον]
ἴδιον W 26 καὶ εὐθὲς ἐπιγινώσκουσα P κενότητες PSW 27 γενῶνται VS γίνονται A αὐτοῖς V
28 δοκοῦσι SD παρενέγκωσι A ξένον προσενέγκουσιν D ἐξ . . . . S 29 πώποτε SDA [= Λ]
τούτων ποτέ VPW

- Ioh. 17, 16 τὸν ἐκείνου εἶναι μαθητὴν τοῦ εἰπόντος μὴ εἶναι ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου; μία ἐστὶ δόξα
 1 Cor. 1, 31 **10** ἵνα, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. ἄρα οὐ τούτῳ τῷ
 ὑμετέρῳ ἐπισκόπῳ, ἀλλὰ ἄχρι νῦν ὑμετέρῳ, ἐὰν μὴ πιστεύσῃ ὅπερ πιστεύομεν, ὀρώμεν
 Rom. 1, 22 ταύτην τὴν γνώμην πρέπουσαν; μωρὸς ἐγένετο, ὃς λέγει ἑαυτὸν σοφόν· ὠμολογημένη
 1 Cor. 1, 24 γὰρ ἐστὶ μωρία τὸ ἐκείνον ἀγνοεῖν, ὃν ἴσμεν θεοῦ σοφίαν εἶναι καὶ δύναμιν. ὁμολογεῖ
 5 γὰρ ἑαυτὸν ταῦτα ἀγνοεῖν ἄπερ ἀνακρίνει. καὶ μὴ θαυμάσῃ ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἀπὸ τῆς
 Ioh. 14, 6 ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἀποπλανᾶσθαι τοῦτον, ὀρώσα ὅτι τὸν Χριστόν, ὅστις ἡ ὁδὸς ἡμῶν
 τυγχάνει, ἀπώλεσε. κατειλήφαμεν αὐτὸν ἐνίστε σκαιῶν διαλέξει προδιδόμενον, ἐνίστε
 κρυπτόμενον τισὶ λανθανούσαις διόδοις καὶ σκέποντα τὰ ἴδια δηλητήρια. καὶ δέσν ἡμᾶς
 Prou. 26, 4 ἀκολουθοῦντας τῇ γνώμῃ τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος μηδεμίαν διδόναι ἀπόκρισιν πρὸς τὴν 10
 ἄνοιαν αὐτοῦ, μὴ ὅμοιοι αὐτῷ γενώμεθα, ὅμως συμβουλευόμεν ἵνα μεθ' ἡμῶν τοῖς ἀπο-
 στόλοις καὶ τοῖς προφήταις ἀκολουθήσῃ, μὴ, ὡς πᾶσι μόνος ἀνθίσταται, μόνος παρὰ πάν-
 11 των ἐκβληθῇ. ὑμεῖς δὲ ἐπιμελέστερον ἐγρηγορέναί ὀφείλετε, ἵνα ἀντιστήτε τοῖς τοῦ
 ἐχθροῦ κηρύγμασι· μείζων γὰρ ὑμῖν ἐστὶ φροντίς, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας λέγηται
 M III 1041 ὑμῖν τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐναντιούμενα. ἐχέτωσαν ἐκεῖνοι ἀνακωχὴν τῶν καμάτων, οὓς 15
 προκαλεῖται ὁ ἀντίδικος ἕξω διάγων, καὶ οἵτινες περὶ τοὺς προμαχῶνας διεσπαρμένοι ἀ-
 σφαλίζονται ἑαυτοὺς τῇ τῶν τειχῶν βοήθειᾳ· οἱ δὲ ἔχοντες ἔνδον τὸν πολέμιον ἀργίαν
 οὐκ ἴσασιν. ὅμως ἐν τούτῳ τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ, ἐν ταύτῃ τῇ οἰκειακῇ μάχῃ εἴη
 ὑμῖν τείχος ἡ πίστις καὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας αὐτὴ ἑαυτὴν ἐκδικήσῃ πνευματικοῖς ἀκοντίοις.
 Ps. 70, 3 φυλάξωμεν ταύτην, ὅτι φυλαττομένη φυλάττει ἡμᾶς· διὰ ταύτης ἡ ἀσφάλεια ἡμῶν ἐστὶν 20
 ὁ θεὸς καὶ ἡ καταφυγή. ἀρπάζει ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ· τούτῳ ὑμᾶς ἐν κλύδωνι κει-
 Mt. 8, 25 μένους πρέπει λέγειν· κύριε ἐλευθέρωσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.
 L III 370 **12** Πρὸς ὑμᾶς νῦν, ὧ κληρικοὶ καὶ πάντες οἱ καθιερωμένοι ἐστὲ τῷ κυρίῳ, μεταστρε-
 πτέος ὁ παρ' ἡμῶν λόγος. ἐρεῖ τις τυχὸν τὴν τάξιν μὴ πεφυλάχθαι. ἠθελήσαμεν καὶ
 ἡμεῖς πρότερον, ὅπερ ἀπίθει ἡ ἀκολουθία, διαλεχθῆναι ὑμῖν· ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ περὶ ἐκεί- 25
 νους μείζων φροντίς, οὓς θέλομεν εἰς τὸ κοινὸν σῶσαι. οὔτε γὰρ περὶ ὑμῶν ἀμφιβάλ-
 λειν ὀφείλομεν, ὧν δηλαδὴ ἡγεμονευόντων ἐκείνους ἐν τῇ πίστει ἐστάναι πιστεύομεν.
 ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἀγίου καὶ θεῶν ἐρασμίου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου,
 ἦν ἀπέστειλέ μοι διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἑαυτοῦ, ταῦτα ἀνεδίδαξε
 πράττεσθαι καθ' ὑμῶν ἄπερ δύναται κατὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας ποιεῖν ὁ τῆς κεφαλῆς 30
 αὐτῆς μὴ φεισάμενος. ἀλλὰ ταῦτα ὑμᾶς μὴ βασανίζετω. μείζων γὰρ δόξα ἐστὶν
 2 Tim. 2, 5 ἐν μείζονι καμάτῳ, ὅτι ἡ ποιότης τοῦ ἀγῶνος ποιεῖ τὴν τοῦ ἄθλου ποιότητα. ἀναγινώ-
 13 σκετε γὰρ μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ νομίμως ἀγωνισάμενος στεφανοῦται. ὅθεν ἡ προτροπὴ

V, M [inde a 13 ὑμεῖς — 32 ποιότητα], P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWAΛΛΑΛΛΑΛΛΑΛΛΑ
 1 μαθητῆσ A αὐτὸν A ἐκ SDW 2 καυχᾶται A οὐ A οὖν VPSDW 3 ἡμε-
 τέρω D [= Λ^e] def. S 5 εἶναι θῷ σοφίαν SD εἶναι σοφίαν θῷ A 6 θραύση PW 7 τὸν om.
 D def. S ἡ A om. VPDW def. S 8 ἑαυτὸν D def. S σκιά PmW καὶ A 9 σκέποντα
 hDA def. S 10 σολομῶνσ A 11 αὐτοῖσ SD 12 καὶ τοῖς προφήταις om. D def. S
 μόνος πᾶσιν SD 13 ὀφείλετε ἐγρηγορέναί SD 14 ἐστὶν ὑμῖν PSD ὅταν VPW ὅτε MDA def. S
 λέγηται VMPW λέγεται SDA 15 ἡμῖν W οὐ M 16 προσκαλεῖται MDW def. S
 εἴ τινες P 17 τειχῶν A ἐνδοθεν P πολέμιον D [= Λ] def. S πόλεμον VMPAW
 18 οἰκεία D def. S 19 τὰς ἀπιστίας P 21 ἀπὸ SD τούτῳ MDA [= Λ] def. S
 τοῦτο VPW ὑμᾶς VA [= Λ] def. S ἡμᾶς MPDW ἐν VPW [= Λ] τῷ SDA 21/22 κει-
 μένουσ VMPAW [= Λ] κινουμένουσ SD 23 νῦν VMPAW [= Λ] οὖν SD ὧ om. D πάντες
 PDA πάντας VMSW ὅσοι SD τῷ θῷ ἐστὲ D . . . ἐστὲ S 24 ἡμῖν V μὴ om. nA
 25 ἀπαιτεῖ A διαφυλαχθῆναι A 25/26 ἐκείνων VA 26 οὓς] οὐ A ἐθέλομεν V ἡμῶν P 27 ὧν]
 τῶν SD 28 θεῷ ἐρασμίου τοῦ VMPSPDW quod in θεῷ ἐρασμιωτάτου emendem θεοφιλεστάτου A
 29 μου om. SD διὰ — ἑαυτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW αὐτοῦ A ἐδίδαξε V 32 ἐν
 — καμάτῳ om. A 32—p. 89, 7 προσκαλεσαμένου om. M 32 αἰῶνσ A 32/33 ἀναγινωσκεται S
 33 ὑμῶν S ἀγωνισάμενοσ SD [= Λ] ἀγωνιζόμενοσ VPAW τροπὴ VW ῥοπή P

ἡμῶν χρεωστεῖται ὑμῖν, ἢ καὶ τοῖς μικροψύχοις καὶ τοῖς ἀνδρείως ἀνθισταμένοις ἀναγκαῖα
 ἐστίν, ἵνα τοὺς πειρασμοὺς δυνηθῶσι φέρειν οἱ μὴ δυνάμενοι καὶ ἰσχυρότερον στῶσιν οἱ
 ἀνθιστάμενοι. οὐδέποτε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τὰ ὄπλα ἤττάται. ἔλεγχός ἐστι πᾶς
 πειρασμός τῷ Χριστιανῷ· τοῦτον γάρ, ὡς ἀνέγνωμεν, ὑπομονὴ ἐργάζεται, ἐκ ταύτης ἐλπίς Rom. 5, 3. 4
 γεννάται, ἥτις οὐδένα, τῆς γραφῆς ἐπαγγελλομένης, ἠπάτησεν. ὅθεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, 5
 ἐπειδὴ ἡ παραμυθία ὑμῶν ἐκ θεοῦ ἐστίν, ὡς τὰ σώματα ὑμῶν, τουτέστιν ὑμᾶς αὐτοὺς
 ζώσας, ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος, θυσίας προσφέρετε, μὴ ἀποκάμητε ἀνθιστάμενοι. παρε-
 ζεῖ ἐκεῖνος δύναμιν, ὃς διὰ τοῦ ἀποστόλου ἡμᾶς διδάσκων θέλει τὰ ἡμέτερα μέλη ὄπλα 2 Cor. 6, 7
 14 εἶναι τῆς ἑαυτοῦ δικαιοσύνης. ἔχετε ὑποδείγματα τῶν ἁγίων, οἵτινές ποτε ἔσπειραν ἐν Ps. 125, 5
 δάκρυσιν, ὕστερον δὲ ἐν χαρᾷ θεριοῦσιν. οὐ φιλεῖ ὁ ἡμέτερος δεσπότης δούλον, εἰ μὴ 10
 τὸν ἐν πείρῃ δεδοκιμασμένον· τὰς Χριστιανὰς ψυχὰς αἰεὶ ἢ τῶν πραγμάτων παλαιστρα
 γυμνάζει. τρέχετε, ἵνα ἀλλήλους ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ κυρίου παρέλθητε· οὐ θέλω ὑμᾶς ὑπὸ cf. 1 Cor. 9, 24
 τῶν ἀντιδίκων καταλαμβάνεσθαι. φησὶν [δὲ καὶ] ὁ ἀπόστολος χρῆναι γενέσθαι ἄπερ ὀρῶ- cf. 1 Cor. 11, 9
 μεν· ἰσχὺν καὶ πίστιν οὐ δοκιμάζει εἰ μὴ ὁ τόπος τῆς συμβολῆς. ἡσυχίαν στεφανοῦ-
 σθαι δυσχερές· τὰ ἔπαθλα εἰ μὴ τοῖς καμάτοις οὐ δίδονται. τὴν περικεφαλαίαν τῆς Eph. 6, 17. 14
 ὑγείας αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν μὴ ἀπόθωνται· μὴ ἐκδύσηται τὸν θώρακα τῆς πίστεως ὁ ἐπαγ- 18
 γελλόμενος στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ ἀξιόχρεων. οἱ ἡμέτεροι καθ' ἡμῶν πόλεμον κεκινή-
 κασιν, εἰ ἄρα ἡμέτεροι λεκτέοι οὗτοι οὓς ἠισθόμεθα ῥαγέντος τοῦ τῆς φιλίας νόμου πρὸς
 τὸν ἐχθρὸν ἠτομοληκέναι. ὑμέτερόν ἐστιν ἰσταμένους ἔχειν τοὺς πόδας ἐν τοῖς πυλῶ- Ps. 121, 2
 σιν Ἱερουσαλήμ. θέλομεν ὑμῶν τὰς βάσεις εἶναι τελείας, μὴ ποτε πρὸς ἴσον ὑπόδειγμα 20
 τὰ ἴχνη τινὸς παρασαλευθῆναι· ἀκολουθήσωσι τῷ διαβόλῳ μετὰ τοῦ κακοῦ οἱ ἐπιγινώσκοντες M III 1044
 15 ἑαυτοὺς ἐξ ἐκείνου ὄντας. ὑμεῖς, οἵτινες υἱοὶ θεοῦ τοῖς ἔργοις φαίνεσθε, ἐπειδὴ ἐκ τῶν
 καρπῶν θέλει ἕκαστον διαγινώσκεσθαι, ἀμοιβαδὸν τὰς διανοίας τῶν μικροψύχων παραμυθῆ- Mt. 7, 20
 σασθε καὶ ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν ὑποδέξασθε βεβαιούντες αὐτούς. μὴ δὴ ἀπατήσῃ
 ὑμᾶς ἡ ἀσέβεια, ἀλλὰ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ κατὰ τὴν ἐκάστου ποιότητα τὴν κρίσιν 25
 κατέχετε, φεύγοντες τὰ διεστραμμένα καὶ τὰ ὀρθὰ ἐπαινοῦντες. ἀποβλητέος γάρ ἐστι
 τῷ θεῷ, λέγοντος Σολομώντος, ὅστις ἢ τὸν δίκαιον ἀντὶ ἀδίκου ἢ ἀντὶ δικαίου δέχεται Prou. 17, 15
 ἀδικον. οὐδὲν ἐστίν ἡ πρόσκαιρος θλίψις, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἦν τὸ αἰώνιον ἔπαθλον, L III 371
 16 οὐ οὐδὲν προκριτέον. βοᾷ ὁ ἡμέτερος ὑμνωιδὸς ὅτι ἐὰν κατ' αὐτοῦ συστήῃ πόλεμος, Ps. 26, 3
 ἐλπίδι ἐκείνου τοῦ φωτισμοῦ ὅλως οὐ φοβηθήσεται. εἰ ἀγῶνα πρὸς τὰ ἔθνη εἴχετε, 30

V, P [= hk], S [nonnulla abscissa], D [= mn], AWAΓ'ΛCΛA'ΛΓ'Λ

1 ἡμῶν] ὑμῶν A   2 ἵνα VPW [= Λ^α] ἵνα καὶ DA [= Λ^α] def. S   ἰσχυρότεροι DA def. S
 3 τὰ ὄπλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν V   ἐστὶ δὲ A   4 τοῦτον — ὑπομονή] *quippe quae patientiam* Λ
 ἔγνωμεν VPW   5 ἠθέτησεν A   ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ A   6 ὑμῶν W [= Λ] ἡμῶν VPSDA   ἡμῶν
 SDA ἡμᾶς SD   7 ὡσπερ P   θυσίας om. D   8/9 εἶναι ὄπλα P   9 αὐτοῦ AW om. SD   ὑπο-
 δείγματα] ὑπόδειγμα τὸ A   10 ὕστερον δὲ ἐν χαρᾷ θεριοῦσιν VPW ὕστερον θεριοῦσιν ἐν χαρᾷ Sn
 θεριοῦσιν ἐν χαρᾷ ὕστερον m θεριοῦσιν ὕστερον ἐν χαρᾷ A   12 δικάζει V γυμνάζει in mg.   ἀλλή-
 λους S   ὑπὸ VP ἀπὸ W παρὰ SDA   13 δὲ καὶ VPWA καὶ om. S δὲ om. D δὲ καὶ om. Λ
 ἄπερ PW [= Λ] ὄπερ VSDA   14 πίστιν VSDA [= Λ] τόπον W κόπον P   συμβουλήσ W
 ἡσυχίαν VW [= Λ] ἡσυχία P ἢσ δίχα SDA   16 ὑγείας PSDA   ἐκδύσητε PS   17 στρα-
 τιώτην Λ στρατιώτησ VPSDAW   ἀξιόχρεων VPW [= Λ] ἀξιόχρεωσ SDA   18 ἠσθόμεθα VA
sentiamus Λ εἰσόμεθα W εὐξόμεθα P αἰσθάνομαι SD   φιλιᾶνίαι P   19 ἡμέτερόν V ὕστερόν P
 19/20 τῷ πυλῶνι SD   20 πρὸς — ὑπόδειγμα] προελθόντων ὑπὸ δήγματος A   21 τινὸς
 τὰ ἴχνη A τὰ ἴχνη VPW   21 ἀκολουθήσωσι A [= Λ] ἀκολουθήσουσι SD καὶ ἀκολουθήσωσι VPW
 22 ὑμεῖς δὲ P   23 ἕκαστον VPS [= Λ] ἕκαστος DAW   διαγινώσκεσθε W ἐπιγινώσκεσθαι PS
 ὀλοψύχων [sic] A   23/24 παραμυθεῖσθε P   24 μὴ δὲ S   25 ἢ om. V   τοῦ κακοῦ καὶ
 τοῦ καλοῦ VSD   26 ἐπαινοῦντες VPAW [= Λ] φρονούντες SD   27 τοῦ σολομώντος V
 28 οὐδὲν V [= Λ] οὐδὲν δὲ PDAW def. S   ἀλλὰ VSDAW om. Λ^α ἂν P *si* Λ^α   τὸ ἔπαθλον τὸ
 αἰώνιον A   29 στή VPW   30 ἀγωνίαν SDA   ἔχετε DA def. S

- δηλαδή μεγίστης ἂν ἦν νίκης νικᾶν τοὺς αἰεὶ ὑμῖν γενομένους ἐχθρούς· πηλίκη δὲ ἐκείνη ἢ νίκη λεκτέα ὅπου ὁ ἱερεὺς ἀλλαγέντος τοῦ κηρύγματος διώκτης τῶν καθολικῶν ἐγένετο; ἰδικῶς ἐν ἅπασιν κατὰ Παύλου φρονῶν, ὅς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κυρίου, οὐ διώκτης ἦν πρότερον, ὕστερον ἐγένετο κήρυξ. κατελείφθη ὁ ἀσεβῆς διαλεκτικὸς παρὰ τοῦ θείου πνεύματος, ὁπότε κατ' αὐτοῦ τοῦ θείου πνεύματος ἐφρόνησεν ἐναντία. δικαίως, ἐὰν 5 ἐπιμείνη, ἀκούσεται παρ' ἡμῶν τὰ ῥήματα τοῦ Σαμουὴλ ἅπερ τότε τῷ Σαουλ παρ' αὐτοῦ τοῦ
- 1 Reg. 15, 23** ἱερέως εἶρηται· ἐξουθενήσει σε κύριος, ἵνα μὴ βασιλεύσῃς ἐπὶ Ἰσραὴλ. ἐκείνος ἄξιος γέγονεν, ὅτι μόνον ἐν πράγμασιν ἅπερ ἔπραττε, κατεφρόνησε τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ· ποία τούτῳ χρεωστηθήσεται τιμωρία, ὅς ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κυρίου τῆς θεϊότητος ὕψωσε; νῦν ὑμέτερόν ἐστι θεραπεῦσαι τὸ παρ' ἐκείνου τραῦμα καὶ ἰάσασθαι τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ 10 ῥήμασι τετρωμένους. ἀσφαλῆσιν ἴχνεσιν ἴστασθε κατὰ τοῦ ἤδη πεσόντος, ὡς ὁ παρ' αὐτοῦ λόγος δείκνυσι, καὶ εἴ τι ὑμῖν ἐπήνεγκεν, ἀνεξικάκως φέρετε. ἐμηχανήσατο ὑβρεῖς, ἐμηχανήσατο ἀφορισμούς· ἐκείνος αὐτὸν ἐν τοῖς ἰδίῳις πέπονθεν, ὃν ὑποδεδέχθαι ὑπὲρ ἡμῶν ἄνθρωπον ἀρνεί-
- 18** ται. ὅθεν μηδεὶς κλαύσῃ τὰ κατὰ τινος ὑμῶν ἐπινοηθέντα. τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς ὑπο-
- Act. Ap. 7, 54-56** μονῆς τύπος εἶη Στέφανος ὁ πρῶτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς. ὁ ὄχλος τῶν ἀπίστων κατ' 15 αὐτοῦ ἔβρυχε, καὶ ὅμως ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἐσιώπησεν ὅπερ εὔρα. ἐβόα μεταξὺ μαινομένων, μεταξὺ τῶν τῆς θρησκείας ἐχθρῶν, λέγων ἑαυτὸν ὄραν ἀνειωγμένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ταῦτα ἔπασχεν, ἰστάμενον πρὸς τῇ
- 19** δεξιᾷ τοῦ θεοῦ. μακρόν ἐστι χωρεῖν δι' ἐκάστου τῶν πριαμένων ἑαυτοῖς ζωὴν ἢ θανάτω ἢ ὁμολογίαι· ἔχετε ὑμεῖς, ὅσοι τῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησθε, σχεδὸν τῶν ἡμετέρων καιρῶν 20 ὑπόδειγμα τὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀθανασίου τοῦ σοφωτάτου ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας. τίνοι οὐκ ἂν εἶη παραμυθία ἢ ἐκείνου ὑπομονή; τίνοι οὐκ ἂν εἶη ὑπόδειγμα ἢ ἐκείνου στερρότης; τίνοι οὐκ ἂν ποιήσῃεν ἐλπίδα ἢ ἐκείνου πολυπόθητος ἐπάνοδος; ἐκβάλλεται Ἀρείου διώκοντος, ἀλλὰ ἀνακλητέος τοῦ κυρίου προπέμποντος. ἔπαθε φυλακὴν, ἔπαθε θλίψεις, καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ὁ ἀποστολικὸς ἀνὴρ ταῦτα πέπον-
- M III 1045** θε δι' ὧν ἑαυτὸν γεγυμνάσθαι καυχᾶται ὁ ἀπόστολος, καὶ ἐν τούτους πᾶσιν ἐκείνῳ ἡ- 2 **Cor. 11, 23** κολούθησε τῷ μαρτυρομένῳ ὅτι ἑαυτῷ ἐν ταῖς θλίψεσιν ἀρέσκει. ἐδιώχθη ἐκείθεν καὶ 54-56 **sq.**
- 2 Cor. 12, 10** ἐν τοῖς ἡμετέροις μέρεσιν ἀνεκτήσατο· ἀμέλει ἐνταῦθα αὐτοῦ ἢ κατάστασις ἀνεκαινίσθη καὶ ἐν τούτῳ τῷ θρόνῳ εὔρε κοινωνίας ἀνάπαυσιν, ἀφ' οὗ αἰεὶ τοῖς καθολικοῖς γεννᾶται βοήθεια. καὶ ὅμως ἐν ταῖς θλίψεσιν οὐκ ἠσθήθη πόνου ὁ γενόμενος ἐν τῷ διωγμῷ 30
- 20** ὁμολογητής. ὅθεν οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν κλαῦσαι ὀφείλει τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῷ πρόσκαιρον ἐξορίαν, ὅτι ἐκείνων οὐδεὶς ἐξωρισμένος ἐστὶ θεῷ. μάλλον φοβηθῶμεν μὴ

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 ἂν ἦν νίκης VPW [= Λ] ἢ ἀνάγκη S ἡμῖν ἀνάγκη DA ἡμῖν S γινομένους S
 1/2 ἐκείνη ἢ νίκη SD ἢ νίκη ἐκείνη A uictoria Λ ἐκείνη VPW ἐκείνος ὁ ἱερεὺς A 2 ἐγένετο
 ὕστερον SDA 4 κατελήφθη SDA 4/5 παρὰ — πνεύματος om. A ἀγίου P 5 κατ' A
 [= Λ] καὶ VPSDW 6 τότε VPW [= Λ] om. SDA 7 ἐξουθενήσέ SD σαλεύσης V
 εἰ ἐκείνος V ἄξιος PAW [= Λ] ἀνάξιος VSD 8 ὅτι VPSW ἐπειδὴ D ὅτι ἐπειδὴ A 9 τῆς
 θεότητος τοῦ κῶ P θεϊότητος A [= Λ] θεότητος V(P)SDAW 10 ἡμέτερόν PSD [= Λ^c] 10/11 τοῖς
 παρ' αὐτοῦ [ἐκείνου S] ῥήμασι τετρωμένους SDA [τετραυματισμένους A] eius sermonibus Λειuf παρ' αὐτοῦ
 ῥήματι τετρωμένους PW ῥήματι τετρωμένους παρ' αὐτοῦ V eius sermone Λⁱ 11 ἴστασθαι PW om. A
 12 καὶ om. Λ praeter Λ^c 13 αὐτὸν SD [= Λ] αὐτὸς VPAW πέπουφεν SD ὃν om. A
 ὑποδεδεῖσθαι A 14 ἐπινοηθέντα VPW ἐπενεχθέντα SDA 16 ἔβρυχε VPW [= Λ] ἐβρύχετο
 S ἐβρυχάτο DA ἐβόα VAW [= Λ] ἀλλ' ἐβόα P καὶ ἀνεβόα D . . . νεβόα S 17 τῶν om. A
 19 μικρόν A 20 ἐτύχετε D καιρῶν om. A ἡμερῶν D 21 ὑπόδειγμα τὸ scripsi ὑποδείγματα
 τὸ A ὑποδείγματα SD ὑπόδειγμα VPW 22/23 τίνοι¹ — στερρότης VAW [= Λ^{u(1)}] τίνοι οὐκ ἂν εἶη
 παραμυθία — ὑπομονή om. PSD τίνοι οὐκ ἂν εἶη ὑπόδειγμα — στερρότης om. Λ^{ct(1)} 24 πρέποντος S
 25 ὁ om. A 26 ὃν VAW ἑαυτὸν om. P γεγυμνώσθαι A 27 μαρτυρομένῳ P
 αὐτῷ VA ἐν om. SD 30 τῇ θλίψει S ἠσθήθη VSA ἠσθητο P ἠσθη DW 31 ἐπαινεθεῖ-
 σαν P 32 πρόσκαιρον] πρότερον P ἐκείνῳ V

ἀπὸ τῆς χώρας τῶν ζώντων, τουτέστιν ἀπ' ἐκείνης ἣν ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πατρίδα, ἐξορισθῶμεν. ἐκείνὸ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διηνεκές, ἐκείνο αἰώνιον. οὐκ ἐστὶ γὰρ L III 374 ἐκείνο ἡμέτερον, δι' οὗ μόνη πάροδος· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς ἡμέτερα, ἅπερ ἀσφαλεστάτη ἐλπίς ἐπαγγέλλεται. ἔστι δὲ λέγοντος ἀκούσαι τοῦ ἀποστόλου· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ 1 Cor. 2, 9 εἶδεν οὐδὲ ἀκοή ἤκουσεν οὐδὲ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνῆλθεν, ταῦτα ἡ- 5

21 τοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα δὲ μηδὲ πρὸς καιρὸν δοκῆι τούτου ἰσχύειν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἤδη καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν ἀπόφασιν προσκαλεσαμένου, φανερώς ἡ αὐθεντία τοῦ ἡμέτερου θρόνου ὠρίσατο μηδένα ἢ ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἢ κατὰ τι ἐπάγγελμα Χριστιανὸν τῶν παρὰ Νεστορίου ἢ τῶν τούτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τοιαῦτα κηρύττειν ἤρξαντο, ἢ τοῦ ἰδίου τόπου ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκινήθτων δοκεῖν ἢ ἀποκεκινήσθαι ἢ 10 ἀποκοινωνήτον γεγενῆσθαι· ἀλλ' οὗτοι πάντες ἐν τῇ ἡμέτεραι κοινωνίαι καὶ ἐγένοντο καὶ ἄχρι τοῦ παρόντος εἰσίν, ὅτι οὐδένα ἢ καθελεῖν ἢ ἀποκινήσαι ἠδύνατο ὅς ἐν τῷ κηρύττειν τοιαῦτα ἀσφαλῶς οὐχ εἰσθήκει. πάντας τοίνυν ὁ παρῶν λόγος εἰς τὸ κοινὸν περιπλέκεται, ἵνα μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροποιηθέντες καὶ θαρσαλέοι γενόμενοι ἐν κυρίῳ μὴ μετακινήθητε, ἀλλὰ μᾶλλον θεραπεύσητε τὰς ἀλλήλων ἀσθενείας. ἤδη γὰρ ὑμῖν ἐκεῖ 15

22 τοὺς ἀσθενεῖς παρατιθέμεθα, ὅπου ὀρώμεν αὐτὸν νοσοῦντα τὸν ἰατρόν. ὡς θέλομεν ὅμως, εἰ ἔτι δυνάμεθα, βοηθεῖν. ὡς γὰρ πρὸς τὸν ἅγιον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον ἀρμοδίους ἀποκρίσεις ἐπέμπομεν, καὶ ὑμῖν ἐπεστείλαμεν διὰ τοῦ ποθεινοτάτου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου αὐτοῦ τὰ πεμπτέα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ πρὸς ἐκείνον περὶ οὗ ὁ λόγος. καὶ ἐπειδὴ ἐν τηλικούτῳ πράγματι ἡ ἡμέτερα σχεδὸν παρουσία 20 ἀναγκαῖα ἐφαίνετο, τὴν ἡμετέραν διαδοχὴν διὰ τὰ κατὰ θάλατταν καὶ γῆν διαστήματα αὐτῷ τῷ ἀγίῳ ἀδελφῷ μου Κυρίλλῳ ἀπενείμαμεν, μὴ αὐτῇ ἡ νόσος ἀφορμῇ τῆς μακρότητος ἐπιτριβῆι. μόνον ὑμεῖς τοὺς ἀποστολικούς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε λόγους· 1 Cor. 1, 10 ἐν τῇ αὐτῇ διανοίαι καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ γίνεσθε τέλειοι, ἵνα, ὡς ἀνέγνωμεν, παρα- Mt. 10, 22 μένοντες ἄχρι τέλους δυνηθῆτε σωθῆναι. ἵνα δὲ γνῶτε ἐφ' οἷω ὄρωι τὰ γεγραμμένα 25 ἀπεστείλαμεν, αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσαμεν ταύτη τῇ ἐπιστολῇ ὑποταγῆναι.

Ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιεῖς φυλάξει, ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

23 Σαφῶς τοιγαροῦν μαθήσει ταύτην ἡμετέραν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὡς εἰ μὴ περὶ τοῦ M III 1048 θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα ἐξηγήσει ἃ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ καὶ ἡ Ἀλεξανδρῆν καὶ ἅπαντα καθολικὴ ἐκκλησία νοεῖ, καθὼς καὶ ἡ εὐαγεστάτη Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία μέχρι σοῦ, 30

V, M [inde a 7 φανερωῖς], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'AcA'A'Al'
 1 χαρᾶς A ἡ ἀπ' A 1/2 ἡμετέραν — ἐστὶν om. P 2 οὐκ ἐστὶ ἐκείνο D γὰρ om. A
 3 παράδοσις SD 4 ἐλπίδι SD ἀκούσαι om. SD 5 οὐς SD ἀνέβη SD 6 μηδὲ
 VPW [= Λ] μὴ SDA 7 τοῦ om. A μεθ' S φανερώς] διωρίσατο δὲ φανερωῖς M 8 θρό-
 νου om. A ὠρίσατο om. M ἡ¹ om. SDW ἡ³ om. A 9 παρὰ om. P 10 ἤρξαντο
 VM [= Λ] ἤρξαντο PSDAW [= Λ¹] 11 ἀκοινωνήτον A 12 ἡ² om. A ἐδύνατο M 13 πάν-
 τα D 13/14 περιπλέκει A 14 μᾶλλον καὶ μᾶλλον VMPSW [= Λ] μᾶλλον DA 15 κατακινή-
 θῆτε W ἀλλήλων] *aliorum* Λ ὑμῶν A 17/18 ἀδελφὸν καὶ ἐπίσκοπον ἡμῶν MW ἀδελφὸν
 ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπον P 18 ἀπεστείλαμεν V 19 τὰ om. A παρ' αὐτοῦ τοῦ A παρὰ τοῦ SD
 21 γῆν VMPW [= Λ] τὰ μακρὰ S μακρὰ D τὰ A 22 ἐνείμαμεν A 23 ἐπιτριβῆναι S 24 ἐν τῇ
 αὐτῇ γνώμῃ VMPW [= Λ] τῇ αὐτῇ γνώμῃ A γνώμῃ SD 24/25 ἄχρι τέλους παραμένοντες SDA
 25 γράμματα DA 26 ἀπεστείλαμεν SDA [= Λ] ἀπεστείλαμεν τῷ πρὸς δν ἡμῖν ὁ λόγος VMPW
 ἀπόφασιν SDA [= Λ] ἀπόφασιν τὴν κατ' αὐτοῦ νεστορίου VMPW ταύτην MS τὴν ἐπιστολὴν S
 ὑποταγῆναι SDA [= Λ] ὑποταγῆναι ἵνα γνῶτε τὸν περὶ αὐτοῦ δοθέντα τύπον VMPW 27 φυλάξει W
 φυλάξει M διαφυλάξει SD inser. deest in SA ἀπόφασιν DA ἐστὶ δὲ ὁ [β om. VPW] ὄρος μεθ' ἕτερα
 οὕτως [οὗτος P] VMPW 28 τὴν om. PA 28/29 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MW θῦ τοῦ χυ P *de deo*
Christo Λ τοῦ χῦ τοῦ θῦ SDA χῦ τοῦ θῦ V 29 Ῥωμαίων DA ἡ² om. P ἀλεξανδρῶν VDA
 def. S ἀλεξανδρική P ἀλεξανδρινή W ἀλεξανδρεινή M πάσα A 30 τῆς κωνσταντινουπολιτῶν
 VMPW ἐκκλησίας MW

ὡ βέλπυστε, ἐνόησε [κατὰ τὴν ἐκτεθείσαν πίστιν ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ], καὶ εἰ μὴ ταύτην τὴν δύσπιστον καινότητα τῇ σεβαστῇ καὶ σεβασμίᾳ γραφῇ διαστήσεις ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονται σοι, ταύτης τῆς μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερά καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἰρέσεως, ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητον.

12 = S 18 A 9. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ¹], Casinensi [Λ²], Veronensi [Λ³], Frisingensi [Λ⁴]

L III 375 1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ Κελεστίνῳ. Εὐχόμεθα μὲν, ὡς περ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ἢ οὐσίας, οὕτω καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὁποῦδήποτε οὖσιν ἀνθρώποις μίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλήθειαν ἔχειν· ἐλάττων δὲ ὅμως ὁ στεναγμὸς ἐστίν, ἐὰν τινὲς ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγέλης τῆς δεσποτικῆς ἀποχωρίζοντες καὶ διὰ γωνιῶν καὶ συσκίων τόπων λανθάνοντες 10 ἑαυτοῖς ἢ καὶ ὀλίγοις τισὶ συμβουλευούσιν ὁμοιοῦσιν ἑαυτοῖς ἐν τῇ λανθανούσῃ πλάνῃ. 2 ὅτε δὲ ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ὁ προβεβλημένος ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτὸν τὸν τοῦ Χριστοῦ δῆμον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας κατὰ κρημνῶν ἀποστρέφει τῇ οὐκ ὀρθῇ συμβουλίᾳ καὶ τοῦτο ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει, εἰς ἣν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικούντος βασιλείου ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου συντρέχει τὸ πλῆθος, τότε δηλαδὴ διπλασιαστέος ἐστίν 15 ὁ θρῆνος καὶ μείζων ἢ φροντὶς, ἵνα μήτι ἢ ἀρπαγῇ τοῦ λύκου περιγενομένου κατισχύσῃ. ἐλάττων γάρ ἐστίν ἢ φροντὶς πολιορκούντος τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐντὸς τειχῶν ἐκβακχεύοντος, καὶ κουφότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀποπλανώμενος ἢ περ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγέλῃ τόπον ποιμένος ἐπιλαβόμενος, ἐπειδή περ πλέον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐστίν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ δόρατα ἀκοντίζηται τῆς 20 3 ἀσεβοῦς θρησκείας. ὅθεν πάνυ συντετάρακται ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ὅτι οὗτος ὅστις δοκεῖ κατέχειν τὴν ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθωσιωμένοις τοῦ Χριστοῦ δήμοις διεστραμμένα τινὰ ἐγχέει, ὑπεναντία τῆς τιμῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ τοκετοῦ τῆς ἀγίας παρθένου καὶ ὑπεναντία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. ταῦτα εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ὑποβαλλούσης τῆς ἀληθῶν τῶν πιστῶν, ἃ ἐγνωρίσθη διὰ τῶν βιβλίων ἅπερ αὐτὸς ἔπεμψε, καί, ὅπερ 25

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛΛ

1 κατὰ — συνόδῳ om. AA ἐν — συνόδῳ VMPW ἐν νικαία SDA 2 δύσπιστον A
κενότητα MPW τῇ DA om. VMPSW διαστήσεις PWA διαστήσεις VMS διαστήσης D
3 γνωρίζονται σοι A cf. A γνωρίζονται σοι ταῦτα τὰ γράμματα P γνωρίζονται σοι τὰ γράμματα ταῦτα
VMW ταῦτα γνωρίζονται σοι τὰ γράμματα SD 3/4 ταύτης — αἰρέσεως! γίνωσκε V 3 ἡμετέ-
ραν MPSW ἐναρίθμιον P 4 ἀκοινώνητον MPSW [= Λ] ἀκοινώνητον εἶναι V ἀκοινώνητον ἴσθι
σεαυτὸν DA in fine add. καὶ ἀνεύρητον πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἕξ αὐθεντίας ἱερατικῆς VMPSW

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛ

inscr. τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον ἰῶ S τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἰῶ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον
A deest VMPDW ἰβ VMP ἰζ D

7 ἀγαπητῷ om. S κελεστίνος ἐν κῶ χαιρεῖν n 7/8 ἐστὶ τῆς θεότητος [ὀρθότητος A] ἢ SDA
ἐστὶ τῆς θεότητος VMW ἢ τῆς θεότητος ἐστίν P 8 τοῖς om. S ὁποῦδήπου S 9 πίστεως om. S
ἀληθείας ἔχειν S ἔχειν ἀλήθειαν DA ἐκτὸς ἑαυτοῦς DA 10 χωρίζοντες P 11 ἑαυτοῦς VA
ἢ καὶ ὀλίγοις PW ἢ ὀλίγοις D [= Λ] . . . ἴσθι S εἰκαίσις λόγοις VA συμβουλευούσιν V συμβουλεύου-
σιν MPSDW συμβουλίας A ὁμοιοῦσιν PW ὁμοιοῦσιν VSD ὁμολογώσιν A ἑαυτοῦς A 12 λαμ-
πρά superser. ἱερᾷ V ἐπὶ V ἐν D ὀνόματι} ναῶ A αὐτὸν Λ αὐτοῦ VMPSDAW
13 ἀποστρέφη MSAW 15 βασιλείου MA [= Λ] βασιλείου γένους P βασιλέως VSDW παντὸς
κόσμου S τὸ πλῆθος om. S 16/17 ἵνα — φροντὶς om. P 16 μὴ S περιγενομέ-
νου D παραγενομένου VMSW παραγενομένη A 19 τόπων A 20 αὐτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW
οἴκου θῦ S *Christi thalamum* Λ ἀκοντίζητε S ἀκοντίζη MPW 21 πάνυ SDA [= Λ] om. VMPW
23 τινὰ SDA [= Λ] om. VMPW ἐγχέει Λ ἐκχέει VMPSDAW ἐναντία DA 24 εἰς ἡμᾶς
ἦλθεν [ἦλθον DA] SDA εἰσῆλθεν VMPW ὑποβαλλούσης PSW 25 δ] *hac* Λ βιβλίων} πιστῶν V

μείζονος ἀποδείξεως ἦν, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπογραφῆι αὐτοῦ τοῦ αὐθέν-
 4 του ὑχυρωμένων, ὡς ἀμφιβληθῆναι παρ' ἐτέρων μὴ ἔξόν εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ ὑπὲρ τοι-
 οῦτων αἰτιῶν οὐκ ἔστιν ἀσφαλῆς ἢ μακροτέρα παρενθύμησις (τοιοῦτον γὰρ ἔστι σχεδὸν M III 1049
 ἔγκλημα παρενθυμείσθαι τὰ τοιαῦτα ὁποῖόν ἐστι μύσος τοιαῦτα ἱερόσυλα λέγειν), καὶ τὸν
 ἐπίσκοπον Νεστορίον καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῶι ἀκολουθήσας τοιαῦτα λέγει, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας 5
 κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ἕως οὗ δι' ἐγγράφου ὁμολογίας πεμφθείσης τὴν διαστροφὴν ἣν
 ἤρξατο διδάσκειν, κατακρίνηι καὶ ταύτην ἑαυτὸν περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου, τουτέστι
 περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὴν πίστιν ὁμολογήσει κατέχειν, ἦντινα
 κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἢ Ῥωμαίων καὶ ἢ Ἀλεξανδρέων καὶ ἢ καθολικὴ παν-
 ταχοῦ ἐκκλησία κατέχει, προσκυνήσει τε καὶ ὁμολογήσει. εἴ τις δὲ ἢ ἀπὸ Νεστορίου ἢ 10
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶι ἐξακολουθησάντων, ἀφ' οὗ τὰ τοιαῦτα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκοινώνη-
 τος ἐγένετο ἢ ἐγυμνώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας ἢ τῆς τοῦ κληρικοῦ, τοῦτον ἐν τῇ ἡμετέραι
 κοινωνίαι καὶ μεμενηκέναι καὶ μένειν εἰς τὸ ἐξῆς ὡμολόγηται καὶ οὐδὲ λέγομεν αὐτὸν
 ἀποκεκινήσθαι, ἐπειδήπερ οὐδὲ ἠδύνατό τινα ἢ τούτου ἀπόφασις ἀποκινεῖν, ὅστις ἑαυτὸν
 παρέσχεν ἤδη ἀποκινήτέον. 15

5 Ταῦτα, ἀδελφὲ τιμώτατε, πρὸς τὴν σὴν ἀγιωσύνην ἐγράψαμεν, ἵνα ἐνδυναμωθείς ἐν L III 378
 τῶι δεσπότῃ καὶ τὸν οἰκείον τῶι σῶι στήθῃ τοῦ Χριστοῦ θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα τῆς Eph. 6, 15. 16
 καθολικῆς ὁμολογίας ἐνδυσάμενος τὴν ἀγέλην τοῦ ἡμετέρου δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν, ὅστις καὶ ἀνοιγόντων τῶν καταχθονίων καὶ
 τοῦ θανάτου ἠττηθέντος ὑπὲρ ἡμῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ ἀνέστη, ἀπὸ τῆς πονηρᾶς καὶ 20
 αἰσχίστης διδασκαλίας ἐλκύσης. ὡσπερ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀδελφὸν καὶ
 συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον τὸν ἀκριβῆ τῆς καθολικῆς πίστεως ἔκδικον ἐγράψαμεν, ταύ-
 την περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου γινωσκέτω ἢ σὴ ἀγιωσύνη παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐ-
 τοῦ τοῦ δεσπότη θεοῦ Χριστοῦ ἐξενηνεγμένην εἶναι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα
 ἡμερῶν ἀριθμοῦμένων ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὑπομνησθῆι, τὰς ἱεροσύλους αὐτοῦ διδασκαλίας 25
 περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἐγγράφωι ὁμολογίαι καταδικάσει καὶ ταύτη ἑαυτὸν
 ὁμολογήσει τῇ πίστει ἀκολουθεῖν ἦντινα καὶ ἢ Ῥωμαίων καὶ ἢ Ἀλεξανδρέων καὶ ἢ
 καθολικὴ φυλάττει ἐκκλησία, ἢ ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἀποκινήθῃ γινωσκέτω
 ἑαυτὸν οἰκείωι βεβλάφθαι ὀλέθρῳ. ἵνα δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀποφανθέντα σπου-
 δαιότερον ἐξανυσθεῖη, διὰ τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων 30
 ἐκκλησίας τὰς ἡμετέρας ἐπιστολάς πρὸς τὴν σὴν διάθεσιν ἠβουλήθημεν πιστότερον διακομι-
 σθῆναι.

Ὁ θεὸς ὑγιαίνοντά σε διαφυλάξει, ἀδελφὲ τιμώτατε.

VM, P [= hk], S [paucissima abscissa]. D [= mn], ΛWA'Λ'Λ'Λ'Λ'
 1 πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῶν P ἐπιγραφαῖς SD 2 οὐκ P ἐπειδὴ μὴ D ἐπειδὴ μοι A
 3 ἢ om. D 4 ἱερόσυλα λεγεῖν] ἱερέα συλλέγειν V 6 ὅτου A 7 κατακρίνει VW κατακρινεῖ A
 ὑπὲρ A 8 ὁμολογήσει V corr D ὁμολογήσει VPSAW ἦν W 9 ἢ² om. P 9/10 ἐκκλησία
 πανταχοῦ S 10 προσκυνήσει MPSDW ὁμολογήσει MPSDW 11 τῶν ἄλλων om. S
 τῶν υἱῶν P ἀκολουθησάντων SW ἤρξατο] *coeperunt* Λ 11/12 ἢ ἀκοινώνητος VMPW [= Λ]
 ἀκοινώνητος SDA 13 κοινωνίαι om. VMPW 14 οὔτε ἠδύνατο SDA 17 σῶ SDA [= Λ]
 om. VMPW τοῦ χυ SDA [= Λ] om. VMPW ἀσπίδα Λ ἐλπίδα VMPSDAW 18 ὁμο-
 λογίαι VMPAW [= Λ] ἐκκλησίας τὴν ὁμολογίαν D ἐκκλησίας S 19 ἐγενήθη VS, corr. V
 21 δὲ A [= Λ] δὴ D om. VMPSW 22 τὸν DW om. VMPSA ἐκκλησίας καὶ πίστεως V
 22/23 ταύτην S [= Λ] ταῦτα DA om. VMPW 23 γινωσκέτω καὶ DA ἀπ' SDA 24 θῦ χυ
 SDA [= Λ] θῦ καὶ χυ VMPW εἰ SD 25 ἂν om. VDA, corr. A ὑπομνησθῆ A ὑπομνησθεῖη
 VMPSDW 26 καταδικάσει D καταφρονήσει S αὐτὸν W 27 ὁμολογήσει SDW ἦντινα
 ἢ SDA ἢ² om. A def. S 28 ἢ om. S 29 ἑαυτὸν οἰκείω P ἑαυτὸν τῶ οἰκείω DA οἰκείω
 ἑαυτὸν VMW τῶ οἰκείω ἑαυτὸν S βεβλήσθαι A ὀλεθρίω MW ἡμῶν] αὐτῶν P 31 ἐβουλή-
 θημεν P βουλόμεθα S 33 Ὁ — τιμώτατε VMPSWSD [= Λ^c] om. A [= Λ^u] διαφυλάξει SD
 διαφυλάξει MW διαφυλάξειεν P διαφυλάττοι V

18 = S 19 A 16. Latine extat in Collectione CT 16

Κυρίω μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἰωάννη Κύριλλος ἐν κυρίω χαίρειν.
 Ἔγνω που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἢ σὴ θεοσεβεία τῆς ἀγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας
 τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν ὅτι τεθορύβηται λίαν καὶ ἀποσύνακτοι μεμενήκασι πολλοὶ καὶ
 M III 1052 τῶν ἄγαν σπουδαίων καὶ ἐπεικῶν, οὐ τὸν τυχόντα θόρυβον εἰς αὐτὴν ὑπομένοντες τὴν πί- 5
 στὴν ἐκ τῶν λεγομένων ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου,
 ep. 4 ὡὶ καὶ συνεβούλευσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων
 ζητημάτων καὶ τῆι τῶν πατέρων ἀκολουθῆσαι πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ὠήθη ταῦτα γρά-
 φοντα δυσμενῆ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσέχειν ὡς ἐξ ἀγάπης ἐκεῖνα γεγραφότι πρὸς
 τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, ὥστε καὶ ὠήθη τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων καὶ τὰς Ῥωμαίων 10
 cf. Coll. Veron. ἀκοὰς συναρπάσαι δύνασθαι· γέγραφε γὰρ ἔκτοπά τινα συνθεῖς ἐν ἐπιστολῆι μακρᾷ τῶι
 ep. 3· 4 κυρίω μου τῶι θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνῳ καὶ δὴ καὶ
 τοῖς ἰδίῳις ἐνέθηκε γράμμασι κατὰ τῶν ἐναντία δοξαζόντων αὐτῶι ὅτι τὴν ἀγίαν παρθένον
 L III 379 θεστόκον λέγοντες οὐ φρίττουσιν, εἶτα καὶ τετράδας ἰδίῳν ἐξηγήσεων ἀπέστειλεν, ἃς καὶ ἀνα-
 γνόντες οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εὑρεθέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ συνεδρίων πολλῶν 15
 γενομένων κατεβόησαν αὐτοῦ φάσκοντες ἐναργῶς αἴρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι παγχάλεπον
 τὴν οὐδενὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἐξευρημένην. ἐπειδὴ δὲ ἀνάγκη με γραψάσης αὐτοῦ
 ep. 4 τῆς εὐλαβείας ἐκέισε ταῦτα τὰ γεγονότα εἰπεῖν ἅπαντα, πέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρ'
 ἐμοῦ γραφέντων πρὸς αὐτὸν γραμμάτων, ἐκδεδήμηκεν ἀναγκαίως κληρικὸς τῆς Ἀλεξανδρέ- 20
 ων, ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Ποσειδώνιος. ἀναγνωσθέντων τοίνυν ἐν συνεδρίῳ τῶν τε ἐξηγή-
 σεων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιστολῶν, μάλιστα ἐν οἷς οὐκ ἔστι συκοφαντίας τόπος (ἔχουσι γὰρ αὐτοῦ
 τὴν ὑπογραφὴν), φανερὰ τετύπικεν ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος καὶ δὴ καὶ γεγράφηκε πρὸς τὴν
 ep. 12 σὴν θεοσεβείαν, οἷς καὶ ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινω-
 νίας· γεγράφασι γὰρ τὰ ἴσα καὶ πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης
 Ῥοῦφον καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, 25
 οἱ καὶ αἰεὶ συντρέχουσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ψήφοις. γεγράφασι δὲ οὐδὲν ἦττον καὶ πρὸς
 τὸν τῆς Αἰλιέων θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον. τῆς σὴς τοίνυν θεοσεβείας ἐστὶ
 σκοπῆσαι τὸ συμφέρον· ἡμεῖς γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῦ ἀκολουθήσομεν κρίμασι δεδιότες τὸ ἀπο-
 λισθεῖν τῆς τοσοῦτων κοινωνίας οὐκ ἐφ' ἑτέροις τισὶν ἡγανακτικῶν πράγμασιν οὐδὲ ἐπὶ

VM, P [= hk], S [haud pauca abscissa], D [= mn], AWUΛ'Λ'

inscr. om. VMPSDW τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας A τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολῆ Ἰωάννη ἐπισκόπῳ
 ἀντιοχείας U ἰγ VM ιθ S κ D

2 τῶ κυρίῳ VMD ἀγαπητῶ DAUΛ'Λ' om. VMPSW ἐν — χαίρειν om. S 4 τεθορύβηται καὶ
 τεθορύβηται V 5 θόρυβον] βόθυνον MPW 7 τοιούτων VMPSWUΛ'Λ' οὕτω DA καὶ ἐξεστραμμένων
 SDAUΛ'Λ' om. VMPW 9 προσχεῖν S ὡς SDAU τῶ VMPW γεγραφότα DA γράφοντι W
 γεγωνότι S 10 καὶ' om. V φρονῶν VMSWΛ'Λ' καὶ φρονῶν PDAU 11 γὰρ om. P
 12 τῶ SDAU καὶ VMPW θεοσεβάστω P 13 ἐνέθηκα A τὰ ἐναντία MPSWU αὐτῶ
 SDAUΛ'Λ' om. VMPW 15 εὑρεθέντες om. DA καὶ om. U 16 γενομένων D αὐτὸν om. P
 17 ἐξευρημένην VMW με γραψάσης] μεταγραψάσης P 17/18 τῆς αὐτοῦ V 18 τὰ om. DU
 19 γραφέντων] γεγονότων S 20 ἀναγνωσθεισῶν VA τε om. VκS 21 καὶ μάλιστα DA αὐτοῦ
 μάλιστα S οὐκ om. Λ ἔχει W 22 φανερὰ [φανερὰν U] — σύνοδος DUΛ'Λ' φανερὰν
 τετύπικεν ἡ ἀγία σύνοδος A ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος φανερὰ τετύπικε S ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος
 φανερὰν MPW ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος φανερὰν τετύπικεν ἡ ἀγία σύνοδος V καὶ' om. P
 24 τὰ ἴσα καὶ MPDWU καὶ τὰ ἴσα καὶ V τὰ ἴσα SA τῆς om. DA Θεσσαλονίκησ S 25 τὴν
 om. SD θεοσεβεστάτους DAUΛ' θεοσεβεστάτων S θεοσεβεῖς VMPW ἐπισκόπων S 26 αἰεὶ
 οἶα P περὶ P, corr. h in mg. ἦττον om. W 27 Ἰουβενάλιον A ἐστὶ θεοσεβείας SDU
 28 τὸ συμφέρον σκοπῆσαι U αὐτοῦ οὐκ W ἀκολουθοῦμεν U τὸ om. VMPSW 28/29 ἀπολι-
 σθαίνειν V 29 ἡγανακτικῶν P

σμικροῖς πεπονημένων τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀπανταχοῦ κειμένων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν λῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

14 = S 41 A 20. Latine extat in Collectione CT 19

4

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου
ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον

L III 387
M III 1061

1 Τῷ δεσπότη τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ Ἰωάννης ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν περὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν μετὰ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ τὰ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου ἐδήλωσα τῇ σῇ διαθέσει καὶ ἐπειδὴ, ὡς νομίζω, πάσης εἰμὶ λοιπὸν ὑποψίας ἐκτὸς ἀληθῆσιν ἀπολογίαις χρησάμενος, πεπαρρη- 10 σιασμένη λοιπὸν χρῶμαι πρὸς τὴν σὴν γνησιότητα συμβουλία. ἔξεστιν δέ σοι ἐξ αὐτῶν ὧν συμβουλεύω, ἐνέχυρα ἡμῶν λαβεῖν τῆς περὶ σὲ γνησιότητος καὶ ὡς φροντῖς ἡμῖν ἐστὶν οὐ μικρὰ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἣν οἱ μετιόντες τοὺς θεοὺς ἐκπληροῦσι νόμους, οἱ δὲ ἀμελοῦντες καὶ πανούργως προσφερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεσιν ἑαυτοὺς πρότερον βλάπτου- 15 σιν ἢ καθ' ὧν ἐγχειροῦσιν.

Ἐπεὶ οὖν ταῦτά μοι καλῶς πεπροοιμάσται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, δέξαι με, παρακαλῶ, L III 390 ἀγαθὸν σοι ἐσόμενον σύμβουλον, μὴ παρωθούμενος τὸ ἐν τοῖς παρ' ἐμοῦ λεγομένοις χρήσιμον 2 καὶ μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν διαθέσεως λεγόμενον. ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς περὶ χρηστῶν πραγμάτων τὰ σκέμματα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι· ἐπειδὴ δὲ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν πολλὴν ἐξου- σίαν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταραχαῖς ἐνεποίησαν, τούτου ἕνεκα ἠπέιχθη τὰ πρόσφατον ἡμῖν γρα- 20 φέντα ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας τῇ σῇ γνωρίσει ὀσιότητι. ἄθρόον γὰρ Ἀλεξανδρέων κληρικοὶ ἐπιστάντες ἐπιστολὰς ἡμῖν δεδώκασι διαφόρους περὶ τῆς σῆς φιλοθείας ἐκπεμ- φθείσας, τὴν μὲν τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, τὰς δὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ep. 12 Κυρίλλου, ὧν τὰ ἀντίγραφα ἀποστείλας παρακαλῶ σου τὴν διάθεσιν οὕτως αὐτοῖς ἐντυχεῖν, ὥστε ep. 13 μῆτε τάραχόν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι, ἀφ' ἧς πολλάκις φιλονεικία καὶ ἐνστάσεις ἐπιβλα- 25 βεῖς συμβαίνουσι, μῆτε μὴν καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος, εἰδότες τοῦ διαβόλου δι' ὑπεροψίας πολλὰ τῶν οὐ χρηστῶν πραγμάτων κορυφῶν καὶ εἰς ὕψος αἶρειν, ὥστε ἀδιόρθωτα αὐτὰ ποιῆσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυχεῖν, παραλαβεῖν δὲ τινὰς τῶν ὁμοψύχων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWUL^ac

1 μικροῖς VMPW σμικρῶ U κρίσιν P κρίσιν καὶ κίνησιν V πανταχοῦ VMPW
1/2 κειμένων MPWUL^ac κινουμένων DA κεινημένων καὶ κειμένων V de S non constat 3 ἢ om. M
ἐμοὶ D in fine add. ἐρρῶσθαι σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κῶ εὐχομαι ἀγαπητέ καὶ ποθεινότετε U

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRAL^ac

5. 6 ἀντίγραφον — νεστόριον VMP cf. A Ἰωάννου — νεστόριον SD ἐπιστολὴ Ἰωάννου — νεστό-
ριον W Ἰωάννου — νεστόριον ἐν ἡ μακάριον ἀποκαλεῖ θεόδωρον τὸν αἰρετικὸν A ἐπιστολὴ Ἰωάννου
θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς νεστόριον R ἰδ' VMP μὰ S μβ' D 7/8 τῷ δεσπότη
— χαίρειν om. VMPR 7 τῷ 2] μου SD μου τῷ WL^ac καὶ ὀσιωτάτῳ om. A 10 εἰμὶ om. SW
ὑποψίας λοιπὸν παρ' ὑμῖν VMPR 11 συμβουλῇ W 12 ἔστιν ἡμῖν R ἡμῶν P 13 μετιώντες
W τηροῦντες VMP 14 πανούργοι ὡς W φερόμενοι D βέλεσιν D 16 προοιμάσται
MPSDAR 17 καὶ μὴ P 18 οὖν om. SD ἡμᾶς om. R 19 σκάμματα R πρὸς
ἀλλήλους τὰ σκέμματα DA ἀλλήλους] πρὸς αὐτοὺς ex ποιουμένους corr. W ἔπει S μαρτυρία P
20 ἐποίησαντο V ἕνεκεν VA ἠπέιχθη P 22 φιλοθείας SDR θεοσεβείας VMPAL^ac θεοφι-
λείας W 23 τὰς] τὴν S; de quibus Cyrilli praeter eam quae praecedit epistulis loquatur, nescitur
θεοσεβεστάτου A 24 συντυχεῖν SDWR, corr. W 25 μὴ AR ταραχὴν VMPAR φιλονει-
κία AR ἐνστασις ἐπιβλαβὴς ARL^ac 26 συμβαίνει ARL^ac τυγχάνουσι SD 26/27 δι' ὑπεροψίαν V ai
ὑπεροψία S 27 κορυφῶν τε καὶ D κορυφόνται καὶ S αἶρουσιν S 27/28 ἀδιόρθωτον αὐτὸν S
28 αὐτὰ om. P αὐτοῖς om. VMPW συντυχεῖν S παραλαβῶν R συμπαραλαβεῖν M

σοι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων διάσκεψιν, δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ μὴ τερπνὸν εἰσηγήσασθαι. πάντως γὰρ εἰ σχοίεν ἄδειαν πολλοὶ τε ὄντες καὶ γνήσιοι οἱ τοῦ σκέμματος κοινωνοῦντες, ραϊδίως ἐπὶ τὴν συμβουλίαν ἤξομεν καὶ τὸ νομιζόμενον ὑπάρχειν σκυθρωπὸν παραχρῆμα (ἄν) εἴη φαιδρόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ προθεσμίαν στενο-

επ. 10 τάτην τοῖς γράμμασιν ἐνέθηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κελεστίνος, δέκα 5
μόναις ἡμέραις, ὡς τὰ γράμματα αὐτοῦ περιέχει, περιορίσας τὴν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἔξεστιν ἔργον αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ἡμέρας μόνης μᾶς, τάχα δὲ καὶ ὠρῶν ὀλίγων. τὸ γὰρ χρήσασθαι προσφόρῳ ὀνόματι ἐν τῇ κατὰ τὸν παμβασιλέα Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομία, τετριμμένῳ μὲν πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐπαληθεύοντι δὲ καὶ τῇ σωτηρίῳ ἐκ παρθένου γεννήσει, τοῦτο ραϊδίων ὡς οὔτε ἐπικίνδυνον χρῆ παραιτήσασθαι τὴν σὴν ὁσιότητα οὔτε 10
ἐκείνο ὑπολογίσασθαι ὡς οὐ χρῆ σε ἑαυτῷ ἐναντία ἐκθέσθαι. εἰ γὰρ ἡ διάνοιά σου τοῦ αὐτοῦ τοῖς πατράσιν καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλοις φρονήματος ἔχεται (τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαθήκαμεν), τί λυπεῖ τὸ εὐσεβὲς φρόνημα καταλλήλῳ ὀνόματι δημοσιεῦσαι, καὶ τοῦτο τοσαύτης προκειμένης ταραχῆς καὶ [τοσαύτης] ζητήσεως ἐκ σοῦ; τοῦτο γὰρ εὐ ἴσθι, θεοφιλέστατε· κεκίνηται τὸ κεφάλαιον 15
καὶ τοῖς τε μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς σφόδρα αὐτὸ περιτεθρύληται καὶ πλείστη ὄση περὶ τούτου Ζάλη ἀδοκῆτως τὰς ἐκκλησίας διέλαβεν, τῶν πανταχοῦ πιστῶν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀλλήλοις καθ' ἐκάστην συρρηγνυμένων τὴν ἡμέραν. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἴση σαφῶς. ἡ γὰρ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακεδονία ἔκρινεν ἀπορραγῆναι τῆς ἐνώσεως, ἣν ἰδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις ἀγίων καὶ ἐπισήμων 20
ἐπισκόπων καὶ μάλιστα τοῦ τὰ πάντα ἀγίου καὶ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀκακίου ἢ τοῦ θεοῦ χάρις τῷ κοινῷ τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται. τίς γὰρ ἂν μέμψαιτο, εἰ δόξεις λέγειν ἃ φρονεῖς; μᾶλλον δὲ τίς οὐκ ἂν ἀποδέξαιτο, εἰ δέξαιτο προσηγορίαν, ἣς τὴν διάνοιαν, ὡς ἔγνωμεν, ἢ σὴ εὐλάβεια κέκτηται, καὶ τοῦτο ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εἰρήνης οἰκουμενικῆς;

25

Εἰ δοκεῖ δέ, καλοῦ παραδείγματος εἰς καιρὸν ὑπομνήσω σε, οὐ βούλομαί σε καὶ μεμνήσθαι· οὐδὲ γὰρ χρόνος πολὺς ἐστὶν ἐξ οὗ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὥστε αὐτὸ καὶ λήθη παραδοθῆναι. μέμνησαί που πάντως τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρώτῳ τε σοὶ τῷ καὶ παρρησιασα-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^cΛ^c, cf. Innocentium [t. III 2 p. 71] et Facund. 10, 2
1 σου S δέ] τέ D καὶ om. D πρὸς τὸ A 2 τὸ τερπνόν SDW εἰ om. R
ἔχοιεν VMPR ἔχοιμεν A 3 πράγματος SDA συμβουλήν SW ἤξομεν MPSPAWR *descendimus* Λ^c ἤξουσι VL^c 4 ἡ ὑπάρχον R παραυτικά DA ἂν addidi 4/5 στενωτάτην P
5 ἐνέθηκεν] ἐνεκεν S ἐνέθηκε τοῖς γράμμασι DA 6 αὐτοῦ om. P 7 μόνης om. SD 8 ὑπὲρ om. D 9 τετριμμένῳ S 10 ὡς οὔτε MPSPAWR ὅπερ οὔτε ὡς VAA^c locus conceptoris negligentia corruptus, uoluit τοῦτο οὔτε ὡς χρῆ om. R 11 ἐκείνου S ὑπολογίσασθαι P σε ἑαυτῷ AR σε σεαυτῷ MPW σεαυτῷ VSD ἔναντία SDAR τάναντία V τὰ ἐναντία MPW σου DARΛ^c ἕως S om. VMPW 12 πατράσιν] πράγμασι S τοῖς διδασκάλοις τῆς ἐκκλησίας SD 13 παρὰ P σέ W λυπῆ PDW 14 καὶ om. S τοῦτο SDRΛ^c ταῦτα A τότε VMPW περικειμένης V 15 τοσαύτης VMPWR om. SDAΛ^c ἔξου R καὶ τοῦτο S εὐ om. V θεοφιλέστατε καλῶς V 16 τοῖς SDW οἷς VMP οἷ AR οἷς VMP οἷ AR αὐτὸ SDARΛ^c om. VMPW περιτεθρύληται VPSD περιτεθρύληνται R περιτεθρύληνται A καὶ om. AR 16/17 ἀδοκῆτος Ζάλη — διέλαβεν περὶ τούτου R 17 ἀδοκῆτος AR ἐνεκεν S 18 συρρηγνυμένων R ἀλήθεια S 19 αὐτῶν VPDA^c αὐτῶν τούτων MSAWR εἴη V σαφές VW καὶ om. S ἡ αἴγυπτος DA 20 ἔκρινεν SDARΛ^c ἔκριναν VMPW 21 τοῦ] καὶ AL^c 22 ὄν ἢ D γὰρ] δ' V 23 δόξεις] δοξάζεις MPW ἀποδέξαιτο — δέξαιτο om. S δέξαιτο DARΛ^c δέξαιτο MPW δέξεται V 24 εὐσέβεια S εὐσταθείας VR 25 οἰκουμενικῆς εἰρήνης M 26 ὑπομνήσεως οὐ βούλομαι S καὶ om. SA 27 οὐ παρ' VMPAW ὅπερ SD 27/28 καὶ λήθη αὐτὸ P λήθη S 28 παραδοῦναι SDW παραδραμεῖν A πῶς SR θεοδώρου] παύλου V 28/29 ἐξήγει S 29 τινα Wcott σοὶ καὶ τῷ SD 29—p. 95, 1 πεπαρρησιασμένῳ SDA παρρησιασμένῳ R

μένωι κατ' ἐκείνον τὸν καιρόν, ἔπειτα καὶ πᾶσιν τοῖς ἀκούσασιν, καὶ ὅπως ἐκείνος αἰσθόμενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ταραχῆς, ἦν ὁ μικρὸς ἐνεποίησε τονθορυσμός, ἐννοήσας ὡς ἡ ταραχὴ ποιήσει διάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντίστασιν, φιλοῦντων τῶν ἀνθρώπων, εἰ τοιαύτης δρᾶζοῖντο ἀφορμῆς, τῆιδε κάκεισε διαιρείσθαι, καὶ τὴν ἀντίστασιν αὔξειν τὸν δοκοῦντα βραχὺν εἶναι τοῦ σκανδάλου σπινθήρα (ὃ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν γεγένηται), ὅπως ὁ γεν- 5 ναῖος ἐκείνος ἀναστὰς οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας τὸ παρ' αὐτοῦ λεχθὲν ἀνερευθριάστως ἐπὶ M III 1065 χρησίμωι τῆς ἐκκλησίας διωρθώσατο, καὶ διορθωσάμενος, παραχρῆμα ἀπετρίψατο τὴν κατ' αὐτοῦ γεγνουῖαν διαβολήν, οὐ λογισάμενος εἶναι τι σαθρὸν τὴν διόρθωσιν, καὶ τοῦτο πάντων εἰδόντων μὲν ὡς σαθρῶς παρ' αὐτοῦ ἐλέχθη τὸ λεχθὲν, ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆς παραυτικά μεταστάσεως. 10

4 Ἐγὼ δὲ σου τὴν θεοσέβειαν οὐκ ἐπὶ διαβεβλημένῃ μεταστάσει τοῦ λόγου προτρέπω οὔτε μὴ ἐναντιότητι μεираκιώδει, ὡς ἂν τις εἴποι, ἀλλ' ἐπειδὴ σοι πολλάκις πρὸς πολλοὺς εἴρηται, ὡς μεμαθήκαμεν, ὡς οὐκ ἐκτρεπόμενος τὴν εὐσεβῆ ταύτην διάνοιαν μόνον τὸ ὄνομα παραιτῆι, εἰ δὲ σοὶ τινὲς τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίαι ἐπισήμων καὶ τοῦτο ὑπόθιοιτο, οὐκ ἂν παραιτήσαίω ἀνευδοιάστως καὶ θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἀγίαν παρθένον, τούτου ἕνεκα ἐπὶ τὸ 15 σὸν σε προτρέπω, προενεγκεῖν ἐκκαλούμενος ὅπερ μεμαθήκαμεν, μὴ διασφάλλεσθαί σε φρονούντα, προστιθέντα δὲ ῥῆμα πράγματι καὶ ὄνομα πολλοῖς τῶν πατέρων καὶ συντεθὲν καὶ ῥηθὲν καὶ συγγραφὲν καὶ μὴ παραιτήσασθαι ὅλως ῥῆμα τὴν κατὰ ψυχὴν ἐλέγχον εὐσεβῆ διάνοιαν. τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων παρήιτηται. οἱ τε γὰρ χρησάμενοι αὐτῷ πολλοὶ καὶ ἐπίσημοι οἱ τε μὴ χρησάμενοι οὐκ ἐπελάβοντο τῶν 20 χρησαμένων, καὶ μάτην ἡμεῖς, ὡς ἔοικεν, δῆθεν ἀκριβείας περιττῆς ἕνεκα πρὸς αἰρετικὴν κακοδοξίαν μόνον βλεπούσης τὰς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν εἰς οὐδὲν δέον πληττομένας περιορῶμεν, ὄνομα παραιτούμενοι οὐ τὴν διάνοιαν εὐ καὶ καλῶς παραδεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ αὐτοῦ σημαίνόμενον μὴ παραδεχοίμεθα, λείπεται περὶ πολλὰ ἡμᾶς διασφάλλεσθαι, μᾶλλον δὲ κινδυνεύειν περὶ τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἀκολουθήσει γὰρ 25 εὐθύς τῇ τοῦ ὀνόματος τούτου ἀναιρέσει εἴτ' οὖν τῷ ἐξ αὐτοῦ σημαινομένωι τὸ μήτε θεὸν εἶναι τὸν τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμενον μήτε μὴν τὸν θεὸν λόγον κενώσαντα ἑαυτὸν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἄφατόν τι περὶ ἡμᾶς ἐπιδεδείχθαι φιλαν- Phil. 2, 7 θρωπίας μέγεθος, ἄπερ αἰ θεῖαι γραφαὶ μάλιστα κυροῦσιν τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν, ὅταν τὸν προαιώνιον καὶ συναϊδιον καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν 30 ἀπαθῶς τῷ λόγωι καταγάγῃσι κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ θεῷ ἀποστόλῳ ἐξαπέστειλεν ὁ Gal. 4, 4 θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἀποδεικνύντι σαφῶς τὴν τοῦ μονογενοῦς ἐκ παρθένου, ὡς φθάσας ἔφην, ἄρρητον γέννησιν, ἀφ' ἧς γεννήσεως εἰ προσαγο-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ'Λ^c, cf. Fac. 7, 5

1 κατὰ τὸν καιρόν ἐκείνον M 1/2 αἰσχόμενος A αἰσθανόμενος R 2 μικρὸς τότε AR Ἰησοῦς τονθορισμὸς P τῶν θρυσμῶν S τὸν θρυσμὸν R θόρυβος V 5 βραχὺν] μικρὸν W σπιθήρα R παρ' ἡμῖν νῦν VMPSD ὑμῖν Ἰησοῦς. Fac. 7 χρησῶν R διορθώσατο VDWR παραυτικά V ἀπετρίψατο A 8 οὐ VMPSW Fac. om. DARΛ'Λ^c λιγόμενος S σαθρὸν VMP Fac. ὀρθὸν SDAWRΛ'Λ^c τὴν διόρθωσιν] ἢ τὴν ὀρθωσιν SW καὶ τοῦτο SDARΛ'Λ^c καίτοι VMPW 10 μεταβολῆς DL 12 ἐναντιότητα μεираκιώδη PSDWR 13 ἐντρεπόμενος SD μόνον om. D 14 παραιτῆ VMPW παρητήσῃ SD παρήτησαι AR σοι om. A ἐν om. V 15 καὶ om. SDV τούτου ἕνεκα om. SD 15/16 τὸ σὸν σε] τοσόνδε A 16 προσενεγκεῖν VMP διενεγκεῖν W ἐγκαλούμενος R 18 γραφὲν P ῥῆμα ὄλως V 21 δῆθεν om. D ἕνεκεν S 22 ὀρω- σης M πλαττομένας S 23 εὐ καὶ καλῶς] εὐκόλως W 24 παραδεχοίμεθα ARΛ'Λ^c παραδεχόμεθα VMPSDW περὶ om. VS ἡμῖν S 25 γὰρ om. S 26 εἴτ' οὖν — σημαινομένωι om. V τῶν — σημαινομένων A cf. Fac. 29 ἄπερ VMPSW ὅπερ DR καίπερ A cum Λ'Λ^c τούτοις μάλιστα AL'Λ^c ταῦτα μάλιστα R τὴν — φιλανθρωπίαν conceptoris incuria addita 30 τῶν] τῶν S πρὸ αἰώνων SDAR συναϊδιον μονογενῆ A 31 τούτῳ ἀπαθῶς VM τοῦτο ἀπαθῶς P τοῦ λόγου R τῷ — καταγάγῃσι] λέγῃσι κατελθεῖν A καταγαγεῖν R 32 γενόμενον MPSARΛ'Λ^c γεννώμενον VD om. W 33 γέννησιν ἄρρητον ὡς φθάσας ἔφην VMP εἶπον R

Μ ΙΙΙ 1068 ρεύοιτο ἢ παρθένος παρὰ τῶν πατέρων, ὡσπερ οὖν καὶ προσαγορεύεται, τούτῳ τῷ ὀνόματι, οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν τὴν οὐκ ἀναγκαίαν ταύτην ζήτησιν (καὶ μοι σύγγνωθι) καθ' ἑαυτῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὡς ὀραῖς, ἀναδεδέγμεθα. κίνδυνος γὰρ οὐδεὶς τὰ αὐτὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν τοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ εὐδοκίμησασι διδασκάλοις, ὧν περιττὸν μὲν τὰ ὀνόματα ἀπαριθμείσθαι· ἐπίστασαι γὰρ αὐτοὺς οὐδενὸς ἦττον, ἐπειδὴ τῷ εἶναι αὐτῶν μαθητῆς αὐτός 5 τε καὶ πάντες ἡμεῖς σεμνυνόμεθα.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλευθήτι, παρακαλῶ· ταῦτα πράξει παρακλήθητι· μὴ δῶις χώραν καὶ νομὴν ἐρπούση διαστάσει. ἐννόησον γὰρ ὡς εἰ πρὸ τῶν νῦν ἀποσταλέντων γραμμάτων οἱ πολλοὶ ἄσχετοι ἦσαν καθ' ἡμῶν, νῦν δραζάμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παρρησίας τίνες οὐκ ἔσονται καὶ ποῖαι οὐ χρήσονται καθ' ἡμῶν τῇ παρρησίᾳ. 10 ταῦτα ἐγὼ πολλοὺς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν τῆς σῆς φιλοθείας ἐραστῶν παρ' ἑμαυτὸν ἔχων, οἱ ἔτυχον παρεῖναι ἡμῖν τῶν γραμμάτων τούτων τῶν ἀπευκτῶν ἀποδοθέντων, νομίσας καὶ γνησίου ἔργον ποιεῖν κατὰ τὰς ἑμαυτοῦ ὑποσχέσεις καὶ ἀδελφικῆ συμβουλίᾳ ἀνορθοῦν κάμνουσάν σοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ὑπόληψιν, ἐπέστειλα, εὐχόμενός σου τὴν φιλοθείαν ἀφιλονείκῃ τῇ γνώμῃ δέξασθαι, ἣν μετὰ φόβου θεοῦ καὶ φίλτρου τοῦ 15 περὶ σέ καὶ τοῦ ἀσφαλούς ἔνεκα τῆς ἐκκλησίας εἰσηγησάμην, οὐ μόνος ὢν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ γὰρ παρόντων μοι τῶν περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἀρχέλαον Ἀπρίγγιον Θεοδώρητον Ἠλιάδην Μελέτιον καὶ τὸν πρόσφατον τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι προβληθέντα τῇ Λαοδικέων τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπον Μακάριον, οἱ καὶ δογμάτων ἐντὸς ὑπάρχουσιν καὶ περὶ σέ διαπύρως διάκεινται, μεθ' ἡμῶν σε εὐχόμενοι, δέσποτα, φρονήματι 20

Λ ΙΙΙ 395 εὐπειθεῖ χρησάμενον στῆσαι τῶν γραμμάτων τούτων καθάπερ λαίλαπος σφοδρότεραν φορὰν, ἱκανὴν, εἰ μὲν εἴξαιμεν, μὴ θολῶσαι μηδὲ ταραξάει, εἰ δὲ ἐνσταίημεν, λυπήσαι. ταῦτα οἰκειούμενοι τὰ σὰ ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν, αὐτὸς δὲ καταδέξασθαι καὶ ἀσμενίσαι καταξίωσον, εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ ἀγαπῶν ἡμᾶς παρασκευάσειεν ἐπὶ βλάβῃ ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κοινου καταφρονῆσαι τούτου τοῦ πράγματος. τὸ δοκοῦν, παρακαλῶ, παραχρήμα ἀντιγράψαι καταξίωσον, 25 μάλλον δὲ μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

15 = S 23 A 18. Latine extat in Collectione CT 17

Λ ΙΙΙ 386
Μ ΙΙΙ 1057

Κυρίω μου ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἰουβενάλιῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαιρεῖν. Ἠυχόμεν μὲν τοῖς τῶν εὐδοκίμησάντων ἴχνεσι καὶ τῇ ὀρθῇ πίστει κατακολου-

VM, P [= hk]. S, D [= mn], AWRΛ'Λ^c
1 οὖν] αὖ D   2 οὐκ² om. A   3 τὰ αὐτὰ SDAW^{oort}Λ^c ταῦτα ΡΛ' τὸ ταῦτά Ρ τῷ ταῦτα V
τὸ ταῦτα MW   5 τὸ MPSWR   7 δούσ V   8 καὶ νομὴν VMPWRΛ^c καινοτομὴν A ἢ νομὴν SD
ἐρπούση τῇ A   διαστάσει καινοτομείν D   10 τῇ om. VPW   11 πολλοῖς MDW τοῖς S
12 πρὸς R   ἑμαυτῷ DA   13 ἔργου R   14 σου AW, corr. W   ἀπέστειλα MPDR   ἐχόμενος V
15 ἀφιλονείκῃ τῇ S ἀφιλονείκῃ D ἀφιλονεικῆτω MPAΡ ἀφιλονεικοτάτῃ VW   ἦν] ἢ A
16 ἀσφαλῶς S   μόνον ὢν ἔφην S   17 μοι om. R   τὸν θεοφιλέστατον κύριόν μου τὸν DA
18 ἀπριγγίου θεοδώρητου ἠλιάδου μελετίου καὶ τοῦ V   ἀπριγγιον S   θεοδώριτον MSDA   μελίτιον AR   τῇ τοῦ om. A τῇ om. R   18/19 προβληθέντος V   19 ἐπισκόπου μακαρίου V
20 ὑπάρχειν S   διάκεινται] καίονται S   εὐχόμενοι σε V εὐχόμενοι A   21 στῆναι SD   σφοδρότεραν — ἱκανὴν] σφόδρα τὰ σφοδρότερα τὴν κοινὴν S   22 μὴδὲ SD   ἐνσταίημεν] ἐντείνομεν VMP
24 παρασκευάσει V   25 καὶ τούτου V   παραγράματος R   παραχρήμα om. VA   26 εἰ ante μάλλον adrasum S   δὲ om. V

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ^c
inser. om. VMPSW κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας D] πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον [ἐπίσκοπον ἱεροσολύμων A] DA   15 VP numerus abscissus in S κδ' D
28 τῷ κυρίῳ VM   μου om. P   ἀδελφῷ ποθεινοτάτῳ P   Flavianio Iuvenali Λ^c
κύριλλος ἐπίσκοπος DA   29 μὲν om. DA   probatissimorum patrum Λ^c   τῇ om. A

θεῖν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον (τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν εὔξαιτο δοκιμωτάτους εἶναι τοὺς καθηγεῖσθαι λαχόντας τῶν τοῦ σωτήρος ποιμνίων;)· ἐπειδὴ δὲ παρ' ἐλπίδας ἢ τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐκβέβηκε φύσις (ὄν γὰρ ἔσεσθαι προσεδοκῶμεν ποιμένα γνήσιον, τοῦτον τῆς ὀρθῆς πίστεως διώκτην εὐρήκαμεν), δεῖ λοιπὸν μνημονεῦσαι τοῦ πάν- M III 1060
των ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ λέγοντος οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, Mt. 10, 34. 35
ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. εἰ 8
δὲ δὴ καὶ πρὸς γονέας ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνέγκλητός τε καὶ ἀνεπίληπτος, μᾶλλον δὲ καὶ
παντὸς ἐπαίνου μεστός, ὅτε τῆι τοῦ Χριστοῦ δόξει συναθλεῖν ἐγνώκαμεν, πῶς οὐκ ἀνάγκη
πᾶσα, καίτοι δακρύοντας ὡς ἀδελφὸν ἀπολέσαντας, τὸν θεοφιλεῖ περιζώσασθαι Ζῆλον καὶ
μόνον οὐχὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκείνο εἰπεῖν εἴ τις πρὸς κύριον, ἴτω πρὸς με. Exod. 32, 26
ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ δι' ἐνὸς καὶ δευτέρου γράμματος ὡς ἀδελφὸν παρεκάλεσα μὴ ταῖς ἰδίαις ep. 2. 4
ἀκολουθεῖν ἐννοίαις, ἀλλὰ τῆι ὀρθῇ καὶ ἀποστολικῇ πίστει τῆι παραδοθείσῃ ταῖς ἐκκλησί- 12
αις, οἰηθεῖς ἀπαλλάξει αὐτὸν τῆς τῶν αὐτοῦ γραμμάτων σκαϊότητος· ἀλλ' οὐδὲν ὤνησε
τὸ τῆς διαθέσεως φάρμακον, ἄπρακτος γέγονεν ἢ συμβουλή καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ
θέλειν τοῖς τῆς ἀληθείας ἔπεσθαι δόγμασιν, ὥστε καὶ ἐπιστολὴν ἀπέστειλε πρὸς με μεθ' ep. 5
ὑπογραφῆς ἰδίας, ἐν ἣ καὶ ἐπιπλήττει μὲν ὡς λυπούμενος, διωμολόγηκε δὲ σαφῶς θεοτό- 18
κον οὐκ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς εἰπεῖν μὴ εἶναι θεὸν ἀληθῶς τὸν
'Εμμανουήλ, ἐφ' ᾧ τὰς τῆς σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας. οἰηθεῖς δὲ ὅτι καὶ τὴν Ῥωμαίων L III 387
ἐκκλησίαν συναρπάσαι δυνησεται, ἔγραψε πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσε- Coll. Veron.
βέστατον ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν Κελεστίνον τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἐνθεῖς 3. 4
ταῖς ἐπιστολαῖς τῶν αὐτοῦ δογμάτων τὴν διαστροφήν. πέπομφε δὲ καὶ ἐξηγήσεις πολλὰς,
ἕξ ὧν ἐλήλεγται φρονῶν τὰ διστραμμένα, καὶ κατεγνώσθη λοιπὸν ἀραρότως ὡς αἰρετικός.
ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας
ἐπίσκοπος Κελεστίνος φανερὰ γέγραφε περὶ αὐτοῦ καὶ πέπομφε πρὸς με τὰς ἐπιστολάς, ep. 9-12
δεῖν ὑμῶν ἀποστεῖλαι ταύτας καὶ ἀκονθεῖσαν οἴκοθεν εἰς εὐσεβῆ Ζῆλον τὴν σὴν θεοσε- PG 105
βειαν διαναστήσαι διὰ τοῦ γράμματος, ὅπως ἂν ἐκ μιᾶς ψυχῆς καὶ συντόνου προθυμίας 28
τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην ζωσώμεθα καὶ σώσωμεν λαοὺς κινδυνεύοντας καὶ στήσωμεν ἐκ-
κλησίαν τὴν οὕτω διαφανῆ, σύμφρονες δηλονότι γεγονότες ἐκάστοις ἅπαντες καὶ κατὰ τὸν
ὀρισθέντα τύπον ἐπιστέλλοντες αὐτῷ καὶ τοῖς λαοῖς. ἂν μὲν ὠφελήσωμεν καὶ μεταστή-
σωμεν κατὰ τὸ ἀληθὲς αὐτὸν ὧν πεφρόνηκεν, κεκερδάκαμεν ἀδελφὸν καὶ σεσώκαμεν ποι- 30
μένα· ἐάν δὲ ἄπρακτος ἡμῶν ἢ συμβουλή γένηται, αὐτὸς ἑαυτῷ ἐπιγράψας τὸ συμβὰν αὐτῷ
τῶν ἰδίων πόνων ἔδεται τοὺς καρπούς. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀναγκαίως καὶ τῷ φιλοχρίστῳ καὶ Ies. 3, 10
εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἅπασιν δὲ τοῖς ἐν τέλει γράψαι καὶ συμβουλευθεῖσαι μὴ προτιμησαί
τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἄνθρωπον, ἀλλὰ χαρίσασθαι τῆι οἰκουμένῃ τὸ βέβαιον εἰς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ'

3/4 γνήσιον ποιμένα D 4 εὐρομεν DA διὸ δεῖ W 6 γὰρ om. S 7 ἡμῖν om. Λ'
ἀνεπίληπτός τε καὶ ἀνέγκλητος S μᾶλλον δὲ om. P 8 τοῦ om. A δόξει P ἐδώκαμεν P
9 ὀλέσαντας A *lapsum* Λ' θεοφιλεῖ P περισώζεσθαι P περισώσασθαι S 10 τοῖς] τὴν P
ἐκεῖ ἐκείνο MP, corr. k 12 ταῖς SDAΛ' ταῖς ἁγίαις VMPW 13 ἀπαλλάξειν VMPW τῆς —
γραμμάτων om. S 14 συμβουλίᾳ V 15 ἐπιστολάς DA ἀποστεῖλαι VMPW 16 αἴς SD
μὲν] με A 17 οὐκ] εἰπεῖν μὴ V ἀληθῶς om. V 18 ὄν W τῆς σωτηρίας] σωτηρίου S V
19 εὐλαβέστατον καὶ om. P 19/20 θεοφιλέστατον D 22 ὡς om. A 23 καὶ θεοσεβέστατος
om. P θεοφιλέστατος DA 23/24 ἐπίσκοπος τῆς — ἐκκλησίας SDA 25 ταύτας πρὸς
σέ W εἰς om. S 26 διαστήσαι D ψυχῆς μίας M 27 Ζησιόμεθα M 27/28 καὶ —
διαφανῆ om. V 28 διαφωνή M om. spatio rel. W γεγονότες δηλονότι V 29 αὐτῷ] *et*
clero Λ' 30 πεφρόνηκας S *sapuit et docere praesumpsit* Λ' τὸν ἀδελφὸν V 31 γίνηται M
ἑαυτοῦ MW ἐπιγράψας SDAΛ' γράψας VMPAW αὐτῷ MPAWA' ἑαυτῷ V αὐτὸς SD *et clero* Λ'
32 οἰκείων V κόπων S τοὺς καρπούς ἔδεται M 33 εὐλαβεστάτῳ S πᾶσι DA
δὲ om. S μὴ] καὶ M

πίστιν ὀρθὴν καὶ ποιμένος ἀπαλλάξαι πονηροῦ τὰ θρέμματα, εἰ μὴ ταῖς ἀπάντιον εἴκει συμβουλαῖς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

16 = S 21 A 35. Latine extat in Collectione CT 14

L III 379 Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀκακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. 5
 M III 1053 Οἱ σφόδρα λυπούμενοι καὶ φροντίδι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν οὐ μικρῶς ἔχουσι
 PG 77, 97 παραψυχὴν, ὅταν τισὶ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ἐφ' οἷς λελύπηται, λέγωσι. τοιοῦτός τις
 γέγονα καγῶ· διὰ τοι τοῦτο τῇ σῆι τελειότητι γράψαι δεῖν ὑπήθην τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς
 εἰκότως, ὡς γε οἶμαι, λελύπημαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι λυποῦμαι. οὐ γὰρ ἤρκεσε τῷ εὐλα-
 βεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ τὸ ἐπ' ἐκκλησίας εἰπεῖν ἃ ἐπ' ἐκκλησίας ἐσκανδάλισε καὶ 10
 παρέλυσε πίστιν τὴν ἐπὶ τῷ πάντων ἡμῶν σωτηρίῳ Χριστῷ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἠνέσχετο Δωρο-
 θεοῦ τινὸς ἐπισκόπου τολμήσαντος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ συνάξεως εἰπεῖν ἀναφανδόν· εἰ τις
 λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα ἔστω. τί τοίνυν δράσομεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὀρθοδόξων
 L III 382 ἀναθεματισθέντες μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων; εὕρισκω γὰρ ἐν συγγραφαῖς καὶ τὸν τῆς αἰδίδι-
 μου μνήμης ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον πλειστάκις αὐτὴν ὀνομάσαντα θεοτόκον, καὶ τὸν μακά- 15
 ριον δὲ πατέρα ἡμῶν Θεόφιλον καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκό-
 πων, τοῦτο μὲν Βασίλειον, τοῦτο δὲ Γρηγόριον, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν μακάριον Ἀπτικόν. οὐ-
 δεῖς δὲ οἶμαι τῶν ὀρθοδόξων θεοτόκον αὐτὴν δέδιεν εἰπεῖν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι θεός
 ἐστὶν ὁ Ἐμμανουήλ. γέγονασι τοίνυν ἀνάθεμα πρὸς θεὸν ὄντες ἅγιοι πατέρες, καὶ
 πάντες δὲ ὅσοι τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἀληθείας ἐπόμενοι δόγμασι θεὸν ὁμολογοῦσι Χριστόν, 20
 καὶ οὐ μέχρι τούτων ἢ ἐκ τοῦ πράγματος ζημία, ἀλλὰ γὰρ καὶ διεστράφησαν αἱ τῶν λαῶν
 γγῶμαι. τεθρήνηκα γὰρ ἀκούων τοὺς μὲν εἰς τοῦτο πεσόντας ἀπιστίας ἤδη καὶ ἀμαθίας,
 ὡς μὴδὲ θεὸν ὁμολογεῖν τὸν Χριστόν, τοὺς δὲ κἂν εἰ ἔλοιτο ὁμολογεῖν ὅλως αὐτὸν θεόν,
 μὴδὲν ὑγιὲς ἐπ' αὐτῷ δοξάζειν, ἀλλ' εὐδοκίαι καὶ χάριτι μεθ' ἡμῶν κεκλήσθαι πρὸς τοῦτο
 λέγοντας. ταῦτα θρήνου καὶ οἰμωγῆς ἄξια. ποῖα γὰρ ὅλως ἢ χρεῖα καὶ εἰς μέσον 25
 ἄγεσθαι τὰ οὕτως λεπτὰ καὶ κεκρυμμένα; διὰ τί δὲ μὴ μᾶλλον ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν ὑφε-
 λοῦμεν τοὺς λαοὺς, εἰ μὴ σφόδρα ἔχομεν ἱκανῶς εἰς ἀκρίβειαν τὴν δογματικὴν; ἐπειδὴ
 δὲ μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τεθορυβημένοις ἐκ τῶν τοιού-
 ep. 1 των ἀναγνωσμάτων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως ἐξηγησάμεθα λόγον, ἐκπε-
 πολέμωται καὶ γέγονεν ἐχθρὸς καὶ συλλέγει τινὰς ἀγύρτας καὶ ἀπεγνωσμένους καὶ παρα- 30
 σκευάζει ψεύδεσθαι κατ' ἐμοῦ τινὰ ἐπὶ πολλῶν, καὶ τάχα δικαίως. εἰ γὰρ εἴχομεν ζῆλον

VM, P [= hk], S [rauca abscissa], D [= mn], AWAΛ^c

1 ὀρθὴν πίστιν M ἡκει V 2 συμβουλαῖς V συμβουλίας S 3 περὶ σὲ P παρὰ σοῦ M

VM, P [= hk], S [rauca abscissa], D [= mn], AWAΛ^c

inscr. κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας [τοῦ αὐτοῦ A] πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον βερροῖας περὶ
 τοῦ αἰρετικοῦ νεστορίου DAA 15 VMP numerus abscissus S κβ' D

5 τῷ κυρίῳ V τῷ τῆς βερο . . . ἐπισκόπῳ κυρίῳ S μου om. M ἀγαπητῷ καὶ συλλειτουργῷ
 ἀδελφῷ MPW ἀγαπητῷ om. V 6 μικρὰν W 7 λέγουσι V 8 τοι om. P τε M
 9 ἠρέκεσθη MPW 9/10 εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ S 10 ἐκκλησίαις S ἐπ' VMAWA^c
 πάσας P τὰς SD 11 παραλοῦσαι S ἡμῶν om. DA γὰρ om. SD καὶ om. P 12 ἀνα-
 φανδόν SDA^c om. VMPAW 13 ἐκκλησίαις S ὀρθοδόξῳ V ὀρθόδοξοι Λ^c 14 γραφαῖς P
 15 ἐπίσκοπον om. DA ταύτην A 16 ἁγίων om. A καὶ om. DA 19 οἱ πρὸς W
 τὸν ὁῦ SD 20 δὲ SDAAL^c om. VMPW τῆς ἀληθείας ὀρθοῖς A θεὸν om. Λ^c τὸν χν SD
 21 ἐκ om. A γὰρ om. PS 23 θεὸν om. Λ^c εἰ om. SDA ὅλως ὁμολογεῖν S
 24 μὴ δὲ S 25 ἢ MW ἢ M^{corr} P 27 εἴχομεν SDA ἀκριβῶς W 28 τὴν² om. VMPW
 τῶν om. VMPW 29/30 ἐκπεπολέμωται — συλλέγει om. P 30 κατεγνωσμένους VMPW καὶ
 om. P 30/31 κατασκευάζει DA 31 τινὰ ἐπὶ πολλῶν κατ' ἐμοῦ S ἐχομεν P

θεοῦ καὶ τῆς τῶν πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταί, πάλαι ἂν ἡμεν κατὰ τῶν τετολμηκότων φλυαρήσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τε τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς M III 1056 πρὸς θεὸν ὄντας ἤδη πατέρας ἀγίους ψῆφον ὅσιν ἐξενέγκαντες, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπεύεσθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἠδικημένους τῶν λαῶν. PG 100

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει. 5

17 = S 22 A 36. Latine extat in Collectione CT 15

Τῷ δεσπότη μου τῷ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ Ἀκάκιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἐνέτυχον γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡμῖν ἀποδοθείσιν ἀπευκτοῖς, δακρύων καὶ θρήνου μεστοῖς, τῶν κατὰ Κωνσταντινούπολιν θρυλουμένων ἔνεκεν, καὶ κρατεῖ τὸ βάθος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως, καθὸ δεῖ, μετέχουσιν, ὡς 10 περιττὸν ἦν τοῦτο καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς μέσον ἀχθῆναι. τί γὰρ ὤνησεν Ἀπολινάριος ὁ Λαοδικεύς, εἰς ὧν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστῆς ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κραταιῶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μαχεσάμενος θαρσήσας ἑαυτοῦ τῇ σοφίᾳ καὶ ἐθελήσας παρεια- L III 383 γαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῇ καθαρᾷ καὶ ἀδόλῳ τοῦ Χριστοῦ πίστει; οὐ παρεσκεύασεν ἐν τοῖς σχισματικοῖς ἑαυτὸν παρὰ τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ λογισθῆναι; οὐκ εἴρηται 15 τινὶ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπισκόπων ἀναστεῖλαι βουλομένῳ τὰ ὑπὲρ ἀνθρωπῶν μὴ περιεργάζεσθαι τοὺς εὖ διακειμένους, ἐρρωμένη τῇ διανοίᾳ καὶ ἐντελεῖ συνέσει ταύτην ῥήξαντι τὴν φωνήν· »πῶς ὁ πατὴρ τὸν μονογενῆ ἐγέννησε, σιωπῇ τιμάσθω«; καὶ προϊόντος τοῦ λόγου ἀπρηριθμήσατο ὡς διαλανθάνει ἢδε ἢ ἔρευνα κατὰ μικρὸν πάσας ὁμοῦ τὰς κατ' οὐρανὸν δυνάμεις, μήτι γε ἀνθρώπους καὶ ἔννοιαν ἀνθρώπων. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαῖα καὶ πρέπουσα 20 ἢ παραίνεσις τῶν θείων γραφῶν ἐκδιδάσκουσα· βαθύτερά σου μὴ ζῆτει καὶ ἰσχυρό- Sir. 3, 21 τερά σου μὴ περιεργάζου· ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ, οὐ γὰρ ἔστι σοι χρεῖα τῶν κρυπτῶν; οἱ δὲ ὑπεραπολογεῖσθαι ζητοῦντες τῶν ταῦτα ἐννοῆσαι καὶ φράσαι ἐπιχειρησάντων παρόμοιόν τι λέγουσι πεπονθέναι ὧν ὑπέμεινεν ὁ μακάριος Παυλῖνος ὁ ἐπίσκοπος, ὃς παρητιέτο τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς ταῦ- 25 τα φρονῶν, ταῦτα μετιῶν, ἠκολούθησε δὲ τοῖς Δυτικοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῷ ἐστενωσθαι τὴν Ῥωμαϊκὴν φωνὴν καὶ μὴ δύνασθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν φράσιν τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν. πλὴν ὅτι χρὴ πάντα ἡμᾶς τοὺς δυναμένους συναγεῖν καὶ PG 101

18—20 locum non inueni

V, M [usque ad 8], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA^{Λc}
 1 ἐγενόμεθα A 2 ἀναθεματίσαντας S τούσ τε D τούσ VS 3 τὸν ὠν S ἐξενε-
 γόντες SD ἦσ ἦν VMPW^{Λc} ἦσ ἂν SD ἦν A 4 ἠδικημένους] ἤδη κειμένους P 5 πρόσειπε
 — προσαγορεύει om. A^{Λc} σὲ — προσαγορεύει om. V ἐμοὶ SD
 inser. ἀκακίου ἐπισκόπου [om. S] βεροίας [βεροίας D om. A] πρὸς κύριλλον SDA cf. ^{Λc} ιζ
 VMP κβ S κγ D
 7 ἀγίῳ A^{Λc} καὶ θεοφιλεστάτῳ om. M 8—p. 100, 15 om. M pro iis ponendo Ἡ τοι-
 αὐτῆ ἐπιστολῆ διαλαμβάνει ὅτι ἐδεξάμεθα τὴν σταλεῖσάν μοι ἐπιστολὴν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ διδαχθέντα....
 [fere 12 litterae oblitteratae] ἐποίησα δὲ κτλ. 9 θρήνου SDA^{Λc} θρήνων VPW 9/10 θρυλλουμέ-
 νων VPSDW 10 ἔνεκεν PAWA^{Λc} ἔνεκεν ἐν οἷσ VSD πάθος V, nolī βάθος coniungere cum τῆς
 πίστεως δεῖ VSW δὴ PDA^{Λc} 12 ἐν om. PW ὁ ὑπὲρ] οὐ περι D 12/13 ὁ κραταιῶς SDA^{Λc}
 13 θαρρήσας DA 13/14 παραγαγεῖν A 14 ἀπόρου D 14/15 παρεσκευάσαμεν V 15 σχη-
 ματιστικοῖς SD 16 ἀναγγεῖλαι VPW 17 ἐντελεῖ] ἐν τελείων P 18 μονογενῆ] υἱὸν PW
 19 διαλανθάνοι P πάσας ὁμοῦ κατὰ μικρὸν S 20 μήτοι PD καὶ πρέπουσα om. S 21 βαρύτερά
 VA 22 περιεργάζου SDA ἐξέταξε VPW προετάγη D 22/23 ἔστι σοι χρεῖα SDA χρεῖα σοι VPW
 23 ἀπολογεῖσθαι ζητοῦντες ὑπὲρ S νοῆσαι S 23/24 καὶ φράσαι om. D 24 λέγει S 25 ἀλη-
 θεῖα SDW 25/26 τὰ αὐτὰ SD 26 ταῦτα μετιῶν om. W τὰ αὐτὰ SDA μετρώων ^{Λc}
 θεοφιλεστάτοις SDA 27 γραικῶν SDA^{Λc} γραφῶν VPW 28 λέγειν ῥητῶς W

συμπάσχειν τῇ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καταστεῖλαι τὴν ἐξαγγελθείσαν φωνήν, ὅπως μὴ πρόφασις δοθῇ τοῖς διασχίζειν καὶ διατέμνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἐτοίμως ἔχουσι. διὸ χρῆ τὴν σὴν ἐντελὴ καὶ ἀπηρτισμένην σύνεσιν, εἰ καὶ τι τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη
M III 1057 τὸ λυπεῖν καὶ διαταράττειν πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων δυνάμενον, καταστεῖλαι τὸ κινήθην, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὡς φθάσας ἔφην, πολλοὶ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνουμένων, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν κληρικῶν, τοῦτο δὲ λαϊκῶν, συνηγορεῖν δοκοῦσι τῷ ῥηθέντι ῥητῷ οὐκ ἐναντίως ἔχοντι κατὰ διάνοιαν τῇ ἀποστολικῇ πίστει, προσέτι δὲ καὶ τῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνελθόντων περὶ τοῦ ὁμοουσίου θεοπισθείσει καὶ διαδοθείσει εἰς πᾶσαν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. τὸ τοίνυν συνετὸν καὶ συμπαθητικὸν καὶ ἐντελὲς τῆς σῆς ἱερωσύνης καιροῦ καλοῦντος ἐπιδείξασθαι καταξίωσον, μεσιτευούσης σου τῆς ἀγιωσύνης τῇ ῥηθέντι ῥητῷ πρὸς τοὺς ἀκούσαντας καὶ διαρραγέντας, ὥστε σου τὴν ἀγιωσύνην ἐκεῖνα φρονῆσαί τε καὶ ἐπιτελέσαι, ἃ δυνήσεται, χειμαζομένης ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς ὕψος ἀναπεμφθῆναι, δεσποτικῇ τι φωνῇ χρώμενον καὶ ἐπινοοῦντα τῇ νοητῇ θαλάττῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος δοκοῦσι
Mc. 4, 39 διαταράττεσθαι καὶ ἐπάγοντα τὸ σιώπα, πεφίμωσο.

Ἐποίησα δὲ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς θεοσεβείας τῷ τὰ πάντα ἀγιωτά-
L III 386 τω καὶ θεοφιλεστάτῳ Ἰωάννῃ τῷ τῆς Ἀντιοχείων ἐπισκόπῳ, καὶ κατακούσας μετὰ πολλῆς τῆς συναισθήσεως καὶ συμπαθείας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πρεσβυτικὴν ἄγουσιν ἡλικίαν νεωστὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἐληλυθῶς (ὅς τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἀκμάζει ἐν τοῖς τῇ ἐπισκοπῇ προσεῖναι ὀφείλουσιν ἐπάθλοισ, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι πάντας τοὺς τῆς Ἀνατο-
2 Cor. 10, 8 λικῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους) παρακαλῶν σου τὴν θεοσεβείαν καταλαμβάνεται ὥστε σου τὴν ἀγιωσύνην τῇ προσούσῃ αὐτῇ συνέσει χρησαμένην μεταχειρίσασθαι τὸ ἐπισυμβάν οὐκ ἀνεκτὸν ῥήμα, ὡς δι' ὧν λαλεῖς, δι' ὧν πράττεις, τὸ ἀποστολικὸν καιροῦ
2 Cor. 10, 8 καλοῦντος ἐπιδείξει τὸ φάσκον· ἐὰν γὰρ θέλω χρήσασθαι τῇ ἐξουσίαι, ἢ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. τὸν δὲ πο-
2 Cor. 10, 8 θεινότατον τὸν τὰ γράμματα ἡμῶν ἐπαγόμενον πιστὸν ὄντα καὶ Χριστιανὸν ἐκ προγόνων καταξίωσον τῇ ἐνούσῃ καὶ ἐνυπαρχούσῃ σοι φιλαγαθία προσέσθαι καὶ ἐν οἷς ἂν δεηθεῖ, προνοίας αὐτὸν ἀξιῶσαι τῆς σοι πρεπούσης.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν.

V, M [inde a 16 ἐποίησα], P [= hk], S [rauca abscissa], D [= mn], AWAΛC
 1 ποιῆσαι VPW 2 τέμνειν S 3 τοιοῦτο W 4 λυποῦν VPW 5 τοὺς πολλοὺς P
 5/6 εἰς τὴν [τὴν om. D] ἀντιόχειαν — καὶ SDA ἀφικνουμένων εἰς ἀντιόχειαν καὶ VPW 7 οὐκ
 om. P 8/9 θεοπισθείσαν καὶ διαδοθείσαν W 9 δοθείση P 10 καὶ ἐντελὲς om.
 VPW 11 καὶ ὡς PW 12 φρονῆσαί τε καὶ om. VPW 13 καθόλου om. VPW 14 τινι]
 τῇ P χρώμενον φωνῇ DA ἐπινοοῦντα SDWA^c ἐπιτιμῶντα VA ἐπιφωνοῦντα P θαλάσση SD
 15 καὶ ἐπάγοντα om. PW καὶ ἐπάδοντα V 16 θεοσεβείας] ἀγιωσύνησ WA^c 16/17 τὰ — θεοφιλοστάτῳ
 SDAAL^c ἀγιωτάτῳ VMPSW 17 ἰωάννη — ἐπισκόπῳ DAL^c ἐπισκόπῳ ἰωάννη τῷ τῆσ ἀντιοχείασ
 VMPSW 17—29 καὶ κατακούσας — προσαγορεύομεν om. M 17/18 μετὰ — συμπαθείας om. VPW
 ἡμῖν VPWA ἡμῖν βούλεται SD ἡμῖν φρονεῖ A 19 ὅς — χάριτι VW ὅς ἐν τῇ — χάριτι P ὅστις
 [ὅς S] χάριτι θῷ SDA τῆσ ἐπισκοπῆσ SA προσεῖναι A 20 καὶ σεμνύνεσθαι om. VPW
 20/21 ἀνατολικῆσ διοικήσεωσ SDAAL ἀνατολῆσ VPW θεοφιλεστάτους om. VPDW θεοσεβείαν ὡς DA
 21/22 καταλαμβάνεται VPWAL παραλαμβάνεται SD 22 τῇ — χρησαμένην om. VPW αὐτῆσ D
 23 ὥστε SD om. A 23/24 καιροῦ καλοῦντος om. VPW 24 γὰρ om. VPW 25—28 τὸν
 δὲ — πρεπούσης om. VPW 26 ἡμῖν A 27 προσέσθαι scripsi suscipere Λ προσέσθαι A προσήσεσθαι
 S προστήσεσθαι D 28 καταξιῶσαι A 29 σὺν] ἐν W ἡμῖν P πλείστα om. VI'W

18 = S 10 A 21. Latina uersio extat in Collectione CT 4

Διαμαρτυρία προτεθείσα ἐν δημοσίῳι κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̄ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων

L III 338
M III 1008

Ὅρκίζω τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἀγίας τριάδος ὥστε φανερόν αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις ἀναγνώσταις λαϊκοῖς οἰκοῦσι Κωνσταντινούπολιν ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦναι πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἰρετικοῦ Νεστορίου ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἐπισκόπων. ἔστι δὲ τὰ παρ' ὀποτέρων εἰρημένα οὕτως

M III 1009

Παῦλος εἶπε· Μαρία τὸν λόγον οὐκ ἔτεκε. Νεστόριος συμφώνως εἶπεν· οὐκ ἔτεκεν, ὡ βέλτιστε, Μαρία τὴν θεότητα.

Loofs, Nestoriana p. 252, 5. 6
ibid. p. 245, 18. 19

Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸ αἰώνων. Νεστόριος· καὶ μητέρα χρονικὴν τῆ δημιουργίῳ τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι.

Παῦλος· Μαρία τὸν λόγον ὑπεδέξατο καὶ οὐκ ἐστὶ πρεσβύτερα τοῦ λόγου. Νεστόριος· πῶς οὖν Μαρία τὸν ἑαυτῆς ἀρχαιότερον ἔτεκεν;

ibid. p. 373, 17
15

Παῦλος· Μαρία ἔτεκεν ἄνθρωπον ἡμῖν ἴσον. Νεστόριος· ἄνθρωπος ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου.

ibid. p. 373, 11

Παῦλος· κρείττονα δὲ κατὰ πάντα, ἐπειδὴ ἐκ πνεύματος ἀγίου καὶ ἐξ ἐπαγγελιῶν καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἢ ἐπ' αὐτῷ χάρις. Νεστόριος· τεθέαμαι γὰρ φησι, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ χαρισάμενον (ἐντειλάμενος, φησί, τοῖς ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἀγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῷ χαρισάμενον δόξαν.

18
ibid. p. 293, 20-294, 2
Ioh. 1, 32
Act. 1, 2

Παῦλος· ἴνα μήτε ὁ ἐκ Δαυὶδ χρισθεὶς ἀλλότριος ἦι τῆς σοφίας μήτε ἡ σοφία ἐν ἄλλῳ οὕτως οἰκῆ. καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις ἦν, μᾶλλον δὲ ἐν Μωσεί, καὶ ἐν πολλοῖς κυρίοις, μᾶλλον δὲ ἐν Χριστῷ ὡς ἐν ναυῷ. καὶ ἀλλαχοῦ λέγει ἄλλον εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἄλλον τὸν λόγον. Νεστόριος· μὴ ἐγχωρεῖ τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννηθέντα ἄλλο ἅπαξ γεννηθῆναι, καὶ ταῦτα θεότητι;

25
ibid. p. 378, 18. 19
Cassian. c. Nest. 6, 9^s

2—27 θεότητι adfert Anastasius Sinaita in Hodego 20, lectiones adfero, sed non omnes ex codice Monacensi 467 [H] et excerptorum codice Parisino 1115 [X]

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^cΛ^c

1ῆ VMP ἰ S ια' D 2—4 δημοσίῳι — ἐπισκόπων] κωνσταντινουπόλει A 2 δημοσία P
κατὰ VMPWA παρὰ SDHX 3 ἐκκλησίαν SDHA τὴν ἐκκλησίαν X ἐκκλησία VPW propter scripturam
abbreviatam de M non constat 4 τοῦ ἀναθεματισθέντος — ἐπισκόπων om. HX ἑκατὸν ἐξήκοντα PA
ἐξήκοντα V ἀπὸ PSW 5 μεταλαμβάνοντα X λαβόντα SDAW 6 ποιῆσαι αὐτὸ S 6/7 κωνσταν-
τινουπόλει S 7 αὐτοῦ HXΛ^c 8 πρὸ — ἐξήκοντα om. V ρξ̄ MSnWHX 9 ἀπὸ PSWHX
πατέρων om. DAA δὲ καὶ S καὶ D παρ' ὀποτέρων SD παρὰ ὀποτέρων H ab utrisque Λ^c παραποτέρων X
παρὰ πρῶν MPW om. VA 10 ὁ σαμοσατεὺς παῦλος DA τὸν om. DA σύμφωνα A 12 παῦλος
[ὁ σαμοσατεὺς παῦλος DA] εἶπεν DAHXΛ γὰρ ἦν] παρὴν S νεστόριος εἶπε DAHXΛ 13 ἐφίστησι
P ἐφιστῶν W ἐφεστῶση X 14 παῦλος εἶπε DAHXΛ 14/15 νεστόριος εἶπε DAHXΛ 15 ἀρχαι-
ότερον αὐτῆς S 16 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς παῦλος A] εἶπε DAHL παῦλος λέγει X ἡμῖν ἄνον S
νεστόριος εἶπεν DAHXΛ 18 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς παῦλος A] εἶπε DAHXΛ ἐπειδὴ καὶ ἐκ Λ^c
ἐξ om. S ἀγγελων A 19 ἦ] ἦν Λ^c νεστόριος εἶπε DAHXΛ γὰρ SHXΛ om. VMPDAW 20 ὡς A
τὸ om. P 21 τοῖς ἀποστόλοις φησὶν DA 22 δὲ P τῷ χῶ SD αὐτῷ Λ^c χαρισάμενον
χῶ A 23 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς A] εἶπεν DAHXΛ ἦ om. SHX 24 οικεῖ MAHX
μωυσῆ SD μωσῆ H 25 ναῷ MPSWXΛ ναῷ θῶ VDA οὐρανῷ H 26 νεστόριος εἶπε VDAHXA
om. MPW ἐγχωρεῖν PA πρὸ om. D πάντων om. S τῶν om. DHX 27 γεννη-
θέντα om. S ἄλλον P καὶ τοῦτο D om. A θεότητι MPWHX τῆ θεότητι V diuinitate Λ^c
θεότητος S θεότητα D κατὰ τὴν θεότητα AΛ^c

3 Ἴδου δέδεικται σαφῶς λέγων ὁ παραβάτης· οὐκ ἐτέχθη ἀπὸ Μαρίας ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 L III 339 τοῦ πατρὸς· ἴδου συναινεί τῷ αἵρετικῷ Παύλῳ τῷ λέγοντι ἄλλον εἶναι τὸν λόγον καὶ
 ἄλλον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὐκ ἔστιν εἰς ὡς ἡ ὀρθοδοξία κηρύττει. διὰ τοῦτο
 ἐσημειωσάμην σοι, ὦ Ζηλωτὰ τῆς ἀγίας πίστεως, καὶ μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας
 Act. 11, 26 Ἀντιοχέων, ἐξ ἧς καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπίκλησιν ἐν πρώτοις ἔσχομεν, ὅτι οὐκ οἶδεν 5
 ἄλλον καὶ ἄλλον υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἓνα τὸν πρὸ πάντων αἰώνων γεννηθέντα θεὸν ἐκ
 θεοῦ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐκ
 Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα. ἔχει γὰρ ῥητῶς

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ καὶ οἱ αἰῶνες κατηρ-
 τίσθησαν καὶ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς ἐλθόντα καὶ γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς ἀγίας 10
 παρθένου καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ συμβόλου

4 Συνάιδει δὲ τούτοις καὶ ὁ μακάριος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος ὁ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας,
 εἰς ᾧν ἐκ τῶν τριακοσίων δεκαοκτῶ ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου, λέγων
 οὕτως

τὸ μὴ μόνον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ θεόν, καθὼς καὶ Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει· 15
 Bar. 3, 36-38 οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεύρε πᾶσαν
 ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ
 ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 συνανεστράφη. πότε δὲ συνανεστράφη ἀνθρώποις, εἰ μὴ ὅτε συνεγεννήθη μετ' αὐ-
 τῶν ἐκ παρθένου καὶ συνενηπίασε καὶ συνηξήθη καὶ συνέφαγε καὶ συνέπιε καὶ τὰ ἄλλα; 20

Εἴ τις οὖν τολμήσειε λέγειν ἄλλον εἶναι υἱὸν τὸν πρὸ τῶν αἰώνων μονογενῆ τὸν
 ἀπὸ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα καὶ ἄλλον τὸν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα καὶ οὐ τὸν
 αὐτὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔστω ἀνάθεμα.

9—11 plura ex symbolo Antiocheno adfert Cassian. c. Nestor. 6, 3². 4². 9¹

αὕτη ἡ διαμαρτυρία προετέθη ἐν δημοσίῳ τόπῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέχοντος ἔτι Νεστορίου
 τὸν θρόνον τῆς αὐτῆς πόλεως subscr. A, cf. A

V, M [inde a 12 μακάριος deficiunt phototypa], P [= hk], S, D [= mn], AWA¹Λ^c
 1 ὁ παραβάτης λέγων DA 2 τοῦ om. SDA 3 παύλῳ VMPSWA 4 παύλῳ τῷ σαμοσατεῖ
 [σαμοσατέων D] DA 5 ἔσχομεν VMPSWA¹ ἔχομεν DAA^c 6 θῦ υἱὸν V αἰώνων om. V
 6/7 θῦ — τοῦ VMPSWA cf. Cass. 6, 6⁶ ἐκ θῦ [τοῦ θῦ A] καὶ DA 8 τεχθέντα VMPW 10 ἐγένοντο DA
 ἐλθόντα SDA Cass. 11. cc. et 6, 8 κατελθόντα VMPAW 10/11 ἀγίας παρθένου VMPSWA ἀειπαρθένου DA
 παρθένου Cass. 12 δὲ om. DA ἐπίσκοπος εὐστάθιος [εὐστάθιος om. S] ὁ τῆς αὐτῆς [αὐτῆς
 ἐκκλησίας P] VPSW εὐστάθιος ὁ γινόμενος ἐπίσκοπος [ἐπίσκοπος om. D] DAA ἀντιοχέων P
 13 ἐκ om. SA 14 τῆ D 15 τὸν S καὶ² om. DA ὁ προφήτης Ἱερεμίας S 18 μετὰ δὲ P
 τῆς om. S 19 ὅτι ὅτε P 20 συνενηπίασε DA συνέφαγε καὶ συνέπιε SDAA συνέφαγεν
 ἀνοῖσ¹ καὶ συνέπιε P συνέπιε καὶ συνέφαγε VW καὶ τὰ ἄλλα [τάλλα D] PSDAA om. V καὶ τὰ ἄλλα
 ἀπλῶς ἀνθρώπινα καὶ ἀδιάβλητα τῆς φύσεως ἡμῶν κατεδέξατο πάθη W 21 λέγειν ἄλλον — μονο-
 γενῆ] ἄλλον — μονογενῆ εἰπεῖν S τὸν υἱὸν τὸν W τῶν VPWA¹ πάντων τῶν SDAA^c
 22 ἐκ V τεχθέντα] γεννηθέντα S

19 = S 93 A 19. Latina uersio extabat in cod. Vat. 3836, sed fere tota periit

Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως

L III 9
M IIII 577
PG 65, 680

1 Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον τὴν γλῶτταν, ἀδελφοί, πρὸς εὐφημίαν καλεῖ καὶ ἡ παρούσα ἑορτὴ τοῖς συνελθοῦσιν ὠφελείας γίνεται πρόξενος. καὶ μάλα εἰκότως· ἀγνείας γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ τελούμενον καὶ δόξα τοῦ θήλεος διὰ τὴν ἐν καιρῷ μητέρα καὶ παρθένον. ἐπέραστος ἡ σύνοδος· ἰδοὺ γὰρ γῆ καὶ θάλαττα δορυφορεῖ τῇ παρθένῳ, ἢ μὲν τὰ νῦτα ταῖς ὀλκάσιν γαληνῶς ὑφαπλώσασα, ἢ δὲ τὰ ἴχνη τῶν βαδιζόντων ἀκωλύτως παραπέμπουσα. σκιρτάτω ἡ φύσις, καὶ γυναῖκες τιμῶνται· χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης, καὶ παρθένοι δοξάζονται. ὅπου γὰρ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἡ ἅγια Μαρία, τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ παράδεισος, τὸ ἐργαστήριον τῆς ἐνότητος τῶν φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ σωτηρίου συναλλάγματος, ἡ παστὰς ἐν ἧ ὁ λόγος ἐνυμφεύσατο τὴν σάρκα, ἡ ἔμψυχος τῆς φύσεως βάτος, ἦν τὸ τῆς θείας ὠδίνος πῦρ οὐ κατέκαυσεν, ἡ ὄντως κούφη νεφέλη ἡ τὸν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ μετὰ σμάματος βαστάσασα, ὁ τοῦ ἔξ οὐρανῶν ὑετοῦ καθαρῶτατος πόκος ἔξ οὐ ὁ ποιμὴν τὸ πρόβατον ἐνεδύσατο, ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος καὶ οὐρανός, ἡ μόνη θεῶι πρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἴστος ἐν ᾧ ἀρρήτως ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως χιτών, οὐπερ ἴστουργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔριθος δὲ ἡ ἔξ ὑψους ἐπισκιάσασα δύναμις, ἔριον δὲ τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδὰμ κώιδιον, κρόκη δὲ ἡ ἐκ παρθένου ἀμόλυντος σὰρξ, κερκὶς δὲ ἡ ἀμέτρητος τοῦ φορέσαντος χάρις, τεχνίτης δὲ ὁ δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος.

Τίς εἶδεν, τίς ἤκουσεν ὅτι μήτραν ὁ θεὸς ἀπεριγράπτως ὠίκησεν; ὃν οὐρανὸς οὐκ ἐχώρησεν, γαστήρ οὐκ ἐστενοχώρησεν, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς θεὸς οὐ γυμνὸς καὶ ἀνθρωπος οὐ φιλόσ, καὶ πύλην σωτηρίας ὁ τεχθεὶς τὴν πάλαι τῆς ἀμαρτίας ἔδειξεν θύραν. ὅπου γὰρ ὁ ὄφις διὰ τῆς παρακοῆς τὸν ἰὸν ἐνέχεεν, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσελθὼν τὸν ναὸν ἐζωοπλάστησεν· ὅθεν ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς ἀμαρτίας Κάιν προέκυψεν, ἐκεῖθεν

23 cf. Nestorium in Collectione Palatina 22 p. 38, 10

V, P [= bk], S, D [= mn], AWR, Λ [deficit in 14 ἔμψυχος]

2/3 Ὁμιλία — ἐπισκόπου] τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία R 2 κυζίκου om. PSWR 2/3 καθεζομένου — κωνσταντινουπόλεως VPSW ἐν κωνσταντινουπόλει καθεζομένου νεστορίου εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κ̄ν ἡμῶν ιϋ χϋ ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἅγια παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶσ οὔτε θ̄σ γυμνὸσ οὔτε ἀν̄σ φιλόσ ἀλλ' ἐμμανουήλ τυγχάνει θ̄σ καὶ ἀν̄σ ἀσυγχύτως καὶ ἀμεταβλήτως ὑπάρχων DA περὶ τῆσ γεννήσεωσ τοῦ κ̄ν ἡμῶν ιϋ χϋ R in fine add. εἶπε δὲ αὐτὴν [αὐτὴν ἐν κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν ἁγίαν μαρίαν συνάξεωσ οὔσησ R] ὅτε ἦν ἐπίσκοποσ νεστόριοσ προτραπεῖσ παρ' αὐτοῦ AR 10 VP 7 D

4 γλῶτταν ἡμῶν ARA 5/6 ἔχει γὰρ ἀγνείας W 6 τοῦ κοινοῦ τῶν γυναικῶν γένουσ AR 7 ἐπέραστοσ αὐτὴ καὶ ἐξαίσιωσ D 8 δωροφορεῖ DA ὑφαπλώσασα VDAΛ ἐφαπλώσασα R συμπλώσασα PSW 9 ἀναλόγωσ W σκιρτᾶ τέ W 10 καὶ — δοξάζονται om. ARA καὶ VPW αἰ SD 10/11 ἐπερίσσευσεν W 11 ὑπὲρ περὶσσευσεν R ἡμᾶσ DARΛ μὲν ἡμᾶσ ἐνταῦθα VPSW ἅγια ARA ἅγια θεοτόκοσ D ἅγια καὶ θεοτόκοσ παρθένοσ VPS ἅγια παρθένοσ καὶ θεοτόκοσ W 13 ἐνώσεωσ DA 14 ἔμψυχοσ DARA ἔμψυτοσ VPSW 15 τῶν| τὸν mW 17 ἀνεδήσατο W μαρία ἡ δούλη DAR θϋ DAWK 18 ὑφάνθη ὁ τῆσ ἐνώσεωσ PSW ὑφανθεὶσ τῆσ ἐνώσεωσ V ὁ τῆσ ἐνώσεωσ [ἐνανθρωπήσεωσ A γρ καὶ ἐνώσεωσ A^{mg} ἐνσαρκώσεωσ R] ὑφάνθη DAR 19 ἱστουργία V 20 ἀμόλυντοσ ἐκ παρθένου S 21 δὲ om. VPSW ὑπακοῆσ R 22 ὁ om. AR καὶ ὃν VAR 23 γαστήρ VPSW γαστήρ παρθένου AR ἡ γαστήρ τῆσ παρθένου D οὐκ ἐστενοχώρησεν| ἐχώρησεν R ἐκ γυναικὸσ ἐγεννήθη VS 24 πύλη SD πύλη ἦν R 25 ὁ ὄφις| ἡ φύσισ W ἐέχεεν VR ἐκεῖθεν PSDW ἀκοῆσ AR ὑπακοῆσ VPSDW 26 τὸν ναὸν| τὸ κοινὸν A ἐζωοβλάστησεν S μαθητῆσ om. VPSDW ἐκεῖθεν γὰρ S

- ὁ τοῦ γένους λυτρωτῆς Χριστὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. οὐκ ἠισχύθη ὁ φιλόανθρωπος
 τὴν ἐκ γυναικὸς ὠδῖνα· ζωὴ γὰρ ἦν τὸ πραγματευόμενον. οὐκ ἐμίανθη οἰκήσας μόρια,
 PG 684 ἅπερ αὐτὸς ἀνυβρίστως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένος ἔμεινεν ἡ μήτηρ, φιλὸς ἄνθρω-
 πος ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ παράδοξος ὁ τόκος· εἰ δὲ καὶ μετὰ τόκον ἔμεινεν παρθένος, ἐκεῖνος
 Ioh. 20, 26. 28 ἀφράστως ἐγεννήθη ὁ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκωλύτως εἰσελθὼν, οὗ τὴν συζυγίαν 5
 3 τῶν φύσεων ὁ Θεωμᾶς ἀνακεκράγει λέγων ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. μὴ
 ἐπαισχυνθῆς τὴν ὠδῖνα, ὦ ἄνθρωπε· αὕτη γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ
 Hebr. 2, 14 ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη, οὐκ ἂν ἀπέθανεν· εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἂν διὰ τοῦ θανάτου
 κατήργησεν τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.
 οὐχ ὕβρις ἀρχιτέκτονι μείναι ἐν οἷς ὠκοδόμησεν, οὐ μαιίνει πηλὸς τὸν κεραμέα ἀνακαινίζοντα 10
 ὅπερ ἔπλασεν· οὕτως οὐδὲ μαιίνει τὸν ἄχραντον τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρὸς προελθεῖν.
 ἦν γὰρ πλάσσων οὐκ ἐμολύνθη, διὰ ταύτης προελθὼν οὐκ ἐμίανθη. ὦ γαστήρ ἐν ἧ
 τὸ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας γραμματεῖον συνετάγη· ὦ κοιλία ἐν ἧ τὸ κατὰ τοῦ θανάτου
 ὄπλον ἐχαλκέυθη· ὦ ἄρουρα ἐν ἧ ὁ τῆς φύσεως γεωργὸς Χριστὸς ὡς στάχυς ἀσπόρως
 Hebr. 6, 20 ἐβλάστησεν· ὦ ναὸς ἐν ᾧ ὁ θεὸς γέγονεν ἱερεύς, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὸν 15
 L III 13 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ δι' οἶκτον ἐνδυσάμενος. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, κἂν
 Ioh. 1, 14 Ἰουδαῖοι ἀπιστῶσιν εἰπόντι τῷ κυρίῳ· ὁ θεὸς μορφὴν ἀνθρώπου ἐφόρεσεν, κἂν Ἕλληνες
 1 Cor. 1, 23 κωμωιδῶσι τὸ θαῦμα. διὰ γὰρ τοῦτο Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρία
 M III 581 τὸ μυστήριον, ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα. εἰ μὴ ὁ λόγος ὠίκησεν γαστέρα, οὐκ ἂν ἐκαθέ-
 Mt. 4, 11 σθη ἡ σὰρξ ἐπὶ τοῦ θρόνου· εἰ τῷ θεῷ ὕβρις εἰς μήτραν εἰσελθεῖν, [ἄρα] καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὕβρις 20
 4 ἀνθρώπῳ διακονεῖν. ὁ οὖν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς γέγονε δι' οἶκτον πολυπαθῆς. οὐκ
 PG 685 ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστὸς, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς
 πιστεύομεν. οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦ-
 μεν. τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκονο-
 Hebr. 7, 3 μίαν ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ; εἰ φιλός ἄνθρω- 25
 πος, οὐκ ἀμήτωρ· ἔχει γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς θεός, οὐκ ἀπάτωρ· ἔχει γὰρ πατέρα.
 5 νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ μὲν ὡς πλάστης, ἀπάτωρ δὲ ὡς πλάσμα. αἰδέσθητι κἂν τὴν
 προσηγορίαν τοῦ ἀρχαγγέλου. ὁ τὴν Μαριάμ εὐαγγελισάμενος Γαβριὴλ ἐλέγετο. τί
 δὲ ἐρμηνεύεται Γαβριήλ; θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν ὁ παρ' αὐτοῦ εὐαγγελιζόμενος
 θεὸς καὶ ἄνθρωπος, προέλαβεν ἡ προσηγορία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσῃται τὴν οἰκονομίαν. 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 ταμειούμενον W ἐμολύνθη AR μόρια] μαρία P 4 τὸν τόκον A 6 ἐκέκραγε AR
 7 ὦ om. VPSW γέγονεν ἡμῖν DA μὴ AR γὰρ μὴ S μὴ γὰρ VPDW 8 ἂν om. SW εἰ μὴ
 ἀπέθανεν om. PSWR διὰ τοῦ θανάτου om. W 10 οἷς αὐτὸς AR ὦ W ὁ πηλὸς R 11 ὁ A
 ἔπλασεν PSWR ἔπλασε σκεῦος V ἐποίησε σκεῦος D ἐποίησε πλάσμα καὶ ὅπερ ἔπλασε σκεῦος A οὕτως
 — προελθεῖν om. P μολύνει R ἄνω S ἄχραντον θῶ D παρθένου D 12 παρελθὼν AR
 13 καινήσ VP om. W διαγραμματίον P κοιλίας S 14 χῆ ὡς στάχυς R om. VPSDAW
 15 ὁ om. A τὸν om. VP 16 τάξιν τοῦ AR δι' οἶκτον] οἶκον W οἶκτω S 17 οἱ Ἰουδαῖοι V
 ἀπιστοῦσιν S εἰπόντι om. AR ἄνω μορφὴν R οἱ Ἕλληνες V 18 κωμωδοῦσι R
 κακῶς κωμωδῶσι P τουτο γὰρ R τουτο W μὲν] τέ W ἔλλησι VD 18/19 μωρία [μωρίας
 R] — θαῦμα AR ὁ παῦλος ἐβόα τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν A^{ms} μωρίαν ὁ παῦλος βοᾷ
 τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν [τὴν γὰρ τοῦ μυστηρίου S] δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα εἰ
 γὰρ ἔγνωσαν [ἐπειδὴ — ἔγνωσαν om. S] οὐκ ἂν τὸν κῶ τῆς δόξης ἐσταύρωσαν VPSDW μὴ γὰρ
 VPDW γὰρ μὴ S τὴν γαστέρα AR εἰ σὰρξ ἐκαθέσθη R 20 ἀγίου θρόνου VPSDW μήτραν
 ἦν ἔπλασεν VPSDW ἄρα om. AR ὕβρις om. S 21 ἀνθρώπῳ om. W οὖν] ὦν R
 φύσιν ὡς θῶ R 22 ἄνω ὁ θῶ A 23 τὸν γὰρ χῶ οὐκ SW 24 ὑπεγράψατο P 24/25 οἰκονο-
 μίαν ἐπὶ γῆσ VPSDW 25 ὁ om. D τὸν παῦλον VD καὶ om. PSW ἀπάτωρ καὶ
 ἀμήτωρ R 26 εἰ γυμνός — πατέρα om. PA ἔχει — πατέρα om. S εἰ δὲ S 27 μὲν om. A
 πλάσμα] ἄνω D καὶ S 28 ὁ γὰρ D μαρίαν PSDAW λέγεται R 29 post ἐρμηνεύεται
 superser. τὰ R γαβριὴλ μάθε ἀκούσας VPSDW 29/30 ἐπεὶ — ἄνθρωπος om. S 29 οὖν
 om. VPW 30 θῶ DA θῶ ἐστι VPW ἦν R προσέλαβεν W τὸ θαῦμα om. AR

Μάθε τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας καὶ δόξασον τὴν δύναμιν τοῦ σαρκωθέντος. πολλὰ ὤφειλεν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος καὶ πρὸς τὸ χρέος ἠπόρει. διὰ τοῦ Ἀδάμ πάντες τὴν ἁμαρτίαν ἐχειρογράφησαμεν· δούλους ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ διάβολος· τὰς ὠνάς ἡμῶν προέφε-
 ρεν, χάρτη κεκρημένος τῷ πολυπαθεῖ σώματι. εἰστήκει ὁ κακὸς πλαστογράφος, ἐπι-
 σείων ἡμῖν τὸ χρέος καὶ ἀπαιτῶν ἡμᾶς τὴν δίκην. ἔδει τοίνυν δυοῖν θάτερον, ἢ πᾶσιν 5
 ἐπαχθῆναι τὸν ἐκ τῆς δίκης θάνατον, ἐπειδὴ καὶ πάντες ἡμαρτον, ἢ τοιοῦτον δοθῆναι Rom. 3, 23
 πρὸς ἀντίδοσιν ὡς πᾶν ὑπῆρχεν δικαίωμα πρὸς παραίτησιν. ἄνθρωπος μὲν οὖν σῶσαι
 οὐκ ἠδύνατο· ὑπέκειτο γὰρ τῷ χρέει. ἄγγελος ἐξαγοράσαι οὐκ ἴσχυεν· ἠπόρει γὰρ τοι-
 οῦτου λύτρου. ἀναμάρτητος ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκόντων ἀποθανεῖν ὤφειλεν· αὕτη γὰρ ἐλεί- 9
 6 πετο μόνη τοῦ κακοῦ ἢ λύσις. τί οὖν; αὐτὸς ὁ πᾶσαν φύσιν εἰς τὸ εἶναι παραγαγών, ὡς M III 584
 μηδὲν πρὸς παροχὴν ἄπορον, ἐξεῦρε τοῖς κατακρίτοις ζωὴν ἀσφαλεστάτην καὶ τῷ θανάτῳ
 λύσιν εὐπρεπεστάτην, καὶ γίνεται ἄνθρωπος ὡς οἶδεν αὐτός (λόγος γὰρ ἐρμηνεύσαι τὸ L III 16
 θαῦμα οὐ δύναται), καὶ ἀποθνήσκει ὡς ἐγένετο, καὶ λυτροῦται ὡς ὑπῆρχεν κατὰ Παῦλον
 τὸν λέγοντα ἐν ὡς ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν δια τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἀφ᾿ ἑσῆς Eph. 1, 7
 τῶν παραπτωμάτων. ὡς τῶν πραγμάτων· ἄλλοις ἐπραγματεύσατο τὸ ἀθάνατον, 15
 αὐτὸς γὰρ ὑπῆρχεν ἀθάνατος. τοιοῦτος γὰρ ἄλλος κατ' οἰκονομίαν οὔτε ἦν οὔτε γέγο-
 νεν οὔτε ἔστιν οὔτε ἔσται ἢ μόνος ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος, οὐκ ἀντιπα-
 λαντεύουσαν μόνον ἔχων τὴν ἀξίαν τῷ πλήθει τῶν ὑποδίκων, ἀλλὰ καὶ πάσαις ψήφοις PG 688
 ὑπερέχουσαν, ἐν μὲν τῷ υἱὸς εἶναι τὸ ἀπαράλλακτον σῳζῶν πρὸς τὸν πατέρα, ἐν δὲ τῷ
 δημιουργὸς τὸ τῆς δυνάμεως ἀπροσδεὲς ἔχων, ἐν δὲ τῷ φιλοκτίρμων τὸ εἰς συμπάθειαν 20
 ἀνυπέβλητον δημοσιεύων, ἐν δὲ τῷ ἀρχιερεὺς τὸ πρὸς παραίτησιν ἀξιοπίστον φέρων, Hebr. 3, 1
 ὧν οὐδὲν εὔροι τις ἂν ἐπ' οὐδενὶ ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε. ὄρα γὰρ αὐτοῦ τὴν
 φιланθρωπίαν· ἐκὼν κατακριθεὶς τὸν κατὰ τῶν σταυρωσάντων ἔλυσεν θάνατον καὶ ἀπέστρε-
 ψεν τὴν τῶν ἀποκτεινάντων ἀνομίαν εἰς τὴν τῶν ἀνομησάντων σωτηρίαν.

7 Ἀνθρώπου τοίνυν ψιλοῦ τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐδέϊτο τοῦ σῳζόντος κατὰ 25
 Παῦλον τὸν λέγοντα πάντες γὰρ ἡμαρτον. ἡ ἁμαρτία τῷ διαβόλῳ προσήγεν, ὁ διάβο- Rom. 3, 23
 λος τῷ θανάτῳ παρέπεμπε, ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ τὰ καθ' ἡμᾶς προήγεν, ὑπῆρχεν ἐν ἀπόροις

V, M [unde a 2 ἀνθρώπων], P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 μάθε πρῶτον D καὶ τότε D 2 ὤφειλεν ἔξ ἁμαρτιῶν VPSDW τῶν — γένος R
 ἢ τῶν ἀνῶν φύσις VMPSDWA ἠπόρει πρὸς τὸ χρέος VMPSW τοῦ AR γὰρ τοῦ VMPSD
 γὰρ W 3 ἐχειρογράφησαν VMPSW δούλους δὲ S 4 χάρτη DAR γραφῆ VMPW γραφῆ S
 ἡμῶν σώματι VMPSDW πλαστογράφος VMPSW τῶν παθῶν πλαστογράφος DAR 5 ἡμᾶς om. R
 ἔδει τοίνυν] ἢ δὲ ἦν P 6 ἐκ om S δίκης R καταδίκησ VMPSDAW post ἡμαρτον rel. spat. XX
 litt. W 7 ἀντίδοσιν τίμημα D οὖν] γὰρ DA σῶσαι] σῶμα A 8 χρεεῖ τῆς ἁμαρτίας
 VMPSDW ἐξαγοράσαι [ἐξαγοράσασθαι VMPSW] τὴν ἀνθρωπότητα VMPSDW 8/9 τοῦ τοιοῦτου
 AR 9 ἀναμάρτητος] λοιπὸν οὖν ὁ ἀναμάρτητος. D γὰρ om. DA 10 τί οὖν om. VMPSW
 ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι D παραγαγών ὡς θῶ R ὡς] ὁ S 11 παροχὴν ἀγαθῶν R
 ἐξηύρεν καὶ R ἐκπρεπεστάτην R 12 ἐκπρεπεστάτην W ἀσφαλεστάτην R ὡς AR ἐκ
 παρθένου ὡς VMPSDW 13 ὁ D ὡς W ὁ D 13/14 τὸν λέγοντα παῦλον VMPSDW
 τὸν παῦλον A 15 παραπτωμάτων] ἁμαρτιῶν R ὡς τῶν πραγμάτων VMSAR ὡς τῶν μεγάλων
 πραγμάτων D om. PW 16/17 ἦν οὔτε γέγονεν R γέγονεν οὔτε ἦν VMPSDWA 17 οὔτε ἔστιν
 SmWAR om. VMPn ἔσται ποτέ DA τε καὶ D 18 μόνον ἔχων VMPR μόνην ἔχων W
 ἔχων μόνον SDA ἀξίαν] ἐξουσίαν D πάσαις ψήφοις] παντάπασιν W 19 πρὸς τὸν πᾶ-
 σῶζων R 21 δημοσιεύων R ἐδημοσίευσεν A ἐδημοσίευσεν VMPSDW τῷ] τὸ AR πρὸς
 παραίτησιν AR εἰς παράστασιν VMPSDW 22 εὔροι — ἐπ' ἂν εὔροι τίς ἐν R ὄρα] ὁ MPS
 23/24 ἀπέστρεψεν R ἀντέστρεψε VMSDAW ἀνέτρεψε P 25 ψιλοῦ τὸ om. MPSW οὐκ ἦν σῶ-
 σαι M σῶσαι] σῶμα R γὰρ αὐτὸς SWR γὰρ καὶ αὐτὸς VMP αὐτὸς γὰρ DA 26 πάντες
 γὰρ ἡμαρτον R ὅτι πάντες ἡμαρτον MPSW ὅτι πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θῶ καὶ
 τὰ ἐξῆς [καὶ τὰ ἐξῆς om. D] ἐπειδὴ οὖν VDA τῷ διαβόλῳ R τῷ διαβόλῳ τὸν ταύτησ [αὐτήσ DA]
 ὑπεύθυνον PMSDAW τὸν ταύτησ ὑπεύθυνον τῷ διαβόλῳ V 26/27 διάβολος R διάβολος τοῦτον
 VMPSDAW 27 παρέπεμπε R παρέπεμπε τοιγάρτοι VMPSDAW προήγεν ὑπῆρχεν scripsi
 προήγεν VMPSA προήγε καὶ D ὑπῆρχεν WR

ἡ λύσις, οἱ πεμφθέντες ἰατροὶ κατηγοροῦν. τί οὖν; ὡς εἶδον οἱ προφήται κρείττον τέχνης
 ἀνθρωπείας τὸ τραῦμα, τὸν ἕξ οὐρανῶν ἐπεβίων ἰατρὸν. καὶ ὁ μὲν ἔλεγεν κλῖνον
 οὐρανοῦς σου καὶ κατάβηθι· ἄλλος ἴασαι με, κύριε, καὶ ἰαθήσομαι· ἕτερος
 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἔλθε εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς· ἄλλος εἰ ὄντως
 κατοικήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλλος ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
 οἱ οἰκτιρμοὶ σου, κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα· ἕτερος οἴμοι ψυχῇ, ὅτι
 ἀπόλωλεν εὐλαβῆς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὁ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει·
 ἄλλος ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε, εἰς τὸ βοηθησαί μοι
 σπεῦσον· ἄλλος ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ἄλλος ἐπλανή-
 θην ὡς πρόβατον ἀπολωλὸς· Ζήτησον τὸν δούλον σου τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ·
 ἄλλος· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἤξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. οὐ
 περιείδεν τοίνυν ἐπὶ πολὺ τὴν φύσιν τυραννουμένην ὁ φύσει βασιλεύς, οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος
 εἶναι τῷ διαβόλῳ ὑπεύθυνον ὁ φιλοκτίρμων θεός, ἀλλ' ἦλθεν ὁ αἰετὸς παρῶν καὶ κατέβαλεν
 λύτρον τὸ οἰκίον αἷμα καὶ ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀντάλλαγμα τῷ θανάτῳ ὁ ἐκ παρθένου
 ἐφόρεσεν σῶμα, καὶ ἐξηγοράσατο τὸν κόσμον ἐκ τῆς τοῦ νόμου κατάρτας θανάτῳ
 τὸν θάνατον καταργήσας καὶ βοᾷ Παῦλος Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρ-
 τας τοῦ νόμου. ὁ τοίνυν ἀγοράσας οὐ φιλὸς ἀνθρωπος, ὡς Ἰουδαῖοι· ἡ γὰρ τῶν ἀνθρώ-
 πων φύσις τῇ ἀμαρτίᾳ δεδούλωτο. ἀλλ' οὐδὲ θεὸς γυμνὸς ἀνθρωπότητος· σῶμα γὰρ
 εἶχεν, ὡς Μανιχαῖοι· εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμέ, οὐκ ἂν ἔσωσεν ἐμέ· ἀλλ' ἐν τῇ γαστρὶ
 τῆς παρθένου ὁ ἀποφηνάμενος τὸν κατάδικον ἐνεδύσατο καὶ ἐκεῖ τὸ φρικτὸν γέγονεν συν-
 ἀλλαγμα. δούς γὰρ πνεῦμα ἔλαβεν σάρκα· ὁ αὐτὸς μετὰ τῆς παρθένου καὶ ἐκ τῆς
 παρθένου· ὡς μὲν ἐπεσκίασεν, μετ' αὐτῆς· ὡς δὲ ἐσαρκώθη, ἐξ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ Χριστὸς
 καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, οὐκέτι τριάς, ἀλλὰ τετράς. μὴ σχίσῃς τὸν τῆς οἰκονομίας
 χιτῶνα τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν· μὴ μαθητεύσῃς Ἀρείῳ. ἀσεβῶς ἐκεῖνος τὴν οὐσίαν τέ-
 λει· σὺ τὴν ἔνωσιν μὴ μέριζε, ἵνα μὴ μερισθῇς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. τίς ἐπέφανεν τοῖς
 ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις; ἀνθρωπος; καὶ πῶς; ὅς γε ἐν σκότει
 διῆγεν κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα ὅς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους
 καὶ πάλιν ἦτε γὰρ ποτε σκότος. τίς οὖν ἐπέφανεν; Δαυὶδ σε διδάσκει λέγων

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWR

1 ἦν ἡ λύσις τοῦ θανάτου VA οἱ — κατηγοροῦν om. MPSW μεῖζον VMPSPDAW
 2 ἀνθρωπίνης DW ἀνοῦ V οὐρανοῦ M ἰατρὸν ἐπεβίων R ἔλεγε κύριε VDA 3 οὐρα-
 νοῦς] τὸ οὐσ A σου om. VDW ἕτερος δὲ W 4 σου κύριε A 4—8 ἄλλος οἴμοι —
 τῆς γῆς ἄλλος εἰ — σου κύριε ἄλλος ὁ θῶ R 4/5 εἰ — ἀνθρώπων ἄλλος om. P 5 ὄντως]
 οὕτως MSW θῶ κατοικήσει R οἰκήσει ὁ [δ om. A] θῶ VMSDAW ἡμᾶς om. R 6 ὅτι — σφόδρα
 om. AR ψυχῇ om. VMPSPDAW 7 καὶ ὁ — ὑπάρχει om. AR οὐκ ἔστιν D 8 ὁ θεός om. MPSAW
 9 καὶ ἄλλος A ὅσον — ἄλλος om. W ὅσον ὅσον ὁ VMPSPD ὁ R om. A 10/11 τὸν ἐλπίζοντα
 — παρασιωπήσεται om. AR 10 τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ om. V 12 παρεῖδε VMPSPDAW ἐπὶ
 πολὺ R om. VMPSPDAW τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην VMPSPDAW βασιλεὺς ὑπάρχων D βασι-
 λεὺς καὶ θῶ R 12/13 οὐκ — θεός om. AR 13 καὶ om. kA 14 λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν D
 ἴδιον VMPSPDW γένους] γενέσθαι W 14/15 τῷ — σῶμα om. MP δ — σῶμα] ἦν ἐκὼν
 ἐφόρεσε σάρκα D 15/16 θανάτῳ — καταργήσας om. AR 16 τὸν om. D 16/17 καὶ βοᾷ —
 νόμου om. MPSW 17 ἀγοράσας ἡμᾶς VMPSPDW Ἰουδαῖοι M τῶν om. V 18 δεδούλωται S
 οὐδὲ AR οὐτε μὴν VMPSPDW θεός om. V 19 με DA ἔσωσέ με DA 19/20 ἀλλ' —
 παρθένου ὁ] ἄλλο — παρθένου R 20 παρθενίας S 21 δούς] οὐ MPS μετὰ — καὶ om.
 VMPS 22 ὦ R ὁ SW ἀλλ' ὁ DA τὸ VMP μὲν γὰρ VMPSW μετ' αὐτῆς R αὐτὴν DA
 om. VMPSW ὦ R ὁ VMPSPDAW 23 καὶ om. S 23—25 μὴ — μέριζε om. D 24 μα-
 θητευθῆς VA ἀσεβῶς ἐκεῖνος R ἐκεῖνος γὰρ ἀσεβῶς A ἐκεῖνος γὰρ ἀσεβῶν VMPS ἐκεῖνος γὰρ
 ἀσεβῆς ὢν W 25 ἔνωσιν R συνάφειαν VMPSPAW ἵνα — θεοῦ om. AR ἵνα om. S τοῦ om.
 MSDW ἐπέφανεν εἶπέ μοι VMPSPDW 26/27 ἀνθρωπος — δς] ἡ τίς MPSW 26/27 ὅς — διῆ-
 γεν] ἠδύνατο ἐν σκότει διάγων D ὡς γε R οὐ γὰρ VA 28 καὶ πάλιν ἦτε AR ἡμεν VMPSPDW
 σκότος κατὰ τὸ γεγραμμένον VMPSPDW τίς — ἐπέφανεν om. MPSW ἐπέφανεν ἡμῖν D

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἶπε φανερώς, ὦ Δαυὶδ, ἀναβόησον Ps. 117, 26
 τῆ ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ· ὡς σάλπιγγα ὑψωσον τὴν φωνὴν σου, εἶπε τίς οὗτος; Ies. 58, 1
 κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. συνήλθον αἱ φύσεις καὶ Ps. 117, 27
 9 ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἔνωσις. ἦλθεν σῶσαι, ἀλλ' ἐρῆν καὶ παθεῖν. πῶς ἦν δυνατόν ἐκάτερα;
 ἄνθρωπος ψιλὸς σῶσαι οὐκ ἴσχυεν· θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. τί οὖν; αὐτὸς 5
 ὦν θεὸς [ὁ Ἐμμανουὴλ] γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ὦι μὲν ἦν, ἔσωσεν, ὦι δὲ γέγονεν, ἔπαθεν.
 διὰ τοῦτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία στεφανώσασαν αὐτὸν ταῖς ἀκάνθαις τὴν συναγωγὴν,
 θρηνοῦσα τὴν τόλμαν ἔλεγεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε Cant. 3, 11
 τὸν στέφανον, ὦι ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ
 τὸν ἐξ ἀκανθῶν ἐφόρεσεν στέφανον καὶ τὴν τῶν ἀκανθῶν ἔλυσεν ἀπόφασιν. ὁ 10
 αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς καὶ ἐν γαστρὶ παρθένου, ἐν ἀγκάλαις μητρὸς καὶ ἐπὶ πτερύγων 10h. 1, 18
 ἀνέμων, ὑπ' ἀγγέλων προσεκυνεῖτο καὶ τελώναις συνανέκειτο· τὰ σεραφίμ οὐ προσέβλεπεν Ps. 103, 3
 καὶ Πιλάτος ἠρώτα· ὁ δοῦλος ἐράπιζεν καὶ ἡ κτίσις ἔφριπτεν. ἐπὶ σταυροῦ ἐπήγνυτο 13
 καὶ ὁ θρόνος οὐκ ἐγυμνοῦτο· ἐν τάφῳ κατεκλείετο καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινεν ὡσεὶ δέρριν· Ps. 103, 2
 ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο καὶ τὸν αἶδην ἐσκόλευεν. κάτω πλάνος ἐσυκοφαντεῖτο καὶ ἄνω ἅγιος Mt. 27, 63
 ἐδοξολογεῖτο. ὦ τοῦ μυστηρίου· βλέπω τὰ θαύματα καὶ ἀνακηρύττω τὴν θεότητα· ὀρῶ M III 588
 τὰ πάθη καὶ οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὁ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἀνέωι- PG 692
 ξεν ὡς ἄνθρωπος, παρθενίας δὲ κλείθρα οὐ διέρρηξεν ὡς θεός, ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας ἐξῆλ-
 θεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐτέχθη, ὡς συνελήφθη. ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφρά- 19
 στως ἐξῆλθεν κατὰ τὸν προφήτην Ἰεζεκιὴλ τὸν λέγοντα· ἐπέστρεψέν με, φησί, κύριος Ezech. 44, 1. 2
 κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα-
 τολάς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου,
 ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται. οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ
 δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἡ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ
 ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ ἀπόδειξις ἐναργῆς τῆς ἁγίας 25
 καὶ θεοτόκου Μαρίας· λελύσθω λοιπὸν ἀντιλογία πάσα, καὶ τῆ τῶν γραφῶν φωτιζώμεθα L III 20
 διδασκαλία, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, αὐ-
 τῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 εἶπε VMPSW τίς οὗτος εἶπε DAR 1—3 ἀναβόησον — δυνάμεων om. AR 2 ἰσχύϊ σου SD
 3 ἡμῖν AR ἡμῖν ὁ γὰρ λόγος σάρξ ἐγένετο VMPSDW 4 παθεῖν] ἀποθανεῖν A ἦν δυνατόν]
 ἔδύνατο A ἐκάτερα] ἀμφοτέρα γενέσθαι D 5 ἴσχυσεν R τί οὖν om. AR 5/6 αὐτὸς —
 θεός] ὁ αὐτὸς οὖν ὡς θῶ φύσει R 6 θῶ ὦν D θεός δ] ὁ θῶ W ὁ Ἐμμανουὴλ om. AR
 ἐγένετο R ὦ — ὦ SAW δ — δ VMPDA^{com} R ἦν om. P 7 ταῖς om. W 8 θρηνω-
 δοῦσα V ἐξέλθατε VMPSDA 9 ὦ DAR ὄν VMPSW 10 ἐξ ἀκανθῶν R ἀκάνθινον VMPSDAW
 11 ἐν AR ὁ αὐτὸς ἐν VMPSDW 12 ὑπ' R ὑπὸ A ὁ αὐτὸς ὑπ' VMPSDW συνανέκειτο R συνα-
 νεκλίνετο VPSDAW συνεκλίνετο M ὄν τὰ PMSW προέβλεπε S 13 καὶ*] ὁ P ἔτρεμεν A
 14 θρόνος τῆς δόξης VMPSDW ἐγυμνοῦτο DAR ἐγεγύμνωτο VPSW ἐγύμνωτο M κατέκειτο R
 τοὺς οὐρανοὺς A ὡσπερ A 15 ἐσκόλευσεν MPS κάτω AR ὡδε VMPSDW ἄνω
 AR ἐκεῖ VMPSDW ὁ ἅγιος PSW, de M non constat 18/19 ἄνθρωπος — ἐξῆλθεν ὡς om. W
 ἠνέωξεν S 18 παρθένου S οὕτως om. A 19 ἐτέχθη] ἐγεννήθη V συνελήφθη R
 19/20 ἀπαθῶς — ἐξῆλθεν om. W ἀφράστως MDR ἀφθάρτως VPS 20 με om. M φησί
 om. VD 22 ἦν om. R 23 καὶ οὐκ R οὐκ ἀνοιχθήσεται om. A καὶ οὐδεὶς SDW
 διέλθοι P 24 κύριος om. W Ἰσραὴλ om. R superscr. W μόνος om. D αὐτὸς τέ
 S om. AR 25 καὶ ἔσται om. P καὶ ἰδοὺ R 25/26 τῆς ἁγίας θεοτόκου παρθένου μαρίας S
 26 λελύσθω λυπὸν R λυέσθω τοίνυν VMPSDAW πάσα ἀντιλογία R τῶν ἁγίων γραφῶν R
 26/27 φωτιζώμεθα διδασκαλία R καταφωτιζώμεθα γνώσει VMPSDAW 27 καὶ om. R 27/28 ἐν
 — δόξα om. VMPSW αὐτῷ — αἰώνων om. DA 28 τῶν αἰώνων om. R

20 = S 8 A 15. Latine extat in Collectione CT 18

L III 330
M III 1000
PG 77, 61

Κυρίλλου πρὸς τινὰ Ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου

Οἶδα μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς καὶ οὐκ ἠγνόηκα τὴν σπουδὴν. καὶ εἰ
 μὲν ἔγραφον πρὸς τινὰς τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδὸτας τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις
 ἀναπέιθων ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς καὶ οὔτε δύσερις οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ' εὐχόμενος
 καὶ φιλεῖν ἅπαντας καὶ φιλεῖσθαι παρ' ἁπάντων· ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδὸτα γράφω, βραχυλογή-
 σας ἐκείνο διδάσκω ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν ἢ χρημάτων ἀφαιρέσιν ὑπομεῖναι καὶ παῦσαι
 λύπην ἀδελφοῦ, ἐποίησα ἂν ἡδέως ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τι τῆς ἀγάπης ἠγεῖσθαι προτιμότερον·
 ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς πίστεως ἐστὶ λόγος καὶ ἐσκανδαλίσθησαν καὶ αἱ κατὰ πάσαν ὡς ἔπος
 εἰπεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησία (οὐ γὰρ ἔστι τις τῶν ἐξ οἰασθησοῦν πόλεως ἢ
 χώρας ἐρχόμενος καὶ μὴ λέγων ὅτι τί ταῦτ' ἐστὶ τὰ θρυλούμενα καὶ ποῖα καινὴ μάθησις
 ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιφέρεται), πρὸς ταῦτα τί δράσομεν οἱ πεπιστευμένοι παρὰ θεοῦ τὸν τοῦ
 μυστηρίου λόγον; πρὸς οὓς ἐν ἡμέραι κρίσεως δικάσονται οἱ μυσταγωγούμενοι πάντως.
 ἐροῦσι γὰρ οὕτως τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηται παρ' ἡμῶν. καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς
 τοῦτο πεπράχαμεν, ἀποληψόμεθα καὶ μισθόν, τευζόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἑτέρως καὶ
 διεστραμμένως, ποῖαι φλόγες ἡμῖν ἀρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γὰρ ὅτι τὴν γῆν μου
 ἀπώλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος
 μὲν τῶν ἐν τάξει λαϊκῶν τῆς ἑαυτοῦ Ζωῆς ὑπεραπολογῆσεται, ἡμεῖς δὲ οἱ ταῖς τῆς ἱερωσύ-
 νης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόν-
 των εἰς Χριστὸν ἀπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδεὶς ἐστὶ λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως,
 οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς ἣς πεποιήνται κατ' ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων τινές, ἀλλ'
 οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην, δικάσει δὲ καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι θεός. μόνον
 σιωζέσθω τὰ τῆς πίστεως, καὶ φίλος εἰμί καὶ ἀγαπητὸς καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ
 χρῆναι μεζόνως φιλεῖν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὃν, ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 φημί, καὶ εὐδοκίμειν ἐν Χριστῷ βούλομαι καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς παρελθούσιν ἀφανίσει μῶμον
 καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν τὰ παρὰ τινων ἐπὶ τῇ πίστει θρυλούμενα.
 εἰ δὲ προστετάγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾶν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον
 ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρὰ τινων ἡ πίστις,
 τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκείοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ
 ἐστὶν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUA^tAc

2 κυρίλλου VMP ἄλλη ἐπιστολὴ S ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ A
 κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα U πρὸς — νεστορίου VDA, add. Scott, πρὸς — τοῦ αὐτοῦ νεστορίου U
 πρὸς τοὺς ἐγγράφωσ αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθῶν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον
 τὴν δυσσεβῆ νεστορίου διδασκαλίαν [cf. 21] MP κ̄ VMP ἢ S θ' D

3 οἶδαμεν AA σῆς] ὑμετέρας σῆς P ἠγνόηκαμεν A 4 ἐγράφομεν A λόγοις] τρόποις
 λέγων P 5 εἰμί] εἰ μή U οὔτε] οὐ V ἀλλ' εὐχόμενος om. A 6 εἰδὸτας P 7 ἢ χρημά-
 των ἦν U ἢ] καὶ S 7/8 λύπην παῦσαι S 8 ἐποίησάμην VMP τῆς ἀγάπης ἠγεῖσθαι τι P
 τῆς ἀγάπης ἠγεῖσθαι M 9 λόγος ἐστὶ V καὶ² om. U 11 ἐρχόμενος καὶ MSDAUA ἐρχομένων
 καὶ V ἐρχομένων ὁ P τί ταῦτ' S ταῦτα VMPDAUA θρυλούμενα VMPSDAU ποῖα om. A
 14 ἐροῦσι γὰρ] καὶ ἐροῦσιν P 15 καὶ¹ om. S 16 ποῖα M 17 ἀπέκτεινας — ἀπώλεσας P
 δ καὶ S 18 αὐτοῦ U ταῖς om. P superscr. S 19 ἑαυτῶν μόνον ἀλλὰ καὶ PA 21 οὐδέ
 λοιδορίας D τῆς — ἡς VMPD τῆς — οἷς S ἡς οὕτω πολλῆς A τῆς — ἦν U 22 πεφλυ-
 αρικῶσι P 23 καὶ¹ om. MDA εἰμί καὶ om. MP καὶ³ om. DA οὐδεν M παραχωρῶ
 MP SA 24 τοῦ om. PDA 25 τοῖς AUA τοῖς ἤδη VMPSD ἀφανίσει μῶμον VMPS μῶμον
 ἀφανίσει DA ἀφανίσει γέλωτα UA^t maculat et risum Ac 26 θρυλούμενα VPSDAU 27 προ-
 σταττόμεθα U Χριστοῦ] θῦ MP 28 τηρεῖν MP τινων VMPDA τινος SAU 29 οὐ om. V
 προδώσομεν] *prodemus taciturnitate contenti* Ac 30 ἀμφίβολον] *dubium non est Christo dominante uirtutem* Ac

μη περιπέσωμεν ἀηδίαις, ποίωι λοιπὸν προσώπωι τὰ τῶν ἀγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιη-
σόμεθα πρὸς τοὺς λαούς; οὓς ἐπαινοῦμεν ὅτιπερ τετηρήκασι τὸ εἰρημένον ἕως θανάτου Sir. 4, 28
ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

21 = S 7 A 14. Latine extat in Collectione CT 4

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ
ἀκοῆς μαθῶν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν

4

L III 327
M III 1000
PG 77, 60

Ἐπειδὴ μοι γέγραφεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν ὡς λυπούμενου τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστο-
ρίου ὅτι τὴν πρὸς μονάζοντας ἐποίησα ἐπιστολὴν ἀνασειράζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῷ ἐρ. 1
θρύλλωι σκανδαλισθέντας, ἀναγκαιῶς τοῦτο φημι ὅτιπερ οὐ τοσοῦτον γέγονε παρ' ἡμῶν,
ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν γὰρ σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν 10
ἐξηγήσεων αὐτοῦ τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον, αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίαι
τῇ καθολικῇ καὶ τῇ τῶν ὀρθοδόξων τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερώς λέγον-
τος· ἀνάθεμα εἶ τις εἶναι λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν. καὶ οὐ μόνον τοῦτ' ἀκούσας
σεσίγηκεν ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς κοινωσίαν αὐτὸν εὐθύς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο L III 330
καὶ κοινωτὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα τέως μὴ λέγοιμι 15
παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγγετο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.
τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ Ζῶντες καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρὸς
θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς
ἐκείνου φωναῖς γράψαι τὰ ἐναντία καὶ εἰπεῖν· ἀνάθεμα εἶ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν
Μαρίαν; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες ὅτι ἀνεθεμάτισεν 20
αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἢτοι σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἱ τε
κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν θεοσεβεστάτοι ἐπίσκοποι ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες (πάν-
τες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἀγία Μαρία), πῶς ἄρα διατεθήσον-
ται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται, κἂν εἰ μὴ δι' ἑαυτοῦς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἀγίους πατέ-
ρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὐρίσκομεν αἰεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἀγίαν παρθένον 25
Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλὰς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν
ἀγίων πατέρων, ἐν αἷς ἔστιν εὐρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνήν, ἐν PG 61
ἢ ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἀγίαν παρθένον Μαρίαν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUA^c

2/3 ἕως — ἀγώνισαι] ἕως ἀγώνισαι M ἕως ἀγωνίσαιντο, in mg. οἶμαι ἕως ἀγῶν ἦν περὶ τῆς
ἀληθείας P 3 περὶ MP

VM, P [= hk], S, D [= mm], AA^c

5 τοῦ αὐτοῦ VMP κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ [om. S] κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας S]
ἐπιστολὴ ᾠ β̄ καὶ γ̄ SD 5/6 πρὸς — διδασκαλίαν om. MP, sed cf. quæ ad inscriptionem ep. 20 ad-
notata sunt 6 τοῦ om. SDA κᾱ VMP ζ S η' D

7 γεγράφηκεν DA εὐλαβεστάτου Λ^c 8 ἐποιήσαμην DA 9 θρύλλω VPSDA το-
σοῦτο A ἡμῶν VMPAL^c ἐμοῦ SDA^t 10/11 τῆς ἐξηγήσεως S 11 ἑαυτοῦ P 12/13 λέγοντος
φανερώς A 13 εἶ τις om. S λέγει [λέγοι M] θεοτόκον τὴν μαρίαν MP λέγειν θεοτόκον τὴν μαρίαν
S θεοτόκον λέγειν τὴν μαρίαν D θεοτόκον λέγοι τὴν μαρίαν A λέγει τὴν ἀγίαν μαρίαν θεοτόκον V
τοῦτ' [τοῦτο D] SDAAL ταῦτα VMP 14 γὰρ om. VMP 15 ἐπ' VPS^{com} D ὑπ' SA μὴ τέως
λέγω M 19 ἐγγράψαι A τὰναντία V ἐναντία S 19/20 εἶ τις — μαρίαν ἀνάθεμα VMP
20 λέγωσι καὶ ἡμᾶς P 21 ἡ σύνοδος ἢ V σύνοδος D 22 τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν DAL^c δύσιν
[τὴν δύσιν MS] καὶ ἀνατολὴν VMPSA^t 23 καὶ ὁμολογοῦσιν om. S 24 καὶ εἰ VM εἰ καὶ P
αὐτοῦς P 25 παρθένον om. S 27 ἀλλὰ PAA ἀλλὰ καὶ VMSD

22 = S 9 A 137. alia recensio epistulae seruata est uersione Marii Mercatoris in
Collectione Palatina 28

Τοῦ αὐτοῦ

- L III 331
M III 1004
PG 77, 64 1 Ἀνέγνων τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον ὅτι Ἀναστά-
σιος ὁ πρεσβύτερος συντυχῶν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζητεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην καὶ ἔλεγε 5
ep. 1 ὅτι ὡς ἔγραψεν τοῖς μονάζουσιν, οὕτως φρονοῦμεν· εἶτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε
περὶ ἐμοῦ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶρηκε τὴν ἀγίαν σύνοδον μὴ μεμνήσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτό-
cf. ep. 1, 5 κου φημί. ἐγὼ δὲ γέγραφα ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος τῆς λέξεως, καλῶς
ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκείνο καιροῦ, δι' ὃ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ
ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῇ δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον 10
τὴν ἀγίαν παρθένον. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρός, τὸν δι' οὗ τὰ
πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀνελθεῖν εἰς
οὐρανοὺς, ἦξειν δὲ καὶ κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ
Ioh. 19, 34 κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν ἢ ἐνύχθη τῇ λόγῃ εἰς τὴν πλευρὰν (ποῖαν γὰρ
ἔχει πλευρὰν τὸ ἄσωματον ἢ πῶς ἂν ἀπέθανεν ἢ ζωῆ;), ἀλλ' ὅτι ἐνωθεὶς τῇ σαρκί, εἶτα 15
πασχούσης αὐτῆς, ὡς τοῦ ἰδίου πάσχοντος σώματος, αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειοῦται τὸ πάθος.
L III 334 σοφιζόμενοι τοίνυν καὶ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς ταῦτα λέγουσιν· ὅτι γὰρ ψεύδονται καὶ τὸν ἴδιον
2 ἴον ἔχουσιν εἰς τὴν καρδίαν, ἔστιν καὶ διὰ τούτου ἰδεῖν. ἀπεστάλησαν γὰρ τῷ Βουφᾶ
Μαρτυρίῳ τῷ διακόνῳ τῷ φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δύο χαρτῖα, ἐν
ep. 1 μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου ἢ παρ' ἐτέρου τινὸς κατὰ τοῦ τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας, 20
PG 65 ἐν δὲ ὡς ἐν σχήματι τετράδος, ἀλλόκοτον ἔχον τὴν ἐπιγραφὴν, ἔχει δὲ οὕτως· Πρὸς τοὺς
Loofs Nestor. διὰ τὴν συνάφειαν ἢ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς νεκροῦντας ἢ ἀποθεοῦντας τὴν ἀνθρω-
P. 265, 3-5 πότητα. τὸ δὲ προοίμιον εἰς τὰς παρὰ τῶν αἰρετικῶν λαιδορίας ὡς ἐπὶ σκληρῶν
γενομένας· εἴτ' ἀποτείνεται καὶ δῆθεν πειράται δεικνύειν ὅτι τὸ σῶμά ἐστι τὸ πεπονθὸς
καὶ οὐχ ὁ θεὸς λόγος, ὡς τινῶν λεγόντων ὅτι ὁ ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ λόγος παθητὸς ἐστίν. 25
ἀλλ' οὐδεὶς οὕτω μαίνεται· ὡς δὲ πολλάκις εἴπομεν, ἡ ἀγία σύνοδος αὐτὸν ἔφη παθεῖν
1 Petr. 4, 1 τὸν λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, παθεῖν δὲ σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. παθόντος
γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ αὐτὸς λέγεται παθεῖν, ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ, καίτοι πά-
M III 1005 σχουσα μὴδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν, πάσχειν λέγεται τοῦ αὐτῆς παθόντος σώματος. ἀλλ'
ἐπειδὴ σκοπὸς ἐκείνοις δύο λέγειν Χριστοὺς καὶ δύο υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς, 30
Ps. 140, 4 τὸν δὲ θεὸν ἰδικῶς, εἶτα μόνων τῶν προσώπων ποιούσιν τὴν ἐνωσιν, διὰ τοῦτο ποικίλλον-
3 ται καὶ προφάσεις πλάττονται ἐν ἀμαρτίαις, καθὰ γέγραπται. συντυχόντες τοίνυν αὐτοῖς

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

κβ VMP θ S ι' D τοῦ αὐτοῦ VMP Τοῦ ἀγίου κυρίλλου A κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας
πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει S τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἑτέρα ἐπιστολὴ
πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει D τοῦ αὐτοῦ ἀγίου κυρίλλου πρὸς τοὺς
ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντας κληρικοὺς αὐτοῦ W τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς
βίβλου τῆς τρίτης συνόδου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀποκριταρίου O 5 ἡμῖν S καὶ om. D
7 μὴ om. VMPAWO, μεμνησθαι ἢ μεμνησθαι corr. O 9 μὴ om. S 11 παρθένον| μαρίαν V
13 εἶεν O οὐχ ὅτι VMPAW ουκ ὅτι O οὐχὶ SD αὐτὸς — θεοῦ om. P 15 ἔχει πλευρὰν
WA ἔχει εἰπέ μοι πλευρὰν VPAO ἔχει πλευρὰν εἰπέ μοι MSD ἂν om. SD 16 πρὸς VPAW
εἰς MSDO 17 γὰρ SDA δὲ VPWO om. MA τὸ A 18 ἔχουσιν ἴον V ἐν τῇ καρδίᾳ SD
καὶ PSD δὴ καὶ V δὲ καὶ MAO τοῦτο M 20 τοὺς om. SD 21 ἔχον om. SD ὑπογρα-
φήν W 22 σμικροῦντας V 23 σκληρῶν VMPSDAW σκληρον O durissime A; Nestorium λήρῳι
[λήρων Loofs] dixisse sequitur ex Coll. Palat. 21 [uol. V p. 31, 2] 24 γινομένας W εἴτ' ἀποτείνε-
ται VMPAW εἴτ' ἀποτείνεται O ἐπαποτείνεται SD 25 ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ VMPSDAOΛ θεοῦ W
26 αὐτὸν om. O εἶπε W 28 αὐτοῦ MSDOΛ om. VPAW αὐτὸς om. M τοῦ om. V καίτοι
καὶ SD 29 αὐτοῦ P 30 ἄνθρωπον| θανατον O 31 μόνην MPA τὴν om. V 32 καθὼς 1)

ἐκεῖνα λέγετε ὅτι ποιεῖτε μὲν κακῶς εἰσβάλλοντες τινὰς καταφλυαρεῖν τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν καὶ τούτους θάλλοντες καὶ συγκροτοῦντες καὶ ὄργανα τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ποιούμενοι. πλὴν οὐχ αὕτη τῆς λύπης ἐστὶν ἢ πρόφοσις, ἀλλ' οὐδὲ ὄλως ἐχθρός ἐστὶν ὁ ἐπίσκοπος ἡμῶν τοῦ ἐνταῦθα· λυπεῖ δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐπίσκοπους τὸ μὴ γίνεσθαι ὀρθῶς τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον, ἀλλὰ διεστραμμένως. ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπό- 5
δειξιν καὶ ἔλεγχον αὐτῶν τὸ μηδὲ πώποτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα παρά τινος εἰρησθαι οἶον δὴ τὸ κείμενον ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐξηγήσεσιν, ἔχει δὲ οὕτως·

4 Οὐ ταῖς κραυγαῖς κρίνω τὴν περὶ ἐμὲ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ τῷ περὶ τὰ δόγματα πό-
θωι καὶ τῷ μεμνήσθαι τῆς τοῦ δεσπότη καὶ θεότητος ἅμα καὶ ἀνθρωπότητος
καὶ μετ' ὀλίγα

Loofs Nesto-
riana p. 282,
19-21

10

Καὶ προσέχω τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμωτάτην
εὐσέβειαν, ὑπὸ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας πεπηρωμένοις. τοῦτο δὲ οὐκ
ἔγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἶποιμι;) τῷ μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους και-
ρὸν καὶ τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων.

ibid. p. 283,
2-8

Exc. Eph.
XXV

5 Πῶς γὰρ οὐκ ἐσχόλασαν οἱ πρὸ αὐτοῦ; ἀρά γε εὐστομώτερός ἐστὶν Ἰωάννου, ἴσος 15
δὲ τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἢ συνετώτερος; τίς ἢ ὄφρὺς αὕτη; μᾶλλον δὲ πῶς οὐχ
ὠμολόγησεν ἐναργῶς ὅτι ξένην καὶ ἀσυνήθη διδασκαλίαν εἰσήγαγεν καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ
μὴ ἐγνωσμένην διὰ τὴν ἀτοπίαν μήτε ἐν συλλόγῳ πιστῶν μήτε ἐν ἀγίαις ἐκκλησίαις;
ἐμοὶ τοίνυν πρὸς αὐτὸν περὶ πραγμάτων τέως λόγος οὐδὲ εἰς, γένοιτο δὲ μᾶλλον μετανοή- L III 335
σαι αὐτὸν καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογήσαι πίστιν, καὶ ὑπὲρ ὧν εἰς ἐμὲ πεποίηκεν ἐρεθίζων καὶ 20

6 ἐπαλείφων κατ' ἐμοῦ τοὺς ἐχθρούς, ἀπολογήσεται τῷ θεῷ. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ
κακῶς ἡμᾶς λέγουσιν αἱ κοπρίαί τῆς πόλεως, Χαϊρήμων Οὐίκτηρ Σωφρονᾶς καὶ τὸ τοῦ φυ- PG 68
ρατοῦ Φλαυιανοῦ παιδαρῦλλον· αἰεὶ γὰρ γεγόνασιν καὶ περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ πάντας κακοί.
ἴστω δὲ ὁ εἰσβαλὼν αὐτοὺς ὅτι οὔτε ἀποδημίαν φοβούμεθα οὔτε ἀπολογίαν τὴν πρὸς ἐκεί-
νους, καὶ εἰ γένοιτο τούτου καιρὸς (συμβαίνει γὰρ ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος οἰκονομία διὰ μικρῶν 25
καὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων συνάγει σύνοδον, ἵνα καθαρῶς τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν ἄσπι-
λον καὶ ἀσύγχυτον ἔχουσιν τὴν εὐγενῆ πίστιν), μὴ προσδοκᾶτω [δὲ] ὁ δέιλαιος [ὅτι] εἰ
καὶ πλείους καὶ ἀξιόλογοι εἶεν οἱ διὰ τῆς αὐτοῦ σπουδῆς κατηγορεῖν ἡμῶν μέλλοντες,
δικαστῆς ἔσεσθαι τῶν καθ' ἡμᾶς, κἂν τοῦτο προσταχθῇ ἐξ ἀμβιτίωνος, παραιτησόμεθα

7 ἐκεῖσε ἐλθόντες καί, σὺν θεῷ φάναι, ταῖς ἑαυτοῦ δυσφημίαις ἀπολογήσεται. ὅθεν φεύγο- 30
μεν τὴν εἰρήνην οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρπάζομεν, ἐὰν ὁμολογηθῇ ἢ πίστις ὀρθὴ καὶ M III 1008
παύσωνται τοῦ λέγειν τοιαῦτα ἅπερ ξενοεποῦντες ἐπικαλοῦνται θάνατον· τοσαύτην γὰρ διαστρο-
φὴν ἔχει τὸ ἀποσταλὲν τετράδιον τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν, ὡς μολύνεσθαι τὸν ἀναγινώσκοντα.
ἐπειδὴ δὲ αἰτιάται ὡς λέξιν ἀσυνήθη εἴρηκεν ἢ γραφὴ ἢ γοῦν ἢ ἀγία σύνοδος θεοτόκον
ὀνομάσασα τὴν ἀγίαν παρθένον, ἐρωτάσθωσαν αὐτοὶ ποῦ Χριστοτόκον ἢ θεοδόχον εὔρον 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOA

1 ὡμῶν VM	3 οὐκ αὕτη VMPAWO	4 ὡμῶν VMP	τοῦ] τὸν M	τούς τε SD
τῷ MPW	5 γενέσθαι SDO	το O	6 τὸ VAA τοῦ MSPDWO	παρά — εἰρησθαι VPAW
ῥηθῆναι παρά τινος SDO	παρά τινος M	8 ante Οὐ ins. νεστορίου D, in mg. S	9 καὶ τῷ om. MO	
καὶ' om. SD	11 ὑμετέροις D	12 ὑπὸ] ἐπὶ V	ἀγνείας M	πεπηρωμένοις Λ πεπληρω- μένοις VPDA πεπληρωμένους MSWO ὀλισθαίνουσι Exc. Eph.
ἡμῖν Scott DW	15 γε om. P	ἴσως P	19 τέως SDO om. VMPAWA	20 ὑπὲρ VA om.
MPSDWO	22 βίκτηρ SD	23 φλαβιανοῦ VPD	γὰρ om. SD	παρ' ἑαυτοῖς W
26 συλλέγει MPAWO	27 τὴν VMPAWO καὶ SD	προσδοκᾶσθω SD	δὲ deleui	ὅτι deleui
28 καὶ'] εἰ καὶ P	σπουδῆς] πίστewσ P	ἡμᾶσ W	29 ἔσεσθαι MSDWO ἔσεται VA ἔσται P	
κἂν VMPAWOA καὶ SD	προσταχθῇ om. SD	ἀμβιτίωνος MPAW	ἀμβιτίωνος O ἀμμιτίωνος V	
ἀμμιτίωνος SDO	παραιτησόμεθα γὰρ SD	30 αὐτοῦ V	31 μᾶλλον ραδίως P	32 ἔξενoe- ποδντες S ἔξενοποιούντες P
γὰρ] δὲ SD	32/33 ἔχει διαστροφὴν SD	33 καὶ τὸν V	34/35 εἴρηκεν	
— ὀνομάσασα confusa, uidentur εἴρηκεν — σύνοδος ditto-graphia esse uerborum εὔρον γεγεγραμμένον (35) et scribendum esse τὸ θεοτόκον ὀνομάσαι, cf. Λ	34 τῇ γραφῇ SD	35 ὀνομάζουσα M	ἡῦραν WO	

Coll. Pal. 21 γεγραμμένον. πρὸς τούτῳ κάκεινο ἐνέθηκεν αὐταῖς λέξεσιν οὕτως· τὴν θεοδόχον τῷ
 P. 37, 9. 11·
 12 θεῷ μὴ συνθεολογῶμεν παρθένον, οὐκ εἰδῶς ὃ λέγει. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε θεὸν μηδὲ
 ἔσχεν ἐν τῇ κοιλίᾳ θεὸν ὄντα Χριστόν, πῶς ἔτι θεοδόχος ἐστίν; καὶ αὐτὸς δὲ τὸν
 πατέρα εἶπεν θεοτόκον. ποῦ τοίνυν ἀνέγνω τὰς λέξεις ταύτας, ἀγνωστῶ· πλήν ἐπειδὴ καὶ
 ἄλλα πολλὰ ἐπισύρονται ἐγκλήματα ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, φυλαχθήσονται ἕως καιροῦ, εἰ μὴ τις 5
 8 γένηται μετὰ γνώσεως. τὸ δὲ γε σχεδάριον τῆς δεήσεως τὸ παρ' ὑμῶν ἀποσταλὲν ὡς
 ὀφείλον ἐπιδοθῆναι μὲν βασιλεῖ, οὐκ ἄνευ δὲ γνώμης ἡμῶν, λαβῶν ἀνέγνω· ἐπειδὴ δὲ
 πολλὴν εἶχεν καταδρομὴν κατὰ τοῦ ἐκείσε ἢ ἀδελφοῦ ἢ πῶς ἂν εἴποιμι; τέως ἐπέσχον, ἵνα
 μὴ ἐπέρχοιτο ἡμῖν λέγων· κατηγορήσατέ μου ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὡς αἰρετικοῦ. ὑπηγορεύ-
 σαμεν δὲ ἑτέρως μετὰ τοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὴν αὐτοῦ κρίσιν, εἰπόντες καὶ τῆς ἔχθρας 10
 τὸν τρόπον, καὶ τὴν δίκην μετασπάσαι, εἰ ἐνίστανται ὅλως ἐκεῖνοι, εἰς ἑτέρους ἄρχοντας.
 ἀναγνόντες τοίνυν τὸ σχεδάριον ἐπίδοτε, εἰ καλέσειεν χρεῖα, κἂν ἴδητε ὅτι ἐπιβουλεύων
 ἐμμένει καὶ ἀληθῶς πάντα κινεῖ τρόπον τὸν καθ' ἡμῶν ὀρώντα, σπουδαίως γράψατε καὶ
 L III 338 ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ φρονίμους ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας ἕξαποστελῶ
 Ps. 131, 4 πρῶτῳ καιρῷ. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὑπνον κατὰ τὸ γεγραμμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ 15
 PG 69 τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὐ
 ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. τοιγάρτοι μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν
 γνώμην, ἀνδρίσασθε· ἤδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῶν γράμματα ἃ δεῖ καὶ πρὸς οὓς
 δεῖ. σκοπὸς γὰρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστόν πίστιν καὶ καμῖν καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὀτιοῦν τῶν
 νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὐ καὶ τὸν ἡδὺν μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον. 20

23 = S 94 A 138

L III 1087
M V 284

ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιο-
 χείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδίαι ἐκάστωι

Οὐδὲν παντελῶς ἡμῖν παραλείπεται τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὀφειλόντων σπουδασθῆναι
 θρησκευτικῆς καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἴσεται σου ἢ ὀσιότης παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου 25
 Ἀντιοχέων καὶ τῶν λοιπῶν μαθοῦσα τῶν σὺν αὐτῷ ἀγίων ἐπισκόπων. γεγέννηται δὲ
 τινες περὶ τὸ πρᾶγμα φιλονεικία καὶ δυσκολία, ἃς ἐξαλείψαι πειραθέντες ὑπὸ τῶν πολλῶν
 τέως πραγμάτων διεκωλύθημεν· οὐ μὴν ἀποστῆναι ταύτης τῆς σπουδῆς αἰρησόμεθα, πρὶν
 ἂν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ἔνωσιν χαρίσσοιτο δι' ὑμετέρων εὐχῶν,
 ὥστε προσήκει μετὰ πάσης σπουδῆς ταῦτα παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν σὴν αἰτεῖν ἀγιότητα, τῆς 30
 Ῥωμαϊκῆς θρησκευτικῆς ἱερέας ἐπιδείξαντα εὐδοκίμους.

6—11 adfert Nestorius in Libro Heraclidae p. 154. 155

12—17 adfert Nestorius l. c. p. 155. 156

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWOL
 1 γεγραμμένην V τούτο D 2 εἰδῶς VMPAWO εἰδῶς ὅλως SD 3 αὐτὸς SDA αὐτὸν
 VMPAWO δέ] τοίνυν P 4 εἶρηκε SD ταύτας VPAWOL πάσας SD 5 πολλὰ VPAWOL
 τινὰ SD αὐτῶν MAW 6 ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν SD ἡμῶν O 7 ὀφείλον] φιλον O
 ἡμῶν SDWO ὑμῶν VPS^{corr} A 9 ὡς om. PW, corr. W 10 τοῦ καὶ VAWO τοῦτο καὶ SD καὶ
 τοῦ P 12 καλέσοι VP καλέσειεν O ἴδοιτε V 13 τὸν om. SD 14 ἕξαποστελλῶ P
 ἕξαποστέλλω MAW 15/16 ὀφθαλμοῖς μου SD 17 ἀγωνίσομαι VSm, corr. S τοιγαροῦν SD
 μεταυμαθηκότες W 18 ἀνδρίζεσθαι O ex corr. 19 ὁ σκοπὸς M υπομείναι O
 VM, P [= hk], S, D [= mn], AW
 22 τῆς om. A βεροιαίων VA καὶ om. W 22/23 ἐν ἀντιοχείᾳ P om. SD 23 ἄλλας
 ἐπαρχίας VA ἄλλαις ἐπαρχίαις MPSDW ἐκάστη V κγ VMP γα' D 26 τῆς ἀντιοχέων SD
 λοιπῶν — τῶν om. W δέ] καὶ S 27 περὶ τὸ πρᾶγμα om. S τραῦμα P 28 γραμμάτων P
 29 ὁ θεὸς ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς S ἡμῖν om. V ἀγίων om. D 30 προσήκειν MPSD 30 τοῦ om. V
 αἰτεῖν τὴν σὴν P 31 ἐπιδείξαντα VPW ἐπιδείξαντας SD ἐπιδείξαντος A

24 = S 14 A 22. Latine extat in Collectione CT 9

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντι-
νουπόλεως ἐν ἣι γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἰρετικοῦ
Νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος, ἀλλὰ μάλλον ἀνδρί-
ζεσθαι ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαρακόμιστον, ἔτι τε γράφει κοινωνικούς 5
εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας παρὰ Νεστορίου ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ

L III 419
M III 1093
PG 77, 124

Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷ Κωνσταντινου-
πόλεως Κύριλλος ἐπίσκοπος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς
διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ὅψέ μὲν καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον ἐν
ἀρχαῖς ἐλθεῖν, τὸ φροντίδα θέσθαι φαμέν τῆς ἀπάντων ὑμῶν σωτηρίας καὶ τοῦ μὴ χρῆναι 10
παθεῖν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει θόρυβον· ἀπολογούμεθα δὲ ταῖς ἀπάντων ὑμῶν διὰ τοῦτο λύ-
παις. διετελέσαμεν γὰρ οὐκ ἀδακρυτὶ τὸν παρωιχηκότα καιρόν, προσεδοκῶμεν δὲ ὅτι
συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἐκκλησιαστικαῖς καὶ τοῖς παρὰ πάντων ὑμῶν ἐλέγχους μετα-
στήσεται μὲν τῶν ἀπηχεστάτων ἑαυτοῦ δογμάτων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος,
τιμῆσει δὲ μεθ' ἡμῶν τὴν πίστιν τὴν παραδοθείσαν ταῖς ἐκκλησίαις παρὰ τε τῶν ἁγίων 15
ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ παρὰ παντὸς ἱεροῦ γράμματος καὶ ταῖς διὰ τῶν ἁγίων
προφητῶν φωναῖς εἰς τὸ ἔχειν ὀρθῶς κατεσφραγισμένην. ἐπεὶ δὲ καὶ ἔξ ὧν παρ' ὑμῖν ἐπ'
ἐκκλησίας λαλῶν οὐ παύεται καὶ ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐξηγήσεων αὐτοῦ πεπλανημένον εὐρί-
σκομεν καὶ οὐ μετρίως δυσσεβούντα περὶ τὴν πίστιν, λοιπὸν ἀναγκαίως ἤλθομεν ἐπὶ τὸ 19
χρῆναι διὰ συνοδικοῦ γράμματος αὐτῷ διαμαρτύρασθαι ὡς εἰ μὴ ἀπόσχοιτο τὴν ταχίστην ἐρ. 6
τῶν ἑαυτοῦ καινοτομιῶν καὶ κατὰ τὴν ὀρισθείσαν προθεσίαν παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ
θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου ἀναθεματίσειε μὲν ἐκεῖνα M III 1096
ἐγγράφως ἄπερ εἶρηκε τε παρ' ὑμῖν καὶ βίβλοις ἐνέθηκεν ἢ γοῦν ἐντεθῆναι παρεσκευάσεν,
αἱ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσιν, οὐδένα κοινωνίας ἔχει τόπον πρὸς τοὺς ἱερέας τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἔσται
πάντων ἀλλότριος. αἰτιάσθω δὲ μηδεὶς τὴν μέλλησιν· οὐ γὰρ ἐνυστάξαμεν θορυβουμένης 25
οὕτω μεγάλης ἀγέλης, μάλλον δὲ καὶ τῶν ἀπανταχόθεν λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν, ἐμιμησάμεθα
δὲ τοὺς ἰατρικὴν ἔχοντας ἐμπειρίαν, οἱ τὰ ἐν τοῖς σώμασι γινόμενα τῶν παθῶν οὐκ εὐθὺς
ταῖς διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑποφέρουσιν ἀνάγκαις, ἀλλ' ἡπίοις ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις κατα-
μαλάσσουσι περιμένοντες τὸν ταῖς τομαῖς πρέποντα καιρόν. PG 125

Ἀνδρίζεσθε τοίνυν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον εὐαρε- 30
στεῖν σπουδάζετε τῷ Χριστῷ τῷ ἐνὶ καὶ μόνῳ καὶ ἀληθῶς υἱῷ τοῦ θεοῦ, μεμνημένοι καὶ τῶν

VM, P [= hk], S [paucā abscissa], D [= mn], AWA¹Λ^c
2—6 τοῦ — διδαχῆι om. S 2 ἁγίου VMP αὐτοῦ DAWΛ^c Κυρίλλου om. W ἐπιστολὴ
γραφεῖσα VMPWA om. DA 3—6 ἐν ἣι — διδαχῇ VMPWA om. DA 5 ἀπαραθραυστον W καὶ
κοινωνούσ V
κδ VP κ̄ M numerus abscissus S 1ε' D 7 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς DA πρεσβυτέροις διακόνοις
VMPW 8 ἐπίσκοπος om. W 9 μὲν om. M 10 ἀρχῇ S φαμέν om. P ὑμῶν om. A
11 ἐν W πάντων DA 13 καὶ] ἢ S ἡμῶν S 15 ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις P 16 παρὰ
om. A τάγματος VS 17 ἀποστόλων καὶ προφητῶν S κατεσφιγμένην P ἐπειδὴ δὲ
SD ἐπεὶ P ἡμῖν S 17/18 in ecclesiis Λ^c 18 ἐγγράφωσ VMP, corr. M, oblitteratum in W
19 δυσσεβούντα — πίστιν om. P 20 χρῆναι| χρῆμα A ἀπόσχηται A τὴν ταχίστην ἀπό-
σχοιτο SD 21 καὶ om. D 22 κελεστίνου ἐπισκόπου S ἀναθεματίσειε AΛ^c ἀναθεματίσει VM
καὶ ἀναθεματίσειε PSWA^c καὶ ἀναθεματίσει D 23 τε παρ' ὑμῖν καὶ SDAΛ^c ταῖς παρ' ὑμῖν δὲ VMPW
εἶτ' οὖν S τεθῆναι D 24 αἱ — τόπον om. S ὑμῖν W τόπον ἔχει P ἔχει τρόπον DA
25 μέλησιν VPDWA 26 οὕτω om. S ἀγέλης| πόλεωσ S ἀπανταχόσε SD πανταχόσε A
27 ἰατρικῆσ W γινόμενα om. V 28 ἀρχῇ S 28/29 καταμαλάσσουσι A 29 τὸν om. P
30 τηροῦντες πίστιν DA

L III 422 ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἱερατευσάντων ὀρθῶς καὶ ἀγίως παρ' ὑμῖν, οἱ καὶ ἔτι περιόντες [καὶ] θεοτόκον ὠνόμαζον τὴν ἀγίαν παρθένον (τέτοκε γὰρ τὸν Ἐμμανουήλ, ὅς ἐστι θεὸς ἀληθῶς· γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ γεγέννηται σαρκικῶς ἐκ γυναικός, ἵνα ἡμεῖς εὐρεθῶμεν ἀδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πάσαν τὴν κτίσιν), ἐκήρυσσον δὲ οὐ δύο παρ' ὑμῖν Χριστοὺς, ἀλλ' ἓνα τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον καὶ ἄνθρωπον κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός οὐ συναφείαι ψιλῆι 5 καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνῃ τῶν ἀξιωμάτων συνημμένον ἄνθρωπον θεῶι (ταῦτα γὰρ ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελεῖ καὶ γραῶδη δόγματα), τὸν αὐτὸν δὲ καὶ παθεῖν ἔφασκον σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θάνατον καὶ ἀναστῆναι θεικῶς πατήσαντα τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἤξειν τε ἔφασκον τῶν ὄλων κριτὴν. ταύτην ἑαυτοῖς ἀναζωπυροῦντες αἰεὶ τὴν πίστιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῷ μνημονευθέντι μήτε μὴν ὡς δι- 10 δασκάλῳ προσέχοντες, εἰ μένοι λύκος ἀντὶ ποιμένος καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν ὑπόμησιν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην φρονεῖν ἔλοιτο τὰ διεστραμμένα. τοῖς δὲ γε τῶν κληρικῶν ἦτοι λαϊκῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθείσι παρ' αὐτοῦ κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψῆφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας 1 Petr. 4, 14 κἀκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς· εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν κυρίῳ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δυνάμεως 15 καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπέπαυται.

24^a Latine extat in Collectione CT ante Caelestini epistulam ad Nestorium [10]

L III 351
M III 1023

Δεξάμενος δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥώμης Κελεστίνος τετράδας ἐξηγήσεων παρ' αὐτοῦ Νεστορίου διὰ Ἀντιόχου καὶ εὐρῶν αὐτὰς πεπληρωμένας δυσφημιῶν ἔτι τε ὑπομησθεῖς καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὡς μὴ καταδεχομένου τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τὰ 20 τῆς συμβουλῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ τὰ ὀρθὰ φρονεῖν καὶ μὴ τὰ ἐναντία, ἔγραψεν αὐτῷ καὶ αὐτὸς Κελεστίνος ἀκοινώνητον ἐπιστολήν, ὀρίσας καὶ δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν, ἥτις ep. 10 ἐστὶν αὕτη ἢ ἐπιστολή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ τὰ λοιπά.

25 = S 24 A 30. Latinae versiones extant duae, altera in Collectione CT 22, altera in Collectione Veronensi 12 25

L III 435
M III 1112

Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι ἀεισεβαστοὶ αὐγουστοὶ Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ. Ἦρτηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἢ τῆς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ^c
1 πρῶν ἡμῶν S ὑμῶν πρῶν M 2 καὶ om. VDL^c ὀνομάζοντες PW 3 γὰρ om. MDW
δὲ V γεγέννηται MP 4 παρ' ὑμῖν οὐ δύο DA 5 καὶ ἐκ S 7 δέ] γὰρ A καὶ om. S
σαρκικῶς ἔφασκον παθεῖν S 8/9 θάνατον — τῶν om. S 8 ἀθάνατον V τὸ τοῦ θανάτου V
9 τε VMPWΛ^c δὲ SDA ἐν ἑαυτοῖς DA 10 ἑαυτοῦς καὶ ἀμώμους DA 11 μένει VP ὑμῶν VM
12 τὴν om. S γινομένην A γεγεννημένην SD τὰ om. A γε om. S 13 ἢ S 14 κηρύτ-
τοντες A 15 ἐκεῖνο A 16 τὸ τοῦ om. V εἰς VMPW ἡμᾶς SD

24^a suo loco inter epistulam Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum et Caelestini ad Nestorium ponit A, sine interuallo ep. 24 adiungunt VMPW om. SDA

18 δὲ καὶ M 19 βλασφημιῶν V 21 τὰναντία V 22 ἀκοινώνητον VMPA τὴν προγραφείσαν W
22/23 ἥτις — λοιπῶ] ἐν αὐτῇ W est enim Λ' quae est ista Λ^c, utrobique sequitur ipsa epistula ἢ om. P
VM, P [= hk], S, D [= mn], AWA'Λ^cΛ^u

26/27 θεῖον — ἐπισκόποις VMP περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρῶ [περὶ — πρῶ om. SW]: ἴσον ὑπομνήματος τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσω συνόδῳ [ἀγία συνόδῳ D]: Ἀρχὴ τῆς συνόδου SDW ἀρχὴ τῆς συνόδου: σάκρα βασιλικῆ A κῆ VMD κῶ PS

28 οὐαλεντιανὸς D 29 ἐπισκόπῳ AΛ^c ἀρχιεπισκόπῳ VMP ἐπισκόπῳ ἀλεξανδρείας SDW

ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πολὺ ταύταις ἔνεστι τὸ συγγενές τε καὶ προσφυές. ἔχονται γὰρ ἀλλήλων καὶ ἑκατέρα τῆι τῆς ἐτέρας συναύζεται προκοπῆι, ὥστε τὴν μὲν ἀληθῆ θρησκευίαν τῆι δικαιοπραγίαι, τὴν δὲ πολιτείαν ὑπ' ἀμφοτέρων συγκροτουμένην ἐκλάμπειν. βασιλεύειν οὖν τεταγμένοι παρὰ θεοῦ σύνδεσμοί τε τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ 4 εὐπραγίας τυγχάνοντες, ἀρραγές αἰεὶ τὸ προσφυές τούτων φυλάττομεν, τῆι τε προνοίαι καὶ M IIII 1113 ἀνθρώποις μεσιτεύοντες ἐκείνηι μὲν ὑπουργοῦμεν εἰς τὴν τῆς πολιτείας αὔξησιν, διὰ πάν- L III 438 των δὲ ὡς εἰπεῖν τῶν ὑπηκόων γινόμενοι τούτους εὐσεβεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸ εὐσεβεῖσι πρέπον παρασκευάζομεν. ἑκατέρου δεόντως ἐπιμελούμενοι (οὐδὲ γὰρ ἔνεστι τὸν θατέρου μεταποιοῦμενον μὴ ὁμοίως καὶ τοῦ ἐτέρου φροντίσαι) σπουδῆν τιθέμεθα πρὸ τῶν ἄλλων τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν θεῶι πρέπουσαν καὶ τοῖς ἡμετέροις καιροῖς 10 πρόσφορον διαμένειν ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμοιοῦσας τὸ ἀτάραχον καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἰρήνης τὸ ἀστασίαστον προσεῖναι τε τῆι εὐσεβεῖ θρησκευίαι τὸ ἀνεπίληπτον καὶ τοὺς εἰς τὸν κλῆρον τὴν τε μεγάλην ἱερωσύνην τελούντας πάσης 2 τῆς κατὰ τὸν βίον μέμψεως ἀπηλλάχθαι. ταῦτά τε συνορῶντες διὰ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλλήλου γνώμης τῶν εὐσεβούντων κρατύνεσθαι, πολλάκις μὲν ἤδη διὰ τὰ κατὰ 15 καιρὸν συμπεσόντα ἀναγκαίαν τὴν τῶν ἀπανταχόθεν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων θεοφιλῆ σύνοδον ἡγησάμεθα, ὀκνηρότεροι δὲ ὅμως περὶ τὸν σκυλμὸν τῆς αὐτῶν θεοσεβείας γεγόναμεν. ἀλλ' ἡ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρεῶν ζήτησις χρεωδεστάτην τε καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξεν· ὅθεν ὡς ἂν μὴ τὰ τῆς προκειμένης τῶν οὕτω χρησίμων ἐξετάσεως ἀμελούμενα τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον λάβοι ῥοπήν, ὅπερ 20 ἔστι τῆς τῶν ἡμετέρων καιρῶν εὐσεβείας ἀλλότριον, φροντίσει ἡ σὴ θεοσεβεία μετὰ τὸ ἐπιόν, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω, ἅγιον πάσχα εἰς τὴν Ἑφεσίων τῆς Ἀσίας παραγενέσθαι κατ' d. 19. m. Apr. 431 αὐτὴν τῆς ἀγίας πεντηκοστῆς τὴν ἡμέραν, ὀλίγους οὖς ἂν δοκιμάσειεν, ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὴν d. 7. m. Iun. 431 τεταγμένης ἐπαρχίας ἀγιωτάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν αὐτὴν συνδραμεῖν παρασκευάσασα, ὥστε καὶ τοὺς ἀρκούντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τῆι 25 3 συνόδωι ἐπιτηδείους μηδαμῶς ἑλλείψαι. γέγραπται γὰρ τὰ ἴσα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος περὶ τῆς προλεχθείσης ἀγιωτάτης συνόδου τοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶν ἀπανταχοῦ μητροπόλεων, ὥστε τούτου γενομένου τὴν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων συμβαίνουσαν ταραχὴν κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας διαλυθῆναι καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐ δεόντως γενομένοις δοθῆναι διόρθωσιν τῆι τε περὶ θεὸν εὐλαβείαι καὶ τῆι τῶν δημοσίων λυσιτελείαι ὑπάρξαι τὸ βέβαιον, 30 δηλαδὴ μηδεμίαν πρὸ τῆς ἀγιωτάτης συνόδου καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῆι ψήφωι ἐφ' ἅπασιν δίδοσθαι τύπου καινοτομίας ἰδίαι παρὰ τινων γινομένης. καὶ πεπεῖσμεθα μὲν ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων γνόντας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ οἰκουμενικῶν πραγμάτων χάριν τὴν ἀγιωτάτην σύνοδον τούτωι ἡμῶν τῶι θεσπίσματι κατεπείγεσθαι συνδραμεῖν σπουδαίως τοῖς οὕτως ἀναγκαίοις καὶ εἰς θεοῦ ἀρέσκειαν φθάνουσι τὰ δυνατὰ 35

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ'Λ'Λ'

1 ταύταις VMPSA'Λ'Λ' ταύτησ DAW 2 ἔχονται VAA'Λ'Λ' ἔχεται MPSDW τῆι om. M
τὴν μὲν] μὴν τὴν A 3 συγκροτουμένην P 4 θεῶι MP 6 τοῖς ἀνοῖσ DA κακείνη V
7 γινόμενοι D γενόμενοι A τούτους VMPSWA'Λ'Λ' τουτέστιν DA εὐσεβεῖσ P 8 ἑκατέρου
SWA'Λ'Λ' ἑκατέρου τέ VMP ἑκατέρου γε D ἑκατέρου δὲ A ἐπιμελόμενοι W 9 θατέρον SD
10 τὸ τὴν V καὶ τὴν W κατάστασιν om. MP θῶ τε SDW 10/11 πρόσφορον διαμένειν
καιροῖς V πρόσφορον διαμένειν MP 11 τε καὶ W 11/12 ἐν τοῖς om. A 13 τὸ] καὶ τὸ WA'Λ'Λ',
de S non constat 15 φιλαλήθους SD 18 οὐ συνημμένων MP 19 τε om. VMP ἀπέδειξαν D
21 ἔστι] ἐπὶ VMP κατὰ P 22 δὲ om. A 23 τὴν τῆς — πεντηκοστῆς ἡμέραν VM^{corr}, τὴν om. M
οὖσ DAWA'Λ'Λ' ὄσους VMP de S non constat αὐτὸν P 24 παρασκευάσασ MP 25 ταῖς om. P
25/26 τῆσ συνόδου VMP 26 ἐκλείψαι A γαληνότητος V 27 πρότερον λεχθείησ V
29 διαλεχθῆναι S γινομένοις S γιγνομένοις W 30 εὐλαβεία MPSWA'Λ'Λ' εὐσεβεία VDA 31 αὐτῆ
SW αὐτοῖς V 32 δίδοσθαι ἐφ' ἅπασιν S δεδόσθαι P γενομένησ VMP 33 γνόντας
VMPSDA'Λ'Λ' γνόντα AWA'Λ'Λ' 34/35 συνδραμεῖν δὲ V 35 ἀναγκαίως S δυνατὰ] δοκοῦντα A

M III 1116 συμβαλούμενον· καὶ ἡμεῖς δὲ τούτων πολλὴν ποιούμενοι φροντίδα ἀπολιμπάνεσθαι οὐδένα φορητῶς ἀνεξόμεθα οὐδεμίαν τε ἕξει πρὸς θεὸν οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς ἀπολογίαν ὃ μὴ παρα-
χρήμα κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν εἰς τὸν ἀφορισθέντα τόπον σπουδαίως παραγενόμενος.

L III 439 καὶ γὰρ ὁ καλούμενος εἰς ἱερατικὴν σύνοδον καὶ μὴ προθύμως συντρέχων οὐκ ἀγαθὴς εἶναι δείκνυται συνειδήσεως.

5

d. 19. m. Nou. 430 Ὁ θεὸς σε διαφυλάξαι πολλοῖς χρόνοις, πάτερ ὀσιώτατε καὶ εὐλαβέστατε.
Ἐδόθη τῇ πρὸ δεκατριῶν Καλανῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατεία τῶν δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων αὐγούστων.

26 = S 95 A 139

10

Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου

PG 77, 128 Κύριλλος πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά-
τοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ
τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος ἀπαλοῖς τε καὶ ἡμερωτάτοις πνεύμασιν, ὥστε
δίχα φόβου καὶ κινδύνου παντὸς τὸν πλοῦν ἐξανύσαντας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ῥοδίῳν 15
Ps. 88, 10 δοξολογοῦντας θεὸν καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος φωνῆς σὺ δεσπότης τοῦ
κράτους τῆς θαλάσσης καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις.
Col. 2, 5 ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἀπόντας τῷ σώματι, παρόντας δὲ τῷ πνεύματι περιπτύξασθαι
PG 129 διὰ τοῦ γράμματος ὡς τέκνα, δεῖν ὠθήθην ἐπιστεῖλαι τέως ταῦτα ὑμῖν καὶ ἐναργῆ κατα-
στήσαι. πιστεύω γὰρ ὅτι προσθήσει θεὸς τὰ λοιπὰ καὶ διὰ τῆς ἀπάντων ὑμῶν προ- 20
σευχῆς παρακεκλημένος. δεῖξτε τοίνυν εἰς τὸν παρόντα μάλιστα καιρὸν ὡς καρπὸν
ἀγάπης τὰς ὑπὲρ ἡμῶν προσευχάς· καγὼ γὰρ τοῦτο ποιῶν οὐ διαλιμπάνω, ἵνα πάλιν ὁ
Judith 16, 2 πάντας συντρίβων πολέμους ὁ τῶν δυνάμεων κύριος καταστήσας τὰ μεταξὺ καὶ πάντα
ραίσας θόρυβον χαίροντας ἡμᾶς χαίρουσιν ὡς τέκνοις ἀποδώ. πάντα γὰρ δύναται κατὰ
Lc. 1, 37 τὸ γεγραμμένον, ἀδυνατεῖ δὲ αὐτῷ παντελῶς οὐδέν. τῆς δὲ ὑμῖν συντρόφου καὶ πρε- 25
πούσης ἐπεικειάς ἀντέχεσθε· τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἀποφανεῖ μάλιστα δοκιμωτάτους, οἳ καὶ ἀπόν-
τος καὶ παρόντος τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ ἀξιόληπτον τιμάτε βίον.
Rom. 16, 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ
ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινοτάτοι.

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'ΛcΛu

1 συμβαλλόμενον P 2 τε] τὸ S οὔτε SW 3 εἰρημένον P ἀφωρισμένον SW
παραγινόμενος A 4 τρέχων A ὀρθῆς V 5 δείκνυσι S 6 ὁ θεός — εὐλαβέστατε om. AΛcΛu
διαφυλάξει SD διαφυλάξει W διαφυλάττοι VMP χρόνοις πολλοῖς VMP 7—9 ἐδόθη — αὐγού-
στων om. V 7 ιγ MW δεκεμβρίου M νοεμβρίων A 8 ιγ M οὐαλεντιανοῦ D γ M
in fine add. καὶ ἀναγνωσθεῖσιν πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσω παρὰ τῆς ἀγίας καὶ
οἰκουμένης συνόδου ἕνεκεν [ἕνεκα W] τοῦ δυσσεβοῦς νεστορίου SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

11 πρὸ — Ῥόδου VPSD κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἀλεξανδρεῖς πρὸ — Ῥόδου W κυρίλλου
ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου στα(τιῶνος) πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον A κς V κῆ P 9β' D
12/13 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς SD 14 ἡμερωτάτοις D 16 τὸν θῶ SDA 17 καὶ τὸν
VPWA τὸν δὲ SD 18 ἦν om. A 19 ἡμῖν S 20 προσθήσει θῶ PA προσθήσει ὁ θῶ VW θῶ
προσθήσει SD ἡμῶν SD 22 πάλιν om. V 23 πάντα — πόλεμον SDW θῶ ὁ V
τὰ om. A 24 ὑμᾶς P τέκνα P 25 δὲ om. A ἐν ὑμῖν V 26 ὑμᾶς ἀποφανεῖ PAW
ὑμᾶς ἀποφανεῖ SD ἀποφανεῖ ὑμᾶς V δοκιμωτάτοις D

27 = S 96 A 140

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα

M III 1117

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Διψῶντί μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν δέδοται τοῦ γράφειν καιρὸς καὶ τόπος. ἔσμεν τοιγαροῦν ἐν τῇ Ἐφεσίων, διὰ τὰς πάντων ὑμῶν εὐχὰς ἐν εὐρωστίαι διατελοῦντες καὶ λοιπὸν ἐγγὺς ἔχοντες τὸν τῆς συνόδου καιρὸν. πιστεύομεν δὲ ὅτι Χριστὸς ὁ πάντων σωτὴρ καθαρὰς ἀποφανεῖ διεστραμμένων ἐννοιῶν τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν φανοτάτην ἅπασι καταστήσει, ὥστε πάντας πανταχῇ καθαρὸς καὶ ἀμώμους, ἀκατήλευτον ἔχοντας αὐτήν, ὅσας αἶρειν χεῖρας εἰς προσευχὰς, ἐκείνο λέγοντας τὸ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυὶδ κατευθυνθήτω ἢ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή. ¹¹ περιέρχεται γὰρ ὁ πονηρὸς, τὸ ἀκοίμητον θηρίον, ἐπιβουλεύων τῇ δόξῃ Χριστοῦ, ἰσχύει δὲ ὅλως οὐδέν, ἀργούσης αὐτοῦ τῆς σκαιότητος καὶ ἀπρακτοῦσης τῆς πονηρίας. ἐπιβουλεύει γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ κοινῶι οὐδὲ ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀπλῶς κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς νέοις δογματισταῖς, ἀλλὰ θεῶι τῷ πάντα ἰσχύοντι. οὐκοῦν ἀκουέτω παρὰ παντὸς ἀγαπῶντος Χριστὸν σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. πλήττει γὰρ ἑαυτὸν ὁ δέιλαιος καὶ ὁμοῦ τοῖς ἰδίῳις τέκνοις πεσεῖται πρὸς ὄλεθρον. οἱ γὰρ τὰ ὀρθὰ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν διαστρέφοντες δόγματα τῆς ἐκείνου μερίδος εἰσίν, οὐ φεύζονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ. προσεύχεσθε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ὁ πάντων σωτὴρ δοίῃ πάλιν χαίρουσι χαίροντας ἀποδοθῆναι· πάντα γὰρ δύναται καὶ ἀδυνατεῖ παντελῶς οὐδέν αὐτῷ. ¹⁵

Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἐρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

28 = S 97. Latine extat in Collectione CT 29

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη

L III 573
M III 1241

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Εἰ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγενημένα τῇ ὑμετέρῃ θεοσεβείᾳ γνωρίσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ κατεπίγεσθαι τοὺς τοῦ γράμματος διακομιστὰς συντόμως ἐπέστειλα. ἴστε τοίνυν ὅτι κατὰ τὴν ὁγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Παυλίου μηνὸς ἡ ἀγία σύνοδος γέγονεν ἐν τῇ Ἐφεσίων ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως, ἣτις καλεῖται Μαρία θεοτόκος, δια-

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

2 τοῦ — δευτέρα Pm τοῦ — δευτέρα ἐπιστολὴ SnW om. V τοῦ αὐτοῦ δευτέρα πρὸς τοὺς αὐτοὺς μεθὸ κατήνησεν A κζ V κς P γγ' D

3 καὶ om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖς W 4/5 δέδονται SD 5 τοῦ γράφειν om. W

6 εὐρωστία S χρόνον P 7 ἀπὸ τῶν διεστραμμένων D 8 φανοτάτην — καταστήσει] ἀπο-

καταστήσει φανοτάτην V 8/9 πανταχῇ πάντας W 9 καὶ ἀκατήλευτον A 12 ἐπιβουλεύων] ἐπιζητῶν τίνα καταπή καὶ ἐπιβουλεύων P τοῦ χῦ VP 13—15 ἐπιβουλεύει — παρὰ om. D

15 τὰ πάντα W 16 τὸν χῦ PA τὸ πρὸς V 17 ὁμοῦ] ἡμῖν W ἀγίων om. SD

18 ἐκείνων A 20 παντελῶς — αὐτῷ] αὐτῷ οὐδέν SD 21 καὶ οἱ S 22 ἀγαπητοὶ καὶ

ἀδελφοὶ V

VM, P [= hk], S, D [= mn], WJA'Λ^c

praemittit Τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἐπιστολαὶ β' πρὸ τῆς συνόδου προσαγορευτικαὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ τὸν λαὸν ἀλεξανδρείας ἡ μὲν μία σταλεῖσα ἀπὸ τῆς βόδου ἡ δὲ ἕτερα ἀπὸ τῆς ἐφέσου: — Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τρίτη ἐπιστολὴ M 24 τοῦ — τρίτη om. V ἐπιστολὴ τρίτη om. S κη V κζ MP γδ' D

25/26 Κύριλλος — χαίρειν om. M 25 καὶ om. P 26 καὶ om. V 27 συντόμως om. DJ

ἀπέστειλα V ἐπέστειλεν S 28 πανέμου MP 29 ἐφέσω VMPS ἐν] μεν M 29/p. 118, 1 διατελέσαντες M

τελέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν τελευταῖον καταγνωσθέντα καὶ οὐδὲ τολμήσαντα παραβαλεῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὸν δύσφημον Νεστόριον καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν καὶ ἐξεβάλομεν τῆς ἐπισκοπῆς. ἤμεν δὲ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. ἐπέμεινε δὲ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀπὸ πρωτὴ ἕως ἑσπέρας περιμένων τὸ κρίμα τῆς ἁγίας συνόδου· ὡς δὲ ἤκουσαν ὅτι καθιρέθη ὁ δύσφημος, πάντες μιᾷ φωνῇ ἤρξαντο εὐφημεῖν 5 τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ δοξολογεῖν τὸν θεὸν ὅτι πέπτωκεν ὁ τῆς πίστεως ἐχθρὸς. ἐξελθόντας δὲ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας προέπεμψαν μετὰ λαμπάδων ἕως τοῦ καταγωγίου (λοιπὸν γὰρ ἦν ἑσπέρα) καὶ γέγονε πολλὴ θυμηδία καὶ λυχναφία ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας θυμιατήρια κατεχούσας προηγείσθαι ἡμῶν. καὶ ἔδειξεν ὁ σωτὴρ τοῖς δυσφημοῦσι 10 τὴν δόξαν αὐτοῦ ὅτι πάντα δύνатаι. μέλλομεν οὖν τοὺς χάρτας τελειώσαντες τοὺς 15 γενομένους ἐπὶ τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ, λοιπὸν ἐπιταχύνειν πρὸς ὑμᾶς σὺν θεῷ.

Πάντες ἐσμὲν ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ὑγείᾳ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

29 = S 98 A 141

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη

15

- L III 576 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνους καὶ λαῷ Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς πέρασ ἀγεται, δεῖ δὲ δὴ πάντως ἀγαθοῦ παντὸς ἰδρῶτα προανατεῖλαι καὶ οὐ θαυμαστὸν 20 PG 140 εἶ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀκολουθοῦν ὀρώμεν τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κάτωθεν καὶ μερίμνης γέμει καὶ διὰ πόνων ἔρχεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πονεῖν δεδιδάγμεθα λέγειν 25 Ps. 26, 14 ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον. τεθαρσῆκαμεν γὰρ ὅτι καρπὸς εὐκλεῆς τοῖς εἰς ἀρετὴν σπουδάσμασιν ἔπεται καὶ πνευματικῆς ἀνδρείας ξένιον εὐρίσκομεν τὸν παρὰ θεοῦ μισθόν. αἴρεσιν τοίνυν μιαρωτάτην ἐπιχειρήσασαν ἤδη κατὰ πάσης αἴρεσθαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἀνιστῶσαν εἰς ὕψος τό κέρας καὶ λαλοῦσαν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ καθεῖλεν αὐτὸς καὶ οἷάπερ φλόγα κατεμπρήσαι θέλουσαν 25 τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα κατέσβεσεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τὸν ταύτης εὐρετὴν καὶ πατέρα καταργήσας τε ὁμοῦ καὶ παύσας τῆς ἱερωσύνης ψήφῳ τῆς ἁγίας Ps. 125, 3 συνόδου, ὥστε καὶ χαίροντας ἡμᾶς λέγειν ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν ἐγενήθημεν εὐφραϊνόμενοι. εὐθυμία γὰρ διδασκάλους καὶ τοῖς λαῶν ἡγουμένοις τὸ τὴν ὀρθὴν κρατύνεσθαι πίστιν καὶ δοξάζεσθαι πανταχοῦ τὸν τῶν ὄλων σωτῆρα θεόν, 30 καταργουμένου τοῦ σατανᾶ καὶ ἀνηρημένων τῶν παρ' αὐτοῦ σκανδάλων καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων κατισχυόντων τοῦ ψεύδους, ἵνα πάντες ἔξ ἐνὸς στόματος ὁμοφώνως Eph. 4, 5 λέγωμεν εἰς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς τέκνοις γράφω,

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 15], W, JΛ^τΛ^ο [usque ad 13]
 1 οὐ SDJ τολμήσαντες S 2 ἐν om. S 3 δὲ om. P οἱ om. W ὑπὲρ τοὺς
 διακοσίους [διακοσίους ὡσεὶ τριακοσίους ἤττω ἢ πλείω S] SDWJΛ ὡσεὶ τριακόσιοι ἤττωσ ἢ πλείους
 VMP 4 ἐπέμεινε W περιμένων om. SW 5 ἤκουσεν S δύσφημος DJΛ δύστηνος VMPSW
 πάντα S ἤρξαντο πάντες μιᾷ φωνῇ P φωνῇ μιᾷ VM 6 δοξάζειν VMPSW 7 δὲ
 om. W ἐκ om. W τοῦ om. J 9 πῆρ S τοῖς om. S 11 ἐπὶ τῇ — αὐτοῦ γενομένουσ P
 ἐπὶ] ἐν V 12 ὑγεία DJ 13 εὐχομαι ἐν κῶ W καὶ om. MP
 15 Τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ὁ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τῆς αὐτῆς ἐχομένη ἐννοία: — M, ipsa
 epistula omīssa τοῦ — τετάρτη om. V ἐπιστολὴ om. P τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ ἐφέσου A
 κθ V κῆ P 9ε' D 16 καὶ om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖς W 17 εἰς] ὡς S 18 δὴ om. DW
 19 ἀκολουθοῦντες W τὸ om. W κάτωθεν VPA κατὰ τὸ θεῖον SD κατὰ τὸν βίον W καὶ
 om. P 23 ἀνδρίας VD 24 ἀνιστάσαν P τὸ ὕψος A 26 κατέσβεσεν om. SD 28 καὶ
 om. SDW 30 δέξασθαι SDW πανταχοῦ om. P θεόν] χῶ SD καὶ θῶ V

τὰ παράδοξα τοῦ σωτήρος διηγούμενος, ἵνα ἐκτενεστέρας ποιήσθε τὰς προσευχάς, ὥστε ἰσχύσαι μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆς χαίροντας χαίρουσιν ἀποδοθῆναι μετ' εὐρωστίας.

Ἐρρωῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι.

30 = S 20 A 17 Latine extat in Collectione CT 21

Ἐπιστολή Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον

4
L III 443
M III 1121

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ Ἰωάννης PG 77, 132
ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος εἰς τὴν
Ἐφεσον παραγενομένης τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερήσαι ἡμέρας. τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ L III 446
τὴν σὴν ἀγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν ἐξανύσαι. εἰμὶ γοῦν
εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπὶ θύραις λοιπόν, πολλὴν ὑποστάς τὸν τῆς ὁδοιορίας πόνον. 10
ἡμέρας γὰρ ἔχω τριάκοντα (τοσοῦτον γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ ἔχει) ὀδεύων, οὐδαμοῦ οὐδ'
ὄλως ἐνδιδοῦς ἑμαυτῷ, ἐνίων τῶν κυρίων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀνωμαλίας κατὰ
τὴν ὁδὸν χρησαμένων, ζώων δὲ πολλῶν πεπτωκότων ἀπὸ τῆς συντόνου ὁδοιορίας.
εὐχου οὖν, δέσποτα, καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἕξ μονὰς καὶ ἀλύπως ἡμᾶς ὀδεῦσαι καὶ δρα-
μεῖν καὶ περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλὴν. 15

Οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην Παῦλον Μακάριον
προσφθέγγονται σου τὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν
ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν. ἔρρωμένους ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοῖς, δέσποτα
θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε.

30^a Πρὸ τῆς ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἢ σάκρα προαπεστάλη <ἢ> ἐξῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ συνεδρευ- 20
σάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων αὕτη ἢ σάκρα προλάμπει τῶν ὑπομνημάτων, προ-
ετάξαμεν τὴν ἐπιστολήν, ἵνα μὴ ἐκ δευτέρου γραφῆι ἢ αὕτη σάκρα ἢ καλοῦσα πάντας εἰς
τὸ συνέδριον.

Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσῳ ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσῳ τὸ ἐξῆς θεῖον γράμμα
περιέχον οὕτως 25

30 maximam epistolæ partem adfert Cyrillus in apologetico [V 118, 20 uol. I 3 p. 84]

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ποιείσθε S 2 εὐχαριστίας VP

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], DAA^aΛ^c

5 ἐπιστολή Ἰωάννου [Ἰωάννου ἐπισκόπου MP] ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον VP Ἰωάννου ἐπισκόπου
ἀντιοχείας πρὸς τὸν ἀγιώτατον κύριλλον DA om. SA^c ᾧ V κθ P κῆ M κα' D numerus abscissus S
6 Τῷ — Κυρίλλῳ om. A τῷ² om. SD ἀγίω S 7 τὴν om. VMP 9 ἐξανύσας
MP διανύσαι S γοῦν] τοῖνον A 10 ἀγιότητος VMP ἐπὶ — λοιπὸν τῆς σῆς — εὐχαῖς V
11 τοσοῦτο A τοσοῦτος VP οὐδαμῶς V om. SD 11/12 οὐδὲ ὄλως SD μηδὲ ὄλως A 12 ἐαυ-
τῷ SD ἑμαυτῷ ἐν μηδενὶ A τῶν κυρίων om. SD 13 δέ] τέ P 14 μονὰς] ἡμέρας D
καί² om. M 14/15 δραμεῖν καὶ SDA^aΛ^c ἀλύπως VMP 15 ὑμῖν D 16 τὸν² SDA καὶ VP
καὶ μακάριον VP 17 προπροσφθέγγονται Λ^c πᾶσαν SDA^aΛ^c καὶ πᾶσαν VMP σὺν σοὶ]
σὴν P σοὶ M τε om. A 18 διατελοῖς ἡμῶν S 19 ὁσιώτατε] ἀγιώτατε A

VM, P [= hk]

30^a falsa narrat collector; neque enim ep. 31, sed ep. 25 in gesta relata est. melius res exponitur in
ea præfatione quæ in Collectione Casinensi huic epistolæ præmittitur, cf. Candidiani contestationem in uol. III p. 32

20 ἢ addidi ἄλλ' om. V 24 ἐν Ἐφέσῳ² om. P

31 = 147 [V₁] S 44 A 31. Latine extat in Collectione C 23

L III 442 M III 1117
 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι
 αἰσέβαστοι αὐγουστοὶ τῆι ἁγίαι συνόδω. Πάντων μὲν τῶν κοινῆι λυσιτελούντων πολ-
 λὴν φροντίδα ποιούμεθα, διαφερόντως δὲ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἠκόντων, δι' ὧν καὶ τῶν λοιπῶν
 ep. 25 ἀγαθῶν ἡ χορηγία τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται. διὰ τοι τοῦτο πρώην μὲν περὶ τοῦ συ- 5
 νελθεῖν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εἰς τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τὰ εἰκότα γεγραφήκαμεν· ἐπει-
 δὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τῆς προπούσης εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας τῆι διασκέπει τῆς ἀγιωτάτης
 M III 1120 ὑμῶν συνόδου δεόντως φροντίσαι, οὐδὲ τοῦτο παρήκαμεν ὥστε αὐτῆι πανταχόθεν ὑπάρξαι
 τὸ ἀτάραχον. καὶ πεπεῖσμεθα μὲν ὡς οὐδεμιᾶς τῆς ἔξωθεν βοηθείας εἰς τὸ καὶ ἑτέροις
 εἰρήνην παρασχεῖν δεῖται ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἣν δὲ καὶ τοῦτο τῆς ἐμμελοῦς ἡμῶν περὶ 10
 τὴν εὐσέβειαν προνοίας μὴ παριδεῖν. ἐντέταλται τοίνυν Κανδιδιανὸς ὁ μεγαλοπρεπέστατος
 κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστικῶν ἄχρι τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν διαβῆναι συνόδου καὶ μη-
 δὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν εὐσεβεστάτων δογμάτων γινομέναις ζητήσεσιν ἢ γοῦν εἰσηγήσεσι
 L III 443 κοινωῆσαι (ἀθέμιτον γὰρ τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα
 τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι), τοὺς κοσμικοὺς δὲ καὶ μονάζοντας τοὺς τε 15
 ἤδη διὰ τοῦτο συνηγμένους καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας τῆς αὐτῆς παντὶ τρόπῳ χωρί-
 σαι πόλεως, ἐπειδήπερ οὐ χρὴ τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῆι μελλούσῃ τοῦ δόγ-
 ματος διασκέπει κινεῖν θορύβους καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδίζειν τοῖς εἰρηνικῶς τυπωθῆναι παρὰ
 τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης ὀφείλουσι, καὶ φροντίσαι τοῦ μὴ τινα διχόνοιαν ἐξ ἀντιπαθείας
 ἐπὶ πλεον παραταθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐκ τούτου ἡ τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμπο- 20
 δίζοιτο διάσκεψις καὶ ἡ ἀκριβῆς τῆς ἀληθείας ζήτησις ἐκ τῆς ἐγγινομένης τυχὸν ἀτάκτου
 περιηγήσεως διακρούηται, ἀνεξικάκως δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστον ἀκροώμενον προστιθέναι
 τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι καὶ οὕτως πᾶσαν κατὰ πρότασίν τε καὶ λύσιν τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς
 δόγματος ἔρευναν δίχα τινὸς ταραχῆς διακριθῆναι καὶ κοινῆι τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος ψήφῳ
 ἀστασίαστόν τε καὶ τὸν πᾶσιν ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. πρωτοτύπως δὲ παρὰ τῆς ἡμε- 25
 τέρας θειότητος ὁ αὐτὸς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ Κανδιδιανὸς ἐντέταλται παντὶ τρόπῳ

post formulam salutationis ins. Οὐκ ἐνεφανίσθη αὐτῆ τῆι ἁγίαι [om. V₁] συνόδω κατὰ τὸν δέοντα καιρὸν, ἀλλ' ὑπεκρύβη διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος Νεστορίωι χαριζομένου, μετὰ δὲ [δέ om. S καὶ μετὰ D] τὴν ἀπόφασιν ἀνεγνώσθη ὡς τὰ κεκριμένα ἀργῆσαι V₁SD

31 VV₁ M, P [= hk], S, D [= mn], AA

inscr. Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν [σταλὲν SD] τῆι ἁγίαι συνόδω διὰ κανδιδιανοῦ κόμητος δομεστικῶν τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος V₁SD ἴσον θεῖου γράμματος ἀναγνωσθέντος τῆ συνόδω παρὰ τοῦ κόμητος κανδιδιανοῦ A om. VMPA λα V κθ MP ρμζ V₁ μδ S με' D

2/3 Αὐτοκράτορες — συνόδω V₁SD cf. A Θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτῆς αἰεὶ αὐγουστος πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ θῦ [τοῦ θῦ om. P] σύνοδον VMP om. A 3 λυσιτελούντων SDA συντελούντων VMPV₁
 4 διὸ A 5 γίνεται VMP 6 θεοσέβειαν V₁SDAA εὐλάβειαν VMP ἐπὶ VM τῶν ἐφεσίων V₁
 πόλιν VMP 7 ἐχρῆν V₁SDAA χρῆ VMP τε om. VMP ἡσυχίας] εὐκασμία S 8 ὑμῶν om. A
 ὑπαρχθῆναι MP περιφυλαχθῆναι V 9 μὲν om. D 10 δέεται VMP θεοσέβεια V₁SDAA
 εὐσέβεια VMP ἐντελοῦς SD ὑμῶν V 11 οὐ A τοιγαροῦν VM 12 κόμης — δομε-
 στικῶν V₁SDAA καὶ καθωσιωμένους κόμης τῶν δομεστικῶν VMP ἀγιωτάτης V₁SDAA ἀγίας VMP
 13 εὐσεβεστάτων VMPA om. V₁SDA συζητήσεσι V₁ ἡγουν εἰσηγήσεσι VA εἴτ' οὖν [ἡτουν M]
 γινομέναις εἰσηγήσεσι MP om. V₁SDA 14 μὴ VMPA ἔξω V₁SDA ὀσιωτάτων V₁SDA ἀγιωτάτων VMP
 15 τοὺς V₁SDA om. VMP δέ] τε A καὶ om. S 16 συνηγμένους VMP συνειλεγμένους V₁SDA
 καὶ τοὺς VMPA ἢ καὶ V₁SDA συνεῖναι A 16/17 χωρίσει MP 17 ἀναγκαῖον P 20 πλείον VMP
 ἐπιτεθῆναι DA 22 προτιθέναι SDA προταθῆναι MP 23 τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι V₁SD τὸ δοκοῦν
 ἢ ἀνατιθέναι A τὲ ἢ ἀντιτιθέναι τὸ δοκοῦν V τὲ καὶ ἀντιτεθῆναι [ἀντιταθῆναι P] πρὸς τὸ δοκοῦν MP
 πᾶσαν κατὰ VMPA κατὰ V₁ κατὰ πᾶσαν SD τὴν περὶ om. VMP 24 διακριθῆναι V₁SDAA
 διαλυθῆναι VMP καὶ κοινῆι VPV₁SA τῆ D om. A ὀσιότητος VMP 25 τε] δὲ SD 25/26 ὑμετέ-
 ρας V₁ 26 ἀγιότητος S

παραφυλάττειν μηδένα τῶν τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου, ὡς οἴκαδε ἐπανιόντα ἢ καὶ τὸ
θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον καταλαβεῖν βουλόμενον ἢ καὶ ἀλλαχοῦ που ἀφικνεῖσθαι προηρη-
μένον, ἀπολιπεῖν τὸν ἀφορισθέντα τῆι διασκέψει τόπον μήτε μὴν ἑτέραν τὸ παράπαν προτε-
θῆναι ἐκκλησιαστικὴν Ζήτησιν ἢ τινῶν ἔξαιτούντων ἢ ὀπωσοῦν ἕκ τινος ἀνακύπτουσαν
ὑποθέσεως μὴ συντείνουσιν εἰς τὴν προκειμένην τοῦ ἀγίου δόγματος διάσκεψιν, πρὶν ἂν 5
πᾶσα ἢ περὶ τούτου κινουμένη λυθῆι ἀμφισβήτησις καὶ τὰ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔρευναν
συντελοῦντα πρὸς ἀκρίβειαν ζητηθέντα τέλους τύχηι τοῦ τῆι ὀρθοδόξωι θρησκείαι συμ-
βαίνοντος.

Γινωσκέτω δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεδόχθαι τῆι ἡμετέραι γαληνότητι μηδεμίαν ἢ ἐπὶ
τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου ἢ καὶ ἐν δημοσίωι αὐτόθι δικαστηρίωι χρηματικὴν ἢ ἐγκλη- 10
ματικὴν κατὰ τινος κινήθῆναι αἰτίασιν, εἴ τιτι τυχὸν ταύτην εἶναι συμβαίνοι, πᾶσαν δὲ τὴν
περὶ τούτων διάγνωσιν συγκροτηθῆναι κατὰ ταύτην τὴν μεγαλῶνυμον πόλιν· Εἰρηναῖον δὲ
τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα φιλίας μόνης χάριν συνεκδεδημηκέναι τῶι ἀγιωτάτῳ καὶ
θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆσδε τῆς μεγαλῶνυμου πόλεως Νεστορίῳ μήτε τοῖς σκέμμασι
τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῶι παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι ἐν- 15
δοξοτάτῳ ἀνδρὶ Κανδιδιανῶι κατὰ τινὰ λόγον κοινωνήσοντα.

32 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσει τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα
πράττεται παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῆι ὑποθέσει ἡρμοσμένα, ἅτινα καὶ
ὑποτέτακται.

VV₁M, P [= hk], S, D [= mn], AA

1 φυλάττειν S καὶ om. S 2 καὶ om. MP 2/3 προειρημένον V₁A 3 ἀπολείπειν A
δρισθέντα V₁SDA σκέψει A τόπον VMP τύπον V₁SDA 3/4 προταθῆναι MP₁SDA
5 ὑποθέσεως Λ ὑπόθεσιν VPV₁SDA, de M propter scripturam abbreviatam non constat δόγματος]
π̄νσ A διάσκεψιν V₁SDA διάγνωσιν MP Ζήτησιν καὶ διάγνωσιν V 6 περὶ om. V₁ τούτου
κινουμένη VMPA τοῦ ζητουμένου V₁SDA λυθείη V₁SDA τὰ om. MP αὐτοῦ ἔρευναν V
ἔρευναν αὐτοῦ MP *eius inquisitionem* Λ ἔρευναν V₁SDA 7 λυσιτελοῦντα V τὰ λυσιτελοῦντα MP
καὶ πρὸς VMP πρὸς ἀκρίβειαν συντελοῦντα S Ζητηθέντα om. S τύχοι P τοῦ τῆ
PMV₁A τοῦ V τῆ SD 9 ἡ ὑμῶν V₁SDA ἢ om. VMP 10 ἀγιωτάτης VMPA ἀγίας V₁SDA
καὶ om. S 11 ἢ M τινὰ MP ταύτη MP συμβαίνει MP πᾶσι P 12 τούτων
VMPA τούτου V₁SDA ταύτην VMPA om. V₁SDA μεγαλῶνυμον πόλιν VMPV₁AA μεγαλόπολιν SD
13 μόνης SDAΛ μόνην V₁ μόνον VMP χάριν ἤδη VP ἀγιωτάτῳ [ἀγίῳ S] καὶ V₁SDAΛ om. VMP
14 μήτε V₁SDAΛ μὴ VMP 15 ἀγιωτάτῳ V₁SDAΛ ἀγίας VMP μὴν om. VMPA τῆσ
ἐγχειρισθείησ M 15/16 ἐνδοξοτάτῳ V₁DAΛ μεγαλοπρεπεστάτῳ VMP om. S 16 κοινωνήσαντα M

VM, P [= hk]

32 cf. quæ ad 30^a adnotata sunt

λβ V λ M λα P

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE I CONTINENTVR

Capitulatio Collectionis Vaticanae ..... p. 3—9

Sacra ad Cyrillum ..... 8 p. 73. 74

Sacra ad Cyrillum et metropolitans qua synodus Ephesum conuocatur..... 25 p. 114—116

Imperatorum scriptum ad synodum ..... 31 p. 120. 121

Sacra ad Acacium Beroeensem et Symeonem styliten ..... 23 p. 112

Acacii Beroeensis ep. ad Cyrillum ..... 17 p. 99. 100

Caelestini ep. ad Constantinopolitanos [Coll. Veron. 5] ..... 11 p. 83—90

Caelestini ep. ad Cyrillum [Coll. Veron. 1] ..... 9 p. 75—77

Caelestini ep. ad Iohannem Antiochenum [Coll. Veron. 6] ..... 12 p. 90. 91

Caelestini ep. ad Nestorium [Coll. Veron. 2]. ..... 10 p. 77—83

Cyrilli oratio ad Theodosium ..... 7 p. 42—72

Cyrilli epistulae IIII ad Alexandrinos [ep. 20. 21. 24. 25] ..... 26—29 p. 116—119

Cyrilli ep. ad Acacium Beroeensem [ep. 14] ..... 16 p. 98. 99

Cyrilli ep. ad Constantinopolitanos [ep. 18] ..... 24 p. 113. 114

Cyrilli ep. ad Iohannem Antiochenum [ep. 13] ..... 13 p. 92. 93

Cyrilli ep. ad Iuvenalem [ep. 16] ..... 15 p. 96—98

Cyrilli ep. ad Nestorium I [ep. 2] ..... 2 p. 23—25

Cyrilli ep. ad Nestorium II [ep. 4] ..... 4 p. 25—28

Cyrilli ep. ad Nestorium III [ep. 17] ..... 6 p. 33—42

Cyrilli ep. ad monachos [ep. 1] ..... 1 p. 10—23

Cyrilli ep. ad apocrisarios Constantinopoli constitutos [ep. 10] ..... 22 p. 110—112

Cyrilli ep. ad uituperatores [ep. 8]..... 21 p. 109

Cyrilli ep. ad zeloten quendam [ep. 9]..... 20 p. 108. 109

Iohannis Antiocheni ep. ad Cyrillum ..... 30 p. 119

Iohannis Antiocheni ep. ad Nestorium..... 14 p. 93—96

Nestorii ep. ad Cyrillum I [Loofs, Nestor. p. 169]..... 3 p. 25

Nestorii ep. ad Cyrillum II [Loofs, Nestor. p. 173—180]..... 5 p. 29—32

Procli sermo ..... 19 p. 103—107

obtestatio Constantinopoli proposita ..... 18 p. 101. 102

narratio de Caelestini ep. ad Nestorium [10]..... 24^a p. 114

notae collectoris..... 30^a p. 119. 32 p. 121

II

ADFERVNTVR

Caelestini epistularum ratio habita non est

Gen.	3, 16	40, 12	2 Reg.	3, 1	32, 17
Exod.	3, 2	103, 14	3 Reg.	8, 27	106, 4
	3, 14	52, 8	Ps.	2, 7	58, 22
	7, 20	20, 20		13, 3	50, 5
	14, 21	20, 21		26, 14	118, 21
	17, 6	20, 22		44, 8	14, 24. 17, 3
	32, 26	97, 10		46, 6—9	23, 6
Deut.	6, 13	13, 18		49, 3	106, 11
Iud.	6, 37. 38	103, 16		69, 2	106, 8
1 Reg.	24, 7	14, 11		74, 6	50, 25. 118, 24

	78, 8	106, 5	Zach.	12, 1	15, 16
	79, 3	106, 4	Mal.	3, 6	17, 11. 35, 23
	80, 10	13, 20	Mt.	1, 1	31, 4
	88, 7	70, 25		1, 16	31, 5
	88, 10	116, 16		1, 18	31, 7
	101, 27. 28	49, 6		1, 20	31, 12
	103, 2	107, 14		2, 13	31, 12
	103, 3	107, 11		3, 3	19, 30
	104, 15	14, 9		3, 11	66, 18
	109, 1	17, 29		4, 11	104, 20
	113, 8	20, 23		5, 44	108, 27
	117, 26	107, 1		8, 3	19, 22
	117, 27	57, 5. 107, 3		10, 1	72, 9
	118, 176	106, 9		10, 20	12, 27
	125, 3	118, 28		10, 34. 35	33, 15. 97, 5
	131, 4	112, 15		10, 37	33, 6
	140, 2	117, 10		11, 27	46, 4
	140, 4	110, 32		14, 33	63, 8
	143, 5	106, 2		17, 5	66, 6
Prou.	8, 11	44, 24		17, 25. 26	18, 30
	8, 15	43, 2		17, 27	18, 28
	9, 12	13, 22		18, 6	26, 13
	9, 18	45, 1		18, 40	61, 6
Cant.	3, 11	107, 8		22, 29	46, 17
Sir.	3, 21	99, 21		22, 42—44	31, 21
	4, 28	109, 2		29, 9. 8	65, 32
Judith	16, 2	116, 23		27, 63	107, 15
Ies.	1, 4	23, 15		28, 19	46, 22
	3, 10	97, 32		28, 20	61, 8
	6, 3	42, 18	Mc.	4, 39	100, 15
	7, 14	49, 19	Lc.	1, 2	34, 2. 71, 20
	11, 9	32, 13		1, 30. 31	46, 8. 49, 21
	14, 20	108, 16		1, 30	61, 20
	19, 1	103, 15		1, 35	103, 19. 106, 22
	25, 8	40, 13		1, 37	116, 25. 117, 20
	33, 20	11, 9		1, 41	12, 10
	35, 3—6	19, 4		1, 79	106, 25
	37, 36	44, 8		2, 11. 12	46, 30
	40, 9—11	19, 14		2, 14	46, 28
	45, 23	42, 16		7, 14	19, 22
	49, 9	56, 9	Ioh.	1, 1—3	50, 8. 69, 12
	50, 6	47, 6		1, 1	40, 5
	53, 12	20, 7. 22, 10		1, 12. 13	65, 22
	55, 8	53, 17		1, 14	13, 32. 16, 34. 21, 30. 28, 13. 36, 8. 41, 9. 63, 25. 72, 27. 104, 16
	61, 10	66, 28		1, 18	64, 32. 107, 11
	62, 2	61, 23		1, 30	70, 15
Ier.	1, 5	12, 10		1, 32	101, 19
	17, 14	106, 3		1, 50	72, 7
	58, 1	107, 1		2, 1. 2	40, 16
Baruch	3, 3	48, 28		2, 1	31, 11
	3, 36—38	102, 16		2, 19	30, 29
	3, 38	54, 1. 57, 6		3, 9	56, 27. 68, 10
Ezech.	44, 1. 2	107, 20		3, 11	56, 29
Mich.	5, 2	70, 31		3, 12. 13	68, 10
	7, 1. 2	106, 6		3, 34	36, 5. 67, 8
Habac.	2, 3	106, 9			
	3, 13	14, 14			

	4, 22	63, 12		8, 9, 10	67, 11
	6, 31, 30	67, 29		8, 15	21, 26
	6, 32, 33	67, 32		8, 29	52, 27, 61, 26, 62, 1, 63, 26
	6, 51, 56, 57	68, 1		8, 31, 32	19, 34
	6, 53	37, 31, 67, 25		12, 3	52, 18
	6, 61, 62	68, 14		14, 7-9	71, 23
	8, 39, 40	59, 7		14, 9	55, 22
	8, 40	38, 13		16, 16	116, 28, 117, 21
	8, 57	50, 15	I. Cor.	1, 23	104, 18
	8, 58	70, 13		1, 24	40, 1
	9, 35-38	64, 28		2, 2	58, 16
	9, 37	65, 1		2, 4	57, 3
	10, 15, 16	19, 24		2, 6-8	59, 21
	10, 18	22, 29		2, 8	63, 18
	10, 30	38, 10, 60, 23, 64, 5		2, 16	21, 19
	10, 37	64, 9		4, 7	49, 3
	11, 25	37, 13		6, 17	36, 19
	12, 44, 45	64, 16		8, 6	38, 22, 52, 28
	13, 13	72, 8		10, 2-4	70, 34
	14, 6	39, 22, 52, 5		11, 16	32, 19
	14, 8	51, 19		11, 24	31, 17
	14, 9, 10	51, 23		12, 3	44, 30
	14, 9	38, 10, 60, 22, 64, 4		13, 12	11, 16, 44, 27, 54, 31
	14, 23	16, 24		15, 3-8	47, 14
	14, 28	60, 23		15, 3	31, 16
	16, 13	39, 22		15, 12-15	47, 20
	16, 14	39, 15, 26		15, 17	22, 22
	17, 1	63, 20		15, 20	37, 15
	17, 11-13	60, 33		15, 21	37, 18
	19, 34	47, 9, 110, 14		15, 22	22, 17
	20, 17	36, 26		15, 49	55, 8
	20, 22	67, 7	2. Cor.	4, 5, 6	63, 32
	20, 26, 28	104, 5		4, 5	58, 16
	20, 30, 31	65, 6		5, 16	61, 15
Act.	1, 2	101, 21		6, 16	21, 15
	1, 14	31, 11		10, 8	100, 24
	2, 29-31	55, 25		13, 3	54, 17
	2, 38	67, 2		13, 5	26, 18
	3, 6, 2	72, 11	Gal.	1, 1	61, 10
	4, 8-10, 12	65, 11		1, 11, 12	61, 12
	9, 5	117, 16		2, 16	65, 35
	9, 34	72, 14		3, 13	106, 16
	10, 38	14, 22		3, 27	66, 30
	11, 26	102, 5		4, 4	18, 23, 37, 2, 48, 8
	17, 31	37, 20		4, 8, 9	62, 31
Rom.	1, 1-4	58, 11	Eph.	1, 7	22, 24, 105, 14
	1, 1	60, 29		3, 17	21, 24
	1, 3	31, 13		4, 5	63, 20, 118, 33
	1, 22, 23	62, 21		4, 7	44, 28
	1, 25	62, 19		4, 10	23, 9
	3, 14	26, 9		4, 13	11, 2
	3, 23	39, 7, 105, 6, 26		5, 2	39, 1, 41, 22
	4, 25	20, 6		5, 5	14, 32
	5, 20	103, 10		5, 8	106, 28
	6, 3	22, 23	Phil.	1, 19	44, 28
	8, 3, 4	54, 22		2, 5, 6	30, 8
	8, 3	31, 15		2, 6-8	16, 4

	2, 6	51, 12	Iuda	17—19	57, 25
	2, 7	48, 7	V 1		24, 2. 98, 29. 109, 8. 110, 6. 8. 20
	2, 8. 7	18, 11	V 2. 4		97, 11
Col.	3, 5	60, 29	V 4		29, 12. 92, 7. 18
	1, 12—20	68, 24	V 5		97, 15
	1, 13	106, 27	V 6		113, 20
	1, 16	42, 16	V 7		73, 23
	1, 18	37, 13	V 9—12		97, 24
	2, 5	116, 18	V 10		34, 3. 94, 5. 114, 23
	2, 9	36, 9	V 12		92, 22. 93, 23
1. Tim.	3, 5. 3	60, 30	V 13		93, 24
	1, 7	45, 2	V 16		100, 16
	2, 5	20, 23. 39, 1. 52, 19. 69, 23	V 25		120, 5
	2, 8	117, 9	V 149		73, 24
	3, 16	46, 18. 54, 4	Coll. Veron. 3. 4		92, 11. 97, 18
	4, 1	49, 29	Coll. Veron. 3, 2		34, 12
	4, 13. 16	29, 17	[Nestorius]		
	4, 15	32, 6	Coll. Palat. 21 p.		112, 1
Hebr.	1, 3. 4	59, 26	37, 9. 11. 12		
	1, 3	13, 29. 38, 12. 51, 13	[Nestorius p. 276,		
	1, 6	17, 31. 62, 10. 107, 12	4. 5. 7]		
	2, 9	27, 20. 37, 12. 60, 5			
	2, 14. 15	48, 8	symbolum Nicaenum		12, 32. 35, 1
	2, 14	28, 15. 41, 6. 54, 17. 104, 8	μέρος τοῦ μαθήμα-		
	2, 16. 14	18, 12	τος τῆς ἐκκλησίας		
	2, 16. 17	47, 1	Ἀντιοχείων		102, 9
	2, 16	49, 26			
	2, 17	18, 14. 27	Athanasius ἐν τῷ		
	2, 18	47, 4	τρίτῳ λόγῳ περὶ		
	3, 1—6	20, 30	τῆς τριάδος [c.		
	3, 1	38, 23. 41, 21. 105, 21	Arian. 3, 29. 33]		12, 5. 9
	4, 12	52, 4	Cyrilli βιβλίον περὶ		
	5, 7. 8	59, 10	τῆς ἀγίας καὶ		
	6, 20	104, 16	ὁμοουσίου τριά-		
	7, 3	104, 25	δος, ἐν ᾧ καὶ λό-		
	7, 7	17, 19	γος περὶ τῆς ἐναν-		
	10, 5—7	39, 2	θρωπήσεως τοῦ		
	11, 35	33, 20	μονογενοῦς		24, 30
	12, 2	21, 33	Eustathius Antioche-		
	13, 4	65, 29	nus		102, 15
	13, 8	69, 25	Nestorius [cf. supra]		
1. Petr.	2, 22	55, 4	p. 217, 18. 19		46, 1
	2, 24	20, 7	p. 217, 20—218, 7		46, 3
	3, 17—20	56, 11	p. 245, 18. 19		101, 12
	3, 18	22, 21	p. 252, 5. 6		101, 10
	4, 1	31, 17. 37, 10. 110, 27	p. 262, 3. 4. 11. 12		37, 3
	4, 14	114, 15	p. 265, 3—5		110, 21
	5, 8	117, 12	p. 282, 19—21		111, 8
2. Petr.	1, 5—8	10, 18	p. 283, 2—8		111, 11
1. Ioh.	1, 1—3	50, 10	p. 293, 20—294, 2		101, 19
	1, 1. 2	71, 13	p. 373, 11		101, 16
	2, 20. 27	14, 19	p. 373, 17		101, 15
	2, 22. 23	50, 30	p. 378, 18. 19		101, 26
	4, 1—3	47, 29	Paulus Samosatenus		101, 10. 12. 14. 16. 18. 23
	4, 15	72, 24	episcopus aliquis		99, 15
	5, 9. 10	66, 10			
	5, 20	72, 28			

ceteri indices in calce voluminis proponuntur